44069

Universitätsbibliothek Laibach
v Ljubljani
Univerzitetna biblioteka

Lith. Druck v. F. Hirner. Wien, Neubau 191

Vsi Svetniki in Svetnice boje,
za nas Boga prosite!

Djanje

Svetnikov Božjih

in

razlaganje prestavnih praznikov ali svetkov.

Spisali družniki sv. Mohorja, na svetlo

dal

Anton Slomšek.

Pervo pol leta.

U Gradcu 1853.

Ima na prodaj Jožef Sirola.

Natis in papir od Jož. A. Kienreiha.

44069

Sveti bodite, ker sim jaz svet:

Govori Bog u III. Mojz. 11. 44.

Bodite popolnoma, kakor je vaš Oče nebeški popolnoma:

Veli Kristus: Mat. 5, 48.

Prosim vas tedaj, po meni se ravnajte, kakor tudi jaz po Kristusu:

Opomina sv. Paul I. Kor. 4, 16.

Svet cerkveni sbor vkaže vsim škofam in vsim drugim, ki imajo dolžnost učiti in za duše vernih skerbeti, naj verne zvesto učijo, kajti svetniki s Kristusom kraljujejo, in svoje molitve za ljudi darujejo, in da je dobro in koristno u nje ponižno klicati:

Sv. kat. cerkev u Trid. sboru. sej. 25.

0300220937

Keršanska duša!

Vzemi in beri Djanje Svetnikov božjih, izvolenih prijateljev in prijateljc tvojih. „Živlenje svetnikov, pravi sv. Frančiško Zalezian, je živ evangeli Kristusov, ki ti prelepo kaže pot izveličanja — pot živlenja svetiga.

Hočeš po pravi poti izveličanja srečno hoditi, bali, hočem te u ograd ali vert naše preljube matere, svete kat. cerkve peljati, u rožni ograd, kteriga je vsmileni Jezus svoji nevesti zasadil, in kojega sv. Duh rosi, da rastejo in neprenehoma u njem cveté božji svetniki in svetnice, kakor nebeške rože, mnogoverstno pisane po svojih čudežih in svetih čednostih.

Pervo dobo kristianov so cvetele rože kervavo rudeče svetih mučenikov, ki so prelili za Jezusa svojo kerv. Svet njih ni bil vreden, in Jezus jih je presadil u nebeški vert svetiga raja. — Za njimi najdeš u pušavi skrite modre violice svetih pušavnikov — po mnogo samostanih bele lilie čistih devic, nedolžne Jezusove neveste. Pod ojstrim ternjem posta in pokorjenja so prirastile, in napolnile s žlahnim duhom svete ponižnosti in notrajne svetosti ves keršanski svet. —

Za njimi so rastli in še rastejo zeleni rožmarini svetih spoznovavcov in pobožnih vdovic vsakega stana in vsake starosti. Lepo se je svetila luč njih čednosti pred ljud-

mi, in pripravleni so šli kakor modre device s svojim ženinom u večno veselje. Iz vsih tih nebeških cvetlic spleta sveta kat. cerkev veličasten venec premage svojemu ženinu; oni so krona Jezusu, in Jezus je sonce svojih izvoljenih. — Oh, kako čuden je Bog u svojih svetnikih! Kako ljubeznivo nam občestvo svetnikov! Oni nam roke podajajo in nas oživljajo za nebesa skerbeti.

„Glej žive izglede svetnikov, u kterih se je prava svetost in popolnost svetila, in lehho boš spoznal, spoznala, kako majhne in skorej nič so vse naše dela. Joj! kaj je pač naše živlenje, ako ga njihovimu primerimo? izdihuje pobožni Tomaž Kempčan. — Na svetu so bili ptujci, Bogu pa bližni in domači prijateli. U svojih očeh so bili nič, in od sveta zaničevani; od Boga pa izvoljeni in veliko češeni. — Lep izgled so vsim bogaboječim; in bolj bi nas naj za poboljšanje vneli, kakor da nas toljko mlačnih pohujša.“

Boš, duša moja, gledala u vertu božjih svetnikov tolike svetosti žlahen cvet, hoče se tebi serce vneti, tudi za duhom njih svetih čednost hiteti — po izgledu prijateljev božjih tudi za Boga živeti in umreti. Djanje svetnikov ima čudno moč oživeti za sveto živlenje; besede mičejo, izgledi pa vlečejo. — Oh, naj bi tudi nas srečno potegnuli iz te solzne doline u svete nebesa med izvoljene božje!

Živlenje svetnikov je kristianom vsigdar veliko veljalo, in še velja, ter ljudi u pravej véri terdi, budi grešnike k pokori, pravične u dobrem stanovi, drami zaspane, mlačne ogreva, tolaži žalostne in osupnjene serca; daja bolnikom poterpleuje, jim dela kratek čas, in revne oveseljuje. Niti starosti, ne stanu, ki bi u svojih revah in težavah med svetniki tovarša ne najdel, ki ga prijazno vabi rekoč: „Ravnaj se po meni, kakor sim se jaz po Kristusu.“ — „Se hočemo enkrat u družbi svetnikov veseliti, mormo, jih posnemaje, za njimi hoditi. Svetniki so bili slabi, kakor mi — so

bili vsih stanov, kakor mi — so imeli skušnjave, kakor mi — so u sredi hudobnega sveta živeli, kakor mi; oni so s božjo pomočjo premagali; zmagali bomo tudi mi. Ako so oni in one, zakaj bi pa mi ne?“ pravi sv. Auguštin.

Svetniki ali svetci se sploh imenujejo vsi, kteri u posvečjoči gnadi božji živé in umerjejo; posebno pa kličemo in častimo one svetnike, kojih sveta krepost ali čednost je bila u življenju junaška, draga pred Gospodam njihova smert, poterjena s čudeži njih svetost, toliko, da jih sveta kat. cerkev med zveličane šteje, ali zastran posebne slovesnosti očitnih čudežev še višej med svete, med izvoljene svetnike in svetnice uversti, in jim poseben dan odkaže, naj jih častimo in u pomoč kličemo; kakor nam svet Duh veli, rekoč: „Hvalimo slavne može in naše očete; mnogo slave je Gospod skoz svoje velike dela od početka nad njimi skazal. — Njih telesa u miru počivajo, njih ime pa živi od roda do roda.“ Sirah 44, 1—14.

Angele in svetnike sveta kat. cerkev po redu čedno versti, kakor nam litanie vsih svetnikov kažejo. Perva je preblažena devica Maria, kraljica vsih svetnikov; po tem so Kerubimi in Serafimi, arhangeli in angeli. Za njimi nastopijo stari očaki ali patriarhi, kteri so u starem zavetu sloveli, nam pravo spoznavo božjo ohranili, alj pa prihodnega Izveličarja napovedvali, kakor preroki. Apostoli so od Jezusa izvoljeni in poslani, sveto véro oznanovali; in kakor vesoljna cerkev svoje — tako vsak kraj svoje apostole ima, ki se učeniki rodov zovejo. Sveti mučeniki ali marterniki so častiti premagavci, kteri so rajši vse preterpeli, in tudi življenje dali, kakor bi bili za noht odstopili od svete vére, ktero je Kristus razodel.

Spoznovavci se imenujejo svetniki, kteri so si po junaško vse prizadeli po vozki stezi nedolžnosti ali pa ojstre pokore u nebesa priti.

Device so ohranile svojo sveto čistost neoskrunjeno — vdovice zvestobo svojega stana, zadoseči večno življenje.

„Zasluženja svetnikov pa ne prejiskuj, in ne tehtaj, kdo je svetejši od drujega, ali veči u nebeškem kraljestvi. Take reči pogosto krege in prazne prepire napravijo, ker hoče prevzetno ovi tega, uni unega svetnika imenitnejega imeti. U nebeškem kraljestvi so vsi edno, u ljubezni med sebo sklenjeni; vsi imajo le ene misli, ene želje, eno ljubezen:“ uči pobožni Tomaž Kempčan.

Vsak dan celiga leta sveta kat. cerkev spomin več svetnikov obhaja, ker njih za nas števila ni; pa izmed vsih sim za vsak dan tebi ravno tisto rožico vtergal, ki je po svojem stanu alj djanju za te naj bolj prav — takega svetnika alj svetnico izbral, ki se po naših slovenskih krajih sosebno časti, lepe bele cerkve ima, alj se daja otrokam u sveto ime. Pa tudi takih svetnikov življenje bereš, ki so po naših krajih hodili, učili, in našim prednikom mnogo dobrega storili, so pa skorej pozableni od nehvaležnih ljudi; kar je velika nehvaležnost. Bili so naši; naj tudi naši ostanejo — oni naši u priprošnji, mi pa njihovi u posnemanju in u hvaležnem počešenju. „Hočeš pa s dobičkom brati (djanje svetnikov), čitaj ponižno, priprosto in zvesto, in ne želji sluti, da si učen. Poprašuj rad in molčé poslušaj besede svetnikov, ter starih pregovorov ne zaničuj; ne povedajo se zastonj:“ to ti pobožni Tomaž Kempčan svetuje.

Preveliko ob ednem brati, pa premalo premisliti, dobro ni, in nima téka. Kdor prenaglo bere, je bolniku podoben, ki neprenehoma jé; ker pa hrane prav ne povžije, poslednič gladu umerje. Kedar vtegneš, beri vsak dan djanje svetnika edniga; če pa med tednom časa nimaš, si u nedelo poprej naj lepših in tebi pristojnih naberi, ter jih skoz tjeden premišlovaje obhajaj. Pač bi veselo in lepo bilo, duša moja, imeti vsak dan svojega pomočnika bližej svetih nebes.

Mnogoverstni so darovi, koje nam sveti Duh deli, in mnogotere rože po vertih cvetó. Kakor ima vsakoverstna rožica svoj poseben duh, ima tudi vsak izvoljen božji kako posebno čednost ali krepost u svoji svetosti, ktera se iz vsih drugih naj lepše sveti; njo skoncoma posebno razkladano najdeš. Nauk in posnemo torej pazno preberi, in nauči se od mučenikov keršanske močnodušnosti, pobožnosti od pušavnikov; vadi se po izgledu svetih spoznovavcov pravo véro in vse njene nauke zvesto terditi — od devic ohraniti sveto čistost in nedolžnost. Uči se od eniga svetnika zvesto moliti, od drugega pridno delati po svojem stanu, od vsih pa Boga nad vse ljubiti in vse iz ljubezni do njega storiti. Tako boš rastel u sveti popolnosti, kakor je tvoja in moja dolžnost.

„Vsaka pobožba pa ni za vsakega, pravi Tomaž Kempenzar; nekimu je bolje to, drugemu drugo.“ Tudi vsako djanje svetnikov ni za posnemati vsakemu; čudne dela občuduj, in hvali Boga, ki svojim zvestim služiteljem toliko moč da, kaj tako čudnega storiti, toliko težavnega prebaviti za božjo čast in u izveličanje duš. Komur ni dano čudov delati, tudi ni vkazano jih svojevoljno počenjati; Boga brez potrebe poskušati bila bi grešna prederznost, ne pa svetost. Dobro torej razloči, kaj je u djanju svetnikov za posnemati, kaj za častiti; to je prava keršanska modrost.

Ako to Djanje svetnikov pazno čitaš, ne spotikaj se, če zapaziš, da niso vsi popisi svetnikov iz edniga peresa pritekli. Popisali so jih gospodje časti in hvale vredni: Jožef Ulaga, Mihael Pikel, Joanez Zumper, Juri Caf, Felician Globočnik, Peter Cizej, Jernej Ciringer, Mateuž Ravnikar, Štefan Kociančič, Franc Sorčič, Franc Kosar, in še drugih prijateljev kaj. Kakor u občestvo svetnikov verjem, tako obsežno delo ljubim in mu zaupam, kajti sdružena moč veliko premore, in veliko jih lehko stori, kar bi ednimu bilo pretežko. Kakor pa ljudje u vsakem kraju ravno tistega jezika nimajo, in razne

besede razno gučijo (govoré), jih tudi včasih razno zapišejo. Gerdo bi bilo jih vkarjati, in še gerše jih za to grajati, ako se vsakemu beseda prav po domače ne zarobi. Prava ljubezn ne sodi hudo, pa tudi komarjev ne preceja, kedar potreba ni.

Oče mili pa blagoslovi alj požegnaj nas spisatelje in vas bravce alj čitatelje, kakor je blagoslovil neprešteviluo trumo svojih izvoljenih iz vsih narodov in jezikov, kteri pred tronam in pred Jagnetom u belih halah stojé, in oljke večne premage u svojih rokah deržé, s velikim glasom pojó: Slava Bogu našemu! Oh, naj bi tudi mi njih svete čednosti brali in tako zvesto posnemali, da bi enkrat veselo pred tronam Jagneta med njimi stali, in prepevali hvalno pesm, rekoč: „Hvala in slava Bogu našemu na vse večne čase.“ Amen.

Pri sv. Andreju na božjega lica 1853.

Anton Slomšek.

Živlenje Svetnikov
za vse dni januaria ali prosinca.

I. Dan januaria ali prosinca.

Obreza Jezusova. — Novo léto.

Jezus Kristus, naš zveličar in odrešenik, je nad vsimi svetniki sam naj svetejši, začetek in vir vse svetosti. Kakor zvezde od solnca svetlobo dobivajo, so vsi na njegovi svetosti luč svojih čednost prižgali. Njemu torej pervemu med vsimi je posvečen pervi dan léta. Iz njegovega presvetega živlenja nam cerkva danes le eno skrivnost razodene, ktera nas po besedah sv. Bernarda k občudenju, ljubezni in k posnemi opominja. Ta skrivnost je njegova boleča, pa ljubezni polna obreza. Sv. evangelj nam od te tako govori: „Ko je bilo osem dni dopolnjenih, da je bil otrok obrezan, mu je bilo dano ime Jezus, ktero je bilo imenovano od an-

gela, preden je bil spočet u maternem telesu.“ U razum téh besedi je treba vedeti, da je Bog u stari zavezi bil Abrahamu vkazal, naj sebe in vse svoje možkega spola obreže, naj se pa tudi ves njegov zarod po tej zapovedi ravna. Obreza je bila njemu in vsim Izraelcom veden spomin storjene z Bogom zaveze, porok, da hoče Gospod zvesto dopolniti, kar je obljubil; pa tudi znamenje, da so od Boga izvoljeno ljudstvo, po kterem znamenju so se od vsih drugih nevérnih narodov ločili. Hrepené pričakovaje prihodnega zveličarja je veren Izraelc u temu znamenju tudi odpušenje izvirnega greha dosegel.

Pa Jezus ni bil dolžen postavo obreze dopolniti, akoprem je bil Abrahamovega rodu, kakor to še clo nekteri Izraelci spoznajo. Bil je brez greha od sv. Duha spočet u čistem telesu Marie; devica mu je bila mati, ter je devica ostala, vendar je prostovoljno hotel tudi u tem pokoren biti zapovedi božjej, p e r v i č zato-kakor sv. Tomaž Akvinski govori, da nas je prepričal svojega včlovečenja, naj ne mislimo, kot nekteri krivoverci, da je le na videz človeško meso imel, temoč naj vemo, da je resnično kot človek terpel in umerl za nas.

D r u g i č je hotel obrezan biti, da mu Judi niso mogli reči: ti nisi pravi odrešenik, in ne izhajaš od Abrahama, kterega rodu odrešenik biti mora, ker nisi obrezan; in pa, da mu nebi bili očitali zaničevanja postave, ktero je Bog sam dal.

T r e t j i č se je obrezi podvergel, naj bi mi spoznali nezmerno ljubezen do nas, in kako iz ljubezni hrepeni za našo zveličanje terpeti. Iz ljubezni do nas se je včlovečil u deviškem telesu Marie. Iz ljubezni do nas je o terdem zimskem času u zaničljivem hlevcu rojen bil. Iz ljubezni do nas je donašni dan pri obrezi skelečo ranjen bil, ter je pervokrat svojo sv. kerv prelival, naj bi nas to zagotovilo, da bo enkrat polnoléten vso svojo kerv daroval nebeškemu očetu na stebri sv. križa za našo odrešenje. Po besedah sv. Bernarda je tako močno želel za naše zveličanje terpeti, da je komej pričakoval časa tiste kervave daritve, ktero je h koncu življenja doprinesel. Postavo obreze je dopolnil p o s l e d n i č tudi zato, da bi mi njegov izgled posnemaje se učili ponižnosti, poterpežljivosti in pokoršine. Ponižnost nam priporoča, ker se u podobo hlapca, še clo grešnika poniža; poterpežljivost nam priporoča, ker skeleče bolečine na svojem nedolžnem otročjem telesu voljno terpi; pokoršino nam priporoča, ker postavo obreze na tenko dopolnuje, ktero je nebeški oče le grešnikom dopolnovati zapovedal. Tako nas nedolžno dete Jezus, ki še govoriti ne more, že u izgledu obreze uči, kar nam pozneje s besedo priporoča: „U č i t e s e o d m e n e. J a s s i m v a m i z g l e d d a l, d a t u d i v i s t o-

rite, kakor sim jas storil.“ Ponižaj se človek pod mogočnoj rokoj božjoj in pred ljudmi; prebavi voljno nadloge in britkosti življenja, ki ti jih Bog pošlje, ali bližnega sovražna roka naklada, ali si jih sam naložiš; spolnuj zvesto božjo zapoved, k čemur te veže sv. dolžnost, da večnega zveličanja ne zgubiš. Blagor tem, kteri poslušajo te opomin nebeškega učenika, ter se po njem ravnajo! —

Sv. evangelj nam pové, da je bil zveličar osmi dan po svojem rojstvu obrezan, in sv. Epifani meni, kakor tudi več drugih cerkvenih očetov, da se je to u Betlehemu njegovem rojstnem mestu godilo. Pa kdo ga je obrezal, se za gotovo ne vé. Toliko vemo iz sv. pisma, da pri obrezi duhoven ni bil potreben. Abraham, ki ni bil duhoven, je svojega sina Izmaela in druge domače obrezal; Sefora-akoprem žena-je tudi svojega sina sama obrezala. Torej menijo mnogi, da je sv. Jožef božjo dete obrezal, ali pa njegova mati Maria; drugi pa terdijo, da se je u dopolnenje te zapovedi duhoven ali levit poklical. Nam to enako velja; da le vemo, zveličar je bil osmi dan po postavi obrezan, in Jezus imenovan.

Bila je pri Judih navada ob času obreze otroku ime dati, zatorej je tudi božjo dete te čas dobilo ime „Jezus,“ ktero si je bil nebeški oče že prej izbral, ter ga po angelu Marii in Jožefu naznanil. Gabriel Marii tako govori: „Glej! spočela boš u svojem telesu in rodila sina, in imenuj njegovo ime Jezus.“ Sv. Jožefu tudi angel pravi: „Rodila bo sina, in imenuj njegovo ime Jezus;“ zraven pa tudi pové uzrok, zakaj se bo tako imenoval, „on bo namreč odrešil svojo ljudstvo od njih grehov.“ Jezus se pravi toliko ko odrešenik, zveličar. Božji sin je zato prišel na svet, da bi človeški rod rešil in zveličal, torej mu je dano bilo ime Jezus. Bilo je u stari zavezi več oseb tega imena, kot Jozua, judovski vojskovodja in naslednik Mojzesov, Jezus Sirahov sin, in Jozedek vikši duhoven. Nektere so tudi odrešenike imenovali, ko Jožefa, Gedeona, Samsona. Pa nobeden ni tako po pravici nosil tega imena, ko Kristus naš gospod, ker nobeden ni bil u resnici zveličar vsega sveta, nobeden še enega človeka grehov rešiti ni mogel. Le Kristus sam je u djanju vse dopolnil, kar to sv. ime obseže; u terplenju in u smerti je rešil cel svet greha in pogube, ter je resnično Jezus, zveličar.

Več svetnikov, kot sv. Bernard, sv. Bernardin Sienski, sv. Bonaventura, in drugi so pisali od tega sv. imena in njegove moči; pa zdavnej pred njimi nas uči sv. apostol Paul, da je to ime črez vse imena, in da se u njem priklonejo naj vse

kolena u nebesih, na zemlji in pod zemljoj. Kristus sam nam razodene moč svojega imena, ker pravi, da nam nebeški oče vse dal bode, kar kolj ga bomo u njegovem imenu prosili. Pové nam tudi, kako mnogo in velikih čudežev se bo godilo u moči njegovega imena: „U mojem imenu bodo hudiče izganjali, nove jezike govorili, kače pregnali, in če so kaj strupnega pili, jim ne bo škodovalo. Bolnim bojo roke pokladali, in bojo ozdravili.“ Da se je to dopolnilo, beremo u djanju apostolov in u življenjopisu mnogo-mnogo svetnikov. Znano je, da so nekteri s posebnoj pobožnostjoj to presveto ime častili, in ga pogosto izgovarjali, ker je sladko in tolažno vernim kristjanom, strašno in grozno peklenskim duhovom. Sv. apostol Paul ga je v svojih listih več ko dvestokrat zapisal; po spričevanju sv pisma so se apostoli veselili, kadar so zavoljo tega imena kaj terpeti mogli. Ko so sv. Štefana kamnjali, je klical: „Gospod Jezus, vzemi mojo dušo!“ Morebiti ravno od todar izhaja lepa navada pobožnih kristjanov, da ob smertni uri radi to sveto ime večkrat izgovorijo. Da boš pa to enkrat k svojemu pridu storiti zamogel, varuj se grešne navade, ga nepremišljeno izgovarjati; skaži mu dolžno čast, ter u potrebah zavupljivo ga kliči! Kdor je ud bratovšine tega imena, zadobi popolnoma odpustke, ako u smertni uri to presveto ime pobožno izgovori, bodi z jezikom ali u sercu. Se vé, da se mora prej u zakramentu sv. pokore greha očistiti in v gnadi božji biti; za nespokorjenega grešnika ni nobenih odpustkov.

Nauk in posnema.

1. Jezus Kristus tvoj zveličar in odrešenik se iz ljubezni do tebe danes poniža u podobo grešnika. Ne sramuje se pred ljudmi ko grešnik se skazati, akoprem je sama svetost. Zakaj se pa ti čez druge povzdigueš? Zakaj hočeš pred ljudmi pobožen in pravičen veljati, ker si pa pred Bogom grešnik, morebiti velik grešnik? Jezus na nedolžnem otročjem telesu iz ljubezni do tebe hude bolečine voljno prenese; kako nevoljen si pa ti, kadar tvojo grešno telo le nekoliko terpeti mora! Jezus dopolnuje postavo, kar storiti ni dolžen; kako pa ti spolnuješ božje in cerkvene zapovedi, kterih zanemarjenje ti večno pogubo prinese? Jezus hrepeni iz ljubezni do tebe kerv preliti, ter jo preliva že osmi dan življenja; ti pa živiš že mnogo dni, mesencov in lét, pa kaj si storil iz ljubezni do njega? Kako dolgo se boš še mudil njega saj nekoliko tudi ljubiti! Danes še skleni, ga posnemati u čednostih, ktere ti zveličar u svoji obrezi priporoča. Ne povzdiguj se čez bližnega, ker veš, da si grešnik. Ne hlini se pred ljudmi pobožnega, temuč skerbi, da boš pred Bogom pobožen

in pravičen. Terpi voljno, ako tvoje grešno meso kaka bolest zadene, in pomisli, da še več terpeti zaslužis. Spolnuj na tenko božje in cerkvene zapovedi, da ne bo Kristusova prelita kerv nad teboj zgubljena. „Vsim tem, ki so njemu pokorni, je on uzrok večnega zveličanja.“

2. Današni dan, posvečen s dragocenoj kervjo Kristusovoj, je tudi pervi dan novega leta. Zveličar daruje danes perve kaplje svoje kervi nebeškemu Očetu, daruj mu tudi ti vsaj pervi dan léta, in posvečuj ga s pobožnimi delami; zahvali se mu da ti je dal doživeti začetek tega leta, med tem ko je jezero drugih iz sveta poklical; prosi ga tudi po preliti kervi Jezusovi, naj ti da moč, to léto k njegovej časti in tvojej duši k pridu oberniti. Saj veš, kolikokrat bi te bil Gospod lehko u grehih pred sodbo poklical in te večno pogubil, kakor je to brez števila mnogo drugim storil. Tudi ne moreš tajiti, da si po svojih grehih to obilno zaslužil. Pa vsmiljeni Bog, kterega si tolikokrat žalil, ti je po svoji veliki milosti še zdajni čas dodelil k poboljšanju živlenja. O spomni se vsigdar te velike milosti, in služi mu zanaprej brez greha zvesto! Ako boš nehvaležen tudi to léto z grehi ga žalil, si res nepridna, le pekla vredna stvar. Ali nebi Kajn ali Judaž, ki sta na večno zaverženа, u pokoro obernila čas šivlenja, kterega je tebi Bog tako vsmiljeno podaril? ali bi njima bilo mogoče dobrega Boga še enkrat žaliti? njemu nezvestima biti? Sam si na to lahko odgovoriš. Skerbi, da boš u prihodno Bogu še bolj zvesto služil, kakor bi mu služila Kajn in Judaž, ako bi jih Bog iz pekla spustil. Zakaj veča je milost, da te Bog u grehih večno pogubil ni, kakor da bi te bil pogubljenega iz pekla rešil, pravi sv. Krizostom.

3. Pervi dan léta si danes nastopil; ali boš pa tudi zadni dan leta doživel? Tega ne véš. Mnogoteremu bo to léto zadno živlenja, lahko da bode končalo tek tudi tvojih dni. Koliko jih je, ki so danes novo léto veselo pozdravili; pa preden se bo luna dvanajstkrat pomlajila, bojo že u večnosti prebivali! Nekteri bodo pred koncom leta se u nebesih veselili, mnogi pa u peklu ječali. Kde boš pa ti? To sam Bog vé. Jeremia mora nekdaj po božji povelji krivemu preroku smert napovedati rekoč: „To léto boš vmerl.“ Misli si, da ti Gospod po meni ravno s temi besedami danes smert napové. Ali mu ne boš goreče služil? ali ne boš storjenih grehov serčno zgreval, ter si prizadeval u ojstri pokori dušo oprati? ali se ne boš varuval z naj manjšim grehom Boga žaliti, pred kterega sodni stol boš stopil, da slišiš obsodbo za celo večnost? Scer za gotovo ne veš, ali boš letas vmerl; pa to veš, da te lehko zadene. Ako ne umerješ, te gotovo grevalo ne bo, da si Bogu zvesto služil, se pokoril, in greha zogibal; ako pa umerješ, te bo ravno to u smerti tolažilo, in up večnega živlenja podpiralo. Bodi prepričan, če zaveržeš moj opomin, se ti je letašne smerti bolj bati, kakor na daljše živlenje se zanašati.

Spomni se, kaj sv. evangelj govori od smokovega drevesa, ki tri leta ni rodilo. Gospod vinograda zapové ga okopati; na prošnjo vinogradnika obljubi še eno leto sada čakati; ako pa tretje léto tudi ne bo rodilo, se mora brez vsmilenja posekati. Ti si tisto drevo. Mnogo lét že nisi prinesel sadu

pokore in dobrih del; že zdavnaj si zaslužil, da bi bil posekan in u večen ogenj veržen. Pa Bog ti je prizanesel, ti je čas nategnil. Če pa tudi zdaj ne rodiš vrednega sadú, ne poboljšaš življenja, boj se, da te Gospod u svoji serditosti to leto poseka, in u večen ogenj verže. Ako želješ tej strašnej kazni oditi, ne odlagaj dalej, temuč danes snovim létom začni novo življenje. Naj si je ravno težko, le skleni; Bog ti bo pomagal. Reci s pobožnim Davidom: Še danes, precej „zdaj hočem začeti!“

Molitva.

O Bog, kteri si častitljivo ime našega Gospoda, svojega edinorojenega Jezusa Kristusa svojim vernim ljubeznivo in sladko, hudobnim duhovom pa, ki to sveto ime slišijo, strašno storil; dodeli milostljivo, da bodo vsi, kteri to sveto ime na zemlji častijo, sladkost tvoje tolažbe na žemlji prijeli, in večno veselje in zveličanje u nebesih vživali. Po ravno tem Gospodu našem Jezusu Kristusu tvojem sinu, kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog vekoma. Amen.

II. Dan januaria ali prosinca.

Sveta Angela Folinjska, udova in spokornica.

Angela Folinjska blizo mesta Asisa na Italianskem v 13. stoletju rojena, je veliko let po šegi pregrešniga sveta živela, kakor ljudje živé, kteri le ime kristjanov, djanje pa hajdov imajo, in za izveličanje duše malo, ali clo kaj ne skerbé. Bila je bogato omožena, je imela več otrok, pa tudi premoženja dovolj, kterega je po željah serca vživala. Svet njo je imel za srečno ženo; ali pred Bogom je revna bila, in clo mertva na duši.

Angelo zdramiti iz nevarnega dušnega spanja, in jo s Bogom spraviti, ji zmert hitro mater, moža in deca pobere. Svojo počasno spreobernitvo nam ona sama v osemnajstih stopnjah popiše rekoč: „Perva stopnja je bila spoznava mojih grehov, ki mi je toliki strah pred peklom včinila, da sim se milo jokala. Druga stopnja je bila grenka kas ali grevenga, in pa tolika sramota, da nisim dolgo časa zamogla se ispovedati, in odveze prijeti. Pokoro opravljati me je še huje bolelo. Po tem pa spoznam vsmilenje božje, ki mi gnado pokore daja, ter me hoče pogublenja oteti. Po ojstrila sim svoje pokorila, pa tudi čedalje bolj svojo pregrešnost spoznala, po koji sim reva si pekel zaslužila, prepričana, da so moji grehi Kristusa križali. Bolelo me je, da sim svojemu Zveličarju to-

liko terplenja včinila; obljubila sim mu, če ravno težko, vedno čistost trupla in duše, sim sladnim jedilom odrekla, in sim izslekla svoj posveten kinč in svojo drago obleko."

Angela popreda svoje pristave, in razdeli svoje premoženje med vboge, gre v Asis k sv. Franišku Serafinskemu na božjo pot, se potolaži, da ji je Bog po zasluženju Jezusovem grehe odpustil, od svojega bogastva le toliko obderži, da sta s edno prijatelco naj potrebnej prevžitek imele, in stopi v tretje redovno sv. Franiška. Ko je po tem terplenje Kristusovo prav živo premišljevala in priserčno njegove bolečine sočutila, si ji Kristus u podobi križa prikaže, rekoč: „Noben človek nima izgovora, ako ne bo zveličan. Ne boj se, moja hčer! zdravila, koje ti hočem dati, te bodo popolnoma vsih tvojih slabost ozdravile, ako le hočeš te ozdravila u duhu prave pobožnosti rabiti. Za tvoje grehe, ktere si skoz svoje napčno vmivanje lica storila, pri opletanju svoje glave, krišpanju las, in drugo lepotičanje storila, sim jaz moral ternovo krono nositi, in u obraz zapljuvan biti. Za pregrehe tvojih oči in ušés, tvojih ust, tvojega jezika in nosa, sim moral krive tožbe, obrekovanje in obsodbo k smerti poslušati, lakoto in žejo terpeti žolč in kis piti, smrad gerdih opljunkov prebaviti in s svojmi solzami omiti. Za grehe serca tvojega, za pregrešne želje tvoje, za preradovanje tvojega života, za potrato blaga tvojega je morla moja duša veliko britkost in zapušenje občutiti, sim jaz boleče bičanje in zasramovanje prestal, sim bil izslečen, sim svoje roke in noge dal s žebli na križ pribiti, s sulico svoje serce prebosti; in ves vbožen svoje telo v ptuje pokopališče položiti. Vse peklenske muke sim za grehe tvoje tako popolnoma prestal, da si na večno jih rešena, ako boš zvesto za meno hodila po poti terplenja in vboštva, po stezi zasramovanja in zaničevanja."

Zvesto je sv. Angela vse to storila, je velike bolečine telesa neprenehoma terpela, pa tudi grozovite znotrajne skušnjave imela, s kterimi jo je Bog skušati dal, naj bi se ne prevzela po velikih razodetvah in tolažbah božjih, sama sebi preveč ne dopadla in u sveti ponižnosti ostala. Kmalo je njo huda jeza, kmalo nečisto poželenje, zdaj skopost, kmalo prevzetnost u mislih nadležvala; tu si ji zdi, kakor bi bila od vsega dobrega zapušena. Sopet ji na misel pride, kakor bi u globočini temà in suhoti serca vso véro in ljubezen zgubila, in morla vekoma pogublena biti. Vidlo se ji je, da je vsa u grehih, in je do takih gerdih pregreh skušnjave imela, kojih vse svoje žive dni storila, tudi nikolj poprej na nje mislila ni. Ker je pa dobro vedla, da vse te in take skušnjave niso

greh, dokler se dopadenje do njih nima, jih je močno studila, in tudi srečno premagala u poterdenje svoje kreposti.

Kar si je sama žalosti skusila, je znala potem drugim svetvati, in jih tolažiti; je pa tudi djala, da dober Bog skušnjave gizdosti, skoposti in nečistosti pogosto takim grešnikom u zasluženo kazen pošilja, kteri so poprej ovakim pregreham vdani bili. „Kdor hoče Boga, edino potrebo našo, naiti, se mora pri njem shajati in pri njem bivati“ — je sv. Angela učila. „Odpovedati se moramo torej vsemu nepotrebnemu znanju, nevarni obhoji s drugmi, vsim nečimernim pogovorom, skerbem in opravilom, posebno pa prazni radovednosti; moramo svoje misli u se oberniti, da prepad svoje srošine in revnosti prav spoznamo, veliko vsmilenje božje pa vedno u spominu imamo, kojega nam je vsmileni Jezus skoz svoje včlovečenje skazal.“

Na svoji smertni posteli je sv. Angela svojim sosestram djala: „Za oporoko ali testament vam sporočim ljubezn, da se med seboj rade imate, in pa veliko ponižnost. Ne obsodite nobenega človeka, ako ravno velik greh na njem vgledate; studite greh, ljudi pa ljubite.“ Previdena s svetmi zakrament mi in vsa u božjo voljo vdana je pohlevno umerla 5. januaria leta 1309. Njeni spomin se 18. prosenca obhaja.

Nauk in posnema.

1. Kdor pot pokore in poboljšanja nastopiti želji, naj si začne v jestvi in pitvi pritergati, ter svojo sladnost u živežu krotiti; požrešnost jih je veliko pogubila. Sv. Auguštin pravi: „Potrebno je sicer jesti za ohraniti življenje; pa živež se mora tako jemati, kakor zdravilo, ne več, kakor je potreba.“ Nezméra u jedi in u pijači duši in truplu škoduje; zakaj gotova je, da veči del betegov iz pregrehe požrešnosti in pijanosti izvira.“ Mertudnice, hitrice, zapertnije života, glavobolenje, skernina ali hudica, bodenje in več drugih bolezn, ki se ozdraviti ne dajo, iz požrešnosti izvirajo. Pa še večo škodo požrešnost duši čini, in je po pravici naglavna pregreha, košata mati veliko drugih grehov. Sv. Tomaž pravi: „Nezmernost otemni pamet, da ne more premišljevati, ne moliti.“ Tudi sv. Krizostom veli: „Kdor nadevan trebuh ima, je ladji podoben, ktera se prav premikati ne da, in je u veliki nevarnosti potoniti, ako ga vihta skušnjave napade.“ Za to sv. Duh opomina: „Ne prenajej se na obedu.“

2. Svojo pojedičnost imamo zatajevati v izberi jestvin, da našemu stanu primerne jedila za dobro vzamemo. Kdor si u jedilah izbera, očitno pokaže, da ni pravega duha. „Božjo kraljestvo ni jed in pijača, ampak pravica

in mir, pa veselje u sv. Duhu," uči sv. Paul. — Zatajevati se imamo u obilnosti jedi, da ne jémo več, in ne pogoje, kakor za potrebo, in ne bo jed truplo težila, ampak redila. Natora je s malim zadovoljna, če ni razvajena. Ne hodi u gostivnico, kadar nisi potreben, pa tudi potreben ne pozabi u pivnici, kdaj je zadosti. Ako ješ, raz da si lačen, in piješ brez žeje, si že na pol u požrešnošt zagazil. — Ne jej, ako ni ob času, in kadar ješ, čedno in hvaležno zavživaj božje dare, ne po volčje. Sv. Duh pravi: „Ne bodi pri nobeni pojedini samogolten, in ne segaj po vsih jedilih." — Lehko si včasih kaj malega iz ljubezni božje pritergamo, in Bogu dopadljiv dar prinesemo.

3. Kamo človeka požrešnost pripelja, ako si nič ne zna pritergati, in si vse dovolji, česar mu serce pozelji, nam bogat pojedun pokaže, kteri se je vsakdan bogato gostil, po smerti pa je bil u pekel veržen. Ravno to nam sv. Angela spokornica pravii in poterdi besede sv. Paula, ki uči: „Bratje! (in sestre) nismo dolžniki mesa, da bi po mesu živeli; zakaj če bote po mesu živeli, bote umerli; ako pa bote dela mesa s duhom morili, bote živeli. Zakaj ktere Duh božji vodi, oni so otroci božji."

Molitva.

Neskončno dobrotlivi Bog, kteri nas nisi stvaril, naj bi le pili in jedli, marveč nam jesti in piti daš, da bi tebi služili, daj nam na prošnjo sv. Angele spokornice po njenem izgledu svoje telesno poželenje krotiti, tvoje dare po meri vživati, in vselej trezno živeti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

III. Dan januaria ali prosinca.

Sveta Genofefa, devica.

Sv. Genofefa, zaštitnica glavnega mesta Pariza je bila ne daleč od tamo u Nanterni rojena okoli léta 422 po Kristusu. Njeni starši Sever in Gerontia so bili revni, to da pravični in pobožni. Zato so pa tudi u mlado serce svoje hčerke seme pobožnosti zarano vsejali, ktero je veselo klilo, in u žlahen sad dozorilo. Že u otročjih letih je pokazala deklica Genofefa bister um in angelsko čednost. Ko je sv. German, Antisiodorski škof po svojem popotvanju skoz njeni rojstni kraj prišel, in jo osem let staro med ljudstvom zagledal, praša, čigava je? Starši se oglasijo; on pa jim pravi, po sv. Duhu razsvetljen: „Blagor vam, ki ste Bogu tako dopadljivo dete na svet rodili. Skerbite, kolikor naj več zamorete, da ga dobro odgojite; ker Bog si ga je izbral za sebi prijeten dar." Svojo roko na glavo dekliču položivši jo opominja, naj vedno

le Jezusa ljubi, njega ženina ima. Mala Genofefa mu to serčno in veselo obljubi. Škof njej da po tem bakreno svetinico, na kteri je bil križec viditi, ter ji reče: „Nosi to, moje dete, na vratu u moj spomin, in u spomin svoje obljube; pa ne kinči nikolj vrata ali perstov z zlatom, srebrom, ali žlahtnimi kameni. Le tako boš nebeško lepoto vedno obderžala, ako posveten lišp zaničuješ.“ Od te dobe je Genofefa vidno u čednosti rasla, z ljudmi je malo govorila, akoprem jih je serčno ljubila. Molila je zvesto, in skerbno delala, pa rada na samem bila; nikomur ni želela dopasti, kakor samemu Bogu.

Enkrat je mati u cerkvo šla, in Genofefa prosi, naj sme s njoj iti. Mati tega ne dovolji. Deklič pa le joka in prosi rekoč, da je škofu obljubila sveto živeti, torej bi rada večkrat u cerkvi bila. Mati se razjezi, ter jo v lice vdari. Pa pri tej priči je mati oslepela. Genofefa žaluje, da je mati zavoljo nje slepa, in moli za njo; tudi mati spozna, da se je pregrešila, ter jo greva, posebno kadar se spomni škofovih besédi, vendar eno in dvajset mesencov preteče, preden sopet pregleda, po tem, ko jej je Genofefa oči izmila z vodoj, čez ktero je križ storila. To je bil pervi čudež sv. Genofefe, za kterim je brez števila mnogo drugih sledilo.

Stirnajst let stara prosi Parizkega škofa, naj bi njo in še dve tovaršici u samostan vzeli, ter jih redovnice blagoslovili. Bila je vslišana, in svetim devicam pristeta, kder je Bogu vedno čistost obljubila. Poslali so jo po smerti roditelov v Pariz k njenej botri. Pa tam jo je Bog s hudim protinom obiskal. Poterpežljivo in ponižno je terpela težave bolezni,

dokler jej Bog spet zdravje da, in jo po mnogih čudežih poveliča. Atila, grozoviti kralj Hunov je z nebrojnoj armadoj na Francozko priderl; povsod, kodar je šel, je mesta požigal in rušil, prebivavce moril, in vse pokončaval. Parizčani ne dvomijo, da bo ž njimi in njihovim mestom ravno tako delal; zatorej hočejo vsi pobegnuti. Pa Genofefa jih pregovarja, naj u mestu ostanejo, ter z molitvo, postom in milošnjo pri Bogu pomoči išejo, gotovo jih bode vbranil, ter mesto obvaroval. Mestjani so po njenem nasvetu storili, ter u mestu ostali, Genofefa pa je z njimi vred postila se, in molila. Bog jih je vslišal, Atila je s svojoj armadoj mesta se zognil, in se drugam obernul. Tako je bilo mesto rešeno po nasvetu in priprošnji device Genofefe. Drugokrat je huda lakota mestjane silno stiskala. Ko si že ne vejo več pomagati, se Genofefa na morje poda, ter iz drugih dežel ednajst bark pripelja s žitom napolnjenih. Tako reši mnogo prebivavcov pogina.

U teh dveh pregodbah je Genofefa celemu mestu pomagala; u mnogih drugih priložnostih pa je nad posameznimi osebami čudeže storila. Nekega dné je iz dvanajst obsedenih hudiče izgnala. Hromim je isprosila zdrave ude, slepim pogled, nekeršenega otroka, ki je v šterno padel in umerl, je u živlenje obudila, in čuda mnogo bolanim je zdravje pridobila. Bog je namreč tej sv. devici zavoljo nje pobožnega živlenja moč dodelil, mnogo čudežev storiti. Otročjo nedolžnost je do smerti ohranila, in je bila u svoji deviški čistoti bolj angelom kakor človeku podobna. Svojo telo je bolj krotila, ko mnogoter pušavnik. Postila se je tako ojstro, da od petnajstega do petdesetega leta ni nič drugega vživala, ko nekaj ječmenovega kruha in sočivja ob nedelah in četertkih. Le od petdesetega léta naprej si je po škofovi povelji morala živež za toliko zboljšati, da je tudi nekoliko mleka in ribjega mesa zavžila. Vina nikolj okusila ni. Njeno serce je bilo goreče ljubezni do Boga tako navdano, da je skorej vselej jokala, kadar je na nebesa pogledala, ker je k nebeškemu ženinu priti željela. Nar bolj jo je bolelo, kadar je slišala, da se ljubi Bog žali. Zatorej se je od praznika sv. treh kraljev do pervopostnega četertka u svojo malo sobico zaperla, ter je ves te čas molila, postila se, in se pokorila, ker ljudje takrat pustne norčije vganjajo, in dobrega Boga naj bolj žalijo. U resnici! če človek pomisli, kako se u predpusti posebno po mestih godi, bo poterdil, kar sv. Karl Boromejski od predpusta govori, da je hudičev praznik.

Ko je Genofefa že osemdeset lét stara bila, nji pošlje Gospod zadno bolezen, napovedníco smerti že dolgo zaželjene.

Umerla je sveto, kakor je sveto živela. Mesto Pariz, ki ga je bila pogube otela, si jo je zaštitnico izvoljilo, pa tudi moč njene priprošne u mnogih nadlogah spoznalo. Bila je pokopana u cerkvi, ktero sta kralj Klodovej in njogova žena Klotilda na prošnjo te device bila lepo postavila, in ki se ji zdaj cerkev sv. Genofefe pravi. Podobarji dajo tej svetnici u desno roko oljkino vejico ino dva ključa, v levo roko pa gorečo svečo. Oljkina vejica pomeni njeno nepremagljivo čistost; in ključa opomnita, da so zaklenjene mestne vrata pričo straže se jej same odperle, ko je šla za obsojence milosti prosit h kralju Kilderiku, ki je zvunaj mesta prebival in vrata zakleniti dal. Goreča sveča pomeni njeno živo vero, po kteri je toliko čudežev storila, in širila božjo čast, po besedah Kristusovih: „Naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bojo vidili vaše dobre dela, in častili vašega Očeta, kteri je u nebesih.“ Pravijo pa tudi, da si je u temi dostikrat luč vžgala brez druge svetilne pomoči.

Nauk in posnema.

1. Sv. devica Genofefa je bila od revnih staršev rojena, pa zavoljo pobožnosti od Boga tako obilno obdarovana, da je čudeže dopernašala. To nam je u poduk, da Bog ne gleda na plemenitost roda, ne na bogastvo, ne na posvetno čast, ampak le po méri svetosti deli ljudem svojo milost. Nizkega stana zamoreš po čednem življenju pri Bogu bolj u časti biti, ko da si cesarske ali kraljeve kervi. Pa tudi pred svetom čednost dalše slovi, ko samo posvetna čast in bogastvo. Koliko mogočnih velikašev, koliko kraljevih hčér je pomerlo, ki jih nihče ne pomni; vboga devica Genofefa pa živi in bo vedno živela u spominu mnogo jezero pobožnih kristjanov.

Ne pozabi pa tudi, kaj je Genofefa ob času predpusta storila. Če si se namenil Bogu služiti, in njegovo čast iskati, moraš to vselej in povsodi storiti; nobeden čas te u tem zaderžavati ne sme: „Kdor roko na oralo položi, pa se nazaj ozira, ni vreden nebeškega kraljestva,“ govori Jezus. Ne misli, da ti je mogoče nekaj časa posvetnemu veselju, mesenemu poželjenju in Satanu streči, pa vendar tudi božji služavnik ostati: „Nihče nemore dvema gospodoma služiti; ali bo namreč enega sovražil, in enega ljubil; ali se bo enega deržal, in enega zaničeval. Ne morete služiti Bogu in mamonu.“ Bog je ljubosumen gospod; celo serce hoče imeti, ter ga za vselej imeti. O daruj mu ga, in služi mu toliko zvestejše, kolikor huje ga drugi žalijo!

2. Sv. Genofefa je živela vedno nedolžna, se ni nikolj smertno pregrešila; dobre dela je doprinašala, molila, postila se, in svoje telo krotila; tudi

hudo bolezen, ktero ji Bog pošlje, je voljno preterpela. Glej! ravno to moraš tudi ti storiti, ako ti je božje časti in zveličanja mar. Varuj se greha, da si vrata nebeške na večno ne zapreš; kdor greši, ne služi Bogu ampak sovražniku božjemu in svojemu. Opravljaj marljivo dobre dela, ter ne nehaj moliti, k božji službi hoditi, božjo besedo poslušati. Omij in okrepčaj svojo dušo pogosto u sv. zakramentih, da boš krepko stal zoper napade hudičeve; drugače ne moreš biti služavnik božji. Terpi pa tudi skerščanskim duhom težave, ktere ti Bog pošlje; saj veš, da le pot terplenja u nebesa pelja. Po tem potu je Kristus hodil, in ga tudi nam priporočil, ker pravi: „Nebeško kraljestvo silo terpi.“ In: „Kdor hoče moj učenec biti, naj vzame križ na svoje rame, in naj hodi za menoj!“

3. Sv. Genofefa se je svetu odpovedala, ter je samoto ljubila, kder je ojstro živela, molila, se postila, in na skrivnem dobre dela dopernašala. Ali boš tudi ti svetu slovo dal, in u samostan šel? Tega nihče ne tirja, ako nimaš volje in poklica za to. Vendar jo zamoreš tudi u tem posnemati. Povsodi se najdejo nektere pobožne osebe, ktere posvetno djanje zapustivše le za Boga živijo, borno hodijo oblečene, se ne možijo, za sebe malo potrebujejo, toliko več pa milošine delijo, — to da na skrivnem, — molijo neprenehoma, in če jih želiš najti, jih moraš doma, u cerkvi ali pri kterem bolniku iskati. — Varuj se, da ne boš takih zaničeval; tercjalke, pohajklivke, hinavke zmerjal! Njih življenje teče tiho, pa ne brez hasna. „Pobožnost je za vse reči dobra“ pravi sv. Paul. Dostikrat je njih lep izgled in pameten nasvet bližnega iz pota hudobije overnul; še večkrat pa je njih molitva morebiti že tebe, tvojo hišo, celo sosesko nesreče ovarovala; mnogoter bolnik je ozdravil, mnogoter grešnik se spokoril po njih priprošnji, ker „molitva pravičnega mnogo zamore.“ Kar Bog ceni, človek ne zaničuj! Kristus sam pravi, da je nauka željna Maria boljši del izvoljila, kakor kuharica Marta. Ako tedaj pobožnim dušam u njih gorečosti enak biti nočes, ali ne moreš; ne tirjaj, da bi one tebi enake bile, ko da bi tvoja mlačnost bila pravo merilo keršanske pobožnosti.

Molitva.

O Gospod naš Bog, kteri si sv. Genofefo pred ljudmi po čudežih poveličal, daj nam u življenju jo tako posnemati, kakor se njenih čednosti sveselimo. Po Jezusu Kristusu Gospodu nasem. Amen.

IV. Dan januaria ali prosinca.

Sv. Tit, apostolski škof.

Od življenja sv. Tita, njegovih čednosti in keršanskih del, toliko vemo iz listov sv. Paula, da je bil goreč kristian, škof in priden delavec u vinogradu Gospodovem, vreden na-

šega počastenja. Sv. apostol ga imenuje brata, sina, tovarša, sodelavca. Dal mu je duhovno oblast čez otok Kreto ali Kandio, kder ga je škofa postavil. Pisal mu je poseben list, v kterem ga podučeva, kako se naj obnaša u ti oblasti. To vse nam dovolj spričuje, da apostol Tita visoko časti, in da je prepričan njegove čednosti in svetosti. — Bil je Tit rojen Korinčan, sin nevernih roditelov, kakor to sv. Krizostom terdi in več drugih. Že od mladosti je živel pošteno in čisto; učil se je marljivo posebno svobodnih umetnosti in jezikov. Ko sv. apostol Paul pervokrat u Korint pride, in evangelj Kristusov oznanuje, je bil Tit med pervimi, ki so u Jezusa verovali, in želeli kerščeni biti. Sv. Paula veseli Titovo lepo zaderžanje, njegova bistra glava, in žlahno serce; u veri ga dobro poduči, in kersti.

Tit pa s tem ni bil zadovoljen, da sam Kristusa spozna, marljivo si je prizadeval tudi druge u to spoznanje pripraviti. Torej ga vzame sv. apostol na svojem popotvanju tovarša seboj, ter ga hoče vedno pri sebi imeti. Bil je z njim pri čerkvenem sboru u Jeruzalemu léta 51, po rojstvu Gospodovem; poslal ga je h koncu léta 56. u njegovo rojstno mesto Korint, ondašni cerkveni prepir poravnat; po tem ga je, v obziru na njegovo keršánsko učenost, in apostolsko marljivost u skofa posvetil za otok Kreto in bližne otoke. Nevtrudlivo je Tit brezbožne Krečane učil, dokler ga apostol k sebi u Nikopol pokliče, ter ga léta 65 na Dalmatinsko pošlje, tudi tam sv. evangelj oznanovat. Sejal je seme božje besede, ter je svojo nalogo doveršil; po tem pa se verne u svojo škofijo

nazaj. Koliko truda in dela je sv. Titu prizadjalo, ko je toliko dežel prehodil; koliko obrekovanja, preganjanja in drugih múk je prestal, kadar je neverne ljudstva podučeval; kolikó jezero jih je k pravi veri pripeljal in Kristusu pridobil, to sam Bog vé. Bil je vreden učenec velikega učenika, sv. Paula, in zvesto je dopolnoval, kar mu te apostol u svojem listu na njega priporoča; zato je pa dosegel krono pravice, ktero je Gospod svojim služavnikom obljubil.

Ni dvomiti, da je pri oznanovanju sv. evangelja mnogo čudežev storil, in po njih nevernike u verne kristiane spreobernil. Med več drugim se pripoveduje tudi to: Krečani so imeli dragoceno podobo krive boginje Diane, ktero moliti nikakor niso opustili. Sv. Tit se oberne u molitvi k Bogu. Po moči njegove molitve je Diana iz visokega stojala tako silno na tla telebila, da se je u kose razdrobila. Slepi malikovavci pa so spoznali, kako slabo stvar so kot Boga častili. Nekokrat gre Tit memo prelepega malikovavskega tempelna, kterega je deželni oskerbnik Sekund po cesarskem ukazu h časti maliku Jupiteru sozidati dal. Po božjem navduhu sv. mož tempel prokleje, kakor Kristus nekdaj smokovo drevo, in pri tej priči se tempel zruši, akoravno se ga nihče ni doteknil. Ti in drugi čudeži, ki jih je sv. Tit s božjo močjo dopernašal, so nevernikom oči odperli, da so resnico vere spoznali, ktero jim Tit oznanuje, in so h Kristusu pristopili.

Osem in trideset lét je sv. škof nevtrudeno delal u vinogradu Gospodovem. Ko je štir in devetdeseto leto starosti doživel, ga je Gospod k večnemu plačilu poklical. Ob smertni uri se mu angeli prikažejo, ter ga vabijo k nebéškemu veselju. Po smerti se je vidilo njegovo obličje s nebeškimi žarki razsvitljeno. Sv. Krizostom pričuje, da je živel do konca u deviški čistoti, ktere visoko vrednost je poznal po naukih sv. apostola Paula. To angelsko čednost je pa tudi svojim poslušavcom pogosto priporočal.

Njegovo truplo je bilo hranjeno u veliki cerkvi glavnega mesta Gortina na Krečkem otoku, kder so ga, kot pervega nadškofa častili. Pa léta 823 so muhamedanci mesto razdjali, ter od ostankov sv. Tita se ni po tem drugega naišlo, ko glava, ktero so u Benedke prenesli, kder se še zdaj u cerkvi sv. Marka časti.

Nauk in posnema.

1. Sv. Tit je živel vedno deviško nedolžen, pa si je prizadeval tudi druge u enaki čistosti ohraniti, ali jih saj od pregrehe nečistosti odverniti.

Ako res zveličan biti želješ, skerbi da boš čist po svojem stanu; zogibaj se vsega kar to sveto čednost kali in nedolžno serce omadeža. Ni je pregrehe Bogu tako zoperne, nobene človeku tako škodljive, kakor nečistost. Kdor se njej vda, se redko kedaj poboljša in spokori, zato je pa pekel poln nečistnikov in nečistnic. Sv. Duh opomina mladenča, naj se ne prijazni z ženoj, ki ga prilizovaje h grehu vabi: „ker njena hiša se u pogubo nagiblje, in njeni poti peljajo u pekel.“ Strašno je to! Brez čudeža božje milosti se nečistnik ne poboljša. Ali pa zamoreš čudeža pričakovati, ker zdaj prederzno na božjo milost grešiš? Ali ti bo pozneje Bog pomogal, ker zdaj njegovega opomina ne poslušaš, in priložnosti ne zapustiš? „Kdor nevarnost ljubi, u nevarnosti pogine.“

2. Sv. Tit je svoj jezik le k temu rabil, da je ljudi h Kristusu pripeljaval, jih u pravi veri podučeval, Boga hvalil in častil. Tudi tebi je Bog jezik dal, da bi z njim Boga častil, ter sebi in bližnemu k pridu pomagal. Ali si pa to zvesto storil? Žalibog, da ne! Kolikokrat je tvoja beseda Bogu nečast delala, kadar si klel, prisegal in se rotil! Kolikokrat si nedolžnost pohujšal, kadar si nesramno govoril, nespodobne pesmi pel! Kolikokrat je tvoj jezik bližnega ranil, kadar si čez njega lagal, ga obrekval, opravljal! ga morebiti ob službo, čast in premoženje spravil! „Jezik je majhen ud, pa ima cel svet hudobije, kadar je od pekla vžgan.“ Gorje! če bi te Bog danes pred sodbo poklical, kako boš obstal zavoljo grehov, ki si jih le s jezikom storil? Ako kogar ogoljufaš, okradeš, obropaš, mu moraš škodo poverniti, scer ti Bog ne odpusti; kako boš pa povernil škodo, ki jo je tvoj jezik napravil? Glej, narasla je čez tvojo moč! Kakor požar po suhem listju, gre beseda od ust do ust, in preden se zavéš, je u ognju tvoje obrekljivosti bližnega dobro ime zgorelo. Mnogo se jih po nevošljivosti, mnogo po požrešnosti, še več po nečistosti, pa naj več se jih po hudobnem jeziku pogubi. Zato opominja sv. Auguštin: „Človek naj si prizadeva svoj jezik berzdati; naj pa tudi od Boga k temu pomoči prosi.“ Kakor kroti divje zveri človeški um, tako naj kroti človeški jezik božja milost. —

Molitva.

O Bog, kteri si sv. Tita po podučenju tvojega sv. apostola iz temote neverstva k luči tvoje resnice pripeljal; dodeli nam, da bomo, ki smo u tistem nauku podučeni, ga tudi u djanju skazati, in druge u njem podučiti si prizadevali. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

V. Dan januaria ali prosinca.

Sveta Kristiana, keršanska pasterica.

Sv. Kristiana je bila nizkega stanu, ter je u svoji mladosti živino pasla. Pa med tem ko je naj nižji delo oskerbovala, in telesno u družbi neme živine bila, je opravljala naj žlahnejše opravilo, in je boljši tovaršijo imela, ko da bi bila med kralji in knezi prebivala. Pogovarjala se je námreč s Bogom u molitvi in premišljevanju. Živina se po zemlji pase, pasterica pa po nebesih hrane iše za svojo dušo. Kakoršna je tovaršija, takoršen je človek. Mladenč in devica, ako se s umnimi poštenimi ljudmi tovaršita, bota umna in poštena, ako se s hudobneži družita, bota hudobna. Oblika, ktero naš duh u mladih letih u tóvaršiji dobi, mu vedno ostane. Človek, ki nepopačen od posvetnih zmot Boga u duhu družnika ima, bo božje svetosti podobo u sercu ohranil, nekaj angelskega si pridobil. Tako tudi sv. Kristiana. Vsa njena narava je bila tako čista in sveta, da jej je vsigdar slabo prihajalo, kadar je kaj nespodobnega slišala. Tako silno se ji je včasi nepošteno govorjenje gnuzilo, da je za hudo zbolela. Torej se je bila navadila ušesa si zatišnuti, kadar hudobnim marnom drugače uiti ni mogla. Dostikrat so jo zavoljo tega zasmehovali, pa to je ni bolelo. Bila je naj rajše sama; kedar je pa morala po svojem poslovanju med ljudi iti, se ni ozirala, da ni vidila, kar bi bilo njeno čisto dušo žalilo. Namesto da bi se bila lišpala po navadi drugih dekličev, je lep obraz navlaž si odúrila, naj se nebi možkemu spolu dopadla.

Kar je govorila ali kar je storila, vse njeno djanje in nehanje je bilo tako pošteno in častitljivo, da se nihče ni prederznul vpričo nje nespodobno ali prešerno se obnašati.

Bratji so jo hoteli u možitvo prisiliti, pa nje duša je bila tako Kristusu vdana, da se u posveten zakon ponižati ni mogla. Zavoljo tega so jo bratji sovražili, psovali in tepli, dokler da jim uide, ter si u mestu pri poštenih ljudih službe poiše. Plačila nič ne terja, le malo jedi, in nekaj bornega oblačila si izgovori; zato ji pa naj dovoljijo, da vsaki dan nekaj časa u pobožnost oberne. Hodila je bosa, pa postila se tako ojstro, da je dostikrat le prisiljena kaj malega povžila. Učasi je jedla le za to, da se niso ljudje nad nje postom zgledovali. U svoji revni sobici je prav serčno molila in terpljenje Gospodovo premišljevala, pesebno ob petkih tako, da niso samo oblačila, ampak tudi tla mokre bile njenih solz.

Pozneje se je u Rim na božji pot podala. Prigodi se, da jo pobožna vdova pod streho vzame, ter ji novo obleko podari; pa Kristiana kmalo to obleko nekej siroti podeli, ter si spet svojo staro obnošeno poiše.

Po tem si zbere nekoliko devic, skterimi u samostan stopi. Živele so skupej vbožno in pobožno; pa vendar zmerej milošine delile, po razmeri več ko bogati ljudi. Ko enkrat huda dragota vstane, podari Kristiana edino oblačilo in posledni denar, ki ga je imela, ter se sama s sterganimi cunjami pokrije. Kot predstojnica samostana zapové na samostanski njivi znám postaviti, da si tam slehern vbožec sočivja natergati smé. Kmalo so te lep izgled keršanske darežljivosti tudi drugi posnemali.

Sedemdeset lét staro mertvud zadene, ter ji desno stran u smerti, da se tri léta ganuti ne more. Vendar ljubi zveličarja ko poprej, pa tudi druge redovnice njo tako ljubijo, da jo vsaki dan k svetimu povzdigovanju u cerkvo nesejo.

Ko se pa posledna ura približa, se sveti njeno obličje u posebnem veselju in lepoti, kakor se sveti obraz otroka, ki po dolgi ločitvi ljubo mater sopet zagleda.

Že ob živlenju so Kristiano sploh svetnico imeli. Reklo se ji je za prav Orinea; pa ljudstvo jo je Kristiano imenovalo zavoljo njenega kristianskega živlenja, in to ime ji je ostalo. Ko je bila umerla, je neprenehama brezbrojna množica ljudi okolo mertvega trupla stala, ter jo gledala. Čudna lepota, ki je umirajočo lepšala, ji tudi po smerti ostane. Akoravno je truplo deset dni nepokopano ležalo, vendar ni bilo duhati mertvaškega duha. Med trumoj ljudi pride tudi žena slabega imena mertvo svetnico ogledovat, pa ko bližej pristopi, je svetnica, kakor pravijo, si s lastnim pertom obraz zagernula. Še več drugih čudežev se je zgodilo, po kterih je Bog dopadenje nad toj svetnicoj pokazal.

Nauk in posnema.

1. U nobenem stanu se toliko ljudi ne znajde, kakor u služevnem. Svet tega stanu posebno ne časti; pa Bog ne pozna razločka stanov. Marsikter služeven misli, da ga je Bog zanemaril; pa Kristus govori: „Kdor izmed vas hoče biti velik, naj bo kakor služeven, in kdor izmed vas je pervi, naj bo kakor hlapec; tudi sin človekov ni prišel, da bi mu stregli, ampak da strežé.“ Če se ti včasi milo zdi, da na širokem svetu nič svojega nimaš, in te celo živlenje ptuje vrata po petah tolčejo, spomni se

Jezusa božjega Sina, ki je u revnem hlevu prišel na svet, ter ni imel, kakor sam pravi, kamor bi bil glavo položil. Vbog in vboga, kakor si, zamoreš vendar komur še kaj dobrega storiti. Kristiana je bila vboga deklica, vendar keršanske dolžnosti do drugih vbogih ni pozabila. Tudi ti najdeš dosti sirot, ki tvoje pomoči potrebujejo; daruj jim kolikor zamoreš. Kosec kruha, ki ga svojim ustam pritergaš, pa vbožčeku podeliš, več pred Bogom velja, kakor bogatinca gotov denar; tvoj krajcar več, kakor njegov zlat. Tudi hvaležnost za tvoj dar je bolj serčna, kolikor je dar bolj ljubezniv. Plačnik je pa Bog ki pravi: „Kar ste naj manjšemu svojih bratov storili, ste meni storili.“

2. Sv. Kristiana je Boga vedno u sercu nosila; gospodarju je zvesto služila, še zvestejše Bogu. Ne misli, da u služevnem stanu tega ni moči. Morebiti u nobenem tako lahko ne. Le pogumno poskusi, pa Boga pomoči prosi, se boš te resnice kmalo prepričal. Ako ne boš sv. Kristiani enak, ji boš vendar podoben. Pri težavah, ki te zadenejo, misli na težave u življenju Jezusovem. Moraš ojstre ali dolge pote hoditi, da imaš noge obžuljene in kervave; misli da je popotovaje od enega kraja do drugega celo deželo po dolgem in širokim večkrat prehodil. Moraš mnogo grenko besedo požreti od gospodarja, gospodinje, ali otrok; misli koliko obrekovanja, krivih tožb in prič je poslušal. Moraš težke butare nositi, da ti znoj iz čela kipi; spomni se, da poln kervavih ran je nosil težko pézo križa za nas. Povsodi, delaj na polji, ali domá, pasi, ali predi, povsodi je blizo ti Bog, ki rad posluša tvojo molitvo, šteje zdihleje tvojih pers, in ti tolažbe vlije v otožno serce.

3. Vsak stan ima svoje hude priložnosti in skušnjave; tudi u služevnem stanu se jih ne manjka. Morebiti služiš pri ljudeh, kder te zapeljivost zalezuje; ponujajo se obljube, denar, obleka u slabo zamenjo za oblačilo nedolžnosti; — morebiti služiš u mestu pri ljudeh, ki so kristiani komej po imenu in te iz gole lakomnosti ob nedelah u cerkvo ne pustijo; bodi si eno ali drugo; beži iz hiše nesramnega prešestnika! beži iz hiše lakomnega neverca! Bolje ti je deklici pošteni od hiše do hiše beračiti, kakor siroti zgubljeni se u zlatih kočijah voziti. „Kaj pomaga človeku, ko bi cel svet pridobil, na svoji duši pa škodo terpel!“ Sv. Kristiana je brate in njih hišo zapustila, ker so jo silili se pošteno omožiti; zapustila je službo, ker je želela u Rimu bolj goreče Bogu služiti. Kolikor bolj si dolžna ti zapustiti človeka, ki ti grešiti veljeva, zapustiti službo, kder Bogu služiti ne smeš! Ne reci: kaj bom počela? ali kam se bom djala? Bog za svoje vedno skerbi, kakor je skerbel za sv. Kristiano.

Molitva.

Gospod vsmiljeni Bog! ki za vse svoje stvari po očetovo skerbiš; daj nam po prošnji sv. Kristiane tebi vedno tako služiti, da bomo tvoje skerbi se vredni skazali. Po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

VI. Dan januaria ali prosinca.

Sv. trije kralji, ali god razglašenja Gospodovega.

Tri skrivnosti u življenju Gospodovem nam danes katolška cerkva u premišljevanje ponudi. Perva je prihod sv. treh modrih k novorojenemu Odrešeniku sveta. Druga je kerst Jezusa Kristusa v reki Jordan. Tretja je sprememba vode u vino, pervi čudež, ki ga je Gospod storil pri ženitnini u Kani Galilejski. U teh treh prigodbah je Kristus ljudem razglasil svoj človeški prihod na svet. Nevernikom ga razglasi po čudni zvezdi; Joanezu in veliki množici judóvskega ljudstva po glasu Očeta nebeškega in po prikazni sv. Duha u podobi goloba; učencom pa po pervem čudežu, naj stanovitno verujejo v njega. Zatorej se donašnemu prazniku veli: god razglašenja Gospodovega, kteri god je bil že od nekdaj u kerščanski cerkvi med perve praznike štet. Veli se mu tudi god sv. treh kraljev od perve prigodbe denašnega dné, ker se je Gospod trem modrim možem nevernih narodov odrešenika naznanil.

Ko berž je rojen božji Sin po Marii devici, precej razglasi svoj prihod Judom in nevernikom. Pobožnim judovskim pastirjem angela u te namén pošlje, ki jim s očitnoj besedoj njegovo rojstvo oznani; nevernikom u jutrovih stranih pošlje zvezdo, naj spoznajo po njej, da se je prikazala zvezda, od

ktere je prerok Balaam že zdavnej prej govoril, da bo kralj na Judovskem rojen, ki bo cel svet odrešil. Tako razumijo namreč cerkveni očeti besede preroka. Zvezda, ki se modrim prikaže, ima veči svitlobo od drugih zvezd neba. Bog, ki jo je poslal, je pa tudi serce in um modrih razsvetil, in jim dal spoznati, da zdaj je rojen po preroku naznanjen kralj judovski, odrešenik ljudstev. Kristiani pervih časov, in cerkveni učeniki so te tri modre tudi kralje imenovali. Berž ko ne, da so res kralji bili, le ne mislimo si jih tako mogočnih, kakor so kralji Europejski zdajnih časov. Posestnik le enega mesta, očak in zapovednik čez nekoliko jezero ljudi, se je kralj imenoval. Saj pa tudi u sv. pismu stare zaveze prerokovano stoji, da bojo Kristusa kralji iz Arabie molili, ter mu častne dare darovali. Ti trije kralji, ki jim sploh Gašpar, Melhior, Baltažar pravijo, se podajo na pot brez pomude, berž ko zvezdo zagledajo.

Zvezda jih je po potu vodila, ter jih pripeljala do mesta Jeruzalema; pa tam jim zgine spred oči. Velika je za to njihova žalost, pa vendar ne obupajo naiti zaželjenega deteta, ker mislijo, da u glavnem mestu judovske dežele bo gotovo znan rojsten kraj nje novorojenega kralja. Torej grejo na ravnost u mesto, ter brez sumnja poprašujejo: „Kde je kralj Judov, ki je rojen? Zakaj vidili smo njegovo zvezdo na Jutrovem, in smo ga prišli molit.“ Jeruzalemci se čudijo temu popraševanju, in ne vejo, kaj bi odgovorili. Od ust do ust se pripoveduje od njihovega prihoda in prašanja. Tudi kralj Herodež to kmalo sozvé. Bil je vladoželjen in sumljiv, torej se prestraši in ves Jeruzalem š njim, nebi li novorojen kralj njega ob prestol spravil. Skliče velike duhovne in pismarje, ter jih izprašuje, kde bi imel Kristus rojen biti? Vsi mu odgovorijo, da odrešenik se mora roditi u Betlehemu na Judejskem, kakor prerok Mihea govori. Kralj to slišati, modre skrivej pokliče, ter skerbno pozveduje, kedaj so zvezdo vidili, od ktere so govorili, in kako se jim je prikazala? Od vsega podučen jim reče: „Pojdite u Betlehem in skerbno oprašujte po detetu, in kadar ga najdete, pridite mi nazaj povedat, da tudi jas grem, in ga molim.“ Tako hlinjeno govori hudobni kralj, ki ne misli deteta moliti, ampak ga iz sveta spraviti, ter s tem vterditi svojo kraljestvo.

Modri pa, zadovoljni s tem, kar so od kralja zvedli, se veselo podajo proti Betlehemu. Mesto Jeruzalem zapustivšim se jim sopet prikaže zvezda, njih nebeški voditelj, kterega so na jutrovem vidili, ter jih pelja do kraja, kder je novo-

rojen kralj prebival. Oj koliko je bilo to veselje, zagledati dete, po kterem je njih serce hrepenelo! viditi kralja, kterega počastiti, se dalnega in nevarnega pota vstrašili niso! Božjega duha navdani spoznajo, da je to dete, ki tú na krilu deviške matere počiva, božji Sin, obljubljeni odrešenik sveta. Na kolenih ga počastijo kot Boga in kralja, ter mu darujejo trojen dar: zlato u znam kraljeve časti, miro u pomén prihodne človeške britkósti, kadilo u spoštovanje božje veličasti. Dopolnilo se je, kar je sv. pesnik že zdavnej prej prerokoval rekoč: „Kralji iz Taržiša in otoki mu bodo dare darovali; kralji arabski in iz Sabe mu bodo darila prinesli.“

Sv. evangelj nam od tega nič ne pové: kako dolgo so ti trije pobožni moži u Betlehemu ostali, kaj so z Mario in Jožefam govorili, in kako jih je Kristus nadaril; pa verjetno je, da se niso precej k domu vernili, da sta jim Maria in Jožef skrivnost božjega včlovečenja pri temu detetu razodela, in da je zveličar sveta njih duše obilno oblagodaril s nebeškim veseljem.

Praša se, ali sta Jožef in Maria s detetom še u hlevu prebivala, ko so modri prišli, ali sta že kde drugde stanovala? — Nekteri mislijo, da je Jožef po rojstvu deteta si u Betlehemu staniša poiskal, po tem, ko se je ptuja množica ljudstva razišla; večidel jih pa misli, kakor tudi nekteri cerkveni očeti, da je sveta družina tam ostala, kder se je Kristus rodil. Bodi si eno ali drugo; to za gotovo vémo, da je zvezda tam obstala, kder je dete bilo. *)

Ko so modri svojim pobožnim sercom zadostili, ter zveličarja po dolžnosti počastili, se hočejo čez Jeruzalem domu podati, da željo Herodežu izpolnijo, ter mu povejo, kakor so najšli. Pa angel Gospodov jim u spanju napové, naj se ne vernejo k temu kralju, ampak naj grejo po drugem potu u svojo deželo nazaj. Tako so tudi storili. Gotovo so tudi svojim deželanom in domačim oznanili prihod tistega kralja, ki bo vse ljudstva osvobodil in rešil pogube; u tem vernem pričakovanju

*) Opomba. U jutrovem se na počasnih velbludih sila počasno popotje, posebno kadar gre pot čez pušave. Naj so modri Kristusovo rojtno noč, in več noči zvezdo vidili, in sklenili ga obiskat, je med pripravoj k popotvanju gotovo nekoliko dni preteklo. Popotvanje samo je tudi terpelo morebiti cele tjedne, ako mesence ne, ako ravno se ne vé, iz ktere dežele so bili. Torej njih prihod u Betlehem ni mogel biti kmalo po rojstvu; vsaj pred očišenjem matere ne, ker Herodež ni odlagal vojakov u Betlehem poslati, ko berž se je prepričal, da so ptujci po drugem potu odšli. Prihod modrih in morija Betlehemskih otrok sta se godila po očišenju Marie, ki je bilo po preteklih 33 dneh. Ni verjetno, da bi bila Jožef in Maria s detetom po tem, ko ga je mati u tempelnu darovala, nazaj u hlev se vernila, in tako dolgo u njemu stanovala. Berž ko ne so modri ptujci Jezusa u Betlehemu u mesticu najšli.

so pa tudi sami sveto živeli, da so bili kot pravi očaki opravičeni. Zato jih pa katolška cerkev visoko časti, ter njih spomin sveto obhaja.

Nauk in posnema.

1. Sv. trije kralji so bili neverniki, preden so Kristusa spoznali in u njega verovati začeli. Zato jih sv. očeti imenujejo pervence naše vére. Po tem takem je danes rojsten dan keršanstva u krajih, ktere je prej tema neverstva pokrivala. Tudi naši preddedi so malikom darovali, preden jih je milost neba k spoznanju edinega Boga, k luči prave vére pripeljala. Torej smo dolžni današni praznik posebno sveto obhajati, in vsmiljenemu Bogu iz serca hvaležni biti za neizrekljivo dobroto, da nas je poklical k pravi edino zveličavni veri. „Velika neprecenljiva milost je — pravi sv. Auguštin — da mi je Bog dal se roditi ob takem času in med takimi ljudmi, po kterih sim prišel k pravi veri. Vidim, da jezero in jezero ljudi te milosti ne doseže.“ Res še mnogo jezero duš u slepem neverstvu ali pa u krivoverstvu tiči, ter se jih večno pogubi, ker so si dostikrat sami krivi svojega neverstva. Tebe je dobrotljivi Bog že u zibeli k pravi katolški veri poklical, u kteri zamoreš, ako le sam hočeš, gotovo zveličan biti. Oj zahvali se mu na kolenih za toliko dobroto, časti in poveličuj ga s ustmi in s sercem iz vse moči! Veča ko je njegova milost, vekša naj bo tudi tvoja hvaležnost do njega.

2. Sv. trije kralji so svojo véro u djanju skazali; na kolenih so molili Kristusa pravega Boga, na kolenih mu darovali zlato, miro, in kadilo, ter so ga vernivši se domu, svojim deželanom veselo oznanovali. Glej! ravno tisti Bog, kterega so kralji s tolikim strahopoštovanjem molili, je u naših cerkvah, na naših altarjih u podobi kruha pričujoč. Ne dvomim, da u njega veruješ; skaži u djanju svojo véro! Moli ga na kolenih, daruj ponižno vse ude svojega života, vse dušne moči u službo k njegovi časti! Ne posnemaj nehvaležnikov, nevrednih keršanskega imena, kterim ni moči pokleknuti, kadar se božji Sin nebeškemu Očetu daruje, ali se njegovo sv. telo izpostavi; še glave odkriti ne morejo, kadar se bolnikom zadna popotnica nese. Velika je ta pregreha pred Bogom in žalostno znamenje njihove nevere na pričejočnost tistega, ki je njih gospod, Bog, in sodnik. Gorje jim, posebno ob uri, kadar bojo pred njegovim sodnim stolam stali! Saj pravi; „Kdor mene ne spozna pred ljudmi, tega tudi jaz ne spoznam pred svojim Očetom nebeškim.“ Taka nespodoba pa tudi svedoči dušno gnjilobo in popačeno serce.

3. Navada je, da se ob času sv. treh kraljev začnejo pustne norije, ki so ostanek tistih norij, ki so jih paganski Rimci u čast svojega malika Baha vganjali. Od kod pa pride, da se ta paganska svečanost ravno zdaj obhaja, ob času spomina, da so se pervi pagani h Kristusu obernili? Sv. Karl Boromej misli, da je tega kriv zaštitnik paganstva-satan, kteri sovraži Boga in

keršanstvo. Torej je več sv. učenikov reklo, da kristjan, kteri se pustnih norij vdeleži, se ravno s tem odpové Kristusu, ter k poganstvu pristopi. U starih časih so pravoverni kristjani rajše vse muke, tudi smert prestali, ko da bi bili malikovavsko svečanost obhajali; dan današen pa ga ni okrutneža, ki bi k taki svečanosti silil, vendar je neštevilno mnogo kristjanov, ki se nje prostovoljno vdeležijo, pa še tega clo za greh ne štejejo. Ako je kdor nekdaj med strašnimi mukami le zvunajno od vére odstopil, ter malikovavcom se pridružil, je bil pekla vreden; zdaj se pa to iz zgol razujzdanosti godi, — pa bi bilo brez greha?! — To je slepota! Kaj pa hočeš ti, moj kristjan, ob tem času storiti? — boš se s pravičnimi veselil, da si u keršanki véri izrejen, ali se boš slepim nevernikom pridružil? — boš Kristusu zvesto služil, ali se boš satanu vklanjal? — Kakor Karl Boromej svoje Milančane, opominjam tudi jaz tebe s besedami sv. Paula: „Ne družite se s nerodovitnimi delami tmine, temveč strahujte jih.“ — Ne vlecite jarma s neverci. Kakoršno ima nekï družtvo pravica s krivicoj? ali kakoršno tovaršijo luč s tminoj? kako se li zastopita Kristus in Belial? ali kakoršen delež ima pravoverc z nevercom? ali kako se priliči tempel božji malikom? Torej opusti, ki u Kristusa veruješ, malikovavsko svečanost, da ne boš dušno pogubo plačilo prijel. S tem pa ne rečem, da se ob tem času veseliti ne smeš; samo naj bo tvoje veselje keršansko, pošteno; ne pa razvujzdano in pregrešno!

Molitva.

O Bog, kteri si današni dan svojega edinorojenega Sina po vodstvu zvezde nevernikom razodel; dodeli milostljivo, da bomo, ki smo te že po véri spoznali, k ogledu lepote tvoje visokosti pripeljani, po tistem Kristusu Gospodu našem. Amen.

VII. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Valentin, škof.

Kaj vse gorečnost za čast božjo in izveličanje duš zamore, se lepo vidi u življenju sv. Valentina škofa. U letu 440 po Kristusovem rojstvu je prišel u mesto Pasavo na Bavarskem ondi sveti evangelj oznanovat. Pa žalibog, nihče ni od Jezusa Izveličarja kaj slišati hotel. Poda se torej u Rim, in svetega očeta Leona Velikega za blagoslov k temu apostolskemu delu ponižno prosi. Poverne se in svojo sveto delo s novoj gorečnostjo začne; močno namreč je njegovo bogoljubno serce po izveličanju duš hrepenelo. Ker je pa videl, da seme besede božje le na skalo pada, da je vse nja prizade-

vanje zastonj, se zopet u Rim poda ter prosi, naj ga u drugi kraj k drugemu ljudstvu pošlejo, ki bo sad spreobernenja in poboljšanja obrodilo.

Ali sveti papež Leo Veliki ga spomni po nauku in izgledu svetega apostola Paula besedo božjo oznanovati naj bo ljudem prileżno ali ne prileżno; ga škofa posveti in mu dovoli le takrat se k drugemu ljudstvu podati, ako bo tudi zdaj prizadevanje brez sadu ostalo.

Okrepčan skoz prijeto gnado in napolnen Duha božjega sveti škof sopet svojo apostolsko delo začne, goreče in nevtrudlivo pridigje; ali prebivavci gori imenovanega mesta večidel pogani ali pa krivoverci ga zdaj še manj poslušajo, kakor poprej; zgrabijo ga, gerdo s njim delajo, iz mesta ga izsuvajo in iz svojega kraja zaženó.

Kakor se je nekdaj Jezus nad nespokornim in terdovratnim mestom Jerusalemom, ktero je tolikokrat sbrati hotel, kakor kokla pišeta pod svoje peruti sbera, milo razjokal, je jokaje tudi sveti škof še enkrat se na mesto ogledal, za slepo hudobno ljudstvo k Bogu Očetu vsmilenja molil in taisto na vselej zapustil. Poda se na kraje sedajnega Švajcerskega, povsod sveti nauk Jezusov oznanuje in si močno prizadeva ljudi k spoznanju resnice in k večnemu izveličanju pripeljati. Poslednič pride u denašno Tirolsko, kde je pripravno zemljo za seme besede božje najdel, jih veliko spreobernul in kerstil; in mlada čreda je u gorečih molitvah Gospoda hvalila, ter skerbnemu pastirju sladko veselje delala.

Postavil je tukaj hišo za nekoliko duhovnov, ki so ga pri nja duhovskih opravilih podpirali, in kterim je po svoji

smerti lepo začeto delo izročil. U to hišo se je podal, kedar je u času od svojih težkih in mnogoterih opravil nekoliko počiti in skoz branje in premišlevanje svetih reči se okrepčati hotel. U letu 470 je Bogu dopadlo ga po zasluženo plačilo k sebi poklicati. Častito so ga pokopali in poznej nja sveto truplo u Pasavo prenesli, kder se je ljudstvo iz svojega grešnega spanja zbudilo, in od njega pervič zasejano seme besede božje obilen sad prineslo.

Nauk in posnema.

1. Svet cerkveni učenik Janez Krizostom govori: „Nič se s visoko vrednostjo človeške duše primeriti ne da, tudi ne cel svet. Bog je vsakemu iz med nas večo vrednost dodelil kakor soncu, nebu, zemlji in morju, tolikajn večo, kolikor se duhovsko od telesnega razloči. Torej če tudi neizmerno blaga med uboge razdeliš, nisi toliko storil kakor taisti, ki eno samo dušo spreoberne.“ U resnici velika je cena človeške k neumerjočnosti stvarjene duše; torej pa tudi visoka čast in velika zasluga pridgarjev in oznanovavcov besede božje, ki skoz svojo apostolsko prizadevanje toliko duš spreobernejo in večnega pogublenja rešijo! Koliko poštovanje gre ravno zato dušnim pastirjem, ki so naj veči dobrotniki človeštva, ker so po zapovedi Jezusa: „Pojdite po vsem svetu, oznanujte evangelj vsim stvarim, in učite jih vse deržati, karkoli sim vam zapovedal,“ — na zemlji luč prave vere prižgali, človeški rod iz teme nevednosti in malikovanja potegnili in k spoznanju resnice pripeljali! — Tako pa tudi oni vedno skerbijo, da se sveta véra neoskrunjena med nami ohrani.

Ali ni torej znam černe nehvaležnosti in gerde spačenosti serca, če se sliši, kako posvetneži u svoji prevzetnosti govorijo: „K čemu so mašniki?“ „Oni so na svetu, odgovori na to sv. Auguštin, „da Boga častijo, ker ga ti žališ; da pokoro delajo, dokler ti u grehih živiš.“ — Oni so tukaj, da skoz svoje molitve jezo božjo od zemlje odvračajo; zakaj šiba Gospodova bi bila že zdavnej ves svet pokončala, ako bi pobožnih duš, gorečih duhovnov na zemlji ne bilo, ki razžaleno pravico božjo tolažijo.

2. Varuj se torej, da svojih dušnih pastirjev žaničeval ne boš. Jezus govori: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ Kdor svoje duhovnike zaničuje, pokaže, da nima lubezni ne do Boga, ne do svete vére, ne do svojih dolžnost. Goreči dušni pastirji, ki zvesto svojo sveto službo opravljajo, imajo po navadi toliko sovražnikov, kolikor je farmanov, ki hudobno živijo. Ako se po svoji sveti dolžnosti pregrehi vstavlajo, zoper nečistost, požrešnost, krivice ojstro govorijo, jih tim pregreham podverženi sovražijo. — Če te tedaj tvoji dušni pastirji posvaré, storijo le, kar je njih sveta dolžnost; zakaj oni morjo nad teboj čuti in bodo od tvojega zaderžanja nekdaj Bogu vdgovor

dajati morali. — Ako te očitno posvarijo, si sam tega kriv; zakaj pa očitno grešiš, zapeluješ, pohujšanje dajaš? Ali naj pastir molči, kedar vidi, kako volk nad čredo pridere in ovčice davi? — Ako te posvarijo zavolj slabega obnašanja tvojih otrók, poslov, in te opominajo, pregreho iz hiše potrebiti in za poštenje tvoje družine skerbeti, je njih sveta od Boga njim izročena dolžnost in delo vsmilenja, ki ti ga skažejo; jim to zameriš, pokažeš, da resnice ne ljubiš in častitega imena hišnega očeta, hišne matere ne zaslužiš. Nič, hudič bolj ne želji, kakor vérne zoper dušne pastirje nadražiti; skerbi torej, da se ne boš dal zmotiti, in svoje duhovske očete spodobno spoštuj.

3. Duhovni pri vsi svoji visoki in sveti službi slabe človeške natore ne izslečejo, torej tudi oni lehko grešé. Ako terjaš, da bi brez vsih slabost bili, hočeš, da bi nehali človeki biti. Če pa eden ali drugi svoj svet stan oskruni, boš tudi nedolžne zaničeval? Kde je stan na dalnem svetu, u kterem bi se slabih udov ne najdlo? Ali hočemo po tem takim vse stanove zaničevati in sovražiti! Ker je Judaž svojega Gospoda in učenika izdal, ali bomo terdili, da so vsi apostoli hudobni izdajavci bili?

Kdo so pa taisti, ki po navadi od slabost duhovnov toliko govoriti vedó? Malovredni kristiani, hudobni grešniki so, ki sami golo meso in kerv, tirjajo da bi duhovni angeli u človeškem truplu bili. — Kdo jim je pa pravico dal, čez pregreške duhovnov tolko jezik brusiti, ker bi veliko več sami na sebe gledati imeli, in ker so morebiti sami veliko večih pregreh krivi, kakor kojih duhovne dolžijo? Ali tim nepoklicanim sodnikom besede Jezusove posebno ne veljajo: „Kaj pa vidiš pezdér u očesu svojega brata, bruna pa, kateri je u tvojem očesu, ne čutiš? Ali kako moreš reči svojemu bratu: Brat, pusti, ti bom izderl pezdér iz očesa, ko sam u svojem očesu bruna ne vidiš? Hinavec! izderi poprej bruno iz svojega očesa, potem glej, da izdereš pezder iz očesa svojega brata.“

Ti pa vérna duša, moli za duhovske pastirje. Viši ko je njih služba in čast, veči nevarnosti jih obdajajo, toljkajn težej je njih stan. Zakrivaj njih slabosti, in ne govori brez potrebe od njih. Posnemaj lep izgled pervega keršanskega cesarja Konštantina, ki je sledeče besede govoril: „Ako bi s svojmi očmi vgledal kakega duhovnika grešiti, svoj lasten cesarski plajš bi razgernil, in duhovnika zakril.“

Molitva.

Prosimo te, o Gospod, prizanesi svojim služabnikom po častitem zasluženju svojega svetiga škofa in spoznovavca Valentina, da po njegovi priprošnji vsih zopernost rešeni bomo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VIII. Dan januaria ali prosinca.

Sv. Severin, austrianski apostol.

V sredi 5. stoletja po Kristusu se je po krajih sedajne Austrianske, Štajerske in Koroške dežele huda godila. Bolezni, lakota, posebno pa kervave vojske divjega kralja Atila, ki so ga „šibo božjo“ imenovali, so prebivavce teh dežel grozovitno stiskale. Bog jih je s temi šibami obiskal, ker so na Njega clo pozabili, naukov svete vere niso porajtali, svojih duhovnov ne poslušali, in pregrešno živeli. — Ali Oče vsmilenja, ki noče smerti grešnika, ampak da se spokori in živi, močno skušanemu ljudstvu pridgarja pokore pošle, naj bi svoje grešne pota zapustilo in se resnično spokorilo. Ta pridgar pokore je bil sv. Severin, ki se apostol austrianski imenuje, ne kakor bi bil on pervi sveti evangelj tukaj oznanoval, kar se je že davno poprej zgodilo, ampak ker je kakor nekdaj sv. Joanez kerstnik, pokoro pridgal, ljudi iz dušnega spanja budil, in sveto véro in keršansko živlenje sopet med njimi oživel. Rojstni kraj sv. Severina ni prav znan; pravijo, da u Rimu rojen je že u mladosti domačijo zapustiv ši se u juterne kraje podal ondi spokorno in pobožno živet. Bog ga pokliče, naj samoto zapusti in se u te nesrečne kraje poda na apostolsko delo.

Pride u mesto Astura, blizo sedajnega Dunaja ali Beča, mestlanom pokoro pridgati začne in jih opomina, naj s postom, molitvijo in milošnoj Boga potolažijo, drugač bodo divji sovražniki prišli in celo mesto pokončali. Ali on govori gluhim učesom. Razpušeno ljudstvo nja svarjenja ni porajtalo; torej zapusti mesto, ljuti sovražniki pridero in celo mesto tako razdenejo, da se še kraj več ne ve, kde je stalo. — Sv. Severin pride u drugo mesto na spodnem Austrianskem, tudi tam pokoro oznanuje, in keda so ljudje zvedili, kaj se je u Asturi zgodilo, prosijo pobožnega moža, naj pri njih ostane, ter mu obljubijo vse storiti, karkolj jim bo rekel. Napové na tri dni ojster post in očitne molitve. Oče vsmilenja vsliši njih prošnjo in šibo odverne. Tretji dan strašen potres postane, černa tema celo mesto pokrije, sovražniki, ki so tajisto že oblegli, splašeni zbežé in ljudstvo je bilo oteto. Enaka se je še več drugim mestom godila. Kder so ljudje svetega moža opominvanje k pokori slušali, jih je Bog vojske rešil; kder ne, tiste je meč pomoril, ali so pa u težki sužnosti zdihovali.

Pa ne samo prihodne reči napovedvati, tudi čudeže delati je Bog sv. Severinu dal. S svojoj molitvoj je bolnike ozdra-

vil, gobove očistil, mertve k živlenju obudil. — Huda lakota je tečas mesto Fabiano, denašen Dunaj ali Beč stiskala. Pošlejo sv. Severina prosit, naj u mesto pride, in jim skoz svojo molitvo pri Bogu pomoč sprosi. On pride, jih zavolj njihove slabovérnosti posvari in svoje besede takole sklene: „Toliko žalujete in tak močno skerbite za sad te zemlje, skerbite pred vsim, kar je naj potrebnej, za vredni sad pokore, in lakota bo odvernjena.“ Ljudstvo vboga, u očitni molitvi u Boga kliče, in Bog pomaga. Led na Donavi se stali, barke polne zernja iz Bavarskega priplavajo in mesto z živežem previdijo. Neka bogata pa lakomna vdova Prokula po imenu, je imela vse shrambe polne žita, toda taisto previsoko cenila. Sv. Severin nji to nekeršansko djanje očita in ji reče: „Zlahnega rodu si, kristiana si, in vendar si se tako lakomnosti udala. Vbogim u lakoti pomagati se braniš, in tako Kristusi samemu pomoč odrečeš. Glej zernje, ki ga skrivaš in zaklepaš, se ti bo spridilo; u Donavo ga boš zmetati morla. Odverni to kazen od sebe, razdeli ga med vboge, tako bo tebi in njim pomagano.“ Te besede ganejo terdo serce bogate vdove; svoje žitnice odpre in obilno zernja med vboge razdeli. — Od tod je sv. Severin se večkrat u sosedne dežele, na Štajarsko in Koroško podal, povsodi pridgal in ljudi k pokori in k novemu Bogu dopadlivemu živlenju opominal.

Blizo Dunaja si je svetnik samoten kraj izbral, kder je naj rajši prebival, in u molitvi in premišlevanju svetih reči Bogu lepo služil. Več bogoljubnih učencov se je k njemu sošlo, s kterimi je u samostanu sveto živel. Njegovo živlenje je bilo vedna pokora. Le enkrat na dan in scer zvečer je kaj malega jedel, na terdi zemlji spal in od molitve le prenehal, da je dela vsmilenja dopernašal. Od vsih krajev namreč so prisli revni, betežni in nauka želni do njega, ktere je vse ljubeznivo sprijel, jih tolažil, jim pomagal, jih poduceval in tako kakor apostol Paul vsim vse postal. — Pogosto je zdihoval čez slepoto ljudi, ki so ga večdel le u časnih posvetnih rečeh za svét prosili, da za take prazne in minljive reči tolko skerb imajo, u tem pa, kar dušo zadene in je edino potrebno, brez vsega pomiselka in brez vse skerbi živijo.

Štirdeset let je sv. mož u službi božji in skerbi za izveličanje bližnega preživel, kar se mu čas ločitve iz sveta približa. Dve leti pred smertjoj je po razsvetlenju božjem svoj smertni dan svojim ušencom napovedal, ter se pogosto in rad s njimi od smerti pogovarjal. Tri dni pred smertjoj zboli, se da s svetmi zakramenti prevideti, zbere svoje duhovne brate okolj svoje postelje, jih k stanovitnosti u pravi

veri in zavupanju na Boga opomina, in 8. prosinca leta 482 svojo zaslug polno življenje s besedami kraljevega pevca sklene: „Vse kar živi, naj hvali Gospoda.“

Šest let po njegovej smerti je u teh krajih sopet huda vojska vstala; večdel prebivavcov je domovino zapustilo in se na Laško preselilo. Tudi truplo sv. Severina vzdignejo, ktero še nestrohneno dobro shranijo, na krasni voz položijo in s veliko častjoj seboj peljajo. V nekem gradu blizo mesta Neapel sv. truplo slavno pokoplejo, u letu 909 ga u mesto Neapel prenesejo, kder u njemu u čast postavleni cerkvi počiva in se časti.

Nauk in posnema.

1. Po nauku sv. apostola Joaneza so posebno tri pregrehe, s kterimi se ljudje Boga ločijo in nja neskončno svetost žalijo, namreč: prevzetnost življenja, poželenje mesa in poželenje oči. Torej je sv. Severin u svojih pridgah posebno tri reči priporočal, s kterimi se jeza božja potolaži in zaslužene šibe odvernejo, namreč: molitvo, post in milošno.

Človek u svoji prevzetnosti rad Boga pozabi in misli tudi brez njega srečno živeti. Bog ga obiše, mu nesrečo, bolezni ali druge nadloge pošle, in ga tako dušne slepote ozdraviti hoče. Ali redek je, ki spozna, da je to zaslužil, in kaj mu je storiti. Tožuje zoper previdnost božjo, preklinja, in povsodi pomoči iše, le tam ne, kder je gotova, namreč pri Bogu u ponižni molitvi. In vendar opomina sv. apostol Jakop tako lepo: Je kdo iz med vas žalosten, — ga nadloge stiskajo — naj moli.“ Kolkokrat bi mu bilo že zdavnej pomagano, ako bi bil u molitvi se k Bogu obernul. Ponižna in goreča molitva je žlahtni dnar, ki pred Bogom vse velja, in s kterim se od Boga vse dobiti zamore.

Serčna in ponižna molitva dušo grehov čisti, odverne zaslužene šibe, gnado božjo sprosi, hudo poželenje vgasne, skušnjave prežene, sovražnike premaga, bolečine celi, žalostno serce tolaži, veselje pripravi, mir prinese, človeka s Bogom združi in s Bogom združenega k večnem veselju pripelja. —

2. Kakor s prevsetnostjo življenja se pa tudi skoz poželenje mesa Bog žali in človeku šiba pripravi. Hoče torej človek zasluženo šibo od sebe odverniti, se mora postiti. Od nekdaj so s postom Boga potolažiti in nja vsmilenje sprositi si prizadevali. Postili so se Niniviti, in Bog je celemu mestu prizanesil; postili so se o casu sv. Karola Boromea Milanci, in strašna kuga je nehala; postili so se u hudih stiskah in velikih bridkostih naši rajni predniki, in Bog jim je vsmilenje skazal. S postom in zatajenjem samega sebe moraš tudi ti grešnik se pred Bogom ponižati, in nja jeza bo potolažena in hudega bošrešen. Ali sv. Bazili uči: „Pravi post u tem obstoji, da se grešnega djanja

zderžimo. Kaj pomaga, ako u zapovedanih postih mesa ne jéš, svojega bližnega pa zavidaš, se nad njem togotiš, mu krivico delaš! Si se s jezikom pregrešil, naj se posti jezik, in zderži obrekvanja, opravlivosti, preklinjanja, gerdih nespodobnih besedi. Je oko grešilo, naj se oko posti in zderži nečimarnih, grešnih pogledov. Je uho grešilo, naj ne posluša zapelivega govorjenja. So roke grešile, naj ne segajo po ptujem blagu, naj se zderžijo prepovedanih del. Naj se postijo noge grešnih potov, naj se posti serce hudega poželenja.“

3. Tretje zdravilo dušnih ran in sredstvo jezo božjo potolažiti je milošna ali vsmilenje do vbogih. Sv. Duh opomina: „Odkupi se svojih grehov skoz vbogajmedajanje.“ — Voda ogenj, vsmilenje do vbogih pa greh pogasi. — Močno se torej pregreši, ki od Boga s premoženjem obdan tajisto terdoserčno saklepa, le za visoke in krivične obresti posojuje, in skoz stisko vbogih obogateti hoče. — Od koga pa imaš, o človek, svoje premoženje? Če rečeš, da si si sam taisto pripravil, lažeš, Boga, od kterega vsak dar pride, tajiš in mu nisi hvaležen. Spoznaš pa, da vse od Boga imaš, pové, zakaj si taisto prijel, ker Bog ni krivičen, da bi enemu preveč, drugemu pa premalo dal? Zakaj si ti premožen, tvoj bližni pa reven? Gotovo zato, da bi ti plačilo vsmilenja in zvestega hiševanja prijel, vbožec pa za svojo poterpežlivost krono izveličanja dosegel. — Veliko sladkej je dajati kakor pa prijemati. — Bolj častito je jezer duhovnih otrok imeti, kakor pa jezere dnarja v škrinje zaklepati. Vbogi, kterim u sili pristopiš, te svojega očeta častijo in ti bodo u večnosti sodbo polajšali. — To se pravi, s krivičnim mamonom, namreč s posvetnim premoženjem si prijatele delati, da si prizadevamo s blagom tega sveta revnim pomagati, in skoz vsmilenje do vbogih svojo dušo zveličati. Med vsimi čednostmi zasluži posebno vsmilenje do vbogih ime keršanske, božje čednosti; zakaj nič tako božjega človek storiti ne zamore, kakor vsmilenje skazati. Kdor tedaj vsmilenje božje posnema, takorekoč vbogim Bog postane.

Molitva.

O Bog, ki si u greh zakopan svet skoz ponižanje svojega Sina sopet povzdignil; dodeli milostivo, da tvoji vérni s ponižnim in zgrevanim sercom vedno pred teboj živijo in tvojih gnad deležni postanejo. Po ravno tem Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

IX. Dan januaria ali prosinca.

Sveta Jera, kerš. točarica.

Stariši blažene device Jere odjutra imenovane, so bili vbožni kmetiški ljudje u nekej vasi Holandie. Rada je sveto pesm pela, ktera se s besedami začne: Od jutra se dani,

in po tem so njo imenovali Jero od jutra. Veliko svojih mladih lét je preživela Jera u hiši svojih ljubih starišev prav po kerščansko, vsa nedolžna in poštena devica; poznej se je pa u mesto Delft podala službe iskat, in je u neki gostivnici točarica služila. U gostivnicah služiti, in clo u pivnicah vino pivcom na mizo nositi je dekličem silo nevarna služba. Rado se nespodobno guči, nesramne šale vganjanjo, in hitro se deviška nedolžnost oskruni in omori; zato se tudi vsako pošteno dekle pivnic boji in skerbno zogible. Tudi Jera je odkrito spoznala, da njo je le Bog s svojoj mogočnoj gnadoj u tolikih nevarnostih podperal, da jih je srečno premagala, in u toliko nevarnej službi svojo nedolžnost čisto ohranila, nam pokazati, da kristian s božjo pomočjo vse premore. Naj si bo služba še tako nevarna, hiša še tako razujzdana, tudi u sredi spridenih ljudi kristjan pošteno živi in Bogu lepo služi, ako svoje serce hudega poželenja varje, se pregrešnega djanja skerbno zogiba in modro umika zapeljivim ljudem. Težavno je tako vojskovanje, pa za toliko bolj zasluž vno, Bogu u sredi pohujšanja in očitnega zapeljevanja zvest ostati. Ali kdor se ne čuti zadosti močen, naj rajše izbeži; zakaj kdor nevaršino ljubi, uči sv. Duh, bo u nevaršini konec vzel.

Jeri je neki mladenč objlubil, da jo bo vzel; ali snedil je svojo besedo in se po drugo oženil. Ta nezvestoba je močno bolela pošteno Jero, pa njo je tudi za vselej srečno ozdravila. Spoznala je zapeljiv svet in njegove lažnive obljube, sklenila devica ostati in se vdati Jezusu, svojemu nebeškemu ženinu, na kojega se je zanesla, da ji bo zvest. Naj bi pa tudi ona svojemu božjemu ljubeju ložej zvesta ostala, zapusti nevarno službo, u koji je slišala veliko sladkih obljub, pa malo prida.

U tistem kraju so device u sveti družbi živele, in prav pobožne služavnice Kristusove so bile, pridno delale, in prav zvesto molile so. U to deviško družbo priti je ponižna Jera prosila, in ker je dobro slovela, so njo prav rade sprijele. U tej pobožni družbi si je za toliko bolj prizadevala Bogu lepo služiti in sveto živeti. Rada je prisercno molila, premišlovala božje reči in prav pogosto prijemala svete zakramente, ki dajo duši u vsem dobrem moč. Skerbela je svojemu nebeškemu ženinu s postam in vboštvam dopasti; je pa tudi občutila nebeškega veselja sladkóst.

Jera je čez 20 let u družtvi bogaboječih devic sveto preživila, po tem zbolela in za srečno smert pripravlala se. Prijela je svete zakramente vmirajočih in se je u sveto voljo božjo podala kakor zvesta služavnica božja, ktera vé, da kar

Bog sklene, je za nas prav. Posledni dan je pričejočim djala: „Preljube sestre! pojdem domu.“ Sestre so mislile, da si ji od bolezni moti, in ji rečejo: „Jerka! saj si doma.“ „Nisim ne tukaj doma, jim je odgovorila, tam u nebesih hočem biti, u kojih so ulice s čistim zlatom nadelane.“ Tako je sveto umerla, kakor je lepo živela na svetih treh kraljev leta 1358.

Nauk in posnema.

1. Naj nevarnej je dekletu obljuba mladenčeva: Saj te bom vzel. Za tako piškavo besedo mnogo dekle svoje naj dražje blago proda: svojo čistost in poštenje. Ali kdor se Boga ne boji, tudi storjene prisege ne derži, lažniv goljuf in zapelivec. Kdor greh ljubi, on sovraži svojo dušo, pravi sv. Duh; kako bi on tebe zvesto ljubil? Vse to je sv. Jera spoznala, in sklenila devica ostati, po nauku sv. Paula, ki veli: „Ako se devica omoži, ne greši, to da nadloge mesa bo imela taka. Devica lehko zato skerbi, kar je Gospodovega, da bi bila sveta na telesi in duhu u Kristusu, Gospodu našem.“ Svet in srečen je zakonski stan, kdor ga pošteno nastopi in pravično ohrani, ali veliko bolj srečen in popolnoma je deviški stan, kdor mu zvest ostane; angelom božjim je podoben, uči sv. Ambrož.

2. Si dobro službo pojiskati je hlapcov in dekel sveta dolžnost; dobra služba pa ni, kder se dobro jé in pije, pa veliko zasluži, marveč dobra služba je, u kteri se lehko Bogu lepo služi in pošteno živi. Najdeš pošteno, bogaboječo hišo, zahvali Boga, in ostani u taki službi kakor dolgo le moreš; goste službe so redke suknje; in kdor se pogosto seli, se lehko pogubi. Ako pa naletiš med slabe ljudi, in čutiš veliko dušno nevarnost, svojo leto dostoj, in po tem beži iz Sodome, kakor bi za teboj gorelo; zakaj s svetimi ljudmi boš lehko svet, s hudobnimi po tudi hudoben. Tako je storila sv. Jera, kerš. točarica.

Molitva.

Oče nebeški, kteri si mnogo stanov na svetu stvaril, in nas vsakega u svoj stan postavil, daj nam po prošnji sv. Jere, tvoje služavnice, naj svoje dolžnosti tako zvesto dopolnimo, da se pri tebi kakor tvoji zvesti služavniki in služavnice vekomaj veselimo, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

X. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Paul, pušavnik.

Sv. Paul je bil sin bogatih, katolških roditelov; rojen u Egiptu léta 230 po Kristusu. Že mladenč je bil prav uka željen,

pa tudi pohleven, prijazen in pobožen. Ko je bil petnajst lét star, so mu starši pomerli, ter mnogo premoženja zapustili. Ravno tečas sta Deci in Valerian kristjane hudo preganjala. Paul si ne upa strašnih muk prestati, s kterimi je vedil, da se kristjani terpinčijo, torej zbeži k svoji sestri, ki je u samotnem kraju prebivala. Pa njeni mož, lakomen pagan, hrepeni, se Paulovega velikega premoženja polastiti, torej hoče njega izdati, ker je vedel, da tako celo premoženje, ali vsaj veči del tistega ko plačilo izdajstva dobi. Sv. Paul, gerd namén svojega svaka spoznavši, tihoma odide u bližno pušavo, ter sklene tam tako dolgo ostati, dokler se ne potolaži paganska serditost nad kristjani. Ali božja previdnost mu je drugače odločila. Ko je žalostno po pušavi sem ter taj hodil, in mu je že živeža pomanjkovalo, pride do visoke skale, pod kteroj zagleda jamo s velikim kamnom zakrito. Gre u njo, ter najde zadnič med skalovjem prostorno mesto pod milim nebom, kjer so rastle palmove rodovitne drevesa, in je tekel lep studenc bistre vode. Tukaj se pobožnemu mladenču prav dopade, in misli si, da to mestice mu je sam Bog u prebivališe izbral. Torej sklene in zaobljubi tú do smerti ostati, posvetnimu popolnoma odreči, in le Bogu svojemu gospodu služiti. Te terdni sklep je tudi zvesto dopolnil. Molil in hvalil je namreč Boga, premišljeval božje skrivnosti, in druge pobožne dela opravljal. Njegov živež je od začetka bilo le sadje; pozneje je pa vsmiljeni Bog vsaki dan vrana k njemu poslal, ki mu je vselej pol hleba prinesel. Tako je Bog njega, ko nekdaj Elia preživil. Bistra studenčina pa je bila njega pijača, in iz širokega listja palmovega si je oblačilo delal.

Ko je bil Paul sto in trinajst lét star, ga je obiskal sv. Anton, devetdesetlétni starček, kteri je pa u drugi pušavi prebival. Uzrok tega obiskanja je bil ovi: Sv. Antonu pride na misel, da ga ni u pušavi blizo in daleč pušavnika pabožnejšega od njega; ali Bog mu je u spanju razodel, da sv. Paul dalej od njega u pušavi po angelsko živi, in da naj ga obiše. Sv. Anton se poda na pot in hodi dva dni in eno noč po pušavi. Bog ga je vodil in pripeljal k berlogu sv. Paula, ki je bil od znotrej zapert. Sv. Anton prosi, naj mu odpre, pa ni vslišan. Vnovič terka, zdihuje in joka tako dolgo pred berlogom, da sv. Paul odpre. Svetnika komej zagledivša eden drugega, se pokličeta po imenu, se objameta, poljubita in hvalita Boga. Po tem sta se vsedla, in sv. Paul reče sv. Antonu: „Glej tukaj je tisti, kterega si tako skerbno iskal. Vidiš človeka, ki bode skorej prah in pepel.“ Dalje ga praša, kako je zdaj na svetu? jeli je še kaj malikovavcov, ki kristjane preganjajo? Sv. Anton mu je na vse odgovoril, kolikor je vedel. Ko se tako pogovarjata, prileti vran nesoč hleb kruha. To vidši reče sv. Paul sv. Antonu: „Glej čudno in vsmiljeno previdnost božjo! Že šestdeset lét prijemljem vsaki dan pol hleba, ker sva pa danes dva, je Bog celega poslal.“ Hvalila sta zdaj Boga, nekoliko jedi vžila, in celo noč molila. Ko se je daniti začelo, reče sv. Paul sv. Antonu: „Zdavnej sim že vedel, da u tej okrajini prebivaš, pa ko se zdaj moja zadna ura bliža, je Bog te poslal, da moje truplo pokopaš.“ Britko se nad tem razjokaje prosi Anton Paula, naj ga na pot u večnost vzame tovarša seboj, pa odgovori mu: „Božja volja je, da nekoliko časa še na svetu ostaneš uhasen tistim, ktere učiš. Pojdi po plajš sv. škofa Atanazia, da mojo truplo u njega zaviješ in pokopleš.“

Sv. Anton hiti po plajš u svoj samostan in odgovori mnihom na prašanje, kde da se je tako dolgo mudil: „Joj meni vbogemu grešniku, ker nisim vreden, da imam ime mniha. Vidil sim Elia, vidil sim Joaneza u pušavi; vidil sim Paula u raju.“ To izgovorivši vzame plajš, in se naglo verne k prebivališu sv. Paula. Pa na potu, preden taj pride, vidi dušo sv. pušavnika s nebeškoj svitlobo obdano, ktero so u družbi prerokov in apostolov angeli u nebesa nesli. Anton ostermi pri tej prikazni in po tem zdihne u britkih solzah: „O preljubi oče! zakaj me že zapustiš? Ali sim te zato tako pozno spoznal, da bi te tako hitro zgubil!“ Ko na to dalej gre in u berlog pride, najde truplo sv. Paula kleče, glavo in roke pa proti nebu povzdignjene. Spervega misli, da Paul živi, in da je le zamaknjen u goreči molitvi; pa ko se prepriča, da je

že mertev, se milo joka, ter se le s tem tolaži, da je volja božja tako sklenila, sveto truplo zavije u plajš, ki ga je s seboj prinesel, in ga nese iz berloga. Pa skerbelo ga je, kako in kam bo truplo pokopal. Med tem ko premišljuje, prideta dva oroslana in se vležeta žalostno tulijoča k nogam svetiga trupla; po tem pa zemljo razkopata in prostorno jamo naredita, ter spet odideta. U to jamo je sv. Anton truplo umerlega svetnika pokopal in po šegi katolške cerkve dolgo nad njim molil. Obleko, ktero si je bil sv. Paul iz palmovega listja napravil, je Anton s seboj vzel, ter jo je tako u časti imel, da jo je le ob naj vikših praznikih oblekel. Sv. Paul je umerl, kakor sv. Jeronim računi, léta 343 po rojstvu Kristusovem, 113 lét star.

Nauk in posnema.

1. Lepa je bila smert sv. Paula, čudovit njegovo pokop, ker je tudi njegovo življenje bilo pobožno in bogaboječe. Že mladenč je ojstro živel; sadje in kruh sta bila njegova jed, voda njegova pijača, in vendar je lepe starosti včakal, namreč 113 lét. Tako se bere, da je tudi sv. apat Teodozi, akoravno se je zmerej postil, 105 lét živel; tudi sv. Anton je prav sivi serec umerl. Kedaj se pa kaj takega bere od tistih, ki post zanemarijo, in svojo telo pasejo, ko bogati požrešnik u evangelju? — Uči se iz tega, moj kristjan, in spoznaj, kako velika je zmota, ako misliš, da zdravje poškodujes, in si življenje krajšaš, kadar si pri jedi nekoliko pritergaš, in cerkvene poste zvesto opravljaš. Sv. Duh pravi; „Kter je zmeren (namreč u jedi in pijači kter si priterga), té si pomnoži dni svojega življenja.“ Že sama beseda božja bi te imela prepričati tvoje krivnje; da pa nobenega izgovora nimaš, ti Bog svetnike u izgled pred oči postavi, žive poroke resnične svoje besede, kteri so u ojstrem postu dalše živeli od tistih, koji od posta nič slišati nočejo. Torej ne poslušaj prekanjenih zapeljivcov, ki te, ko hudič pervo mater, vabijo, naj vživaš prepovedane slasti, in ti prav prilizljivo govorijo, da post zdravje slabi. Varuj se jih, ker lažnjiva in goljufna je njihova beseda, in nasprotna tej, ki jo sv. Duh u sv. pismu govori. Hočeš li hudobnežem bolj verjeti, kakor sv. Duhu, večni nepremakljivi resnici?

2. Sv. Paul se je bil namenil le nekoliko časa u pušavi ostati, alj ko je okusil kako veselo in sladko je, le samo Bogu služiti, je bila samota njemu ljubši, ko vse posvetno veselje, blago in čast. Pa mnogoter kristjan misli, da bolj težavnega in hujšega na svetu ni, ko slastim se odpovedati, nevarne priložnosti opustiti. grehe obžalovati, in pobožno živeti. Alj velika je to zmota. Bog je vir vsega veselja in vse sladkosti; njemu služiti prinese časno radost in večno veselje. Zatorej pravi kralj David: „Okusite in glejte,

kako ljubezniv je Gospod. Srečen je človek, kteri u njega zaupa.“ In sv. Augustin, ki si je to sam poskusil, govori: „O kako ljubeznivo in sladko mi je bilo, ko sim se rešil iz zanjk praznih slasti! Zguba tega, kar sim se pred bal zgubiti, je bila uzrok večiga veselja.“ Že pokora sama, u kteri grešnik svoje grehe zgrevano obžaluje in objoka, človeka potolaži, in še razveseli njegovo serce, kadar mu že vse drugo veselje umira. Mnogo se jih pokore boji, pravi sv. Bernard svojim mnihom, ker vidijo le križ, ne pa njegovega posvečenja. Vi pa, ki ste si skusili, veste sami, da je naš križ posvečen, in po milosti sv. Duha mil in razveseljiv. Naša pokora ima tedaj naj slajšo grenkobo. Srečni so, ki objokujejo svoje grehe, zakaj posebno tolažbo jim je Bog obljubil: „Blagor žalostnim, ker bodo oveseljeni.“ In to veselje in tolažbo že tukaj na svetu vživajo. Ako si svojih grehov se čisto spovedal, in si prizadeval, nekoliko časa bogaboječe živeti, povej moj človek! ali ni tvoje veselje veči bilo od vse posvetne radosti, izvirajoče iz grešnih strasti? O skleni sam pri sebi, si tako veselje vnovič pripraviti s pobožnim pravičnim življenjem! „Ako si prizadevamo pobožno in bogaboječe živeti, nas nič razžaliti ne more,“ pravi sv. Krizostom. In sv. Bernard piše; „Veselje, ki ga človek ne išče pri stvaréh, ampak pri samenu stvarniku, je pravo veselje; vsako drugo posvetno pa, ako ga temu prispodobiš, je brez vrednosti.“ Vtisni si u serce resnične besede sv. Bernarda, in veruj mu; pa posnemaj zvesto sv. Paula in druge svetnike, takó boš dosegel venec večnega veselja.

Molitva.

O Bog, kteri si sv. Paulu dal praznoto posvetnega blaga spoznati; daj nam tvoje dare na zemlji tako vživati, da se tebe večno u nebesih veselimo. Po Jezusu Krístusu Gospodu našem. Amen.

XI. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Julian, mučenik.

Mnogo se bere od sv. mučenika Juliana, koliko je terpel, in kako velike čudeže je delal. Pa mučenikov po imenu Julian se šteje blizo 36. Težko bi bilo jih po djanju in po mukah razločiti. Vsi so svetniki, in vsi so bili mučeniki. Torej hočem rajše povedati, kaj so u pervih časih naše sv. cerkve kristjani sploh terpeli, ki so skorej vsi mučeniki bili.

Skorej vse dežele, kder so pervih 300 lét po Kristusovem rojstvu kristjani živeli, so bile podložne rimskim cesarjem. Ti so imeli, ako ne po pravici, pa po sili, neomejeno oblast čez posestvo in življenje svojih deržavlanov. Kakor se

jim je zljubilo, so podložnim premoženje odvzeli, jih u proganstvo poslali, ali jih clo ob glavo djali. Tako je hudoben cesar Nero storil, kteri je iz zgol merčljivosti brez števila ljudi pomoriti dal; še clo želel je, naj bi vse človeštvo le eno glavo imelo, da bi se tista odsekala. Posebno so pa ti vladarji kristjane sovražili, ker so se bali, njih število bi znalo tako narasti, da bi se proti njim spuntali; jezilo jih je tudi, da se kdor njihovih deržavlanov prederzne drugače verovati, kakor sami verujejo. Po besedah Kristusovih: „Da bo vsak, kteri vas vmori, menil, da Bogu službo stori," so tudi oni mislili svojim malikom vstreči, ako kristjane pokončajo; paganskemu ljudstvu so se s tem tudi prikupili, ako so kristjane preganjali in morili; zadnič pa, ko je že postava veljala, da nobeden u Kristusa verovati ne smé, je tirjala njihova čast, da se postava dopolnuje. Ker so pa kristjani Bogu bolj bili pokorni, kakor človeški postavi, je to vladarjev jezo tako vnelo, da so s naj hujšimi mukami keršanstvo kaznovali.

Cesar Nero je bil silni okrutnež. Dostikrat se je tako obnašal, da niso vedli, ali nori, ali je hudega duha obseden. Ob njegovem vladanju je bilo mesto Rim skorej popolnoma pogorelo, in sploh se je reklo, da ga je cesar požgati dal, naj bi se nad tako strašnem ognjem veselil. Da pa sumnjo tolike hudobije od sebe odverne, začne kristjane grozovito preganjati, ko da bi bili oni Rim zapalili. Kakor ljuto zvérino, jih povsodi po mestu in u okolici poloviti da, ter jih na vsaki način terpinčiti vkaže, da se pri njih nečloveških mukah raduje. Nektere zapové križati, nektere u zverinske kože za-

šiti, in pse u nje našuti; nektere pa u vnemljive reči zaviti, jih s smolo in oljem namazati, ter po noči u svojem vertu ožgati, da živi ko bakle gorijo.

Tudi cesar Domician je kristjane preganjal. Ob času njegovega vladarstva se je zgodilo, kakor pravijo, da so sv. apostola in evangelista Joaneza u vrelem olju u kotlu kuhali, pa s božjoj pomočjo mu nič škodilo ni. Sv. Antipa so u votlino brončeniga vola zaperli, ter spodej sakurili, da je vol bil žareč, in sv mučenik mertev.

Véra, ki oznanuje sderžnost, čistost in ponižnost, se slastiželjnim, napuhnenim in že celo spačenim Rimcom ni mogla dopasti. Verh tega so pa bili kristjani tudi gerdo obrekovani. Kar je koli hudobnega, brezbožnega in nesramnega, se je od njih raznašalo, in rado verjelo. Torej ni čuda, da so cesarji tudi tisti, ki so scer pravično vladali, proti kristjanom bili okrutni in krivični, kakor Trajan, Hadrian in več drugih. Ako niso zapovedali kristjanov moriti, so vsaj dopustili, da so njih namestniki po krajinah nezmerniga cesarstva po starih ukazih hudo s kristjani ravnali. U nekem pismu iz tistega časa se bere: „Mučenike so tako stepli in razmesarili, da so se vidile žile in drob; pa med tem, ko so gledavci vsmiljenja jokali, od mučenikov ne glasa slišati ni bilo. Njih duša je bila bolj zamišljena u Kristusovo lepoto, kakor u telesne bolečine. Po tem so jih zaperli, da so jih pozneje med divje zverine vergli; pa u ječah so morali vsi ranjeni na bodečih črepinjah ostrig, in na ojstrem kamenju ležati.“ U časih je tudi ljudstvo u divji razvujzdanosti tirjalo, naj se kristjani pokončajo, posebno kadar je bilo od judov podpihano. U peklenski gorečosti so dostikrat judi in pagani s kamenjem, ognjem, in s čemor so mogli, kristjane napadali; še clo mertve, pol strohnele trupla keršanske so iz grobov skopali, ter jih na kose raztergali.

Posebno goreče in strašno so preganjali kristjane léta 177 po rojstvu Kristusovem u mestu Lionu in okolici. Predstojniki, vojaki, vse ljudstvo, moži in žene so divjali zoper nje, kakor obsedeni. Dolžili so jih, kakor nam star zgodopisec pové, da kristjani otroke morijo in jih jedo, in še jezero drugih pregreh so jim očitali tako velikih in ostudnih, da je strah jih le povedati, kaj še le storiti, in menda ga ni grozovitneža, ki bi take strašne pregrehe doprinašal.

Iz stanovitnosti keršanske u smertnih mukah bi se bili pagani lehko prepričali nedolžnosti kristjanov, in svetosti njih vêre, ko bi ne bi bili — kakor sv. očeti pravijo — po hudemu duhu zaslepljeni. Neka mlada deklica, po imenu Blandina,

je bila od jutra do večera na mnogoter način tako mučena, da so se rabelni vtrudili in se verstiti morali. Čudili so se, da tako slabo dekle, ki že več ko jezero ran ima, še vendar živi. Pa med mukami je vedno terdila: „Kristjana sim; med nami se nobena hudobija ne doprinaša.“ Nekiga diakona so po celem životu s gorečim železom žgali, da več ni bil človeku podoben, vendar je neprenehoma klical: „Kristjan sim.“

Ob neki paganski svečanosti, ko se je mnogo ljudstva u Lionu zbralo, mu hoče cesarjev namestnik posebno radovanje pripraviti. Vse vjete kristjane da na terg pripeljati, ter jih še enkrat popraša, ali se hočejo Kristusovi véri odpovedati. Pa ni ga, ki bi to storil; marveč mnogo iz mesta se jih oglasi kristjanov, ki so prej trepetaje bili svojo véro zatajili, ki pa zdaj obžalujejo prejšno slabost, ter enoglasno terdijo, da hočejo kristjani ostati, in za sv. véro smert storiti. Torej so bili vsi vkup ali s mečem pomorjeni, ali pa u zverinjak med leve, rise in divje bike verženi. Med tem jih je ljudstvo neprenehoma zasramovalo, in jih psovalo. Slišali so neverniki, da kristjani verujejo, njih zveličar jih bo enkrat spet u zivlenje obudil, ter si u svoji paganski neumnosti prizadevajo iz gole nevošljivosti jim to upanje prestriči. Vse ostanke mučenih kristjanov torej poberejo, sožgejo, in pepel u vodo veržejo. Toliko je bilo neki takrat kristjanov u Lionu mučenih, da je po velikih tergih mesta kerv potokama tekla.

Za cesarja Severa so kristjane vnovič hudo preganjali; posebno pa so na Egiptovskem in u velikem mestu Aleksandrii š njimi ravno tako ravnali, kakor prej u Lionu. Sploh moramo reči, da veči ko je prihajalo število kristjanov, bolj je rasla zloba nevernikov zoper nje. Kakor ogenj, ki se misli že pogašen, še rad se mahoma vzdigne, so tudi ti pregóni tú in tam se često ponovili. Neverniki čutijo, da njihovem malikovavstvu že posledni dotekajo časi, zatorej so vsigdar kristjane krive dolžili, kadar je kaka nesreča deželo zadela, bodi si vojska, lakota, kuga, potres, ali kakšna druga nadloga. Reklo se je: naši bogovi se serdijo, ker jih kristjani zaničujejo; zato nam pošljejo take kazni. Ako hočemo, da bo boljše, moramo kristjane pokončati. Cesar Maksimin je zapovedal le mešnike moriti; drugim kristjanom so premošenje odvzeli, ali jih iz dežele prognali, ali jih drugače u škodo spravili. Posebno ljuto je čertel Kristusove spoznovavce cesar Deci. Na vse krajine je poslal ukaz, ter svojim namestnikom ojstro zapovedal, kristjane poloviti, naj malikom darujejo; ako pa nočejo, njih nepokoršino hudo kaznovati. Deželski oblast-

niki so to zvesto dopolnovali; vse druge opravila so opustili, ter le vboge kristjane goreče preganjali in terpinčili. Posebno nevarno je bilo to preganjevanje za tó, ker spoznovavcov sv. vére niso berž umorili, ampak počasi in dolgo jih mučili, vmes pa jim bogastvo, čast, in mnogo kaj obetali, ako od svoje terme — kakor so njih stanovitnost imenovali — odstopijo. Tako je mnogoter, ki bi bil s veseljem za véro smert prestal, se dolgega terpinčenja in ječe vstrašil, ter že skorej u stanovitnosti obnemagal, po tém, ko je že tjedne, mesence terpel. Pa u spominu beséd: „Kdor do konca stanoviten ostane, bo zveličan," je premagal, in čvetero, petero krono dosegel, ako je tolikokrat nadležovan bil. Med tem je pa rastel verozakonski gnjev in sovraštvo, da so neverni starši svoje keršanske otroke, neverni otroci svoje keršanske stariše paganskim oblastnikom tožili. Tako so se dopolnile besede Jezusove, ki pravi: „Izdajani pa bote od starišev in bratov, in od žlahte in prijatlov, in morili jih bodo zmed vas. In bote od vsih sovraženi zavoljo mojega iména."

Cesar Valerian je kristjane spervega ljubil; pozneje pa spodboden in podpihan od nevernikov, je zapovedal, naj se po celem rimskem cesarstvu keršanska véra iztrebi. Mnogo je bilo kervi prelite; bili so vbogi kristjani tepeni, u ječe zaperti, ali pa prisiljeni u rudninah kopati, kar je bilo hujše od ječe; mnogo jih je bilo prognanih, ki so med divje narode zbežali. Terpelo je to preganjanje cele tri léta, dokler da je bil cesar na vojski zoper Perziane vjet. Ko so kristjani nekoliko časa mir vživali, se je njih število jako pomnožilo; že so si bili tudi cerkve pozidali, u kterlh so božjo službo opravljali; to da rimski cesarji so še bili neverni pagani.

Tristo lét po Kristusovem rojstvu se pa unovič huda burja vzdigne zoper kristjane. Bilo je to ob času cesarja Dioklecijana, kteremu je bilo veličansko poslopje zgorelo, in kristjani obdolženi, da so ga požgali. Deset lét so jih po vsem rimskem cesarstvu hudo preganjali, njihove cerkve so poderali, njih sv. pisma poberali in u ogenj metali. Samo u deželi Bitinii, koje glavno mesto je bilo Nikomedia, so toliko kristjanov, še clo otrók živih sožgali, da so jih morali u trume razdeliti, okoli vsake trume derv nakopičiti, in tako žgati. Sužnim, ki so u Kristusa verovali, so kamenje na vrat privezali, ter jih u morje zmetali. Oblastniki so imeli podobo malika poleg sebe, da so sleherniga, ki je imel s njimi kaj opraviti, precej skušali, ali je kristjan. Več jezero jih je samo u ti okrajini zavoljo vére smert storilo.

Enako se je godilo po vsih krajinah velikega cesarstva, kder koli so kristjani prebivali. Nezadovoljni jih le ob življenje spraviti, so si domišljevali nove načine múk in smerti. Nektere so kakor živino s bati in sekirami pobijali; nekterim so kosti polomili; nektere so za noge obešali, ter jim s mokrimi dervami pod glavoj kurili; mnogoterim so nos, ušesa, roke, in druge ude trupla zaporedoma odrezali; mnogotere so na žerjavco položili, in jih počasi žive pekli. Ojstre žreble so jim med nohte in meso zabijali; s obrazom so jih na tla položili, ter jim raztaljen svinec med pleča vlivali, dokler je do pers in serca pregorelo. Mnoge so mučili na skrivnih nar bolj občutljivih delih života; s ojstrimi krivimi grebeni so jim ledja raztergali; tudi so jim noge na veje dveh dreves privezali, ki so bile s vervi siloma vklonjene, in jih po tem naglo razpustili, da je bil človek na dvoje raztergan. Enkrat je bila cela četa vojakov, več ko šest jezerov móž zavoljo vére od armade obdana in pokončana. Tolika je že bila sila, da so nekteri kristjani iz visokih streh na tla se zagnali, ali s mečem se prebodli, ali u morje vergli, trepetaje, da nebi u mukah Kristusa zatajili, ali device oblačila nedolžnosti oskrunile.

Nauk in posnema.

1. U poznih časih živimo, in vendar so bukve debele, ki nam pravijo, kar so sv. mučeniki terpeli; pa koliko jezerov in jezerov jih je bilo mučenih, kterih imena nihče zapisal ni, kakor samo on, ki nam jih bo na sodni dan naznanil. — Pa že iz tega, kar tukaj bereš, se lahko prepričaš, ljubi kristjan, kako drago drago je božje kraljestvo. Mlado drevo keršanstva vsajeno u kerv nar vikšega mučenika Jezusa, je bilo tristo lét polivano s kervjo naj boljših, naj pravičnejših človekov, da je raslo visoko in široko, ter bo raslo do konca sveta. In še zdaj, kder koli se umovič seje seme božjih naukov, se mora s putom in kervjo polivati, da ne vsahne. — Glej! ti pa brez straha počivaš u senci tega drevesa! Ponuja se ti sad Kristusove vére, za ktero so mučeniki toliko prestali, ti pa za njega ne maraš, ga clo zametuješ! Skerbi, da ne bojo ob času sodbe tvoji tožniki, ki so ti zdaj u pomočnike in priprošnike dani! Torej spoznaj dobrote sv. vére, in bodi hvaležen za nje. Vsaki dan, posebno pa ob nedelah Boga zahvali, da si kristjan in da po keršansko živeti smeš, zakaj veče ti Bog ni milosti skazal, kakor je ta.

2. Imena mučenikov so zapisane u bukvah življenja, ali je pa tudi tvoje ime u nebesih zapisano? Tega nobeden ne vé. Le nektere znamenja nam sv. očeti povejo, po kterih se to nekoliko spoznati da. Pervo znamenje je res-

nično gnusenje greha; drugo, precej po storjenem grehu pokora; tretje, vreden sad pokore, poboljšanje; šterto, keršanska poterpežljivost v nadlogah; peto, ljubezen do bližnega, posebno pa vsmilenje do vbogih; šesto, veselje do božje besede; sedmo, vredno in pogosto prijetje sv. zakramentov; osmo, prava pobožnost do nebeške Kraljice; deveto, ohranitev čistosti po svojem stanu. Ako te znamenja na sebi imaš, je tvoje ime zapisano med izvoljenimi u nebesih; ako jih pa nimaš, je tvoje ime tudi zapisano, pa ne u bukvah življenja, ampak u bukvah večne smerti. Zatorej skerbi, da si te znamenja pridobiš, in nikar ne odlagaj! Kristus opominja: „Delajte, dokler je čas, ker pride ura, da nobeden več delal ne bo.“

3. Sveti mučeniki so dali cesarjem, kar je bilo cesarjevega, so jim bili pokorni u vsem, kar ni zoper božjo zapoved; pa nobena obéta in nobena grožnja jih ni mogla pripraviti u greh, da bi bili Boga zapustili. Tudi ti se ne daj pregovoriti, da bi iz ljubezni do kakšnega človeka grešil. Ne dobiček, ne prijatelstvo, ne obljuba kakoršna si bodi, te k temu naj ne mika. Naj te pa tudi ne zapelja boječost, da bi se znal s svojoj nepokoršino komu zameriti, ki ti mnogo škodovati zamore. Bog je gospod vsih gospodov, mogočen dosti, te oteti in ti vso škodo poverniti; ako se pa njemu zameriš, kdo te bo rešil iz njegovih rok? Zatorej pravi naš zveličar; „Ne bojte se jih, ki truplo umorijo, duše pa umoriti ne morijo, temuč bojte se veliko bolj tistega, kteri lehko dušo in telo pogubi upekel.“

Molitva.

O Bog, kteri si svojim mučenikom dal moč, venec zmage doseči, dodeli nam milostljivo po tvojih naukih tako živeti, da se bomo u večnem zveličanju njih tovaršije veselili. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

XII. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Arkadi, mučenik.

Snevoljo vidijo rimski cesarji, da množica kristjanov čedalje veči prihaja; torej sklenejo keršansko véro po celem cesarstvu zatreti in kristjane s nar hujšimi mukami terpinčiti, naj bi jih k malikovanju pripravili, druge pa k tej véri pristopiti ostrašili. Bilo je menda léta 260 po Kristusu, ko je deželski oskerbnik krajine Mauritanske to zapoved dobil, in kristjane na vso moč silil malikom darovati. Arkadi, ki je bil u mestu Cesarea bogat gospod, pa tudi goreč kristjan, zapusti mesto, da brez potrebe u nevarnosti ne ostane, ter gre na svoje selo. Tam čuje, se posti, moli, da bi od Boga po-

moč dobil za prihodno terplenje. Med tem pa so u mestu malikovavsko svečanost opravljali, in Arkadia kmalo pogrešili. Misleč, da se Arkadi doma skriva, pošlje deželski oblastnik vojake po njega, naj ga poišejo, in siloma k darovanju pripeljajo. Mesto njega pa najdejo nekega od žlahte njegove, ki ga je bil Arkadi hišnika pustil. Tega veli oblastnik zapreti, dokler bo povedal, kde je Arkadi. Tega pa hišnik sam vedel ni. Ko berž Arkadi od tega sozvé, se noče dalje múk zogibatì, tudi mu serce ne pripusti, da bi kdo drug mesto njega terpel, ampak hiti k oblastniku in reče: „Ako je moj hišnik zavoljo mene u ječi, te prosim, da ga izpustiš, ker je nedolžen. Prišel sim jaz prostovoljno, in sim pripraven, za se odgovarjati.“ Oblastnik mu na to pravi: „Odpustim ti, da si bil zbežal, in nobene kazni se ne boj za to, ako le zdaj bogovom daruješ.“ Pa Arkadi mu odgovori: „Meniš li, da služavniki božji se bojo vstrašili, to revno živlenje zgubiti, ter se u malikovanje zapeljati dali! Saj vemo, da je zapisano: Kristus je moje živlenje, in umreti mi je dobiček. Zmisli si múk kolikor hočeš, od pravega Boga nas ne boš mogel odverniti.“

Gnjeva in togote razkačen zapové oblastnik, naj se Arkadi na križ razpné, da se mu zaporedama ud za udom odseka. Nečloveško povelje so rabelni nečloveško spolnili. Odrezali so mu nar prej perste posamesno, po tem roke nad dlanami, pri lahtih, in pri ramah. Ravno tako tudi na nogah nar prej perste, po tem noge u gležnjih, pri kolenih, in bedra u kukih. In to vse počasi, da je mučenik dalše terpel. Vsi pričejoči se groze zavzamejo, ko vidijo toliko terplenje, in se ne morejo dosti načuditi stanovitnosti keršanskej. Neverniki solze prelivajo, Arkadi pa neprenehoma Boga hvali, ki mu je dal zavoljo njegovega imena terpeti. Tudi okoli stoječe opominja k spoznanju pravega Boga rekoč: „Gledavci nenavadnih múk! kar terpim, je le malo, in lahko za téga, kteri večne krone pričakuje. Zapustite vendar lažnjive bogove, ki vam pomagati ne morejo. Spoznajte vsemogočnost Boga, kteri meni moč daje za njega umreti zà večno živlenje. Za njega terpeti je veselje; njegova ljubezen se nikolj ne zmanjša, njegova čast vedno raste, k njemu grem, da prejmem za tako majheno muko večno živlenje, ter se od njega nikolj več ne ločim.“ Ko je vidil svojo meso, roke in noge okoli sebe na tleh ležati, veselo zavpije: „O srečni moji udi, ki ste vredni tako svojemu Bogu služiti! Dokler ste bili u telesu združeni, vas nisim nikolj tako ljubil, kakor se vas zdaj veselim, ki vas odločene gledam. Tako je prav, in

se spodobi, da smo nekoliko časa ločeni, naj vas po tem, ki ste zdaj vmerjoči, nevmerjoče nazaj dobim. Vi ste zdaj udi Kristusovi, in vém, da sim u naprej tudi jas Kristusov.“

Ko sodnik vidi, da Arkadi še ni umerl, zapové zadnič, naj se mu trebuh prereže, in čreva iztergajo. Zdaj Arkadi še enkrat oči proti nebesam oberne rekoč: „Zahvalim te, o Gospod, da smem tvoje nebo gledati, od kodar zveličanja pričakujem;“ in po tem dušo izpusti. —

Nauk in posnema.

1. Začudjeni gledamo u pretekle starodalne čase nazaj, od kodar nam sv. mučeniki in med njimi Arkadi kot svitle zvezde svetijo u mrak zdajnega keršanstva. Človek bi mislil, da na naše dežele in naše čase več božja milost ne rosi, in da Bog u obziru naše slabosti od nas ne tirja, kar je tirjal od kristjanov pervih tristo lét. Mi se njim prispodobimo, kakor berléče léšerbe nebeškim zvezdam. Pa Kristusova beseda vedno nepremekljiva ostane. „Nebo in zemlja bota prejšla, pravi Gospod, moje besede pa ne bojo prejšle.“ Kakor nekdaj, velja tudi zdaj: „Ako pride kdo k meni, in ne sovrazi (ne zataji) svojega očeta in svoje matere, in žene in otrók, in bratov in sester, pa še tudi svojega življenja, ne more biti moj učenec.“ „In kdor ne nosi svojega križa, in ne hodi za menoj, ne more biti moj učenec.“ — „Nobeden zmed vas, kteri se ne odpové vsemu svojemu premoženju, ne more biti moj učenec.“ Pomni torej ljubi kristjan, da te nobena stvar zaderžavati ne smé, Bogu zvesto služiti; pripraven bodi, rajše vse zgubiti, kakor njega razžaliti, kteri ti vse da. Kadar lažeš, goljufaš, ali kakor si bodi krivico delaš, ne izgovarjaj se s tem, da rečes: imam ženo in otroke, očeta in mater preskerbeti. Ako si pošten in pravičen, jih bo Bog preskerbel, ako jih pa nepošteno živiš, spravljaš sebe in nje u pekel.

2. Sv. Arkadi pravi, da srečni so tisti udi, kteri Bogu služijo, ker njih čaka večno plačilo. Kaj čaka pa tiste ude, kteri Bogu ne služijo ali ga še clo žalijo? gotovo večna kazen. Pomisli sam pri sebi, kaj neki tvoje ude čaka? Ali Bogu služijo, ali Boga žalijo, in morebiti še tudi druge pohujšajo? Kristus govori: „Ako te tvoja roka ali tvoja noga pohujša, odsekaj jo in verzi od sebe; bolje ti je hromemu ali krulovemu iti u zivlenje, kakor dve roke, ali dve noge imeti, pa verženemu biti u večni ogenj. In ako te tvojo oko pohujša, izderi ga, in verzi od sebe; bolje ti je s enim očesom iti u življenje, kakor dva očesa imeti, pa verženemu biti u peklenski ogenj.“ Gorjé jeziku, s kterim lažeš, ljudi opravljaš, kolneš, prisegaš in se rotiš, ali pa prevzetuješ

in klafaš! Gorjé ušesom, ki so božji besedi zaperte, ki pa odperte imaš grešnim pogovoram, ali kadar se bližnega dobro ime obera! Gorje očem, ki gledajo, kar bi bolje nikolj vidile nebi! Gorje rokam, ki se stegajo po ptujem blagu! Gorjé nogam, ki te nosijo po grešnih potih! Gorjé vsim udom, ktere krivo obračaš u razžaljenje božje! Sv. Arkadi je bogastvo zapustil, in se časno ločil udov života, da je večno življenje zadobil. Tudi ti se loči grešnih priložnosti in navád, naj velja kar hoče, da boš le tam večno veselje užival.

Molitva.

O Bog, kteri si sv. Arkadiu spoznati dal, da se s časnimi mukami večno veselje pridobi, daj nam po njegovi priprošnji težave časnega življenja voljno terpeti, da se večnih ognemo. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

XIII. Dan januaria ali prosinca.

Sveta Juta, vdova in vbogih vsmiljena mati.

Sv. Juta je bila še prav mlada vdova, lepa in bogata. Starši in žlahta njej mnogo prizadenejo, naj bi se spet omožila; pa vse zastonj. Njeni oče, ki je bil oskerbnik u škofovi službi, naprosi škofa, naj jo opomina spet u zakon stopiti. Škof jo k sebi pokliče, in jo nagovarja, da naj voljo očetovo dopolni, in si moža izvoli. Pa ko škof govori, Juta tihoma Boga pomoči prosi, in po tem odkrito pové, da je obljubila le Kristusova biti, pa nobenega človeka več svojega moža spoznati. Spoznavši njen hvalevredni sklep jo škof več u zakon ne prigovarja, ampak jo opomina naj svojemu namenu zvesta ostane, ter jo blagoslovi; očeta pa posvari, naj hčere dalej s možitvo ne nadležuje.

Juta začne zdaj prav pobožno živeti. Ves kinč in lepe oblačila popusti; mnogo časa u molitvi doprinese, dostikrat tudi po noči; da pa dolžnega dela skerbne matere in poštene hišne gospodinje ne zamudi, si spanja priterga, govori le malo, pa to premišleno, in jé borne jedi. Svojo ojstro življenje pa kolikor more, pred ljudmi zakriva, ker ne iše hvale pred svetom.

Posebno ljubezen je pa do vbogih imela. Ako jo je kter poprosil, in mu ni kaj drugega dati imela, je dala platnine, ki jo je za sebe ali za otroke potrebovala. Vbožne popotnike je rada pod streho jemala, in je svoj kruh s njimi delila. Sploh je za vboge tako skerbela, ko da so njena družina.

Pa to vse je bilo njenej miloserčnosti še premalo. Blizo mesta, kder je Juta prebivala, je bila bolnišnica za gobove. Gobe so ostudna, nalezliva bolezen, in težko je bilo človeka dobiti, ki bi bil bolnikom stregel, posebno tudi za to, ker ta bolnišnica ni imela premoženja. Juta, še le 23 lét stara, vsega dobrega navajena, in gosposko izrejena, zdaj iz zgol ljubezni do bližnega službo zastonj prevzame, ktere bi nar vbožnejša dekla ne hotla nastopiti ne za obilno plačilo. Bolnikom, ki so polni gnusnih bolečin, streže pri jedi, jim vmiva roke in noge, snaži njih oblačila, slabejše u posteli prelaga, in u obče tako ljubeznivo s njimi ravna, ko da bi Kristusu samemu stregla. Vse, kteri so jo vidili, je njena keršanska ljubezen tako ganila, da so se poboljšali in keršansko živeli; mnogi tudi njenim enake dela doprinašati začeli. Sv. Juta pa tega ni storila iz prenagljene pobožne gorečosti, ki tako naglo vgasne, kakor se je hitro vnela. Blizo ednajst lét je doprinašala te težavne dela vsmiljenja. Znala je pa tudi po svojej pobožnej modrosti ljudem tako ljubeznivo k sercu govoriti, da so mnogi iz mesta in bližnih vasi prišli, ter se blizo nje vselili, naj bi tako priložnost imeli, se s njoj pogosto pogovarjati u prid svoje duše.

Enako je sv. Juta skerbela tudi za dušno zveličanje bližnega. Še clo duhovne, od kterih je kaj slabega vedla, je prosila in nagovarjala, da bi se poboljšali, in je za nje molila. Pa nikolj ni njihovih slabosti raznašala, ker se je pohujšanja bala. Tudi se ni priderznila od tega govoriti, kako bi se naj božja služba opravljala, ker je vedela, kaj sv. Duh po apostolu Paulu govori, da ženske naj molčijo od cerkvenih reči. Ako se je kdo u nadlogah njeni molitvi priporočil, ga je tolažila in mu zaupanje do Boga zbudila, pa je tudi res za njega molila.

Popisavec njenega živlenja, ki jo je sam poznal, terdi in prisеže, pri Bogu, da še ni nikolj človeka vidil, ki bi bil do grečnika in nesrečnika bolj u smilen, kakor sv. Juta.

Ko je že čutila, da se ji čas smerti približuje, je skerbela bolj za dušno zveličanje téh, ki so bile njenej skerbi izročene, kakor za lastni dušni blagor. Še navadni čas molitve je zdaj k temu obernila, da je svoje duhovne hčere okoli sebe imela, jih vse skupej in posamesno še podučila, opominjala, svarila, spodbujala in poterjovala, naj bi prav bogaboječe živele. Tako je pokazala, da je zveličanje drugih ji ravno tako pri sercu kakor njeno lastno, tudi še ob smertni uri, ker je raji manj molila, da je le za njih duše skerbela.

Po noči pred praznikom sv. treh kraljev hoče vstati k navadni molitvi, pa se čuti preslaba; vendar noče nikoga u po-

čitku dramiti, ampak leži u smertnih težavah do belega dne. Po tem se spove, in dan prihodne smerti naznani. Željela je še le tisti dan sv. sakrament poslednega olja prijeti; pa na prošnje svojih duhovnih hčeri se da pregovoriti, da je bila ob enem s vsemi sv. zakramenti vmirajočih preskerbljena, ker so se bale, da bi poprej umerla. Napovedani dan se je veselo od sveta ločila, kakor se loči potnik, ki se verne iz ptuje dežele k očetu domu. Njene zadne besede so bile. „Oče! u tvoje roke priporočim svojo dušo.“

Nauk in posnema.

1. Sv. apostol Paul piše Timoteu: „Predragi! spoštuj vdove, ktere so res vdove.“ Pa vsaka vdova ni spoštovanja vredna. Ako je svojega moža zaničevala, mu s slabim zaderžanjem, ojstrim jezikom življenje krajšala, ga u bolezni zapustila, ali mu prav ni stregla, ni spoštovanja vredna. Vdova, ki si ženine zbéra, preden je trava na gomili umerlega mozá klice pognala, ki u nezmerni pijači, u lepih oblačilih, ali clo u razvujzdanosti premoženje zapravlja, hišo in otroke pa zanemari; ni spoštovanja vredna. „Zakaj, ktera u sladnosti živi, je živa mertva,“ pravi dalej sv. apostol. Sv. Juta je bila mlada in bogata; ni ji manjkalo snubačev, vendar je pervemu možu tudi po njegovi smerti zvesta ostala. Cerkva scer dopusti, da se vdova spet sme omožiti, pa veči zasluženje pred Bogom ima, ktera vdova ostane. Tudi k cerkvenej službi so se nekdaj samo vzele, ki so bile le enkrat vdane. Tako ramreč stoji pisano: „Vdova naj se izbere, ktera je bila enega moža žena, in ima pričevanje dobrih dél, ako je otroke (pošteno) zredila, ako je popotnike sprejemala, ako je revnim stregla, ako si je po vsakem dobrem delu prizadevala.“ Ne izgovarjaj se, da si sirota, in si sama pomagati ne moreš. Sv. Paul opominja: „Ktera je pa res vdova in zapušena, naj upa u Boga, in naj bo u molitvah in prošnjah noč in dan.“ Ako u prihodnega moža bolj zaupaš, kakor u Boga, se ti bo, berž ko ne, slaba godila, kakor se jim večidel godi.

2. Sv. Juta je bila u resnici pobožna. Njena pobožnost se je razločila od pobožnosti mnogih, ki hočejo pobožne veljati, kakor se razloči suho zlato od zlate péne. Molila je rada, pa na skrivnem, sv. zakramente je pogosto in vredno prijemala, svetnega veselja se je tudi zogibala; pa kar je naj več vredno, in vsim pobožnim delam še le vrednost daje, je to, da je bližnega ljubila, kakor sama sebe, ne s besedami ampak u djanju. Povsodi se najde ljudi, ki so goreči za božjo čast, mnogo molijo, radi u cerkvo hodijo, vsako nedelo sv. zakramente vživajo, so pri mnogo bratovšinah zapisani, in si prizadevajo mnogotere odpustke pridobiti; pa bolj ko se pobožne

štejejo, bolj so sitni in odurni tem, kteri s njimi živijo. Samoglavni in terdovratni ne vbogajo ne staršev, ne učenikov ne duhovnov. Vsakega človeka ograjajo, ako ne s jezikom pa u sercu. Vsaka majhna stvar jih hudo razžali; da so pa sami dostikrat sovraštva krivi, to jim še na um ne pride. Ako družino imajo, jo tako mučijo, da ni za obstati. Milošno delijo, pa le tistim vbožcom, kteri se jim naj bolj prilizujejo, in se pobožne hlinijo. — Taka pobožnost je prazna in goljufna, ki te krivo vodi, med tem ko misliš, da na ravnost proti nebesam greš. Kristus pravi: „Nad tem bojo spoznali, da ste moji učenci, ako se med seboj ljubite.“ In sv. apostol Paul piše: „Ako vse svoje premoženje vbogim zdajem, in svoje telo darujem, tako, da se sožgati dam, če pa ljubezni nimam, mi nič ne pomaga.“ In sv. apostol Jakob govori: „Ako le kraljevo zapoved pisma: ljubi svojega bližnega kakor sam sebe, na tenko dopolnujete, dobro storite.“ Sv. Peter pa pravi: „Pred vsim ostanite u vedni ljubezni med seboj, ker ljubezen mnogo grehov pokrije.“ In sv. Joanez piše: „Kdor nima ljubezni, Boga ne pozna, ker Bog je ljubezen. Kdor brata ne ljubi, ostane u smerti.“

Božja beseda nam pové, in svetnikov izgledi spričujejo, da je ljubezen podloga keršanstva, brez ktere ne moreš Bogu dopasti. Kakor je telo mertvo, kadar serce več ne bije, tako tudi tvoja duša za nebesa umira, kadar ji ljubezni zmanjkuje. Povem ti, da mnogo očitnih grešnikov pojde u nebeško kraljestvo, ker bojo grehe spoznali, in se spokorili; pa mnogo pobožnih pojde u pogubljenje, ker nimajo ljubezni.

Molitva.

Usliši nas, o Bog, naš zveličar! da kakor nam je god sv. Jute u razveselenje, nam njena priserčna pobožnost bo u podučenje. Po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

XIV. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Hilari, škof in cerkven učenik.

Sv. Hilari je bil rojen u Akvitanski krajini na Francoskem od plemenitih in bogatih starišev, ki so bili malikovavci, in so tudi svojega sina u paganskih vednostih podučiti dali. Mladenč je bil bistrega uma, ter je u znanostih spešno napredoval. Čitanje raznih, to da poštenih knig ga je močno veselilo. Tega tudi po tem opustil ni, ko se je že bil po volji svojih roditelov oženil. Željen zvediti, u čem véra kristjanov obstoji, in ktere nauke obseže, vzame u roke njih bukve, posebno sv. pismo, ter jih pazlivo in s premišljevanjem prebera. Ne more se

dosti načuditi visoke modrosti, ki jo tù najde, in dalej ko bere, bolj se prepriča resnice božje besede, pa tudi slepote in lažljivosti malikovavske. Gospod, ki mu je razsvetil um, resnico spoznati, je tudi voljo mu nagnil svét kerst prijeti. Obdaroval ga je pa tudi s takoj modrostjo, da je katolško cerkvo, ktere sin je postal, precej zoper nevérnike in arianske krivoverce mogočno branil in podpiral. Sv. Auguštin sam spričuje, da je bil Hilari izversten cerkven učenik, in nevtruden branitelj katolške vere. Njegovo živlenje je pa tudi bilo zgled čednosti in pobožnosti vsim kristjanom. Zato so ga škofa izvoljili po tem, ko je bil Poitierski škof umerl. Hilariova žena, ktero je bil h keršanski véri preobernil, je bila že prej umerla, nekteri pa terdijo, da se je po dovolenju moža bila u samostan podala, naj bi tam ložej Bogu služila.

Novoizvoljeni škof si je zdaj še bolj s vso močjo prizadeval, katoličane krivovére obraniti, kar mu je toliko več truda prizadjalo, ker je cesar Konštanci ariansko krivovéro podpiral. Saturnin, Arelatski škof, ki se je tudi h krivovéri nagibal, skliče zbor arianskih škofov. Temu zboru pošlje Hilari svoje verospovedanje, u kterem je ariane tako očividno krivovére prepričal, da so vsi vmolknili, in si prizadevali njegovo verospovedanje vničiti. Brezbožni Saturnin je ariansko mislečega cesarja pripravil, da je Hilaria iz njegove škofije prognal, ter ga u Frigio kot prognanika poslal. Štir leta je sv mož tam ostal, pa tudi čas prognanstva je katolški cerkvi k pridu obernil. Spisal je namreč dvanajst učenostnih knig od presv. Trojice, u kterih je resnico katolške vére skazal, in brezbožne nauke ariancov popolnoma overgel. Po tem je bil pri katolškem cerkvenem sboru u Seleucii na Izauriškem, od kodar so ga zbrani škofi k cesarju u Carigrad poslali, naj bi mu vse naznanil, od česa se je u zboru govorilo. Taj pridši tirja, naj mu bo dopuščeno, očitno vpričo cesarja s arianci se pogovarjati, da cesar njihovo krivovéro spozna. Pa Ursaci in Valens, arianska škofa, se u te pogovor nista spustila, ker sta se sv. moža in njegove učenosti bala. Da bi se ga pa u lepem znebila, nagovorita cesarja, naj ga u njegovo škofijo nazaj pošlje. Vso Francozko se je veselilo njegovega prihoda Sv. Martin, poznejši Turonski škof se je na potu njemu pridružil, ga je u njegovo škofijo spremil, ter nekoliko časa pri njem ostal, da bi se pri tem velikem učeniku u skrivnostih sv. pisma bolj podučil. Auksenti Milanski škof je po njegovih naukih krivovéro zapustil, ter se vernul k materi katolški cerkvi nazaj. Tudi sv. Apra ga svojega učenika spozna, kteri je iz Frigije pisal, naj si Jezusa Kristusa ženina izvolji, ter devica ostane do konca živlenja.

Ko berž Hilari u svojo škofijo pride, začne spet marljivo podučevati, verne u katolški veri poterjevati, ter jih k prav keršanskemu pobožnemu življenju napeljevati. Spisal je mnogotere knige zoper ariane, in njih zmote, in pa u poveličanje božjega imena Vernih serca za božjo ljubezen vneti, priporoča molitvo, premišljevanje božje postave, in ravnanje po božji volji. Da bi katolško véro razširil, krivovéro pa iztrebil in zaterl, se ne vstraši nobene nevarnosti. Pogumno, ko pravi apostol, še clo cesarju list piše, u kterem mu odkrito očita, kako krivično ravna, ker kleto krivoverstvo štiti in brani, katolško cerkvo pa tako kruto preganja. Proti mu pobožni mož s nebeškim serdom, ako od svoje hudobije ne odstopi. Tako pogumen in nevstrašen je bil te sv. škof povsodi, kder je šlo za božjo čast in za pravo véro, dokler ga je Bog u mirni smerti k sebi poklical 13. dan januaria léta 369 po rojstvu Gospodovem, ter mu dal krono pravičnih, ktero si je te zvesti Kristusov vojšak bil na zemlji privojskoval. — Sveti cerkveni očeti govorijo od njega s velikim poštovanjem. Sv. Jeronim ga imenuje trobento latinskih katoličanov proti ariancom, in podporo cerkve u divjih nevihtah. Sv. Fortunat pa ki njegovo življenje popiše, pravi: „Kar je na svetu živel, je ali véro sv. cerkve učil, ali hudobije krivovercov ovéral, ali u potrebah čudeže delal.“

Nauk in posnema.

1. Hilari je bil u paganskih znanostih zučen mož, pa ni mu še svetila luč sv. vére, nego samo človeški um je bil voditelj njegov u prebiranju sv. pisma, vendar je kmalo spoznal visoko modrost evangeljskih naukov, ki ga je mikala se snjimi bolj in bolj soznaniti. Kristjani pa, ki so tako srečni, da keršanske roditele imajo, ter se že od mladosti u naukih večne resnice podučevajo, si ne prizadenejo tisto popolnoma spoznati, jo neradi poslušajo, neradi u knigah poišejo.

Moj kristjan! ne opusti ob nedelah in praznikih božjo besedo poslušati, pa tudi ne pozabi posebno ob sv. dnevih saj eno četert ure keršanske knige prebirati; najšel boš u njih obilno hrane za svojo dušo, kakor te k temu sv. Efrem opominja rekoč; „Moj brat, ne zanemari svoje duše, vdaj se duhovnemu branju, da se ti um razsvetli, in boš doveršen kristjan.“ — Pa varuj se brezbožnih, zapeljivih knig, kakor peklenskega ognja. Dušen strup u sebi imajo, ter so hujše od zapeljivega človeka. Brez števila ljudi je po hudobnih knigah ob vso pobožnost, ob pravo véro, in ob zveličanje prišlo.

2. Sv. Hilari je bil terdna podpora katolške cerkve, ter se je s krivoverci za sv. véro brez strahu pogumno vojskoval. Koliko je pa katoličanov,

ki se sramujejo nauke svoje vére zoper nevernike in krivoverce braniti; ki še clo s njimi potegnejo, ter sv. cerkvo in njenega poglavarja černijo! Kdor si kristjan, spomni se dolžnosti, sv. véro braniti, kadar se nje čast hudobno skruni; vstavljaj se njenim sovražnikom, in ne vstraši se jih; skaži se vrednega učenca Kristusovega, ki je navdan s duhom gorečosti, ki hoče rajše vse preterpeti, kakor zlobo in pomoto molčé podpirati.

3. Sv. Hilari je pagansko malikovanje zapustivši se pokristjanil, pa tako sveto živel, da je bil zgled vsim kristjanom. Kolika sramota za tiste, ki se od mladosti kristjanom prištevajo, pa vendar le po pagansko živijo! Ti pa oznanuj u zaderžanju nauke večne resnice, in prizadevaj si u djanju poterditi, kar u sercu veruješ: „Ne te ki pravi: gospod! gospod! pojde u nebeško kraljestvo; ampak kter voljo mojega očeta dopolni.“

Molitva.

O Gospod, ki si sv. Hilarija branitelja prave vére obudil, daj nam želeti to čast, da bi nauke, s kterimi si nas razsvetil, pogumno zagovarjali, in vedno po njih živeli. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

XV. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Feliks, mašnik.

Resnicoljuben in učen zgodopisec Tilmont pravi: „Tako veliki so čudeži, ki se pripovedujo u življenju sv. Feliksa, da bi gotovo od njih resnice dvomili, ako bi jih nebi pravil, ki je sam tudi svetnik, namreč sv. Paulin.“

Feliks je bil sin bogatega častnika u rimski armadi. Njegov oče je bil, berž ko ne, nevernik; vendar je Feliks že od mladosti pravemu Bogu služil, ter je bil pozneje u mašnika posvečen. Doma je bil u Noli na zdajnem Napolitanskem, in ondašni škof Maksim ga je posebno ljubil, ter za svojega naslednika odločil.

Bilo je okoli leta 250 po Kristusu, ko so spet začeli kristjane preganjati, posebno pa predstojnike sv. cerkve zasledovati. Škof Nolaški vedé, da bodo tudi njega iskali, se jim vmakne u puste hribe, ker se človek brez potrebe u nevarnost ne sme podati. Ko ga preganjavci u mestu ne najdejo, zgrabijo Feliksa, ki se je vedno ohnašal, ko verli, gorec kristjan. Odpeljajo ga u ječo, ter mu okoli vrata in rok težke verige denejo.

Njegovemu škofu Maksimu se pa med tem tudi nič bolje godilo ni. Bil je že star in slab; torej so ga u pustih gorah

lakota, mraz, in skerb za svoje ovčice že skorej na pol usmertile. Pa Bog je njemu in Feliksu čudnovito pomagal. Po noči se Feliksu prikaže angel, ki mu zapové, naj gre škofu u pomoč; verige mu odpadejo, s kterimi je bil vklenjen, in vrata se mu same odprejo, med tem, ko stražniki spijo. — S božjoj pomočjo najde kraj, kder je škof ležal. To da najde ga skorej do smerti slabega, ki ne more več govoriti, in se tudi ne zavé. Po sreči zagleda Feliks na nekem germu divji grozd, s kterega sokom je izstradanega starčeka pokrepčal, da se je zopet zavedel. Po njegovi želji ga nese Feliks u mesto, ter ga spravi u njegovo hišo nazaj. Ko pa oditi hoče, ga škof Maksim še enkrat k sebi pokliče, da bi se mu zahvalil za njegovo ljubezen Po tem mu roke na glavo položi, ter ga molé blagoslovi. Sv. Paulin, kteri nam življenje Feliksovo popiše, méni, da iz tega blagoslova izvirajo veliki čudeži, ktere je Bog po Feliksu delal.

Feliks po svoji navadi spet podučuje ljudstvo u keršanski veri; zato pa željijo neverniki ga iz sveta spraviti. Ker ga u njegovem prebivališu ne najdejo, ga s golimi meči išejo po velikem tergu mesta, kder je ravno ob tem času ljudstvo podučeval. Dosti njegovih preganjavcov so ga osebno poznali, pa vendar so bili pri ti priči tako zaslepljeni, da ga niso spoznali, ter so še njega samega prašali, ali je Feliksa vidil. Smejé jim odgovori da ne. — Ko tedaj dalej divjajo, ter ga išejo, se jim Feliks skrije u starem zidovju. Pa bil ga je nekdo izdal, ter neverniki kmalo prihrumijo ga vlovit. Med tem pa, dokler do podertja prisopejo, je po previdnosti božji vhod u poderto poslopje pajek s paječino premrežil. To vidši menijo, da se jim je izdajavec le rugal; scer bi bil Feliks pri vhodu paječino raztergal, in odidejo. Neki zgodopisec od tega začudjen tako govori: „O modrost božja, kako mnogoteri so tvoji poti, da pomagaš svojim stvarem! Brez tebe ne obvarjejo visoki kameniti stolpi, ne močne terdnjave; pa tvojega svetnika je štitil zaničliv pajek, ter ga obdal s močnim ozidjem tanjke paječine!“

Ponoči si Feliks drugde zavetja poiše. Najšel je u nekih oskih ulicah med dvema hišama napol posušeno šterno; u to je zlezel, ter u njej precej časa prebival. Neka stara žena, ki je blizo stanovala, ga je živila, Gospod pa ga je čudnovito tolažil u tem žalostnem prebivališu. Sčasoma preganjanje duhovnov nehá, in Feliks se zopet u mestu prikaže, kder so ga kristjani prav veselo sprejeli. Med tem je bil škof umerl, ter vse je hotelo Feliksa škofa imeti; on pa se boji visoke škofovske časti in dolžnosti, ter tako naravna, da so

nekega drugega duhovnika u škofa izvoljili, kteri je bil 7 dni pred Feliksom u mašnika posvečen. —

Kako miroljubiven je sv. Feliks bil, naj sledeče dokaže. Kadar je preganjanje nehalo, so kristjani poprejšne pravice spet zadobili. Neki prijatli ga nagovarjajo, naj tirja svoje posestva nazaj, ki so mu bile ob preganjanju vzete. Pa Feliks jim odgovori: „Kar sim za véro daroval, nočem zopet imeti; rajše vbožen svojega Gospoda nasledujem. On, ki me je u šterni tako dolgo ohranil, me bo tudi živel, kakor dolgo mi je ték življenja odločil.“

Nauk in posnema.

1. Ni moči popisati, koliko so kristjani pervih časov terpeli zavoljo imena Jezusovega; judi in pagani so jim hudo naganjali. Zato se je u tistih žalostnih časih mnogo čudežev godilo, da bi verni ne omagali u strašnem preganjevanju, neverniki pa, da bi se prepričali resnice nove vére. Torej ne motimo se, kadar beremo, da je usmiljeni Bog Feliksu u sili tolikokrat čudnovito pomagal! Čase in okoljšine Gospod po svoji modrosti naj bolj oberniti vé. Ali smemo pa tudi mi u sili čudežev pričakovati? — Mislim da ne; pa nadjati se smemo, da nam Bog gotovo na pomoč prišel bo, ako ga nismo bili pred sami zapustili. Tudi brez čudežev nam u vsaki priložnosti pomaga, bodi si po dobrih ljudeh, ali pa po modrem ravnanju naravnih moči, da se takó u občje in u posebe vse dopolni le kakor Bog hoče. Saj vemo, da tem, ki Boga ljubijo, vse k dobremu služi. Božja roka še pa tudi prikrajšana ni nad nami čudež storiti, ako bi bilo potreba. Vsaki čas so se u življenju pobožnih človekov čudapolne reči godile, in se še goditi znajo. Kristus pravi: „Resnično vam povem: ako je vaša véra, ko ženofovo zerno, porečete hribu temu: vzdigni se in prestavi se taj, in se bo prestavil, in nič vam ne bo nemogoče.“

2. Iz ljubezni do mira sv. Feliks premoženja svojega nazaj ne tirja, ampak terdno u Boga zaupa, da ga bo s potrebnim preskerbil, dokler ga na svetu pusti. Uči se od njega kristjan, rajše škodo terpeti, kakor se prepirati in pravdati; uči se pa tudi zauplivo pričakovati božje pomoči u vsakdanjih potrebah, ako ga le za njo prosiš, in dolžnosti svojega stanu zvesto opravljaš. Ne spodobi se za kristjana, preveč starati se, kako se bo preživil, kako otroke preskerbel, kaj bo počel, kadar pride vojska, slaba letina i. t. d. — Še manj pa se spodobi obuplivo trepetati u nadlogah, in clo s lažmi, golufijo, zatajevanjem ptujega blaga, s odertijo i. t. d. si pomoči iskati. Kdor to stori, božjo pomagljivo roko od sebe suva, ter si sam pomagati hoče, zraven pa se na duši pogubi, in tudi u časnem premoženju obnemaga, ker ga povsod nesreča srečuje, naj spozna, da je le Gospod mogočen

gospodar, človek pa revna slaba stvar: „Ne skerbite tedaj rekoč: kaj bomo jedli, ali kaj bomo pili, ali s čem se bomo oblačili? ker po tem vsem oprašujejo neverniki. Saj vé vaš oče nebeški, da vsega tega potrebujete.“ Naj bolj za svojo prihodnost skerbi, kdor u Boga zaupa, in njegovo voljo dopolnuje. „Kar svet stoji, še ni nikolj nobenega grevalo, da je zvesto Bogu služil, in u njega terdno zaupal. Zatorej išite narprej božje kraljestvo in njega pravico; vse drugo vam bo priverženo.

Molitva.

Dodeli nam, prosimo, vsemogočni večni Bog, naj nas zgledi tvojih svetnikov k poboljšanju življenja spodbadajo, da bomo tistih dela posnemali, katerih spomin častimo. Po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

XVI. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Klemen Anciran, škof in mučenik.

Sv. Klemen je bil edini sin sv. Zofie, ki je bila vdova. Že od mladih nog ga je skerbna mati učila, kako se ima vojskovati za véro Kristusovo. Govorila je s njim pogosto od nezmernega veselja tistih srečnih kristjanov, ki so življenje za Jezusa darovali. Na mesto otročjih povesti, mu je pravila, kaj in kako so mučeniki terpeli, je hvalila njih serčnost in častila njih imena. Smertni dan mučenikov je vselej praznično obhajala, tudi mladega sineka tako oblekla, naj bi se godovanja svetnikov veselil. Kakor berž je čitati znal, mu da u roke popis njih življenja in múk, naj bere koliko so zvesti prijateli božji za Jezusa terpeli. Kadar so neverniki kristjane u smert gnali, je tudi mati sina gledat peljala, naj se od neprestrašenega terplenja svetnikov u mladem sercu pogum in želja do enakega terplenja užge. Vpričo njega se ni smelo nič govoriti, kar bi bilo dečeka od tega svetega naména overnilo, še clo u sobi, kder sta prebivala, so bile le podobe mučenikov razvešene, naj vse mladenčeka nagovarja k sloveči smerti za Kristusa. Verh te naj veče skerbi pobožna mati drugih dolžnosti pa tudi ni zavnemarila. Dala je mladega Klemena učiti vsega, kar mu je po njegovem imenitnem stanu bilo vedeti potrebno.

Ko Klemen svojo dvanajsto leto doverši, mu preljuba mati nevarno zboli. Vdova je bila, zato jej britko dene, edinega sina še tako mladega na svetu pustiti. Ko čuti, da zadna ura

prihaja, mu hoče še enkrat svojo željo razodeti, ter mu voljo okrepčati zoper vso nevarnost. Pokliče ga k svoji smertni postelji, ga objame in poljubi rekoč: „Ljubi sin! zadnokrat zdaj s teboj govorim; prosim te, ne daj se nikdar ločiti od Jezusa. Vem, da bodo kristjane hudo preganjali, tudi tebe bodo peljali pred sodnike, pa ne boji se njih; terplenje je kratko, venec terplenja pa večen. Za vse skerbi, ki sim jih s teboj imela, naj bo to moje plačilo, da bom mučenika mati. O dete moje! ali veš, kaj sim te učila vse tvoje žive dni?“ Sin jej odgovori: „Vojskovati se in terpeti za Boga.“ „Prav tako!“ mu reče mati in se veselja razjoče; zdaj vem, da si moje nauke razumel. O srečna jas mati, kako lahko in rada zdaj umerjem! Daj, da ti poljubim ude, ktere hočeš darovati za Kristusa!“ Tako je sv. mati govorila, in kmalo po tem umerla. Klemen pa je u sercu ohranil materne nauke, in je zvesto dopolnoval, kar je obljubil.

Ko je dorasel, je bil izvoljen in posvečen u škofa u mestu Ancira na Galaškem. Da je bil skerben pastir svojih ovčic, to se lahko vé. Zato so ga pa neverniki čertili, in ga precej vjeli, ko berž je bilo preganjanje vstalo, ter so ga pred sodnike peljali. Stem se je začela dolga versta muk in terplenja za tega zvestega Jezusovega vojšaka. Osem in dvajset lét je večidel u ječah preživel; koliko dni in noči je pa u mukah prestal, to sam Bog vé. Rabelni se naveličajo ga terpinčiti, on pa se ne naveliča terpeti; vedno je vesel, in še le več terpeti želji. Nepremagljiv se ne ostraši, naj se mu žuga, pa tudi ne zmóti, naj se mu kar koli obeta. U dokaz rečenih besedi naj se od njegovega terplenja tukaj le nekoliko pové.

Ko je bil u Anciri vjet, je sodnik zapovedal, naj Klemena s železnimi grebeni po životu tergajo, ako od vére Kristusove ne odstopi. Razmesarili so ga, da so se bele kosti vidile, Klemen pa le hvali Boga in malike zaničuje. Vergli so ga po tem u smerdljivo ječo, kder je s ranjenim telesom ležal na ojstrem tlaku. Pa vére Jezusove vendar ni zapustil. Neverniki in še sam oblastnik se čudijo njegovemu terplenju in njegovi stanovitnosti; ko pa vidijo, da s njim nič ne opravijo, ga pošlje oblastnik cesarju Dioklecianu u Rim.

U Rimu so več časa skušali, ga u malikovanje pripraviti. Prinesli so mu zlate in sreberne posodbe, dragocenih oblačil, dnarjev in več drugih znamenj visoke časti, zraven pa tudi raznega železnega orodja, s kterim so kristjane mučili. Na voljo mu je dano, so rekli, ali hoče Kristusu se odpovedati, in dragocenosti obderžati, ali pa keršanski véri zvest ostati,

in mučinske orodja u životu čutiti. Tožno zdihne Klemen proti nebesam. Žalilo ga je, da neverniki tako nespodobno Kristusa primerjajo posvetnemu minlivemu blagu. Odkrito jim pové, da hoče rajše jezerokrat u strašnih mukah umreti, kakor svojega Boga zapustiti. In res je terpel, kar so si nevsmiljeni kervoloki le domisliti mogli. Po tem so ga u Anciro nazaj gnali, tam pa obsodili u ječo do smerti. Pa tudi u ječi svojih pastirskih dolžnosti ni zamudil; skrivaje je hodil vernim božjo službo opravljat, jih je tolažil in k serčnosti nagovarjal. Ko se je to zvedilo, pride vikših nekdo, ter je Klemena ravno pri sv. maši s mečem umoril. Tako so se spolnile njegove lastne in njega sv. matere želje u letu 309 po Kristusu.

Nauk in posnema.

1. Sv. Klemen spozna, da je milost božja neizrečeno več vredna, kakor naj vikša čast pred ljudmi in vsi zakladi sveta; torej ga u serce boli, da neverniki Kristusa prispodobljejo praznemu blagu in veselju posvetnemu. Tudi zveličar nas uči pred vsim drugim naj poprej božje kraljestvo iskati, ter spodi skušnjavca, ki mu kraljestva obeta, če njega moli. O koliko kristjanov bi pa dan današni veselo se odpovedalo Jezusu in njegovi véri, ako bi jim kdo dajal, kar se je sv. Klemenu ponujalo! „Naj satan danes cele kraljestva obeta,“ — pravi sv. Tomaž Vilanovski — „koliko jih bo brez pomišljenja ga molilo. Saj mnogi za en sam denar smertne pregrehe dopernašajo, kaj bi še le storili, ako bi jim bilo mogoče kraljestvo pridobiti!“ Moj kristjan! kadar nesramno grešiš, ali kadar iz dobičkarije Boga razžališ, si kratko sladnost in krivičen krajcar več cenil, kakor večnega Boga in njegovo ljubezen. Pa kaj ti pomaga? Kakoršen bi zdaj imel sv. Klemen dobiček, ko bi bil takrat ponujano čast in bogastvo za Kristusa zamenjal. Že zdavnej bi posvetno blago bil zapustil, kakor je zapustil Judaž srebernike, kterih še vžival ni, zraven bi pa tudi bil večno veselje zgubil. Enaka tudi tebe čaka osoda, ako zavoljo časnega veselja, nepoštenega prida, in hudobne slasti Boga zatajiš in grešiš.

2. Sveta mati Zofia je neprenehoma skerbela, da bi njeni ljubi sin Klemen serčen vojšak bil Jezusov. Ko berž se dete zavé, ga mati od tega poducuje, moli za njega, ga varje pohujšanja in zapeljivosti, in še zadne besede poterdijo naméro vsega poprejšnega poduka. Ni čuda, da je sin tako velik svetnik postal, ker je tako sveto in umno ženo mater imel. Kakoršni so starši, takoršni so večidel otroci. „Se li bere grozdje iz ternja, ali smokve iz osata? Tako rodi vsako dobro drevo dober sad, malopridno drevo pa rodi malopriden sad.“ Ako hočete starši, svoje otroke poštene kristjane imeti, učite jih u mladih letih Kristusa ljubiti; pa ne pozabite, da

besede le mikajo, zgledi pa vlečejo. Dveh stranpotov se posebno zogibajte: prevelike prizanesljivosti, in prevelike ojstrosti. Kadar otrok u kljub tvoji zapovedi krivo ravna, strahuj ga, to sv. Duh zapové rekoč: „Nikar otroku tepenja ne odtegni, zakaj ako ga boš s šibo vdaril, ne bo umerl. Ti boš njega s šibo vdaril, in njegovo dušo pekla rešil. Pa tudi ne misli, da s tepenjem vse opraviš. Kder je mnogo bitja, je malo vžitja. „Nikar ne dražite svojih otrok k serdu," sv. Paul večkrat opominja. Štarši ki pravijo, da se otrokom ne sme očitno ljubezen skazati, ljubezni tudi pričakovati ne morejo. Blagor štaršem, ki imajo poštene otroke, pa tudi blagor otrokom, ki imajo umne stariše!

Molitva.

Bog nebeški oče! daj nam po izgledu sv. Klemena posvetno čazt in blago zaničevati, da bomo večne časti deležni. Po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

XVII. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Anton, apat in pušavnik.

Sv. Anton, sloveči učenik mnihov in oče pušavnikov je bil rojen u Egiptu blizo mesta Heraklea leta 251 po rojstvu Gospodovem. Bil je sin plemenitih in bogatih starišev, ki so svojega otroka skerbno učili po veri Jezusovi živeti. Bili so mu sami naj lepši izgled bogaboječega življenja, za-

torej se je ljubezen do Boga u njegovem sercu rano vnela. Po smerti starišev, ko je bil mladenč Anton komej dvajseto leto doveršil, sliši u cerkvi sledeče besede sv. evangelja: „Ako hočeš popolnoma biti, prodaj vse kar imaš, in daj vbogim, po tem pridi in hodi za menoj.“ Misli si, da je to njemu rečeno. Torej oskerbi svojo sestrico, ji del premoženja odloči, ter jo pobožnim ženam u varstvo vzroči; lastni del bogate dedšine pa razdeli med vboge, in se podá u pušavo k nekemu slovečemu služavniku božjemu, naj bi se od njega naučil prav zvesto Bogu služiti. Pa bil je še preblizo sveta, torej zapusti pobožnega stareca, in gre dalej u pušavo; tam najde u skali globoko jamo, ktero si u prebivališe izvolji. Vadil se je u vsih krepostih; križal je s postom svojo telo; in molil je po dnevi in po noči. Dostikrat ga je juterno solnce u molitvi klečočega naišlo, kakor ga je zvečer od zahodu zapustilo. Še potožil se je, da mu je noč, ki jo je u molitvi in premišljevanju doprinesel, prekratka, in da mu solnce prezgodej vstaja. Nikdar ni bila zima tako huda, ne vročina tako velika, da bi bil molitvo prikrajšal, ali clo opustil; marveč veselilo ga je, da ima priložnost svojo truplo pokoriti. Kosček kruha je bila njegova jed, in voda njegova pijača, česar je pa le na večer nekoliko vžil. Mnogokrat je pa tudi po dva, po tri dni brez jedi ostal. Gola zemlja je bila njegovo ležiše, in njegova obleka borno harpovo sukno.

Nevošljivo je hudič gledal na pobožnega mladenča, in je skušal od pota čednosti ga odpeljati. Opomnil ga je velikega razdelenega premoženja; mlade sestre, za ktero bi naj sam skerbel; imenitnega stana, u kterem bi lahko mnogo časti in slave dosegel; slasti in veselja, ktero bi med ljudmi vžival; strašil ga je, da svojega naména u sv. kreposti pred Bogom živeti ne bo izpeljal, posebno dokler je še mlad; zatorej mu u misli daje, naj se zdaj življenja veseli, in pokoro, molitvo in post na starost odloži; zraven ga skuša s hudobnimi misli, in si prizadeva nečiste želje obuditi u nedolžnem mladenču.

Pa Anton se posti, čuje in moli, ter vse skušnjave serčno premaga. Premišljevanje smerti in pekla mu prežene pregrešne misli; premišljevanje nebeškega veselja ga zoper nove napade skušnjav pokrepča. Po vsaki zmagi zahvali Anton Boga za njegovo pomoč, in ga prosi, naj mu še u prihodnem vojskovanju na strani stoji, ker vé, da peklenski duh ne miruje, ampak po besedah sv. pisma „gre okoli, kor jo več lev, ter iše kogar bi požerl.“

Enkrat ko Anton spet hudo s vragom se bojuje, in skušnjave premaga *), se mu zdi, ko da bi se nebesa odperle, in se mu zveličar u nebeški svitlobi prikazal. Zdihovaje ga sv. Anton ogovori, rekoč: „Preljubi Jezus, kde si se mudil tako dolgo? zakaj si me bil zapustil?“ In prikazen mu odgovori: „Nisim te zapustil; sim gleda tvojo vojskovanje, in ti bom u prihodnje vedno na pomoč.“ Ponižno se Anton odrešeniku zahvali, u njega zaupa, od ljudi se pa če dalje bolj oddaljuje, naj bi u samoti mirno Bogu služil. Pa svetost njegovega življenja že daleč slovi; od vsih krajev popotvajo k njemu, da bi bili podučeni, ali ozdravljeni, ali da bi celo pri njem ostali. Ko število ljudi le raste, in so se mnogi že blizo njega vselili, mu je bilo razodeto, jih u družbe razdeliti, ktere je ob določenih časih obiskoval, in u svetosti življenja podučeval. Torej ga imajo početnika in vtemelitelja duhovnih družb. Za gotovo se vé, da je u desetih letih število samostanov pa tudi posamezno živjočih mnihov u tebajski ali libijski pušavi sila veliko naraslo, kterim vsim je iz pervega sv. Anton predstojnik bil; še le pozneje so samostani vsaki svoje predstojnike dobili.

Sv. Atanazi je obširno pisal od naukov sv. Antona. Med več drugim je sv. Anton učil tudi to: 1. Misli vedno: danes še le začnem Bogu služiti, pa današni dan je morebiti že tudi zadni mojega življenja. 2. Posti se, čuj, moli, bodi vsmilen in ponižen, posebno pa ljubi Kristusa svojega Gospoda, zakaj tega se hudi duh nar bolj boji. 3. Čista vest, in živa véra u pričojočost božjo skušnjavcu vso moč pobere. 4. Ne bodite mlačni, ampak marljivi u dobrem, zakaj življenje je kratko, konec življenja pa vsakemu neznan. 5. Satan zasleduje vsakega kristjana; pa tistega naj prej vlovi, ki se pobožnega šteje. 6. Naj ložej boš sovražnika duše premagal, ako se ne zanašaš na svoje moči, temuč le u Boga zaupaš. 7. Ne golufajte eden drugega, ker ni veliko, če tudi vse svoje premoženje zapustiš za nebeško kraljestvo. 8. Kaj pomaga posvetno bogastvo, ker ga po smerti ne bomo potrebovali? pa bodimo bogati u dobrih delih, ktere nam bojo po smerti naj bolj potrebne. — Te in več drugih naukov je učil sv. Anton, in slehern ga je rad poslušal, ker je bil goreč učenik, pa tudi ljubezniv in priljuden.

*) Pravijo, da je vidil razne pošasti, kot leve, medvede, volke, kače, svinje, in drugo ostudno življad, ki je prišla nad njega, ga iz berloga spodit; Anton pa reče: „ako imate do mene oblast od Boga, napadite me in storite s menoj, kar radi; ako je pa nimate, poberite se, ker mi nič ne morete.“ Tako pripoveduje od njegovega življenja sv. Atanazi. Zato pridajo podobarji sv. Antonu podobo svinje, naj bi pomenila hude pošasti in skušnjave, s kterimi se je vojskoval.

Kar je učil, je tudi zvesto sam dopolnoval. Bil je živa podoba keršanske doveršenosti, zato mu je Bog posebne dari dodelil namreč: oblast čez hudobne duhove, spoznanje prihodnih reči, in moč bolnike ozdravljati. Tako je slovelo njegovo ime, da so ga še clo neverniki in krivoverci spoštovali. Tudi mogočni cesar Konštantin mu je prijazno pisal, čemur so se vsi pušavniki čudili; Anton pa jim veli, naj se temu čudijo, da je vsemogočni Bog nam pisal, in nas učil razodeto božjo besedo, ktero imamo u sv. pismu, in da nam je govoril po svojem sinu Jezusu. Pa bolj ko je Anton po širokem slovil, bolj je bil ponižen; in ko je u pušavi vidil sv. Paula pušavnika je zdihovaje rekel, da ni vreden ime mniha nositi.

Akoravno je Anton samoto ljubil, je vendar dvakrat pušavo zapustil; enkrat ko je šel Aleksandriske mučenike k serčnosti nagovarjat, drugokrat ko je šel pričat od prave vere škofa Atanazia. Bil je serčen in neprestrašen zagovornik božje časti in branitelj prave vére. Zatorej je krivoverne ariance hudo svaril, ki so se bahali, da s njimi enako veruje, ter je njih hudobije očitno razodel; pa tudi druge visoke in mogočne ljudi je pismeno njih dolžnosti opomnil, in k poboljšanju nagovarjal.

Ko je bil Anton že 105 lét star, in je že 85 lét u pušavi živel, je vedel, da bo kmalo umerl. Torej se vesel k smerti pripravlja, ter svoje učence še zadnokrat objiše in tako nagovori: „Ljubi moji otroci! Ne bomo se več na tem svetu vidili; Anton gre od tod, in ga ne bo več pri vas. Bog me vabi, in jas tudi po nebesih hrepenim. Spomnite se mojih naukov, in ne pešajte u dobrih delih; varujte se strupa krivovercov, in ne družite se s njimi; bodite stanovitni u katolški véri, in živite tako, ko da bi vsaki dan umerli.“ Zadnič jim še naroči, naj njegovo truplo brez slovesnosti pokopajo, pokopališa nikomu ne naznanijo. Kmalo po tem je umerl leta 356 po rojstvu Gospodovem.

Nauk in posnema.

1. Sv. Anton moli celo noč, pa se še pritoži, da ga je juterno solnce prehitro u molitvi zmotilo. Naj ga zimski mraz trese, ali polétna vročina pripeka, molitve vendar ne opusti, še prikrajšati nje noče. Ljubi kristjan, ali tebe tudi molitva tako veseli? — Dremota in zaspanost te pri večerni molitvi posilite, juterno molitvo opravljati, ti čas ne pripusti; kadar pa časa imaš, se ti pa molitva dolgočasna zdi in težavna, da jo okrajšaš ali pa opustiš. Tako preteče dan za dnevom, léto za létom, dokler da si u molitvi či-

sto opešal, in ti zadnič do nje, ko da bi tlaka bila, merzi. Naj ti spovednik naloži, cele ure, ali do polnoči moliti; o kako se boš izgovarjal, da si pretruden, da ne moreš tako dolgo čuti, da ti škodje i. t. d.! Na gostijah pa, ali na plesu, ali pri igri, ali pri drugem pregrešnem veselju pa celenoči prebediš; in nisi nevoljen, in nič ne tožuješ, da je zdravje u nevarnosti. Tudi u hudi zimi je sv. Anton na tla pokleknul, in k Bogu zdihoval. Kako pa ti po zimi cerkve obiskuješ? Delaven dan te tam viditi ni, pa tudi ob nedelah te rado grozi poslušat božjo bezedo. „Zima me zaderžuje — nimam obleke — nimam obutela“ in takih zgovorov več povedati veš. Naj se ti pa dobiček kaže, ali naj ti kdo kaj posebno veselega ponuja, se boš hitro vdeležil, in ne bo te zaderževala ne zima, ne obleka ne obutel. Moj kristjan! kako boš s temi izgovori pred Bogom obstal? Torej zgrevaj in poboljšaj se!

2. Sv. Anton je skušnjave premagal s postom, molitvoj, in premišlevanjem poslednih reči. Vsako jutro je sklenil, té dan Bogu zvesto služiti, in ga je prosil za njegovo pomoč. — Tudi ti, keršanska duša, brez skušnjav ne moreš ostati; še naj Svetejšemu se je hudoba prebližal; drugo skušnjavo, svojo grešno meso nosiš seboj, ter ji ne moreš uiti; tretja skušnjava so hudobni ljudi, med kterimi moraš živeti. Kaj boš človek štoril? — To kar je storil sv. Anton. Kadar te duh napuha in gizdosti obide, spomni se, da si grešna stvar, ter boš kmalo prah in pepel. Kadar te želja bogastva mámi, ali se nevošljivost u sercu zbuja, misli da je popolnoma, kdor vse zapusti, da pa ložej gre velblud skoz iglino žrelico, kakor bogatinc u nebeško kraljestvo. Kadar te meso k nečistosti ali požrešnosti napeljuje, ne pozabi, da prešeštniki in pijanci nimajo deleža u nebesih. Le kdor u dobrem do konca obstoji, bo zveličan.

Molitva.

Naj nas, prosimo o Gospod! priprošnja sv. Antona priporoča; da kar si po svojem zasluzenju doseči ne upamo, s njegovoj pomočjo zadobimo. Po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

XVIII. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Korneli, vojaški stotnik.

Sv. Korneli je bil hajdovski stotnik rimske vojske, in je o pervem času keršanstva u mestu Cesarei u objlubleni deželi prebival. U apostolskem djanju se njegovo čudno spreobernenje čita. Bil je Korneli prav pobožen mož, in kakor on gospodar, je bila bogaboječa vsa njegova družina. Rad je molil in pa obilno vbogaime dajal, za to je tudi pri Bogu vsmilenje najšel, da si je bil ravno neznabožec ali hajd.

Kadar je enkrat prav zvesto molil, in Boga razsvetlenja prosil, se mu prikaže angel Gospodov, in ga pozove, rekoč: „Korneli!“ Pobožen stotnik se vstraši njega vgledati; ko si pa nekoliko oddahne, ga popraša: „Kdo si ti, Gospod?“ Angel mu odgovori: „Tvoje molitve in milošne tvoje so prišle pred božje obličje u spomin. Pošli zdaj možev u mesto Jope, in pokliči Simona, ki se imenuje Peter. On stanuje pri usnarju Simonu, kterega hiša blizo morja stoji; on hoče tebi povedati, kaj imaš storiti.“ Korneli sluša angela in pošle brez odloga dva svojih domačinov in pa pobožnega vojšaka u primorsko mesto Jope, sv. Petra prosit, naj stotnika u Cesarei objiše. Ko se sporočniki mestu bližajo, pokaže Bog Petru u svetej prikazni, kajti je čas došel, da se naj preobernitve hajdov očitno in prav serčno loti. Sv. Duh mu u molitvi veli, naj se s možmi, kteri so ravno na pragu bili, poda, kamor ga hočejo. Peter stopi iz zgornice k možem, se jim da spoznati, vprašaje jih, pokaj so došli, in sporočniki mu sporočilo stotnika Kornelia povedo. Drugi dan sv. Peter s njimi in s nekoliko kristjanami u Cesareo potuje, kder je Korneli u tem času vse svoje prijatle in znance sobral, naj bi vsi iz ust svetega apostola zaslišali, kaj jim je potrebniga, izveličanje večno doseči.

Kakor hitro Korneli zvé, da Peter u mesto Cesareo stopi, mu naproti teče, pred-nj na kolena pade, in ga kleče počasti. Sv. Peter ga pa vzdigne rekoč: „Vstani, kajti sim tudi jaz človek.“ Ko Peter s Korneliom u stanico doide, in

toliko sobranih vgleda, pobara, pokaj da so ga zaklicali? Korneli mu pové, kaj mu je angel naročil, in dostavi, rekoč: „Mi vsi smo sedaj tukaj vpričo Boga, naj vse zaslišimo, kar je tebi od Gospoda ukazano.“ Sv. Peter svoje usta odpre, in jim oznanuje, da je Kristus Jezus pravi obljubleu Mesia, ter jim pripoveda, kaj se je s njim godilo do njegovega častitega ustajenja od mertvih. Med tem podukom se sv. Duh očitno nad vse sobrane razlije, in spremniki sv. Petra se temu močno čudijo. Apostol pa po tem sklene, Kornelia in vse nazoče brez odloga kerstiti, rekoč: „Ali bo kdo vode branil, da bi ne bili kerščeni ti, kteri so prijeli sv. Duha, kakor mi?“ In je rekel jih kerstiti. Prosili so sv. Petra, naj še pri njih ostane; kar je tudi storil, da bi jih bolj u svetej veri podučil, in pokrepčal,

Po zvedočbi verjetnih zgodbopisov ni bilo prerojenemu Korneliu dovolj, da ga je Bog tako čudovito iz temnin neverstva rešil, on je skerbel tudi drugim iz te nesreče pomagati. Pred vsem je iskal svoje sosede Cesareice preoberniti, in jim dokazati resnico svete kat. izveličanske vére. Po tem je sprejmil sv. Petra u hajdovsko mesto Antiohio, u kojem se je toliko nevernikov dalo kerstiti, da so oni pervi častito ime: kristjani, dobili. Ko je po tem sv. Peter serčnost Korneliovo za sveto véro spoznal, ga je škofa mestu Cesarei posvetil, u koji sveti službi je veliko jezerov nevérnikov po svojih gorečih pridgah, in velikih čudežih u mestu in krog mesta Kristusu pridobil, dokler njega je Bog u veliki starosti na plačilo zaklical. Njegova hiša je bila u posvečeno cerkvo prenareta, in sv. Jeronim piše, da je to cerkvo tudi on po svojih hojah obiskal.

Nauk in posnema.

1. Pravični stotnik Korneli vsim hišnim gospodarjem lepo izgled daja, kako naj s svojmi domačimi Bogu lepo služijo, in poterdi staro resnico: Kakova sta gospodar in gospodinja, takova tudi njuna družina. Po nauku sv. Auguština ima biti vsak hišni oče pervi dušni pastir svoje hiše; Bog ga je hišnika in namestnika svojega postavil, naj družini nebeško hrano nauka in molitve deli kakor zvest služavnik božji. Po skerbi dobrega gospodarja najde družina izveličanje svoje, po nemarnosti pa tudi u pogublenje zaide. Za to hoče Bog iz rok prepostavlenih tirjati duše podložnih.

2. Sv. Korneli na dalej vsim vérnim pokaže, kaj molitva in milošna pri Bogu veljate, koliko milosti prejmete. „Molitva gre gor, uči sv. Auguštin,

in vsmilenje božje pride dol k nam.“ Skoz nobeno reč se ne da Bog tako rad k vsmilenju nagnuti, kakor po milošni „pravi sv. Gregor Nacian. Molitva mora milošino tovaršico imeti, če hoče pri Bogu česa izprositi; edna raz druge nima prave moči. „Ako se podaš Boga molit, veli sv. Krizostom, vzemi darov seboj, in daruj vbogim, da bo tvoja molitva skoz dobre dela močna; zakaj molitva, kojo dobre dela ne podpérajo, je nevečna in slaba.“

Molitva.

O Bog, ki si po molitvi in milošni sv. Kornelia in vso njegovo družino k spoznanju prave vére pripeljal, daj naj se sveti tudi naša luč tako pred ljudmi, da hvalimo Očeta, ki je u nebesih, in dosežemo večno življenje. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XIX. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Joanez, škof, miloščinar.

Sv. Joanez, zavoljo dobrotljivosti do vbogih miloščinar imenovan, je bil rojen u mestu Amatunt na Cipriškem otoku. Njegov oče, oblastnik celiga otoka, je bil bogat pa tudi pobožen mož. Edinega sina Joaneza je u vsih potrebnih vednostih podučiti dal, pa tudi skerbel, da je bil po keršansko odgojen, k čemur je poštena njegova gospa zvesto pripomagala. Ko Joanez odraste, želji stopiti u duhovski stan; pa starši mu branijo edinemu dediču obilnega premoženja. Torej se u njih voljo oženi po prav pobožno devico. Pa Bog je čez nekoliko lét njegovo soprugo k sebi poklical, in Joanezu se je poprejšna želja spolnila, da je bil u mašnika posvečen. Živel je ponižen in tako darežljiv, da je vso svojo bogastvo med vboge razdelil. Ko je patriarh in nadškof Aleksandriiski umerl, je ljudstvo enoglasno Joaneza hotelo patriarha imeti, kar je cesar tudi rad dovoljil, ker je že dostikrat slišal od pobožnosti Joanezove. Perva skerb novega nadškofa je bila krivoverstvo iztrebiti, in pravo vero med svojimi ovčicami razširiti. S božjoj pomočjo je njegovo prizadetje mu tako po sreči šlo, da se je ob njegovi smerti 70 katolških cerkev u Aleksandrii štelo; ob času njegovega nastopa jih je pa komej sedem bilo.

Neizrečeno se je trudil sv. škof, da bi svoje verne hudobije obvaroval, ter jih prav keršanskega življenja privadil. Poštovanje Boga in kar je božjega, je neprenehama priporočal. Brez straha in obzira je ojstro in očitno posvaril vsakega, ki se je u božji hiši posmehoval, se oziral, ali šepetal, ali kakor

si bodi nespodobno se zaderžal. S apostolskoj gorečostjo je zoper pregrehe učil, ter jih po moči oviral. Opominjal je slehernega, naj se pogosto smerti spomni, ker je to naj bolša pomoč greha se varovati. Tudi sam se je tega sredstva poslužil. Vsako jutro se je nagovoril s besedami: „Danes je mende tvoj zadni dan; lehko da večera več doživel ne boš.“ In zvečer, preden se je vlegel, si reče: „Morebiti je nicojšna noč tvoja zadna.“ Dal si je pokopališe zidati, pa ne dogotoviti, da ga je strežaj vsaki dan opominjal: „Gospod, tvoje pokopališe še ni gotovo; daj, naj se dogotovi, ker smertne ure ne veš.“ Tako se je sv. Joanez védno smerti spominjal, ter se u svetosti ohranil.

Med drugimi čednosti pa nar bolj slovi njegova čudna ljubezen in miloserčnost do vbogih. Že u mladih letih je vbogim pomagal, kolikor je mogel. „Vse, kar imam — je rekel — ni moje, ampak božje; Bog mi je premoženje le posodil, naj mu ga po njegovih vbogih vračujem.“ Svojo nadškofjo čast je le zato mnogo cenil, ker mu je dala priložnost vbogim dobrote deliti. Reveže je imenoval svoje gospodarje in priprošnike pri Bogu. Še čez 7500 vbogih je imel u knigi zapisanih, kterim je vsakdanjo hrano daril. Vtemeljil je prenočiša in bolnišnice za vboge ptujce in bolnike. Vsigdar ob sredah in petkih je u predcerkvi sedé čakal, da so mu verni svoje nadloge potožili, ali u potrebah se pri njem posvetovali. Ko enkrat do ednajste ure nikogar ne pričaka, reče zdihovaje k Zofroniu: „Danes nima Joanez za svoje grehe Bogu nič darovati.“ Zofroni ga potolaži rekoč, naj se veseli, da mu vérni ne vejo kaj potožiti. Sila obilni so bili njegovi dohodki, pa vendar je tako borno živel, da je na celo slabi postelji ležal, ter se s ovnatoj na pol sterganoj odejo odéval. Neki plemenit gospod mu podari 36 zlatov in pa lepo drago odejo, ter ga prosi, naj te dar vendar za se oberne, pa Joanez odejo hitro proda, da več ima, kar bi vbogim razdelil. Nek znanec, kteremu je bil mnogo denarjev skrivaje podelil, se mu pride zahvalit; pa blagi očak mu reče: „Preljubi brat! kervi še nisim za te prelil, kar mi Jezus Kristus, moj gospod in Bog zapové.“ Tako je sv. nadškof u djanju vboge podpiral, pa tudi u nagovorih druge k temu opominjal. Prišel je bil k njemu škof Troil, kteri je bil zlo skop. Bolnišnico obiskavšemu reče Joanez, naj vbogim bolnikom kaj podari. Troil hoče darežljiv veljati, ter da obilno; pa kmalo ga darežljivost tako greva, da skorej skoperni. Joanez to zvedši, mu denarje poverne in Troil ozdravi. Pa u sanjah vidi skopec u nebesih krasno poslopje s nadpisom: „Prebivališe škofa Troila.“ Tú pride nek gospod, ter zapové strežaju rekoč: „Proč s tem nadpisom! piši: Prebivališe Joaneza očaka aleksan-

drijskega.“ Troil razumi, kaj prikazen pomeni, jo pové Joanezu, in ga od te dobe u miloserčnosti in ljubezni do vbogih nasleduje.

Neki tergovec prinese Joanezu mnogo denarjev, naj jih vbogim razdeli; pa ga tudi prosi, naj moli za njegovega sina, kterega je oče s blagom po kupčiji čez morje poslal. Joanez obljubi in moli. Ali kmalo se sozvé, da je sin na ptujem umerl, barka pa se je razletela, in vse blago je potonilo, le mornarji so življenje rešili. Ko tergovec sila žaluje, se mu u spanju sv. Joanez prikaže rekoč: „Kaj žalujes? ali me nisi prosil, naj ti za sina molim? Glej, molil sim, in njemu je dobro, ko bi pa živel, bi se u pregrehe zakopal, in se pogubil. Tudi tvojo blago bi ti u pogubo služilo. Če ne bi bil jes molil, bi se bila barka s mornarji vred potopila. Hvali torej Boga, in moli njegovo previdnost.“ Tergovec prebudivši se, Joanezu sanjo pové, in se mu za molitvo zahvali; sv. nadškof pa ga opomni naukov, ktere je u sanjah mu govoril.

Neskončna je bila njegova darežljivost, goreča njegova molitva; pa temelj in vir vsih čednosti je bila ljubezen, ktero je skazal ne le prijatlom, temuč tudi sovražnikom. Neki duhoven, kterega je sv. škof Joanez zavoljo pregeh kaznoval, je čez njega hudo in krivo govoril. Joaneza to silno peče bolj zavoljo dušne pogube obrekovavca, kakor zavoljo lastne načete časti. U nedelo, ko začne sv. mašo darovati, mu pridejo na pamet besede Jezusove, ki pravi: „Kadar svoj dar na altar položiš, in se spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe; pusti svoj dar pred altarjem, in pojdi, spravi se pred s tvojim bratom, in po tem pridi in daruj svoj dar.“ Gre spred altarja, ter pošlje po sovražnega duhovnika. Pridšemu se sv. škof nizko priklone, in ga prosi rekoč: „Ljubi brat, odpusti mi.“ Duhovnega so te besede tako presunile, da je na kolenih prosil odpušanja in vsmilenja. Škof pa pravi: „Bog nam vsim skupej odpusti.“ Na to vstaneta, gresta u cerkvo, in zdaj je še le sv. škof dalej maševal, kder je prav iz serca moliti smel: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpušamo svojim dolžnikom.“ — Očakov bratranec Juri je bil od nekega kerčmarja očitno psovan in ljuto razžaljen. Grozi se, da hoče nad kerčmarjem se osvetiti ali mašvati; pa očak Joanez to zvedši, bratranca pokliče, ter mu reče: „Ljubi bratranec, prepusti meni osveto; čem ti zadostiti, da se bo vso mesto čudilo.“ Bratranec misli, da bo stric kerčmarja očitno kaznovati dal (ker škofi so takrat imeli tudi veliko posvetno oblast), in se tihoma veseli. Očak Joanez kerčmarja pokliče, ter zapové svojemu hišniku ves dolg izbri-

sati, kterega bi bil imel kerčmar kot enoletno najemšino plačati od očakovih njiv. Res se je celo mesto čudilo takej osveti; le bratranec Juri ni bil zadovoljen. Sv. nadškof ga k sebi pokliče, ga poljubi in mu reče: „Ker si mi u rodu po kervi, bodi mi tudi u rodu po ponižnosti, ter uči se poterpeti, akoprem bi te vsakdo razžalil; prava rodbina ni po mesu in kervi, ampak po duhu.“

Sv. Joanez tudi nikolj ni dopustil, da bi se bilo vpričo njega od kogar kaj slabega govorilo; še manj je sam od tega popraševal. Ko berž je slišal, da hoče kdo kogar opravljati, ali clo obrekovati, je besedo obernil, ali omokuil — strežaju pa je po tem zapovedal, takih pijavk na dobrem imenu bližnega ne več pred njega pustiti.

Joanez tudi nikolj ni dvomil nad mogočim poboljšanjem grešnika. Ko je neki mladenč s duhovnoj devico iz samostana vbežal, so ga nekteri hudo sodili, ker je namreč dvojni greh doprinesel. Očak Joanez jih posvari rekoč: „Nikarte, moji otroci! vi sami dvojno grešite; pervič, ker ne pomnite zapovedi: ne sodi, da sojen ne boš; drugič, ker ne veste, ali se je poboljšal ali ne.“

Še mnogo več bi se znalo od tega svetnika povedati, kako ljubeznivo je bilo njegovo življenje; pa že iz tega se vidi, da je bil poln božjega duha, ker je sovražnike ljubil in je bil tako prizanesljiv.

Že star je bil od cesarja u Carigrad poklican. Taj popotovaje pride na otok Rodos, kder mu po dnevu siv serec se prikaže rekoč: „Joanez! kralj vsih kraljev te kliče.“ Sv. Joanez razumi pomén rečenih besedi, se poda na Cipriški otok u svojo rojstno mesto Amatunt, da se tam k smerti pripravi. U svoji oporoki tako govori: „Zahvalim te, moj Bog in gospod, da sim ti smel povračevati, kar je tvojega bilo. Mnogo zlata sim najšel ob škofijskem nastopu, mnogo sim tudi po tvojih služavnikih u roke dobil; zdaj imam še tretji del enega denarja (okoli 20 fl. naše veljave), tudi to sporočim vbogim, ki so moji brati; tebi pa, o Bog! sporočim svojo dušo.“ Po tem prejme sv. zakramente, in umerje u Gospodu léta 619 po Kristusu.

Nauk in posnema.

1. Sv. Joanez je vboge častil, in jih svoje gospode imenoval; vboštvo je bilo priporočiven list, da je te sv. škof človeka s veseljem sprijel. O koliko je pa kristjanov, ki vbožeca spred hiše poterajo, in mu namesto božjega dara le grenke besede za popotnico dajo. Kaj le bojo s seboj u večnost

nesli? Kaj bi zdaj pomagalo sv. Joanezu, ko bi bil svojo dedšino in druge dohodke zaigral, zajedel, zapil, za gizdavo obleko potrošil, ali kakor si bodi potratil? Kristus pravi: „Kar ste nar manjšemu svojih bratov storili, to ste meni storili.“ Torej, moj človek, ne zaničuj vbožca, ampak prijazno besedo mu daj; ako mu nimaš dati denarja, ponudi mu, kar premoreš, saj ti še kozarc vode ne bo brez plačila. To te bó tolažilo u smerti, in zadna ura ti ne bo grenka. Sv. Jeronim pravi: „Ne vem da bi smert tistega kedaj bila nesrečna, ki je dela ljubezni doprinašal; ker mnogi molijo za njega, in ni mogoče, da bi Bog molitve toliko priprošnikov nebi vslišal.“

2. Bogati tergovec je milošino dajal in je molil, pa sin mu umerje, in barka vtone; vendar je bilo oboje k dušni sreči. Tako se dostikrat zgodi, da človek moli in prosi, pa vendar se mu želje ne spolnijo. Ali ne misli, da so ti molitva in dobre dela zastonj. Bog je dober oče, in te po tvoji želji ne vsliši, ker vé, da bi ti bilo u pogubo. Torej ukloni se njegovi previdnosti, in kadar te nesreča zadene, reci s pobožnim Jobom: „Gospod je dal, gospod je vzel, ime gospodovo bodi češeno.“

3. Molitva in milošina ste mnogo vredne, pa vendar te same ne zveličate, ako sovražnikom ne odpustiš. Ljubezen do sovražnikov je dokaz živega u tebi keršanstva. Kristus pravi: „Jaz vam povem, ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, kteri vas čertijo in molite za nje, kteri vas preganjajo, in obrekujejo; da bote otroci svojega očeta, ki je u nebesih. Zakaj ako tiste ljubite, kteri vas ljubijo, kakošno plačilo bote imeli? ali ne delajo tega tudi neverniki?“ —

4. Sv. Joanez je vedno smerti pričakoval, zato si je nabiral zaklade u nebesih, in se greha tako skerbno varoval. Pa ne samo lastnega, tudi ptujega greha se je zogibal, ker se tisti še manj ko lasten popraviti da. Zogibaj se tudi ti, moj kristjan, posebno obrekovavcov, ker „njih gerlo je odperti grob, in pod njih ustnicami je modrasov strup.“ Pa tudi sam si napravi berzde svojim ustam, in varuj se, da ti jezik ne spodleti;“ ker „opravljivci ne bodo kraljestva božjega posedli.“ Da boš to ložej storil, misli kakor sv. Joanez pogosto na smert.

Molitva.

O gospod Jezus Kristus, kteri si človeško družtvo tako vredil, da vedno vboge med seboj imamo, naj si po njih nebeškega kraljestva kupimo; dodeli nam vsmiljeno serce, da bomo vsigdar pripravni jim pomagati, kakor si ti bil pripraven za nas se darovati, ki si s Bogam Očetom in sv. Duhom Bog vekomaj. Amen.

XX. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Fabian in Boštjan, mučenika.

Sv. Fabian je bil rojen u Rimu, in od Boga k nar veči časti na zemlji, namreč za papeža odločen. Ko se je duhovništvo s rimskim ljudstvom zbralo novega papeža izvoljit, se prigodi, da ste obe stranki enako glasov imele. U tem se prikaže snežnobel golob, ki se iz višine na glavo sv. Fabiana spusti. Niso več dvomili, kdo se naj za papeža izvolji. Sv. Fabian prevzame zdaj nadzornost in skerb čez kristjanski svet, ter spolnuje svoje težke dolžnosti 15 lét kakor skerben in zvest namestnik Kristusov na zemlji. U letu 252 po Kristusovem rojstvu, ko je cesar Deci kristjane grozovito preganjal, je tudi sv. Fabian ko serčen Kristusov vojšak krono mučenikov dosegel.

Sv. Boštjan je bil imenitnega žlahtnega rodu. Njegov oče je bil iz Narbone, mati pa iz Milana. Boštjan je bil že u mladosti kristjan in je šel med vojake, naj bi tam veči priložnost imel, mučenike podpirati. Bil je lepega života, moder in hraber, zato ga je cesar Dioklecian tako ljubil in častil, da ga je stotnika postavil nar imenitnejšemu kardelu cele vojske, namreč svoji telesni straži. To da Dioklecian še ni vedel, da je Boštjan spoznovavec keršanke vére. Boštjan ni zatajil keršanstva, pa izdati se ni hotel, dokler ga ni nihče za to prašal, da je imel dalje priložnost kristjanom pomagati. Po ječah jih je obiskaval, jim skerbel za potreben živež, u sv. véri

jih je poterjeval, in jih nagovarjal, naj pogumno terpijo, ako jim bo treba za Kristusa umreti.

Te čas sta bila dva brata, Marka in Marcelian, zavoljo keršanske vére vlovljena, in u hiši nekega častnika, po imenu Nikostrat, zaperta. Že sta bila oba k smerti obsojena; pa njujni starši in žlahta so prosili Kromacia, cesarskega oblastnika, naj se jima za 30 dni obsodba preloži, kar jim Kromaci rad dovolji. Zanašali so se, da bodo u tem času keršanska spoznovavca pregovorili Jezusovo véro zatajiti. Na vsak način si prizadevajo starši, prijateli, njune ženi, ju u to pripraviti, naj bi po cesarjevi volji malikom darovala in si življenje ohranila, ter ne nehajo se jima prilizovati, jokati, prositi, dokler da sta jela omahovati u sv. véri.

Sv. Boštjan to zaslišati, ju k stanovitnosti tako iskreno nagovarja, da skleneta rajše prestati vse muke, in tudi smert storiti, kakor odstopiti od Jezusa. Mnogo je k temu pripomogla čudna prikazen ob času, ko je Boštjan u pričo staršev jima k sercu govoril. Svetlojasna nebeška luč šine po celi sobi, in Kristus se u družbi angelov Boštjanu približa, ter ga poljubi rekoč: „Boštjan! vedno boš pri meni.“ Ta prikazen stori, da se jih je mnogo k Jezusovej véri spreobernilo. Boštjan je skerbel, da so bili vsi keršeni, namreč: starši dveh bratov, častnik Nikostrat in njegova žena Coe, ki je — poprej mutasta — po Boštjanu govor spet zadobila, tudi Klaudi, jetničar, in še več drugih. Vsi so po tem u raznih časih slavno smert preterpeli za sv. véro.

Trideset dni odloga preteče, in oblastnik Kromaci pokliče očeta vjetih dveh bratov, Trankvilina po imenu, in ga vpraša, kako je s sinama, in kaj je opravil? Trankvilin odgovori: „Srečna sta moja sina, in jas s njima. Ona s menoj in jas s njima sim spoznal resnico tiste vére, brez ktere ni zveličanja upati.“ Kromaci to slišati se zavzame rekoč: „Kaj si tudi ti u svojih starih létih ob pamet prišel? — „Pokristjanil sim se“ — povzame oče besedo — „in sim u tem modro ravnal. Grozna bedarija je bila, da smo do zdaj neme bogove častili namesto pravega živega Boga. To bedarijo sim opustil.“ Oblastnik Kromaci pozveduje, kaj ga je k temu pripravilo, in Trankvilin mu tako jasno in živo dokaže, da je le eden pravi Bog, vsi drugi bogovi pa le zgol neumnost, da je Kromaci po Boštjana poslal, ker je želel še več od tega zaslišati. Sv. Boštjan ga kmalo prepriča, da je keršanska véra od Boga, ter oblastnik precej sklene sv. kerst prijeti. S njim so bili keršeni tudi njegovi strežaji, in pa mnogo jetnikov in sužnih, ktere je vse potem, ko so keršeni bili, osvobodil. Nato

se odreče cesarki službi, se podá na svoje posestva, ki jih je zvunej mesta imel, in tam ljudomilo sprejema kristjane, ki so iz mesta pretirani bili, ali pa sami zbežali. Med tem se jame s kristjani vedno hujše ravnati. Sv. oče, papež Kaji je vsim, ki se preslabe čutijo, strašne muke terpeti, svetoval, naj se nesreči vmaknejo in zvunej mesta se poskrijejo, dokler da huda nevihta premine. Tudi sv. Boštjana je tako nagovarjal. Ali serčni vojak Kristusov ni od pobega nič slišati hotel, temuč reče sv. Kaju, da hoče rajše u mestu ostati, naj bi kristjanom serca vnemal za slavni boj, in u mukah jih spodbujal, da ne obnemagajo. Kaji tolike serčnosti vesel, mu reče: „Ostani tedej, moj sin, na bojišu, in brani, ko stotnik cesarski, cerkvo Kristusovo!“

Kmalo po tem je neki vojak, ki je bil od sv. vére odstopil, pri cesarju Dioklecianu sv. Boštjana zatožil, da je kristjan, in da druge k stanovitnosti u kerščanski véri nagovarja. Cesar Boštjana k sebi pokliče, in ga ojstro posvari zavoljo njegove prederznosti, očitaje mu, zakaj je tako nehvaležen, da verh vsih dobrot, ki jih je prijel, ni le sam h kerščanski véri pristopil, ampak še druge k temu napeljuje. Sv. Bostjan mu ponižno, pa odkritoserčno pové, kaj ga je k temu nakloniło, ter mu reče: „Vedno sim Kristusa molil za tvojo zveličanje, in Boga, ki je u nebesih sim prosil za blagor rimskemu cesarstvu; nespametno pa se mi je zdelo bogove moliti, ki so iz kamena nareti.“ Cesar se na to razserdi, in zapové Boštjana k stebru privezati in s pušicami u njega streljati. Zapoved cesarjeva se dopolni. Oblačilo mu iz telesa zderejo, s vervi ga privežejo, ter tako dolgo u njega streljajo, dokler se jim zdi, da je že dušo izdahnul. Po noči pride pobožna žena po imenu Irene, ki je bila vdova nekega mučenika, in hoče sv. telo Boštjanovo s pomočjo nekterih kristjanov dostojno pokopati. Ko pa opazi, da mu življenje še vgasnilo ni, ga spravi na svoj dom, ga krepča in oživlja, ter Bog njejni trud s tem veseljem poverne, da Boštjan zopet ozdravi.

Ko berž občuti pogumni Kristusov vojak, da je zdrav in terden, gre sam od sebe k cesarju, da se mu pritoži, zakaj toliko kristjanov nevsmileno terpinči, in jih grozovito vmoriti da, ki niso nečesar hudega storili. Dioklecian njega viditi, ostermi, in ga praša, je li on tisti Boštjan, kterega je vkazal s pušicami usmertiti? „Jas sim tisti“ — odgovori svetnik — „in ravno iz tega, da še živim, spoznaj, kako mogočen je Bog, kterega jas molim, in kako krivično ravnaš, ker njegove služavnike preganjaš.“ Te besede cesarja še bolj razlutijo. Berž ukaže nevstrašeniga kerščanskega junaka na teržiše odpeljati,

ter ga s šibami, gerjačami, in s svincom zalitimi batini tako dolgo pretepati, dokler pod grozovitnim batenjem umerje. Rabelni doveršijo kervoločno zapoved, in sv. Boštjan prestoji svojo grenko terplenje u letu 287. Grozovitneži so njegovo sv. telo u smerdlivo jamo vergli; pa sv. Lucina ga izvede, in kristjani ga tihoma u rimskih katakombah pokopajo. *) Léta 680 so bile njegove kosti u krasno cerkvo prenešene, ktero je cesar Konštantin že zdavnej prej sozidal bil. Ker je ob času prenešenja njegovih ostankov strašna kuga u Rimu precej nehala, so začeli kristjani sv. Boštjana pomočnika častiti zoper kužne bolezni, in so že dostikrat po njegovi priprošnji vslišani bili.

Nauk in posnema.

1. Dva svetnika raznega stana imaš u zgled pred seboj: sv. Fabian je bil duhovskega, sv. Boštjan posvetnega stanu; pa oba sta prijela krono zveličanja u nebesih. Učita te, ljubi kristjan, da vsak pošten stan, ako ga po volji božji deržiš ti u nebesa pomaga. Če pa zveličan ne boš, ti ni stan kriv, ampak le sam, ker nisi zvest bil u tem, kar ti je Bog odločil. U vsakem stanu zamoreš Bogu služiti. Bogu pa služiš, kadar se greha varuješ, dobro po moči storiš, in težave živlenja voljno nosiš. To sta storila sv. Fabian u duhovskem, sv. Boštjan u posvetnem, vojaškem stanu; to tudi ti stori! Ako me vbogaš, boš imeniten in bogat pred Bogam, ako pa nočeš, boš s praznimi rokami u dolgo večnost poromal, imej si ravno posvetnega bogastva na kupe. Vikši ko je stan, veči so tudi dolžnosti; in komur je mnogo dano, od tega se tudi mnogo tirja: „Kadar se pomnožijo darovi, se tudi narašajo računi darov,“ pravi sv. papež Gregor.

2. Sv. Boštjan je živel med neverniki, na dvoru paganskega cesarja, bil je med razvujzdanimi častniki in vojaki, ali slabi izgledi njegovih tovaršev ga niso premotili, zlate obljube, posvetna čast ga ni oslepila, da bi se bil neverstvu in hudim pregreham vdal. Ostal je zvest, pobožen kristjan, in je še mnogo drugih k Jezusu spreobernil. — Glej, ljuba duša, tudi zdaj se najde povsodi dosti slabovernih, razvuzdanih, in popolnoma spačenih kristjanov. Tudi med kmeti se jih ne manjka, ki mislijo, da bojo prav gospodski in prebrisani, ako jim ni mar ne za božje, ne cerkvene zapovedi. O kristjan! vari se teh hudobnežev, kakor strupeniga gada, naj si ravno gospodsko suknjo imajo; njih kralj in vodja je duh peklenski. Ne daj se premotiti ne po slabih izgledih, ne po zaničljivih besedah nevérnih ogleduhov, ampak ostani pošten krišt-

---

*) Katakombe so podzemljiske sila obširne zidine in votline, ki se kakor velike mesta u mnogo ulic razdelijo. Tú so kristjani mučenikov sv. trupla pokopali, in ob času preganjanja k božji službi se shajali.

jan, ponižen učenec Kristusov. Tudi ne reci: té, ali uni, ali drugi se še slabeje obnašajo; ker to te pred Bogom ne bo zagovarjalo, da jih je mnogo bilo, ki so samopašno živeli, zakaj razločno je zapovedano; „Ne potegni s trumo tistih ljudi, ki delajo greh.“ „Mnogo jih je poklicanih, pa malo izvoljenih,“ pravi Kristus; zatorej „živi tako, kakor jih tisto malo živi, ako hočeš biti zveličan,“ opomina sv. Krizostom.

Molitva.

Ozri se, vsemogočni Bog, na našo slabost; in ker nas breme grešnega djanja teži, naj nam tvojih sv. mučenikov Fabiana in Sebastiana častita priprošnja pomaga. Po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

XXI. Dan januaria ali prosinca.

Sveta Neža, devica, mučenica.

Med vsemi sv. devicami, ki so za sv. vero kerv prelile, sv. Neža mende nar bolj slovi, ko prava junakinja kerščanska. Sv. Jeronim pripoveduje, da njeno življenje visoko hvalijo vsi narodi u vsih pismih in jezikih, ker je premagala slabost otročjih let, in grozovitost kervoloka, u dokaz, koliko je vredna prelepa cvetlica-deviška čistost. To govori od nje tudi sv. Ambrož.

Neža je bila rojena u Rimu od plemenitih in premožnih staršev. Komej je začela zpoznavati, da ni lepšega blaga na zemlji, ko deviška čistost, je že sveto zaobljubo storila, se Bogu darovati in devica ostati vse žive dni. Bila je lepe postave in krasnega obličja. Ko enkrat sramožljivo iz učilnice domu gre, jo zagleda sin cesarskega namestnika Simfronia. Njeni krasni obraz se mladenču tako globoko u serce vtisne, da je noč in dan pozabiti ne more. Poda se k njenim staršem, in jih prosi, naj mu dajo hčer za nevesto. Prinesel je s seboj tudi dragocenih darov, ktere je ponudil čistej devici. Ali Neža se bližeče juterne ne dotakne, ampak mu odkrito in resno odgovori: „Ne hodi k meni! Imam že drugega ženina, kteremu sim poklonila svoje serce. Bogatejši je in žlahtnejši od tebe; njemu hočem zvesta ostati, in mu iz serca vdana biti.“

Tega mladenč ni pričakoval. Tako hudo ga zadene odpovedljiv odgovor ljubljené device, da tuge in žalosti zboli. Ko mladenčev oče Simfroni zvé, kaj je uzrok te bolezni, pošlje sam na dom device jo prosit nevesto svojemu sinu. Ali

Neža mu sporoči, da ne more nezvesta biti svojemu ženinu, da od njega ne odstopi. Oče pozveduje, kdo bi bil te ženin, da mu je deklič tako vdano. Neki pričujoč dvoranik pa mu reče: „Tega ni treba popraševati; Neža je kristjana, in si domišljuje, da je Kristus njeni ženin.“ Simfroni to zvediti, si misli: ker je kristjana, jo smem u ječo zapreti. Ko njen sodnik jo vkaže pred se pripeljati. Ponovi prejšno ponudbo, jo napeljuje po medenih besedah in lepih obljubah; ko pa s tim ničesar ne opravi, ji jame hudo protiti. „Ali se odpovej Kristusu, — ji reče, — in privolji u zakon, ali pa, ako hočeš res devica ostati, pokloni darove boginji Vesti in se njenim devicam pridruži. Ako ne, te dam u nesramno hišo odpeljati, naj vsakdo s teboj razvuzdanost vganja. Sv. devica mu odgovori: „Zastonj čakaš, da bom privoljila. Svojemu ženinu ne morem tolike krivice storiti. Tudi darovala ne bom, ne boginji Vesti, ne kterej drugi, le samo živemu Bogu grejo darovi. Da se mi pa s nesramnoj hišo groziš, me nikako ne plaši. Angelj Gospodov bo branil mojo telo, in me varoval hudobne sile. Vaši bogovi so početniki nesramnih činov, pa vedi, da je moj Bog — Bog čistosti, kteri me vašega peklenskega početja rešiti zamore, in me tudi rešil bo.“

Te besede oblastnika tako razlutijo, da vkaže čistej devici oblačila mahoma iz trupla potegniti, ter jo golo u hišo nesramnih pregreh odpeljati. Pa Bog ji je bil dal dolge lase, s kterimi je čisto telo ovila, da so devici u oblačilo služili. Tudi u hiši hudobije dobi Neža po čudnem načinu belo obleko, in taka svetlost jo obdaja, da se ji nihče bližati ne upa; vidilo se jim je, ko da bi nebešk angel dekliča ščitil. Le eden, prederznejši od drugih, se Neži bliža s hudobnim namenom, ter je u kljub svaritve prijeti hoče; pa bil je opahnjen od nebeškega ognja, da se je slep in ko mertev na tla zgrudil. In te je bil prejšni snubak, oblastnika Simfronia sin.

Oblastnik to slišati, prileti ves razkačen, ker je mislil, da se je to po copernii zgodilo. Preklinjevaje sv. Nežo, jo opsuje ko gadno copernico, ter se jej grozi, da jo bo strašno vmoriti dal. Sv. Neža pa mu mirno in sramozljivo odgovori: „Ni copernia kriva nesreče tvojega sina, ampak lastna njegova pohótnost. Prej ko je on k meni prišel, je že drugih tukaj bilo, ki se pa niso upali kaj nesramnega od mene tirjati, ker so vidili, da me Bog brani. Odišli so tudi zdravi od mene, in ni se jim ničesar zgodilo. Tvoj sin pa ni porajtal vpričosti mojega angela varha, in je hotel storiti po svojem nesramnem nagonu; zato ga je moj desni angel tako strašno kaznoval, ko je svojo prederzno roko po meni stegnul.“

Po teh pametnih in poštenih besedah se ohladi togotno serce oblastnikovo, ter pohlevno začne prositi rekoč: „Ako je tako mogočen tvoj Bog, glej, da moj sin spet oživi in ozdravi.“ Sv Neža povzdigne svojo serce k Bogu in moli — in za smert vdarjen vstane, ter na ves glas izgovori: „Resnično, Bog kristjanov je sam pravi Bog!“ —

Te čudež se je naglo po celem mestu razglasil. Ali glej! služavniki krivih bogov so začeli trepetati, da bi čast malikov zibnila. Podšuntajo tedej ljudstvo, in raztrosijo laž, da je Neža copernica, ki hoče vkončati bogove, torej se ima ob življenje djati, drugače bodo nad ljudstvom bogovi svojo jezo razsuli. Oblastnik Simfroni se s tem ni več hotel pečati, ampak izroči sodbo podsodniku Aspaziu. Te se ni dolgo pomišljeval; hitro vkaže gromado naložiti, in copernico zažgati. Ko je gromada postavljena, mora devica na njo, in derva se na vsih stranih podžgejo. Pa glej čudo! — Kakor nekdaj u babilonski peči, se tudi tú plameni razdelijo na dva kraja, ter pahajo na okoli stoječe, da jih mnogo poškodjejo; Neža pa u sredi stoji neoskrunjena, ter s ginjenim sercom slavi in poveličuje Boga, in hvali njegovo mogočnost. –

Ali zavitim malikoslužavnikom to ni bilo po volji. Rekli so, da je tudi to skrivna copernia, ter šuntajo ljudstvo in nadležujejo Aspazia tako dolgo, dokler da zapove, naj Neži rabelj s mečem gerlo prebode. Ali rabelnu se groze roka trese, da si ne upa poveljo spolniti. Pa Neža ga s priljudnim glasom nagovori rekoča: „Kaj se mudiš? naj vmerje telo, ki se očem dopade, kterim se jas dopasti nočem.“ In oči proti nebesam povdignuvša, veselo moli: „Sprejmi, o Gospod, mojo dušo, ktero si tako drago odkupil, in jo tako neizrečeno ljubil!“ Ko je to govorila, ji rabelj meč u gerlo vbode. Tako je končala nepremagliva, še le 13 let stara keršanska devica sv. Neža svoj slavni boj leta 304. Njeni lastni starši so jo častito pokopali. Pripoveduje se tudi sledeče: Po noči, ko so na njenem grobu starši jokaje molili, se jim prikaže velika truma devic. U sredi njih zagledajo tudi svojo hčer u nebeški krasoti, zraven nje snežnobelo jagnje, in iz njenih ust zaslišijo sledeče besede: „Ne jokajte več, ljubi starši! saj vživam rajsko veselje. Radujte tudi vi s menoj; zakaj Té, ki sim ga iz serca ljubila, mi je dal nebeško veselje, in krono večne slave.“

Nauk in posnema.

1. Sv. Neža je u mladih letih zaobljubo storila, svojo deviško čistost vedno Bogu ohraniti, in to obljubo je tako zvesto dopolnila, da je rajše kerv prelila, ko da bi bila odstopila od storjene obljube. — Mnogokrat se tudi zdaj ljudje zaoblubijo, posebno kadar jih bolezen stiska, ali kakova nesreča zadene, ali pa, kadar se jim u prenapeti pobožnosti zdi, da jim je za nebeško kraljestvo vse mogoče storiti. Alj po tem, ko pride čas zaobljubo dopolniti, še le spoznajo težave, in jim serce lenosti vpada. Hitro odstopijo od svojih obljub, in hočejo, da bi jih mašnik tistih oprostil, ali pa odlagajo in odlagajo, kar bi lahko precej storili, dokler jim je zadnič res nemogoče. Ti pa, moj kristjan, si to le dobro zopomni. Sveto, Bogu dopadljivo, in tebi koristno delo storiš, ako se Bogu zaobljubiš. Preden pa, ko to storiš, dobro pretehtaj, ali ti bo mogoče dopolniti, kar obljubiš, posebno kadar zaobljuba u celo tvojo življenje sega. Tudi preveč zaobljub nikar ne delaj, da si ne boš nemira u serce zasadil. Kar si pa Bogu enkrat obljubil, zvesto in na tanjko zveršuj. Lenoba u dopolnenju obljub je vsakokrat grešna po primeri, kakor je obljubljena stvar več ali manj vredna. Posebno pa to velja, kadar kdo misli večno čistost Bogu obljubiti. Naj tega nobeden ne stori, dokler ni sam pri sebi vse dobro prevdaril in zvedeniga spovednika za svet poprašal. Ako si se zmožnega čutil tako obljubo storiti, nikar ne skušaj, da te mašnik te dolžnosti odveže. Pomisli, da imaš s Bogom opraviti, in da take odveze malokdaj dober sad obrodijo. Bog sam od tega tako govori: „Boljše je zaobljube ne storiti, kakor storjene ne dopolniti. Kar si se zaobljubil, spolni.“ „Ako si Bogu, svojemu Gospodu zaobljubo storil, ne odlagaj, tiste dopolniti, zakaj nezvesta, bedasta obljuba Bogu ne dopade.“ In sv. Paul govori od teh, ki zaobljube čistosti ne porajtajo; „Pogubljenje imajo, ker so prelomili pervo zvesto bo.“ —

2. Nepremagljivo je 13 let stara Neža svojo čistost branila; pa tudi neogmaljiva je stala u sveti véri. Prilizuna odpodi, ki se jej hoče prikupiti s sladkimi besedami, s zapeljivimi darovi. Zvitih besedi ne posluša, nevarnih darov se ne dotakne. Rajše izvolji vse terpeti, kakor čistost oskrunivša, svojemu ženinu Jezusu nezvesta biti. Tako se obnašaj tudi ti, kadar te kdo u greh nagovarja. Ne poslušaj ne zapeljivca, ne zapeljivke; zlato pšenico ti obeta, pa černo ljulko boš žel. Darovi, ki ti jih ponuja, so slaba cena za sveto nedolžnost tvojo, in na duši pečejo hujše od žarečega ognja. U hudih skušnjavah proti nebesam poglej, kder sv. Neža u družbi izvoljenih devic rajsko veselje vživa; zraven pa prosi Boga za pomoč, da te podpira u nevarnosti skušnjav. Posnemaj pa tudi sv. Nežo devico u stanovitnosti vére katolške, in ne stopi u zakon s nevernikom alj krivovercom. Kdor smolo prijema, se oberzdá, in kdor se s neverniki druži, bo njim enak. Marveč „vojskuj se u pogumni vojski za sv. véro, in poprimi se večnega življenja,“ opominja sv. Paul.

Molitva.

O Bog, ki nam veselo obletnico sv. Neže device in mučenice svoje, obhajati dovoljiš; daj nam, te prosimo, ker jo po dolžnosti častimo, naj tudi zvesto po njenih izgledih živimo. Po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

XXII. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Vincenc, levit, mučenik.

Sv. Vincenc, kterega hvalo sv. Krizostom u dveh pridgah oznanuje, je bil rojen u mesticu Oska na Španskem. Še mladih lét je prišel deček u Saragoso k sv. škofu Valeriu, ki ga je u keršanskih vednostih podučil, kreposti vadil; in po tem gledé njegovih lepih prednosti, u diakona posvetil. Po tem svetem blagoslovu mu je bila dolžnost naložena, božjo besedo oznanovati, kar je sv. mladenč dolgo časa zvesto in skerbno opravljal, in si ravno s tem venec mučenika pridobil. Cesar Dioklecian je bil namreč léta 303 zaukazal, naj se kristjani po celem cesarstvu polovijo in prisilijo od svoje vére odstopiti. To zapoved spolniti, je cesarjev namestnik Dacian, silovit sovražnik kristjanov, sv. škofa Valeria in diakona Vincenca dal pred se pripeljati. Nagovarja ju, naj bogovam darujeta. Pa Vincenc za se in za škofa, kteri je težko govoril, pové, da služita le edinemu Bogu, in se krivim bogovam nikolj vklanjala ne bota. Dacian zapové, naj se u težke verige

vkleneta, in u ostudno smradljivo ječo zapreta, kder sta glad in žejo dolgo časa terpela. Ko ju zopet pred se pokliče, in jima strašno proti, ako od svoje terme ne odstopita, mu Vincenc neprestrašeno odgovori: „Povedala sva ti, da sva kristjana, pripravna za sv. véro vse preterpeti. Zmisli si nar groznejše muke, ne bodo naju primorale svojemu učeniku nezvestima biti.“ Na to ukaže oblastnik sv. škofa u ptuje prognati, Vincenca pa strašno mučiti.

Rabelni zgrabijo serčnega diakona, ter ga nar prej hudo bičajo, po tem svežejo, veržejo na tezavnico, in tako nategujejo, da žile in kite pokajo; s železnimi grebeni mu strani dergnejo, da se drobovina vidi; pa njegove stanovitnosti vendar ne premagajo. To Daciana tako razluti, da rabelne pretepati da, kakor da bi bili prerahlo s mučenikom ravnali; Vincenca pa zdaj skuša s prijaznoj besedoj, pridobiti, ter ga nagovarja, naj mu sv. pisma zroči, da bi jih sožgal. Ali Vincenc mu odgovori. „Svete pisma so mi ljubši, ko mojo telo; to znaš sožgati, pa svetih pisem ne dam u ogenj; ti sam boš gorel u ognju.“

Oblastnik Dacian ne vé, kaj bi jeze počél. Togote zapove, naj položijo Vincenca na raženj, kter je bil s ojstrimi železnimi zobmi nasajen, in naj žerjavce pod njega denejo, od vzgor ga pa s razbelenim železom naj žgejo, in rane s soljo potrosijo, da ga bo hujše žgalo. Pa sv. mučenik vse voljno in veselo terpi, še prosi krutneže, naj si vmislijo hujših muk, ker želi še več terpeti za Jezusa. Zdaj ga vlečejo še u temnico, in ga veržejo na tla, ki so bile s ojstrimi črepinjami posute, ter zvezanemu na rokah in nogah ne dajo nejesti ne piti, naj bi vsega hudega konec vzel. Nekoliko časa leži tú na britkem ležišu ranjen nebeški vojak, ko mahoma rajska svitloba temnico razsvetli, njegove vezi odpustijo, in Vincenc na celem truplu ozdravi, da ni bilo na njem ne ranice več. Čuvàji to viditi so stermeli, in mnogo zmed njih se spreoberne.

Tudi hudobni Dacian se hlini, kakor bi mu bilo žal, da je tako grozovito s sv. diakonom delal. Torej ga ukaže u mehko posteljo položiti. Pa hudobneža ni miloserčnost k temu nagibala, ampak zla želja, da nebi kristjani Vincenca, ki zna vsled velikih múk umreti, za mučenika proglasili, in častili. Ali od njega in njemu enakih velja: „Gospod se jim posmehuje, in zasramuje jih.“ Komej so svetnika na posteljo položili, je sporočil Bogu svojo dušo, in je sladko umerl léta 304. Odertnik zapové, naj se njegovo truplo ptičem in divjim zverinam požreti da; pa Bog ga je štitil, in mu je, kakor nekdaj preroku Eliu kavrana poslal, da je ču-

val njegovo sv. truplo in nobeni zverini blizo priti ni pustil. Dacian to slišati, veli, naj se mučenikovo telo u morje potone. Pa ob času burje so valovi sv. truplo na breg prinesli, kristjani pa so ga častno pokopali u jamo, ktero je bilo morje izjedlo. S časoma so bili svetnika Vincenca sv. ostanki sopet izkopani, in u majhno cerkvico zvunej mesta Valencia prenešeni.

Nauk in posnema.

1. Sv. Vincenc je mnogo in neprestrašeno terpel za Kristusa. Duša se človeku u persih zgrozi, kadar premišljuje neskončne bolečine in britkosti tega sv. vojšaka. Pa terplenje je nehalo, plačilo terplenja pa, nebeško veselje, nikdar nehalo ne bo. Keršanska duša! spomni se te resnice večkrat u terplenju; naj te tolaži in podpira voljno nositi križ, akoravno težek, za Jezusom. Misli si in reci: naj bo u božjem imenu, življenje je kratko, kmalo bo konec težav; ali plačilo u nebesih bo vedno terpelo.

2. Tudi kazen grešnega življenja je večna. Veličastvo rimskih cesarjev, prevzetna mogočnost njih namestnikov, ste že davno u prah se zibnile, komej se njih imena še vejo; pa svoje grozovitnosti zasluženo plačilo zatiravci še vživajo, in ga bojo vživali brez konca. Torej varji se, kristjan, hudobnih strasti, ki te gonijo, da krivico delaš bližnemu; vedi, da Gospod je plačnik tvoj in njegov. „Serd, grozovitost Dacianova — pa tudi muka sv. Vincenca je konec vzela. Ali — ravno tako pa tudi kazen Dacianova — in plačilo sv. Vincenca terpi in bo terpelo vekoma," pravi sv. Auguštin.

3. Vincenc je terdno u Boga zaupal, da mu bo pomagal u strašnih mukah; zaupaj tudi ti u božjo pomoč, in ne vstraši se, naj se ti ravno težava zdi nepremagljiva. Bog človeka ne skuša čez njegovo moč. Mali David je orjaškega Goliata premagal. S božjoj pomočjo se vse zamore. Torej pravi sv. Paul: „Ako je Bog s nami, kdo bo zoper nas!"

Molitva.

Vsliši naše prošnje, o Gospod, naj nas, ki se svojih grehov krivih spoznamo, priprošnja sv. mučenika Vincenca tistih reši. Po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

XXIII. Dan januaria ali prosinca.

Poroka Marie device s sv. Jožefom.

Sv. katolški cerkvi je vse važno in naukapolno, karkoli življenje Marie, svete božje porodnice zadene. Zategadel

je tudi u spomin čestite prigodbe, ker se je namreč mati Jezusova Maria s sv. Jožefom poročila, poseben dan cerkveniga leta posvetila, ki ga ravno danes obhajamo. — Po verjetnem ustnem izročilu je znano, da je Maria o poroki 14 let imela, sv. Jožef pa je že viši starosti bil. Ta cerkveni god je poln naj lepših resnic, ki nas k češenju Marie budijo in k našem podučenju služijo. —

Sveti cerkveni očetje sploh učijo, da je Maria že u svoji pervi mladosti obljubo vednega devištva storila, še poprej ko se ji je razodelo, kaj je Bog od vekomaj s njoj sklenil, koga bo spočela. Dasiravno je pa to obljubo storila, je vendar, ker pri Judih ni navadno bilo, da bi odrašena devica neomožena ostala, se s sv. Jožefom poročila, od kterega sv. pismo pravi, da je bil pravičen mož. Ali prečista Devica je u to poroko le dovoljila, ker je po razsvetlenju sv. Duha vedla, da je tudi Jožef deviško živeti sklenul, da bo torej njena Bogu posvečena deviška čistost brez madeža ostala, in ona svojo storjeno obljubo zvesto dopolniti zamogla.

Zakon prečiste Device in sv. Jožefa je bil tedaj naj čistejši in naj svetejši, ki se na zemlji misliti zamore, in je čudapoln izgled popolne zderžnosti, kojega je po tem mnogo svetnikov posnemati si prizadevalo.

Ta poroka se je po nezapopadlivem sklepu modrosti božje zgodila. Sv. Bernard pravi: „Ker je taisti, ki je človeški rod madežev greha očistiti imel, človeško meso obleči hotel, je mogel neomadežvano devico za mater imeti, iz ktere se je neomadežvan in čist rodil.“ In vendar je hotel, da bi devica omožena bila. Sveti očetje več uzrokov tega učijo. Pervič, pravi sv. Jeronim, je hotla beseda božja od omožene device se roditi, da bi iz bukev rodu sv. Jožefa tudi rod Device spoznali. Drugič, da bi jo Judi ne bili za prešestnico imeli in kamnevali. Tretjič, da bi na begu u Egipt tolažnika in pomočnika imela. Sv. Ignaci mučenik še pristavi, da bi njeni porod hudiču skrit ostal, ker je mislil, da Kristus ni od device ampak ad žene rojen.

„Bogu bi bilo tudi drugač lehko mogoče, čast Kristusovega poroda in poštenje njegove matere neoskrunjeno ohraniti; ali on ni samo svojo moč, ampak tudi svojo modrost pokazati hotel. Dopadlo se je njemu, naj se človek ravno tako odreši, kakor se je zagrešil. Kakor je namreč hudi duh pervič ženo zapeljal in skoz njo moža premagal, tako ga naj tudi žena, ki je pa devica bila, omoti, da ga potem mož, namreč Kristus premaga. — Maria se je torej mogla s Jožefom poročiti; tako ostane sveto prikrito spačenosti, ženin je priča

devištva svoje neveste; sramožlivost Device brez kvara ostane, in nje dobro ime je oskerbleno.“ Sv. Bernard.

God poroke prečiste Device Marie s sv. Jožefom, kojo je božja previdnost tako čudovito oskerbela, in ki je živa podoba zaveze Kristusove s sv. cerkvoj, in ki je tako pripravna, zakonske k ljubezni do zderžnosti in zakonske zvestobe obuditi, so že u 15. stoletju s posebnim' cerkvenim' molitvami na Francoskem obhajati začeli; časoma se je tudi po drugod ta spomin upeljal, dokler so ga po pripušenju sv. Očeta Benedikta XIII. od leta 1725 po celem keršanskem svetu 23. prosinca obhajati začeli.

Nauk in posnema.

1. Ako bi si kristiani pri nastopu zakona in u taistem Mario in Jožefa u izgled zvolili, ne bi toliko nesrečnih zakonov med nami bilo, zemlja bi čisto drugo podobo imela. Po nauku sv. apostola Paula je zakon velik zakrament u katolški cerkvi, in zaveza, kojo je Kristus s svetoj cerkvoj sklenil, je podoba zaveze, ki keršanske zakonske veže.

Sveta in velika reč je po tem takem zakon, u strahu božjem se more torej nastopiti, čist in svet začetek mora imeti. Ker sv. Duh govori, da mi sami iz sebe nič dobrega storiti ne moremo, in da je vsa naša zmožnost iz Boga, je sveta dolžnost keršanskega mladenča, keršanske dekelce, ako u zakonski stan stopiti hočeta, se pred vsim k Očetu luči obernuti, da bi nju razsvetil, njume stopinji vodil, da bi njima u časno in večno srečo bile.

Srečen zakon je dar boži in le u nebesih se srečni zakoni sklepajo. „Bogastvo in premoženje nam starši zapuste, modra žena je pa dar večnega Boga;“ moder Salomon govori. — Pa namestu se k Bogu oberniti, njega za srečo in blagoslov prositi, nespametni fantje in dekleta pogosto le svojo slado-željnost poslušajo, po svojem spačenem sercu ravnajo. Take zakonske Bog ne veže, ker njega za svet ne prašajo; zato pa tudi nobene sreče in žegna nimajo, „oni so u oblasti hudiča.“

Drugi u zakonu le bogastvo in časno srečo išejo. Take veže lakomnost ne pa Bog. Ne ženo ampak dnar taki išejo, in bodo tudi dnar ne pa njo ljubili. K hiševanju in reji otrok je scer tudi časnega premoženja potreba, ali zakonov, koje le dnar veže, Bog nikdar požegnal ne bo. Dnar in bogastvo samo na sebi človeka nikdar srečnega ne stori, drugač bi bili vsi bogatini srečni, nesrečni pa vsi reveži. Ali pogosto najdemo pod slamnatoj strehoj bornih zakonskih srečo in zadovoljnost, ki je poslopje bogatinov zapustila.

Pa tudi prenagliti se ne pri nastopu u zakon. Dobro premisli, ali boš tudi toliko težkih zakonskih dolžnost dopolniti zamogel; premisli, ali so lastnosti osebe, s kteroj se združiti hočeš, tvojim enake ali jim nasprotne, ker

zavezo enkrat sklenjeno le sama smert razvezati zamore. Izmed vsih lastnost perva, na ktero se pri zarokih gledati more, je pošteno, žive vere polno serce, lepo keršansko zaderžanje. Ako tvoj zaročen, tvoja zaročena malo ali nobenega straha božjega nima, od kod bo sreča u zakonu prišla? Kdor se Boga ne boji, njemu lepo ne služi, ali bo svojo ženo za lepo imel, ji zvest ostal? — ali bo svoje deca za Boga izredil?

2. Le kdor se tenko naukov svete Kristusove vére derži, bo tudi pošten zakonski mož, zvesta zakonska žena. Sv. apostol Paul govori: „Možje naj ljubijo svoje žene kakor svojo lastno truplo. Nobeden pa še ni svojega mesa sovražil.“ Torej kakor možje sami sebe ljubijo, naj ljubijo tudi svoje žene. One so iz ljubezni do njih očeta in matere, hišo in mizo svojih starišev, brate in sestre in svoje verstnice zapustile; zato je pa tudi dolžnost možev, jih ljubiti, za nje skerbeti, jim očeta in mater, brate in sestre nadomestiti. — Sv. apostol Paul dalej govori: „Možje, lubite svoje žene, kakor je ljubil Kristus cerkvo, da je za njo sam sebe dal.“ Dolžnost zakonskega moža je tedaj, ženo za lepo imeti, jo s besedo in zgledom k Bogu napeljevati, ji živež in obleko oskerbeti, ji prizanašati, za njeno časno in večno srečo se truditi.

Pa tudi ženam sv. apostol govori: „Žene, bodite svojim možem u Gospodu pokorne. Mož je glava svoje žene.“ Kakor je cerkva Gospodu u vsem podložna, tako tudi naj žene možem u vsih pravičnih rečih pokorne bodo. Cerkva nima druge volje kakor Kristusovo, tako tudi žene ne smejo termaste in svojoglavne biti. Nikdar se cerkva Kristusu ne ustavlja, tako tudi naj žene u vsem, kar je prav može ubogajo. Vedno se vojskuje cerkva za čast Kristusovo, tako tudi žene za čast in poštenje možev skerbne naj bojo. „Ali, vi mozje,“ govori tukaj sv. Auguštin, „dasiravno ste glava svojih žen, ne prevzemite se; vi ste scer glava, pa zato žene niso dekle, ne vaše sužne. Vi šte scer naj viši del trupla, ali zato vaše žene niso noge; zatorej je Eva iz rebra Adamovega vzeta, iz kosti, ki prav blizo serca leži.“ — Ako bi zakonski tako svoje dolžnosti dopolnovali, bi njih zakoni podobni bili zakonu, od kojega se u svetem evangelju bere: „Oba sta bila pravična pred Bogom, in sta po vsih zapovedih in postavah Gospodovih živela.“

3. Ali žalibog, kristiani so svete postave zakonskega stanu pozabili, in sreča, mir, lepa zastopnost je izmed zakonskih zginila. Huda pregreha med kristiani gospoduje, ktera je tudi nevernim ajdom gnusoba bila. Nezvestoba zakonska, prešestovanje bi se scer u keršanstvu najti ne imela, in vendar je ta pregreha, ki zakonsko ljubezen mori, vnebopijoče krivice dopernaša, srečo in žegen iz hiš in celih sosesk prežene. „Bog jih bo sodil prešestnike,“ govori sv. Duh. — So možji, ki divje s svojimi ženami navnajo, jih pričo otrok in družine kolnejo, zasramujejo, clo neusmileno tepejo. — Najdejo se pa tudi žene, ki nikdar lepe besede možu ne ponudijo, nja djanje na hudo obračajo in tak dolgo napeljujejo, da kreg in boj postane. — So možje, ki požrešno živé, sami sebe debelo gostijo, dokler žena in otroci stradajo. — Najdejo

se pa tudi žene, ki vse kar mož težko pripravi ali prisluži, za obleko ali druge nečimarnosti potratijo, in če jim mož vsega ne dovoli, se kujajo in utolažiti ne dajo. — Tak zakon je podoba živega pekla na zemlji; taki zakonski preklinjajo uro svojega rojstva, dan svoje poroke, in tako dolgo pred peklom živijo, da se bojo u brezden večnega pogublenja pogreznili.

Kedaj se je od toliko tožb, pravd in ločitev zakonov slišalo, kakor sedajne čase? Sodiša so polne takih tožnikov, dušni pastirji si ne vedo več pomagati, in tožujejo nad grenkim delom take nesrečne zakonske spet pomiriti. — Kaj je vsega tega krivo? — to, da ljudje brez Boga zakon nastopijo, pa tudi brez Boga u taistem srečno živeti mislijo.

Ti tožuješ, da se tebi u zakonu hudo godi. Kdo vé, ali so tvoje tožbe pravične ali ne; vendar prašaj se, ali nisi morda sam vsega tega kriv? Zakaj si pa brez vsega premiselka te stan nastopil, in le samo svojo nagnenje puslušal? Ti imaš hudobno ženo; — zakaj si pa boljši izvolil nisi? — Ti žalostna žena čez svojega divjega moža tožuješ; zahvali Boga, da še hujšega dobila nisi. On ima velike slabosti, ali nimaš tudi ti svojih in morebiti ravno tolikih? — Le tvoje oči jih videti nočejo. Posebno vam sv. apostol govori: „Eden drugega butaro nosite, in tak bote postavo Kristusovo dopolnili.“ Naj mož ljubeznivo poterpi slabosti žene, in žena, k poterpežlivosti rojena, naj nosi slabosti moža, in ljubi mir se jima bo zopet povernil.

Morebiti je pa nesrečen zakon pravična kazen poprejnih pregreh. O kako nečist, gerd in nesramen začetek pogosto stan ima, ki je tako svet in imeniten! Le čuditi se je, če se zaderžanje fantov in deklet, njih gerde tovaršije in nesramno živlenje pred zakonom premisli, da se še po tem hujše zakonskim ne godi. Nosi tedaj voljno pravične štrafinge, kojih si še več zaslužil, in hvali Boga, da te že na tem svetu strahuje, ter ga prosi, naj ti tam u večnosti prizanese.

Molitva.

Dodeli, prosimo, o Gospod, svojim služabnikom dar nebeške milosti; da, kterim je sv. Device porod začetek zveličanja bil, jim vesel god njene poroke rast miru podeli. Po Gospodu našem Jezuzu Kristusu, ki s tebo in sv. Duhom enak Bog živi in kraljuje od vekomaj do vekomaj. Amen.

XXIV. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Timotej, apostolski škof in mučenik.

Sv. Timotej, pravi naslednik apostolov u duhu in u djanju, je bil rojen u Listri na Likaonskem. Oče mu je bil nevernik, mati pa judinja. Ko je sv. apostol Paul s sv. Barnabom po

svojem apostolskem potovanju u Listro prišel, so med drugimi tudi Timotejovi starši h keršanski veri pristopili. Pobožne matere Eunice, in babice Loise nar veči skerb je bila, mladega Timotea u veri in strahu božjem podučiti in odgojiti. Seme njunih naukov je pa tudi dobro zemljo najšlo. Ko se sv. Paul in njegov tovarš Sila spet u Listro verneta, najdeta mladenča Timotea u Jezusovih naukih dobro izučeniga, in zavoljo lepega keršanskega obnašanja u celi okolici Listre in Ikonii tako slovečega, da ga sv. Paul berž sodelavca u vinogradu Gospodovem in oznanovavca sv. vére izvolji. U družbi sv. Paula nastopi odslej sv. Timotej mnogo težavnih potov po raznih deželah. Kamor sv. Paul ni sam priti zamogel zavoljo silnih opravil, je poslal Timotea, naj bi mesto njega sv. evangelj oznanoval. Da bi pa te duhovske opravila veljavno doprinašal, ga je nar prej za mašnika posvetil, potem pa tudi škofa postavil u mestu Efezu. Koliko ljub je bil in drag Timotej sv. apostolu, se iz tega spozna, ker Paul večkrat u svojih listih od njega govori, in ga kaj lepo časti. Imenuje ga premilega sina in zvestega tovarša, brata in služavnika božjega u evangelju Jezusa Kristusa; hvali ga, da ne iše samega sebe, ampak Kristusa Gospoda i. t. d. Pisal mu je tudi dvakrat, pervipot iz Laodicee, drugipot iz Rima. U obema pismama ga sv. opostol ljubeznivo podučeva, kako naj se u svoji visoki službi obnaša, in svoje težavne dolžnosti spolnuje. Po enem tih listov se vidi, da se je Timotej ojstro postil in vina celo se zderžal. Sv. apostol Paul, ki je skerbel tudi za telesno zdravje svojega ljubega učenca Ti-

motea, mu svetuje, naj le nekoliko vina povživa, ker boleha na slabem želodcu.

Mnogo se je trudil sv. škof Timotej, ko je nevernike spreobračal, in novokeršene u véri poterjeval; slavno je pa tudi sklenil svoje življenje, ker je za véro mučenik umerl. Bilo je léta 97, ob času rimskega cesarja Nerona, ko so malikovavci u Efezu velik praznik krive boginje Diane obhajali. Neznano oblečeni so u šemah malikov podobe po mestu nosili, zraven pa nespodobno in razvujzdano se obnašali. Sv. škof, iz cele duše vnet za božjo čast, se poda u sredo med nje, ko so ravno gluhi boginji darovali. S ojstroj in živoj besedoj jim razkaže brezumnost in grešnost malikovanja, ter jih prosi in opominja, naj zapustijo gerdo službo mertvih bogov, in naj bojo rajše služavniki pravega Boga, ki je stvaril nebo im zemljo. Ali brezbožni nevérniki se razlutijo nad njegovem svarjenjem, ga napadejo u grozovitni togoti, vlačijo po zemlji, in ga poslednič s kamenjem pobijajo. Kristjani to viditi, naglo prileti-jo, in zderejo svojega sv. škofa siloma iz rok nevernih malikovavcov, ter ga nesejo na bližni hrib. Tú je sv. Timotej hvalil Boga, da se mu je serčna želja spolnila za Jezusovo vero terpeti in umreti. Kmalo po tem je zročil svojo dušo Bogu.

Nauk in posnema.

1. Sv. Timotej je tako sveto živel, da je bil izgled celi okolici, in da ga sv. Paul sam ko pravega božjega služavnika časti; vendar svojo truplo kroti, in se tako ojstro posti, da ga sv. apostol opominjati mora, naj malo od posta popusti, in nekoliko vina vživa. Ali je pa post res tako važen, in tako potrebno vina pritergati si, da ga še svetnik po malem vživati si ne upa? Moj kristjan! sv. Paul je bil u tretje nebesa zamaknjen, je slišal besede nezgovorljive, zvedel skrivnosti nedopovedljive, prehodil je dva dela sveta oznanovaje besedo božjo, pa kaj govori? „Bojujem se“ — pravi — „ne kakor da bi po vetru mahal, ampak krotim svoje telo, in u sužnost devam, da ko druge učim, sam ne bom zaveržen.“ Če je bil post potreben sv. Paulu, sv. Timoteu in jezero drugim svetnikom; ali za tebe grešni človek, potreben ne bo? Ali misliš, da bo pot u nebesa za tebe bolj gladka in ravna, kakor je bila za nje? — Štirdeset dni in štirdeset noči se je postil Jezus iz ljubezni do tebe, ti pa iz ljubezni do njega še kosčeka mesa si pritergati ne moreš? Oj odreci si včasi kakovo jed ali pijačo, ki ti diši, ker to je Bogu dopadljivo, in greh zbrišujemo, ako sami sebe včasi zatajimo, naj si bo ravno u malih rečeh. Bolj ko se vadiš tega se zderžati, kar ti je scer dopušeno, laglej se boš zogibal tudi tega, kar ni dopušeno, in greh.

2. Sv. apostol svetuje Timoteu naj nekoliko vina vživa zavoljo slabega želodca. Malo vina vživati je zdravo temu, ki slab želodec ima, pa preveč vina piti je škodljivo vsakemu, naj si tudi zdrav želodec ima. Mnogo več jih je že vinopija ljudi pokopala, kakor jih je od vodopije zbolelo. Vino nam je le dano, naj slabemu truplu pomaga, ne pa zdravje duše podkople. Torej poslušajmo sv. Paula, ki veli le malo vina piti, in bodimo zmérni. Pa ne misli, da si zméren, ker še na nogah stojiš; ako u kerčmo hodiš, kadar bi delati moral, ako denarje zapravljaš, kterih doma potrebuješ, si že na potu, da boš velik pijanec. Overni se, dokler je čas! zakaj navada raste, da je pozneje več premagati ne moreš. Le glej, kako se vbogemu sužnemu pijanosti godi! Ko berž pride pijančevanja čas, mu več doma ni za obstati; ko da bi bil obseden ga vleče u oštarijo grešna strast, in bolj ko pije, huje ga žeja. Kmalo mu je navadna méra premajhna, vino je predrago, piva pre malo zda, torej si da žganja prinesti, zadnič mu je žganje edina pijača, in vsako jutro je bolan in se trese, dokler da se te peklenske vode ne nažleva. Ino kaj mu hasne? — a) Zdravje si je skalil, vročinske bolezni, vodenika, plučen prisad, sušica čakajo na vbogega pijanca, če se prej ne vbije, ali u kaki luži ne vtopi. b) Premoženje zgine, dolgovi rastejo, zaslužek neha; zadnič ga mora sosedska rediti, otroci pa se zročijo ptujim ljudem. c) U hiši pijanca mir božji nikolj ne prebiva; ali sam razsaja, preteple in pobija, ali pa žena joka, psuje in kolne, ker ji lastni mož ko pravi vrag, življenje greni; otroci pa so ga zaničevati se učili, kterega bi imeli očeta ljubiti. d) Poštenje pred ljudmi je zgubljeno; živina se bolj preštimava, ko pijanec; živina ostane, to kar je stvarjena bila, pijanec pa, ki je bil stvarjen človek, se je poživinil. e) Ko pijanost prejde, je pijancu še le prav hudo u glavi in u želodcu, in na vesti. Pa nar hujše je zadnič to, kar sv. Duh po apostolu Paulu govori: „Ne motite se; ne nečistniki, ne malikovavci, ne prešeštniki, ne sodomci, ne tatovji, ne lakomneži, ne pijanci, ne obrekovavci, ne razbojniki ne bojo posedli nebeškega kraljestva.“ Torej, moj človek, varuj se pervega nagiba, kakor se varješ škodljivih jedi ob času kužne bolezni! Pijančevanje je hujše od kuge.

Molitva.

O Gospod, kteri si sv. Timoteu apostola Paula učenika tvojih naukov dal; dodeli tudi nam tvojih učenikov nauke u sercu ohraniti, in u djanju tako spolnovati, da se s njimi vred tvoje slave u nebesih veselimo. Ki živiš in kraljuješ s Bogom Očetom in sv. Duhom Bog vekomaj. Amen.

XXV. Dan januaria ali prosinca.

Spreobernitva svetega Paula.

Koliko gnada božja premore, nas spreobernenje sv. Paula uči, kteri je bil naj hujši preganjavec kristjanov, in je čudoma naj imenitnej oznanovavec svete vére Kristusove in apostol narodov postal. Sveta cerkva obhaja spomin ove spreobernitve u zahvalo Bogu, pa tudi grešnikom u opomin, naj zaupajo u milost božjo, ktera tudi kamnite serca omehči in u dobro nagne, ako se ji terdovratno ne vstavljajo.

Paul, kojemu je bilo poprej Saul ime, bil je rodu Benjamina, rojen u Tarzu, glavnem mestu Cilicie. Oče ga je u Jeruzalem poslal, kder ga je imeniten učitel Gamaliel u postavi Moizesa prav na tenko podučil. Saul je se privadil po šegi farizejev ojstro živeti, ker je mislil, da družba farizejev bolj popolnoma od drugih živi, ter vse obrede judovske zvesto spolnuje; ali farizeji so bili napuhnjeni svetohlinci, naj serditejši sovražniki nauku pohlevnega Jezusa, in s njimi je tudi Saul sveto véro Jezusovo čertel.

Saul je bil ves ogenj za Mojzesovo postavo in za posebne naročbe farizejske, napuhnen od svoje krive učenosti resnice nauka Jezusovega ni spoznal, kterega je sam božji Sin iz nebes prinesil. Bolj ko je gorel za véro judovsko, hujše sovražil keršanstvo, ter je preganjal učence Kristusove in hotel vse pokončati. Silo hudega je počel po svoji lažnivi vesti zoper cerkvo Jezusovo, je nadražil jude nad svetiga Štefana, in je njim oblačila varval, ki so ga kamnjali. Saul sliši Štefana moliti za svoje kamnjavce; in ta molitva je tudi sovražnemu Saulu gnado spreobernenja sprosila. „Ne častili bi Saula med svetnikami, pravi sv. Auguštin, če bi sv. Štefan za-nj molil ne bil.“

Prelita kerv sv. Štefana še ni pogasila ognja serditosti Saulove zoper kristjane. Saul je po Jeruzalemu od hiše do hiše verne iztikal, in jih judovski gosposki izdajal, da so bili hudo kaznovani. On sam pové, da je bil med sovražniki imena Kristusovega naj hujši, kteri je cerkvo božjo preganjal. Može in žene je u shodnice gonil, in jih dal s šibami kervavo tepsti, če niso Jezusa kleli, ter je mislil, da Bogu posebno služi preganjaje kristjane. Vsi verni blizo in daleč so zvedeli Saula neusmileno djanje, ter so se tresli samo slišati ime tolikega sovražnika. Saulu je pa vse to še premalo bilo; še huje se je kristjanom grozil jih pokončati, in je od

velike jeze nad njimi pihal. Naprosi velike judovske duhovne, naj mu dajo oblastne pisma u mesto Damašk na tistotne shodnice, da pojde in vernih poiše, in ako jih najde možkih ali ženskih, vklenjene u Jeruzalem prižene. — Poglejte, govori sv. Auguštin, dela Saulove! Velike so bile njegove zasluge, pa njemu u pogubo bi bile, ako bi ga ne bil Bog, kteri ga je že u maternem telesu izvolil, po svoji milosti s vsemogočnim glasom zaklical in spreobernil.

Saul potuje u mesto Damašk in več serditih judov, njegovih hudobnih pomagavcov s njim. Bilo je ravno opoldne in blizo mesta, in glej! naglo Saula nebeška svetloba obšine, in on na zemljo pade. Bog je hotel njegov napuh ponižati, pravi sv. Krizostom, naj bi Saula napravil njegove povelja u ponižnosti sprijeti; na tla ga je vergel, da bi ga spet uzdignul, in iz derečiga volka pohlevno jagnje, iz serditega preganjavca neprestrašenega oznanovavca svetega evangelia, verlega učenika narodov prenaredil. Saul na zemlji leže zasliši glas: „Saul! Saul! kaj me preganjaš?“ On odgovori: „Kdo si pa ti, o Gospod?“ Spet zasliši: „Jaz sim Jezus, kteriga preganjaš; težko ti hoče biti, se meni vstavljati.“ Saul ostermi in trepetaje reče. „Kaj hočeš, Gospod, da storim?“ Jezus mu veli: „Vstani in podji u mesto Damašk, tamkaj ti bo povedano, kaj je storiti.“ Saulovi tovarši so čuli glas, pa nikogar vidili niso; Paul je pa srečo imel Jezusa slišati in viditi, naj bi tudi u tem drugim apostolam enako veljal.

Saul vstane, pa s odpertimi očmi ne vidi; morli so ga za roko u mesto peljati. Bog ga je na telesu oslepil; uči sv. Auguštin, naj bi ga na duši razsvetil. Saul je imel u Damašku znanca po imenu Judata; pri njem je ostal, in ni tri dni ne jedil ne pil, ampak le molil je in pa jokal, obžalovaje svoje zmote in pregrehe preteklega živlenja, ter prosil Boga za odpušanje. Bil je u Damašku prav pobožen in bogaboječ mož po imenu Anania, ves vnet služavnik Jezusov; njemu se Gospod prikaže, rekoč: „Anania! vstani in pojdi na terg, ki se imenuje r a v n a u l i c a, poprašaj u hiši Judata po Saulu Taržanu; glej, on moli.“ Anania odgovori ves prestrašen, rekoč: „Gospod! slišal sim od veliko ljudi, koliko hudega je ta mož tvojim služavnikom storil u Jeruzalemu, in da ima oblast tukaj zvezati vse, ki u tvoje ime kličejo.“ Gospod mu pa reče: „Pojdi le; kajti on je izvolen oznanovati moje ime nevernikom, kraljem in Izraelovim otrokam. Pokazal mu bom, koliko bo imel terpeti za moje ime.“

Anania pride u hišo k Saulu, roke na-nj položi in mu reče: „Saul, brate! Gospod Jezus, kteri se ti je na potu pri-

kazal, me je poslal, da spregledaš, in boš s sv. Duhom napoljnen.“ Zdajci so padle kakor luškine od njegovih oči, in Saul spregleda, in vstane. Anania mu dopové, kako ga je Bog izvolil njegovo ime po vsem svetu oznanovati, in Saul je bil keršen; po tem je jedil in se poživil. Saul, ves sv. Duha poln začne brez odloga véro Jezusovo serčno oznanovati, in pričati, da je Kristus sin božji in obljubleu Mesia. Vsi se čudijo slišati, kako naj grozovitnej sovražnik svete vere oznanuje Jezusa; so se pa tudi terdovratni judje nad njim toliko razserdili, da so ga hotli umoriti, ali vérni ga po noči u pletenici čez mestno ozidje izpusté, da srečno u Jeruzalem odide. Pridšega u Jeruzalem se vsi verni bojé; pa zvedši njegovo preobernitvo, se veselijo, in Boga hvalijo. — Sv. Paul je po tem u Jeruzalemu in po bližnih in dalnih deželah véro Jezusovo oznanoval, je blizo naših krajev pridgval, silo veliko prestal, čudo veliko nevernikov pokristjanil, in se po pravici zove apostol narodov.

Nauk in posnema.

1. Kako žalostna je grešna slepota, nam Saulovo serdito djanje pokaže. Mojzes je prihodnega Mesia lepo napovedal, vsi preroki so ga očividno popisali, vsi judovski obredi so pokazali, da je ravno Jezus tisti; ali Saul, čeravno visoko učen in zvest spolnovávc postave, Jezusa ni spoznal, ker mu je oblak napuha resnico zakrival. Tako dober Bog pogosto modrim in razumnim zakrije, in razodene preprostim, kar jim u izveličanje služi. Mnogoteri pastirček in marsktera babela vé lepše Bogu služiti, kakor še toliko učene in visoke glave; zakaj: Bog je prevzetnim zoper, in le ponižnim gnado daja. U ponižnosti serca mu služimo!

2. Spreobernenje apostola Paula nam prelepo priča, da je vsmilenje božje neizrečeno veliko, in njegova roka ni prikrajšana; naj si bo grešnik še toliki, ni mu zaobupati, naj se le gnadi božjej terdovratno ne vstavlja. Bog je poterpel naj serditnej sovražnika svoje svete cerkve, Jezus je spreobernil svojega preklinjavca u naj gorečnejši oznanvavca svojega, tudi nas ne bo zavergel, ako njega zaslišimo, kakor nas zakliče, bodi si po kaki sreči, ki nam jo da, ali po nesreči, ki nas zadene, ali po pridgarju, kteri nas opomni, ali po prijatlu, kteri nam pokaže naš žalosten pregrešni stan. Ako danes njegov glas, kakor Saul, začujemo, ne vterdimo svojega serca, temveč tudi mi ponižno recimo: „Gospod! kaj hočeš, naj storimo?“ Poslal bo tudi nam Anania, spovednika, kteri nam hoče povedati, kaj je storiti, in nas lepo voditi po stezi prave pokore, da bomo tudi mi posodve izvolenja, kakor sv. Paul.

3. Spreobernitva sv. Paula nam je pa tudi naj lepši izgled prave pokore in resničnega poboljšanja. Ni tajil svojega pregrešnega djanja, marveč je očitno pričal, rekoč: „Nisim vreden apostol imenovan biti, ker sim preganjal cerkvo božjo.“ Popravil je dano pohujšanje, in se ni sramoval Jezusa presveto ime kraljem in cesarjem, Judom in hajdom na ves glas po vsem svetu oznanovati, kteriga je poprej u svoji slepoti preklinjal, in zakolikor večo škodo je poprej sveti cerkvi njo preganvaje storil, za toliko več si je prizadeval po tem kraljestvo božje po svetu razširati in ljudi preobrniti. — To je vreden sad prave pokore. Kdor se u resnici spokori in poboljša, on Bogu do konca zvest ostane, kakor sv. Paul, kteri je za véro Jezusovo svoje življenje dal.

Molitva.

O Bog, oče usmilenja, kteri si po pridgah svetega apostola Paula neizrečeno veliko nevernikov podučiti dal, prosimo, daj tudi nam, ki spomin njegovega spreobernenja obhajamo, skoz posnemo njegovega svetega življenja k tebi priti; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXVI. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Polikarp, škof in mučenik.

Kar je Kristus sv. cerkvo vtemeljil, ni bilo dobe, da bi bili kristjani tako sveto živeli, kakor u pervem stoletju. Torej jih sv. apostol Paul u svojih pismih večkrat dru[illegible]o

svetnikov imenuje. Med njimi je sv. Polikarp bil pravi izgled keršanske doveršenosti. Bil je že u mladih letih učenec apostolov, posebno sv. Joaneza evangelista, ki ga je u Smirni škofa postavil, ker je spoznal, da je Polikarp nedolžnega, čistega serca, pa tudi ves vnet za Jezusovo véro, in razširanje njegove cerkve. Vladal je sebi zročene ovčice s besedo in s djanjem kakor vreden pastir in apostol Kristusov. Njegovi vérni so ga tako ljubili, da so se trudili njegovega oblačila se dotakniti, kadar je stopil med nje. Tudi drugi škofi, sodelavci njegovi u vinogradu Gospodovem so ga visoko častili. Sv. Ignaci, antiohijški škof je bil ravno te čas obsojen, da ima u Rim odpeljan in tamo mučen biti. Popotovaje k strašni smerti Polikarpa obiše, in mu pozneje še dva lista piše, polna nebeške modrosti in naj lepših naukov. U skrivnem razodetju je bilo Joanezu naročeno, naj sedem škofom piše od njih obnašanja, in kaj da imajo storiti. Nekterim ojstro proti, nekteri so bili posvarjeni; le škofu Smirniškemu se pohvala tako govori: „To pravi, začetek in konec, ki je bil mertev in je oživel. Vem tvoje dela, in stiske, in vboštvo (pa bogat si) in psovanje od tih, ki se judi imenujejo, pa niso, ampak so shodnica satanova. Ne boj se, kar boš terpel; glej, hudič hoče nektere izmed vas u ječo vreči, da bi bili skušani, in bote u stiskah 10 dni. Ostani zvest do smerti, in dal ti bom krono živlenja. Kdor ima uho, poslušaj, kar Duh cerkvam govori; kdor premaga, ne bo zadet od druge smerti.“ — Siv starec, ko je že šestdeset lét škof bil, se poda sv. Polikarp u Rim k sv. papežu Anicetu vsled prepira, ki je bil vstal med izhodnoj in zahodnoj cerkvo, naj bi se s njim pogovoril od vérskih zadev in od časa velikonoč obhajati. Izhodna cerkva obhaja namreč veliko noč štirnajsti dan po mlaju mesenca marca; rimska ali zahodna cerkva pa u nedelo, ki sledi na štirnajsti dan po mlaju marca. Nista se u tem pozedinila sv. moža, vendar papež Anicet Polikarpa tako časti, da ga prosi, naj mesto njega veliko sv. mešo opravi. Tudi u Rimu je sv. škof Jezusu ovčice pridobavljal. Najšel je tam mnogo ljudi, ki so se bili dali premotiti od Valentina in Marciona dveh krivovercov. Ali razodel jim je njuno hudobijo, jih prepričal njih krivoverske zmote, in jih pripeljal nazaj k pravi veri. Ko ga enkrat krivoverni Marcion sreča, in popraša: „ali me poznaš?“ mu Polikarp odgovori: „Kaj bi te ne poznal, ti pervorojeni sin peklenšeka.“ Sploh so se mu krivoverci tako priskutili, da si je ob njih govorjenju ušesa zatisnil.

Čez nekaj časa, ko pride Polikarp u Azio k svoji cerkvi nazaj, začne rimski cesar Marko Aureli hudo preganjati vboge kristjane. Cesarski namestnik u Azii, Stati Kvadrat po imenu, je naj prej dvanajst kerščenikov u Smirni med divje zveri vreči dal. To zbudi u sercu sv. Polikarpa nepopisljivo ljubezen in miločutnost do vbogih ovčic, kterih duhovni oče in pastir je bil. Od hiše do hiše gre skerbni škof, tolaži, spodbada svoje vérne, ter opominja jih, naj se pogumno vojskujejo, in voljno terpijo, da stanovitni in zvesti ostanejo zveličanski véri. Ali serčni kristjani se muk in smerti niso bali, le skerbeli so za življenje svojega ljubeznivega škofa. Vedeli so, da ga bojo neverniki kot gorečega učenika, in slovečega svetnika kmalo iskali. Torej mu svetjejo, naj se za čas iz mesta poda, in se krutnežom vmakne, da le dolžej njih škof in vodja ostane. Dolgo so ga prosili in nagovarjali, dokler se jim je vdal. Poda se tedej, in še nekoliko vérnih s njim, na neko pristavo blizo mesta, kder je noč in dan Boga prosil za svoje ovčice. Pa tudi tukaj ga skerbni kristjani niso dolgo pustili, ampak ga odpeljali u drugi kraj, ker so se bali, da bi ga nevérniki zasledili. To da Bog mu je krono mučenikov odločil. Eden njegovih služavnih ga je bil, ko Judaž Kriztusa, izdal. — Polikarp je bil vjet. Tri dni pred, ko se je to zgodilo, mu Bog razodene osodo, ki ga čaka. Vidil je u snu, da mu izpod zglavnika plameni švigajo. Ko se prebudi, reče tovaršem: „Preljubi brati! zdaj vém, da bom u ognju smert storil za véro Kristusovo. Čast in hvala Očetu našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki me hoče vredniga storiti krone mučenikove.“ Tri dni po tem se zgodi, kar je govoril.

Povsod so ga vojaki iskali; pridejo tudi do hiše, kder je sv. škof bival. Lahko bi jim bil ušel, ali tega ni hotel, ampak vdan u božjo previdnost reče: „Naj se izide volja božja!“ Po tem stopi iz gornega staniša, kder je ravno molil, u spodno, kder so vojaki na njega čakali, ter jih lepo prijazno sprejme. Da jim postreči, in jih opominja, naj brez skerbi jedó in pijejo; za se pa prosi dovoljenja, še nekaj časa moliti. Ko vojaki, akoravno nevérni, častitlivega sereca goreče moliti vidijo, jim je skorej žal, da so ga najšli. Po dokončani molitvi ga posadijo na osla, in spremljajo proti mestu. Blizo mesta jih doideta Herodež, vojaški desetnik in njegov oče Niketas. Sv. škofa vzameta k sebi na voz, ter ga na vso moč nagovarjata, naj bi zatajil véro Kristusovo. Polikarp dolgo molče posluša, zadnič pa odkrito pové: „Kar mi svetjeta, ne bom nikdar storil. Ne moč, ne ogenj, ne nikakova druga muka me k temu ne pripravi.“ Te odgovor sv. moža ju tako

razkači, da ga jameta gerdo psovati, in ga tako silovito iz voza suneta, da se vbogi starček na nogi hudo pobije. Vendar za bolečino ne porajta, ampak gre veselo proti mestu.

Bil je škof u pričo velike množice ljudstva pred oblastnika poklican, ki ga praša, ali je on Polikarp? Škof mu to poterdi. Oblastnik mu veli, naj Kristusa zataji in preklinja. Pa pobožni starček mu odgovori: „Šest in osemdeset lét sim že Kristusu služil, in mi ni nikolj nič žalega storil; kako ga bom preklinjal, svojega kralja, ki me je odrešil?“ Oblastnik ga hujše naganja, in mu zapové, naj prisеže pri imenu cesarja in njegovi sreči; ako ne, ga bo dal divjim zverinam raztergati. „Le pozovi jih,“ — reče Polikarp — „vesel sim, ako me zverine požrejo.“ Ako se divjih zverin ne bojiš, se sodnik jezno zadere, te bom s ognjem ukrotil. In Polikarp mu odgovori: „S ognjem se mi groziš, ki le kratko časa gori, in vgasne; pa ognja ne poznaš, ki večno gori, kterega se bolj, ko tvojega bojim. — Pa kaj se mudiš? daj da pridere divja zverina, ali stori kar hočeš; kristjan sim, in Kristusa nikolj ne zapustim.“ To izreče, in obraz mu veselja sije, da se vsi pričujoči čudijo. Niso mogli zapopasti, da starček, kteremu so srebernobeli laseki po glavi leskетali, še toliko poguma u sercu ima.

Deželski oblastnik je med tem javno razglasil: „Polikarp je obstal, da je kristjan.“ Na to neverniki in judi ob enim vpijejo, naj se sožge. Navtegoma so derva pripravili in u germado složili. Hoteli so sv. škofa s žrebli h kolu pribiti, da se nebi umikal ali clo ušel; pa sv. Polikarp jim reče: „Ne trudite se; Bog, kteri mi po svoji milosti pomaga, da goreče plamena voljno terpim, me bo tudi krepčal, da bom u ognju mirno obstal, akoprem mi trupla ne pribijete.“ Po tem takem so mu samo roke na herbtu zvezali, in germado užgali. Preden se razgori, povzdigne častitlivi škof oči proti nebesam, in reče: „Slavim te, vsemogočni Bog, in te zahvalim, da me vrednega spoznaš, danes u družbo tvojih mučenikov stopiti. Prosim ponižno, daj da ti bom prijeten žgaven dar. Čast in hvala tebi vekoma! Amen.“

Ko je to izmolil, je že germada od vsih strani plameče gorela. Ali glej! Bog je svojega služavnika u sredi gorečih plamenov čudno ohranil. Na levo in pravo visoko nad njega kviško gori, u podobi ognjenega oboka, ali u vetru napetega jadra; sv. škofa pa se plamen ne dotakne. U sredi na germadi sedi in moli, vkrog in vkrog se pa širi prijeten duh, ko da bi bili nar boljše dišave sožgali. Stermo gledajo kerščanstva sovražniki in se čudijo tolikej prikazni. Ker so pa k smerti obsodili sv. moža, se je vkazalo beriču, naj ga s mečem prebode. Iz rane, ki mu je bila vbodena, so vidili snežnobeliga

golobčeka proti nebu leteti, in zajedno toliko kervi izteči, da je germado pogasila.

Tako je končal sv. Polikarp léta 169 po Kristusu, svojo živlenje, in slavno krono si pridobil u boju za sv. véro. Sedemdeset lét je vladal Smirniško cerkvo, in je brez števila nevernikov Kristusa spoznati učil. Judi in pagani so ga sami proglasili naj večega učenika kristjanov, in naj hujšega sovražnika krivih bogov. Neverniki in judi so si prizadeli, da je bilo njegovo mertvo truplo sožgano; pa kristjani so iz pepela nekaj njegovih kosti pobrali, in pobožno častili. Ljubši so jim bile, kakor zlato in biseri.

Nauk in posnema.

1. „Sest in osemdeset lét sim služil Kristusu, in mi ni nič žalega storil; kako bi ga mogel zatajiti in kleti?“ Tako govori sv. škof Polikarp, ko ga k grehu nagovarjajo. Oj zapiši si globoko u serce te zlate besede, moj kristjan! Bog sam te tudi praša: „Kaj sim ti storil, mojo ljudstvo; u čim sim te razžalil, da me zapustiš, odgovori mi!“ Ali kaj mu boš odgovoril? Odkrito moraš reči, da celo tvoje živlenje ti je le milosti skazal, vedno le dobrote delil. Pa kako si mu povernil? — Ni dneva preteklo, da ga nebi bil žalil, s hudobnim obnašanjem mu dobrote plačeval! Naj ti človek, kteremu si od mladih lét mnogo dobrega storil, zdaj vedno kljubuje in te žali, kaj mu boš rekel? — Porečeš mu: Ali sim si to pri tebi zaslužil, da mi krivico delaš, ker sim ti tolikokrat pomagal; in mi dobro s hudim vračuješ? Oj nehvaležneš, da ga svet večega nima! — Ljuba duša! odgovori, s čim si je pa Bog od tebe zaslužil, da mu tolikokrat s grehi poverneš neskončne dobrote? Glej stvaril te je, ohrani te; dal ti je živlenje, da ti zdravje; vse kar si, in kar imaš, je dar njegove roke! Ali te ni sram pred njegovim obličjem tolike nehvaležnosti! Zgrevaj in objokaj svojo nedostojnost, in skerbi, da dobrotnika u prihodno več žalil ne boš. Ljubi, hvali, poveličuj ga, kolikor po slabi moči zamoreš. Kadar te pa sovražnik peklenski skuša, ali lasten hudobni nagib mika, ali pa spriden človek k grehu nagovarja, zaverni ga, rekoč: „Nič žalega mi Bog ni storil, ampak neizrečeno mnogo dobrot mi je skazal; kako bi ga mogel žaliti?“

2. Sv. Polikarpa ni bilo strah ognja, s kterim se mu je krutnež grozil, ker časen ogenj le kratek čas gori in vgasne; pa bal se je ognja, ki je grešniku pripravljen, in vekomaj gori. Pomisli tudi ti, moj človek, na strašen ogenj u peklu, in boj se pravičnega Boga, ki te taj obsoditi zamore, da ne boš grešil. Naj bi vedel, da moraš precej po vsakem storjenem grehu le četvert ure roko u plamenu deržati, gotovo nebi grešil. Glej, Bog ti žuga s hujšim od navadnega ognja, ki te bo večno pekel; pa vendar grešiš. Oj kolika

slepota! Sv. Auguštin pravi: „Peklenski ogenj ni, kakor tvoj ogenj. — Bog ti s večnim ognjem proti, vendar nič dobrega ne storiš?!“

3. Verni so sv. Polikarpa kosti skerbno iz pepela poiskali in častno shranili. Vem, da bi te veselilo, ljubi kristjan, ako bi ti kdo le eno njegovih zagorelih košic pokazal. Pa to ni mogoče; Bog vé kam so prejšle u jezero in več sto letih. Namesto košic ti pa ponudim, kar je še več vredno, nekaj njegovega duha. Pisal je namreč po izgledu apostolov več keršanskim družbam, in jih k svetosti opominjal, ktere pisma so duhovni očitno u cerkvi brali. Iz enega teh listov, kterega je bil sv. škof Filipanom poslal, naj tukaj nektere besede stoje. Misli si, da jih je sv. mučenik tebi pisal.

„Služite Bogu u strahu in u resnici; zogibajte se praznih marnov in zaslepljene množice, ter verujte u njega, ki je našega Gospoda Jezuza Krista od mertvih obudil, ter ga poveličal in mu prestol dal na svoji desnici. Njemu so pokorne nebesa in zemlja; njemu služi vsaki duh; prišel bo sodit žive in mertve; njegovo kerv bo Bog tirjal od tih, ki ne verujejo u njega. Ki je pa njega obudil, bo obudil tudi nas k veličasti, ako storimo po njegovi volji, in spolnujemo njegove zapovedi, in ljubimo kar je on ljubil, ter se zogibljemo krivice, golufije, lakomnosti, obrekovanja, krivega pričevanja; ako ne povračujemo hudega s hudim, psovanja s psovanjem, vdarca s vdarci, kletve s kletvo. Pomnite kar je Gospod učil: „Ne sodite, da ne bote sojeni; odpušajte, da vam bo odpušeno; vsmilite se, da vsmilenje dosežete, s kakovoj méro merite, se vam bo nazaj merilo, in blagor vbogim, ki jih zavoljo pravice preganjajo, ker njih je nebeško kvaljestvo.“ Tako in več takega je sv. Polikarp učil; o naj ne bodo njegove besede nad teboj zgubljene!

Molitva.

O Bog, kteri nas s obletnico sv. Polikarpa svojega mučenika in škofa razveseliš; dodeli nam milostljivo, da ki njegov svet spomin obhajamo, naj se tudi njegove priprošnje veselimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXVII. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Joanez Krizostom, škof in cerkv. učenik.

Sv. Joanez, zavoljo sloveče zgovornosti zlatoust ali po gerško krizostom imenovan, je bil pravi oče in branitelj sv. katolške cerkve, in od Boga razsvetljen učenik. Rojen je bil u Antiohii, velikem mestu, leta 347 od premožnih plemenitih staršev, ki so neverniki bili. Meleti, ondašni škof je spreobernil starše in njega h katolški véri. Bil je še mladih lét, ko mu umerje oče Sekund po imenu; tem veči skerb je imela mati Antuza za lepo odgojenje svojega sina. Ko opazi, da ima Joanez

goreče želje po vednostih, mu poskerbi zvedenih učitelov. Poslušal je marljivi mladenč nar bolj sloveče takrat može spervega u Antiohii, po tem u Atenah na Gerškem. Tako dobro je u znanostih napredoval, da je kmalo ko mnogo učena glava daleč okrog slovil. Beseda mu je tako gladko tekla, da se nobeden njegovih verstnikov s njim ni skušati mogel. Vernivši se iz Atén na svoj dom u Antiohio nazaj se je skazal miločutnega prijatela in zagovornika vdovam in njih žapušenim otročičem. Prijemal je njih tožbe in pravde, ter jih srečno zagovarjal, pa brez plačila

Ker je njegovo serce vedno hrepenelo po kerščanski popolnosti, se poda u samostan, kder štir léta ojstro in pobožno živi. Te čas spiše nekoliko hvale vrednih knig, kakor: od duhovništva, od deviške čistosti, od pokore. Tudi je sostavil knižico, u kteri zagovarja in brani redovnike proti njih obrekovavcom. Iz samostana zbeži u samotno pušavo, kder mirno in sveto Bogu služi dve leti. Pa Bog ni hotel, da bi luč njegovega svetnika pod mernikom berlela, ampak hoče ga na svečnik postaviti, naj daleč okoli sveti. Vsled ojstrega posta in vlažnega prebivališa Krizostom zboli, in tako oslabi, da se mora u Antiohio verniti, naj bi se tu nekoliko okrepčal, in sčasoma ozdravil.

Joanezovo učenost in pobožnost spoznavši, ga Antiohijski škof sv. Meleti več u pušavo ne pusti, ampak diakona posveti; Meletijev naslednik Flavian pa ga posveti mašnika; ter mu naroči božjo besedo oznanovati, kar so tiste dobe večidel le škofi opravljali. Dvanajst let je Joanez u tej službi ostal, in skerbno in marljivo učil u svojem rojstnem mestu, ki je takrat blizo sto jezerov prebivavcov imelo. Tako izversten govornik je bil, da so ga poslušavci med nagovorom u cerkvi na glas hvalili. Ali zlatousti učenik ni iskal svoje časti, ampak je učil in priporočal le nauk in hvalo Kristusa. Torej je poslušavce zavoljo tega resno posvaril, rekoč: „Želim, da mirno in tiho poslušate resnice, ktere vam oznanujem; da jih razumite, in po njih živite. To je hvala, ktero terjam, in sad, kterega od vaše pobožnosti pričakujem.“ Glas njegove učenosti in sv. življenja se naglo razširi po bližnih in dalnih krajinah. Ko Nektari patriarh in nadškof u Carigradu umerje, želji cesar Arkadi Joaneza patriarha imeti. Vse je bilo tega veselo; duhovništvo in prebivavci so enoglasno Krizostoma si škofa izvoljili. Ali vedeli so, da se Joanez visokih časti zogible, da ga pa tudi ljudstvo antiohijsko radovoljno nebi izmed sebe pustilo. Torej si zmisli cesarski poslanik zvijačo, ter prosi sv. moža, naj mu grobe mučenikuv pokaže, kteri so

zvunaj mesta bili. Ko je pa Joanez že na vozu sedel, zapové poslanik naglo po cesti proti Carigradu peljati. Tako je bil ponižni mašnik siloma u glavno mesto odpeljan, in tam u škofa posvečen.

Njegova čast je bila zdaj po cesarjevi nar vikša u celem cesarstvu, njegova mogočna beseda je vladala serca celega ljudstva; vendar se sv. škof ne prevzame, vedno misli in skerbi le za božjo čast, razširenje keršanske vere, in bogaboječe življenje sebi zročenih ovčic. Povzdignil je pred vsem svoj glas zoper. černe pregrehe, ki so u poglavitnem mestu svoj poglaviten sedež imele. Opominjal je svoje vérne, naj u keršanski ljubezni med seboj živijo, in večkrat prejmejo sv. zakramente. Učil jih je, kako se imajo vesti pri božji službi, kako naj ohrani vsaki stan sebi pristojno čistost. Spodbadal jih je, naj bi se vsmiljeni in darežljivi skazali vbogim. Tako jih je vodil in napeljeval, kakor skerben oče, od čednosti do čednosti h keršanski doveršenosti. U duhu sv. Paula, kterega je posebno častil, je sv. Krizostom govoril in pisal, ko da bi mu ti sv. apostol bil na uho narekoval. Arianom, tačasnim krivovercom se je možko vstavljal, posebno, ko je njih vodja, Gajna po imenu, od cesarja za njih posebno cerkvo tirjal, kar je sv. škof srečno odvernil. Sploh je Joanez pri vsaki priložnosti cerkveno slobodo in pravico serčno branil in zagovarjal.

Ravno tako pogumno se je potegoval za vboge in vdove, ki so po nedolžnem stiskane bile. — Cesarica Eudoksia je bila neki sirotni vdovi po krivici vinograd vzela. Krizostom piše cesarici list, po kterem jo prijazno prosi in opominja, naj bi povernila vbogej vdovi krivično blago. Za pismo cesarica ne porajta, in Krizostom se poda sam k njej, ter ji prav živo pred oči postavi, kako hudo se je pregrešila. Pa tudi s temi besedami nič ne opravi. Sv. škof se tedej svoje oblasti posluži. Bilo je ravno križevo. Cesarica pride u sjajnem sprevodu k cerkvi. Ali med cerkvenimi vratmi stoji sv. škof Krizostom, ter ji u cerkvo ne pusti. Eudoksia jame togotiti se, in besnovati nad služavnikom božjim, in že je vojak meč izderl, da bi škofa prebodil, ko mu mahom roka odreveni, in se ne da kreniti, dokler svetnika odpušenja ne prosi. Cesarica se verne u svojo poslopje nazaj, Krizostom pa, ki se je Boga bolj bal, kakor ljudi, ne mara za gnjev in togoto cesarično ne u tej, ne u drugih priložnostih. Opomnil ga je enkrat nekdo, in nagovarjal, naj se ne vstavlja dolže cesarici, ker bi ga lahko u veliko nesrečo spravila. Pa Joanez mu odgovori: „To me ne plaši; druga ničesar, le greha se

bojim.“ To je cesarica tudi dobro vedla. Ko ji nekdo svetje, naj se škofu zagrozi, da bo cesarjevo milost zgubil, in odstavljen sedeža očakov, mu cesarica zaverne: „Kaj bi opravila! Krizostoma poznam; ničesar se ne boji, ko samo le greha.“

Ali kar sovražna Eudoksia sama izpeljati ne more, ji pomagajo hudobni tovarši. Nekoliko duhovnov, ki s prenaredbami Joaneza niso bili zadovoljni, in nekteri zavidljivi škofi stopijo na njeno stran. Te razpertije se posluži Teofil aleksandrijski očak, ki je sam željel sedeti na vladiškem prestolu u Carigradu, in skliče u Kalcedon cerkveni sbor, naj bi se po skrivnem našuntanju Eudoksie Krizostom obsodil. Dolžili so ga mnogoverstnih hudobij, da bi pred ljudmi svojo krivico zakrili. Ali sv. nadškof tega sbora ne prizna, ter se njih obsodbi ne vkloni. Toda cesarica prej ne miruje, dokler cesar Arkadi, ki je sicer pobožen in pravičen, pa premehek mož bil, u to ne privolji, da se ima očak Joanez iz mesta prognati. Pa komej Krizostom mesto zapusti, že grozoviten potres tako strašno po mestu razsaja, da cesar s svojimi komej smerti odide. Ljudstvo kriči, da je to očitna šiba božja, ker so po krivem prognali sv. pastirja. Tudi cesar krivico spozna, in na-mah zapové, da se mora Krizostom nazaj verniti.

Veselje ljudstva, ko vidi zopet svojega škofa, ni za popisati. Še clo judi so se njegovega prihoda veselili. Svečano so ga u stolno cerkvo sv. apostolov peljali, kder jim je govoril od besed sv. Joba: „Ime Gospodovo naj bo češeno.“

Ali dolgo ni terpelo, da je sv. pastir spet bil svojim ovčicam odvzet. S možkoj besedoj, kakor poprej, je grajal pregrehe in hude razvade mestnih prebivavcov. Na tergu blizo cerkve je stal pozlačen steber, in na stebru sreberna podoba cesarice Eudoksie. Pri temu stebru so pod jasnim nebom vesele igre igrali. Sv. škof pa tega terpeti ni mogel, ker se zavoljo truša in vriska ljudi božja služba u bližni cerkvi obhajati ni mogla. Torej prepové enake veselice, in u nagovorih zoper nje govori. Ta prepoved pa cesarico vnovič še hujše razdraži. Prizadeva si, da se zopet sbor sovražnih škofov sjide, in sv. očak Krizostom je obsojen u večno prognanstvo. Spet je bil nevtrudljivi branitel cerkve in božje časti na barki odpeljan u zadno krajino armenske zemlje, u mesto Kukúž. Mnogo je terpel sv. mož u tem pustem kraju, kder po zimi strašen mraz stiska, po létu silna vročina med stermimi gorami pripeka. Sčasoma se život vendar privadi ojstrega podnebja; in Krizostom dela tudi tukaj u vinogradu Gospodovem, ko priden hlapec, kteremu je pet talentov zročenih. Po nagovorih, svetem življenju, po čudežih, ki jih je storil, je pri-

dobil serca tudi ondašnih prebivavcov, in je za božje kraljestvo jih vnel. Mnogo jezero jih spreoberne, in postavi jim duhovnike in škofe, ktere je stranom iz dalnih krajev poklical, stranom pa sam posvetil.

Rimski papež Inocenc I., kteremu je bil sv. Krizostom svojo prognanstvo naznanil, je cerkveni sbor u Rim poklical. Ti je pregledal in pretehtal vse zadeve in stvari, ki so prognanstvo sv. očaku naklučile. Bil je nekriv spoznan, in papež si je na vso moč prizadeval, da bi cesar krivico spoznal, in sv. očaka na vladični sedež nazaj poklical. Ali Joanezovi sovražniki se zopet združijo s krivičnoj cesarico, ter pripravijo cesarja, da je Krizostoma u skrajne meje cesarstva odpeljati vkazal. Po potu mu nevsmiljeni vojaki na vsaki način nadležvajo. Bil je merzličen, pa ni imel nobene postrežbe, terdo plesnjevo škorjo kruha je včasi povžil, in s spridenoj vodoj si je hudo žejo tolažil. Milovaje ga, so mu prišli ljudi dostikrat na dolgem potovanju nasproti, pa pomagati mu nihče ni smel. Gologlav je moral popotvati, da ga je solnce pripekalo in dež pral. — Ojstrega potovanja, bolezni in težav vbogi škof zadnič tako oslabi, da ga vojaki več dalej spraviti ne morejo. Prenočijo tedej u cerkvi sv. škofa in mučenika Baziliska. U snu se Joanezu ti svetnik prikaže rekoč: „Potolaži se, moj brat Joanez; jutri se na enem mestu snideva.“ Prebudivši se vjutro prosi vojake, naj ga do ednajste ure pustijo, ker čuti, da bo umerl. Pa nevsmiljeno ga le naprej tišijo skorej pol drugo uro hoda. Tú se jim bolnik na tla zgrudi, in ga komej nazaj spravijo do cerkve, kder so prenočili. Zdaj še prejme sv. zakramente, moli, se pokriža, in sklene svojo sv. živlenje s navadnimi besedami: „Za vse bodi čast in hvala Bogu! Amen.“ — Tako je umerl hrabri slavodobitni junak keršanske cerkve, sv. Joanez Krizostom u 60. letu svoje starosti u mestu Komano léta 401 po Kristusu. Štir dni po njegovi smerti je Bog tudi cesarico Eudoksio na sodbo poklical. —

Po smerti cesarja Arkadia nastopi vladarstvo njegov in Eudoksie sin Teodozi mlajši. Pobožen sin hoče, kolikor more, popraviti krivico svojih staršev, in zapové leta 438, naj bi se sv. telo Krizostoma iz Komana u Carigrad preneslo. Zgodilo se je to s tolikoj častjo in svečanostjo, kakor mesto še nikolj prej kaj takega vidilo ni. Nobeden cesar še ni ob svojem prihodu bil tako slovesno sprejet. Ko se barka s sv. truplom bregu približuje, jo veter ravno h kraju zanese, kder je vinograd vdovice bil, kojo je Krizostom cesarici branil. Cesar Teodozi s vsim dvorskim prevodom, očak s vsoj duhovšino, in nezbrojna množina ljudi gre sv. truplu nasproti,

ktero po tem spremijo u stolno cerkvo. Tam posadijo nekdajnega ljubeznivega očeta na vladični prestol, in ko zbrano ljudstvo glas zažene: „O sveti oče!“ se jim zdi, ko da bi še zdaj slišali iz ust rajnega škofa besede, s kterimi jih je tolikokrat pozdravil: „Mir s vami!“ Cesar pade na kolena, in prosi svetnika, naj bi odpustil velike krivice, ktere mu je zamerla mati storila, in naj bi privaroval mesto grozovitnih potresov. Tako je bilo sv. telo tega zvestega božjega služavnika častito sprejeto, in po tem častito shranjeno. U poznejših časih je bilo pa iz Carigrada u Rim prepeljano, kder še se zdaj u veliki cerkvi časti. —

Kadar človek po svojem potovanju krasno dolino prehodi, preden jo zapusti, še rad postoji in se poozré, naj bi si njene krasote spomin dolže ohranil. Poozrimo se tudi mi, in preglejmo u duhu še enkrat življenje tega zares velikega in sv. cerkvenega učenika Kakor na nebu med jezero svitlimi zvezdami ena ali druga posebno blisketa, tako se med mnogo čednosti u življenju sv. Krizostoma dve posebno svetite. Perva je njegova neoplašljiva keršanska serčnost, s kteroj je pogumno lotil se vsake pregrehe, naj si je bila u visokem dvoru velikašev, ali u revni hišici mestnih postopačev. Ni se bal ne jeze, ne sovražtva, tudi progvanstva ne, ker je v dnu svojega hrabrega serca čutil, da je božji, pa ne zgol človeški služavnik. Druga prelepa čednost je njegova poterpežljivost, s kteroj je stanovitno terpel, ko je bil dvakrat prognan, ko so ga neprenehoma tožili, čertili, zavidili mu, gerdili ga in obrekovali hudobni sovražniki. Nikdar ni bil nevoljen, nikdar ni obupal, nikdar se togotil, praznega straha nikdar ni poznal. U svoji nar veči britkosti je pisma pisal, po kterih še druge opominja k poterpežlivosti in kreposti. Sebe je tolažil čitajoč u sv. pismu od Joba, Daniela in drugih. Pa še druge sv. čednosti se dajo posneti iz njegovih pisem. Goreča ljubezen do Boga, ponižnost in zaničevanje posvetne časti in blaga, očetovska skerb za sebi zročene ovčice, marljivost in delavnost apostolska. To in več drugega nas njegovo življenje in njegove pisma učijo. Zato je bil zlatousti učenik, sv. Joanez po celem keršanskem svetu že od nekdaj u veliki časti, in častili ga bodo, dokler kolj bodo znali enake čednosti ceniti.

Nauk in posnema.

1. Sv. Joanez je pogumno in nevstrašljivo grajal vse pregrehe in slabe razvade, ki jih je zapazil pri svojih ovčicah. Akoravno si je mnogo sovražtva nakopal, in je hudo preganjan bil, je vendar neprenehoma za dušno zveličanje svojih podložnih skerbel. Hišni gospodarji in gospodinje, kerščanski očeti in matere! posnemajte sv. škofa! Ako vidite pri svoji hiši, da kdo domačih slabo živi, ne terpite greha, slabih razvad, ktere o pravem času lahko odvernete in zadušite. Poslušajte, kaj ravno ti svetnik božji govori: „Ni bolj gotovega znamenja, da si Bogu zvest, in da ga ljubiš, kakor če za izveličanje bližnega skerbiš, ker to je dokaz, da si njegov prijatel.“ K temu te veže dolžnost ljubezni do bližnega in do sebe. Sv. papež Gregor pravi. „Kdor bi lahko greh zabranil, ali grešnika posvaril, in to opusti, je brez dvoma ptujega greha se vdeležil.“

2. „Nečesar se ne bojim, ko samo le greha“ — je rekel sv. Krizostom. In res se ni bal ne cesarjeve zamere, ne prognanstva, ne sovražnega obrekovanja, clo smerti ne, da bi bil kedaj pohvalil, kar je krivo spoznal, ali da bi svoje dolžnosti bil u nemar pustil. Pa greha se je bal, Boga razžaliti je trepetal. — O da bi tudi ti in vsaki kristjan reči zamogel: druga se ne bojim, ko greha! Ko bi pač ljudje spoznali, da ni veče nadloge na zemlji, ko greh! Povodnja, kadar pride, cele krajine u nesrečo spravi. Taka strašna povodnja je greh, ker človeku in celemu človeškemu rodu vso srečo tukaj in tam odnese, ter druga za seboj ne pusti, ko jok, žalost in nadloge. Torej pravi sv. Krizostom: „Belodano je, da je greh začetek vsega zla.“ —

3. K našemu poduku naj služijo nektere besede iz njegovega nagovora, ko je bil iz prognanstva nazaj poklican: „Kaj bi vam pravil?“ „Hvala bodi Bogu!“ sim rekel, ko sim bil prognan; te besede sim se deržel u pragnanstvu, to besedo povzamem tudi zdaj. — Spomniti se, da sim vam za odhodnjo zapustil Jobove besede: „Ime Gospodovo naj bo češeno vekomaj.“ Za prihodnjo vam jih spet ponovim; „Ime Gospodovo bodi češeno vekomaj.“ Ko so me prognali, sim hvalil Boga, ko me nazaj pokličejo, spet hvalim Boga. Mnogoverstne reči služijo u eno naméro, poletje in zima sta u rodovitnost polja. Za vse bodi hvala Bogu. To vam zato povem, da se učite Boga hvaliti. Kadar se kaj dobrega zgodi, hvali Boga — in dobro bo ostalo. Kadar se kaj hudega zgodi, hvali Boga — in hudo bo prejšlo.“

Molitva.

Prosimo te o Gospod, naj se sv. cerkva, ktero je tvoj škof in spoznovavec sv. Joanez s lepimi zaslugami in nauki po tvoji volji okinčil, s nebeškoj pomočjo vedno bolj širi. Po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

XXVIII. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Andrej Korzinski, spoznovavec.

Ni še mnogo čez 200 lét, kar je cerkva sv. Andrea Korzinskega u versto svetnikov očitno zapisala. Živel je na Laškem, in bil je živ izgled prave mniške pobožnosti. Zato ga je pa Bog tako ljubil, da je na njegovo priprošnjo več čudežev storil.

Ko je Andrej že več časa u samostanu bil, je njegov striček zlo zbolel za kostno gnjilino, bolezen hudo in dolgo. Ker vbogi bolnik dan in noč počitka nima, in silo terpi, si hoče u igri čas krajšati, naj bi nekoliko svoje bolečine pozabil. Pa kakor se rado zgodi, mu je prišla igra u navado, ter njegova hiša je bila kmalo pravo sbiralište igravcov. Sv. Andrej obžaluje svojega stričeka dušno bolezen bolj, kakor telesno, ter ga praša: „Ali hočeš ozdraviti?“ — Bolnik si misli, da se mu Andrej le ruga, ter se tako razserdi, da mu veli, naj se spred njega pobere. Pa Andrej mu pohlevno reče: „Moj striček, ne bodi serdit; ako želješ ozdraviti, poslušaj moj svet.“ Vtolažen pravi zdaj bolnik: „Kar kolj hočeš rad storim, ako je le mogoče.“ In Andrej mu veleva: „Zderži se igre sedem dni, sedem dni moli prav serčno Oče naš in Češeno Mario, šest dni pa se posti; obljubim ti, da ti bo presveta Devica od svojega Sina milost zdravja sprosila.“ — Bolnik scer ni bil pobožen, vendar je zaupal u besede sv. Andrea, in je storil, kakor mu je bilo naročeno. Sedmi dan je popolnoma ozdravil; in kar je še več vredno, je tudi igro na vselej zapustil, ter prav bogaboječe in keršansko živel. —

Nekimu slovečemu bogatinu so vsi sinovi pomerli; edino hčerko še ima, komej deset lét staro, pa še ta je na sušici bolana. Oče si prizadeva, iše zdravnikov, stori vse, kar mu nasvetjejo, da bi le deklič ozdravilo; pa vse zastonj. Milo jokaje in u sercu razdvojen gre nekega dne k bolanemu dekletu, in zdihuje: „O preljuba hči, kaj mi je neki še s soriti, da bi spet ozdravila? Ti si serce moje duše; nimam na svetu drugega veselja, kakor tebe. Prosim te, povej mi, dete moje, kaj še poželjiš, in kaj misliš, da bi ti še pomagati moglo. Sej veš, da sim premožen, in da drugega dediča nimam, kakor tebe. Le povej mi s čem ti postrežem.“ Jokaje mu hčer odgovori: „Predragi atej! nimam nade, kakor samo u pomoč večnega Boga, in presvete device Marie. Torej pošlji k božjemu služavniku, bratu Andreu, naj za me moli, ter mi s svojimi sv. rokami jed pripra-

vi, ktero željim jesti; nadjam se, da bom po tem ozdravila.“ — Oče brez zamude u samostan hiti, kder Andrea pred razpelom — britkoj martroj — klečati najde. Na kolenih ga prosi tužen in objokan, naj pride k bolanemu otroku. Brat Andrej mu reče: „Jaz sim vbog grešnik, pa Bog vsakemu pomaga, kteri je potertega serca; naj tudi tvojej hčeri zdravje duše in trupla podeli. Zaupaj u gospoda Jezusa in u njegovo presveto mater. Zdaj pa pojdi, kmalo pridem tudi jaz za teboj.“ — Oče odide, ter domačim, kar je zvedel, oznani. U sobi bolnice pričakujejo zdaj starši in rodbina pobožnega mniha. Brat Andrej res pride, ko berž mu predstojnik samostana dovolji, ter u sobo stopivši reče: „Bog, ki tim pomaga, kteri u njega zaupajo, ozdravi tudi tebe tvoje bolezni, da mu boš mogla služiti.“ Po tem ga deklič poprosi, naj ji s lastnimi rokami jedilo pripravi, da se ji bodo pluče očistile. Andrej vzame kruha, ga u vino pomoči, in moli: „Vsemogočni Bog in zveličar Jezus Kristus, ki s svojim mesom in kervjo u podobi kruha in vina verne hraniš u svoj spomin, blagoslovi ta u vino pomočen kruh, da bode dekliču, ki u tvojo pomoč zaupa, u zdravje duše in trupla.“ Na to da kruh in vino dekletu, da ga je povžilo, ter je kmalo zaspalo. Ko se spet zbudi, kliče: „Atej! mama! dajte mi hitro mojo obleko, brat Andrej me zove!“ — Oblečena gre zdrava u samostansko cerkvo, kder na glas Boga hvali za veliko dobroto zaželjeniga zdravja.

Enkrat sreča Andrej slepca, kteri je na cerkvenem pragu milošine prosil, ter ga praša, kako je oslepel. Slepec odgovori: „Bil sim zlatar, pa imam še ženo in otroke. Da bi jih pošteno preživil, sim mnogo delal. Pa s tem, ker sim vedno u ogenj in na drobno gledal, sim si oči pokvaril, da sim popolnoma oslepel. Nar hujše mi to dene zavoljo mladih mojih otrok, ker jih ne morem prerediti. Prosim te, moli za me.“ S solznimi očmi reče Andrej: „Bog prava luč te naj razsvetli, da boš k njegovej časti otroke rediti mogel.“ Po tem gre u cerkvo, ter pred velikim altarjem kleče skorej celo uro moli. Od ondot se nazaj k slepcu poda, ter ga s blagoslovlenoj vodo pokropi, rekoč: „Naš Gospod in Bog Jezus Kristus, kteri je sleporojenemu pregledati dal, naj tudi tebi po svoji vsemogočnosti vid poverne.“ — Kmalo so tudi njegove oči pregledale. Hvalil je Boga, in povsodi razglaševal, kako se mu je zgodilo.

Pa še tudi po smerti tega svetnika je mnogoter bolnik le s tem ozdravil, da se je prav zauplivo njegovej priprošnji priporočil.

Nauk in posnema.

1. Mnogoter bolnik bi še tudi zdaj sv. Andrea poklical, ali ga obiskal u sladki nadi po njegovej priprošnji zdravje zadobiti, ako bi Andrej nebi tako daleč, in že zdavnej bil umerl. Ali ga pa zdaj ni človeka, ki bi bolnikom pomagati mogel, kakor nekdaj Andrej Korzinski? Dobi se enaka čeznaturna pomoč bližej in povsodi u katolški cerkvi. Sv. apostol Jakob piše: „Zboli kdor zmed vas, pokliči duhovnike cerkve, naj molijo nad njim, in naj ga mazilijo s oljem u imenu Gospodovem. Verna molitva bo bolniku pomagala, in Gospod ga bo ozdravil, in ako je u grehih, mu bodo odpušeni.“ U zakramentu sv. posledniga olja je za bolnike pomoč, ktero apostol priporoča. — Pa ne pozabi, da terdna véra te vrednega stori ceznaturne pomoči. Ako je pa tvoja véra slaba, si sam kriv, da ne občutiš tolažbe, polajšanja, in zdravilne moči, ktero je Zveličar u te sv. zakrament položil.

2. Kadar zboliš, ter ne moreš k cerkvi, ko slepi zlatar, pošlji vendar, kakor je poslala bolana hčerka svojega očeta, naj pride na dom te obiskat mogočnejši od sv. Andrea, Kristus sam, ki te bo okrepčal u podobi kruha s lastnim mesom in krvjo. Ne misli, da ga nadležuješ; saj te sam ljubeznivo vabi, rekoč: „Pridite k meni vsi, ki ste obloženi; vas bom okrepčal.“ Ako se le na njegov prihod vredno pripraviš u čisti spovedi in vredni pokori, te bo tolažil, in ti bolezen polajšal; pa ti tudi popolnoma zdravje podelil, ako ne na telesu, pa gotovo na duši, kar je več vredno. Glej ljubi kristjan! Jezus nar večji zdravnik, ki ima vso oblast na nebu in na zemlji, ti je vedno blizo, in se ti ponuja; pa ga dostikrat nočeš sprejeti, in kadar ga sprejmeš, nimaš prav terdne vére in zaupanja, tudi ne prav goreče ljubezn do njega.

Mnogi tudi u bolezni vso pomoč le od zdravnika pričakujejo, na Boga pa, kteri je zdravnika in zdravila stvaril, ne porajtajo. Prav je, in je dolžnost, umetnega zdravnika si poiskati, in po njegovi veljevi se ravnati; pa Bog je vikši zdravnik, ki ima oblast čez življenje in smert. „Ako Gospod hiše ne stavi, delajo delavci zastonj.“

3. Striček sv. Andrea se je s izgroj u bolezni kratkočasil, in tako še marsikter bolnik. Kaj boš pa ti moj človek, u bolezni počenjal? s čem si boš čas krajšal? — Morebiti boš tudi igral, prebiral kratkočasne knige, in veselo poslušal novice, ktere ti bojo znanci in prijateli pravili, kadar te pridejo obiskat? — Res imajo ure bolezni svinčene krila, in dan za dnevom leze zapušenimu bolniku skorej nepremakljiv, nesrečne večnosti okus. Vendar naj ti bo drag tudi dolgi čas bolezni, varuj se, da ga s praznimi delami ne pogubiš! Vživaj zmerno dopušene zabave veselja, da ne prideš ob zveličaven sad svoje bolezni. Bog te je s betegom ločil šumečega sveta, da u pokori išeš le kar je zgorej, in dušo zveličaš.

Molitva.

Prosimo te, vsemogočni vsmiljeni Bog, daj nam po priprošnji sv. Andrea, da bomo zdravi na duši in telesu vedno tebi služili. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIX. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Frančišk Salezian, škof.

Sv. Frančišk, zgled keršanske popolnosti, in krasna podoba vsim škofom in duhovnim, je bil rojen leta 1567 na Savojskem u gradu Salez, od kodar se mu tudi Salezian pravi. Plemeniti pa pobožni starši so si prizadeli svojega sineka keršansko odgojiti. Ni jim bil trud zastonj; že u mladih, nežnih letih je bil deček pameten, pohleven in sramožljiv u znamenje prihodne svetosti. Pervi poduk je Frančišk dobil od staršev doma, in pa u domači šoli; višjih naukov se izučit ga pa pošljejo u Pariz, kder je šest lét bival. Iz Pariza se mladenč poda u Padovo, naj bi se tam cerkvenega in deržavnega pravoznanstva naučil, kar je tudi srečno doveršil. Bil je učenec bistre glave, ki je veselo u znanostih napredoval; bil je tudi bogaboječ mladenč, ki je živil vedno in povsodi po volji božji. Poznavši nevarnosti, ki protijo ljubi čistosti u mladih létih, se posluži mogočne obrambe, naj ga štiti in varje razvujzdanosti — vsaki tjeden namreč stopi k božjej mizi, in

pobožno sprejme sv. obhajilo. Tako je svojo dušo hranil in krepil; truplo pa je vedno krotil, in opasoval ga s ojstrim pasom pokore. Verh tega se je zogibal nevarnih družb, in je u Parizu u cerkvi sv. Štefana, pred altarjem prečiste device Marie obljubil, da hoče čistost večno ohraniti. Ravno to zaobljubo je ponovil pozneje u Lavretanski cerkvi, ktero je pobožen potnik večkrat obiskal. Po tej zaobljubi je živel vse svoje dni. Prigodilo se mu je, da je bil enkrat u hišo neke nesramne ženske poklican. Nečistnica se mu začne prilizovati in gladiti ga, sv. Frančišk opazivši njene gerde namene, jej pljune u zobe, in zbeži. Težej se je znebil znotrajnih skušnjav. Satan ga namreč hoče premotiti, in u obupnost spraviti; daje mu u misel, da je vsa njegova pobožnost zastonj; naj počne, kar koli hoče dobrega ali hudega, pogubljenju vendar oditi ne more. Frančišk se tej nesrečnej misli vpira, in se vojskuje po moči, pa se je ne znebi; dan in noč ga skerb po zveličanju peče, da že skorej obupa. U ti dušni britkosti se oberne enega dne proti nebesam, in pravi: „Naj bo, ako mi je odločeno, da bom po smerti pogubljen, in božji sovražnik, hočem vsaj, dokler živim, iz cele duše Boga ljubiti.“ Po tem terdnem sklepu je bil satan osramoten, in ni Frančiška nikolj več s takimi misli nadleževal.

Vernivši se u svojo domovino, prevzame nar prej službo pravdnika u mestu Chambery. Njegovo ime kmalo častno slovi; ponujajo se mu visoke časti, in imenitne bogate ženitve. Pa mladi Salezian si je izvoljil duhovski stan; u tega vredno stopiti, se zdaj resno na vso moč pripravlja.

Od Genevskega škofa Granerja u duhovnika posvečen, je bil Frančišk kmalo tudi u predstojnika (prošta) tamošne stolne cerkve izvoljen. U Genevi je bil takrat velik hrup zavoljo kalvinskega krivoverstva, ktero se je tako močno širilo, da škof več u mestu prebivati ni smel. U ti hudi stiski si zvolji Frančiška za progovornika, in mu naroči, naj po selih krog mesta kristjanom božjo besedo oznanuje. Na tanjko in zvesto je spolnoval sv. mož težavno opravilo. Koliko obrekovanja, sovraštva in nevarnosti je prestal, ni popisati mogoče. Sv. katolško véro je vpričo krivovercov tako umno zagovarjal, da mu niso mogli besede pregovoriti. Zato so ga pa jeli hudo zalezovati in preganjati. Večkrat so sklenili ga iz pota spraviti, pa Bog ga je vsigdar čudno obranil nevarnih zvijač. Clo u mesto se je podal, kder je takrat znani Teodor Beca prebival, kteri je akoprem že 70 lét star, po Kalvinovi smerti krivoverstva poglavar bil. Po Frančišku resnice prepričan, je zdihovaje obstal, da je le katolška cerkva edi-

no prava Kristusova, in le u njej se zveličanje najde. Pa vendar se krivoverstva ni mogel ločiti, ampak je u zmotah do konca ostal. Bolj srečen u svojem apostolskem prizadetju je bil sv. Frančišk u drugih krajih.

Ko je vojvoda Savojski krajino Šablêsko (Chablais) spet pridobil, so bili nje prebivavci sploh u krivoverske zmote zapleteni. Naprosi sv. Frančiška, naj bi jih h katolški veri spreobernil, kterega dela se Frančišk in njegov sorodnik Ljudevik Salezian voljno lotita. Peš sta prehodila gorato deželo iskat razkropljenih ovčic Jezusovih. Nezrečeno sta terpela; lačna in žejna, sta bila psovana in preganjana, dostikrat so jima tudi prenočiše odrekli. Pa nju poterpežljivost premaga oterpne serca, cela krajina je bila katolškej cerkvi pridobljena. Zgodovina priča, da je sv. Frančišk še več ko 72000 krivovercov k pravi véri pripeljal.

Ko škof Graneri vidi, kako spešno dela Frančišk u vinogradu Gospodovem, ga hoče škofovskega pomočnika in namenjeniga naslednika imeti. Pa ponižni Frančišk se te casti s vso močjo brani, in še le po smerti škofa to visoko službo navzame, ko papež Klemen VIII. zapové.

Sv. škof je velike in težavne dolžnosti s apostolsko marljivostjo opravljal. Ves vnet za zveličanje duš, ktere mu je Bog izročil, je obiskal peš vse kraje svoje prostrane škofije. Povsodi je učil in opominjal katoličane, naj bi zvesti ostali svojej véri. S prijaznoj besedo je tudi krivoverce njih krivih naukov prepričal. Večkrat je povabil glasovite kalvinske govornike u javne pogovore zastran verskih zadev; alj nobeden se ni prikazal, ker so se bali verliga moža, iz kterega je govoril sv. Duh. Tim bolj so ga pa sovražili, in željeli skrivej umoriti. Ko mu je bilo enkrat strupa zadano, se zaobljubi Frančišk na božjo pot k nekej cerkvici Marie device, in strup mu škodoval ni. U cerkvi je vpeljal spet stare cerkvene obrede in navade; vredil je duhovništvo, vtemeljil semeniša mladih duhovnov; napravil je nov red obiskovanja Marie za ženski spol, ki je od papeža poterjen, in u kratkih letih daleč okrog razširjen bil; tudi za vboge je mnogo skerbel, in verh tega še spisal nekoliko sv. knig, posebno znane bukve Filotea imenovane, naj bi njegovi nauki še vnemali serca vernih, ko so že usta njegove zdavnej vmolknile. Tako je nevtrudljivo obdeloval Gospodov vinograd skerben oče in pastir svojih ovčic celih 20 let, dokler je tudi njemu ura dotekla prijeti zasluženo večno plačilo. Imel je u mestu Lionu nekaj opraviti, in tu ga zadene tretji dan božičnih praznikov smertna bolezen. S pervega občuti omotico,

kmalo potem ga opahne mertud, ki mu vse ude, razun jezika tako oslabi, da se ganite ne more Hitro se da previditi s sv. zakramenti, ktere pobožno in svetoželjno sprejme. Nekoliko duhovnov jezuitskega reda, ki so tudi u Parizu njegovi učiteli bili, ga pridejo obiskat, med kterimi je bil tudi Posevin, njegov spovednik. K temu se Frančišk oberne rekoč: „Najšli ste me u stanu, u kterem mi je pred vsem božje milosti treba; izprosite mi jo u svoji molitvi.“ Ko ga nekdo popraša, je li zadovoljen, da je Bog tako sklenil nad njim? mu Salezian odgovori: „U Boga zaupati je dobro. Bog je gospod; naj stori s menoj, kakor mu dopade.“ U bolezni je zaupljivo zdihoval: „Moj Bog, ti si moje vse! Ne moja, ampak tvoja volja se zgodi.“ Cel čas bolezni je u pobožnih molitvicah, ktere je u zdravih letih rad molil, k Bogu zdihoval. Na prašanje, ali se ne boji skušnjav hudičevih, odgovori s besedami sv. pevca: „Na Gospoda zaupam, rešil bo iz zanjk moje noge.“ K zadnjemu še moli na glas sv. vero, in terdi, da le katolško za pravo in zveličavno spozna. Po tem še izusti večkrat sv. imena Jezusa in Marie, in ko pričejoči u litanijah besede zgovorijo: „Vsi sv. nedolžni otroci“ — se loči tudi njegova nedolžna čista duša enako čistega telesa, da se pridruži svetnikom, ki vedno sledijo neomadežvano Jagnje, in ga gledajo u večnem veselju. Ta srečna smert božjega služavnika je bila leta 1622 na praznik nedolžnih otročičev, 56. leta njegove starosti.

Mnogo bi se lehko od čudežev govorilo, s kojemi je Bog svojega svetnika Frančiška že u živlenju, še bolj pa po njegovi smerti poveličal: pa bolj pomenljivo za nas je premišljevati njegovo sv. živlenje, ki je krasen venec naj lepših čednosti keršanskih. Začetek in temelj svetosti je Frančišk s tem postavil, da je vedno samega sebe premagoval in krotil. Bil je po naravi naglojezen; ali to nagnutje je sčasoma tako potolažil, da ni bilo slišati žal besede iz njegovih ust; clo krivoverci so se čudili njegovemu pohlevnemu obnašenju. Enkrat začne neki hudobnež svetnika vpričo strašno zmerjati in preklinjati. Frančišk ga pohlevno posluša, in mu besedice ne odgovori. Poprašajo ga po tem, zakaj ni gerdobneža pokregal. „Čutil sim“ — je rekel „da me jeza grabi. Sklenul sim pa že zdavnej, da nočem u jezi nikolj besedice prigovoriti, ampak rajše počakam, da posvarilo več zda, ko strastno nagnutje mine.“ Drugokrat je bil sv. škof spet hudo razžaljen in psovan, in nekdo mu je zameril, da toliko ponižno in mirno posluša obrekovavne besede preklinjevavca. Sv. Frančišk mu odgovori: „Že dvajset let se vadim poter-

pežljivega se skazati u takih priložnostih; zakaj bi neki zdaj naenkrat to navado opustil? Je li vredno, da bi zasluge, ktere sim si, ako Bog da, do zdaj nabéral, naenkrat pogubil? Le poterpi, hočem ga hasnovito posvariti.“ — In skušnja je poterdila, da je sv. mož po svojih pohlevnih opominih, in mirnih svarilih mnogo opravil. Ker je svetnik sam sebe strahoval, in svojo jezo krotil, se mu je u sercu vnela čudna ljubezen do sovražnikov in zatiravcov. U svoji navadni odkritoserčnosti enkrat sam reče: „Ko bi mi kdo iz zgol sovraštva oba očesa steknil, in bi po tem spet druga očesa dobil, bi vendar le hudobnega sovražnika spet ravno tako milo pogledal, kakor svojega naj večega dobrotnika.“ Gotovo znamnje doveršenosti keršanske je to! Le kdor sam sebe premaguje, in jezo kroti, bo sovražnike ljubil, kar Kristus tako živo priporoča. Kako visoko se po tem pride k dušnej svetosti, kaže krasen izgled, kterega nam je zapustil sv. Frančišk Salezian.

Nauk in posnema.

1. Sv. Frančišk Salezian je bil po naturi nagle jeze, vendar se je premagoval, da se ni slišala nikdar hudobna beseda iz njegovih ust. Berž ko je čutil, da ga jeza grabi, je obmolčal, ter ni pregovoril, dokler se mu ni jeza potolažila. Nikdar ni u jezi kogar svaril, ali pokregal, rajše je počakal, da mu je prijazno besedo postavil. — Oj naj bi pač vsi ljudje sv. škofa posnemati hteli! koliko velikih pregreh bi se manj po svetu godilo! Iz kalne mlake nikdar čista voda ne priteče; tudi iz serca, u kterem huda jeza vreje, nič dobrega priti ne more. Ali marsikdo se zgovarja rekoč: to se je u jezi zgodilo; jeza je tega kriva; jeza me je prevzela i. t. d. da sim ti ali umi greh storil. — Prijatel! ko bi ti sosed krivico storil, te opsoval, ali poškodoval na poštenju alj premoženju, in bi se po tem zgovarjal, da je to u jezi storil — povej mi, ali bi ti bil takov izgovor po volji? Glej ravno tako malo bo tudi Bog poslušal tvoje izgovore, da te je sama jeza u greh zapeljala. Premagaj raj kakor sv. Frančišk svojo naglo jezo. Kadar čutiš, da te togota tere, postoj nekoliko, nikar ne govori, ampak premišljuj na tihem, kaj bi pregovoril, ali storil. „Kdor jezo premaga, je premagal nar hujšega sovražnika,“ pravi modrian Seneka. Nikdar u jezi kogar ne posvari, in ne kaznuj; poterpi, da se ti kerv ohladi, in jeza mine, po tem še le stori, kar ti razum in zapoved božja veljeva. „Človek naj bo nagel k posluhu, pa počasen h govorjenju, počasen k jezi,“ uči sv. Jakob. Mnogo hudega pride iz jeze: sovraštvo, obrekovanje, poboji in druge pregrehe, ki so nesrečen sad, kterega naglojeza

rodi. Težek je kamen, in težek je pesek; pa težji ko vboje, je neumnega jeza“ — govori sv. Duh.

2. Sv. Frančišk je ponovljal u bolezni, posebno pa ob zadni uri kratke molitvice, ktere je u zdravih letih rad in pogosto molil. — Gotovo želiš tudi ti na smertni postelji še véro upanje in ljubezen obuditi, želiš obžalovati svoje grehe, Boga na pomoč klicati, naj bi ti moč dal, da premagaš skušnjave in težave u smertnih britkostih. Ljubi kristjan! to je res nar boljše orodje obraniti svojo dušo hude nevarnosti. Ali orodje samo ne pomaga, ako nisi izurjen, da ga rabiš. Davidu so bili dali kraljev oklep, škit in meč, da se bojuje s Goliatom; on pa to orodje pusti, ter vzame navadno fračo. Torej vadi se tudi u tem, česar boš na zadnje potreboval, dokler si zdrav in terden, in ne zanašaj se, da ti bodo prijatli in starši pri smertni postelji stali, te tolažili, in s teboj molili. Molitve drugih ti serca ogrevale ne bodo, ako se jih nisi sam naučil in večkrat u življenju jih molil. Zdaj se uči in pripravljaj na posledni boj, in moli rad, posebno u skušnjavah. „Kdor se pred bojem ne uči, kako naj bi se bojeval,“ — piše Kasiodor — „se ne bo ob času sile bojevati znal.“

3. Posebna lastnost sv. Frančiška je bila keršanska pohlevnost. Salezian sam piše od nje: „Kdor koli je keršansko pohleven, ima čutljivo serce do vsakega, rad odpusti in slabosti drugih zagovarja. Iz dobrotljivega serca je priljuden, kar se u njegovem govorjenju in djanju spozna, in stori, da mu je vse prijetno; njegova beseda ni nikolj terda, okorna in zapovedljiva. Ljuba prijaznost se sveti vedno iz njegovega obličja, in še od daleč ni tistim podoben, ki se jezno po drugih ozirajo, ki le odreči znajo, ali pa tako razžaljno dovolijo, da vso zaslugo dobrote zgubijo.“ Tako je sv. škof Salezian opominjal svojega dobrega prijatela Kamuža, slovečega škofa Belejskega, ki je nektere nedostojnosti preojstro svaril. „Resnica mora biti vsigdar ljubezniva,“ — mu pravi — „iz nagle gorečosti le hudo zvira. Svarjenja so terde jedi, ki se težko povžijejo; morajo se u gorkem ognju ljubezni tako dobro kuhati, da svojo okornost zgubijo.“ Pomnite si to vsi predstojniki podložnih, posebno pa vi gospodarji in gospodinje, ki svojej družini nikolj prijazne besede ponuditi ne morete; učite se od Saleziana keršanske pohlevnosti, in ne mislite, da se s kregom in kletvo nar več opravi; marveč ljubite svoje domače, in skerbite za nje; po tem vas bojo tudi oni ljubili in radi slušali.

Molitva.

O Bog, kteri si zavoljo zveličanja duš sv. Frančiška spoznovavca svojega in škofa hotel vsim vse storiti; dodeli milostljivo, da sladkosti tvoje ljubezni napolnjeni po naukih njegovega opominovanja, in skoz pripomoč njegovega zasluženja večno veselje dosežemo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXX. Dan januaria ali prosinca.

Sveta Martina, devica, mučenica.

Sv. devica Martina se je u tretjem stoletju po Kristusovem rojstvu u Rimu rodila, in je mučeniško smert za sveto véro za cesarja Aleksandra Severa u letu 228 storila. Ta cesar scer kristianov ni preganjal, ampak jim je bil prijazen; dasiravno malikovavec je visoko poštoval ime Jezusa Kristusa in postave njegovega svetega evangelja. Posebno mu je dopadil nauk svete vere: „Kar nočeš, da bi se tebi zgodilo, tudi ti drugim ne stori.“ U svojej cesarskej dvorani kakor na druge deržavne poslopja je ukazal te besede s velikim čerkami napisati, in vendar je tačas u Rimu kakor po deželah veliko kristianov mučenih bilo, ker so zoper keršanstvo in nja spoznovavce dane postave še veljale, koje so njegovi spredniki dali, posebno pa, ker je neki od cesarja močno obrajtan pravdnik, Ulpian po imenu, kristiane smertno sovražil. Kedar je tedaj cesar Rim zapustil in na vojske se podal, je Ulpian malikovavce zoper kristiane našuntal in jih kervavo preganjati začel.

Med temi kristiani je bila tudi sv. Martina, po celem Rimu slavno znana zavolj svojega plemenitega rodu, velikega bogastva, čistega in svetiga živlenja. Vse svojo premoženje je med vboge razdelila. Ker je sveto čistost tolko ljubila, in za širanje kraljestva božjega močno gorela, ji je, dasiravno še mladi, bila cerkvena služba diakonise izročena, po kteri je mlade keršenke u keršanskem nauku podučevala in zaˌvboge in betežne skerbela. Stanovitno se je vstavlala malikom darovati, za to jo nevsmileno tepejo, s železnimi grebeni po celem truplu razmesarijo in divje zverine nad njo spuste, ali te ji žalega kaj ne storijo. U ogenj jo veržejo, pa tudi ogenj ji ne škodje; pri vsih tih mukah sveti veri zvesta ostane. Poslednič sodnik ukaže ji glavo odsekati. — Popolno veljajo od nje besede sv. Duha, ki govori: „Častita je u očeh Gospodovih smert njegovih svetnikov. — Njih dela grejo za njimi.“ — Že u 6. stoletju so ji u Rimu krasno cerkvo postavili, in vérni vsih krajev so njeni spomin slovesno obhajali. U letu 1633 za svetega očeta Urbana VIII. so njeno sveto truplo u že stari in zapušeni cerkvi izkopali, cerkvo čedno popravili, njene svete ostanke častito u njo shranili, in vérni, posebno Rimlani so njeni spomin prav goreče zopet obhajali.

Nauk in posnema.

1. Kakor sv. Martina, tako je jezer in jezer mučenikov in mučenic za sveto véro svoje življenje dalo in veselo svojo kri prelilo. Iz vsake kapelce presvete kervi, ki jo je Kristus na gori Kalvarii prelil, so mučeniki, mučenice prirastle, ki so resnico svete keršanske vére pred celim svetom s svojim življenjem poterdili. Čez vse drag, za visoko ceno kuplen zaklad je sveta Kristusova véra, ktero ti kristian, kristiana spoznaš, in po kteri živeti tebi dan denašen ni treba muk preterpeti, premoženja in življenja zgubiti. — Zatorej se Gospodu nebes in zemlje vsak dan zahvaliti moreš za življenje in zdravje, živež in oblačilo, in za druge dobrote, ktere na duši in truplu neprenehama prijemaš, hvali in zahvali ga pred vsem iz celega serca za neprecenlivo gnado prave vere, u kteri si izrejen in podučen; ona je naj veči vsih dobrot nebeškega Očeta. Naj lepše boš pa svojo zahvalo Bogu pokazal, ako se te gnade ne sramuješ, ampak svojo véro očitno spoznaš s besedami in u djanju.

2. Kar kristian u sercu vérje, mora tudi očitno spoznati, drugač mu véra nič ne pomaga. Sv. apostol Paul govori: „U sercu se vérje k pravičnosti, s ustmi se pa zgodi spoznanje k zveličanju.“ Kdor se Kristusa in njegovega nebeškega nauka pred ljudmi sramuje, tega se bo tudi Kristus sramoval, kedar bo u svojem nebeškem veličastvu prišel.

Kedar tedaj slišiš od vere Kristusove, od svete cerkve, njenih postav in služabnikov nespodobno in zaničlivo govoriti, takrat Kristus od tebe terja, da svojo vero s ustmi očitno spoznaš, gerdo govorjenje zaverneš, se za čast Jezusovo skusiš. Če tega ne storiš, svojo vero zatajiš, in tudi Kristus bo tebe pred svojim nebeškim Očetom zatajil.

3. Si pa dolžen u posebnih priložnostih svojo vero očitno s ustmi spoznati, tak si pa tudi dolžen vsak dan, vsako minuto svojega življenja taisto u djanju skazati. Kaj bi nam pomagalo, ako bi Kristusa s ustmi spoznali, skoz svoje dela ga pa zatajili? — Ne opusti tedaj nikdar svojo juterno in večerno molitvo zvesto vsak dan opraviti, moli, ko se k jedi vsedeš in od mize greš, ne sramuj se, kedar cerkva s glasnim zvonom k molitvi vabi, se odkriti, prekrižati in pred ljudmi pokazati, da si pravoveren kristian. Skerbno hodi k službi boži o nedelah in praznikih, pogosto prejemaj svete zakramente, tenko derži zapovedane postne dni. — Kedar je kaj za čast božjo, za olepšanje hiše Gospodove potreba, ne odteguj se po svoji premožnosti vložiti; — vidiš ali slišiš, da se u tvoji hiši, ali pa u soseski Bog žali, zapovedi božje in cerkvene prelomlajo, ne terpi tega, opominaj, svari, vstavljaj se pohujšanju; — poduči nevedne, tolaži žalostne, pristopi revnim in zapušenim, postrezi bolnikom in u vsem pokaži, da sveta véra u tvojem sercu živi, in da nisi zastonj gnade svetega kersta prijel. Tako bo svetila luč tvojih lepih, dobrih del pred ljudmi, in oni bodo hvalili in častili Očeta, ki je u nebesih. — Tako ti bo krona življenja večnega gotova, ker bo Kristus svojo obljubo do-

polnil: „Kdor bo mene pred ljudmi spoznal, tega bom tudi jaz pred svojim nebeškim Očetom spoznal.“

Molitva.

O Bog! kteri si med drugimi čudeži svoje mogočnosti tudi slabemu spolu premaganje u mukah dal: dodeli milostlivo, da, ker sv. Martine device in mučenice tvoje god častito obhajamo, po njenih zgledih k tebi pridemo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXXI. Dan januaria ali prosinca.

Sveti Peter Nolaščan, spoznovavec.

Sv. Peter, iz rodbine Nolaščanskih plemenitašev, je bil rojen u Rekaudu blizo Karkasone u krajini Languedoški na Francoskem léta 1190. Še mladih let, je bil deček toliko žlahtnega, blagega serca do vbogih, da se je vsigdar milo jokal, ko je sromaka ali berača vidil, in mu ni imel kaj podati. Nar laglej so ga starši potolažili, ako so mu kakov darek potisnuli, da ga je vbožcu dal. Ko je nekoliko odrasel, so mu dobri stariši včasi kakov denar podelili, naj bi ga imel za kratkočasno veselje; ali miloserčnemu dečeku je bilo nar veči veselje, kadar je vboge obdaroval s tem, kar si je nabral. Marljiv ko pridna bčelica, je neprenehoma skerbel, da bi si potrebnih naukov pridobil, um razbistril, in serce požlahnil; torej je u znanostih srečno napredoval. Vendar pobožnosti ni zanemaril; vedel je, da bistra glava brez pobožnega serca je podobna cvetečemu drevesu brez žlahnega sadja. Nar bolj je pa sramožljiv mladenč skerbel sv. čistost ohraniti, naj bi bolj iskreno Bogu služil. Bežal je torej in se varoval nar manjšega greha, ker je vedel, da greh živ plamen pobožnosti pogasi, ter božji strah u sercu zaduši.

Ljubi Bog večkrat svoje služavnike skuša, naj se njih čednost okrepi; kakor se je tudi mlademu Petru godilo. U nar lepših letih starosti mu pobere nemila smert ljubeznive roditele. Pa še druga žalost mu serce navdaja. Ravno takrat so blodili po južnem Francoskem silni krivoverci, po imenu Albigenzi, ter so se širili po celi deželi, kakor se sploh malopridne semena rade razplodijo. Njih nevarne tovaršije se zogniti, poproda Peter svojo premoženje, ga razdeli med vboge, in se oberne na Špansko. Tam je bil nekoliko časa učitelj in odgojitelj Jakoba kraljiča aragonskega. Od ondot se preseli u Barcelono, kder je u posvetnem oblačilu u resnici prav duhovno živel.

U Barceloni Peter sliši, kako hudo se kristjanom godi, ki vjeti zdihujejo pod težkim jarmom divjih zamorcov in drugih nevsmiljenih sovražnikov keršanske vere. Tresel se je, ko je pomislil veliko nevarnost za nje, vero zatajiti, in dušno zveličanje zgubiti. Vso ostalo dedšino oberne u odkupilo nesrečnih kristjanov. Tako živo mu ljubezen do bližnega u vsmiljenem sercu gori, da želji sam sebe prodati, naj bi s toj cenoj druge rešiti mogel, ali se pa za nje u zamejo dati. Tri sto takih nesrečnih jetnikov je bil naenkrat odkupil. Ko je po tem po noči prav iz serca molil, in premišljeval, kako bi tudi še drugim pomagal, se mu prikaže božja porodnica, pohvali njegovo miloserčnost, ter mu oznani, da je Bogu in njej dopadljivo, ako vtemelji duhoven red, kterega članovi ali udje bi si prizadevali, da se nesrečni keršanski jetniki rešijo. Peter razodene to prikazen sv. Rajmundu Penafort-skemu, ki je bil njegov spovednik, in je ravno u tisti noči enako prikazen vidil. Oba se podasta k Jakobu kralju aragonskemu, kteremu je bila nebeška mati božjo voljo od te reči tudi že razodela. Niso več dvomili, kaj Bog od njih imeti hoče, torej se brez odloga svetega dela lotijo. Pravila, po kterih redovniki živeti imajo, je osnoval sv. Rajmund. U letu 1223 prejme iz njegovih rok Peter redovno obleko u cerkvi sv. križa, in je bil postavljen pervi predstojnik redovnikov. Razun navadnih zaobljub vboštva, čistosti in pokoršine, si je te red še šterto izvoljil, da hoče vsaki izmed redovnikov, ako bi treba bilo, za odkuplenje jetnikov samega sebe ponuditi. Mnogo nasprotnikov je grajalo naredbe in obstoj tega hvalevrednega reda, ali pogumen Peter se tega ne ostraši. Preden je svetu slovo dal, se je že bilo znamenito družtvo redovnikov zbralo, ki so u mnogih samostanih k blagonosnemu delu se sedinili. Ob času, ko so maloverci in sovražniki božji nar hujše razsajali, je tolažil sv. Peter večkrat svoje brate, rekoč: „Bogaboječi bodimo, in hvalimo Gospoda. U njegovih rokah so serca človeške, zamore jih nagnuti kamor hoče.“ Eno in trideset lét je vodil Peter svoje redovnike, ter je mnogo jezerov jetnikov rešil grozovitne sužnosti, ki bi bili brez njega in njegovih milodušnih bratov časno in morebiti tudi večno nesrečni.

Ko Peter čuti, da mu čas življenja že h koncu doteka, pokliče k sebi svoje duhovske sinove, ter jih lepo očetovsko opominja, naj ne pešajo u ljubezni do vbogih jetnikov. Po tem prejme pobožno sv. zakramente, moli, in po besedah sv. pesnika: „Odrešenje je poslal Gospod svojemu ljudstvu“ — kmalo in mirno umerje božično noč leta 1256.

Peter Nolaščan je večkrat serčno željel obiskati pokopališe svojega zaštitnika sv. apostola Petra; pa nikdar ni imel pri-

ložnosti to svojo željo spolniti, kar ga je hudo žalostilo. Pripoveduje se, da se mu na to sv. apostol sam prikaže rekoč: „Naše želje, akoravno svete, se vsigdar spolniti ne smejo. Večkrat je Bog s željoj zadovoljen. Vem da bi me rad u Rimu obiskal, pa Bog je sklenil drugače. Ker me ti obiskati ne moreš, te jaz obišem, in te bom štitil do konca.“ Tako — pravijo — so se mu tudi prikazali njegov angel varh in drugi svetniki, nar večkrat pa prečista devica Maria, kterej je božji ljubej nar veči čast in ljubezen skazoval. — Gotovo je, da božja mati nobenega ne zapusti, ki se njenej priprošnji zvesto priporoča. To si je skusil tudi Nolaščan njen zvesti služavnik, kteri je umirajoč še zdihnil: „O kako sladko se umerje pod varstvom Mariinim!“

Nauk in posnema.

1. Tu imaš keršanski mladenč lep izgled, po kterem se ravnaj u nevarnih letih svoje mladosti. Sv. Peter je živo občutil, da ni zadosti, ako se le glava s vednostmi napolni, če pa serce prazno ostane. Prizadeval si je, da je nauk tudi serce prešinul, ter je u djanju pokazal, kar se je lepiga naučil. Oj da bi mladenči, ki po učilnicah hodijo, sv. Petra posnemati hteli! koliko več zvestih kristjanov, sv. nebeščanov bi štela sv. mati katolška cerkev! Pač škoda za mnogo bistro glavico, ki res u znanostih veselo napreduje, alj kadar je treba pokazati, kaj sv. čednost velja, kako naj kristjan se obnaša, tedaj se vidi, da u sercu prave pobožnosti ni, ker se ne vkloni temu, kar večni zakon božji zapoveduje. „Učenost napihuje, ljubezen povdiguje,“ — govori sv. Paul.

2. Sv. Peter se je skerbno ogibal tudi nar manjšega greha, ker se je bal, da bi s časoma u velike ali smertne grehe zabredel, in se pogubil. Ti, moj kristjan, hočeš tudi enkrat zveličan biti. K temu je pred vsem potrebno, da se varuješ smertnega greha, kteri ti nebeške vrata zaklene. Majhen greh ti scer u nebesa ne vbrani, pa pot ti naravnava k večem božjem žalenju. Tudi majheni madeži se poznajo na beli ruti, in če jih mnogo na njo pride, se težko več snažno oprati da. Kdor malih grehov ne porajta, jih bo pogosto in iz navade storil, navada grešiti te pa u smertne grehe pelja, ker te vedno bolj od Boga obrača. Hočeš hišo ognja ovarovati, tudi iskrice u slamo ne spusti; hočeš dušo večne nesreče obraniti, varuj jo tudi odpustljivega greha. Kdor se malega ne varuje, bo sčasoma se pogreznil,“ — govori sv. Duh; in sv. papež Gregor pravi: „Ako odpustljivih grehov ne porajtamo, bomo kmalo nevedoma u velike zagazili.“

Molitva.

O Bog, kteri si po svoji neskončni modrosti sv. Petra zvoljil, naj bi po izgledu tvoje ljubezni verne kristjane sužnosti otel; dedeli nam, da bomo po njegovi priprošnji greha sužnosti prosti, večno se u nebesih veselili. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Življenje Svetnikov
za vse dni februaria ali svečana.

I. Dan februaria ali svečana.

Sveti Ignaci, škof in mučenik.

Blizo Palestine, svete zemlje, je dežela Siria, tam mesto Antiohia, kder so se učenci Jezusovi najpred imenovali kristiani. Sam sv. Peter, pervi med apostoli, je bil tam dalje časa škof. Za svetim Petrom je nastopil Evodi, in za njim sveti Ignaci (Ognjevit), kakor se misli, rojen Antiohenčan. On je več svetih apostolov osobno in dobro poznal, posebno se je obhodil s svetim Joanezom, ljubimcem Jezusovim, od njega je sveto véro sprijel in iskreno ljubezen do Jezusa, zato se imenuje Ignaci, to je Ognjevit. On je bil mož prav apostolski in se je imenoval tudi Teofor, to je božji mož, kteri Boga u svojem sercu nosi.

Četirideset lét je marljivo in skerbno vladal cerkev antiohensko in je prestal preganjanje kristianov od Domiciana

cesarja rimskega. On je opominjal kristiane, da naj so stanovitni u véri, pokorni in poslušni duhovnikom in škofom, da naj se ne dajo zapeljati od paganov in nevérnikov: „Slušajte in vbogajte škofe, bodite pokorni duhovnikom; čuvajte se krivovérnikov, kakor zalezivne, nevarne zverine, ktera zlobno rani; in take rane težko zacelijo.“ Za se ni nič gorečneje željel, kakor svoje življenje dati za sveto véro, da bi tem postal podobneji Jezusu — kar se mu je tudi prigodilo.

Rimski cesar Trajan je Parte, Skite, Dake in druge narode u vojski premagal léta 107. Od te pobéde in premaganja napuhnjen je mislil, da mu je že vse podverženo in podrobleno zvunaj bogaboječih kristianov. Ravno tedaj se je pripravljal u boj na Armene, je ustanovil u Antiohii in je ukazal po navadi paganskej bogom žertvovati ali darovati, da bi mu u vojski šlo bolje po sreči. Ker pa naravno kristiani tega niso mogli storiti, jim je cesar začel žugati in protiti, ako bi ne hoteli bogov paganskih moliti. Pagani, neverniki so cesarju tožili rekoč, da škof Ignaci kristianom brani cesarsko zapovéd spolnovati in nje zapeljuje u nepokornost.

Trajan to zaslišati, se je močno razserdil, sv. Ignacia pred se poklical in zagledavši ga, na njega navalil, prašaje ga: „Je li to istina, česar te tožijo, da nečeš bogom žertvovati ti, in še drugim braniš?“ „Ti se motiš, o cesar, je rekel sv. Ignaci, da malike, podobe paganskih bogov bogove imenuješ. Samo eden je Bog, kteri je vstvaril nebo in zemljo in vse, kar je u njima. Samo eden je Jezus Kristus, edinorodjeni sin božji, kteriga kraljestvo doseči iskreno želim.“ — Cesar reče: „Nečem se prepirati in prekarjati s teboj; žertvuj bogom, jaz hočem te povišati za višjega duhovnika Jupitrovega in te sprijeti za svetovavca u svoj cesarski svét; ako nečes, pogineš u strašnej smerti.“ Sv. Ignaci mu odgovori: „Jaz sim duhovnik Boga naj višjega, njemu žertvujem (ofrujem) vsaki dan; blagor meni, ako umerjem za njegovo sv. véro!“ Ves raskačen obsodi ga Trajan na smert in vkaže: „Svežite Ignacia in peljite ga svezanega po vojakih u Rim, tam naj se predverže divjej zverini, da ga razterga očitno ljudstvu na ogled.“

Zaslišati te ukaz se je sv. škof razveselil in glasno rekel: „Zahvalim se tebi milostljivi Bog za dodeleno milost, da si me vredniga storil, kakor tvoj apostel Paul s železjem uklenjenimu biti, in da morem svojo ljubezen do tebe s svojo smertjo skazati.“ S veseljem se je dal ukleniti, je molil za vse kristiane, je plakaje svoje ovčice opomenul k stanovitnosti, in jih je Bogu priporočil. Vojaki so ga gnali do pomorskega

mesta Seleucie, odtod črez morje po barki u mésto Smirno, kder je stopil spet na suho zemljo in je objiskal tamošnjega škofa sv. Polikarpa, kteri je tudi bil učenec svetega apostola Joaneza, je pri njem prebival on in tudi dva duhovnika, ktera sta ga do Rima spremljala. Vse sosedščine in občine kristianske okolj Smirne so po svojih dušnih pastirjih sv. Ignacia pozdravile. On je pak sv. Polikarpa in ostale kristiane prosil, naj vsi molijo, da bi ga Bog pokrepčal in poterdil, vse muke stanovitno in srečno prestati.

Po potu iz Antiohie do Rima je mnogo moral prestati od sirovih in bezočnih vojakov. On sam piše u ednem listu: „Od Sirie do Rima moram se mnogo boriti s divjimi zverinami po suhi zemlji in po morju, po dné in po noči, ker imam deset levov neprestano okolj sebe, to je deset vojakov, kteri še le bezočneji prihajajo, ako se jim dobrota stori. Pa bodi u ime božje! njih bezočnost pomaga mi, da bodem popolni služavnik Jezusov. Vendar za del tega še nisim opravičen. Oj da bi rajši že divjej zverini bil predveržen, kterej sim naménjen.“

On je pisal različnim sosedščinam kristianskim, jih je serčno opominjeval k vsoj pravičnosti, in jim naznanoval svojo vročo željo vse njemu naménjene muke za Jezusovo ime radostno terpeti in prestati. Tudi je poslal eden list rimskim kristianom, po kterem jih je prosil, da bi se iz ljubezni do njega, morebiti ne soperstavili njegovemu mučenju (martranju), ker on sam serčno želi umréti.

Zadnič je ti sveti škof po mnogih prestanih težavah dosegel Rim. Velike trume kristianov so mu hitele naproti, so ga prijazno pozdravljale in ga oplakovale. On se je pak radoval, nad prihodnoj smertjo svojoj veselil, je pokleknivši s njimi Boga prosil za vse kristiane, naj bi prestalo in henjalo okrutno preganjanje, naj bi kristiani po bratersko živeli u ljubezni, slogi (edinosti) in u blagi vzajemnosti; sam sebe je pak izročil Bogu u žertvo in u prijeten dar.

Svetega Ignacia so strašno mučili in ga zadnič u gledališe peljali in ga tam po cesarjovem ukazu predvergli derečej zverini, da bi ga na očigled ljudstva raztergala. Na gledališu se je obernul k sbranimu ljudstvu in je javno povedal, da hoče zavoljo vére Kristusove terpeti in umréti. Zatim je pokleknil in molil. Ko je slišal dva leva rijuti, je glasno zaupil: „Jaz sim kakor žito Kristusovo; naj me divja zverina s zobmi zmele, da bodem kakor čist kruh Kristusov.“ Zdaj so dva leva na njega spustili, ktera sta strašno na njega planila in ga na drobne kose kervavo raztergala, in meso vse po-

žerla, da ni od njegovega trupla nič ostalo, kakor je sam želil, mémo naj večjih kosti. Kristiani so te njegove kosti častno pobrali, jih u tenko platno zavili, jih seboj spet nazaj u Antiohio nesli, in kakor svetinjo s veliko častjo u cerkvi zahranili.

Njegovi tovarši in prijatelji, kteri so na svoje vlastne oči vidili, kako je terpel in umerl, so celo noč zatim prebedeli, jokali in vroče Boga prosili, da bi blagovoljil na njih žalost pogledati in po vsem tem, kar se je zgodilo, jih nékako potolažiti. Ko so zaspali, so nékteri izmed njih vidili svetega Ignacia, kakor da bi pred njimi stal in jih objemal; drugi, kakor da bi klečal in molil; spet drugim se je prikazal, kakor bi ves znojen in utrujen od težkega déla prišel in stal pred božjim sedežem poln zaupanja in obdan s nebeškoj svétloboj in slavoj. To jih je neizmérno potolažilo in so za to Boga, od kterega vsak dober dar pride, slavili in sv. Ignacia častili.

Nauk in posnema.

1. Za nauk hočemo nektere izreke iz listov svetega Ignacia premišljevati. On piše med ostalim: „Jaz se obetujem, darujem, za véro svetega križa, ki je nevérnikom gnjusoba, nam pa izvir zveličanja in véčnega življenja. — Nobeden ne gledaj s zlobnim in sovražnim očesom na drugega, temoč ne prestanite se ljubiti med seboj. — Molite tudi za ostale (druge) ljudi, kteri niso kristiani, molite za nje brez prestanja, ker se morebiti še k pravici obernejo; molite, da bi tudi oni k Bogu prišli. Učite jih, vsaj s svojemi dobremi deli. Ako so oni hude volje, gnjevni, bodite vi poterpežljivi; ako oni prevzetujejo, se vi ponižajte; ako oni vas obrékujejo, vi za nje molite; ako se oni motijo, stojte vi stanovitni u véri; ako vidite, da se oni jezijo, hudobno ugonavljajo, bodite vi pohlevni. Daleko od vas bodi, da bi morebiti hotéli jih u tem naslédovati; mi se jim skažimo rajši dobrotljivi, prijazni, dobroserčni kakor bratje, in tako si prizadevajmo, da bi Gospod Boga naslédovali. Kdékoli je prepir, nesklad, nesloga in hudobija, tam Bog ne prebiva. Vendar Bog vsakemu odpusti, kteri se spokori, ako si premisli, in se verne k slogi in k edinstvu, ktero Bog térja.“

2. „Glejte, kako se božjim naménam vstavljajo, kteri drugače mislijo u milosti božjej, u svetej véri, ktera nam je po Jezusu Kristusu došla. Ne marajo za ljubezen bližnjega, ne marajo za vdove in sirote, ne za stiskane, ne za zaperte u ječi, ne za izpušene iz temnice, ne za lačne ne za žejne. — Oni ne hodijo k svetmu obhajilu, ne k molitvam, ker ne vérujejo, da je sveto obhajilo utéleni odrešenik Jezus Kristus, kteri je terpel za grehe naše in je od

mertvih ustal po vsemogočnosti Očeta nebeškega. Zato kterimkoli ni po volji toti dar božji, bodo umerli u svojem nespametnem zoperstavljanju. Bolje bi jim bilo, da bi s nami obhajali u ljubezni spomén poslednje večerje Jezusove, in se tako tudi oni zveličali.“

3. „Varujte se nesloge in razpartije, iz nju izvira mnogo zlega in hudega. Škofe slušajte in jim bodite pokorni vsi, kakor Kristus svojemu Očetu nebeškomu; duhovnikom bodite pokorni kakor apostolom, k vam poslanim. Jaz svoje življenje obetujem in darujem za tiste, kteri so podložni škofom in duhovnikom. Derži se tverdno, kakor naklo, na kterem se kuje. Pri slavnem vojaku se zgodi, da premaga še po ranah obderženih. Zlasti moramo po volji božjej vse poterpeti, da tudi on s nami poterpi. Samo gledaj, da bi vsigdar še gorljivejši bil, kakor si zdaj. Pohlevno si prizanašajte, kakor tudi gospod Bog vam prizanaša.“

Molitva.

Oj vsmileni Jezus, sin Boga živega, pridi u serca naše in užgi u njih pravo ognjeno ljubezen do tebe, da bi kakor sv. Ignaci tebe ljubili, tebi živeli, tebi umerli, in pri tebi se veselili na veke vekov. Amen.

II. Dan februarija ali svečana.

Svéčnica ali očišenje dévice Marie.

Današni praznik se je že u naj starejših časih posvečeval in se imenuje svečnica, ali očišva dévice Marie; tudi bi

se po pravici imenovati mogel, darovanje Jezusa Kristusa u tempelnu. Svéčnica se imenuje od sveč, ktere se na te dan blagoslovijo (žegnajo) na spomin, da je Gospod Jezus Kristus prava luč tega svéta. Devica Maria in sveti Jožef sta pervokrat déte Jezusa u tempel prinesla in ga Očetu nebeškemu u človeškej podobi, ktero je na se vzel, predstavila in ga darovala, kder je bil tudi proglašen za luč k razsvetlenju narodom, in k slavi in časti ljudstva Izraelskega; on se je potle tudi sam imenoval luč svéta. Zato radujmo in veselimo se, da nam je Bog to milost dodélil, k tej luči priti, ktero je starček, pobožni Simeon tako milo razglasil in oznanil. Ta svétla luč, Jezus Kristus, blagodarno osvétluje človeka, brez ktere bi nas obdajala žalostna slépota in tema dohovna.

Očišva dévice Marie se te praznik imenuje zato, ker je dévica Maria prostovoljno se podvergla tistej postavi, ktera je bila od Boga dana porodnim ženam. Bog je namreč u stari zavesi (testamentu) dvé posebni zapovedi dal: Pervo, da je žena, ktera je dečka (fantiča) porodila, četirideset dni nečista in se ne smé nič blagoslovleniga (žegnaniga) dotekniti, ne u tempel stopiti; po teh dnéh je pa morala s detetom u tempel priti in darovati edno jagne in ednega goloba, ali edno gerlico. Ako je bila žena vbožna, da ni premogla darovati jagnjeta, je morala prinesti dva mlada goloba ali dvoje gerlic, in duhovnik je te stvari Bogu žertvoval (ofral) in nad ženoj molil. Tako se je žena očistila.

Drugo zapoved je Bog dal, da ima vsak pervorojen deček biti Bogu u tempel darovan, kakor Bogu posvéčen in spet za neki denar réšen. Dévica Maria je od svetega Duha spočela, ona naj čistejša mati, ni nobeniga očiševanja potrébovala, vendar se je pokorno zapovédi podvergla, s detetom mladim in svetim Jožefom u tempel šla in zaukazan dar opravila. Oj kako je bila ponižna in pokorna, nam vsim prelep izgled!

Kaj te praznik u sebi ima, to nam svet evangelist Lukež krasno popiše, rekoč: „Kadar so se dopolnili dni očiševanja Marie po postavi Mojzesovi, so prinesli Jezusa u Jeruzalem, da bi ga postavili pred Gospod-Boga, (kakor je pisano u postavi Gospodovi: da vsako pervorojeno možkega spola, ktero pervič odpre materno telo, bodi posvečeno Gospod-Bogu) in da bi dali dar, kakor je rečeno u postavi Gospodovi: dvoje gerlic ali dvoje mladih golobov. In glej! človek je bil u Jeruzalemu, kterimu je bilo ime Simeon, in te človek je bil pravičen in pobožen in je čakal oveselenja Izraelskega naroda in sveti Duh je bil u njem. In bilo je njemu razodeto od sve-

tiga Duha, da ne bode smerti vidil, temoč da bode popred vidil Gospoda Kristusa. On je prišel od svetiga Duha vodjen u tempel. In kadar so déte Jezusa u tempel prinesli njegovi starejši, da bi za njega storili po navadi zakona (postave), tedaj ga je on vzel na svoje naročje in je hvalil Boga in je rékel: „Zdaj pustiš svojega služavnika, o Gospod! po svojej besedi u miru iti! ker moje oči so vidile zveličanje tvoje, ktero si pripravil pred obličjem vseh ljudi, luč k razsvetlenju nevérnikom in k slavi svojega ljudstva Izraelskega.“ Jožef in mati Jezusova sta se čudila temu, kar se je govorilo o njem. In Simeon jih je blagoslovil (požegnal) in je rekel Marii, materi njegovoj: „Glej! toti je postavlen k padcu in k vstajenju mnogim u Izraeli, in k znamenju, kterimu se bode zopergovorilo. In tvojo vlastno dušo bode probodil meč, da bodo razodete misli mnogih serc.“ Tudi je bila Ana prerokinja, hčer Fanuelova, iz roda Aser. Ta se je že zlo postarala u dneh mnogih, in je živela s svojim možem sedem lét po svojem devištvu. In je bila vdova in imela blizo četiri in osemdeset lét; ktera ni prišla iz tempelna in je Bogu s postam in molitvami noč in dan služila. Ona je ravno tisto uro pristopila, hvalila Boga in govorila od njega vsim, kteri so čakali na odrešenje Izraelsko. In kadar so zveršili (dopernesli) vse po postavi Gospodovi, so se vernili u Galileo u svoje mésto Nazaret. Déte pak je raslo in močneje prihajalo polno modrosti in milost božja je bila u njem.

Nauk in posnema.

1. Današni praznik nam več lépih naukov da. Glej, dévica Maria, ktera je Jezusa Kristusa, Sina božjega od svetiga Duha spočela, ni imela, kakor druge žene potrébe, pred Gospod-Bogam se očiševati, tudi Jezusa Kristusa ni bilo potréba s darom izkupovati, ker je sam sebe za nas dobrovoljno se božjej pravici daroval. Pa on in njegova mati Maria sta ponižno in pokorno se podvergla ukazom stare zaveze, in dasta nam izgled, da tudi mi u zapovedih cerkevnih nimamo modrovati, temoč radovoljno in prostodušno nje dopolnovati, akoravno bi jih nékdaj prav razuméti ne mogli, zakaj so dane, in akoravno bi se zdelo, da nas ne zadenejo. Pokorno dete ne poprašuje stariše, zakaj se mu je to ali uno zaukazalo, temoč gredoč njih zapovédi zveršuje in dopolni. Devica Maria se ni sramovala postavam se podvreči, ktere njo niso zadevale, in njej se ni zdélo težko za tega dél dalek in težaven pot nastopiti, temoč je zveršila vse kar je postava ukazovala. — Prav naopak délajo nekteri kristiani, kteri se sramujejo se pokrižati, pred jedjo in po jedi moliti;

kterim je pretežko zapovédane poste deržati, ali pa se jim vtoži pred živim Bogom pri sveti maši poklekniti, zapovédi božje in cerkvene dopolnovati. Takim je gospod Jezus Kristus položen k padcu, ne pak k vstajenju.

2. Dévica Maria je bila vsa čista, ko je od svetiga Duha spočela in ostala devica, ko je vsmileniga Jezusa rodila. Ona je žegnana med vsemi ženami in vendar se je postavila med žene, ktere so očiševanja potrebovale, in ni se črez druge povzdigovala. Daleč od nje je bila prevzetnost, napuh, in vsaka ošabnost; ona je bila sama ljubezniva ponižnost in prijaznost. Akoravno od kraljevske kervi, se je med vbožne žene spočitala, kakor one je darovala namesto jagnjeta dvoje gerlic, in se ni sramovala, svoje vboštvo očitno zkazati. Blagoslovlena med vsemi ženami, povišana za božjo porodnico, je ostala pohlevna in ponižna služavnica Gospod-Boga. Kako krasna je taka žlahtna ponižnost! — Tako ponižnih misel bodi tudi ti. Ponižnost pokrije mnogo grehov, zadobi milost božjo, je dopadljiva Bogu in ljudem; ona je kakor žlahen duh pri cvetlicah. Kdor se sam poniža, bode povišan, kdor se sam povišuje, bode ponižan. Kako gnjusno je, ako nekdo po neumnosti se ošabno povzdviguje, bodi za dél svojega imenitnega stana, ali za del svojega žlahnega rodu, ali za del svojega premoženja, ali clo za del svoje telesne minljive lepote, ali zadnič morebiti zavoljo nekterih izverstnih lastnosti, ktere na sebi ima. K čemu prazna prevzetija? Bodi kdo še tako izversten, lehko da jih je mnogo u ravno tej stvari še izverstnejih, kakor ti. Lehko da je tisti, nad kterim se povzdvigneš u kaki drugej stvari spet izverstnejši kakor ti: morebiti, da je pred Bogam tisti več vréden kakor ti, kteriga zametuješ. In ako bi ravno imel ti naj izverstneje lastnosti, ako bi bil naj žlahneji, naj bogateji, naj krasneji — vse to ni tvoja lastnina, temoč le lép, pa ne zaslužen dar milostljivega in dobrotljivega Boga. „Kaj imaš, da bi ne bil prijel? Ako si pak prijel, kaj se hvališ, kakor da bi ne bil prijel? — Naj se ne hvali moder s svojo modrostjo, ne močen s svojo močjo, ne bogat s svojim bogatstvom,“ uči sv. Duh.

Molitva.

Vsegamogočni večni Bog, tvoje veličastvo ponižno molimo, in te prosimo, da kakor je tvoj edinorojen Sin, s našim mesom obdan, današni dan bil u tempel pred tebe postavlen, tako stori, da bomo tudi mi s očišenim sercom pred te postavleni, po ravno tem Gospodu našem Jezusu Kristusu i. t. d.

III. Dan februaria ali svečana.

Sveti Blaž, škof in mučenik.

Sv. Blaž se je narodil u mestu Sebaste, ktero je u Asii, u deželi Kapadocii. Roditelji njegovi so bili rodu slavnega in

so svojega sinu izverstno izredili. On se je zdravilstva učil, in je neprestano rasel u strahu božjem, u véri in u ljubezni, že od mladosti ves bogaboječ, dobrotljiv in vsmilen do vbogih, je bil verlo ponižen, in zlo pohleven. Bil je zavoljo teh kreposti Bogu in ljudem všeč in prijeten, zato so ga Sebastianci jednomiselno in složno izvoljili škofa svojega. Nekoliko lét je srečno, mirno in skerbno vladal svoje ovčice, ktere je apostolski mož iz céliga serca ljubil, kar se je naj jasneje skazalo u preganjanju kristianov ob času cesarja Diokleciana. U tistih za kristiane žalostnih dobah so mnogo kristianov vjelí, nevsmileno mučili in usmertili. Tu je Blaž sam s lastno nevarnostjo kristiane objiskoval u temnicah in ječah, jih je tolažil, povzbudjeval, jih s presvetim rešnim telésom obhajal, jih k mukam in k smerti pripravljal, in je pomorjene častno pokopaval.

On je mislil ostati pri svojej občini u vsaki nevarnosti. Ko je pa za Dioklecianom cesar Licini proti kristianom povstal, in Agrikola za vladitelja deželniga u Sebaste poslal, da bi vse kar je kristianskega iztrebil, so duhovniki svetega Blaža prosili, in tudi Bog ga je opoméнil, da bi se za nekoliko časa temu vihru preganjanja zognul. Zato je izvolil nékoliko duhovnikov, da bi med tem na mesto njega kristiane tolažili in jih podpirali, on pa je vtekel do gor argejskih, in se je skrival u nekem berlogu med skalovjem ter je Bogu služil u molitvah in postu. Plaha in strahljiva zverina se je njega navadila in okrotila; in kakor da bi razuméla, je prihajala k njemu in mu iz rok pičo jemala in jedla.

Tega časa je poslal Agrikola lovce, da bi zverine nalovili, s kteroj bi se kristiani boriti morali. Zverina vplašena je bežala ravno u berlog svetiga Blaža, kakor da bi pričakovala pri njem obrambo in ohrano; lovci pa tekó za zverinoj. Pa kako so se zavzeli vidivši človeka klečé molečega! Ko so spoznali, da je te moleči mož dobro znan škof Sebastenski, so u mésto se berzo vernivši, vse Agrikoli povedali, kar so vidili. Agrikola je poslal beriče, da sv. Blaža vjamejo in ostale kristiane, kteri se morebiti še po gorah skrivajo, in da jih pred sodbo pripeljajo. Beriči so ga najšli še moliti, in so mu povedeli ukaz vladateljev. On jim prijazno reče: „Sini moji! pojdem s vami, Gospod Bog se mi je trikrat u sneh prikazal in mi je ukazal svoj dar ali obét darovati.“ Voljno je šel š njimi raz goro. Med potjem so mu pripeljali še néke bolnike, ktere je Bog na njegovo priprošnjo ozdravil. Neki mladeneč edini sin matere svoje vdove je ribjo kost požerl; u gerlu mu je obtičala in jo niso mogli nikako

iz gerla izpraviti. Vrat je strašno otekel s velikoj bolečinoj. Mladenč je bil u smertni nevarnosti. Mati mladenčeva je sv. Blaža plakaje prosila, da bi ji edinoga sina ozdravil. Sv. Blažej je malo pomolil in mladenča blagosloveč pokrižal in ga ozdravil. *)

Agrikola je bil iz perva proti Blažu verlo priljuden in ga je sladkimi besedami nagovarval, da bi Kristusa zatajivši molike molil. Pa zastonj. Sv. škof se je branil stanovitno s vsoj siloj, zato je Agrikola razkačen služavnika božjega ukazal nemilo biti. Tukaj se je skazalo, da je milost božja mogočneja, nego (kakor) vsa okrutnost ljudi. Svetiga škofa niso odvernule od Boga ne sladke obljube, ne nevsmileno tepenje. „Ti neumni zapelivec! je rékel Agrikoli, ti misliš me s temi mukami ločiti od ljubezni do Boga in do izveličarja mojega Jezusa Kristusa, tega ne dosežeš; mene krepča in podpéra Jezus Kristus, božji Sin.“ Videč Agrikola, da pri njem nič ne opravi, je vkazal ga u ječo zapreti. Tam ga je néka vboga vdova redila in oskerbovala, ktero je Bog za to očevidno in obilno blagodaril in požegnal.

Nekoliko dni zatim je ukazal Agrikola Blaža spet pred sodbo postaviti in mu reče: Blažej! moli molike; ali rajše pogineš? Sv. Blaž mu odgovori; „Tvoji bogovi poginite, kteri niso stvarili ne neba, ne zemlje. Jaz pa dosežem po teh mukah, s kteremi mi groziš, le večno življenje.“ Razkačen s takim odgovoram je ukazal Agrikola sv. Blaža po životu s železnimi grebeni dreti. Tedaj je rekel mučenik božji vladatelju: „Okrutnik! ti me hočeš s mukami prisiliti, pa jaz imam izveličarja, kteri me potverduje, in nadam se, da, ako preterpim tote muke, zadosežem nebeške radosti, ktere so obljublene vsim, ki Boga jišejo.“ Po dolgem mučenju so ga terali spet u temnico. Sedem bogaboječih žen je šlo za njim, ktere so zbirale kerv kapajočo iz oddreniga života njegoviga; njih so tudi zagrabili in obsodili, da bi jih po mnogih mukah ob glavo djali.

Zdaj postavijo sv. Blaža u tretjič pred sodbo, in Agrikola mu reče: No, ali bodeš zdaj našim bogovam daroval, ali se še braniš? Sv. Blaž mu odgovori: „Ti si slep, ker te Bog ni razsvetil. Kdo pa more pravega Boga poznati in krive bogove moliti? Jaz se ne bojim tvojega žuganja. Stori s menoj, kakor se tebi zdi. Svoje telo izročim tebi, nad dušo mi

*) U te spomin je blagoslov svetiga Blaža, pri kterim duhovnik nad vsakim pristopivšim tako le moli: Po priprošnji sv. Blaža, škofa in mučenika ohrani te Gospod Bog vsake bolečine gerla in vsega drugiga slega in hudiga. Amen.

vlada pa sam Bog.“ Agrikola mu reče: „Jaz te dam vreči u jezero; vtopi se, bodemo vidili, kaj ti pomaga tvoj Kristus, kterimu se vklanjaš in ga moliš.“ Sv. Blaž odgovori: „Ti se zanašaš na svoje molike, od njih dočakuješ blagor in srečo, ter se jim vklanjaš; jaz zaupam pak u pravega, živega Boga; njega molim in zdaj u totih vodah, ako hočeš, pokažem ti moč svojega Boga.“ Sodnik vkaže vreči ga u vodo; sv. Blaž je vodo poblagoslovil in je berzo stal na njej kakor na suhi zemlji in je rekel paganom: „Ali so vaši bogovi pravi, zdaj to pokažite in pridite po vodi sem k meni.“ In mnogi so stopili u vodo, in se vtopili, ker so prederzno se zanašali na svoje molike. U tem je zablišelo obličje sv. Blaža u nebeški svetlobi, on je hodil po vodi, kakor po suhej zemlji in je stopil spet na brég, je slavil mogočnost svojega pravega Boga, ktera se je pred nevérnimi pagani na služavniku božjem prikazala; kakor Bog govori: Kadar pojdeš črez vodo, bodem s teboj, in reke ne pokrijejo tebe.

Agrikola videč te reči, se razgnjevi in obsodi svetega škofa k smerti. Leta 316 so ga ob glavo djali, in pobožna žena Oliva je častno pokopala njegovo télo, kder je svojo kerv prelil.

Nauk in posnema.

1, „Ako preterpim te muke, dosežem nebeške radosti in sladkosti, ktere so obečane tistim, kteri Boga jišejo.“ S temi besedami se je sv. Blaž tolažil. Vsmileni Jezus, kteri nas je poklical k večnimu živlenju, in nam je odperl nebeške vrata, nam tudi govori: „Nebeško kraljestvo silo terpi, in le tisti, kteri se za njega trudijo, ga bodo dosegli.“ Pa oj! koliko jih je, kteri sicer želé zadoseči kraljestvo nebeško, pa malo jih je, kteri bi hotéli s siloj si ga pridobiti, ali vsaj voljno križ svoj nositi. Gotovo vsi žele se radovati in veseliti s Kristusom u svetem raju, pa s njim in za del njega terpeti, to jih le malo želi. Oni ga milujejo in ljubijo, dokler jih nič protivnega ne zadene, pa berž vpada jim serce in začno britko jokati, kadar jim Bog kako težavo pošlje. Oj ti ne morejo po pravici, kakor sv. Blaž reči: „Ako preterpim te muke, dosežem nebeške radosti in sladkosti, ktere so obéčane tistim, kteri Boga jiščejo.“

2. Znamenje svetega križa je že od pervih časov kristianstva u veliki časti. Kdor se pokriža, skaže očitno, da vérje na presveto trojico, da zaupa na neskončno zasluženje našega izveličarja, kteri nas je s svojim terplenjem in s svojo britko smertjo od oblasti hudičove in od grehov odrešil. U naših krajih se naredi znamenje svetega križa navadno na čelu, na ustih in na per-

sih — drugi rimsko-katolški kristiani se pokrižajo s ednim velikim križem od čela na persi in od edne rame do druge, in to večkrat poredoma. Tudi pri svetej maši in pri drugih cerkvenih obredih se te veliki križ nareja. — Sv. Blaž je mnogo čudežev s znamenjem sv. križa storil, je bolnike pokrižal in so ozdravili; je pokrižal vodo, u kteroj so ga hotéli vtopiti, in je hodil po jezeru kakor po suhi zemlji. Tudi ti se pokrižaj zjutraj in zvečer, pred molitvijo in po molitvi, pred jedjo in po jedi, kadar se kam na pot podaš, kadar nekako imenitneje opravilo počneš ali dokončaš, kakor je bila in je še vsih pravovernih kristianov sveta navada.

Molitva.

O Gospod Jezus Kristus! ki si rekel: „Kdor hoče sa menoj priti, zataji sam sebe, zadeni svoj križ in hodi za menoj:“ ponižno te prosimo, podpiraj nas milostljivo u križih in težavah, da bomo, kar nam naložiš, poterpežljivo nosili, in ako pod svojim križem omagujemo, pridi nam u pomoč, in pripelji nas enkrat u svet raj, kamor nas le kraljeva pot svetiga križa pelja, ktero si nam ti odkazal, ki živiš in kraljuješ, Bog, vekomaj. Amen.

IV. Dan februaria ali svečana.

Sveti Filemon, godec in mučenik.

Za cesarja Diokleciana, ki je kristiane nevsmiljeno preganjal, je živel u egiptovskej pokrajni Tebaidi, u mestu Antinoe nek bezbožnik, po imenu Filemon, ki je s godboj svoj vsakdanji kruh si prislužil. Kedar je on na svojej pišali zapiskal, je vse na nogah bilo, in je on pobrenkal, je vse u veselje se zavilo. Verh tega je bil bistroumen, da malo takih, je znal burke vganjati in kratkočase delati, da kamorkoli je stopil, je vse s veseljem ga sprejelo. Clo mestni velikaši so ga radi povabili, da jim je norce bril in smešnega kaj povedal.

Tisti čas pride povelje od cesarja Diokleciana, da vsakdo kristianov ima ali malikom darovati, ali pa do smerti tepen in šiban biti. Na to večdel vsi vérniki zbežé, ali se po berlogih poskrijejo; samo duhovniki in nekoji drugi, ki so bolj serčni in pogumni bili, ostanejo: ali sleduhi jih kmalo ovohajo in pred mestnega glavarja Ariana ženejo; bilo jih je vsih skupej sedem in trideset. Mestni glavar ves serdit jim dan odkaže, kterega imajo ali malikom aldovati, ali brez milosti mučeni in umorjeni biti. Take dni je vselej nesošteta množica ljudi se sošla; od vsih krajev so derli, vse se jih je lomilo in terlo, med njimi je bil tudi burkež Filemon, ves radovedčen, kaj se bo godilo s vjetimi kristiani.

Ura doteče, vjetnike prižené in vsih oči se na njih obernejo; oni pa, zaporedom kakor pridejo, zaničljivo na malika gledajo, in le kedar se na smertno orodje ozrejo, se vidi, da se njih čelo izjasni in nekako notranje veselje u njihovem očesu igra. — Samo eden zmed njih, Apoloni s imenom, ki je bil diakon ali duhovnik nižjega reda, je bil sicer močno pobožen; ali zadostne pogumnosti, zažugane muke prestati, vendar ni imel, tudi na milost božjo in njegovo pomoč je premalo zaupal: tode od vére odstopiti tudi ni hotel. U tej hudi zadergi je sklenul, podkupiti kakega nevérnika, da bi namesto njega daroval. In ko premišljeva, na koga bi se obernul, zagleda kot nalaš Filemona, kterega je dobro poznal; mu pomigne, tiho pošepta, kaj bi rad, in mu štir zlate obljubi. Filemon je hitro pri volji, vzame denar, kterega mu Apoloni ponudi, in poverhnje oblačilo njegovo, ter mu svoje godbeno orodje shrahniti da. Ali ravno na tem potu ga je milost božja čakala, mu oči odperla, in terdega nevernika u pobožnega in serčnega kristiana prestvarila

Filemon stopi bližej do Ariana, ki ga pod ptujoj oblekoj ni spoznal, in namesti darovati se na čelu prekriža, rekoč: „Jaz sim kristian, in tvojim malikom ne bom daroval.“ Arian ves nevoljn, mu veli: „Ako ne boš daroval, se ti bo godilo, kakor tim, ki so ravno zdaj, kakor si sam vidil, zavolj terdovratnosti svoje žalostno smert storili.“ Filemon odgovori: „Iz ljubezni do Jezusa Kristusa sim pripravljen vse terpeti, kar mi žugaš, in druzega ne želim, kakor skorej u večni pokoj priti.“ Na to se sodnik še bolj razserdi, od jeze s zobmi škripaje svojim trinogam ukaže, pogumnemu vjetniku obraz razkriti, in zagledaje občno znanega burkeža vsa množica od smeha skakati in s rokami ploskati začne; vse namreč je mislilo, da nalaš in samo za kratek čas je to storil.

Tudi Arian se začetno nekoliko pomuza, potem pa ves resen veli, da zdaj ni čas burke vganjati, in ker je berž ko ne marskdo se nad njegovim sedajnim vedenjem pohujšal, mora brez odloga malikom darovati, vsim pokazati, da je samo za smeha voljo se tako všemil in kakor kristian se obnašal. Ali Filemon mu ravno tako resno odgovori: „Pri živem Bogu ti zaterdim, da resnico govorim; jaz sim kristian.“ Arian ves osupnjnen ne vé kaj bi začel, potem se clo prijazno k njemu oberne, rekoč: „Glej! ljudje te toliko radi imajo, in lehko si preživel sebe in svoje. Kdo vendar te je tako preslepil, da si taki bedak postal, in sebe in ženo in otroke svoje u tako nevarnost pripraviš? Kakor

hočeš, sam si izberi, ali veselo življenje ali grozovitno smert. — Ker se pa Filemon od svojega terdnega naprejvzetja vkrenuti ne da, mu glavar nekoliko dni pomislika da, nadjaje se, da ga bodo žlahta, žena in otroci pregovorili in vmajali; ali Filemon je bil med tim časom toliko srečen, s kerstnoj vodoj prerojen biti, ter je potem še stanovitniši pravo véro pričal in od dne do dne popolniši dohajal.

Ker je njegova žlahta vidila, da prave vére nikakor zatajiti noče, je zatožila diakona Apolonia, kteri je po njenej misli naj več se zadolžil, da Filemon je kristian postal; zategadel Arian obedva, Apolonia in Filemona pred svoj sodni stol zakliče. Pridša bota obedva nevsmiljeno tepena; noge so jima prevertali, skoz rane verv potegnili in po mestnih ulicah semtertje vlačili; ali ravno to nečloveško divjanje ju je u véri še bolj poterdilo, in sodnik vidši, da ju zmagati ne more, jima glavi odsekati ukaže. To se je godilo 25. marca 287; sv. katolška cerkva pa njuni spomin 8. marca obhaja. — Ne dolgo potem se je tudi sodnik Arian preobernul, in življenje za sv. vero dal.

Nauk in posnema.

Sveti Filemon poprej godec se je potem preobernul. Kako srečen pač je bil! Godcov, piskačev, burkežev in posvetnih dobrovoljcov tudi dan današni cele kope vidimo, ali kdo izmed njih se preoberne? Lahko rečem, da redki so. Godčevski posel je tako nevaren in u toliko grehov naj bližna priložnost, da se skorej vsakemu odsvetovati mora. Tisti, ki u nedelah in praznikih po kerčmah brenkajo in okrogle godejo, se vdeležijo vsih grehov, ki se na plesu storé, in gorjé jim na sodbi božjej! Marskaka drago odkuplena duša plesaje in piskaje u pekel pade; kajti na plesišču se vsi grehi s človekom krog verté. — Kdor hoče srečen biti na tem in unem svetu, naj bolje, da se nikdar na plesišu ne zaverti.

Poslušajte, kaj govori sv. Frančišk Salezian o plesu: Od plesov, preljuba duša! ti povem, kar zdravniki od gob. Naj boljši, pravijo, so za nič. Ako pa iz kakega vzroka, zoper kterega se ne moreš lehko izgovoriti, na ples iti moraš, tak dobro poglej, da bo ples pošteno pripravljen, da se vse spodobno, resnobno in s dobrim namenom zgodi. Plesi malo in malokdaj; zakaj ako drugače ravnaš, se postaviš u nevarnost, da ti bo ples prevšeč postal. — Plesi in druge ponočne veselice radi na se potegnejo vse grehe in spake, ki so u enem kraju doma, kakor prepire, zavid, zasramovanje in grešno ljubezen: nasproti pa odpodé

od človeka, ki se po plesiših klati, duha brumnosti, oslabé dušne moči, ohladé sveto ljubezen, in izbudé jezero hudobnih nagnenj u sercu; zatorej je mnoge mnoge modrosti temu potreba, ki že mora zraven biti. Premisli torej o plesu te le resnice:

1. Med tem, ko si plesal ali plesala, je mnogo duš u peklu gorelo, zavoljo grehov, ktere so pri plesu ali zavolj plesa dopernesle.

2. Mnogo redovnikov in pobožnih duš je bilo o ravno tistej uri pred Bogam zbranih, ki so peli njegovo hvalo in premišljevali njegovo neskončno lepoto. O koliko boljše so le ti svoj čas obernili, kakor ti svojega!

3. Med tim, ko si plesala, se je mnogo duš u velikih britkostih sveta ločilo, in mnogo jezer ljudi vbojega spola je terpelo hude bolečine u posteljah, bolnišnicah in pod milim nebom. Oh, nobenega počitka niso imeli, in ti nisi imela nobenega vsmilenja s njimi! — Ali se clo nikolj ne spomniš, da boš ti enkrat ravno tako ječala, med tim, ko bodo drugi plesali?

4. Naš Gospod Jezus Kristus, presveta devica, angelji in svetniki so te vidili na plesu. O kako si se jim vsmilila, ko so tvoje serce vidili, da se je tolikošnej neumnosti vdalo!

5. Oh, med tim, ko si tamo bila, je čas naprej tekel, in smert bliže je prišla. Glej, kako se ti smeji, in te vabi na svoj ples, kder bodo zgrevani zdihleji nad tvojimi grehi tvoja muzika, in kder se boš še enkrat neznano daleč zasukala — skočila od živlenja u smert.

Molitva.

O moj Jezus, kteri si učil po svojem apostolu: „Čistemu je vse čisto, ognusenemu vse ognuseno,“ očisti naše namene, napolni naše serca s poštenim veseljem in pripravi jih vredne, vživati nebeško veselje; brani nas pred rasvujzdanimi tovaršijami in nevarnim plesom, in ne daj, da bi zavolj svojih kratkočasov večno jokali; to te prosimo po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

V. Dan februaria ali svečana.

Sveta Agata, dévica, mučenica.

Sv. Agata se je narodila na otoku ali ostrovu sicilskem, u glavnem mestu Palermu ali u Katanci. Roditelji njeni so sloveli po celem ostrovu za del žlahnosti in bogastva; sv. Agata, njih hčer pak je bila nježneja nad vse dévice na duši in na telesu, bogateja na kreposti nad vse tadajne ženske.

Tega časa je bil Kvincian poglavar tega ostrova, mož lakomni, bezočni in telesnim sladnostam vdan. On zaslišati, da je tam dévica tako bogata in nježno lepa, je zagorel u ne-

sramnoj ljubezni do nje, in je jiskal njeniga velikega bogastva; zato jo je na videz, kakor da bi se bila kristianka zoper cesarske zakone in postave pregrešila, dal vjeti in jo pred sodnika gnati. Ona u rokah in u oblasti svojih sovražnikov je samo proti nebesam pogledala in izdihnila: „Jezus Kristus, ti vladar vesolnega sveta, ti vidiš do serca mojega in poznaš želje moje. Vzemi vse, kar je mojega; jaz sim tvoja ovčica; dodeli mi samo, da bi se hudiču vbranila.“ Po tih slovih je serčno šla s berič. Kvincian si je vse prizadjal, da bi sv. devico naklonil k malikovanju in k svojim željam; ker pa nič ni opravil in ne hoteč iz perva silo vpotrebovati, je ukazal jo zapeljati na dom Afrodisie, nesramne babe, ktera je s svojemi petermi hčermi u očitnej nesramnosti in kurbariji živela. Tej babi je Kvincian obečal dobro plačilo, ako bi sv. Agato naklonila, da bi se njegovi želji vdala. Trideset dni je morala sveta devica prebivati u takih zapeljivih priložnostih, in terpeti take u resnici hudičeve skušnjave. Bog pak svoje verne služavnice ni zapustil tudi u naj večjej nevarnosti. Zastonj so razuzdane ženske jo u greh navadjale, ji zdaj obljubovale, kdo vé kaj, zdaj spet ji pretile s mukami; ona jim je serčno odgovorila: „Moja misel je vtverjena u mojem milem Jezusu; vaše besede so prazen veter, vaše obljube dež, in vaše sprečanje huda povodenj; ona hoče mojo véro podmleti, pa jo ne more podkopati.“ Noč in den je molila in plakaje Boga prosila, da bi mogla za Jezusa Kristusa svojo kerv preliti. Spoznaje Afrodisia, da sv. Agato ne more nikako pregovoriti, je Kvincianu povedala vse to govoreč: „Ložeje bi človek

terd kamen omehčil, kakor to devico odvernil od kristianske vére.“

Zdaj se je sramotna ljubezen poglavarjeva spremenila u divji serd. Ukaže devico pred se pripeljati in jo vpraša, kterega rodu da je? Ona odgovori, da je rodu žlahnega in visokega. Kvincian ji reče: „Ako si tako imenitnega rodu, zakaj pa živiš po kristiansko, živlenje revno?“ Ona odgovori: „Jaz sim služavnica Kristova in se te službe nikdar ne branim in ne sramujem.“ — „Nesrečnica ti! reče Kvincian, ali bodeš še dolgo u svojej terdovratnosti ostala? Zapusti Kristusa, oberni se k našim bogovam in čuvaj vsaj svojo mladost; da mlada zavoljo terdovratnosti ne umerješ okrutne smertni.“ Agata mu je odgovorila: „Zapusti ti tvoje bogove, kteri niso drugega nič, nego (kakor) kamen in derva, in klanjaj se pravemu Bogu, stvarniku svojemu, sicer ojstro kazenj in večni ogenj zaslužiš.“ Ta beseda je razljutila Kvinciana, ter je ukazal njo na škripec nategniti, jo dreti, paliti in različno mučiti; med tim je pak on sam neprestano jo nagovarjal, Kristusa zatajiti in mlado živlenje si ohraniti. Pa pri vsih tih mukah je Agata vesela in serčna; zato je ukazal u svojem serdu dévici persi odrezati. Pri tej grozovitnej okrutnosti je sv. Agata rekla: „Ali te ni sram persi kvariti, ko so tebe u detinstvu ženske persi dojile?“ Na to je Kvincian ukazal jo berzo u temnico zapreti, in je prepovedal, da se nima nikdo podstopiti in prederzniti, ji jedi, pijače ali leka (zdravila) podati. Bog, kteri svoje verne služavnike ne zapusti, je svojo mogočnost tudi pri svetej Agati skazal. Tisto noč je stopil u temno ječo k svetej Agati neki častitljiv mož, pred njem mladeneč noseči luč in različne leke (zdravila). Prijazno pozdravi on čudečo se devico, in ponudi se, da bi ji rane zacelil. Ona se mu zahvali rekoč, da človeškega leka ali zdravila ne potrebuje, ker ima Kristusa, kteri jo lehko ozdravi s ednim slovam. Prijazni starec je rekel: „Draga sestra, moj in tvoj izveličar me k tebi pošlje. Jaz sim apostol njegov, in u njegovem imenu ti prinesem popolno ozdravlenje.“ To izgovorivši je zginul. Sveta Agata ozdravlena je se Bogu iskreno zahvalila.

Po četirih dneh ukaže Kvincian jo spet poklicati. Videč jo popolnoma ozdravleno se močno čudi, ona mu pak reče: „Poglej in spoznaj vendar vsegamogočnega Boga, kteriga jaz molim. On me je vsih mojih ran ozdravil, mi spet zacelil in mi dal moje persi. Kako moreš terjati, da se mu jaz odrečem? Ni je muke ali smerti tako britke, da bi me od njega ločila.“ Zdaj se Kvincian iz nova razserdi, in ukaže ojstre črepine in gorečo žerjavico nasob zmetati, in sv. Agato izlečeno po

njih valati, da je bila vsa razmesarjena in ožgana. Tudi te grozne bolečine je stanovitno prestala, ker je terpela za svojega miliga Jezusa. Pričejočemu ljudstvu se je močno vsmilila in Bog sam je nad toliko okrutnostjo svoj serd pokazal. Zemlja se je močno zatresla in blizo mučeniša se je poderl zid, zasul in vbil dva naj bolja prijatelja in svetovavca Kvincianova, ktera sta naj več gnala na mučenje sv. Agate. Ljudstvo se je začelo proti poglavarju buriti in ga zmerjati rekoč: „To vse se godi zato, ker se prelija kerv nedolžne dévice.“ Kvincian se je zbal deloma zemljotresa, deloma ljudstva burečega se, in je vkazal sv. mučenico spet u temnico peljati.

Ko je u temnico prišla, je pokleknivši tako le molila: „O moj Bog in Gospod! kteri si me stvaril in od mojega detinstva moje telo od grešniga madeža obvaroval, mi tudi dal srečno vse te grozne muke prestati: vsliši tudi zdaj molitvo služavnice svoje in vzemi danes k sebi dušo mojo.“ To molitvico izmolivši je zaspala u gospod Bogu léta 252 u mestu Katanci. Pobožne žene so častito pokopale njeno telo.

Po smerti sv. Agate je hotel Kvincian se njeniga blaga in premoženja pooblastiti. U tem namenu se je peljal edenkrat črez neko reko, je padel u vodo in brez pomoči se vtopil.

Nauk in posnema.

1. Sv. Agata je svoje dévištvo ohranila u naj večjej nevarnosti, u kteri je morala proti svojej volji trideset dni pri zapeljivi in malovredni babi ostati. Ona je srečno premagala vse skušnjave zoper čistost, da tudi mi jo u tem nasledujemo. Naj nas u tem podpira pobožna molitva, post, in spomen na Boga, kteri je povsod, vse vé in nas vidi. Sv. Basilij govori: „Nobeden bi se ne pregrešil, niti želel grešiti, kteri bi terdno veroval in živo mislil na povsod pričujočega Boga, kteri vse vidi, vse sliši in vse vé.“ Na vse videčega Boga spomeni se tudi ti u skušnjavah.

2. Vsi mučeniki so serčno in veselo prestali muke. Ako želimo s mučeniki večno izveličanje doseči, jih moramo tudi u živlenju nasledovati. Sveti Krizostom pravi: „Kako pa moremo mučenike nasledovati? Zdaj neverni pagani ne preganjajo pri nas vernih kristianov, kakor nekdaj; pa tebe skuša in preganja hudič. Zdaj ne prižigajo gromade; pa hudobne želje in strasti gorijo u tvojem sercu. Mučeniki so se morali boriti s divjoj zverinoj: bori se ti s svojoj jezoj, ktera je tudi, kakor divja zverina, in premagaj jo. Mučeniki so prestali in premagali naj grozovitnejše bolečine, ti premagaj pregrešne želje svojega serca. Tako nasleduješ mučenike.“

Molitva.

Gospod Jezus Kristus, ljubitelj čistosti! dodeli nam nečiste želje premagati, in nauči nas tebi s čistim sercom in telesom služiti, ki živiš in kraljuješ vékomaj. Amen.

VI. Dan februaria ali svečana.

Sveta Rotia, dévica, mučenica.

Na začetku četvertiga stoletja, ko je cesar Diokleciau kristiane preganjal, je živela u Cesareji Kapadocijskej žlahna in blagorodna dévica, s imenom Dorotea (Rotia). Že od mladosti je bila izrejena u kristianski veri in je za svoje naj slaje veselje imela, Bogu iz celiga serca služiti. Bila je modra, čista, neobično pobožna, da so daleko okolj vsi, kteri so jo poznali, se čudili njenej telesni nježnosti in krasoti, še več pa njenim izverstnim dušnim lastnostim. Saprici, vladitelj (poglavar) zemlje Kapadocijske je zvedel, da je Rotia kristianka in jo je berž pred sodbo svojo prignati ukazal in ji zapovedal, da bi bogom darovala in cesarske zakone (postave) dopolnila. Na to reče ona: „Bog, cesar nebes in zemlje, je mi ukazal, da imam njemu samimu služiti; zato stoji pisano: „Boga svojega gospoda moli, in njemu samimu služi, in spet: Bogovi, kteri niso stvarili ne neba, ne zemlje, naj zibnejo iz zemlje; kteriga gospoda imam

zdaj slušati (vbogati), nebeskiga ali pozemeljskiga: Boga ali ljudi?“ Saprici ji zapreti s okrutnimi mukami, ako neče pokorno malikom darovati. „Ne bojim se, je rekla devica, ne bojim se časnih muk, ker dolgo ne terpé; muke peklenske so pak večne. Ako hočem večnim mukam vjiti, se ne smem časnih groziti, jaz namreč vem besede Gospod-Boga, ki pravi: Ne bojte se teh, kteri umorijo telo, duše pak ne morejo umoriti, nego bojte se tistega, kteri more dušo in telo pogubiti u peklenski ogenj.“ Saprici ni mogel svoj gnev več dalje tajiti, je ukazal serčno devico na škripec ali tezavnico nategniti, misleč, da jo bode tako ložeje premagal. Pa sv. Rotia je tudi zdaj s veselim in stanovitnim sercem se deržala Jezusa in rekla vladatelju, da naj jo s mukami usmerti, da bo poprej zagledala u svetem raju Gospod-Boga; pa še neprenehoma je Saprici ji prigovarjal in nadlegoval, da bi svojo zmoto zapustila, svoje živlenje si ohranila, se možu udala in vživljala radostne dni. Ona mu pa odgovori: „Malikom ne bodem darovala, ker sim kristianka; udajala se ne bodem, ker sem nevesta Kristusova. To terdno verujem, da me on pripelje u svoj svet raj in me sprejme u večno radost in veselje.“

Ker ni mogel Saprici Rotio tako premagati, je ukazal jo peljati k dvema sestrama, Kristini in Kalisti, kteri ste, ne dolgo pred tem, od svete vere odpadle in malikom obétovale boječe se mučenja. Njima je Saprici obétal lepo darilo, ako bi Rotio pregovorile, da bi tudi ona véro kristiansko zatajila. Oni dve ste se trudile, kolikor ste zamogle; pa vse zastonj. Sv. Rotia ju je objela, s solznimi očmi ju spomenjala na ljubezen vsmileniga Jezusa, kteri je, da bi nas rešil, naše grehe na se vzel, in za nas na križu britko smert prestal. Ona je ju s iskrenimi besedami prosila, da bi zaupale u božjo milost in s ravnodušnim sercem se k Bogu obernile, svojo pregreho obžalovale, ter jima je obljubila, da Bog njuni greh izbriše. Ko je tako govorila, se je omehčilo serce onima dvema sestrama, ki ste jo objele milo jokajoč, ste jo lepo prosile, da bi ona bila njeju priprošnica pri Bogu, in jima odpuščanje pregrehe izprosila. Sv. Rotia se je od veselja razjokala nad nju in je tako le molila: „O Bog, kteri si rekel: Jaz nočem smerti grešnikove, temoč da bi se spreobernil, in živel; o Gospod Jezus Kristus, kteri si pravil, da imajo angeli u nebesih večje veselje nad ednim grešnikom, kteri pokoro stori, kakor nad devet devetdeseterimi pravičnimi, kteri pokore ne potrebujejo; skaži se blagovoljno milostljiv njima, ktere je sovražnik

zapeljal. Pelji te dve ovčici spet k svojej čredi.“ — Ko je Saprici Kristino in Kalisto vprašal, kaj ste opravile pri sv. Rotii, ste odgovorile, da ona rajše umerje, nego sveto véro zapusti. „Tudi midvê, ste pristavile, tudi midvé sve š njo zdaj ednake misli; midvé sve se močno pregrêšile, da sve sveto véro zatajile; pa rajši umerjeve, nego bi svojej véri še ednoč se izneverile.“ Slišavši Saprici te reči, se je tako razgnéval, da je svoje oblačilo pretergal in berž zapovédal, da se obé sestri imate zvezati in u posmolen koš vreči, in koš prismoditi. U njem ste obé sestri u pričo sv. Rotie zgorele. Zdaj so sv. Rotio spet na škripec nategnili in okrutno mučili; pa pri vsih téh mukah in bolečinah je bila vendar tako veseliga in prijaznega obličja, da so se vsi temu čudili. Saprici ji je očital, da se le potaji. Ona mu pa reče: „Nikdar celo svoje življenje nisim bila tako serčno vesela, kakor sim ravno zdaj, ko sim duši sester svojih sovražniku odtela in ju spet Kristusu pridobila. No zdaj, vladatelj! ne mudi se, in tudi meni pomagaj, da bodem zadosegla nebeške radosti, in se veselila s njima, s kterima sim tukaj gorke solze prelivala.“ Za to je ukazal Saprici, jo u obličje biti in s gorečimi baklami žgati; nje obličje se je pa od veselja svetilo, tako da vladitelj videči se premagan, je zapovédal jo ob glavo djati. Ko je ona to zaslišala, je poskočilo njeno serce, in je rekla: „Zahvalim se Tebi, ženin duše moje, da mene u sveti raj kličeš, in me k sebi zoveš!“

Ko je pak iz sodnice se spravljala, je rekel ji posmehovaje se viši uradnik Teofil: „No, nevesta Kristusova, pošlji mi iz raja (paradiža) ženina svojega jabelk ali rož, od kojih si gučila.“ Rotia mu je obljubila. Ko je prišla na morišče, je prosila rabelna, da bi sméla maličko pomoliti. Tu se je ji prikazal deček, kteri je imel košarico ali korpič, in u njem tri krasne jabelka in tri cvetlice. Sv. Rotija je fantiču rekla, naj nese obdvoje Teofilu in mu reče: da Rotia mu nje pošle, kakor je obljubila; zatim so jo djali ob glavo.

Teofil je ravno pravil posmehovaje se svojim souradnikom, kaj je od nje požélil in kaj mu je obečala. In glej! tu vstopivši deček mu poda jabelka in rože, rekoč: „Kar si požélil od sv. dévice Rotie, glej! ona ti iz raja svojega ženina pošle.“ Teofil to zagledavši je glasno zavpil: „Resnično, Kristus je pravi Bog in u njem ni golfije!“ Souradniki njegovi okolj njega stoječi so djali: „Teofil ali noriš ali se samo šališ!“ „Ne edno ne drugo, jim je odpovedal, prepričan vérujem, da je Kristus pravi Bog. Povejte, kteri mesec imamo zdaj?“ Oni so mu odgovorili: februar (svečan). „Cela dežela,

reče on, je s ledom pokrita in se ne najde zelene betvice. Kaj mislite, odkod so prišle tote jabelka in cvetlice? Po neumno sim se posmehoval Rotii in terjal od nje cvetlic iz verta ženina njeniga, in glej! angel božji u podobi mladenča mi prinese jabelka in rože in zgine.“ Po teh besedah je zavpil spet glasno: „Blaženi in srečni so, kteri verujejo na Kristusa, in terpé za njegovo ime. On je pravi Bog, in resnično moder, kdor veruje u njega.“

Saprici je poklical Teofila pred se, mu očital neumnost, da zdaj Kristusa slavi, ki je kratko popred njegove vernike preganjal. S ojstrimi besedami mu je pravil, kako gnjusno je imenovati njega Boga, kterega so Judi na križ pribili. „Ravno zato,“ mu odgovori Teofil, „ker sim slišal, da so Judi Kristusa na križ pribili, sim mislil, da on Bog nikakor biti ne more. Pa zdaj sim spoznal svojo zmoto in krivico.“ Dolgo so se še pogovarjali toti moží, in Teofil je s veliko modrostjo dokazoval praznost in ničemernost malikov, in hvaloval pravico kristiansko, tako da se je na njem izpolnila beseda izveličarjeva, kteri je rekel svojim učencem: „Kadar vas izdajo, ne skerbite, kako in kaj boste govorili, ker bode vam dano tisti čas, kar bodete imeli govoriti.“

Saprici videč, da je ves njegov trud zastonj, je začel Teofilu žugati s mukami, ako ne odstopi od Kristusa. Ker se on pak vsega tega ni vstrašil, je zaukazal ga na škripec nategniti, s železnimi kukami tergati, in s gorečimi mašalami (baklami) paliti. Teofil je pa terpel vse to s veselim sercem, kakor da bi nič ne čutil, samo klical je: „Kriste, Sin božji u Te verujem; sprejmi me med vérne svoje!“ Vladatelj ga je obsodil, da so ga ob glavo djali.

Nauk in posnema.

1. Kdor želi svojega slabega brata ali očitnega grešnika poboljšati, se mora s njim tako obhoditi, kakor se obhodi mati s svojim bolnim detetom. Ona ga gladi in miluje in nježneje skerbi za njega, kakor da bi zdravo bilo. Zdravila ne pomagajo bolnej duši, razun ako jih roka podajá bolniku dušnimu mila in draga. Slabost bližnega se smemo dotekniti tudi le po malo in nježno. Greben pomnožuje rane in bolečine, zlaste ako je bolnik nemirn: tako tudi vedno očitanje in podpihovanje pomnožuje serd grešnika. Zato sv. Rotia ni svarila sestri, in ni jim očitala, temoč je govorila prijazno in ljubeznivo, in ljubezen je šla jima k sercu; oni ste za Kristusa zdaj svoje življenje dale, ako ravno ste ne dolgo popred ga zatajile. Oj da bi nikdar ne po-

zabili, da ljubezen je ključ, s kterim se bližnemu serce odpira; in komur se je serce odperlo, tisti bližnega lehko poboljša. Mnogi, kteri se zdaj pod bremenom svoje pregrehe le spotika, pade popolnoma, ako ga neprestano oponašamo in kregamo; on bi bil vstal in se poboljšal, ako bi ga bila ljubezniva roka in blago serce podpiralo.

2. Blizo 54 milionov imamo bratov Slavjanov, kteri so pak od nas po nesreči odločeni. Odločene brate k svetej pravoverni kristianski cerkvi spet poediniti je delo angelsko, za razkrušene razkolnike moliti in jim u pravo sveto cerkvo pomagati, je delo apostolsko; bode tudi mezda apostolska.

Kako se more to s božjo pomočjo doseči? Tako, ako k njim keršansko ljubezn imamo, kakor je sveta Rotia tudi le s ljubeznijo dvé sestri spet Kristusu pridobila. Skažimo svojim razločenim bratom u besedi in djanju, da jih ljubimo; sovraštvo in ošabni napuh sta nas razločila, keršanska ljubezen in molitva nas bodete spet pojedinile.

3. Mi starovercov staro véro spoštujemo, stara véra je tudi naša véra (razun malih nebistvenih reči); — starovercov staro jezo pa omilovaje studimo, ter jih iz serca ljubimo, kakor nam usmileni Jezus veli: „Novo zapoved vam dam, da se med seboj ljubite, kakor sim jaz vas ljubil, da se tudi vi ljubite med seboj; le u tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako bodete ljubezen imeli med seboj.“ Vse, kar bi nas medjusobno dražilo, stare rane ponavljalo, skerbno odstranimo. Ne dajajmo si neslanih preimkov, kar samo neotesani ljudi delajo, u kterih braterske ljubesni do bližnega ni.

Ne bomo jih sovražili in zaničevali, nego jim u spravo prijazno roke podajali; ne bomo jih premagali s ojstrim orožjem, tímveč s gorečoj molitvijo.

Molitva.

O Gospod Jezus Kristus, dodeli nam, prosimo te, ponižnost in iskreno kristiansko ljubezen do svojih bratrov in sester, da bomo sveto Rotio lepo nasledovali, in se tudi enkrat s njo u nebesih veselili. Amen.

VII. Dan februaria ali svečana.

Sveti Amandi, škof.

Pridni otroci se hvaležno spomnijo svojih telesnih starišev, od kterih za Bogam naj več dobrega imajo. Kristiani, ki vedó velik dar svete vére prav ceniti, se tudi hvaležno spomnijo svojih duhovskih očetov, ki so luč svetiga evangelia pervi med njimi prižgali. Tako Slovenci častimo sv. Maksimiliana, sv. Viktorina, sv. Modesta, sv. Ruperta; pa tudi sv.

Amanda mormo hvaležno opomniti, ki je našim predstaršim, tačas še slepemu malikvanju udanim sveto véro oznanoval in jih veliko spreobernul.

Okolj leta 589 se je sv. Amandi na Francoskem rodil. Nja stariši, žlahnega rodu, so ga skerbno izredili. Poln gorečnosti po viši popolnosti zapusti 20 let star Amandi na tihem hišo svojih starišev, ter se u bližen samostan na nekem otoku poda. Šamostansko živlenje mu toliko dopade, da se ne skoz očetove prošnje, ne skoz nja žuganje pregovoriti da, duhovskemu stanu, na kojega se je pripravlal, se odpovedati. — Kratko potem se k grobu sv. Martina podá, ondi goreče moli in se u svojem naprejvzetju vterdi, zanaprej le Kristusu samemu služiti, ter blizo mesta Bourges (Burš) u samostan stopi, kder je 5 let silno ojstro živel.

Grobe svetih mučenikov obiskat gre potem u Rim, in ker od tega božjega pota nazaj na Francosko pride, ga ondašni škofi pregovorijo, naj se da za škofa posvetiti, da bi tako s večim spehom med neverniki svet evangelj oznanoval. Posvečen škof se pervič poda u sosedno deželo Flandern, tam veliko mladih sužnikov odkupi, jih u sveti véri poduči, kersti, ene izmed njih mašnike posveti, in jim cerkve izroči, ktere je postavil. — Potem pride k paganskim Slovencom na sedajno Koroško, in jim svet evangelj s vsoj gorečostjoj oznanuje. U bornem oblačilu, podobo križanega u rokah je peš prehodil visoke gore in globoke doline, ter od kraja do kraja po težavnih potih in u pomankanju vsega potrebnega neutrudlivo pridgal, dasiravno ga divji neverniki pogosto gerdo imajo, clo

mnogokrat pretepejo. Ali vsemu temu se ne da prestrašiti; svet ogenj u njem ne vgasne, marveč s toliko večoj gorečnostjo besedo božjo oznanuje, jih veliko spreoberne in kersti. Posebno, kadar mu je Bog dar čudeže delati dal, in je sveti pridgar nekega merliča k življenju obudil, se je raztalilo ledeno serce nevernikov, da sami tempelne svojih malikov podérajo in se resnici svetega evangelia udajo. S pomočjo novokerščenih, posebno pa francoskega kralja Dagoberta je mnogo cerkvi pozidal, samostanov postavil in tako keršanstvo povsodi, kamor je prišel, uterdil.

Leta 649 ga za škofa u mestu Mastriht na sedajnem Belgiškem izvolijo; pa u treh letih s privolenjem papeža Martina I. svoj škofiški sedež zapusti, in se sopet med pagane poda, jim svet evangelj oznanovat. Ves oslabljen od toliko apostolskega truda, pride poslednič u neki samostan na Francosko nazaj, kder je še 4 leta svoje duhovske brate k svetosti napeljval, se skerbno na smert pripravlal, in 90 let star okolj leta 675 sladko u Gospodu zaspal, ter po plačilo šel, ktero je Gospod vsim svojim zvestim služavnikom obljubil. Mnogi čudeži so se pri nja grobu godili, ki svedočijo, kak ljubi in drag prijatel božji da je.

Nauk in posnema.

1. Kakor so nekdaj apostoli na besede Jezusove, ktere je po čudapolnem vlaku rib sv. Petru govoril: „Odslej boš ljudi lovil“ — vse svojo zapustivši se za Kristusom podali, tako je tudi sv. Amandi kakor mnogo drugih bogoljubnih možev se vsega posvetnega tvegalo in se med nevérne rodove podalo, jih s resnicami svetiga evangelia soznanit. Gotovo svet poklic, pa tudi veliko plačilo je za takšno božje delo!

Tudi ti o kristian se lehko enakega plačila udeležiš, tudi ti si apostol med svojimi, ako sveto dolžnost braternega posvarjenja zvesto dopolniš in tako duše svojih bližnih pogublenja rešiš. Sv. apostol Jakop piše: „Bratji moji, ako kdo iz med vas zaide od resnice, in ga kdo spreoberne, naj vé, da, kdor grešnika od njegove krive poti zaoverne, reši njegovo dušo od smerti.“ — Dolžnost braternega posvarjenja izvira iz naj viši zapovedi keršanstva, iz ljubezni do Boga in do bližnega. Ako se za izveličanje svojih bratov in sester u Kristusu ne zmeniš, Boga pa tudi bližnega tako ne ljubiš, kakor ti je zapovedano. — Redek je po besedah nekega svetega učenika, dan denašen kak Finées, ki bi nečistnike strahoval; redek Samuel, ki bi nepokorne posvaril; redek Job, ki bi vsak dan za grehe svojih otrok Bogu daritvo opravil; redek Noe, ki bi pred potopom

barko pripravljal. — Grešniki Boga preklinjajo, in nihčer se za čast božjo ne skusi; cerkva in njene postave se zaničujejo, in kristiani njeni otroci molčé; nečistniki blato svojega gerdega serca povsodi trosijo, in nobeden ust ne odpre, nesramneže zaoverniti; brez števila grešnikov večnemu pogublenju naproti hiti, greh za grehom dopernaša, in nihčer nima besede, noče roke ne noge zmeziti in se pregrehi ustaviti. — Kdor tedaj Boga ljubi, mora to ljubiti, kar Bog ljubi, to sovražiti, kar Bog sovraži; Bog pa greh sovraži, — in če Boga ljubiš, moraš tudi greh sovražiti, in greha sebe kakor svojega bližnega varovati.

2. Kakor se pravi prijatel za svojega prijatela, zvest podložen za svojega kralja poskusi, tako se potegne tudi prav prijatel in zvest služavnik božji za svojega Boga, kteremu se skoz greh nečast dela. — S svetoj gorečnostjo se torej oglasi, če slišiš zoper Boga, cerkvo in njene postave govoriti; oglasi se, ako nedolžnega černiti, zapeljevati, pohujšati slišiš ali vidiš. Po besedah sv. Gregorja je Bogu naj dopadlivši delo, ako se za dušno izveličanje poskusimo. Vnet od te svete resnice sv. Krizostom govori: „Gospod, jaz te ljubim; da bi ti vendar svojo ljubezen skoz to pokazati zamogel, da bi ljudi pred grehom ovaroval, da bi tebi duš pridobil, ako bi ravno le ena sama bila.“ — Baraj se, moj kristian, koliko duš si že k Bogu nazaj pripeljal? koliko duš si že u svojem življenju Bogu pridobil? kde so, ktere si poboljšal in na pravo pot zaovernil? kako se imenujejo grehi, ktere si odvernil? — Le spoznaj, da, ako vse po tvoji volji gre in ti u miru živiš, te malo skerbi in se ne zmeniš, naj se ravno Bog zaničuje in žali. —

3. Kristus u sv. evangeliu govori: „Ljubi svojega bližnega kakor sam sebe.“ Ljubezen, kojo sami do sebe imeti mormo, nas priganja pred vsim kraljestvo božje in nja pravičnost iskati, večno višej od časnega, izveličanje duše višej od sreče in bogastva tega življenja ceniti. Tako nas pa tudi zapoved ljubezni do bližnega veže, pred vsim nja izveličanje iskati, za njegovo dušo skerbeti, in ga pred grešnim potam, ki u pekel pelja, svariti. — Ako bi kruha obilno imel, in revnega bereča gladu umirati videl, kaj bi bil, če bi mu na milo prošnjo kruha ne podelil? Ako bi iz šume ali hoste prišel, kder si videl in slišal, kako tolovaji na popotnika čakajo, ga zamorit in oropat, in ti bi mu nevarnosti ne razodel, ter mu naprej iti dal, kdo bi ti bil? — Če pa svojemu lačnemu bratu dušno hrano — resnico — zakrivaš, če ga po široki cesti, ki u pogublenje vleče, iti pustiš, in ga pred strašnoj jamoj, ki se mu odpira, ne svariš, kdo si? — Glej, le eno besedo bi bil govoril, in nedolžno dušo bi bil lehko iz zank zapelivca, ki jo je ob čast, véro in zveličanje spravil, rešil; le eno besedo bi bil rekel, in mnogo pohujšanja bi se ne bilo zgodilo, gerdi jeziki bi bili omolknili, ki so grešen strup zatrosili. Očetu, materi, gospodarju, gospodinji bi bil nevarne pota odkril, po kterih sin, hči, posli hodijo, in nesreča bi se ne bila zgodila; ali tega nisi storil, ti si molčal, in veliko duš je smertno ranjenih, ki se morebiti nikdar

spreobernile ne bodo. — Ne govori tukaj kakor pervi bratomorc: „Sim jaz varh svojega brata?“ — Kaj me drugi skerbijo; jaz moram sam na se gledati. — „Kako,“ kliče sv. Krizostom, „tebe tvoj brat, tvoj bližen nič ne skerbi? Koga pa naj skerbi? Morebiti hudiča, ki ga zapeljati in pogubiti iše? Morebiti hudobne tovarše, ki ga s slabim izgledom, pohujšlivimi besedami u hudobiji terdijo? Morebiti duhovne, pridgarje, spovednike? Njih svet poklic je scer to, ali kteri njihove pomoči naj bolj potrebujejo, jih bežé, jih ne poslušajo. Glej, kde duhovnikov apostolski poklic neha, tam se tvoj začne, ker ti med njimi in s njimi živiš in jih grešiti vidiš.“ — Skerbi torej, da ti nekdaj s prerokom zdihovati potreba ne bo: „Gorjé meni, ker sim molčal!“ — Globoko si u serce utisni besede nekega cerkvenega učenika: „Izmed vsih del človekovih je naj svetejši, Bogu pomagati duše izveličati.“

Molitva.

Prosimo te, o Gospod, dodeli nam po priprošnji sv. Amanda takšno veliko ljubezen do tebe in do bližnega, da si ljubeznivo u nebesa pomagamo, in skoz to časno in večno srečni bodemo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VIII. Dan februaria ali svečana.

Sveti Severi, keršanski tkavec, škof in spoznovavc.

Sveti Severi je bil rojen u Raveni, kder je pobožno in pošteno živel. Ako ravno je bil vbožen ko nekdaj brumni Tobia, je vendar, kjer kolji je mogel, ljubeznivo siromakom pomagal. Dobre dela so ga storile bogatega pred Bogam. Težko je bilo scer njegovo délo, zlo se je moral truditi, da si je prislužil vsakdajnega živeža, pa ker je vse u božjem imenu storil, mu je tudi po sreči in prav od rok šlo. Severi je bil borni tkavec, in ker je zraven dela zvesto Bogu služil, ga je Bog ljubil, ter nad njim sklenil, kar bi človeška pamet nikdar previdila ne bila. Prigodilo se je, da so u městu Raveni novega škofa volili. Velika je bila ta slovesnost za celo město. Ljudje so hruli od vsih krajev, in znidili so se pri tej slovesnosti tudi bližni škofi. Podal se je tudi Severi u glavno cerkvo Ravenskega města, kajti brumna duša nikamor rajši ne hiti, ko u hišo božjo častit tam svojega nebeškega Očeta. Revno je bil oblečen; ni si skorej upal med ljudi in se zategadel za cerkvene vrata vstopil. Ljudstvo in škofi so go-

reče molili in Boga prosili, da bi jim dal pravega dušnega pastirja, prav pobožnega škofa. Bog je uslišal njih serčno molitvo. Hitro ko odmolijo, prileti golobček in se vsede na glavo Severa. Trikrat Severi golobčeka odžene, pa vsikdar nazaj pride. Vsi pričejoči so se zavzeli spoznaje, da je ta od samega Boga izvolen škof. Bog ga je razsvetil, napolnil in obdaroval bornega rokodelca s potrebnimi učenostmi. Kakor so nekdaj apostoli prijeli sv. Duha u podobi gorečih jezikov, in potem nadušeni razlagali sveto véro, tako je Severi poln sv. Duha zdaj pridigovati začel. S mičnim svojim govoram je tako nazočih serca ganil, da so vsi enoglasno vpili: „Tega nam pomazilite škofa.“ Dolgo se je Severi branil, pa ker je videl, da je to volja božja, se je voljno vdal. Mnogo lét je marljivo podučeval svoje ovčice, kojih pastirja ga je sv. Duh postavil. Modro jih je napeljaval na izveličansko pot, in zvesto obdelaval vinograd Gospodov, zato je bila pa tudi srečna njegova smert, ki je preselila zvestega služavnika božjega na večno plačilo.

Nauk in posnema.

1. Vbogi tkavec je bil sv. Severi, bez vse učenosti, zraven pa ponižnega in bogaboječega serca; bil je mož po božji volji. Zategadel ga je Bog toliko poveličastil, in ga storil imenitnega škofa. Uči se ljubi kristian! voljno poterpeti, ako te je Bog vbožčeka na svet postavil. Glej, Jezus Kristus vsega in vsih gospodar, si je izvolil vbogo mater, in je hotel od rojstva do smerti vbožen biti. On in njegovi učenci so od tega živeli, kar so njim bogaboječi in dobrotljivi ljudje dali. Jezus ni bil milih darov potreben, njegovo je bilo vse; vendar ni hotel bogastva posesti. Dal nam je izgled zaničevati posvetno blago in poterpežljivo u vboštvu živeti. Zato je prepovedal lakomne želje rekoč: „Ne skerbite za svoje življenje rekoč: Kaj bomo jedli in s čim se bomo oblačili?“ O človek! delaj in trudi se, živeš in oblačilo si pošteno zaslužiti, pa nikar neumno ne skerbi in ne obnemagaj zavoljo svojega vboštva obupaje. Iši nebeškiga kraljestva, in vsmiljeni Oče nebeški bo tudi tvoje télo oskerbel. „Vso svojo skerb izroči Bogu, ker on za vse skerbi,“ govori sv. Peter.

Nikoli ne želi obilnosti, ampak le toliko, da se zamoreš pošteno preživeti. Premisli, da te vboštvo varniši vodi po potu izveličanja, kakor bogastvo. Vbogim je veliko skušnjav neznanih, kojih premožni imajo; revni ložej bogaboječe živé, in ložej umerjejo. Vbogi so tudi pripravniši božjo besedo poslušati. Pervi so vbožci, potlej še le premožni u katoliško cerkvo prišli. Zato je Jezus rekel Janezovim učencom: „Vbogim se evangelj oznanuje.“ Oni

so pripravniši po naukih Jezusovih živeti, in ložej hrepené po nebeškem kraljestvu, ker jih prazna skerb in posvetno radovanje ne moti. Vendar nikar ne misli, da te bo že vboštvo samo izveličalo; ono je le pripomoček izveličanja, pa ti ne pomaga, če si lakomnega in nejevoljnega serca. Ne terplenje, ampak poterplenje te stori Bogu prijetniga. Bolj ko si poterpežljiv u svojih nadlogah, veči bode tvoje plačilo. Kralj David pravi: „Poterpežljivost vbogih ne bo zgublena.“

2. Prebivavci Ravenskega mésta so ponižno Boga prosili, da bi jim dal prav pobožnega škofa. Ljuba duša! tudi ti potrebuješ pravega voditelja po nevarnem potu zapeljivega sveta, ako hočeš srečno svoje popotvanje končati, zakaj sv. Duh govori: „Kdor se na sam sebe zanaša, je neumnež. Človek mnogokrat misli, da je na pravem potu, pa konec tistega je smert (večno pogubljenje).“ Človek bez učenika, da bi mu na tanko razložil, kaj je prav ali ne prav, človek, kter si ne izvoli spovednika, se mu čisto ne izroči in mu pregrešno serce popolnoma ne razkrije, je podoben slepcu. Slepec najde težko pravi pot, in če ga najde, si naglom sopet zaide. Volja božja je tedaj, da si izvoliš pravega voditelja in svetvavca, le tako bode krepostno tvoje živlenje. Lep izgled ti daja Tobia. Ko je svojega sina u daljno in neznano deželo poslal, ga je opomnil nevarnosti in mu rekel: „Pojdi, poiši si bogaboječega in zastopnega moža, ki te bode spremil in vodil.“ Ljuba duša! ako ti je blagostanje na sercu, poslušaj zvesto nauke svojega spovednika, živi po njih, in nič te ne bo iz izveličanskega pota spravilo. Koliko je na pravem spovedniku in večkratni spovedi ležeče, ti kaže sv. Ljudevit, kralj Francoski. Posledne besede, koje je na smertni posteli sinu na serce položil, so bile: „Spovej se večkrat izvolivši si brumnega in umnega spovednika, njega vprašaj vsikdar za svét, in pri njem iši pomoči.“ Kakor priden otrok svojim ljubim starišem odkritoserčno pové, kar želi, in jim potoži, kar ga boli, tako se podaj tudi ti zaupljivo k svojemu spovedniku. Tam najdeš zdravnika, ki bode zacelil rane tvojega serca, tam zvéš sredstva, da boš u prihodno se ložej hudega varoval in dobro vsikdar storil, tam boš potolažen in okrepčan, rešiti se iz pregréh, u koje si zabredel. U zakramentu sv. pokore zadobiš sopet gnado božjo, ako terdno skleneš izleči starega človeka in obleči novega, kteri je po božji volji prestvarjen.

Molitva.

O Bog, ljubi Oče vsih pravovérnih! ozri se na svoje služavnike, dušne pastirje, koje si namestnike u svoji sv. cerkvi postavil, napolni jih s svojim duhom, da bodo ovčice, ki si jim jih izročil prav podučevali, in tudi s svojim djanjem jim kazali izveličansko pot. Dodeli pa tudi vsim vérnim gnado in pomoč, da bomo vsikdar po tvojih sv. naukih živeli in te enkrat s svojimi dušnimi pastirji od obličja do obličja gledali, ki živiš in kraljuješ Bog od vékomaj do vékomaj. Amen.

IX. Dan februaria ali svečana.

Svéta Polona, dévica mučenica.

Nekolika časa, zlasti pod vladajućim cesarjem Filipom, so uživali kristiani skoro popolnega pokoja, tako da je tedaj kristianska véra veselo in prekrasno se razcvetala. Mnogi izmed paganov so pa vendar iskali priložnost, kako bi svoje sovraštvo na kristianc izliti in svoj gnév nasititi mogli. In to priložnost so dobili. Sveti Dioniz, škof aleksandrinski piše u svojem listu Fabiju antiohenskimu od tega sledeče: „Neki vraževavec u Aleksandrii je léta 248 svojim mestljanom vedeževal in prerokoval, da bode njih mésto zadela velika nesreča, ako ne pomorijo kristiane k časti bogom, malikom. Zdaj so planili nad kristiane, jih mučili in morili in so menili, da s tem svoje bogove prav častijo.“

„Najprej so popadli nékoga starčeka s imenom Metra, in ga silili, da bi nespodobne reči zoper Boga govoril. Ker pa tega storiti nikakor ni hotel, so ga s kijmi bili, obličje mu razmesarili, poslédnič ga u predméstje izpeljali in ga na smert kamenovali. Nato so neko pravovérno ženo, Kvinto, u paganski tempel vlekli, tam jo silili, da bi krive bogove častila. Ker je kaj takega storiti za gnjusno imela, se branila in odvračevala, so jo po tléh vlekli, jo bičevali in merskali. Tako razmesarjeno so zavlekli u predméstje in so jo ukamenovali.“

„Za tim so vsi hruli na hiše pravovérnih kristianov, so jih iz prebivališ izmetali, dome obropali, razrušili, premoženje vgrabili in odnesli. Poslédnič so vjeli tudi Polono, gospo verlo pobožno in tedaj že nekaj prilétno, so jo tako grozovitno po licu bili in tako okrutno tolkli, da so ji vsi zobi iz ust izpadali, ker ni hotéla krivih bogov moliti. Ona je glasno zavpila. „Jezus Kristus je pravi Bog; njega molimo.“ Razserdivši se njeni sovražniki pagani so u predmestji nanosili gromado derv in so se sv. Poloni grozili zažgati jo, ako bi š njimi vred ne hotéla nespodobno od Boga govoriti. Ona je neprestrašeno odgovorila: „Jaz bi se imela njemu odpovedati, kteriga sim si za ženina izbrala; Jezusu Kristusu, kteriga sim neprestano ljubila? Tega pa ne! Mučite me kakorkoli hočete, pripravljena sim vse popred preterpeti, kakor mojega Jezusa zapustiti.“ „Zdaj daruj našim bogom, pri tej priči, ali te pak veržemo u gorečo gromado!“ so vpili na njo. Sv. Polona pak si je požélela nékoliko časa, kakor da bi hotéla se maličko premisliti — se je jim potle naglo izvila, je sama od sebe berzo na gromado smuknila in je prostovoljno u ogenj skočila. Vsi so ostermeli, vidivši, da je ta dévica hitrejša iz ljubezni do Jezusa umréti, kakor oni sami jo umoriti. Naglo je izgorela in kar je njenih večjih kosti ostalo, so kristiani pobrali in jih s veliko častjo ohranili. Še današnji dan sv. Polono mučenico na pomoč kličejo kristiani, kteri bolečine u zobih terpé. — „Zvunaj imenovanih mučenikov je terpel u tom preganjanju tudi sv. Serapion, u njegovem lastnem domu, kder so ga mučili, mu ude polomili, iz hišne strehe vergli in umorili.“

Sv. Dionis terdi, da ne eden ni sveto véro zatajil, in da so vsi rajši življenje svoje, kakor pravo véro opustili.

Nauk in posnema.

1. Hude bolečine je morala sv. Polona prestati, ko so ji zobe izbili, in vendar je vse radovoljno preterpela iz ljubezni do Boga. Ako Bog tebi po svojej neskončni previdnosti terplenje pošle, priporoči se u priprošnjo sv. Polone, da te Bog poterdi in ti bolečine polajša; ako te Bog pa še terpeti pusti, voljno nosi svoj križ, kakor sv. Polona svoje bolečine, iz ljubezni do Boga. Poterpežljivost je svitek, kteri nam vsako težavo polajša.

2. Smert in terplenje svete Polone se nam predstavlja več zato, da bi jo občudovali, kakor da bi jo nasledevali; ker brez posebniga razodetja božjega, kakoršno je sv. Polona gotovo imela, ne smé nikdo pod smertnim grehom sam prostovoljno se u smert podati. Kdor sa-

mega sebe usmerti, grozno greši proti Bogu, proti samemu sebi in proti svojim bližnjim. Življenje je naj večje blago naše na zemlji, zato je človéku prirojéna dolžnost življenje svoje ohraniti tako dolgo, dokler je mogoče. — Tudi ne smémo zveze, s kterimi smo k svojim bližnjim zvezani pregrešno pretergati, in iz svéta gerdo uletéti. Bog je Gospod našega življenja, u njegovo pravico ne smémo segati. Kdor terdno veruje u Boga večniga, pravičniga Boga, gotovo u vsih nadlogah možko obstoji. On je skala, u ktero se valovi povodnji zaletajo, pa je ne poderó; on je u božjo voljo vdan in ne zgubi zaupanja na pravičnega Boga. On misli in govori, da Stari Bog še živi. Kder je sila naj večja, je božja pomoč naj bližja. Hudič bi celo glavo poterl, Bog pa še vlasa našega ne da. Prisejalo bode sonce pomoči tudi pred naše vrata! — Samo kder ni vére, tam raste boječnost, obupanje, iz teh pak postane svojemorstvo.

Molitva.

O moj Bog, celo naše življenje bodi tebi posvečeno. Dodeli nam, da bi vse svoje žive dni obračali tebi k časti, svoji duši k izveličanju, kakor je sv. Polona storila; in kadar doide poslédni naših dni, da bi sprijeli za plačilo nebeško kraljestvo, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

X. Dan februaria ali svečana.

Sveta Školastika, devica.

Sv. Školastika, sestra svetiga Benedikta, se je rodila u Nursii, méstu u vojvodstvu Spoletanskem. Njeni roditelji, Eutropi in Abundancia, so bili ne samo žlahnega stanu, temoč tudi verlo pobožni, in so svojo hčerco Školastiko že od mladih let k vsemu dobremu ravnali. Školastika je tudi pod njih skerbno roko čudnovito u strahu božjem in u ljubezni kristianskej napredovala, tako, da se je zdelo, kakor bi zunaj Boga za nič ne marala in u sercu prostora zakaj drugega ne imela. Ako ravno bogata in krasna, da je ni bilo njej ednake daleč okolj, vendar ni imela nobeniga veselja do posvetnosti, je bila rada samotna, pohlevna in tiha; oblačila se je pošteno, pa priprosto. Vse to ji še ni bilo dosti, da je tako Bogu služila, ona je sklenila svojega brata Benedikta naslédovati u pobožnosti. Sv. Benedikt je na gori Kasinski samostan (klošter) sozidati dal, mladenče in može iz vsih stanov okolo sebe sbral, in jih izverstno vodil do popolnosti. Školastika zapustivši svoje premoženje in vso posvetnost je šla tudi u samostan, ne daleč od Kasinskega ležeč. Mnogo dévic iz bližnjih in dalnih

krajev je prišlo k svetej Školastiki, se š njo združilo, in so pobožno živele po pravilih reda svetiga Benedikta. To je bil začetek slavnega reda Benediktinarec, kteri se je po svétu tako razprostranil, da je samo u zapadno-europskih pokrajinah nad 14 tisuč (jezer) samostanov bilo.

Sveto Školastiko so izbrale si nune za apatico, za višjo nuno, ker je ona goreče molila, ojstro se postila, zvésto in na tenko postave samostanske dopolnovala, in s tem tudi u svojih sestrah samostanskih vzbudjevala ljubezen do Boga, da se od nje reči more, kar je sv. apostol Paul Korinčanom pisal: „Vaša gorečnost je mnoge vnela.

Sv. Benedikt in njegova sestra Školastika sta se preserčno ljubila, in sta zato sklenila vsakega léta enkrat se objiskati. Zato je bil vstanovlen en grad ležeči blizo na pol pota med nju samostanoma. Tudi mnogo bratov je totaj prišlo. Čas objiskovanja so k temu posvetili, da só vkup molili, od izveličanskih reči se pogovarjali po opoménbi sv. Paula: „Bodite polni svetiga Duha, govoreči med seboj u psalmih in petju pésem duhovnih, u pesmah in napévih sprepévlajte Bogu iz svojih serc. Zahvalujte se vsigdar za vse u imenu Gospoda našega Jezusa Krista Bogu Očetu.“

Poslédnje njeju objiskanje je posebno imenitno. Sv. Školastika je svojo smert že čutila in bi rada še dalje bila se pogovarjala od nebeške radosti in od večnega veselja, zato je svojega brata Benedikta preserčno prosila, da bi prihodno noč pri njej tam ostal, ker je den prenaglo jim minul med pobožnimi pogovori, petjem in molitvami. On ji je pak odrékel, ker mu tega samostanski red ne dovolji zunaj samostana prenočiti. Ona žalostna je sklenila roke in podperla glavo in je nékoliko časa k Bogu pomolila. In glej! pri tej priči se vlije iz čistega tak lijavec, dež s bliskom in gromom, da je moral sv. Benedikt s svojimi duhovnimi brati proti svojej volji tisto noč u družbi svoje sestre ostati. On spoznavši, kdo je tega ne običnéga vrémena kriv, reče svojej sestri: „Bog ti odpusti, sestra, kaj si storila, da si me zunaj samostana zaderžala?“ Ona mu odgovori: „Jaz sim tebe prosila, in ti me nisi vslišal, im sim se k Bogu obernila, in on me je vslišal.“ Ne mogavši se k domu podati, so ostali in posvetili célo noč molitvam, pobožnim petju in premišljevanju od nebes, in so se še le drugi dan ločili. Po tréh dnéh je sv. Benedikt vidil u prikazni svojo sestro u podobi golobice, in kore angelske spremljajoče jo k vsmilenimu Jezusu, je Boga hvalil in se radoval in veselil nad blaženstvom in izveličanjem svoje sestre, je

oznanil svojim duhovnim bratom njeno smert, je vkazal njeno télo k sebi prinesti, častito in slavno pokopati. Sv. Školastika je umerla léta 543, stara 60 lét.

Nauk in pošnema.

1. Kar je u sercu, to je na jeziku. Sveta Školastika polna ljubezni do Boga je rada se pogovarjala od božjih reči, od slave nebeške. Oj da bi tudi mi se radi pogovarjali od reči poštenih, pametnih in koristnih, ktere so u čast božjo, nam in bližnemu u časno in večno srečo. Naša sveta véra ne prepoveduje prijaznih, dobrovoljnih pogovorov, temoč samo terja, da bi naši pogovori bili pametni, pošteni in pravični. Sv. Paul piše: „Veselite se u Gospod Bogu, in spet rečem, veselite se; pa vaša krotkost bodi znana vsim ljudem.“ Pa to naša sveta véra térja, da bi naši pogovori ne bili nesramni, s kterimi bi poštene duše pohujšali; da bi naše besède ne bile hudobne in sovražne, s kterimi bi bližnjega žalili, dražili, ga ogovarjali, ga ob dobro ime in čast okradali. „Pravim vam, da bodo ljudi odgovor dali na strašni sodni dan za vsako prazno besedo, ktero bodo govorili,“ govori Kristus.

2. Kdor Boga ljubi črez vse, bode gotovo rad na njega mislil in pogosto od njega govoril. Ljubezen namreč rada govori od tega, kar ji je milo in ljubo. Kakor se ogenj zakriti ne da, temoč se čuti na gorkoti, tako tudi ljubezen do Boga se glasi na govoru.

Sv. Školastika, ako ravno bogata in visokega rodu, se je vendar pošteno pa priprosto oblačila. Čisto oblačilo po svojem stanu človeka naj bolje lépša. Pregovor pravi: Pamet je bolja, ko žamet.

Molitva.

O Gospod Bog! pridi u serca naše in nopolni je, kakor svetej Školastiki, s svojo ljubeznijo, da bi se naše usta obvarvale od vseh praznih in pregrešnih reči, in le tebe hvalile in slavile, kteri živiš in kraljuješ na veke vekov. Amen.

XI. Dan februaria ali svečana.

Sveti Desideri, škof in mučenik.

Sv. Desideri je bil u Burgundu, imenitnem kraljestvi, ktero je svoje dni med Francoskoj in Nemškoj deržavoj močno slovelo, od znamenitih starišev rojen, kteri so svojega sina

u strahu božjem prav po keršansko odredili. U svoji mladosti je že mladenčič pokazal, kdo bo odrašen mož; njegovo veliko veselje do duhovskega stana in pa očitna pobožnost sta ga pripeljala u svet mašni stan. Skerbni, bogaboječi stariši so ga dali svetoželjnimu škofu, u kojega hiši se je izšolal, in toliko moder in kreposten prirastil, da so ga diakona, duhovnika šestiga reda posvetili.

Kdor je u malem zvest, govori Kristus, njemu se bo veliko zaupalo; in ta beseda Jezusova se je sv. Desideriu spolnila. Ker je mlad diakon u svojem živlenju bil vsim vérnim svetla luč dobrih del, ker je bil vsmilen oče vbogih in visoko učen pa serčen oznanitelj besede božje, so ga še u vekšo duhovsko službo povzdignuli in ga škofa posvetili. Visoka služba svetiga škofa ni napihnula, ampak le njegovo sveto željo je povdvignula, ter je spoznal, da kakor rastejo dari, koje mu Bog zaupa, tako raste tudi ojstra rajtenga, kojo bo imel nekdaj od svojega hiševanja ne samo za se, nego tudi za svoje ovčice dajati. Skerbno je torej brez vse zamude pasil svojo čedo s božjoj besedoj, ktero je breztrudno oznanoval; pridno je vérnim svete zakramente delil, naj bi rastili u dobrih delih in svetih čednostih; ni pa tudi vbogih pozabil, kojim je obilno vbogaime delil. Tako je bil sv. Desideri priden delavec u vinogradu Gospodovem, in dober oče svojih duhovskih otrok, ter je lehko s sv. Paulom svojim vernim rekel: „Kdo vas oslabi, da bi jaz s njim ne oslabel; kdo se pohujša, da bi mene ne bolelo? — Vse sim vsim, naj bi vse Kristusu pridobil.“

Kakor je svoje dni sv. Joan kerstitel razujzdanemu kralju Herodu brez strahu rekel: „Ni tebi pripušeno imeti žene svojega brata,“ tako je tudi sv. Desideri neko kraljevo žensko zavoljo njeniga nesramnega, pregrešniga djanja ojstro posvaril, se je pa tudi toliko zameril, da so ga iz škofije pregnali in na pust otok iztirali. Voljno je sv. Desideri to krivico prestal, vesel, da je za pravice del preganjanje terpel, ter je u ptujem, terdem kraju bolj mirno živel, kakor njegovi preganjavci doma u svojem kraljevem poslopju.

Huda vest je sovražnike sv. Desideria tako dolgo grizla, da ga nazaj pokličejo in u njegovo škofio postavijo, ali zvest služavnik božji tudi zdaj ni molčal, marveč je pri vsaki priložnosti prešestnico svaril, ter se je Boga bolj bal, kakor pa ljudi. Hudobno ženstvo, od pregrešne ljubezni in hotivnosti slepo, prične smerten serd nad resnim kaznovavcom nesramnosti kuhati, ter ga sklene umoriti. Pošle tri hudodelce nad njega, kteri ga ravno na poti s kamenjem in buticami u

letu 612 ubijejo. Tako je sv. Desideri za pravico in resnico svoje časno življenje dal, je pa tudi svetel venec mučenstva in večno življenje zato prijel; vse mu je stotero povernjeno.

Poseben izgled prave pokore nam je sv. Vilhelm, poprej akvitanski vojvoda, in po tem svet pušavnik, kojega spomin se ravno te dan obhaja. Bil je imeniten, pa razujzdan gospod, kteri je med drugimi pregrehami cele tri leta, kakor Herodež ob času sv. Joana kerstnika, s soprugoj ali zakonskoj ženoj svojega brata prešestoval. Vjedati se, prepirati, vojskovati in pretepati mu je bilo veselje in navada. Bil je tudi papežu Inocenciu nepokoren, in je potegnil s krivim papežem Anakletom; za to so ga izobčili (iz prave cerkve vergli), ker je u svoji vojvodiji veliko hudega zoper sveto cerkvo počel. Sv. Bernard mu piše in po tem clo k njemu gre, ga pregovorit in preprosit, naj bi henjal sveto cerkvo preganjati in ji nepokoj delati, pa vse zastonj; prešestnik je gluh in terdovraten za vsako dobro opominbo.

Sv. Bernard se na to u cerkvo poda sveto mašo služit, vojvoda Vilhelm pa pred cerkvenimi dvurmi stoji, ker izobčen u cerkvo ne smé. Po povzdigvanju vzeme sv. Bernard oživljeno sveto hostio na zlato skledico, njo nese pred cerkven prag, vojvodu pokazaje rekoč: „Dozdaj smo mi tebe prosili, pa ti si nas zamečeval; poglej, zdaj pride Sin Device k tebi, Gospod ín poglavar tiste cerkve, kojo preganjaš. Tvoj sodnik je pred teboj, u kojega imenu se vse kolena pripognejo. Tvoj sodnik je nasoč, u kojega roke bo skoraj tvoja duša prišla. Jeli hočeš tudi njega žaničevati? Ne boš njega in služevnika njegovega vslišal?“ Slišati te resne, strašne besede, se vojvoda na vsem životu trese, od svete groze na zemljo pade in milo jokati jame. Ko sv. Bernard njegovo resnično kesanje spozna, mu reče vstati in pravi: „Vkloni se pravemu papežu Inocenciu in mu bodi pokoren. Spravi se s pričejočim škofam Piktavianskim, kojega si iz njegovega stola pregnal. Zadostuj Bogu, in si po moči prizadevaj svoje podložne pomiriti, da razdertije med njimi ne bo.“

Vojvoda Vilhelm se na ravnost k škofu oberne, ga za zamero prosi in na škofov sedež pelje. Sv. Bernard vidi vojvoda pripravnost vse pohujšanje, ki ga je dal, poravnati, in ga prav serčno opomni, naj pregrešno življenje opusti in se spokori; po tem se k altarju poverne in sveto mašo dokonča. Vojvoda

se na svoj dom podá, objokuje svoje pregrehe in sklene prav ojstro spokorno živlenje začeti. Poda se torej u pušavo in si modrega pušavnika poiše, kteri ga poduči, kako ima u ojstri pokori živeti; kar je spokornik Vilhelm vse zvesto storil.

Oblekel je ojster oklep, in verh oklepa rasovnik, djal je železno čelado na glavo, in se je u tej obleki u Rim podal svetega očeta papeža odpušanja prosit. Papež ga izročijo svojemu namestniku, kteri se nad ojstroj pokoroj vojvoda zavzame, in kedar njegovo resnično poboljšanje spozna, ga grehov odveže in s svetoj cerkvijo poedini. Postavi si Vilhelm malo bajtico, u kteri sedem let ojstro pokoro dela. Njegova hrana bila je suh kruh in pa čista voda, njegova postela gole tla, njegov podglavnik terd kamen. Svoje grehe obžalovaje hvali neprenehoma Boga, da ga ni pustil u grehih umreti in pogublenimu biti. Satan ga je scer hudo skušal, je nadražil njegove stare znance in sorodnike, kteri so ga u poprejno živlenje vabili; ali stanoviten spokornik ni na skušnjave porajtal, in ni svojih zapeljivih prijatlov poslušal, marveč je živel spokorno, kakor je sklenul živeti.

Sedem let pokore je preteklo, in Vilhelm začne na potu pokore péšati, zapusti svojo tiho bajtico in se u Italiansko napoti. Gredé pride do tabra, kojega so obsedali, pa ga posiliti niso zamogli. Vilhelm gleda in pravi, naj bi on vojskovodia bil, vedel bi to terdnjavo hitro dobiti. Dajo mu s bojaki se nad tabor pognati, ali Bog mu za njegovo prederznost kazen pošle, da oslepi in mora u sramoti odstopiti. Spoznal je zasluženo pokoro, objokal svojo prederznost in se zaobljubil u svojo pušavo poverniti, ako mu Bog sopet pogled da. Pregledal je, se nazaj u svojo sveto samoto podal, in je kakor poprej spokorno živel.

Spokornik Vilhelm se je večkrat preselil, da bi Bogu bolj u pokoju služil, kajti so ga ljudje objiskovaje nadlegvali. Poslednič se je u samotnem dolu blizo mesta Siene zaselil, pa tudi u tem pustem kraju so ga ljudje naišli in prosit hodili, naj jih prave pokore uči. Tako so jeli po njegovem nauku in izgledu pušavniki živeti, kterih je svoje dni tudi po naših krajih veliko bilo. Kedar pa sv. mož čuti, da njegova moč pojemlje in se bliža njegova smert, gre u bližno mesto Kastiljion, prejme pobožno svete zakramente, se poverne u svojo samoto in kmalo potem svojo sveto, spokorno živlenje sklene leta 1156. Njegovo mertvo truplo se je pokore svetilo, in njegov grob je Bog s velikimi čudeži počastil.

Nauk in posnema.

1. Ni pregrehe, ktera bi človeka tako oslepila in podivjala, kakor prešestvanje, nesramno, hotivno djanje, ki človeka poživini, in kakor nemo živinče na vervi slepega poželenja u vsakoverstno pregreho, u boj in morijo pelja, kar vidimo u življenju sv. Desideria, kojega je nesramna prešestnica preganjala in poslednič clo umoriti dala. Ravno tako je vojvoda Vilhelma nečistost zvodila, da se je nad škofa in papeža postavil, kteri niso k njegovemu prešestovanju tiho djali. Tako čertijo in preganjajo tudi dan denašni prešestniki in prešestnice vse serčne pridgarje in pravične spovednike, kteri jim njih gerdo življenje očitajo, ter so godni vse hudo početi, tudi raj svojo véro zatajiti, kakor popustiti svoje nesramno znanje, ktero jih vklenjene ima. Pač je resnična beseda sv. Duha, ki govori: „Vino in ženstvo stori, da modri odpadejo, in razumni zaničljivi postanejo. Nečistnik gre za svojoj pregrehoj kakor vol, kteri se u mesnico pelja.“ Hočeš, keršanska duša, Bogu in poštenim ljudem ljuba, časno in večno srečna biti, varuj se vsake nečistosti, zogibaj vsakega nesramnega znanja in djanja; varovati se je lehko, ali odtergati se gorje. „Kaj pomaga, pravi sv. Jeronim, naj še toliko lepih čednosti imaš, ako pa čistosti pasa nimaš; vse boš poblatil.“ Si pa u blato nesramnega djanja zagazil, ne odlagaj pokore po izgledu sv. Vilhelma storiti, in brez odloga nečisto znanje opustititi; „kaj nečistega ne pride u nebeško kraljestvo,“ govori sv. Duh.

2. Sv. Vilhelm je Boga hvalil, da ni u pregrehi umerl; ali nimaš tudi ti Boga zahvaliti, da ti še odlog za pokoro da? Kde bi zdaj bil, ako bi te bila smert u grešnem stanu pobrala? — Oh, kako prizanesliv je dober Bog, naj si ga ravno toliko žalimo! „Vsmilenje božjo je, da še nismo pogubleni,“ uči sv. Duh. Veliko jezerov jih že u peklu gori, ki so ravno ko mi grešili; mi še živimo, ali nikar za to, da bi Boga vnovič žalili; čas nam je dan le za pokoro. Po izgledu sv. Vilhelma s kraljevim spokornikom Davidom izdihuj: „Iz celiga serca hočem tebe hvaliti, Gospod moj Bog, in tvoje ime slaviti vekomaj, zakaj tvoje vsmilenje nad meno je veliko, ti boš rešil mojo dušo pekla globočin.“

3. Kakor se je sv. Vilhelm k Bogu povernil, hitro ga je peklenski sovražnik skušati začel; razvajen grešnik skušnjav ne čuti. Ravno tako se tudi tebi godi. Zato modri u sv. pismu veli; „Moj sin! kedar se nameniš Bogu služiti, stoj (zvesto) u pravičnosti in strahu (božjem), ter pripravi svojo dušo na skušnjavo.“ Pa skušnjave se ne prestraši in si ji ne daj premagati; „Bog je zvest,“ govori sv. Paul, „in nas ne bo pustil huje skušati, kakor premoremo, ampak bo storil, da se nam bo skušnja u dobro izišla.“ Sedem let so sv. Vilhelma skušnjave hudo nadlegovale, pa mu škodovale niso, dokler u nje privoljil ni. Tudi tebi skušnjavec ne more škoditi, če mu ti serca ne podaš. Čez se-

dem let srečne premage pa se Vilhelm skušnjavi zmagati da, zapusti u svojo nesrečo sveto samoto, in začne mlačno živeti: „Kdor stoji," veli sv. Paul, „naj gleda, da ne pade." Varuj se tudi ti, in se na svojo pravičnost nikolj prederzno ne zanašaj. „Voskuj se kakor hraber vojšak, opomina Tomaž Kempčan; in ako se včasih iz slabosti spotakneš, le sopet serce si vzemi in bolj serčno stoj zaupaje, da boš še več pomoči in gnade od Boga prijel." „Zakaj kakor vojskovodija onega vojšaka bolj ljubi, ki se iz pobega spet povračaje za toliko serčnej nad sovražnika seže, kakor tistega, kteri ni scer pobegnil, pa je ves plah in bojezljiv: tako Gospod Bog tiste bolj ljubi, pravi sv. Gregor, kteri po grehu njemu za toliko bolj zvesto služijo, kakor one, kteri scer niso greha storili, pa mu le mlačno in leno služijo."

Molitva.

Oče vsmilenja, ki nočeš smerti grešnika, ampak naj se spokori in živi, daj nam po izgledu svojega spoznovavca sv. Vilhelma, svoj grešen stan prav spoznati, in po njegovi priprošni se poboljšati in spokoriti, naj po ojstri stezi resnične pokore zadobimo, kar nam po poti svete nedolžnosti ni višej doseči mogoče. To te prosimo po Jezusu Kristusu, tvojem Sinu in izveličarju našem. Amen.

XII. Dan februaria ali svečana.

Sedem svetih očetov, začetnikov reda služiteljev device Marie.

U začetku trinajstiga stoletja po Kristusu je živelo u Florencii, glavnem mestu Toškane viši vojvodine na Italianskem, sedem možev po rodu in bogastvu, še bolj pa po njih pobožnosti in svetosti posebno imenitnih, kteri so Mario prečisto devico med drugimi prav zvesto častili in ji prav po otroško lepo služili. Ime jim je bilo: Bonfili, Bonajunkta, Maneti, Amidej, Ugacio, Sostenej in Alež Falkonierski. Močno so te može hudi prepiri in sovraštva u serce bolele, kojih je tisti čas posebno na Italianskem toliko bilo. Tolikim hudobijam u okom priti je bila vsa človeška moč preslaba, torej se k Bogu obernejo in Marii priporoče.

Bila je u Florencii pobožna družba, ktere družbani in družbane so posebno Mariino čast povzdigali in po svetu širali, med kojimi je bilo tudi sedem naših pobožnih tovaršev, kteri so Marii posvečene dneve posebno slovesno obhajali. Ko so leta 1233 god vnebovzetja Marie ali veliko gospojnico s svetmi pesmi in premišljevanjem posvečevali, neznana

svetloba ovih sedem bratov obsije, in sveta misel jih obide in poduči, naj svet zapustivši se u pušavo podajo in brambi Mariini izročé, kajti hočejo sedem svetlih zvezd biti u tolaž svete cerkve, ki se vojskuje.

Sveti možje si svojo nebeško prikazen povedo, in sklenejo brez odloga storiti, kakor Bog hoče, in iti, kamor jih kliče. Ali modri možje ne počnejo kaj brez modrega sveta, in vérni sini svete matere kat. cerkve se ne podstopijo kaj taciga brez dovoljenja cerkvenih oblastnikov, marveč se podajo k svojemu škofu, mu naznanijo svoj namen ter prosijo naj ga za dobro spoznati blagovolji, jim potrebne vodbe naroči in svet blagoslov da. Ko so po svojem višem pastirju dovoljenje prijeli, vse svoje posvetne skerki lepo poravnajo, isporočijo svoje časno premoženje, in na male gospojnice ali rojstva Mariinega godovno 8. kimovca ali septembra mesto zapustivši grejo u samoten kraj po imenu Vila Kamarcia, kder u mali bajtici daleč od vsega posvetnega truša in liša u sveti pokori Bogu in Marii lepo služijo, in u znamnje spokornega življenja začernele hale ali suknje oblečejo. Izvoljijo si duhovskega vodija, blaženiga Bonfilia, ter u sveti pokoršini in radovoljnem vboštvu, toda srečno in veselo živé. Živeža so jim dobri ljudje za potrebo dali, ter so jih imenovali služitelje Mariine. Ko namreč blaženi Alež eniga dne po mestu vbogaime prosi, in ga pet mescov staro dete Filip Benici vgleda, čudoma pregovori in svoji materi reče: „Glej, mama! tukaj gre služitelj Marie; daj mu kak božji dar.“ Po tem so jih Servite ali služitelje Mariine imenovali.

Da so pa ravno sveti možje u tihi samoti skrito živeli, je vendar njih pobožno življenje po širokem zaslovelo; ljudje so jeli k njim shajati, in so jih u službi božji motili. U molitvi se spet Bogu in Marii priporoče, naj jim razodene, kamo bi se preselili. Razodeto jim je bilo, naj gredo na stermo, samotno Senariško goró, kar so tudi 31. majnika 1234 storili s pobožnim Davidom rekoč: „Tukaj je kraj našega pokoja, tukaj hočemo bivati; kajti smo si ga izvoljili.“ Pozidali so si lepo cerkvico, so postavili krog cerkve borne bajtice, kakor jih pušavniki imajo, ter so kakor poprej u sveti pokori živeli, u sveti popolnosti vnovič napredovali, in Boga hvalili, da jim da tiho in mirno njemu samemu služiti. Neprenehoma so premišlevali terplenje Kristusovo in pa žalost Marie, božje matere, naj bi se jim pregreha vstudila, veselje do spokornega življenja in ljubezn božja pa čedalje bolj u njih sercih vnemala. U nebeški prikazni so spoznali, da je njih življenje Bogu in Marii prijetno, in da naj vodilo

ali regelco sv. Auguština posnemajo, pa černe hale nosijo u znamnje žalosti Marie, kojo je pod križem svojega božjega Sina imela.

Zvesto in na tenko so dopolnili služiteli Mariini, kakor jim je razodeto bilo, in ko so svoje leta novinstva dostali, so storili večne zaobljube u tem redu živeti; njih škof jih posveti mašnike, in poterdi Bonfilia njim predstojnika; samo Alež ni iz gole ponižnosti hotel mašnik biti, ampak je služil drugim kakor brat. Njih veselje bilo je zdaj na tem svetu doveršeno, ali božja volja je bila, naj bi njih luč življenja svetiga tudi drugim svetila; kar se je tudi zgodilo. Bogati in vbožni, gosposki in kmetiški ljudje so na Senariško goro tekli, svete može za svet prašat in se njih molitvi priporočat; mnogo mladenčev jih je prosilo, naj jih u pobožno družbo vzamejo. Ko so u molitvi spoznali, da je božja volja, naj se njih redovno ali orden množi in po svetu razširа, so jeli novince svojega reda sprejemati, po tem ko je bil od papeža Gregoria IX. poterjen. U kratkem se je skoz božjo pomoč in Mariino prošnjo to redovnostvo služiteljev Marie tako čudno narastilo, da je u 37. letih nad 10 jezerov redovnikov štelo, svetih in serčnih delavcov u vinogradu Gospodovem. Bonfili je vtemeljil tudi za ženski spol redovno služevnic Mariinih, in je postavil devicam samostan, ki so željele biti redovnice ali none njegovega reda, in je bil začetnik tretjega reda svetiga škapulirja za možke in ženske, kojega so sv. oče papez Martin V. leta 1424 poterdili in s odpustki obdarovali.

Kakor so pa vsi sédmeri bratje za slavo svojega svetega reda skupej skerbeli, tako so tudi svoje posebne čednosti in zasluge imeli. Bonfili je od mladih dni posebno Mario častil in kakor svoji nebeški materi priserčno služil. Uladal je 23 let svojo novo družbo in kakor oče za njo skerbel. Ko je svoje redovnike daleč po svetu razširil, je svoje posledne dni u sveti samoti spokorno doživel, in leta 1262 u Gospodu umerl. Bonajunkta je slovel za del svoje velike svetosti, ter mu je Bog dar prerokvanja dal, ker je bil ves ponižen. Akoravno visokega stanu rojen, se vendar ni sramoval 23 let za svoje brate vbogajme prositi, in je mnogo žerkih gučev poterpežljivo prestal. Po širokem znan skopnik, kojemu je gerdo skopost očital, mu podeli ostrupjeniga kruha in vina; pa Bonajunkta čez te živež svet križ stori, in ni mu škodvalo. Posledno uro je znamin svetiga križa objel in u Gospodu sladko zaspal.

Maneti je bil u svetem pismu čudno učen, in je znal naj terdovratnejše krivoverce tako očividno zaverniti, da mu niso

védeli kaj oporeči. Poslal je svoje redovnike na Francosko, in se je eno celo leto za srečno smert posebno pripravljal. Kakor je sveto živel, je tudi srečno umerl. Amidej je bil viši Senariškega samostana, kojega je modro in sveto vladal, in mnogo bolnim skoz svojo molitvo pomagal. Ugaci se je u svoji posebni pohlevnosti in poterpežljivosti svetil. Sv. Filip Benici, viši vodija služiteljev Mariinih, ga je tovarša na Nemško in Poljsko vzel, in povsodej je njegova čednost tako slovela, da so se redovniki po tih krajih hitro razširili. Sostenes je skoz svojo zgovornost veliko imenitnih naslednikov pridobil, in clo Francoski kralj Filip se je za del njegove modrosti u naj imenitnejših zadevah s njim posvetoval. Alež je med vsemi krepostmi sveto ponižnost naj bolj ljubil; drugim služiti in naj poslednejše dela storiti mu je bilo naj vekše veselje. Živel je vedno u terdem postu in 110 let starosti včakal, ter je posledni izmed sedmih začetnikov tega Mariinega reda umerl.

Nauk in posnema.

1. Lepše in Bogu prijetnejše, pa tudi vérnim bolj izveličanske službe ni, kakor otroško češenje Marie, da njo kakor svojo ljubo mater spodobno častimo, in njene svete čednosti posnemamo. „Ni še bilo slišati, pravi sv. Anzelm, da bi pogubljen bil, kdor je Mario vredno častil.“ „Kdor hoče Mario vredno častiti, uči sv. Jeronim, naj Mariine čednosti posnema.“ Le prizadevajmo si po lepem izgledu sedem svetih služiteljev Mariinih, da bomo vredni otroci božje matere Marie, tako bo tudi Maria naša ljuba mati za nas skerbela, in nam vse potrebno isprosila.

2. Premišlevanje terplenja Kristusovega in pa žalosti Mariine je naj bolja šola kerščanske popolnosti. Pod križem Jezusovem se učimo greh čez vse studiti, in Boga čez vse ljubiti, ki nas je toliko ljubil, da je svojega Sina za nas dal. Bomo s Marijoj pregrehe sveta obžalovali, se bomo tudi s njoj veselili, kakor se njenih sedem svetih služiteljev pri njej veseli. Od njih Jezus govori: „Blagor žalostnim, zakaj oni bojo oveseleni.“

Molitva.

Prosimo tebe, vsmileni Jezus, daj nam po priprošnji svojih svetih sedem služavnikov, tvoje presveto terplenje in pa žalost tvoje presvete matere pod križem tako vredno in koristno premišljevati, da se vekomaj s vami veseliti zaslužimo; ki živiš in kraljuješ s Bogom Očetom, u edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

XIII. Dan februaria ali svečana.

Sveta Eulalia Barcelonska in sveta Eulalia Emeritanska, devici in mučenici.

Lep izgled keršanske serčnosti nam da sv. devica Eulalia, na Španskem u mestu Barceloni od znamenitih in pobožnih starišev rojena.

Ravno je stirnajsto leto ispolnila, ko pride kervolok Dacian od cesarja Diokleciana pooblasten, keršansko véro iz tega mesta potrebit, pregovorit ljudi, naj od sv. vére odstopijo, in vsakega, ki ji zvest ostane, nevsmileno usmertit. Eulalia, polna ljubezni do Jezusa, je že zdavnej sklenila, mu deviško serce ohraniti, in zdaj ni ničesar bolj željela, kakor za njega terpeti in umreti. Silno je hrepenela, da bi jo trinog skorej k sebi poklical; ker se to ni zgodilo, se sama k njemu poda in mu ojstro očita nečloveško ravnanje s kristianami. Dacian to slišati se zavzame, ter jo vpraša, kdo da je in kako se podstopi tako prederzno se u pričo cesarskega oblastnika obnašati? „Jaz sim kristianka," mu reče, „služavnica Jezusa Kristusa, kralja vsih kraljev." Dacian razserden vkaže devici oblačilo iz trupla iztergati in jo nevsmileno bičati; ali Eulalia voljno terpi in serčno trinogam reče: „Le tepte, kakor dolgo hočete; s menoj je Bog, ki mi daja moč, da tudi sklečih ran ne občutim." Na to še bolj razkačen jo veli kervolok razpeti, s železnim grebenom raztergati, s

gorečimi baklami žgati, s toplenim svincom paliti, bolečine s jesihom izprati in s vošenimi svečami ji oči žgati.

Tako nevsmileno so mlado devico mučili, da je že vsim pričejočim merzelo; vsi so se čudili, da je tako stanovitna, in zmirom veselo klicala: „Kristianka sim, in iz gole ljubezni do Jezusa, ženina svojega, terpim.“ Zdihovaje proti nebesam reče: „Zahvalim te, moj Jezus, da si mi tako terplenje odločil; hujši ko so bolečine, bolj te ljubim.“ Serčnost device Daciana še bolj razkači. Bez obleke jo zapové po mestu tirati, kar je sramožlivo devico bolj bolelo memo vsih bolečin. Poslednič njo vkaže na križ pripeti. Eulalia je zdaj neprenehoma Boga hvalila, dokler se je njena duša ločila in u podobi belega goloba se proti nebesam povzdignila.

O času Diokleciana je tudi druga devica ravno tega imena za sv. véro umerla. Bila je u slavnem mestu Emeriti ali Meridi rojena. Pobožen mašnik, Donat po imenu, jo je že od mladih nog u sv. véri podučeval. Rada je prebirala knige, u kojih je bilo živlenje mučenikov popisano, in to jo je nadušilo, se enako za sv. véro vojskovati in terpeti. Komaj je slišala, da je na Španjolsko došel cesarski sporočnik, ki bi kristiane primoral sv. véro zatajiti, ali jih pa grozovito pomoril, vesela hitro sklene za Jezusa umreti. Sporočnik, pridši u Emerito naznani dan in kraj, kder se imajo vsi prebivavci mesta zjiti, in malikom darovati, ako svoje živlenje ohraniti hočejo. Eulalia je še le bila 12 let stara, pa zvesta in serčna služavnica božja. Njeni stariši niso mislili, da bi mlada devica zadosti serčna bila za Kristusa strašne muke terpeti, zategadel se s njo daleko od mesta na svojo pristavo podajo; pa Eulalia ni imela miru. Po noči se napoti s svojoj tovaršicoj Julioj u mesto, kder ste želje le za Kristusa umreti.

Ko u mesto pridete, stopite pred cesarskega sporočnika Daciana, ali kakor drugi terdijo pred Kalpurnia, ter se obtožite, da ste kristianke in nikakor malike molile ne bote. Sporočnik se na to zavzame, in prilizovaje se, njima razne reči obeta, da bi le sv. véro zapustile. Ko pa vidi, da nič ne opravi, se zlo vserdi in ji mučiti veli. Eulalio so na tezavnico razpeli, s železnim grebenom raztergali in s baklami od dveh strani žgali, dokler je umerla. Julii, njeni tovaršici so pa glavo odsekali.

Nauk in posnema.

1. Kdor bi se ne čudil serčnosti teh dveh še tako mladih devic? Obdve želite za Kristusa terpeti in umreti. Kako se pa ti, o človek, obnašaš? Ne tirja se od tebe, da bi iskal muk ali kakega drugega terplenja; pa Bog hoče, da se u terplenju vdaš u njegovo sveto voljo, da bolezen, ki ti jo pošlje, voljno poterpiš, in ne išeš se s praznimi vraži ozdraviti. On hoče, da ga ljubiš čez vse; da si pripravljen vse raji zapustiti, clo tudi umreti, ko njega žaliti. Ako pa u bolezni na prazne vraže deržiš, se Bogu odpoveš in pri hudiču pomoči išeš, tako Boga zapustiš in hudiča moliš. U resnici velika hudobija in nehvaležnost bila bi kaj takega storiti.

2. Obdve sv. devici ste u terplenju za Kristusom hodile, in ste se veselile, mu tako podobne biti. Kako pa ti hodiš za Kristusom? Nočeš po poti križa Jezusa nasledovati, hodi saj u pobožnosti za njim; uči se od njega poterpežljivosti, ponižnosti, pokoršine, krotkosti. i. t. d. izberi si eno iz njegovih krepost in skusi po njej za Kristusom hoditi, da boš enkrat srečno k njemu došel. Ako ne hodiš za Kristusom, nisi vreden, da bi te kristiana imenovali. „Nismo kristiani, ako Kristusa ne nasledujemo,“ uči sv. Leo. Lepo te sv. Bonaventura opomina; da premišluješ Kristusovo živlenje. Kako je bil ponižen, dobrotljiv in vsmilen, ki nobeniga ni zavergel in zaničeval. Bogatinom se ni sladkal, u sreči ni bil prevzeten, ne plah in maloserčen u terplenju. Le če zmirom Krustusa posnemaš, tako boš za njim hodil in srečno k njemu prišel u neskončno veselje.

Molitva.

Gospod Jezus Kristus, kteri si devicam toliko serčnost dal, da so za sveto čistost in véro svojo kerv s veseljem prelile, daj nam po prošnji sv. Eulalie, device in mučenice, iz čiste ljubezni do tebe vse zopernosti in težave voljno prebaviti, le tebi živeti in tebi umreti, po srečni smerti se pa tudi pri tebi veseliti, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

XIV. Dan februaria ali svečana.

Sveti Valentin, škof, in sveti Valentin mašnik, mučenika.

Dva sveta mučenika se častita denašen dan po imenu Valentina, kojih pervi je bil škof u Interamni na Laškem, drugi pa mašnik u Rimu. Sv. škof Valentin je živél za hudobnega cesarja Juliana, kteri je od svete kerš. vére odstopivši grozovito kristiane preganjal; za to si je sv. Valentin veliko prizadel

sebi izročene vérne u pravi veri poterditi in na prihodne muke naserčiti. Posebno rad je vbogim pomagal, in je po zimi golega vbožca srečaje svoj znotrajni jopič izlekel in vbogemu dal. Prihodno noč se mu pa angel prikaže in jopič nazaj prinese, rekoč, da je to oblačilo Jezusu bil dal, kteri se mu je u podobi berača prikazal, ki mu hoče to ljubezn s velikimi gnadami poverniti. Med obljublenimi gnadami je bil dar bolnike čudno ozdraviti, sosebno take, ktere je božja (božjast ali padavica) metala. Tako je ozdravil brata mestnega poglavarja Fontea, kteri je u tej bolezni ves hrom in sklučen bil, ter je kratko nad njim pomolil; in ko je tako čudno ozdravil, se je dal tudi kerstiti.

Fontej pride u Rim k nekemu imenitnemu gospodu Krotonu, kteri je mladino latinske in gerške besede učil, pa še malikovavec svoje malike za svojega sina, kojega je tudi božjast napadala, veliko, pa zastonj prosil. Fontej mu pripoveda, kako čudno je sv. škof Valentin njegovega brata ravno te reve ozdravil. Hitro Kroton Valentina prosit pošle, naj bi u Rim prišel njegovega sina ozdravit. Sv. Valentin pride in obljubi sina popolnoma ozdraviti, ako Kroton in njegovi u Jezusa verujejo. Kroton obljubi to storiti, ako mu sina poprej ozdravi. Valentin vkaze bolnika u sobo prinesti, se s njim zapre in moli do polnoči. Med molitvijo sv. Valentina sklučeni deček popolnoma ozdravi. Kroton vesel vse svoje skliče, se da u kerščanskej véri podučiti in s vsemi domačimi kerstiti. Med njimi je bil tudi Abundi, njegov učenc in sin rimskega poglavarja Placida.

Kadar Placid vse to zve, reče Valentina k sebi pripeljati, ter ga vpraša, s kakšnimi pripomočki je Krotonovega sina

ozdravil? Sv. škof mu odgovori: „Skoz nobeno drugo sredstvo, kakor skoz Jezusa Kristusa, pravega Boga, kojega sim u pomoč zaklical.“ Poglavar ga je po šegi tistih časov čare ali copernie obdolžil, in ga nevsmileno od nog do glave kervavo raztepsti, po tem pa u ječo vreči dal, naj bi gladu in bolečin umerl. Kadar pa grozovitnik u enih dneh zve, da sv. škof od Boga čudovito poterjen gladu ne porajta, in bolečin ne občuti, ga vkaže ob glavo djati. Poprej ko sv. Valentin umerje, Boga na ves glas zahvali, da mu da gnado iz ljubezni do njega umreti, moli še nekoliko časa za sebe, za svoje podložne, in za vse tiste, ki bodo u svojih betegih, posebno pa u padavici njega u pripomoč klicali, in voljno svojo glavo da. Za to se verni svetimu Valentinu priporočajo, kadar jih božja tare, in Bog pogostoma s čudežem pokaže, da molitvo svojega zvestiga služevnika vsliši.

Sv. Valentin mašnik je u Rimu živel u dnevih cesarja Klaudia. Kristiani in ajdi so ga radi imeli in visoko poštovali, zastran njegove prijaznosti, učenosti in svete čednosti. Cesar Klaudi ga je želel poznati, in ko ga k sebi zakliče, njega pobara, rekoč: „Pokaj nočeš moj prijatel biti, kajti bi jaz rad tvoj prijatel bil; samo to mi od tebe ne dopade, da si take vére, ki je našim bogovam sovraž.“ Valentin odgovori: „O cesar! naj bi ti spoznal tistega Boga, kojega jaz molim, srečniga bi se štel, njemu služiti. On je, kteri je tebi življenje in cesarsko žezlo dal, in te večno zveličati zamore.“ Nekdo nasočih mu u besedo seže, rekoč: „Kaj pa ti meniš, da je naš Jupiter veliki? kaj naš Merkur? Sv. mašnik odgovori: „Vem da sta bila slaba, bezbožna človeka, kakor nju životopis pravi, ter ne zaslužita imena bogov.“ „On preklinja,“ so eni na ves glas zaupili; „Valentin je smerti vreden.“ Sv. Valentin cesarja poprosi, naj ga le kratko zasliši, in bo dopričal, kar je govoril. Na to je toliko razumno praznost malikov pa resnico keršanske vére tako jasno razložil, tak očividno dokazal, da je cesar ves vnet pričejočim djal: „Moram spoznati, da je razumen ovi mož, in da se njegovemu nauku oporeči ne da.“

Kalfurni, mestni poglavar, se zboji, da bi se cesar pokristianil, in na ves glas zaupije: „Valentin je vražar in preklinjavec naših bogov; on mora umorjen biti, ako ne, se hoče vso ljudstvo spuntati.“ Ovi guč je cesarja toliko splašil, da sv. Valentina ravno temu oblastniku izda, ki ga u ječo zapre

in sodniku Asteriu zapové, naj ga obsodi. Asteri poskusi imenitnega mašnika, kteriga so vsi radi imeli, s lepoj pogovoriti, naj keršansko véro zapusti; ali k veliki sreči se je Asteriu ravno druga pripetila. Sv. Valentin je njegovo hčer, ktera je dolgo let slepa bila, u imenu Jezusa ozdravil, da je vidila, in Asteri se da s vsoj svojo hišo kerstiti. Kadar cesar Klaudi to zvé, se čudi toliki mogočnosti tistega Boga, kojega Valentin moli, ter želji svetnika izpustiti in oprostiti. Kadar se pa boji, da bi hudoben Kalfurni občini punt podpihal, ga da obglaviti. Sv. mašnik začuje svojo obsodbo s velikim veseljem, in umerje častit mučenik.

Nauk in posnema.

1. Sv. škof Valentin je brata mestnega poglavarja s kratkoj molitvicoj ozdravil, za sina Krotonjeviga je moral pa dolgo moliti, poprej ko je vslišan bil. Tako Bog tudi nas včasih hitro vsliši, česar ga prosimo, včasih se pa dolgo prositi da. Ne smemo torej molitve opustiti in zaupanja ne zgubiti, ker je gotovo, da bo nam Bog, ako ga stanovitno prosimo, ali to, ali še pa kaj boljega dal. Sv. Auguštin pravi: „Ali prejmemo od Boga, česar ga prosimo, ali ne prejmemo, le stanovitno molimo, ter Boga zahvalimo, če nam da, pa tudi, ako nam ne da. Ker ne spoznamo tako dobro kakor Bog, kar nam koristi, tako je gotova dobrota božja, če nam ne da, kar bi nam škodilo, naj si ga ravno prosimo. Dal ti bo, česar želješ, ako bo tebi dobro, da zadobiš. Je pa tebi škodljivo, bo tebi kaj drujega dal, kar bo tebi k pridu.“ To si zapomni, in ne boš mermral, ako moliš, in ne prejmeš, česar prosiš.

2. Sv. mašnik Valentin je hčeri Asteria telesen pogled isprosil, in to je bila velika sreča za njo gledati lepo belo luč dneva. Pa še veliko veča sreča je bila za Asteria in vse njegove domače, da so spoznali izveličansko luč svete keršanske vére in so keršeni bili, zakaj: „To je večno življenje,“ govori Kristus, „da spoznajo tebe samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, kteriga si (Oče) poslal.“ Kako si pa kaj ti prizadevaš Boga čedalje bolj spoznavati? Ali kaj skerbno pridge in ker nauke poslušaš, ali se kaj rad od božjih reči pogovarjaš? Imaš veselje svete bukve brati? Kdor Boga prav ne spoznava, tudi Bogu prav služiti ne zna; kako bi takega hlapca, tako deklo Bog u svoje kraljestvo sprijel? „Človek, kteri Boga ne spozna, se bolj po pravici imenuje neumno živinče kakor človek,“ pravi sv. Jeronim. Kder prave božje spoznave ni, tam naj hujše pregrehe gospodinjo, in kder greh gospodari, tam je časna nesreča in poguba večna. Prizadevaj si torej, duša moja, Boga in nja sveto voljo bolj in bolj spoznavati, naj tebi sveti prave vére luč, in tebe greje ogenj žive ljubezni božje; terdnega zaupanja kluč ti pa svete nebesa odpre.

Molitva.

Ohrani nas, o Gospod, na prošnjo tvojih služevnikov sv. Valentinov, vsake nesreče, posebno pa dušne slepote; daj nam spoznati, kar je prav, pa tudi storiti, kar nam u izveličanje služi; ki živiš in kraljuješ Bog na véke vekov. Amen.

XV. Dan februaria ali svečana.

Sveti Jefrem Sirski, spoznovavec in cerkveni učenik.

Sv. Jefrem diakon svete kat. cerkve u Edesi na Sirskem u jutrovi deželi, slovi kakor zvest delavec u vinogradu Gospodovem, kteri je veliko učil, pa tudi po nauku sveto živel, svetla luč svetiga nauka in pobožnega življenja. Rojen je bil u začetku štertiga stoletja po Kristusu u Nisibi, mestu dežele Mesopotamie. Njegovi stariši so bili nizkega stanu, pa žive vére, in so se kakor kmetje na svojih rokah živeli. Prizadjali so si nad vse druge skerbi svojega sinka Jefrema od zibele u strahu božjem prav po keršansko odgojiti, in so ga za časom navadili svete knige brati. Imel je, kakor sam pové, u svojih otroških letih mnogo slabih nagonov, ali Bog ga je u svojo šolo vzel, in pregrešnih napák očistil.

Ko je še Jefrem deček bil, in ga stariši nekam pošlejo, sreča na potu u nekem lesu kravo vbožica, in njo hudoumno tako dolgo s kamnjem naganja, da pade in njo zverina raz-

terga. Jokaje srotej svojo kravico iše in Jefrema vpraša, ali njo je vidil; hudobec mu pa ne pové, marveč ga hudo zmérja. U štirih tednih po tem ga stariši sopet nekam pošlejo; Jefremu se zmrači, in mora pri ovčarju u nekem logu prenočiti, ki ga je rad pod streho vzel. Pastir se je pa vpijanil; volki po noči prideró, in čedo razpodé in nekoliko raztergajo. Gospodarji pridejo, mislijo da so tati čedo napadli, obdolžé Jefrema, da je njih továrš jim pomogel, ter ga zgrabijo in dajo u ječo zapreti. Bila sta s njim tudi dva moža vječena, kojih eniga so morstva, drugega pa prešestva dolžili. Jefrem milo joka, in terdi, da je nedolžen, ali čez sedem dni se mu njegov angel varh u podobi mladenča prikaže, ga vprašaje, zakaj je u vozi? Jefrem mu vse dopové in svojo nedolžnost priča. Angel mu pravi: „Vem da tega nisi kriv; vém pa tudi, kaj si kravi vbožčeka včinil; za to moraš zdaj terpeti. Tudi tà dva moža, tvoja sojetnika sta u tem nedolžna, česar nju dolžé, ali u drugém sta kriva. Spoznaj iz tega, da Bog ni krivičen, marveč da vsako hudobo kaznuje.“ Jefrem se izbudi in prikazen tovaršoma pové, ki sta ravno to spoznala.

Čez dva dni so vse tri pred sodnika gnali, in najprej tovarša Jefremova izpraševali, na tezavnici terpinčili in grozovito pretepali, po tem pa sopet u ječo vergli. Ravno to so tudi drugim peterim storili; Jefrema pa, ki je ves trepetal, so za zdaj brez peze u ječo nazaj peljali. Dva mesenca je po tem u ječi tečal, kar se mu u drugo angel prikaže, rekoč: „Moj Jefrem! si zdaj prepričan, da Bog svét pravično vlada, in nobene krivice ne stori?“ „Dobro, Gospod! ne bom več dvomil, da so pravične njegove sodbe, če so ravno nezapopadlive njegove dela. Si mi pa milost skazal, me potolažiti, pomagaj mi tudi iz ječe priti; hočem biti pušavnik, in Jezusu svojemu Gospodu zvesto služiti.“ Angel mu napové, da bo še enkrat pred sodnika gnan, izprašan, po tem pa izprosten. Jokaje mu Jefrem toži. „Kako bom pa sodnika grozenje in terpinčenje prebavil?“ Angel mu odgovori: „Bolje bi tebi bilo, naj bi se u nobeni reči zadolžil ne bil; ne bi zdaj u toliki stiski in britkosti ječal; ker si pa ovo strahovanje zaslužil, kaj hočem tebi storiti?“ Potolažil ga je, da bo le malo kaj prestal; kar je tudi bilo. Ker je ovčar Jefrema nedolžnost pričal, so ga oprostili.

Svojo obljubo vgotovit si Jefrem pušavnika poiše in na kolenih prosi, naj ga vodi in uči u sveti pokori živeti. Svet pušavnik, Julian po imenu, se ga vsmili, in ga u svojo šolo

svetiga živlenja vzame. Delal je rogožine, popir in veršelje za barke, se skerbno gerške besede učil in sveto pismo premišljeval. Postil se je ojstro, na golih tleh je ležal, cele noči prebedel, je tako svoje hudobne nagone vkrotil in ves nov človek postal. Vboštvo je toliko ljubil, da je lehko svoje posledno uro svojim učencom djal: „Jefrem nima mošne, nima zlata ne srebra, nima svoje zemlje ne lastine na ovem svetu. Kar sim slišal, da je moj Kralj in Gospod svojim učencom rekel, naj na tem svetu posestva ne išejo, nisim takih posvetnih reči iskal, ne na nje svojega serca pritvezal.“ — Ako je ravno nagle natore bil in k jezi nagnen, je bila vendar njegova pohlevnost velika in čudovredna. Po dolgem postu si je zlo lačen rekel enkrat hrane prinesti. Strežaj grede skledo struple in vso kuho na tla posiple. Pohlevno Jefrem učencu reče: „Nič ne maraj, brate; saj ni tolika škoda; ker noče živež k meni priti, hočem pa jaz k njemu iti.“ Po tem se mirno na tla vsede, hrano, kar premore, pograbi in s veselim sercom povžije. Bil je ves ljubomir, se ni prepiral, ne kregal, in ni od svojega bližnega hudo govoril; le s krivoverci se je poskušal za pravo véro, jih prepričat in izveličat.

Prelepo se je svetila njegova ponižnost. Od svojih grehov in spotik je rad govoril in tudi pisal, svoje hvale pa še slišati mogel ni, tako da se je putiti jel, kadar ga je kdo pohvalil, ter si ni upal oči povzdigniti, ne besede ziniti. Kadar je zvedel, da so ga škofa izvoljili, se je skril, in tako dolgo prikrival, da so drugega za nja postavili. Bog mu je dal dar solzá, da je neprenehoma zmote sveta objokoval, in premišljevaje strašno prihodno sodbo svoje in drugih grehe obžaloval. Po smerti sv. Jakoba Nisibiškega škofa se Jefrem u mesto Edeso podá, se s pušavniki pogovorit, kojih svetih možev je veliko krog mesta bivalo. Blizo mesta prosi Boga, naj ga kdo sreča, ki bi mu dober nauk dal. Kadar do mestnih vrat pride, vgleda ženstvo vso posvetno oblečeno, in serce ga zaboli, ter misli da se od take osebe ne bo kaj čedniga naučil. Kadar Jefrem vidi, da ga ženstvo vperto gleda, ji reče: „Pokaj me tako ravno gledaš?“ Ona mu veli: „Jaz imam pravico tebe pogledati, zakaj žena je iz moža stvarjena; ali ti bi ne imel mene pogledati, ampak zemljo, iz ktere si vzet.“ Svet mož se je začudil in Boga hvalil za toliko moder nauk.

U mesto pridši je stanoval ženski nasproti, ki je bila uni zlo podobna, ktera ga je pri mestnih vratih srečala; ali njene misli in želje niso bile poštene. U nekih dneh poprosi sv.

Jefrema: „Oče, daj mi svoj blagoslov.“ Sv. Jefrem ji reče: „Prosim Boga, naj te blagoslovi.“ Na to ga ženstvo pobara: „Ali ti kaj u tvojem prebivališu manka?“ Dro, ji svetnik odgovori, potrebujem nekoliko opek in pa apna, da bi to okno zazidal.“ Ženstvo mu na dalej besede ponuja, ter mu svoje nesramne želje do njega razkrije. Sv. Jefrem ji reče: „Če hočeš, mi moreš dovoljiti, da si kraj za tako djanje po volji najdem.“ „Kteri kraj pa hočeš?“ pobara ženstvo. „Na javnem tergu,“ ji reče Jefrem. „Tega pa ne, mu ona reče; bilo bi naj ljudi sram, ki so na tergu.“ Sv. mož pa pravi: „Kaj, nesreča, ti se ljudi sramuješ, da bi vidili tvoje gerdo djanje; zakaj te pa ni pred Gospod Bogam sram, kteri je povsodi pričejoč, ki vse vidi in vse vé, in je za tako pregreho večno terplenje odkazal? Jeli te ne bo strah u pričo Boga kaj takega doprinesti?“ Te besede so ženstvo tako presunile, da pred nja na kolena pade in prosi, naj ji na pot pokore pomaga. Sv. Jefrem jo poduči in ji pravo stezo poboljšanja pokaže.

Ljudstvo Edese sv. Jefrema čedalje bolj spoznava in spoštuje, ter ga posili, da se da diakona posvetiti. Svet diakon je pridno božjo besedo oznanoval, in Bog je dal njegovemu opominvanju pospéh. Radi so njegove pridige poslušali, še rajše njegove pisma brali, ktere so toliko obrajtali, da so jih u cerkvah za svetim pismam čitali. Naj rajše je od pokore in pa od posledne sodbe govoril in pisal, pa tudi slavo Marie, prečiste device je poviševal, in veliko lepih molitvic spisal, u kojih je klical Mario u pomoč. Zravno poduka in pisanja je pa tudi rad molil in premišleval visoke skrivnosti naše svete vére. Tako je od dneva do dneva popolnomaj rastil, in Bog mu je velike skrivnosti razodel.

Znamin pravega kristiana je ljubezn do bližnega; njo očitno skazati je Bog sv. Jefremu še pred smertjo posebno lepo priložnost dal. Bog je mesto Edeso s strašnoj dragotoj obiskal, ki je veliko Edešanov na beraško palico spravila. Svet mož hiti vbogim pomagat, in kadar sam premoženja nima, bogatine tako goreče nagovarja, da mu obilno pomoči dajo; in ker se izgovarjajo, da nimajo zvestih ljudi, na ktere bi se pri delitvi zanesli, on sam to skerb prevzame, in vsakemu pristopi, naj si je bil iz mesta ali na deželi domá. Preskerbi bolnikom postele in zdravila, pokople mertve, in očividno pokaže, kako imamo u resnici bližnega ljubiti. Kakor hitro pa čez edno leto dragoča pohenja, in velika sila potihne, se svet Jefrem hitro sopet u svojo samoto k svojim ljubim učencom po-

verne, in spozná, da je njegova smert blizo. Lepa in ukapolna je njegova posledna volja, kojo še zdaj popisano beremo. Svojim učencom sporoči stanovitno po stezi evangeljskih svetov hoditi, u vednem vboštvu, pokoršini in sveti čistosti živeti. Prepové ojstro njega po smerti hvaliti ali ga kakor bodi častiti. Zapovedal je njegovo truplo na noben poseben kraj, marveč med neznane ptujce pokopati, brez slovesnosti, pa po keršansko. Izporočil je, naj ga med svetmi psalmami in u molitvah zagernejo, njega pri sv. maši pomnijo in trideseti dan po njegovi smerti daritvo svete maše za njim obhajajo. Kar bi mislili na slovesn pogreb oberniti, naj vbogim dajo, tako bo njemu in njim pomagano. U visoki starosti je sv. Jefrem svoje sveto življenje sklenil leta 378. Cela Edesa je za njim jokala, in vsa sveta cerkva se njegoviga spomina veseli.

Nauk in posnema.

1. Sv. Jefrem je bil u vozo djan zadel tatvine, koje ni bil kriv, ali terpel je po pravici za krivico, kojo je poprej vbogemu storil. Nikar torej ne rekamo, da nedolžno terpimo; se nismo u eni reči zadolžili, imamo pa drug dolg na računi. Vsaka hudobija najde prej ali šlej svoje plačilo. „Zapovédi božje prelomiti ne bo brez kazni ostalo," pravi sv. Duh. Le prašaj in iši; — gotovo boš najdel, zakaj terpiš.

2. „Na tergu, če hočeš, grešiva," je sv. Jefrem nesramnici djal, jo opomnil vsepričejočnosti božje, prestrašil in k pokori naklonil. Oh, naj bi tudi mi ne pozabili, da nas Bog povsodi vidi in vse vé! „Uho sliši, oko vidi; Bog je pa stvarnik obdveh," govori sv. pismo. „Nobeden mrak, nobena tema ni tolika, da bi se mogel grešnik skriti. Oko božje vidi po vsih krajih." Kadar te skušnjava u hudo vabi, ali te zapeljivec u greh sili, hitro reci: Bog me vidi! in premagal boš.

3. Sv. Jefrem ni dopustil, da bi ga preslovesno pokopali, in mu predrago sedmino obhajali; le moliti, sveto mašo za njega darovati, in pa vbogim dajati je isporočil. Bogate sedmine in slovesni pogrebi pričajo napuh in posvetno oholnost, ne pa pobožnost, pravi sv. Bernard. Keršanski pogreb svojim oskerbeti je poštenih kristianov dolžnost; bogate pojedine za rajnim imeti je pregrešna potrata, ktera pokojnim ne hasne, živim pa več ali manj škodje.

Molitva.

O Bog, kteri si svetimu Jefremu velik strah pred tvojoj ojstroj sodboj u serce vlil, daj tudi nam po njegovi prošnji, da nas spomin smerti in sodbe

k pokori priganja in tvojega vsmilenja vredne stori; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVI. Dan februaria ali svečana.

Sveta Juliana, devica in mučenica.

Živel je okoli konca tretjega stoletja u mestu Nikomedii imeniten gospod, s imenom Afrikan. Imel je edino hčerko, nad ktere krasnimi darovi natore in nenavadno lepoto se je vse po mestu čudilo. Juliana ji je bilo ime. Njeni oče Afrikan, velik sovražnik kristianov, s celo svojo hišoj ves vnet za čast in povzdigo svojih malikov, je zmirom marljivo iskal vgodne prilike, kristiane zatirati in preganjati. Pri vsem tem je bila Juliana vendar tako srečna, se po neki sosebni naključbi soznaniti s sv. veroj kristianov, h kateri tudi po kratkem poduku na skrivnem pristopi, in se kerstiti da. Ko je s časom dobro spoznala neprecenljivo vrednost deviške čistosti, se zaobljubi vse svoje dni u devištvu živeti. Med tim pride neki mlad svetovavec Eluzi po imenu snubit mlado Juliano, in prosi njene stariše za dovolenje, se s njo zaročiti. Stariši u njegovo prošnjo radi privolijo, ter mu obljubijo zalo Juliano u zakon brez da bi jo bili kaj vprašali, kajti niso vedili, da je kristiana. Mlad snubic misli, da zdaj ni nobeniga zaderžka več svojo iskreno željo spolniti, in hiti radostno k Juliani, jej pokaže spisano dovolenje starišev in tirja, naj tudi ona besedo da. Juliana mu noče koj odkriti, da se je že Bogu zaročila, timveč se modro izgovori rekoč, da ne more popred u njegovo željo privoliti, dokler ne pride u viši službo na imenitniši stopno časti. Ta pogodba ne vstraši Eluzia, ki s bogatimi darovi in obilnim denarjem doseže, kar poželji. Bil je za cesarskega namestnika u Nikomedii izvoljen.

K naj višej časti povzdignjen pride k Juliani s naznanilom, da je dosegel kar je od njega tirjala, torej naj tudi ona zdaj svojo obljubo dopolni. Juliana odgovori: „Jaz sim kristiana, ti pa pagan (aid). Ne morem se s nikomor zaročiti, ki ni kristian. Služavnica pravega Boga ne more s služavnikom hudiča u zakonu živeti.“ Eluzi nad tem nenadnim odgovoram silno prestrašen, leti urno k njenimu očetu Afrikanu, mu očita njegovo nestanovitnost in golfijo, in žuga s cesarsko zameroj, ako ne sili svoje hčere, storjene obljubo spolniti. Afrikan ki ne ve, da je njego-

va hči kristiana, se ravno kot Eluzi začudi in razjezi, pokliče naglo Juliano pred se, ji močno in živo popisuje Eluzijevo imenitnost, čast in bogastvo, ter jo lepo nagovarja njegovim gorečim željam vstreči in se mu vdati. Ali Juliana odgovori očetu ravno to kar Eluziu rekoč: „Jaz sim kristiana, in se nikdar s Eluziom omožila ne bom, ako poprej kristian ne postane.“ Oče viditi, da s lepo besedoj kaj ne opravi, jame s raznimi kazni žugati, in zadnič clo gerdo in okrutno s njo ravnati. Vkaže jo pred svojimi očmi neusmiljeno in grozovitno pretepsti, in potlej u temno ječo vreči. Čez nekoliko dni jo zasmehovaje vpraša, kaj je sklenila, se li svoje termoglavnosti odpovedati ali pa ojstri sodbi izročena biti? Na to mu Juliana možko in serčno odgovori, da njeni terden sklep je že davno storjen, in da se ne boji ne sodbe ne smerti. Oče skoz te besede še bolj razkačen jo po cesarkem ukazu izroči deželnimu poglavarju, naj po postavah s njo ravna. Ravno ti poglavar je bil Eluzi.

Ko Eluzi nedolžno Juliano u svojo oblast dobi, se jej začne sladko prilizovati, jo milovati in razne obete delati. Obljubil ji je clo, da sme tudi kot njegova srečna sopruga u kerščanski véri ostati in brez zaderžka varno in mirno po njenih zapovedih živeti. Tudi on bi se iz serca rad kerstiti dal, pa se boji cesarjeve zamere, vse svoje premoženje, in še clo življenje zgubiti. Na to mu Juliana sledeč prav moder odgovor dá: „Ti se bojiš zameriti umerljivemu cesarju, svoje časno premoženje in kratko življenje zgubiti, in zato nočeš kristian postati? Se tedaj jaz nimam velikoveč bati zamere neumerjočega, večnega Boga, kar bi se gotovo zgodilo, ko bi tvoje bogove molila, ali pa se s neznabogom (ajdom) zaročila? Se li jaz nimam velikoveč bati večo bogastvo, večno življenje zgubiti, ko bi se tebi vdala? Nikdar ne! Terdno ostanem pri svojem sklepu in ga ne premenim. Kristiana sim, in hočem kot kristiana živeti in umreti. Ne zaročim se s nobenim, ki ni kristian.“ Ti in drugi enaki odgovori Eluzia neizrečeno razkačijo. Ves razserden zaukaže sveto devico grozovito mučiti. Tepli so jo neusmiljeno s volovskimi žilami, za lase tako dolgo obešali, da so se ji vsi izderli; razbelene plošče so na njo polagali, in tako po celem životu opečeno in strahovito razmesarjeno spet u hudo ječo vergli. Pa vse te neizrečene muke in strašne bolečine Juliano še bolj poterdijo u njenem naprejvzetju, da namreč hoče svojemu nebeškimu ženinu do smerti zvesta in pokorna biti. Zato je vedno

iskreno k Bogu molila, ter ga prosila za pomoč, svoje življenje stanovitno in srečno dokončati.

Njeno zvestobo in stanovitost bolj skusiti in ji še lepši nevenljivi venec u nebesih pripraviti pripusti Bog, da je hudič podobo angela luči na se vzel, in se sveti devici u ječi prikazal. Le ti oče laži reče Juliani, da je od Boga poslan ji naznanit, naj se dalje ne ustavlja Eluzijevim željam, in da se zdaj sme brez božjega razžalenja s njim zaročiti, ker je že zadosti svojo zvestobo Bogu skazala, kteri ji bode tudi zanaprej vedno na strani stal in vsake nevarnosti greha varoval. Juliani se to ošabno govorjenje čudno in sumljivo zdi; torej se oberne u ponižni molitvi k Bogu, kteri jo razsvetli, da spozna lažnive besede nevoščivega angela. Krepko se mu ustavi in ponovi s resno besedo že davno storjen sklep, raji umreti ko Kristusa zatajiti, ali kakega neznaboga vzeti. Potem se ji prikaže pravi od Boga poslan angel, ji zaceli njene rane in jo na prihodno še hujše terplenje pripravi in oserči. Ko od angela ozdravljeno Juliano spet iz ječe pripeljejo, se Eluzi močno prestraši, ker nobene rane več ne vidi na nježnem životu junaške device, zatorej še enkrat vse sile napne svoj namen doseči. Pa tudi zdaj mu po sreči ne steče, ker sveta devica stanovitno ravno to terdi, kar je popred govorila. Zato si Eluzi, da bi se njegov serd in jeza nekoliko ohladila, posledno naj grozovitnej muko izmisli. Veli jo namreč na gorečo germado vreči; ker pa po kratki molitvici sv. Juliane ogenj ko bi trenul vgasne, jo zapové u kotlu vreliga kropa vtopiti. Tudi u kotlu je čisto nepoškodovana in vesela na glas Bogu čast in hvalo prepevala. Zdaj kervožejn trinog sklene jo ob glavo djati. In tako je sveta devica končala svoje angelsko življenje, ko je slavno in veličastno zmagala vse zvijače in prilizovanje, žuganje in obljube, strašne grozovite muke neusmiljenega očeta kakor brezdušnega trinoga u 18. ali kakor drugi pišejo u 14. létu svoje starosti. — Tudi Eluzi je kmalo potem prejel zasluženo plačilo za njegovo kervoločno ravnanje; ladja, u kteri je bil, se na morji na kosce razbije, ljuti valovi ga veržejo na nek samoten breg, kder ga je divja zverad raztergala in požerla.

Nauk in posnema.

1. Veliko bogastvo in visoka čast ste čakale sv. Juliano, ko bi se bila s ajdovskim poglavarjem omožiti hotla. Eluzi ji je tudi obljubil, se u verske reči ne vtikati, in da tudi zanaprej svojo véro svobodno spoznavati sme; pa

Juliana vendar ni u zakon privolila. Po tem lepem izgledu naj se ravna vsak katoličan, kadar se mu priložnost ponudi s kakim nekatoličanom, ki naše svete vére ni, u sv. zakon stopiti. Med stoterimi, ki ustmeno in pismeno obečajo zastran vére katolički strani nič na potu biti, je komaj eden, ki obljubo zvesto derži; kar vsakdanja žalostna skušnja najbolje priča. Čast in bogastva, kterih kdo po krivičnih potih kakor u zakonski zavezi s krivoverci iše, peljejo gotovo u večno pogublenje — u pekel. Zato sv. cerkva močno studi take zakone, in svoje vérne vselej od njih odgovarja. Sam Bog je nekdaj izraelskimu ljudstvu edino zavolj nevarnosti pravo véro zgubiti ženitve s nevernimi narodi prepovedal rekoč: „Ne daj svoje hčeri sinu tistega (nevérnega) ljudstva, in sina ne oženi s hčerjo iz tega ljudstva; zakaj ona bode sina zapeljala, da mene ne vboga, timveč ptujim bogovam služi.“ Takšnih prepoved se najde še več u svetem pismu. Pa tudi sedaj nas skušnja uči, da je pri ženitvi s nekatoličani ravno taka in še veči nevaršina pravo véro zgubiti, kakor je nekdaj pri ženitvah s nevérci bila. Kteri pameten bi tedaj mislil, da katolški kristian smé brez greha s krivovercom u zakonski stan stopiti? Malikovavske žene so modrega kralja Salomona k malikovanju zapeljale; in ravno to se je pripetilo mnogo drugim, ki so si neverne žene vzeli, kar sv. pisavec Ezdra priča. In kdo bi zamogel sošteti vse katoličane, ki so skoz ženitve s nekatolškimi svoj naj dražji zaklad sveto véro, in s njo večno zveličanje zgubili, dasiravno se svoji véri očitno odpovedali niso! Kako velika nevarnost je za otroke takih zakonov! — Kdor je in hoče pravovéren kristian ostati, naj takih nesrečnih zakonov sebe in druge varuje.

2. Preberi še enkrat in premisli dobro, kar je sv. Juliana rekla Eluziu, kteri se je bal cesarju zameriti in svoje bogastva zgubiti, ako bi malike popustil in pristopil k véri Kristusovi. Uči se iz tega greh ko naj veče zlo na svetu studiti in sovražiti, kteri te gotovo ob milost božjo in večno bogastvo u nebesih dene. Ko bi ti dobro vedel, da skoz en greh vse svoje časno premoženje in zraven še milost svojega kralja ali cesarja zgubiš, bi li ovi greh storil? Gotovo ne. Zakaj tedaj grešiš, ko dobro in gotovo veš, da s tim milost vsemogočnega Boga in večno bogastvo u nebesih zgubiš? „Kdor se u ednem pregreši, govori sv. Duh, bode mnogo bogastva zgubil.“ O zares mnogo, neprecenljivo in večno je te bogastvo! In kaj si skoz greh pridobiš! „Kaj li si zgubil, vpraša sv. Auguštin, in kaj si naproti dobil in dosegel? Kar si dobil, se imenuje denar; kar si zgubil, pa nebesa.“ „Hudič,“ piše sv. Bernard, „ti poda jabelko, pa ti zato raj odvzame.“ Piškavo jabelko, košček zlata ali srebra, nečimerna slast, revno kratko veselje je vse, kar s grehom pridobiš; neskončno rajsko veselje in večno zveličanje pa zgubiš. Primeri, ljubi kristian! dobiček s zguboj, ter povej, ali ni to neizrečena neumnost in slepota, večno nebeško veselje za kratke posvetne dobrovolje vekomaj zaméniti? Vse karkoli si s grehom pridobiš, dolgo ne terpi, ne moreš dolgo imeti, ne vživati. Kar pa zgubiš, bi lehko večno posedel in vžival. Judaž je dobil za

svoje izdajstvo 30 srebernikov; ali kako dolgo jih je imel? Še en dan ne. Kaj so mu koristili? Prav nič. Nasproti pa je zgubil milost božjo, svojo dušo in zveličanje, in sicer na veke. Kakšen reyen dobiček? Kakšna strašna zguba! „Dobro razumite to vsi, kteri na Boga pozabite; da vas kdaj ne zgrabi, in ne bo nikogar, ki bi vas otel,“ opomina sv. Duh.

Molitva.

O Bog, kteri si dal sveti devici in mučenici Juliani vse skušnjave mesa, sveta in satana srečno premagati, ter sveto čistost in véro ohraniti, daj tudi nam po njenem izgledu in priprošni venec nebeškiga veselja srečno doseči. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVII. Dan februaria ali svečana.

Zveličana Lihard, poštena zakonska in milodarna vdova.

Blažena Lihard, ali Hildegarda Agata imenovana, bila je rodu Parskih vojvodov; pa veča ko stanu, je bila žlahnost njenih svetih čednost, u kojih je od mladih nog kakor dišeča roža prirastila. Vdala se je imenitnemu in bogatimu grofu ali knezu Paulu, kojega tudi Alpuina zovejo, kteri je po Štajarskem krog Cela, naj več pa na nekdajnem Gorotanskem ali sedajnem Koroškem grašin in posestva imel, in po širokem gospodaril. Lihard in Paul sta svoje perve zakonske leta u Prosnici, u visokem gradu na skalovju Škerbinje, na levi strani Drave, dve uri pod sedajnem Celovcom srečno in prav zadovoljno živela, in imela petero otrók, tri sine in dve hčeri. Pobožna gospa je rada molila, skerbno otroke prav po keršansko redila, in obilno vbogajme dajala; gospod pa je po šegi starih vitezov pridno po lovu in bojih hodil; pa sonce njune zakonske sreče se jima je hitro zakrilo.

Knez Paul je moral s svojimi bojaki na boj, in je svojo pobožno soprugo, ktero je goreče ljubil, svojemu bratu Peru izročil, naj njo varje in za njo skerbi; ali hudobec, od nečiste ljubezni osleplen, namesto svojo pošteno svakinjo nesreče varvati, njo hoče le zapeljati in u prešestvo posiliti, pa vse njegovo prizadevanje je bilo zastonj. Iz njegove pregrešne ljubezni priraste kervava osveta ali maševanje; hudoben Pero sklene nedolžno Lihard krivo obdolžiti in u nesrečo djati.

Podkupil je gerd svak malopridno deklo po imenu Lupo, naj mu pomore pošteno gospo krivo zatožiti in nje srečen za-

kon u naj večo nesrečo pripraviti. Knez se iz dokončanega boja na Prosnico poverne, in željno ga poštena Lihard čaka. Ravno prijaha zjutraj pri sončnem zoru Paul po stermem berdu, in perva ga podkuplena dekla sreča, vsa opadena in vjokana, da se Paul nad njo osupne. „Kaj ti je?“ jo grof popraša; zakaj se na jok deržiš? Po hinavsko mu Lupa odgovori: „Kaj bi ne jokala, od gospe nedolžno kregana. Druge vidijo, sami sebe pa ne. Lehko še bote koga pri njih najdli.“ Te besede Paula pogoré; ves razserden nad njo zavpije: „Gorjé tebi, ako lažeš!“ „Če ni res,“ vkanjeno dekla reče, „naj bom kamen.“ Kerv knezu po žilah pokipi, ves odivjan naglo po stopnicah do izbe pritobotá, u koji je Lihard bivala, ali vrata zaklenjene najde; ravno je s svojoj hišnoj Rotijoj molila.

„Odpri!“ serdito zakriči in tudi mahomo u izbo zlomi, ves u serdu ko besn lev svojo nedolžno soprugo popade, ne sliši nobenega zagovora, ne prošnje, ne joka, in jo ko bi trenul skoz okno u grozovitno globočino zaluča. Po tem zgrabi tudi knezinje zvesto služavnico Rotijo, ktera se je za svojo nedolžno gospo poskusila in njo za Agatoj u brezdno prekucne, rekoč: „Ti si gospej prešestvati pomagala, tudi za njo u globočino treši.“

Grozovito delo je bilo naglo storjeno, pa tudi nagla jeza se je hitro ohladila; strašno huda vest Paula opeče, in serd se mu u neizrečeno žalost premeni. Željno po ljubleni soprugi skoz okno u globočino pogleda, kde na stermem pečovju kervavo, raztrešeno truplo Agate in njene tovaršice visi; ali glej čudo! angeli u podobi mladenčev so nedolžno Lihard in njeno služevnico pristregli, njo po pečovju srečno u dolino, in iz doline čez Dravo na bližen Lihardni grad Kamen odpeljali. Knez Paul pošle po lažnivo deklo Lupo, pa kamenito najdejo njo in kravo, ktero je ravno dojila, vsim obrekovavcom in opravlivkam u strašen posvàr. Ves presunjen knez pošle po svojo tako hudo razžaleno Lihard, njo da lepo prositi, naj mu odpusti in sopet na Prosnico, njegov grad pride, kakor njegova ljubezniva žena in gospà. Poterpežliva Lihard mu odgovori, da mu je iz vsega serca že odpustila, le samo to ga prosi in od njega želji, naj pravo pokoro stori in za svojo storjeno krivico Bogu zadostuje; ona pa hoče svoje dni Gospod Bogu služiti.

Knez Paul je od velike žalosti in joka oslepel, pozidal u zadostenje za veliko storjeno krivico ravno pod svojim gradom u Mohličah, na desni ravnini Drave, lepo cerkvo svojemu priporočniku svetimu Paulu, in je pri tej hiši božji sedem let u ojstri pokori živel. Bog mu je dal na prošnjo po-

božne Lihardi sopet ljubo luč, da je pregledal. Izroči po tem svoje grašine svojemu sinu, in se na božjo pot poda. Obhodi svete kraje Rim in Jeruzalem, moli, se posti in daja obilno vbogaime. U sedmih letih se u svoj kraj poverne, ves spokorjen u Gospodu umerje in je u Mohličah u cerkvi, ktero je postavil, pokopan, kder se še njegov pokop vidi.

Blažena Lihard je na Kamni sveto živela; njeno delo je bilo moliti, premišlevati svete reči in pa vbogim pomagati. Postavila je na gradu cerkvo svetimu Lovrencu, in pod gradom bolnižnico, u koji je bolnikom stregla, in vbogim delila kolikor je gleštala po besedi Jezusovi, ki veli: „Resnično vam povém, kar ste storili kterimu mojih nar manjših bratov, to ste meni storili.“ Kakor sveto živela, je Lihard tudi sveto umerla blizo leta 1024, in so jo u cerkvi na Kameni pokopali. Pa s njo dobre dela niso pomerle; vtemelila je Kamensko faro in ji sporočila potrebnih prihodkov; sporočila je vsako leto na svete Agate duhovsko opravilo in obilno delitvo vbogim, kar se še zdaj zgodi. Zadel veliko čudežev, kteri so se na njeno priprošnjo godili, so njene svete kosti po željah tedajnega viši vojvoda, potemniga cesarja Ferdinanda II. in njegove svitle matere, viši vojvodinje leta 1605 slovesno povzdignuli, ktere se zdaj spodobno časté in zveličane Lihardi slaven spomin po vsej Podjunski dolini na Koroškem obhaja.

Nauk in posnema.

1. Naj veči dobrota srečniga zakona je čista ljubezn in pa lepa zastopnost zakonskih; ona jim veselje poslajša in težave polajša, ter jim zakonski jarm prijeten stori. Hoče torej peklenski sovražnik zakonskim srečo podreti, u zakonu ogenj ljubosumnosti ali ajfranje podpiha, in živ pekel u sercih oženjenih in omoženih prizgé, kakor se je srečnimu zakonu blažene Agate Hildegarde in kneza Paula zgodilo. Mir ljubosumne zakonske beži, zaupanje jim umerje, ljubezn se u serd in sovraštvo premeni, očitno preganjanje, kletve in boji vstanejo, in večidel še le s smertjo drugega ali druge pogasnejo. In kdo je tolike nesreče kriv? Nečista, pregrešna ljubezn in pa podpihovanje hudobnih ljudi, posebno izprideniga ženstva. Prav po pravici se govori: kar u zakonu hudič ne premore, mu hudobna babura pripomore, in joj možu, gorjé ženi, ki tako posluša. Bojše je krivico poterpeti, kakor prehitro njega ali njo hudo obsoditi. Ravno zakonskim beseda Jezusova posebno velja: „Ne sodite, in ne bote sojeni.“ Misli tako dolgo dobro, dokler nisi čisto prepričan, in tudi prepričan izgovarjaj in zakrivaj, kar je mogoče; rana zakonska se hitro vseka, pa težko zaceli, ali pa nikolj.

2. Nagla jeza dobrega nikdar, hudega pa toliko načini, da se težko vse svoje žive dni popravi, posebno u zakoni, kakor se je knezu Paulu godilo. Lepo opomina zakonske sv. Duh: „Ne bodi u svoji hiši kakor oroslan ali lev, da bi svoje domače popadal, in stiskal svoje podložne.“ Kdor ni svoje jeze gospodar, on je njeni sužen; jezov človek pa je kakor dereča zvér, ktera vse krog sebe ogrize, je kakor bodeč tern, kteriga se mora vsakdo zogniti, da bi se ne razplazil. Prizadevaj si torej, keršanska duša, svojo hudo jezo kročati; u jezi ne govoriti ne storiti kaj; kar se u jezi zgodi, ni prav in ima večidel strašno hude nasledke. Se pa naglo vjeziš, se tudi naglo vtolaži. „Sonce naj ne zaide čez vašo jezo,“ uči sv. Paul. Ni gerši navade, kakor se kujati in po cele dni ne govoriti: „Kar stori strup zavdanemu, to dela jeza tugotnemu, pravi sv. Auguštin.

3. Na smertni posteli je zveličana Lihard prerokovala, da bodo časi prišli, u kojih bodo ljudje mehkužni, častilakomni, posvetnega blaga željni, kteri bodo s plajšem čednosti svojo hudobno serce zagrinjali, lastino duhovskih ustanovitev ali štifting si pa svojili. U tistih časih bo katolška véra pojemala, ljudje bodo staro pobožno življenje in pravo čednost opušali. Živeli bodo brez božje službe in brez svetih zakramentov, tudi brez vsih cerkvenih obredov. Le dnar bo njih Bog, krivično in goljufno blago bo njih življenje. Sovražniki križa Kristovega bodo prevzetovali, obrekovali in le hudo naklepali. Bog bo pa apostolske može obudil, kteri bodo to suhoto s keršanskim podučenjem in s dobrimi izgledmi sopet pomočili in omladili sveto cerkvo.“ Prerokvani časi so u naših krajih že bili, in so še; Bog nam le tudi apostolskih možev daj, kojih nam je toliko potreba.

Molitva.

Daj nam, o Gospod, sveto zvestobo, pobožnost in poterpežljivost zveličane Lihardi vredno posnemati, da kakor vesel spomin te miloserčne matere vbogih obhajamo, tudi skoz dobre dela in svete čednosti lepo plačilo s njo u nebesih dosežemo, ki živiš in kraljuješ, Bog vekomaj. Amen.

XVIII. Dan februaria ali svečana.

Sveti Simeon, škof in mučenik.

Sv. Simeon, kojega spomin sveta kat. cerkva danes obhaja, je bil sin Kleofa in Marie Kleofove, od ktere nam sv. evangelj pripoveduje, da je pri smerti Jezusovi s drugimi pobožnimi ženami nasoča bila. Imel je brata sv. Jakoba manjšega in pa Juda Tadeja. Oče Kleofa je bil brat svetiga Jožefa,

in mati njegova bila je devici Marii u bližnej žlahti. Ni dvomiti, da je tudi oče Kleofa učenic Kristusov bil, njegove božje nauke poslušal, in gledal njegove velike čudeže, kojih je toliko Jezus u poterdenje svoje svete vére storil. Ko so se apostoli po vsem svetu razdelili, je Simeon u Jeruzalemu ostal, in pomagal sv. Jakobu manjšemu Jude, svoje deželane Jezusu pridobiti. Po smerti sv. Jakoba, kojega so judje zastran oznanovanja sv. vére Jezusove leta 62 po Jezusovem rojstvu kervavo umorili, so Simeona izvolili škofa in ga posadili na mesto Jakobovo. Zvesto in serčno je opravljal Simeon svojo visoko in težavno pastirsko službo, je krepčal kristiane u pravi véri, jih je terdil u svetih čednostih in u dobrih delih; nevernikom pa je oznanoval neprenehoma križaniga Jezusa, kterih veliko je kerstil.

Dotekel je čas, da bo nehvaležno mesto Jeruzalem po prerokvanju Jezusovem razdjano. Judje so se spuntali, in rimski vojvoda Cesti s veliko vojskoj nad nje pridere. Poprej ko so serditi Rimljani mesto Jeruzalem oblegli, posilili in razdjali, je vbežal Simeon po vkazi Kristusovi s vsemi vérnimi kristiani, ter se u majhnem mesticu, po imenu Pela, na levi strani Jordana zaselil. Kakor hitro so pa sovražne čete Rimlanov žalostno grobljo razrušeniga mesta Jeruzalema zapustile in odrimile, se je Simeon s svojmi ovčicami u Jeruzalem povernil in skerbel, da so si vérni sopet prebivališa postavili. Veliko skerbi in truda si je vžil sv. škof za telesne in duhovske potrebe na žalostnem zidovju pogoriša toliko strašno kaznovaniga mesta. Po njegovem ljubeznivem prizadevanju se je število vérnih kristianov čedalje množilo, množile so se pa tudi med njimi svete čednosti. Sveto ljubezn in edinost vérnih razdreti je satan mnogoterih krivovernikov obudil, kteri so kakti dereči volki čedo Kristusovo napadali, in kristiane s svojmi krivovérskimi nauki zapeljevali. Pa sv. Simeon, skerben dušni pastir je noč in dan čul nad svojo ljubo čedo, je krivovérce zavernil in njih zmotnjave tako očividno razkazal, da so osramoteni pobegnuli.

Za cesarja Trajana vstane grozovito preganjanje kristianov. Povsodej okolj Jeruzalema so pred vsemi one poiskali in poprijeli, kteri so bili žlahte Davidove, ter so se Rimljani bali, da bi kdo onih kakor mesia vstal in nov punt nagnal. Polovili so torej vse take jude in kristiane, kteri so bili rodu Juda in so Davida svojega prededa imeli, in jih nevsmileno pomorili. Med pervimi je bil sv. Simeon, od kojega so dobro znali, da je kristian, škof, in pa rodu Juda iz hiše Davidove. Židovi ga zatožijo Atiku, deželskimu poglavarju. Bil je Simeon že sto in

dvajset lét star, ko ga je Atik pred se poklical, in poprašal, ali je u resnici iz rodu Juda in pa nasledovavec Jezusa Nacarenčana? Brez vsega strahu sv. mož vse to poterdi. Oblastnik mu obeta nikaj žalega storiti zadel njegove častitlive starosti, naj se le Kristusu odpové in malike Rimskega cesarstva moli, ter mu lepe darove ponuja. Sv. starček se pa zgrozi nad toj ponudboj in pravi: „Nikdar nikolj vékomaj se ne bom Kristusu odpovedal, vekomaj ne bom daroval malikom. Tvoji maliki bili so svoje dni naj razujzdaneji ljudjé, in gotovo sedaj u peklu gorijo. Jezus Kristus je pravi Bog.“ Te in take besede je tako čedno govoril, da so veliko pričajočih ginule. Naj bi dobre misli nasočih zadušil, vkaže Atik sv. škofa prav hudo bičati, kar so tudi brez vse pomude storili, tako nevsmileno, da se je njegova kerv po zemlji cedila. Svetnik je med bičanjem nepremaklivo stal; brez vsake žalosti bil je prav veseliga serca. Sopet so ga drugi dan mnogoverstno in nevsmileno terpinčili, pa sv. Simeon je vse ravno tako voljno in veselo prebavil, tako da so se Atik in vsi pričejoči čudili, kako premore sto in dvajset letni sivček (serec) tolike muke prestati, ktere bi naj močnejiga junaka zmagale. Ali vsemogočen Bog, ki je tudi po šibkih otrokah nevernikom pokazal, koliko keršanska serčnost s njegovo pomočjo premore, je hotel jim tudi očividno naznaniti, koliko nevečen starček za pravo véro prestoji.

Deželski oblastnik obsodi sv. Simeona k smerti križa, rekoč: Ker ne henjaš oznanovati Kristusa, moraš umreti kakor on naj sramotlivšo smert križa. Pa junaškimu spoznovavcu Kristusa je bila ravno taka smert naj prijetnejša. Opravil je svojo posledno molitvo, se izslekel, pohlevno vlegel na pripravlen križ, ter je sam svoje roke in noge razpel, naj jih pribijejo. Pribili so ga in križ s njim povzdignili. Strašno velike so bile njegove bolečine, pa še vekša je bila njegova poterpežlivost. Na ves glas še na križu Kristusa pravega Boga in odrešenika sveta spozna, moli kakor on za svoje križevce, izroči svojo dušo Bogu, in sklene svoje sveto živlenje po izgledu svojega božjega mojstra Jezusa. Njegova častitliva smert se je pripetila u letu 107 po Kristusu, je kristiane, ki so njo gledali u pravi véri poterdila in veliko nevérnikov preobernila. Tako draga je pred Gospodam smert njegovih svetnikov.

Nauk in posnema.

1. Sv. Simeon je bil kraljeve rodovine. Jezusu u žlahti in brat dveh apostolov Jakoba manjšega in Judeta Tadeja, pa vsa ta čast bi ga ne bila izveličala, ako bi ne bil sam sveto in pravično živel. Bere se, da je enkrat, ko je ravno Jezus veliko množico učil, nekdo njemu povedal, rekoč: „Glej tvoja mati in tvoji bratje zunaj stojé tebe išejo.“ Bil je med njimi tudi Simeon. Jezus je na to djal: „Kdo je moja mati, in kdo so moji bratje? Kdor stori voljo mojega Očeta, on je moj brat in moja mati.“ Tudi tebi ne bo pomagala ne imenitna žlahta ne bogata služba, marveč le lastne dobre dela in svete čednosti. „Vi ste moji prijateli, veli Jezus, ako storite, kar vam zapovém.“

2. Sv. Simeon se je dal križati za izveličanje svoje, ti pa križaj svoje meso in pregrešno poželjenje, zakaj sv. Paul uči: „Da oni, ki so Kristusovi, so svoje meso in hudobno poželjivost križali.“ To križanje se po nauku sv. Anzelma godi, kadar spokorne dela skerbno opravljamo, se postimo, si ne dovoljimo vsega, česar se nam poljubi, svoje hudobne nagone krotimo in se jim vstavljamo. Po nauku drugih svetih očakov sami sebe križamo, ako svoje zunajne počutke strahujemo in ne obračamo u pregrešno djanje, da bi s njimi Boga žalili. Derži zvesto zapovedane poste, naj se ravno težko postiš; odvračaj svoje oči, da ne bojo ogledovale prepovedanih reči; varuj svoje ušesa, da ne bodo poslušale nesramnih ali pa opravljivih pogovorov; imej u berzdah svoj jezik, da ne bo marnval, kar bi bilo zoper Boga ali pa bližnega. Ne oskruni svojih ust s pregrešnimi kušleji, ne segaj s svojmi rokami po nesramnih krajih, ne hodi s svojmi nogami po nevarnih potih, u pregrešne priložnosti, in ne daj nobeniga svojih udov Boga žaliti, naj te ravno popačena natora u hudo vleče. Tolaži svojo hudo jezo, kročaj svoj napuh in preveliko častilakomnost, premaguj sam sebe, tako boš u duhu sam sebe križal in boš Jezusov.

3. Sv. Simeon je doživel 120 let in je u veliki starosti sveto umerl; ali boš tudi ti velike starosti včakal? ali bo tudi tvoja smert srečna? Sv. Auguštin pravi: „Ne bo nesrečno umerl, kdor je pobožno živel.“ Dolgo življenje na ovem svetu ni u tvoji oblasti, pa srečna smert bo tvoja, ako poboljšanja ne odlagaš in se ne zanašaš na stare dni. „Neumnež! govori pobožen Tomaž Kempenzar, pokaj se zanašaš na dolgo življenje, dokler si nisi noben dan svojega življenja svest? Koliko se jih je goljufalo, kteri so se nadjali dolgo živeti, in so nenadoma hitro pomerli! Stori hitro, karkolj premoreš, kajti ne véš, kdaj bodeš umerl.“

Molitva.

Oče vsmilenja, kteri ne gledaš na zunajno veljavo ljudi, marveč na njih pravično in pobožno življenje, daj nam po priprošni in izgledu svetiga Simeona

svoje hudobno poželjenje križati in do konca tebi zvesto služiti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XIX. Dan februaria ali svečana.

Sveti Rajmund Penafortski, spoznovavec.

Rajmund o koncu leta 1175 na gradu svojih starišev Penafort na Španskem rojen, je u bližnem mestu Barceloni ondašne šole s velikim spehom obiskaval; potem se je na tačas naj imenitnej vseučelišče italianskega mesta Bologne (reci: Bolonje) podal, ter se posvetnih in cerkvenih pravic tako izučil, da ga za doktorja svetiga pisma povzdignejo in u ravno tem mestu učenika cerkvenih pravic izvolijo. — Barcelonski škof po svojem potu iz Rima skoz Bologno pride, Rajmunda s seboj na Špansko vzame, ga korarja svoje stolne cerkve postavi ter mu naj važniši opravila sporoči, ktere je Rajmund prav umetno oskerbel.

Višej popolnost doseči zapusti sv. Rajmund svojo slavno službo, ter se leta 1222 u pridgarski red, kojega je sv. Dominik pred kratkem utemelil, poda. Ves ponižen, pokoren in gorec se u tem novem stanu obnaša, postave reda tenko spolnuje, ter ojstro in spokorno živi. Le enkrat na dan je kaj malega zavžil, cele noči u molitvi in premišlovanju prečul, svojo telo močno strahoval, duhovske in telesne dela vsmilenja, kolikor le mogoče, dopernašal.

Po ukazu svojih predpostavlenih je knige spisal polne lepih in modrih naukov za spovednike, kako naj spokornike vodijo. — Nja učenost in gorečnost u oznanovanju besede božje sv. oče papež Gregor IX. zvedó, ga u Rim pokličejo, za svojega spovednika postavijo, in mu slovito delo — sklepe in postave cerkvenih zborov, izreke in ukaze poprejnih papežev zbrati in u posebne bukve zložiti ukažejo; kojo delo je svet mož s velikim trudom prav modro in učeno doveršil in tako slovstvo cerkvenih pravic pomnožil. — Dasiravno na dvoru svetega očeta je Rajmund ponižno in spokorno kakor u samostanu živel, se serčno odpovedal naj višim cerkvenim službam, ktere so mu papež ponujali, in u neki hudi bolezni je svetega očeta tako dolgo prosil, da so mu dovolili, Rim zapustiti in se sopet na Špansko podati. — Vesel pride u samostan in drugega ne želi, kakor zanaprej tiho med svojimi brati živeti. Ali po smerti pobožnega Jordana, pervega naslednika sv. Dominika, ga po sili generala ali naj višega vodja celega

Dominikanskega reda izvolijo. Svetnik se volji božji podverže, dve leti modro in skerbno imeniten red vlada, vse samostane péš obiše; ali zavolj pogostiga bolehanja in visoke starosti se potem tej časti sopet odpové.

Drugega zdaj ne želi, kakor mirno živeti in se na smert pripravljati; ali zavolj njegove učenosti in velikih zaslug so mu papeži vedno važne cerkvene opravila po celem Španskem izročali. Tudi Aragonski kralj Jakob ga na svoj kraljevi dvor pokliče, da bi jude in pagane, kojih je takrat veliko na Španskem bilo, spreobernul in ga poslednič za svojega spovednika izvoli. Tudi to težavno in nevarno službo sveto opravlja. Ker je kralj s nečimernim ženstvom se soznanil in pohujšlivo živel, je svetnik po svoji sveti dolžnosti spoštlivo scer pa tudi resno kralja svaril in mu naložil, grešno znanje opustiti in ženstvo iz dvora spoditi. Ali nečiste ljubezni slep kralj tega storiti noče, torej svetnik za privoljenje prosi, se u Barcelonski samostan nazaj podati. Pa kralj tega tudi ne dovolji in ker vidi, da Rajmund nja dvor le zapustiti hoče, je pod smertnoj kaznjo prepovedal, ga na barke vzeti in prepeljati. Svetnik k morju pride, svoj plajš na valove razgerne, nanj stopi in u 6 urah u samostan priplava. — Blizo sto let starega je potem Bog iz tega sveta poklical 6. januaria 1275, ter mu krono življenja večnega dal. Papež Klemen VIII. so ga leta 1601 med svetnike uverstili.

Nauk in posnema.

1. Velika sreča je za človeka, gorečega in modriga spovednika imeti. Dober prijatel je več vreden ko polne škrinje blaga; dober dušni prijatel, moder in goreč spovednik se pa s blagom te zemlje primeriti ne da. — Hočeš torej, da bodo tvoje spovedi dobre in te bližej nebes pripelale, si posebnega spovednika izvoli, kteremu vodstvo duše popolno prepustiš. Kdor brez velikega uzroka si u spovednikih zbera, ali brez razločka zdaj temu zdaj drugemu se spové, u keršanski popolnosti rastil ne bo, pa tudi u nevarnost pogublenja bo zaišel. Večkrat ko se ravno taistemu spovedniku odkritoserčno spoveš, popolniši bodo stan tvoje duše spoznali, tolko ložej ti pa tudi pripravne zdravila in sredstva svetovali; s toliko večim, otroškim zavupanjem jim boš pa tudi ti svojo serce razodel. — Izvolji si tedaj med dobrim naj boljšega. Besedam nekega učenika; „Izberi si iz med jezer enega,“ je sv. Frančišk Zalezian pristavil: „Jaz pa pravim: Izmed deset jezer enega.“ — To se pravi: Kakor u posvetnih rečeh naj boljšega rokodelca, pravdoznanca izvoliš, u bolezni si naj boljšega zdravitela poišeš, saj toliko skerben bodi tudi u vo-

litvi duhovskega voditela. — Taisti ni dober zdravnik, ki bolniku vse privoli, kar hoče; ampak taisti, ki si prizadeva bolezen spoznati in pripravne sredstva zbrati, ktere bolezen preženejo in zdravje vterdijo. Ravno tako so le taisti dober spovednik, ki so skerbni, slabo nagnenje, hude navade in grešne lastnosti spokornika spoznati in mu sredstva svetovati, po kojih dušne rane zacelijo in se skoz povernenje u greh ne ponové. Spovednik, ki te odvežejo, dokler se še u bližni priložnosti smertnega greha znajdeš, ki te u nevarnosti pogublenja pustijo, ter ti pripravnih pripomog taisti vjiti ne naložijo, so po nauku svetih učenikov slep voditelj; če pa slepec slepca vodi, oba u jamo padeta. — Prosi tedaj u goreči molitvi nebeškega Očeta, od kojega vsak dober dar pride, naj ti dobrega spovednika najti da; in si takega najšel, si velik zaklad najšel; spoštuj jih ko očeta; ljubi jih ko mater; posvetvaj se s njim, ko s prijatelom; vbogaj jih ko angela varha.

2. Pa naj boljši spovednik ti nič ne pomagajo, ako svoje vesti tenko ne izprašaš, svojih grehov čisto in odkritoserčno se ne izpoveš, terdne in resnične volje se poboljšati nimaš, in vsega zvesto ne dopolniš, kar ti spovednik naložijo. — Kdor se po storjeni spovedi u poprejne nevarnosti, tovaršije, priložnosti poverne, kdor po ukazu spovednika grešniga znanja ne opusti, nečistih zavéz ne razterga, storjenih krivic tenko in kakor hitro ko mogoče ne poravna, ptujega blaga ne odrajta, s sovražniki se ne spravi: temu odveza, ko bi jo tudi dobil, nič ne pomaga; sprava s Bogom ni storjena, njegovo poboljšanje in spreobernenje zmiram težej prihaja, Boga se vedno dalej loči, serce uterpne, gnada božja se majnša, nja moči slabej in hudičeva oblast čez njega veči postaja. Zategadel pravi Kristus: „Ako te tvoja roka ali tvoja noga pohujša, odsekaj jo in verzi od sebe; ako te tvoje oko pohujša, izderi ga in verzi od sebe; boljši ti je, da hrom ali kruljev, — da s enim očesam greš u živlenje, — kakor pa s zdravim udom veržen bil u peklenski ogenj.“ To se pravi, ako bi se tebi kaj tako potrebnega zdelo, kakor roke in noge; ako bi tebi kaj tako ljubo bilo, ko oko; če je pa tebi u priložnost in nevarnost grešiti, se moreš zogibati, odpovedati, moreš taisto na vselej zapustiti. Bolj pogosto ko se u greh poverneš, težej se boš iz jame grešnih navad vzdignul. — „Skerben bodi moj brat,“ sv. Bernard govori, „ker si gnado in prijaznost božjo dosegel; še skerbnej bodi, ako si jo zgubil; naj skerbnej pa, ako si jo po zgubi sopet dosegel, ker, če si jo dvakrat, trikrat zgubil, jo morebiti potem več dosegel ne boš.“ — Spomni se, kaj Bog po svojem preroku govori: „Tri grehe vam odpustim, četertega pa ne.“ — Morebiti je Bog sklenul vse grehe, koje si do te dobe dopernesil, tebi odpustiti; če pa še enkrat grešiš, ti lehko Bog več odpustil ne bo. Cerkveni učeniki terdijo, da je Bog sklenul, vsakemu človeku neko odločeno število grehov odpustiti; ali čez to število nobeniga več.

Molitva.

O Bog, ki si sv. Rajmunda slavnega služavnika zakramenta pokore izvoljil, in ga čudovito po valovih morja prepeljal; dodeli, da po njegovi priprošnji vreden sad pokore storimo in večno izveličanje dosežemo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XX. Dan februaria ali svečana.

Sveti Euheri, škof.

Sv. Euheri se je rodil u mestu Orleans (reci: Orleang) na Francoskem. Nja stariši so bili plemenitega rodu, pa tudi, kar še več velja, prav pobožniga serca. Njegovi materi je še pred nja rojstvom angel božji naznanil, da je dete, kojo pod sercom nosi, za škofa tega mesta izvoleno. Mati razodenje očetu pové, in oba hvalita Boga toliko dobrotlivega, pa tudi pred vsim skerbita, mladega sina prav pobožno izrediti. Brez velikega truda jima je to delo, ker je bil mladi Euheri ravno tako bogoljubnega serca ko bistre glave, ter je u znanostih posvetne učenosti kakor u keršanski popolnosti lepo napredoval. Da bi u svetih čednostih rastil in se uterdil, je vsak dan kaj malega iz svetega pisma čital.

Ker neki dan besede apostola bere: „Podoba tega sveta mine," občuti posebno razsvetlenje božje, nečimernost sveta tako živo spozna, in toliki gnus do taistega u njemu vstane, da pri priči sklene, se vsemu časnemu odpovedati in samostansko življenje začeti, da bi toliko varniši večne zaklade in veselje nebeško dosegel. Poda se torej u samostan, kterega prebivavce so Acemete imenovali, ker so si posebno prizadevali, si spanje krajšati in pritergovati, da bi toliko več časa u hvalo Večnega obernuti znali. U tem novem stanu toliko popolnost doseže, da so ga po smerti Orleanskega škofa, njegovega uica, enoglasno za nja naslednika izvolili. Ker so se bali, da bi Euheri u svoji ponižnosti te časti se branil, naprosijo deželskega poglavarja Karola Martela, da ga naj u prijemo višega pastirstva primora. Ker se tako prisileniga vidi, svet mož veliko grenkih solz prelije, se poslednič volji boži podverže in u mesto poda, kder ga u škofa posvetijo.

Novoposvečen škof je ves skerben, vse dolžnosti svoje visoke službe zvesto dopolniti. Vnet od gorečnosti za čast hiše božje skerbi, da so Bogu posvečene cerkve snažne in krasno

okinčane; duhovnike, svoje pomočnike u vinogradu Gospodovem k svetemu živlenju lepo opomina; svojim vérnim ovčicam besedo božjo pogosto oznanuje, ter jih uči, kaj vervati, storiti in opustiti morjo, da bodo izveličani. Celo škofijo večkrat obiše, samostane kakor razne srenje napak očisti in k Bogu dopadlivemu obnašanju obudi. — Svoje škofiške dohodke je večdel u podporo revnih in zapušenih obernul, ktere je s živežem, obleko in vsim potrebnim previdel.

Dasiravno mož pohlevnega in miroljubnega serca, se je pa tudi resno in serčno oglasil, kedar je cerkvene pravice veljalo. Deželski vladar Karol Martel se je s zgovoram, da za vojsko zoper neverne Saracene dnarjev potrebuje, samoblastno cerkvenega premoženja lotil, pa tudi u druge cerkvene pravice je segal. Ojstro ga svet škof posvari in se temu grešnimu ravnanju vstavi. Ni porajtal obrekvanja ne preganjanja, in se u tem, kar je Bogu u čast ali za izveličanje duš primerno spoznal, ni motiti dal. —

Resnica krivičnikom ne dopade, in goreči pastirji svete cerkve so od nekdaj svoje sovražnike imeli; tako so tudi dvorni prilizovavci svetiga moža tako dolgo tožvali in hinlivo čez njega legali, da ga Martel iz škofiškega sedeža prežene, ter mu mesto Keln na Nemškem u prebivališe odloči. — Ali tukaj svetega moža hitro vse ljubi in visoko časti, torej tudi to mesto zapustiti mora in pod oblast Roberta, vojvoda na Litiškem pride. Svetost pregnanega škofa vojvoda hitro prigleda, ga visoko obrajta in mu na nja prošnjo dovoli, u cerkvi sv. Trudeta službo božjo obhajati. Večdel časa svet škof zdaj u tej cerkvi premoli, ljudstvu pogosto pridgje, nevedne podučeva, žalostne in pobitega serca tolaži, grešnike k pokori napeljuje, pravične k stanovitnosti u dobrem spomina, in tako gorečega dušniga pastirja dolžnosti dopolnuje. Šest let je u pregnanstvu živel, ali nikdar ni žal besedice ne zoper Martela ne zoper svoje druge sovražnike zinil. — Zdaj zboli in hitro spozna, da je ta bolezen napovedvavka bližne smerti, torej se s vsoj skerbjoj na taisto pripravi. Ura ločitve iz sveta vdari, in u nebeški krasoti se nja obras svetiti začne, ker je dušo svojemu Izveličarju izročil. Tako se je podal zvest služavnik božji iz bridkost tega sveta u veselje svetih nebes, kder ni preganjanja, ne solz in nobenih bridkost več.

Nauk in posnema.

1. „Podoba tega sveta mine.“ Ker je sv. Euheri te besede resno premislil, se mu nad blagom, častjoj in veseljem tega sveta toliko gnusiti začne, da se je vsemu temu odpovedal. — Zakaj si torej ti o kristian tako u svet zaljubljen, zaljubljen u to, kar je na svetu? Gotovo ne premisliš, da je vse posvetno prazna senca, gola nečimernost, da vse to zgine ko ponočne sanje. Moder Salomon, ki je vse, kar svet dragega, lepega in veselega ima, pokusil, je poslednič u bridkosti svojega serca govoril: „Vse je nečimernost in žalenje duha; nič pod soncam ni stanovitniga.“ — Živo prepričan te resnice piše pobožen Tomaž Kempenzar: „Vse je nečimernost, razun Boga ljubiti in njemu samemu služiti. Nečimernost je, minejoče bogastvo iskati in nanj se zanašati; nečimernost, dolgo življenje željeti, za pobožno življenje pa ne skerbeti; nečimernost je, le na pričejoče življenje gledati, prihodnega pa se ne zmeniti; nečimernost je, to ljubiti, kar hitro prejde, in na to pozabiti, kar večno ostane.“

Sv. apostol Paul opomina: „Bratje, čas je kratek; torej naj taisti, ki se tega sveta poslužijo, tako ravnajo, kakor bi se gane poslužili.“ — Svet je zavolj človeka tukaj, ne pa človek zavolj sveta. Torej naj človek posvetno rabi, dokler mu k večnemu zveličanju služi; kakor hitro je pa duši škodlivo, se mu naj odpové. — Prašaj se torej pred vsakim delom, pri vsaki posebni priložnosti, skušnjavi, pri vsemu svojemu djanju, kakor od sv. Aloizia, angelskega mladenča, beremo: „Kaj mi to za večnost pomaga?“ Ali me k Bogu pelja? Služi k mojemu večnemu izveličanju? ali taisto zaderžuje in mi le brani, za svete nebesa skerbeti? —

2. Le eno je potrebno — govori Kristus, in to je skerb za izveličanje duše, za svete nebesa. Zatorej se je, kakor sv. Euheri, toliko jezero in jezero bogoljubnih duš nečimernosti tega sveta odpovedalo, in so vozko pot nastopili, ki u nebesa pelja; zatorej so svoje premoženje med vboge razdelili in le zaklade nabérali, koje rija ne sné, mol ne konča, tatji ne izkoplejo in ne vkradejo; zatorej so dobrote in veselje tega sveta zaničevali in se ojstremu, spokornemu življenju vdali. Sv. apostol Joanez piše: „Svet prejde in nja poželenje, le kdor voljo božjo stori, ostane vekomaj.“ In u resnici, če sto, dvesto, ali jezero let u veselju sveta preživimo; — ali ni ves čas tega življenja, ako se s večnostjoj primeri, le ponočnim sanjam podoben?

3. Dvojni pogled naj u tvojem življenju vse tvoje pota vodi in vlada; pervi pogled proti nebesam, ki so tvoja prava domačija, u ktere vsakemu vrata odperte stojijo, ki u taiste priti si resnično prizadeva; drugi pogled na zemljo, po kteri hodiš, in u kateri boš poslednič vozko jamo najdel, u kteri bo tvoje revno truplo počivalo, jed červov.

Sv. Terezio neki dan vso u solzih najdejo. Na prašanje, kaj da ji je, odgovori: „Trojna misel je, ki mojo serce kakor ojster meč prebada, in za-

volj ktere moje solze tečejo. Jaz si namreč mislim, da je en Bog, ena smert, in ena duša. En Bog — če se njega skoz greh ločim, brez Boga ostanem, nobenega drugega pomočnika na celem dalnem svetu ne najdem; ena smert — ki enkrat slabo in nesrečno storjena, se nikdar več popraviti ne da; ena duša — ki enkrat pogublena, je na vekoma, brez vsega vsmilenja pogublena. In vi mi braniti hočete se jokati, ako vse to premislim.“ Premisli tudi ti moj kristian večkrat to trojno resnico; gotovo bo nespametna ljubezen do sveta u tebi vgasnila, in tvojo serce le po tem hrepenelo, kar je zgorej, kder Kristus, Gospod in kralj naših duš prebiva.

Molitva.

Daj nam, te prosimo, o Gospod, po izgledu in na priprošnjo sv. Eu-heria, spoznovavca in škofa, posvetnimu se odpovedati, in le to, kar je večnega, iskati; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXI. Dan februaria ali svečana.

Sveta Brigita, devica.

Na Skotiškem pod sedajnoj angleškoj kronoj, se je u 6. stoletju sv. Brigita rodila. Njeni stariši so bili kristiani, in so jo u pervi mladosti že prav skerbno u keršanstvu podučili. Mlada Brigita je bila vsa pokorna, ponižna in sramožliva; tiho samoto je sosebno ljubila, in tudi pred sencoj greha je bežala. — Bog je devico s posebnoj telesnoj krasotoj obdal, torej se je hitro veliko mladenčev oglasilo, ki so jo u zakon snubili. Oče ji na voljo pusti, kterega si hoče izbrati, in Brigita si izvolji naj lepšega, bogatega in žlahnega, namreč Jezusa Kristusa, kteremu je že u otroških letih deviško čistost vedno ohraniti obljubila. — Ker pa snubači le niso odstopili, je prosila Boga za kakšno bolezen, po kteri bi lepoto svojega lica zgubila in se tako snubačev znebila. Bog vsliši njeno molitvo; oči ji hudo obolijo, eno oko clo popolno izteče, kar njeno lepoto tako pokvari, da nje nihčer več še pogledati noče. Oče sam ji zdaj svetuje, naj se u samostan poda, kar sveta devica s veseljem stori. — Ko pred altarjem kleče redske obljube opravlja, in ji škof deviško ogrinjalo blagoslovijo; je njeno suho oko sopet oživelo, in poprejna krasota se ji je povernila, ker zdaj nevarnosti več ni bilo, da bi svojega nebeškega ženina zapustiti morla.

Sveto je bilo njeno živlenje u samostanu; svojim duhovskim sestram je u vsih čednostih lepe izglede dajala. — Po božjem razsvetlenju je skrivne reči spoznala, in veliko slepih,

krulovih, gobovih s božjoj pomočjoj čudovito ozdravila. Pravijo, da je neki dan poleg druge device pri mizi sedela, ker peklenskiga sovražnika pri taisti zagleda. Devica hudiga duha praša, kaj tukaj hoče. Peklenska pošast odgovori: Posebno rad sim pri tej devici, ker zavolj njene lenobe in mlačnosti svoj mir in počitek pri njej najdem. Brigita odžene pošast s znamnjem svetega križa, in zanikarno sestro k poboljšanju opomni. — Malopridno ženstvo je pobožnega škofa za očeta nja nezakonskega otroka po krivem izdalo. Brigita stori križ čez usta hudobne lažnivke, in baba pri priči mutasta postane. Potem pa tudi prekriža malo dete in bara: Kdo je tvoj oče? in dete odgovori: Škof ne, ampak uni malopriden potepuh. — Gospa žlahnega rodu je imela 12 let staro hčer, ki se je mutasta porodila. Pripeljajo jo k sveti devici, ki deklino za roko primši bara: „Hočeš iz ljubezni do Kristusa devica ostati?“ Mati se hitro oglasi, da dete govoriti ne more, in tudi ne zastopi, kaj to pomeni; ter ona namestu hčere odgovoriti hoče. „To ni zadosti, sv. Brigita odverne, roke vaše hčerke prej ne spustim, dokler mi ne odgovori.“ In dosihmal mutasto dete začne zastopno govoriti: „Kar zapoveš, se bo zgodilo;“ — od te dobe je gladko govorilo. Veliko enakih čudapolnih prigodb se u življenju svete device čita, koje svedočijo, kako prijetna nevesta je nebeškemu ženinu bila, ki jo je leta 521 skoz sladko smert k sebi u večne prebivališa poklical.

Nauk in posnema.

1. Sv. Brigita je Boga prosila, naj lepoto njenega obličja pokvari, da bi čistost in nedolžnost svojiga serca ložej ohranila. — Nečimerni otroci tega sveta čisto nasproti temu ravnajo. S dragoj oblekoj in drugim kinčem se lišpajo, da bi zapelivemu svetu dopadli, in toliko hitrejše sveto čistost zgubili; zakaj gizdasta, bliščeča noša je za mlade ljudi gotova zanka u smerten greh. — Sv. Jeronim pripoveduje, da se je angel božji neki žlahni gospej prikazal, ki je svojo mlado hčerko pregizdasto oblačila, in ji sledeče besede govoril: „U petih mesencih boš u pekel peljana, ako se ne spokoriš in poboljšaš, ker deklino tako posvetno lepotičiš in kinčiš.“ — Vuči se iz tega, da prevzetno oblačenje, prebogata, nečimerna noša po šegi zapeljivega sveta nikdar brez greha ni. Apostol Paul piše: „Ali ne veste, da so vaše trupla udi Jezusa Kristusa; kako, ali naj ude Jezusa Kristusa vzamem, in iz njih ude nečistnice storim?“ — Pri svetem krstu si se hudiču, njegovemu djanju in napuhu odpovedal; če se pa tako prevzetno, posvetno, gizdasto oblačiš, to obljubo prelomiš, se s hudičem združiš, in mu duše pogublavati pomagaš. —

Mnoga posvetna zakonska zanemari svoje deca in pohištvo, prelomi zvestobo zakonsko, da le svojo truplo lepotiči in prevzetno oblači. — Mnoga deklina okrade svoje stariše ali proda nedolžnost za malovredno cunjo, s kteroj svojo grešno truplo ogerne, da čast in poštenje za malopriden dnar, s kterim si kinč svojega trupla omisli. — Mnoga dekla ves svoj zaslužek u prevzetno nošo oberne, hodi u svili oblečena in se od žlahne gospé več ne razloči; pa tudi večdel na starost razcapana od hiše do hiše kruha prosi. — Poslušaj, kaj sv. Ciprian od takih govori: „Le dekleta, ki so se sramožlivosti čisto odpovedale, in žene nesramnega zaderžanja so, ki u gizdavi noši in prevzetnem kinču svet pohujšajo in zapeljujejo; kterih poglavitna skerb je obleka, tem čednost nič več ne velja.“ Globoko torej u sercu ohrani lep nauk cerkveniga učenika, sv. Krizostoma, ki pravi: „Hočeš se keršansko oblačiti in kinčati, se kinčaj s poštenjem in sramotlivostjoj. Nič ti prijetnejši lepote ne da, kakor sveta čistost in deviška sramožlivost.“ —

2. Hudi duh, kterega je sv. Brigita poleg svoje tovaršice zagledala, je obstal, da posebno pri zanikarnih rad prebiva. Torej opomina sv. Jeronim: „Glej, da boš vedno kaj opraviti imel, da te hudič, kedar te skušati pride, brez dela ne najde.“ Starim pušavnikom navaden prigovor pravi: Delavnega človeka eden hudič skuša in ga nadlegva, lenega pa sto. — Lenoba je košata mati vsih pregreh, posebno pa nečistosti; ona je izvir vnebopijočih pregreh, ktere so Sodomitari dopernašali; ona je Salomona tako daleč zmotila, da je malike molil; ona je Davida prešestnika storila. — Povéj mi: Kaj taisti dela, ki nič ne dela? Čisto brez dela človek prav za prav nikdar ni; ako opusti dolžnosti in opravila svojega stanu, in se lenobi vda, pa grešne reči premišluje, po grešnih kratkočasih hodi, u grešne tovaršije zajde in hudobije dopernaša. Torej uči sv. Krizostom: „Nič delati, se že pravi — hudo delati; ker je to bližna priložnost k hudemu.“ Le spoznaj, da kedar si se zanikarnosti vdal, so se hitro skušnjave oglasile, mnogo hudega ti je na misel prišlo, pa tudi mnogo hudega si dopernesil le zato, ker takrat nič dobriga delal nisi. Nad delom ti merzi, in ti išeš kratkočasov, praznih, pogosto grešnih pogovorov, in preden se zaveš, si že kaj grešnega storil. In če to ne, pa sam seboj govoriš, nečimerne, grešne reči premišlueš, hudemu poželenju u sercu prostor daš, grešne sklepe delaš, in Bog zna, kamo vse pri tem praznem djanju zajdeš! Beži torej zanikarnost; vsak trenutek kratkiga in dragiga časa k dobrimu oberni, da kaj hudiga tudi mislil ne boš. Skušnjava te naj vsakokrat pri kakšnem dobrem delu najde, in škodvala ti ne bo.

Molitva.

Prosimo te, o Gospod, dodeli nam po priprošnji sv. device Brigite ljubezen do čistosti in gorečost do vsega dobrega; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXII. Dan februaria ali svečana.

Svetega Petra stol.

Djanje apostolsko pripoveduje, da so se apostoli Kristusovi po sprejetem sv. Duhu po celem znanem svetu razišli, kakor jim je Gospod pred svojim vnebohodam zapovedal. — Verjetno je, in se iz lista sv. apostola Paula do Galačanov vidi, da je sv. apostol Peter, preden je u Rim prišel, u Antiohii, nekdajnem imenitnem, poglavitnem mestu cele Azie svet evangelj oznanoval, in u tem po svoji obširnosti in krasoti štertem mestu celiga tedajnega sveta pervi škofiški sedež postavil. Tukaj so se pervi pagani keršanstvu vdali, goreče svete vére prijeli in se pervi kristiane imenovali, tako, da se je mesto potem Teopolis, to je, božje ali sveto mesto zvalo. — Koliko let je sv. Peter u Antiohii za škofa bil, ni prav znano; leta 42 po Kristusu pride u Rim, tačasno pervo mesto celega sveta, kder je paganstvo svoj poglaviten sedež imelo, in kder so malike vsih narodov u posebnih tempelnih molili. Sv. apostol, kteremu je Jezus kluče kraljestva nebeškiga izročil, in ga za Petra, to je skalo izvolil, na kteri bo svojo cerkvo sozidal, začne tudi tukaj svet evangelj pridgvati, in veliko judov kakor paganov k sveti véri spreoberne. — Od te dobe je Rimska cerkva sloveti začela, in véra Rimlanov se je po besedah sv. apostola Paula po celem svetu oznanovala.

U Rimu je postavil sv. Peter pervi sedež resnice in apostolske oblasti čez vse cerkve sveta, svet apostolski stol, iz kterega se učijo vsi narodi sveta, in kterega vse peklenske moči zmajati niso mogle, in tudi do konca sveta premogle ne bodo. Tukaj je apostol poderl tempelne malikov, zaterl gnusobo malikvanja, prognal teme paganstva, in luč resnice prižgal, resnice, ktero je poterdil s čudeži in poslednič s svojoj mučeniškoj smertjoj.

U serčno zahvalo za velik dar svetiga evangelja, ki ga Gospod nebés in zemlje ni samo imenitnim mestom Rimu in Antiohii, ampak tudi celemu svetu milostivo dodelil, je u katolški cerkvi poseben god ali svetek stola sv. Petra, ki se 22. februaria obhaja, u spomin, da je sv. apostol u Antiohii pervi škof bil, — in 18. januaria pa u spomin, da je u Rimu svoj stanoviten, viši pastirski sedež izvolil, in Rimsko cerkvo za pervo vsih cerkev celega sveta povzdignul. Že u 4. stoletju se u stari cerkveni pratiki od tega praznika bere. —

Pervi kristiani, posebno na jutrovem, so namreč u navadi imeli, obletnico svojega kersta slovesno obhajati; ponovili so pri tej priložnosti svoje kerstne obljube, in so hvalili Boga, da jih je u število svojih otrok milostlivo sprejel. Pa tudi škofi so imeli častito navado, da so obletnico svojega posvečenja u cerkveno službo pobožno obhajali. In ko so škofi že odmerli, je vérno ljudstvo še zmirom dan, ob kterem so nja rajni pastir posvečeni bili, u časti imelo in praznično obhajalo. Tako se je tudi denašno godovanje začelo, kteremu se stol sv. Petra pravi, ker je namreč Peter škofiška sedeža u tema dvema mestama sam postavil, in več let tudi sam te cerkvi vladal. — Sv. papež Leo veliki u neki svojih pridg tega praznika opomni, in pravi, da ga s ravno toljkim veseljem obhajati moramo, kakor dan kervave smerti pervega apostolov slovesno posvečujemo. Te praznik nas spomni njegovega častitega sprijetja u svete nebesa, kakor uni nja povzdignenja k časti pervega pastirja svete, katolške cerkve.

Nauk in posnema.

1. Čudapoln je Bog u vsih svojih delih! Peter, borni ribič, iz judovske, od Rimlanov zaničevane dežele, pride ko neznan ptujc u rimsko mesto, in pričo naj mogočnejšega sovražnika keršanske vére, cesarja Nerona, svoj škofiški sedež postavi. — Celih 300 let so neverni cesarji cerkvo preganjali in scer tako silovito, da se popisati ne da; kristiane so morili, da zemlja kervi skorej popivati ni zamogla; posebno pastirje svete cerkve, škofe mučijo in morijo, da je groza. 33 papežev je poredoma mučeniško smert storilo; ali pri vsem tem je cerkva lepo napredovala; kerv mučenikov je služila u séme kristianov. Še več. Ročno u začetku keršanstva so krivovérci u krilu cerkve se vzdignuli, ki so edinost vérnih tergali, in jih veliko zmotili in k odpadu od resnice prigovorili; ali pri vsem tem je čistost nauka u njenem krilu neoskrunena ostala. Ako vse to premislimo, kdo spoznal ne bo, da je tukaj božja roka, da je resnično Bog začetnik svete katolške cerkve, in da, kakor je on, ki jo je tako čudapolno razširil, je tudi le on, ki jo zoper vse nevihte mogočno ohrani. —

Naj večí dar božji je sveta resnica. Katolška cerkva sama vse resnice večniga izveličanja uči; ona je steber resnice, ker prava véra, véra sv. Petra vedno pri njej ostane; na stolu sv. Petra bo resnica vedno ostala in cel svet razsvetila. — Škofi, ktere je sv. Duh postavil, cerkvo vladati, združeni s apostolskim stolom nikdar zmot učili ne bodo. Posamesni škofi se scer že tudi zmotijo, ali vsi u edinosti s papežem, poglavarjem cerkve, se u tem, kar nauke vére zadene, motiti ne morejo. Kristus jim je namreč obljubil, da hoče pri njih ostati do konca sveta. — On je pa tudi obljubil, da vse

peklenske moči njegove cerkve zmagale ne bodo. Preganjanje, krivovere in razpušenost kristianov je trojno orožje, s kterim je pekel cerkvo zmagati skušal. Kervoloki so jo zatreti, njene pastirje ob čast in poštenje spraviti hotli; krivoverci so njene nauke pačili in kvarili; ali cerkva, od Kristusa na véro sv. Petra pozidana, nepremagana stoji. Njeni sovražniki so vsakobart le zoper apostolski stol rimskih papežev se zaleteli, in se še zmirom zoper nja vzdigujejo; ali zmagali ga ne bodo, zakaj Kristus je za svojo cerkvo molil, da njena véra ne onemaga.

2. Kolika neizrekliva sreča za nas, da smo u krilu edino resnične in prave cerkve rojeni, da smo udje edinoizveličanske cerkve, ki je prava mati živih, koja nas živi s mlekom besede božje, krepča s kruhom življenja, nahranuje s skrivnostmi vsmilenja božjega. — Vse, kar ona ukaže, je sveto; vse, kar stori, častito; vse, kar svetuje, dobro; vse, kar zaverže, hudo in nevarno. Svete nam torej morjo biti njene zapovedi, tenko in zvesto jih dopolnujmo kakor zapovedi božje. „Kdor cerkve ne posluša,“ govori Kristus, „ti naj bo kakor nevernik in očitni grešnik.“ — Častite nam naj bodo njene šege in njeni sveti obredi, s kterimi službo božjo opravlja, in vsikdar spoštlivo od njih govorimo, da bomo tako njeni hvaležni in pridni otroci, in da, ker njo za svojo duhovsko mater spoznamo in spoštujemo, tudi Bog naš oče ostane.

Zvesto in stanovitno se deržimo tega stebra resnice; ne dajmo se motiti ne skoz laži in obrekvanja, ki se tolikokrat zoper njo slišijo, — ne skoz goljufne nauke, ki jih krivovérci tako sladkoustno trosijo in hinljivo pravijo, da nam hočejo le oči odpreti, da nam dolgo skrito resnico razodeti, in star, čist nauk perve cerkve in pervih kristianov sopet odkriti želijo. Ko bi tudi en angel iz nebés prišel, in drugač učil, kakor sveta rimskokatolška cerkva, naj bo preklet. — Deržimo se s otroškoj zvestoboj svojiga škofa, ki s rimskim papežem u sveti edinosti združeni, nas zmote nikkar učili ne bodo, in ostanimo do posledniga dihleja svojiga življenja zvesti otroci svete rimskokatolške cerkve, ki je edina barka, u kteri iz valov grešniga sveta u nebeško domačijo srečno in varno doidemo.

Molitva.

O Bog, ki si sv. apostolu Petru kluče kraljestva nebeškiga izročil, in mu oblast razvezati in zavezati dal; dodeli, da po nja priprošnji od grešnih zavez rešeni bomo; ki živiš in kraljuješ s Bogom Očetom u edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

XXIII. Dan februaria ali svečana.

Sveta Marjeta Kortonska, spokornica.

Sv. Marjeta, od mesta Kortone, kder je u ojstri pokori živela, Kortonska imenovana, se je rodila u italianskem mesticu Laviano. Komej 8 let stara je svojo mater zgubila, kar je bila za njo velika nesreča, ker je za materjoj umerla tudi nedolžnost njenega serca. Dobila je za rajno mater hudobno mačuho, ki prehuda, oče predober sta veliko kriva bila, da se je mlada dekelca tako globoko u grehe vgreznula. Zalega obličja je zapeljivemu svetu dopadla, in sama sebi prepušena se mu tudi vdala. Soznani se s nekim mladenčem žlahnega rodu pa razvujzdanega živlenja, s njim vbeži svojim starišem u bližno mesto Montepulciano, kder je celih devet let u ostudnih grehih s njim živela. — Neki dan se mlad žlahnik po svojih opravilih iz mesta podá, vzeme njenega peseka s seboj, ter ji obljubi, kmalo spet priti. Tretji dan kužej sam prileti, vedno cvili in njo seboj spravlja. Zvedit kaj bi to bilo, za svojim kužejem gre in pride na kraj, kder pesek u nekem germovju razkapati začne. Marjeta dračje in perst odgerne in zagleda — ranjeno, že vse červivo truplo svojega nesramnega tovarša, kojega so razvujzdani nečistniki ravno zavolj nje ubili. Vsa prestrašena pri tem pogledu ostermi, svet strah božje pravice njo obide, in iz globočine svojega serca zaupije: „Oh nesrečni, kde je pa tvoja duša?“ —

Živo vidi zdaj pred seboj strašno ostudnost nesramnega živlenja, nečiste pregrehe žalosten konec; vreče solze serčne grevenge se ji po licu vderejo, in pri tej priči sklene, zanaprej spokorno živeti. Brez odloga zapusti nesrečno mesto svojega hudobnega živlenja, u svoj domač kraj nazaj pribeži, k svojemu očetu pride, kojega je nehvaležno zapustila, pred nja na kolena pade in ga vsa objokana odpušanja prosi, prosi tudi, naj jo sopet u hišo vzame, ker hoče zdaj čisto drugači živeti. Oče se nesrečne hčere vsmili in jo u hišo sprejme, ali mačuha jo hitro iztira. Od svojih zaverženа, od vsih zaničvana se poda Marjeta u bližen vert očetove hiše, vsa žalostna pod neko drevo pokrukne in se milo joče, pa tudi sklep ponovi, rajši gladu umreti, kakor se u poprejno grešno živlenje poverniti. U tej bridkosti povzdigne oči proti nebesam, ter pobitega serca zdihuje: „Ljubi Izveličar, odrešenik moje duše! ali boš pripustil, da se moja duša pogubi? Saj si njo ravno tako drago odkupil, ko dušo

Magdalene. Ki si me s dragoj cenoj svoje presvete kervi odrešil, ne zapusti me u tem mojem revnem stanu, ampak vsmili se me.“

Bog vsliši molitvo spokorne grešnice, ji na pamet da, naj u Kortono gre, tam se svojih grehov spové, kder bo od spovednika že zvedila, kaj ji je za prihodno storiti. Marjeta u Kortono pride, najde vsmileno gospo, ki jo pod svojo streho vzame, si poiše spovednika iz reda sv. Frančiška, pri kterem vesolno spoved celega svojega živlenja opravi, ki njeni voditelj spokornega živlenja tudi zanaprej ostane. Ker je skušnjo celih treh let dobro obstala, je bila na pogoste prošnje u število spokornih sester tretjega reda sv. Frančiška sprijeta.

Tri in dvajset let ojstro pokoro dela, ki se je u vedni vadbi u krepostih, s zatajenjem, ponižnostjo in poterpežlivostjo verstila. Svoje celice ni drugač zapustila, kakor iz pokorščine. Kruh in voda je bil njeni živež. Na goli zemlji je spala, terd kamen pod glavoj. Vsakdan je bičala svojo truplo in scer vsakobart do kervi. Večdel noči je u molitvi prebedela. Vsakdan je premišlovala bridko terplenje in smert Jezusa Kristusa, kojo premišlevanje je u njenem sercu vnelo veliko ljubezen do njenega Odrešenika, pa tudi goreče želje, iz ljubezni do njega prav veliko terpeti. S čudnoj poterpežlivostoj je prenesla vse, kar jo je bridkega zadelo, clo veselila se je, če so jo drugi zaničvali in gerdo imeli. Vsakdan, clo vsako uro je na svojih kolenih vsmileniga Boga hvalila, da nje ni u grehih umreti pustil, kakor nesrečniga mladenča, s kojim je tak dolgo nesramno živela. Pa tudi vsakdan se je s gorečim solzami ksala nad storjenim grehom in scer tako serčno, da je pogosto od žalosti omedlela.

U tem spokornem živlenju jo je pa tudi peklenski skušnjavec močno nadlegoval, in ji je na misel dajal, naj mesto zapusti, ali saj ojstrosti spokornih del odhenja, da bo dalej Bogu služiti zamogla, ker so ji že tako zdavnej vsi grehi odpušeni. Ali sveta spokornica hitro pregleda nja zvijačo, in svoje ojstrosti še le pomnoži. Ker jo neki dan satan hudo skuša, pred podobo križanega poklekne, in vsmileniga Jezusa za pomoč prosi. Gospod se ji prikaže in jo s tem besedami potolaži: „Ne obupaj moja hčer. Jaz sim pri tebi u tvojih skušnjavah. S pomočjoj moje gnade boš vsakokrat premagala. U vsem se derži sveta svojega spovednika.“ — Prikazni Gospodove, pa tudi prečiste Device Marie, angela varha in drugih svetnikov se je večkrat oveselila. Angel varh jo je zagotovil popolnega odpušenja njenih grehov. — Naj sladkejša prikazen Gospodova je pa bila

ker ji je čas njene bližne smerti naznanil in jo prihodnega izveličanja zagotovil. Od te dobe je gorelo njeno serce, le skorej Gospoda gledati in ga popolno ljubiti. Skoz sladko smert, ki se je denašni dan leta 1297 u 48. letu njene starosti zgodila, ji je poslednič Gospod te njene serčne želje spolnil. Slovesno so jo u meniški cerkvi očetov Frančiškanov pokopali, kder se še dan denašni njeno truplo neostrohneno vidi. Že u življenju je s božjoj močjoj mnogo čudežev storila; še več se jih je po njeni smerti zgodilo. Zato so njo sv. Oče papež Benedikt XIII. leta 1728 med svetnike uverstili. —

Nauk in posnema.

1. Marjeta celih devet let u smertnih grehih živi, se spreoberne, spokori in sveto umerje. Mladenč, ravno tak dolgo tovarš in deležnik njenih ostudnih grehov, nagloma u svojih grehih umerje in se pogubi. Nezapopadlive so sodbe božje! Enemu skaže vsmilenje, nad drugim se spolni nja pravica. — Povej, kako je Bog s teboj ravnal? Ali ni mnogoteri u ravno tem času, ker si ti grešno živel, ali ki je bil morebiti pajdaš tvojih pregreh, in ki morebiti ni tolkobart grešil ko ti, nagle in neprevidene smerti, brez prijeme svetih zakramentov, u svojih grehih umerl? Ti še živiš, se še lehko spokoriš in izveličaš. Bog ti še daja čas in sredstva k pokori. Glej pravico in vsmilenje božje! Tebi je skazal vsmilenje, nad unim pravico. Ako vse to premisliš, ali ne boš vsakdan s ponižnim sercem toliko dobrotlivega Boga hvalil, se svete pokore hitro prijel, svoje življenje resnično spreobernil, in u poboljšanju stanovitno do smerti ostal? Poslušaj, kaj sv. apostol Paul piše: „Ako boš poleg vsega tega u hudobijah terdovratno ostal, boš posekan.“ Ako pri vsem vsmilenju in dobrotlivosti božji le grešnik ostaneš, ali po storjeni pokori sopet u grehe se poverneš, se ti bo zgodilo, kar toliko drugim: smert te bo posekala, in u večen ogenj boš veržen.

2. Marjeta se po svojem spreobernenju u poprejne grehe ni povernila, ampak se u spokornih delih, posebno u ojstrem in pogostem postu vedno vadila, da bi tako storjene grehe na svojem grešnem truplu strahovala. Kakor ona, tako so vsi spokorniki in spokornice post za naj pripravniši delo prave pokore spoznali. Kaj k temu rečeš, ki še malega posta, kojega sedajne dni cerkva vérnim zapoveduje, dopolniti se braniš? Post ni samo koristen, ampak potreben pravičnim kakor grešnikom: Pravičnim — da pravični ostanejo; grešnikom — da za dopernešene grehe Bogu zadosti storijo. Sv. Krizostom uči: „Posti se, ker si grešil; posti se, da grešil ne boš; posti se, da gnado božjo dosežeš; posti se, da sprijeto gnado obraniš in nje sopet ne zgubiš?“

Skoz ojstre dela resnične pokore je sv. Marjeta mnogih gnad in nebeških prikazen vredna postala. Vuči se iz tega, da se Bog skoz pravo pokoro ne samo popolno potolaži, ampak da on spokornike tudi sosebno ljubi, in jim gnade deli, kojih pogosto še pravičnim ne skaže. Prilike od zgublenega sina, od zgublene ovce to resnico poterdijo. Jezus, ki te prilike pripoveduje, pristavi, da bo zavolj grešnika, ki se spokori, več veselje med angeli u nebesih, kakor nad 99 pravičnimi, ki pokore ne potrebujejo. Če toliko čudovito vsmilenje svojega Boga premisliš, ali sladko zavupanje tvojega serca ne bo napolnilo, in te vnelo, delo pokore hitro začeti? Če si torej grešil, ne obupaj! prijmi se pokore, stori Bogu in angelom veselje. Bog je pripravljen, ne samo tvoje grehe tebi odpustiti, ampak ti še več gnade, ko poprej, deliti. „Poverni se sopet k meni, in jaz te hočem sprijeti,“ on sam po svojem preroku govori — sprijeti ne samo u poprejšno, ampak še u več gnado; zakaj sv. Krisostom uči: „Nič Bogu tako ne dopade, nad ničemur nima tolkega veselja, ko nad spreobernenjem in pokoroj grešnika.“

Molitva.

Vsmileni Bog! ki si svojo služavnico Marjeto iz pota pogube na pot izveličanja pripeljal; bodi tudi nam milostliv in dodeli nam gnado, da, ker smo njo u grehih posnemali, jo tudi u pokori nasledujemo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIV. Dan februaria ali svečana.

Sveti Matia, apostol.

Sv. Matia se je rodil u Betlehemu, judovskem mestu. Nja pobožni stariši so ga s velikoj skerbjoj u postavi božji podučili. Ko je Jezus, izveličar sveta, svoj evangelj oznanovati začel, je bil Matia njegov zvest poslušavec; nebeški nauki božjega učenika so mu globoko u serce segli, vedno je Jezusa spremljal, in je bil od njega u število 72 učencov sprijet. Tako je postal priča skorej vsih čudežev, ktere je Jezus skoz tri leta svojega očitnega nauka dopernesil. Gotovo se je tudi njemu kakor drugim učencom Jezus po svojem častitem vstajenju prikazal, in tudi on je na gori pričejoč bil, iz ktere se je Kristus veličastno u nebesa podál. — Po vnebohodu Jezusovem se je s apostoli in drugimi učenci u Jeruzalem podal, kder so u neki hiši zaperti po zapovedi Gospodovi na prihod sv. Duha čakali in se pripravljali. Tú je sv. Peter, poglavar apostolov u sredi zbranih vstal in jih

opomnil, da mora izmed možov, ki so nauke Jezusove vedno poslušali, eden izvolen biti namesto nesrečniga Judaža, ki je Gospoda za 30 srebernikov prodal in izdal, pa tudi žalosten konec vzel, ker se je obesil in po sredi razpočil, da se je ves njegov drob razsul. Namesto tega nesrečniga izdajavca se mora zdaj drugi izvoliti, da bo število apostolov popolno. Pričejoči dva moža imenujejo, Jožefa, s perimkom Pravičnega, in Matia, ktero ime pomeni: dar božji. Zvedeti, kterega teh dveh Gospod apostolom pridružiti hoče, so enoglasno molili rekoč: „Ti Gospod, ki poznaš vsih serca, pokaži, kterega teh dveh si izvolil, da prejme mesto te službe in apostolstva, od kterega je odpadel Judaž.“ Po molitvi so srečkali ali losali za nje, in zadelo je Matia, in je bil perštet enajsterim apostolom.

Binkoštno nedelo je s drugimi opostoli vred sv. Duha prijel, in potem je hitro začel Jezusa, ko pravega Mesia oznanovati, pričati nja vstajenje in vnebohod, in njegov boži nauk očitno pridgati. Ker so apostoli cel svet med seboj razdelili, kde bo vsak svet evangelj oznanoval, je Matieta judovska dežela zadela. U apostolski gorečnosti prehodi zdaj mesta in vesi, povsod evangelj Jezusa Kristusa pridigje, poterduje resnico svojega nauka s čudeži, in jih mnogo jezer k pravi véri spreoberne. — Ali ni mu bilo zadosti, da jih je k pravi véri pripeljal, ampak nja poglavitna skerb je bila, jih pravega kerščanskega življenja privaditi. Sv. Klemen aleksandrinski pripoveduje, da je sv. apostol novokerščenim mnogo pridgval od zatajenja samega sebe, kako namreč po nauku Jezusovem se

zatajiti, svojo meso križati, svoj križ nositi in hudemu poželenji se ustavljati morjo. Učil jih je: „Zoper meso je vedna vojska potrebna, in nikdar se ne smé nja hotlivosti in sladoželjnosti kaj dovoliti.“

Cerkven zgodopis pravi, da je sv. Matia 33 let svojo apostolsko delo po Judei in Galilei neutrudlivo opravljal. Nekim terdovratnim hudobnežem je močno merzelo, da se število kristianov od dne do dne množi, in da Jezusa Kristusa, ki so ga ko hudodelnika križali, zdaj za pravega Mesia in odrešenika sveta spoznajo in molijo; torej so smert sv. apostola sklenuli. Anania, viši duhoven, ga ukaže pred vikši zbor pripeljati in ga bara, kako se podstopi jude od postave božje odvračati in k službi taistega pregovarjati, kterega so ko božjega preklinjavca na križ pribili? Če od tega ne henja, mu žuga s grozovitnoj smertjoj. Poln sv. Duha začne Matia zboru dokazati, da je ravno taisti, kterega so kakor preklinjavca božega usmertili, edinorojen Sin božji in dolgo oblubleu Mesia, ki je resnično od mertvih ustal, in bo sopet prišel sodit žive in mertve; ter pristavi, da je za to véro živeti in umreti pripravlen.

U celem zboru mu nobeden kaj odverniti ne vé; toliko bolj se togotijo zoper njega. Anania se vzdigne in pravi: Matia je Boga preklinjal in je smerti kriv; živega imajo kamnovati. Vsi to sodbo poterdijo. Hitro zgrabijo sv. apostola, in ga zvunaj mesta na odločen kraj peljajo. Vesel gre sv. mož in hvali Boga, dá sme iz ljubezni do svojega odrešenika umreti; na morišu poklekne in moli za izveličanje vsih pričujočih kakor za celo deželo. Odivjani judi sežejo po kamenju in ga tako dolgo na njega lučajo, da se je na pol mertev na tla zgrudnil; zdaj pristopi rimski vojak, in mu s sekiroj glavo odseka. Kristiani njegovo sveto truplo častito pokoplejo, ktero je poznej sv. cesarica Helena u Rim prenesla. Na prošnje te svete cesarice je tačasni papež sv. Silvester sv. Agricia za škofa u Trevirsko mesto poslal; njemu je cesarica tkano suknjo Gospodovo in truplo sv. Matia izročila, ktero je seboj u Trevir prinesel, kder se sv. Matia še dan denašen za posebnega varha slavnega, starega mesta visoko časti.

Nauk in posnema.

1. Sv. Matia je pridgal, da se zoper svoje meso vedno vojskovati mormo. Iz tega spoznaš in se učiš, da zatajenje samega sebe ni samo menihom in pušavnikom ampak vsim kristianom zapovedano; vsi vérni kristiani

so dolžni svojo meso križati in se zoper taisto vojskovati. Kdor to opusti, imena kristiana ne zasluži, s Kristusom deleža ne bo imel, pa tudi plačila ne bo dosegel, ktero je Kristus svojim obljubil. „Ki hočejo Kristusovi biti, morjo — po nauku sv. apostola Paula — svoje meso s poželenjem vred križati.“ Tako so apostoli, tako učenci Jezusovi, tako vsi pravi kristiani storili. Skoz mehko posvetno življenje še nobeden u nebesa prišel ni. Morebiti misliš ti po tem potu se izveličati? Ne vérjemi lažnivemu svetu, ne hudobnemu duhu, ki te morebiti tako goljufno moti, ampak vervaj Kristusu, ki te prav zastopno uči: „Nebeško kraljestvo silo terpi, in le taisti, ki si zanj prizadevajo, ga bodo dosegli.“ To se pa le s zatajenjem samega sebe zgodi. Ki brez zatajenja in vojske zoper poželivost hoče izveličan biti, nikdar nebés dosegel ne bo. Brez skerbnega in serčnega prizadevanja to ni mogoče. Zatorej opominja Kristus: „Prizadevajte si skoz vozke vrata noter iti; zakaj povem vam, veliko jih bo hotlo noter priti, pa ne bodo mogli.“ Ti so po besedah sv. Krizostoma taisti, ki brez križanja svojega mesa, bres vsega lastnega prizadevanja hočejo izveličani biti. — Kaj bo, če tudi ti u njih stevilo slišiš? — Kako hočeš zanaprej živeti? —

2. Godovno sv. Matia nas spomni nesrečniga Judaža, namesto kterega so ga u apostola izvolili. — Judaž apostol Jezusov je izdal svojega ljubega učenika, je sebe umoril, tovarš hudičev postal in se u peklenski ogenj na večno vgreznil. Strašna osoda! Kaj ga je iz višave njegové apostolske časti u brezden vsega hudega pahnilo? Nič drugiga, kakor nja nesrečna lakomnost, nespametno in neizmerno poželjenje po dnarjih. Za malovreden denar je Jezusa Kristusa izdal in prodal. Lakomnost ga je u to černo, strašno pregreho, iz te u obupanje, iz obupanja u peklenski brezden pripeljala. Kako resnične so besede sv. apostola Paula: „Ki hočejo obogateti, padejo u skušnjave in zanke hudičove, in u veliko nepotrebnih, grešnih želj, ki ljudem pogublenje pripravijo.“ — Neizmerno poželjenje po bogastvu je korenina brez števila hudega. To priča jezero nesrečnih, ki s Judežem u peklu zdihujejo. Lakomnost namreč, preveliko poželjenje po dnarjih in drugem posvetnem blagu človeka omoti, da laže, goljfa, krade, ropa, zvestobo prelomi, se nečistosti vda, in druge krivice dopernaša, sirote in vdove stiska, zasluženo plačilo vterguje ali zaderžuje, dolgov ne plača, clo svojega bližnega umori. — K vsemu temu jih je že mnogo lakomnost pripravila. — In kaj je bil njih konec? Brez pokore so u tih grehih umerli, in se večno pogubili. — Kako se jim je pa u življenju godilo? Kaj so od vsega tega imeli, kar so krivično nabrali? Ti eni so nekoliko časa taisto vživali; ali ker so nar majn mislili, je smert nagloma prišla, in jim vse to pobrala. — S praznim rokami so mogli u večnost, in kar so posedli, drugim zapustiti. — Drugim se je godilo, kakor nesrečnimu Judažu, od kterega sv. Krizostom piše: „Hudobijo je dopernesil, dnarja ni zavžil, dušo večno pogubil.“ Še prav zavžiti niso mogli, kar so krivično nabrali. Ker so taisto ravno vživati hotli, jim je evan-

gelska beseda zadonela; „Bedak, nicojšno noč boš umerl; kar si pripravil, čigavo bo?“ To je dobiček, ki ga krivično blago prinese. Dobro vse to prevdari in nikdar ne pozabi, kar apostol govori: „Lakomniki kraljestva božjega posedli ne bodo.“

Molitva.

O Bog, ki si sv. Matia tovarštvu svojih apostolov pridružil: dodeli, prosimo, da po njegovi priprošnji tvoje priserčno vsmilenje do nas vselej občutimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem, Amen.

XXV. Dan februaria ali svečana.

Sveta Valburga, devica.

Sv. Valburga se je na Angleškem od kraljevih starišev rodila. Še več ko kraljeva čast slovi svetost njenih starišev in njene žlahte. Njeni oče Rihard in mati Vuna, njena brata Vilibald, škof, in Vunibald, apat, njeni uic Bonifac, viši škof, se u katolški cerkvi med svetnikami svetijo. Sveti stariši so svojo hčer sveto odgojili, pa tudi ona sama je po svetosti hrepenela. U celem njenem djanju in nehanju ni bilo nič otročjega, nič néčimernega, nič nespodobnega; gola nedolžnost in svetost jo je bila. Že u pervi mladosti je sklenila, nobenimu drugemu ženini se vdati kakor Jezusu Kristusu, torej je sramožliva devica u nekém samostanu skrita živela, da bi ložej čistost in nedolžnost serca ohranila in u popolnosti napredovala.

Po smerti svetih starišev jo povabita njena brata, ki sta po Nemškem sv. evangelj oznanovala, naj za njima pride, da bi na Nemškem samostansko življenje med devicami upeljala. Veselo zapusti sveta devica domačijo, vzame seboj trideset pobožnih žen in devic žlahnega rodu, ki so vse željele, pod vodstvom njenih bratov pobožno živeti. Leta 748 bogoljubne device na Nemško pridejo, ker jih je Bog čez nevarno morje čudovito pred potopom ohranil. Bonifac in Vilibald jih prijazno sprejmeta. Valburga slišati, da brat Vunibald u bližni deželi Tiringi u nekem samostanu živi, se s svojimi tovaršicami k njemu poda, ki jim samoten, miren kraj odloči, kder so združene po redu sv. Benedikta duhovsko življenje začele. Device, vesele novega življenja, vse gorijo, u popolnosti vedno višej prihajati. Valburga se je u vsih Bogu posvečeni devici potrebnih čednostih skerbno vadila; s svojim izgledom je vsim lepo naprejsvetila, ter je bolj po angelsko ko človeško živela.

U nekih letih brat Vunibald te kraje zapustivši si u sosedni deželi Franken tih in samoten kraj izbere, kder cerkvo in samostan postavi in s nekoliko brati lepo in zvesto Bogu služi. Blizo postavi posebni samostan za svojo sestro, ki s nekimi tovaršicami za njim pride; tu zdaj oba prav sveto živita. Dalno slovi nju pobožno življenje, torej od vsih krajev svetoželjne duše pridejo in se jim pridružijo; poprejna samostana sta zdaj pretesna, zatorej dva nova postavijo, enega za menihe, drugega za nune. — Leta 761 sv. Vunibald umerje, in Valburga je primorana, iz pokoršine vodstvo obeh samostanov prevzeti. Umetno in sveto to dvojno službo oskerbi. U molitvi je med vsim naj perva, u delu naj ponižniši, u vodstvu svojih podložnih ljubezniva in krotka, za zvesto spolnenje samostanskega reda čez vse skerbna, u vsem popolni izgled kreposti, pa tudi od vsih visoko čislana. Če je tudi mnogokrat njeni družini časnega pomankovalo, nikdar ni cagovala, ampak terdno na previdnost božjo zavupala, ki je pogosto čudoma pomagala.

Sedamnajst let je oba samostana ravno tako skerbno kakor modro vladala, in do poslednega dihleja svojega življenja u pobožnosti in svetosti stanovitna ostala. Gospod življenja svojo zvesto služavnico skoz sladko smert 25. februaria leta 778 na večno plačilo pokliče. Njeno sveto truplo je prijeten duh razsevalo, in ko se ga neki možki dotakne, se je jelo tresiti in kerčiti, gotovo u znamenje, kako čista devica tudi po smerti svoje deviško truplo častiti terja. Veliko čudežev se je pri tem svetem truplu godilo; iz persnih kosti še dan

denašen čudovito, žlahno olje teče, po kterem je mnogo bolnikov ozdravilo, kar svedoči svetost device, pa tudi resnico svete katolške cerkve, ktere zvesta in pokorna služavnica je do smerti bila.

Nauk in posnema.

1. Kedar je družini sv. Valburge časnega pomankovalo, nikdar ni obupala, ampak terdno na previdnost božjo se zanesla, ki je tudi vsakokrat pomagala. Se najdejo ljudje, ki so scer prav skerbni po kerščansko živeti; če jim pa časnega pomankovati začenja, nemirni in žalostni postanejo, ter eaglivo zdihujejo in tožujejo. Oni nimajo zaupanja na previdnost božjo, in ravno to je krivo, da se pogosto u takšni stiski znajdejo. Človek mora scer za časno skerbeti, ali nikdar naj ne pozabi, da je Bog u nebesih, od kterega vse pride in ki mu tudi u časnem nič ne bo odrekel, če le k njegovem izveličanju služi. Terdno naj na njega zaupa; nikdar zapušen ne bo, ako je le skerben, njemu vérno in zvesto služiti. Sv. Auguštin govori: „Taisti, ki te je stvaril, te bo tudi preživil. Ali bo on, ki tolovaja živi, živež pravičnemu in pobožnemu odrekel? On, ki svojemu soncu sijati da čez pravične in grešnike, tudi tebe pozabil ne bo. Ali bo on, ki taiste redi, kteri bodo nekdaj pogubleni, té zanemaril, kterim je izveličanje odločeno?“ Utisni si torej globoko u svoje serce nauk sv. apostola Petra, ki piše: „Vse svoje skerbi Bogu prepustite, ker je njemu skerb za vas.“

2. Če pa že tako zauplivo časno od Boga pričakati smémo, koliko več pa še le duhovske dari. Če Bog za naše truplo in nja živež tako ljubeznivo skerbi, koliko več bo skerbel za našo dušo, ktere življenje je viši vrednosti od življenja telesniga. Prerok Jeremia terdi: „Dober je Bog taistim, ki na-nj zaupajo, dober je duši, ki njega iše.“ Če si tudi Gospoda žalil, če si tudi na potu izveličanja si zgrešil, ali se Gospod ne bo dal najti, ako ga skerbno išeš? Gotovo. Sv. Auguštin to poterdi, ker pravi: „On, ki grešnika opraviči, ali bo morde pravičnega pogubil?“ Gospod ti je velike grehe odpustil, ti je gnado opravičenja delil; gotovo ti bo tudi majhne pregreške pregledal, s kterimi ga še zdaj žališ. Če te ni pogubil, ampak je prizaneslivo na tebe čakal, ker si se u smertnih grehih znajdel, ali se zdaj tvoje slabosti vsmilil ne bo in te u dobrem vkrepčal? Morebiti nič drugega gnade od Boga tebi namenjene ne zaderžuje, kakor tvoje slabo zaupanje na njega. Bog sam nas zaresniči, da nas zavolj zaupanja, ktero na njegovo dobrotlivost stavimo, ohraniti hoče. „Ker je u mene zaupal, ga hočem rešiti; skitil ga bom, ker je klical u moje ime.“ Po nauku svetih učenikov je navadna zvijača hudega duha, da človeku, preden greši, vso boječnost vzame, da bi tako brez pomiselka Boga razžalil; po storjenem grehu ga pa s prevelikim strahom napolni, da bi ga u obupanje pripravil. Kraljevi prerok torej

svojo dušo tako nagovarja: „Zakaj si žalostna moja duša in meni tolki nepokoj delaš? Zaupaj u Gospoda; hvalila še boš njega, izveličanje mojega obličja in mojega Boga.“

Molitva.

Prosimo te, o Gospod, pomagaj nam skoz zasluženje tvoje sv. device Valburge u vsih naših zopernostih, in dodeli nam prav ponižno serce; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXVI. Dan februaria ali svečana.

Sveti Peter Damian, škof in cerkv. učenik.

H koncu 10. stoletja se je sv. Peter Damian u Raveni na Italianskem rodil. Njegovi stariši so mu že u pervi mladosti odmerli. Naj starši brat ga po smerti starišev k sebi vzame, pa ne ko brata, ampak ko naj porednejšega hlapca ga ima. Majhen Peter ni dobil dovolj jesti, še potrebne obleke ne; poslednič mora na ukaz brata svinje pasti. Ali k vsemu temu ni žal besedice zinil, ampak u vsem svojemu bratu pokoren je bil. Na paši je večdel časa k molitvi obernil. Neki dan najde en denar, razun da bi zvediti mogel, čigav je. Močno ga mika, si s denarjem kaj za jesti kupiti, ker je hud glad občutil, ali pa s njim si boljšo obleko omisliti. Pa premagal se je; sveto mašo za rajne stariše s taistim najme. To pobožno delo brez plačila ostalo ni; drugi brat, ki je dolgo od doma bil, se u Raveno poverne, in ker vidi, kako huda se malemu Petru godi, se ga vsmili, ga s zdravim živežem in pošteno obleko previdi, ter ga u šolo pošle, naj se kaj nauči. Bistra glava, s kojoj se je prav pridno nauka prijel, zraven pa zmirom pobožnega serca ostal, mu je k lepemu napredovanju u vsih učenostih služila, tako da je u kratkih letih iz učenca slaven učenik postal, kterega so vsi visoko obrajtali.

Posvetna čast je pa Petrovo serce močno omamila; že je začel u pobožnosti pešati. Ali neki dan mu po božjem razsvetlenju sledeče misli pridejo: „Kaj pa poslednič imaš, ako te tudi ljudje visoko obrajtajo, častijo in hvalijo? Te zamore to u resnici srečniga storiti? Zakaj bolj resno na delo svojega izveličanja ne misliš? Boš to na prihodne leta odlagal? Kdo vé, če boš tudi tak dolgo živel, in sopet popraviti zamogel, kar zdaj zamudiš? Čas življenja je kratek in

negotov. Ni torej varniši, to ročno začeti, kar enkrat storiti hočeš?“ Te svete misli se Petra primejo; terdno sklene, svoje serce vsega posvetnega olušiti, in le za večno skerb imeti. Začel je obilno moliti in svoje truplo ojstro imeti, da bi mu Bog spoznati dal, kako naj zanaprej svoje življenje ravna. Po božji voditvi prideta dva pušavnika od sv. križa pri studencu Avelana u mesto Njima se Peter pridruži, nju poprašuje po življenju u pušavi in hitro velike želje občuti, s njima se podati. Ker se je pa bal, da bi tak ojstro živeti ne mogel, se je poprej u postu, bedenju, dolgih molitvah, molčanju in enakih ojstrostih vadil; potem se na tihem u pušavo poda in lehko od višega pušavnikov sprijemo u družtvo izprosi.

Ves ogenj je bil za novozačeto življenje. U kratkem je postal vsim lep izgled duhovske popolnosti, pa ravno tolke keršanske modrosti. Torej mu je bilo od višega ukazano, menihom pridgvati in jih k popolnosti napeljevati. To je toliko umetno in spešno storil, da je nja ime daleč sloveti začelo; tudi drugih samostanov menihi ga prosijo, naj njim pridgvat pride. Peter zdaj od samostana do samostana u pušavi okoljhodi, ter vse živo in ganljivo k duhovski popolnosti opomina. Poslednič ga apata ali višega med seboj izvolijo, u kteri častiti službi se je ravno tako umetno ko goreče obnašal.

Bogu je dopadlo, slavo svojega zvestega služavnika s darom čudežev po svetu naznaniti. Nja čudeži, posebno pa njegova nebeška modrost clo do Rima slujejo. Svet oče, papež Štefan IX. ga u Rim pokliče, in ker se je njegove svetosti kakor modrosti prepričal, ga za kardinala in škofa mesta Ostie povzdigne. Ponižen služavnik božji je u to visoko čast le iz pokoršine dovolil. Popisati se ne da, kaj vse je sv. mož u Rimu kakor u drugih mestih, kamor je od papeža u naj važniših opravilih poslan bil, u prid cerkve in u izveličanje duš slavnega storil. Zavolj posebno imenitnih zadev je bil u Milan in Parmo poslan, ktero poslanstvo je tak modro in slavno doveršil, da mu papež na volitvo da, naj si za toliko apostolskemu stoli storjenih služb kako gnado izprosi. Sv. mož prosi, naj se sme sopet u pušavo poverniti, da bi ostale leta mirno u zveličanje svoje duše obernil. Dolgo je moral prositi in veliko solz preliti, da se mu je ta prošnja dovolila. Ker pripušenja doseže, se na ravnost u pušavo poda, kder je borno in ojstro ko poprej živel, clo ojstrejši, ko drugi pušavniki. Pravijo da je pogosto po 40 dni brez kuhe ostal; včasih se je s koreninami in vodoj preživel.

Sv. pušavnik se je nadjal, da bo zdaj mirno u pušavi ostal; ali sopet ga je papež na razne dvore u važnih cerkvenih zadevah poslal. Srečno vse doverši, ter se iz Ravene veselo u ljubo pušavo poverne; ali na potu blizo mesta Faenca zboli. Komej še u mesto pride, se da u ondašni samostan prinesti, kder je po sprijetih svetih zakramentih u Gospodu zaspal leta 1072, 84 let star, ravno na dan stola sv. Petra, kojemu u slavo in povišanje se je toliko trudil. Knige polne izveličanskih naukov, kterih je veliko spisal, še dan denašen svedočijo, kako velika je bila njegova učenost, pa tudi kolike njegove kreposti.

Nauk in posnema.

1. „Zakaj bolj resno na delo svojega izveličanja ne misliš?“ Tako je prašal Bog po notrajnem glasu Petra, kterega gorečnost u vadbi svetih čednost je jela slabeti. Ravno s tem besedami tudi jaz tebe vprašam. Kaj boš odgovoril? Ti si toliko skerben za druge opravila; zakaj tudi ne za delo svojega izveličanja? To delo je naj važniši, ker vse na-nj pride. Ako ga dobro doveršiš, si večno izveličan; ako ne, si za celo dolgo večnost pogubljen. To je tvoje delo. Dobiček je tvoj, če taisto dobro opraviš; ako ne, je pa škoda tudi le samo tvoja. To je edino delo, zavolj kterega si na svetu; zakaj, ti nisi stvarjen, da bi u bogastvu, časni sreči in časti živel; ampak da Bogu služiš in se izveličaš. — Ko bi se bil mutast vrodil, in Bog bi bil iz nebes prišel, se tvojih ust dotaknil in tebi zgovoren jezik dal: on bi ti pa bil ukazal, da u zahvalo zanaprej nobene besede govoriti ne smeš, razun njemu u čast, ali bi se ne spodobilo, da tvoj jezik vedno Boga hvali, od kterega si gnado prejel, da lehko govoriš? — Zdaj pa moj človek se prav preglej. Ali imaš le en ud na svojem truplu, ki bi ga ti Bog dal ne bil? ali imaš le eno moč svoje duše, koje bi od Boga prijel ne bil? Ni torej čisto prav, da taisto serce Boga ljubi, ktero je on stvaril, — da taiste roke za Boga delajo, ktere je on vpodobil? Vsaki dihlej tvojih pers, vsaka kapla tvoje kervi, vsaka stopinja tvojih nog, vsaka misel, vsaka želja, vsaka beseda, vsako tvojih del ima torej Bogu u čast služiti po nauku sv. apostola Paula, ki piše: „Ali jeste ali pijete, ali kaj drugega delate, vse k večji časti boži storite.“ —

2. „Čas življenja je kratek in negotov.“ Tako se božja beseda glasi. Resnično in gotovo je, da je čas življenja kratek. Hitro življenje preteče, o časi le nekoliko let terpi, in ko bi tudi jezero let terpelo, je vendar, če se te čas večnosti primeri, le kratek; zakaj vse kar se s časom konča, je prav za prav le kratko ceniti. U resnici, čas je kratek! — Čas življenja je pa tudi negotov, ker ne veš, kako dolgo bo terpel. Morda si še obetaš ve-

liko let, in kdo vè, ako te že u enih dneh konec ne bo? Še to leto, te mesenc, ti dan zamore tvoje živlenje pri kraju biti. Kaj je tedaj storiti? Stori, kar je sv. Peter storil. Večí naj postane tvoja gorečnost u skerbi za tvoje izveličanje. Bolje oberni kratek in negotov čas. Kar za svoje izveličanje potrebno spoznaš, ne odlagaj na prihoden, negotov čas. Zaupanje, da še bo časa dovolj izveličanje ozkerbeti, jih je mnogo k njihovi večni škodi goljfalo. Glej, da se tudi ti tako goljfal ne boš. „Neznan je človeku nja konec; kakor se ribe s ternjem lovijo, ptice u mreže vjamejo, tako se vjamejo ljudje ob hudem času, ki naglo nad nje priburi.“ Tako se u sv. pismu bere. Kaj je storiti? Nič drugega, kakor kar se tudi u sv. pismu učiš: „Stori urno, kar tvoja roka storiti zamore, zakaj u grobu, u kterega hitiš, ne boš več delati zamogel.“ Kar u tem kratkem času zamudiš, skoz celo večnost nadomestiti ne moreš; zakaj enkrat zgublen čas se nikdar ne poverne in dostaviti ne da. Sv. Bonaventura uči: „Če se čas, kterega je nam dobrotlivi Bog za pokoro in izveličanje odločil, zgubi, se vekoma več pridobiti ne more.“

Molitva.

Prosimo te, o Gospod, daj nam na priprošnjo sv. Petra lepe izglede, koje tudi u slabih časih vidimo, posnemati, in vedno po tvoji sveti postavi, po kteri bomo nekdaj sojeni, živeti; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXVII. Dan februaria ali svečana.

Sveti Seren, vertnar, mučenik.

Sv. Seren, iz Gerškega rojen, je u Sirmii nekem mestu Panonie, na sedajnem Vogerskem živel. Tiho in spokorno je bilo njegovo živlenje, s obdelovanjem majhnega verta si je svoj živež oskerbel. Ker so za cesarja Diokleciana kristiane hudo preganjali, se je nekoliko časa u samotnem kraju skrival, potem se pa spet u mesto povernil, in vert skerbno ko poprej obdeloval. Neki dan čisto sam u vertu dela. Ravno o poldne, kde po tačasni navadi nobena poštena ženska hiše ni zapustila, zagleda drago okinčano gospo u vert priti. Serenu se dozdeva, da je iz grešnega namena prišla, in jo bara, kaj o tem času tukaj hoče. „Sprehajat sim se prišla,“ mu odgovori. Seren odverne: „Gospa vašega stanu o tem času na sprehod iz svoje hiše ne gre; vi ste iz drugega namena semkaj prišli. Le vernite se in ne pozabite poštenja in sramožlivosti, ki se osebam vašega spola spodobi.“

Gospa se verne, ali vsa serdita, da slabega namena ni speljala, piše svojemu možu, častniku vojske Galeria Maksimiana, in Serena zatoži, da se je nespodobno do nje zaderžal. Mož se pritoži cesarju, ki svojemu namestniku u Panonii vkaže, tožbo tenki sodbi sporočiti. Častnik sam cesarjev vkaz prinese, in poglavarja prosi, naj ženi storjeno krivico ojstro kaznuje. Poglavar se zavzame nad prederznostjoj, da se je gospa cesarskega častnika razžalila, in praša, kde bi ta hudodelnik bil. „Poredniga stanu človeče je, mu častnik odgovori, neki vertnar, s imenom Seren.“ Poglavar ga pred se pozove, po imenu, rokodelstvu vpraša in uzrok zvedeti hoče, zakaj je gospo pričejočega častnika razžalil. Seren odverne, da nikdar nobeni gospej kaj žalega storil ni. Sodnik mu proti, in pristavi, da ga zna prepričati, kako je gospo, ki se je hotla u njegovem vertu sprehajati, gerdo imel. „Zdaj se spomnim, Seren odgovori, da je pred nekoliko dnemi neka gospa o nespodobnem času u moj vert prišla, in da sim ji rekel, kako gerdo je za žlahno in pošteno gospo, da o tej uri hišo svojega moža zapusti.“

Častnik to od svoje žene slišati obmolkne, sramota ga obide in od tožbe odstopi. Ali sodniku po tem odgovoru misel pride, da vtegne vertnar kristian biti; zakaj le kristianu se zna kaj hudega zdeti, da ženska o nespodobnem času k njemu pride. Take visoke misli so pagani od čednosti kristianov imeli. Namestu Serena zdaj izpustiti, ga praša, kaj za ene vére da je. Seren serčno odgovori, da je kristian. Kde si pa dosihmal skrit tečal, ga poglavar bara? Kako si se umeknil, da bogovom nisi daroval? Seren odverne: „Bog mi je življenje do tega dneva ohranil, kakor je njemu dopadlo. Sim bil ko zaveržen kamen, ki ne zasluži zidovju njegove cerkve se uzidati; ker me pa zdaj porabiti hoče, in je pripustil, da sim za kristiana spoznan, sim pripravlen za njegovega imena voljo terpeti, da bi s svetniki vred deležu njegovem kraljestvu dosegel.“ Te besede razserdijo poglavarja; brez odloga Serena k smerti obsodi, ker je opustil bogovom darovati, kakor je cesar vkazal. Na sodiše ga peljajo, kde mu mesca februaria u letu 308 po Kristusu glavo odsekajo.

Nauk in posnema.

1. Hitro je paganski sodnik sklenil, da mora Seren kristian biti, ker je nečimerno gospo zavolj njenega nespodobnega vedenja resno posvaril. Bog hotel, da bi tudi od sedajnih kristianov to veljalo; ali veliko izmed njih od keršanstva drugega na sebi nima, kakor samo ime. Po njihovem zaderžanju bi jih težko kdo za kristiane spoznal. Pervi kristiani so ponižno vse vervali, kar se jim je za razodeto besedo božjo oznanilo; sedajni kristiani pa sami vse presoditi in zapopasti hočejo, kar sveta véra uči, in le to verjejo, kar jim dopade. — Pervi kristiani so svet zaničevali in s sv. Paulom govorili: „Meni je svet križan, križan sim jaz svetu; sedajni kristiani pa le svoje serce na svet vežejo, le samo zemljskih zakladov išejo. — Pervi kristiani so svojemu poželenju odmerli, ojstrostmi pokore se podvergli in svoje meso križali, da bi ne bili pogubleni; sedajni kristiani pa u nepokori in grešnem živlenju kakor očitni sovražniki križa Kristusovega mirno živeti hočejo. — Pervi kristiani so veliko zapoved ljubezni božje zvesto dopolnovali, ter Boga, naj viši dobroto čez vse, iz vsih svojih moči ljubili; sedajni kristiani pa vse drugo, le Boga ne ljubijo, se cele dni na-nj ne spommijo. — Pervi kristiani so si morli skoz milošno nebesa kupiti, so ljubili svoje sovražnike, svoj jezik praznih marnov skerbno varvali; sedajni kristiani pa premoženje za prazne nečimerne reči zapravljajo, svoje bližne oškodujejo, preganjajo, sovražijo, obrekujejo, klafajo in neumnosti govorijo. — Pervi kristiani so bili sramožlivi, poštenega, čistega zaderžanja; sedajni pa nesramni, razberzdano živijo, kakor bi nobenega Boga ne bilo. Kako hočejo torej pričakati po tem živlenju nekdaj taj priti, kder naj Svetejši prebiva, kder se apostoli veselijo, kder mučeniki kraljujejo, kder spokorniki izveličanski sad pokore in zatajenja vživajo, kder čiste device za božjem Jagnetom hodijo? —

2. Ni je veči sreče ne časti za človeka, kakor da je spoznovavec vére Kristusove, da se kristiana zove. Trojno čast ime kristiana u sebi zapopade. On je otrok boži, otrok luči, ljubej svetih nebés. Ker pa tvoje ime toliko čast u sebi ima, je tvoja sveta dolžnost, moj kristian, te visoke časti vredno se obnašati.

Otrok boži si, — kako serčno se mu imaš zahvaliti, da te je iz globočine pogublenja potegnil, in te u kraljestvo svojega Sina sprijel. Bog je po tem takem tvoj oče, torej ga moraš ljubiti, za njegovo čast goreti, pa tudi zvesto njegove zapovedi spolnovati. Si pa tudi brat Jezusa Kristusa, ud svetega trupla, kojega glava je on; torej imaš po nauku sv. evangelia, ne pa po goljufni učenosti zapelivega sveta svoje živlenje ravnati.

Otrok luči si, — torej se ne smeš zapelivcom in goljufnim prerokom sveta udati, ampak luči razodetja božjega deržati, kojo nam je Jezus Kristus na zemlji prižgal, ki je prava luč tega sveta, pot, resnica in živlenje, ker pravega pota k nebeškem Očetu nobeden ne najde, kteremu ta luč ne sveti. —

Ljubej in veselje svetih nebes si, — soerbič Jezusov si tudi erbič nebeškiga kraljestva, — torej se ne smeš na minijoče reči sveta vezati, ampak serce in želje vedno na nebesa obračati, ki so tvoja erbšina, po ktero boš skorej poklican.

Glej torej, da nikdar visoke časti ne pozabiš, kojo tvoje keršansko ime u sebi ima. — U starodavnih časih je imeniten kralj živel, kterega sin, kraljič žlahnih lastnost, je bil na gostijo bornega stanu povablen. Sin očeta prosi, naj mu u to veselje svoje dovolenje da. Kraljevi oče resno svoje oči u njega upre in reče; „Znaš iti; ali nikdar ne pozabi, da si slavnega kralja sin.“ — Tako tudi ti moj kristian, ki u sredi zapelivega sveta živiš, ki te nevarnosti in pohujšanje od vsih krajev obdajajo, ki se s hudim skušnjavami vojskovati imaš; nikdar ne pozabi, da si kristian, otrok boži, sin ali hčer naj višega kralja nebes in zemlje. Gotovo takrat grešil ne boš, u resnici keršansko in sveto bo tvoje živlenje.

Molitva.

O Gospod, daj nam zadovoljnost s našim stanom, in vlij u nas ljubezen do tebe in do našega bližnega, da tebi dopadlivo živimo, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXVIII. Dan februaria ali svečana.

Sveti Roman, apat.

Sv. Roman je bil rojen s koncom štertega stoletja u deželi Burgund od bogaboječih starišev, kteri so ga prav po-

božno odgojili. Kakor hitro je otrok spoznal, zakaj ga je Bog stvaril, je tudi brez odloga sklenil gospod Bogu u nedolžnosti in svetosti zvesto služiti, in se vsake nevaršine svojega izveličanja skerbno zogibati. Se naučit po poti zveličanja varno hoditi gre mlad Roman u mesto Lion, k svetimu apatu (duhovskemu očetu) Sabinu, in tako dolgo pri njem ostane, da se keršanskega, svetiga življenja popolnoma privadi. Po tem se poda u pogorje Jura, med Helvecio in Burgundom, naide globoko dolino po imenu Kontat, ktera se mu ravno prav vidi za sveto in samotno življenje, ter se u nji zaseli. Ene leta je u tej sveti samoti preživel, u molitvi, prepevanju psalmov in premišlevanju večnih resnic. Popisilo življenja svetih pušavnikov bilo je njegovo naj ljubše orodje, kojo je naj rajši čital, ter je vse njih svete kreposti skerbno posnemal, u kojih so oni sloveli. Svoje telo je ojstro kaštigal po izgledu svetnikov, in mu ni nobene zložnosti in razvade dovoljil, naj bi duši pokorno bilo, in on ložej Bogu služil. Čista studenčnica bila je njemu pija, in drevje mu je nosilo sadje za živež. Kadar je moliti in premišlevati prehenjal, je s rokami delati začel. U enih letih ga njegov brat Lupicin objiše, kteri je starej od njega in pa oženjen bil, to da je s svojoj ženoj tudi u zakonu po deviško živel. Žena mu je dovoljila, da je pri svojem bratu ostal, in po svojih željah popolnoma Bogu služil. Prav po braterno sta živela in pa drugi drugemu pomagala Bogu lepo služiti.

Skušnjavec, sovražnik njune svete pobožnosti si je veliko prizadel nju u molitvi motiti, in prisiliti, naj bi to sveto samoto zapustila. Podala sta se bolj mirnega kraja iskat, in sta pervi večer pri neki vdovi prenočila. Praša nju, kdo sta, in kamo gresta; in kadar ji vse na tenke povesta, jima ženka veli: „Pač nista prav storila zapustiti svoje prebivališe, marveč serčno bi se naj bila bojevala in bolj pridno Boga u pomoč klicala; gotovo bi bila skušnjavca zalezvanje premagala.“ Brata si te besede hogaboječe žene k sercu vzameta, se svoje plašnosti sramujeta in se poverneta prihodno jutro u svoj pervi kraj, začneta vnovič Bogu zvesto služiti, in sta po tem u miru živela.

Pobožno življenje svetih bratov je po širokem zaslovelo, in je priklicalo veliko mladenčev in devic u njuno samoto, ki so želeli kakor njuni učenci pri njima sveto živeti. Roman postavi tri samostane ali kloštre, dva za mladenče, ednega pa za Bogu posvečene device. Pervi samostan je Roman vladál, drugega njegov brat Lupicin, in tretjega ženskih njegova sestra; vsi pa so živeli u radovoljnem vboštvu, enega ser-

ca, tako ojstro in sveto, da so bili prave keršanske popolnosti živ izgled; Roman je bil pa vsim svetiga življenja luč. Kadar niso molili in peli, so vedno molčali; veliko noči so u molitvah prečuli in se ojstro postili. Tako lepo so se zastopili in u toliki ljubezni med seboj živeli, da se je luč njih pobožnega življenja po vsem Francoskem svetila. Sv. Hilari, Arletanski nadškof je sv. Romana, tolikega služevnika božjega poklical, in ker ga spozna dovolj učeniga, njega mašnika posveti in u njegov samostan pošle. S veliko pobožnostjo je sv. Roman sveto mašo služil; njegove solze, ktere je pri altarju prelival, so svedočile njegovo goreče, dušno veselje nad tem presvetim opravilom. Poseben prijatel molitve od svojih mladih nog je s angelsko pobožnostjoj ves u Boga zamaknjen molil, ter je hudo preganjan in stiskan vselej u molitvi svoje pomoči in tolaženja iskal.

Potoval je enkrat s Paladiom, svojem tovaršem u Agauno k grobu sv. Mauricia, se njegovi prošnji u neki reči priporočit. Noč nju obide, in ker nista zamogla drugega stanovanja dospeti, u nekem berlogu prenočita, u kojem sta dva gobova prebivala, kojih pa ni doma bilo, ter sta šla derva naberat. Kadar se povernivši duhovnika vgledata, se prestrašita; sv. Roman ju pa prijazno objame in brez strahu kušne. Drugo jutro nju pri slovesu pokriža, in ko bi trenul, sta bila popolno ozdravlena. Kadar se to veliko čudo razvé, duhovski in deželski sv. Romana visoko časté; pa ravno na to je svetimu možu toliko merzelo, da u svoj samostan hiti, in u enih mescih po tem smertno zboli, se brez odloga čisto spove, prejme pobožno posledno popotnico in sveto poslednje olje, ter kmalo po tem pohlevno u Gospodu zaspi.

Nauk in posnema.

1. Sv. Roman je bil od svoje mladosti molitvi poseben prijatel; naj tudi nam molitva posebna prijatlica bo, kajti nam njo je Kristus priporočil, rekoč: „Prosite, in se vam bo dalo; išite in bote najdli; terkajte in se vam bo odperlo. — Kar bote mojega Očeta prosili u mojem imenu, dal vam bo.“ Kadar pa moliš, duša keršanska, le pobožno moli, ne raztreseno in nespodobno, da ne boš Boga molé žalil, ampak vredno častil, ter ne pozabi, pred kako velikim Gospodam stojiš. Sv. Anzelm uči: „Ob času molitve človek s Bogam govori; dobro naj torej pomisli, kako spoštovavno, ponižno in pazno ima s naj višim samovladarjem govoriti, s kolikim strahom marnvati s svojim naj višim sodnikom, kako zaupno s svojim naj boljim prijateljem..“

2. Velika gnada je od Boga, da človeku da na posledno uro, kakor sv. Romanu, se čisto spovedati in svete zakramente vredno prijeti; ali, kristian, varuj se, da te gnade ne zgubiš. Te posebne gnade se nevredne storijo, kteri u življenju sveto spoved malo obrajtajo, in le poredko k spovedi gredó; oni, ki se nevredno spovedajo, in božjega ropa vdeležijo; — oni, ki spoved nalaš odlagajo, rekoč: Se pa vsih grehov lehko ob enem spovem; — oni, kteri na božjo milost grešé, rekoč: Saj se lehko spovem, če ravno grešim: Bog rad odpusti; meni se še ne mudi, se izpovedovati. Kristus opomina: „Pripravleni bodite, kajti ne veste ne ure, ne dné.“ Kdo ti je čas obljubil, kdo povedal, da se ti spoved ne mudi? Imaš poroka, da še boš imel čas in priložnost posledno uro spovedati se? Sv. Auguštin veli: „Ti si čez več od milosti božje obečaš, kakor bi ti bil on, kteri ti je zavolj pokore odpušanje obljubil, tudi dolgo življenje obljubil. Kako véš, kaj ti bo juteršni dan prinesil? Ne morem tajiti, da je Bog spokornim odpušenje obljubil; pa na ravno tistem kraju, na kojem je odpušenje zapisano, dolgo življenje (čas za pokoro odlagati) pisan ni.“ Kako neumno torej ravnaš, ako na milost božjo grešiš — kako abotno, ako pokoro odlagaš! — Povém ti, da ne boš vtegnil se spovedati, ali pa ne boš spovedi svoje prav opravil; kdor na božjo milost greši, brez božje milosti umerje.

Molitva.

Dodeli nam, vsemogočni Bog po prošnji sv. Romana, tvojega spoznovavca, naj da, ki u svojih potrebah na tvojo dobrotlivost zaupamo, skoz tvojo brambo vsih nasprotnost rešeni bomo, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIX. Dan februaria ali svečana.

Svetniki brez imena, mučeniki ker. ljubezni.

Brez števila veliko je svetnikov u nebesih, kojih imenov ne vémo; zapisani so u bukvah življenja, in med njimi se svetijo mučeniki kerš. ljubezni, kteri so u mestu Alesandrii ob času kuge pri strežbi bolnikov pomerli. U tretjem stoletju po Kristusu je grozovita kuga po vsem rimskem cesarstvu tako hudo morila, da je eden dan le u Rimu pet jezerov ljudi pomerlo. Posebno strašno je delala kuga u Alesandrii, u velikem, pa tudi zlo razujzdanem mestu. Sv. Dionizi, tedajni škof nam u svojem pastirskem listu za veliko noč tedajno nadlogo popiše, rekoč: „Velikonočni sedajni svetki niso za nas veselja čas; vse žaluje, in zdihovanje se po celem mestu čuje nad toliko mertvimi in umirajočmi, ki vsak dan pomerjejo; ni hiše, u koji bi merliča

ne imeli. Pa kaj, da bi samo to bilo! Alj naj poprej so nas pagani preganjali, po tem je nastopila vojska in lakota, kojo smo s pagani vred terpeli. In komaj smo si eno malo odehnuli, priburi ta strašna bolezn, ktera je čez vse velika za nevérnike, za nas pa vaja in poskušnja. Veči del naših bratov se je iz prevelike ljubezni do ljudi u nevaršino podalo drugim pomagati. Brezplašno so bolnike obiskovali in jim u imenu Jezusa stregli, so pa tudi s njimi umerli. Radovoljno so njih bolezn prevzei, in veliko njih, ki so bolnikom k zdravju pomogli, je tako rekoč u mesto jih pomerlo, in dalo življenje za svoje brate. Ovako so naj žlahnejši naših bratov življenje dali, mnogo mašnikov in diakonov in naj imenitnejih ljudi. Tako je ta smert, za ktero je velike pobožnosti in terdne vére potreba, po vsej pravici mučeništvu enaka.“

„Merliče, svoje brate so s svojemi rokami prijemali, jim oči zatisnuli, usta zaperli; so jih na svojih ramah nosili, omili, preoblekli in pokopali. Kmalo po tem se je pa ravno to tudi njim povernilo; kar so oni svojim sprednikom, to so potomci jim storili, nasledovaje njih izgled. Vse inače so pa neverniki delali. One, kteri so zboleli, so iz hiše potisnuli, ter se svojih naj ljubših zogibali; na pol mertve pa so na cesto metali, in so pustili merliče nepokopane ležati. Hotli so ovako smerti uiti, pa ji vendar s vsoj skerbjo vtekli niso.“

Tako piše sv. Dionizi, Alesandriški škof, ter nam očividno pokaže, koliko je véra Jezusova ljubeznivej od neverstva, in da je prava keršanska ljubezn močneja ko smert. Veliko jih je u tej ljubeznivi strežbi zbolelo in umerlo, vendar so kristiani u postrežbi stanovitni ostali, dokler je ta strašna kuga morila. Po pravici torej sv. cerkva njih spomin obhaja.

Nauk in posnema.

1. Strašna bolezn je kuga, med nami, hvala Bogu, u sedajnih časih neznana. Naj prej se človeka motica loti, njegov pogled in obraz mu vpade; jezik, belkast ko apno, se ne da meziti. Bolnik se omahuje kakor pijan, in se zgrudi. Na to jame zelenkaste pene pljuti; bolečine začno žgati kakor žerjavica, in veliko betežnikov od presilnih bolečin odivjá. Izpusté se po životu rudeče, začernele proge, znamini gotove smerti. Pravi zvedoki kuge so pa boleči tvori pod kolenami, po rokah, nogah in za ušesmi, po videzu kakor svinec, temno černi. Kuga človeka u malih dnevih, u enih urah umori, veliko njih u eni minuti na kugi pomerje; pa kuga ima to lastnost, da se le skoz dotiko dobi in človeka prime. Iz tega lehko veliko ljubezn Alesandriiskih kristianov spoznaš, ki niso svojih bolnikov popustili, naj bi si ravno bili lehko bolezni

in smerti vbežali. Veselo jim tudi Jezus na sodbi poreče: „Balite blaženi mojega Očeta, posedito kraljestvo vam pripravleno od začetka sveta. Bil sim boln, in vi ste me obiskali. Kar ste naj manjšemu mojih bratov storili, ovo ste meni storili.“ Pač pred Bogam ravno toliko velja svoje življenje iz ljubezni do bližnega dati, kakor za sveto čistost in véro umreti.

2. Ne naide se lehko človek, kteri bi ne imel priložnosti bolnikom postreči. Lehko je u tvoji soseski betežnik, kojemu se huje godi, kakor zdravi čutijo. Ne le bolečine na trupli, tudi na duši tuge terpi; polajšaj revežu, kojega bolezn jetnika ima, njegove težave. Bolniku je dolg čas, kajti dela navajen zdaj u samoti leži; obiskaje ga mu kak kratek čas naredi. Ne sme bolnik brez varha biti, in domači ne vtegnejo vedno pri njem ostati, povarvaj ga ti, kolikor vtegneš, naj njegovi svoje potrebne posle poopravijo. Bolnik veliko zamudi, pa tudi veliko dnarja potrebuje, ničesar si pa pridelati ne more. Pogosto bi mu tečen živež, kupica dobrega vina več pomagala kakor vračtva, pa si nima kupiti začem. Ali bi mu ne zamogel ti pomoči? Ljudje se bolnika radi naveličajo, in čedalje huje nad njim revkajo. To betežnika več boli, viditi da je svojim napotu, kakor njegova bolezn. Takemu bolniku je obiskovavec angel iz nebes, kojega se razveseli, kakor hitro ga priti čuje, ter ga želji kakor svetiga raja. Glej, to njemu pogosto lehko storiš.

3. Naj bolj potrebne reči pa še nisim povedal. Vsaka bolezn, kojo nam Bog pošle, je velik božji dar, naj njo le prav obernemo. Bolezn naj grešnika preoberne, mlačnega kristiana podrami, pravičnega poskusi in poboljša. Bolézn pa sama tega ne stori, ako ga ni, kdor bi mu kaj pobožnega povedal in ga podučil, kako si naj bolézn u hasen oberne. Bolezn človeško serce posuši kakor žemljo huda vročina, in vse dobro u njem vsahne, ako pohlevnega deža ni, da bi gorečo serce pohladil in pomočil. Taki dobrotliv dežek je za bolnika lepa keršanska beseda, pobožna molitvica. Pové mu torej kaj svetiga, beri kaj pobožnega, in nagovori ga, naj betežnik večkrat in vredno svete zakramente prejme. Tako se bo nebeški sad svetih čednost u sercu bolnika omladil in lepo zorel za večno življenje skoz tvoje obiskovanje. Malovredni in prazni so vsi tvoji izgovori, ako pomisliš, kaj Kristus sodni dan zanikarnim poreče: „Poberite se ispred mene vi prekleti u večen ogenj; bil sim boln, in me niste obiskali. Resnično vam povém, kar niste ednimu mojih naj manjših storili, tega niste meni storili.“

Molitva.

O Bog, ti gospod življenja in smerti, brez kojega veda tudi las iz naše glave ne pade, daj nam po izgledu in prošnji svetih strežajev u kužni bolezni, pravo keršansko ljubezn in serce, bolnikom radovoljno in stanovito postreči, u lastni bolezni in smerti pa voljno vse poterpeti, in se u tvojo sveto voljo podati, ki živiš in kraljuješ vékomaj. Amen.

Življenje Svetnikov
za vse dni marca ali sušca.

I. Dan marca ali sušca.

Sveti Albin, škof.

U južnej Britanii so sedéli od predavnih dob Veneti, narod glasovit, posebno po svojem brodnarstvu, in iz ene u tem narodu slavne in žlahne rodbine Spineto Forti je izhajal Albin, ki je že od svojih mladih nog nenavadno nagnenje k vsemu dobremu in gorljivost k službi božji na znanje dajal. Če so drugi dečki svoje igre imeli, se jim ni pridruževal, in še tako mlad je bil toliko zrelega uma, da je že tedaj minljivost in nečimurnost posvetnih radost spoznaval, in goreče željel se popolnoma Bogu posvetiti. Tako je svoje življenje čisto brez vsega madeža ohranil, vendar se je bal, da bi na sveti u srédi skušnjav svoje življenje čisto ohraniti ne zamogel, zato je stopil u samostan Tintilant, u Andegavenskej okolici, upaje, da bo sveta samota, zatajevanje lastne volje in pa pokorš-

čina naj gotovejši pot k popolnosti in ljubezni božjej. Albin že iz mladega u božjem strahu lépo odgojen je lehko na že položenem temelju dalej u popolnosti napredoval, in tako so se pri njem spolnile besede preroka Jeremia; „Blagor možu, kteri je nosil jarm od svoje mladosti.“ Molil je skorej noč in dan, svoje poželjenje je kročal s dolgimi posti in s bedenjem, podajal se je volji svojih predstojnikov tako, da se je zdelo, da je njih volja tudi njegova. S dovoljenjem svojega duhovnega voditelja si je še večo pokoro nakladoval, kakor so jo samostanske pravila naročale, in ničesar ni opustil, svojo gorečo ljubezen do svojega Zveličarja na znanje dati. Ravenbratje so ga zatorej zlo čislali, ter so ga po smerti svojega apata léta 504 na njegovo mesto povzdignuli. Albin je bil sicer še le 35 lét star, ali za tako dostojnost popolnoma pripraven. Dajal je svojim bratom naj lepši izgled popolnosti, s besedo in s djanjem jih je opominjal, lene podbujal, slabim pomagoval, in vsim vse biti si prizadeval. Obilno je tudi Bog blagoslovil njegovo žlahno prizadevanje, kajti so vse čednosti se jele razcvetati u Tintilanskem samostanu.

Pet in dvajset lét je že bil opravljal svojo imenitno službo u samostanu, ko ga je božja previdnost na viši stopinjo pozvala. Andegavenski škof je bil namreč u tem času zamerl, in ednoglasno je duhovšina in ljudstvo želelo apata Albina za naslednika imeti. Ponižni Albin se je branil tako visoko dostojnost prevzeti, ker se je bal, odgovora tolikega pred Bogam; ker pa duhovšina in ljudstvo od svoje želje niso hotli odstopiti, se je vendar podal u voljo božjo. In glej, kmalo se je tukaj belodano skazalo, da se ljudstvo u njem ni goljfalo. S močnoj rokoj je prijel Albin pastirsko palico, in na vse strani je razseval seme keršanske popolnosti in prave blaženosti, nasiteval svojo čredo s besedo božjo, skerbel s očetovsko skerbjo za vboge in potrebne, dajal bolnim dušno in telesno pokrepčanje, tolažil žalostne, in preganjane, je zaterte branil in varoval. Tresli so se pred njim grešniki in protivniki cerkovnega reda, ali bogabojni in čednostni so ga ljubili s vso močjo svoje duše. Akoravno je bil sicer miren in tih, vendar nikdar ni molčal k grehu. Tako se poveda, da, ko so se zakoni med žlahniki po kervi u njegovej škofiji silno razširjevali, se je on tem neredu s celo svojo močjo vperl, cerkovne zbore razpisal, da bi ne on sam, ampak cela duhovšina se tej kervosramnosti vstavila. „Pravični je,“ pravijo prislovice, „kakor li brez strahu.“

Pri vsej skerbi za sebi izročeno čredo vendar ni pozabil skerbeti za blagor svoje duše. Kakor je bil iz mladega

navajen ojstro živeti, tako je živel tudi kot škof. Dasiravno že prileten se je vendar dolgo in ojstro postil, dolgo molil, in božje skrivnosti neprestano premišljeval; in čim več je rastel u popolnosti in u ljubezni, tim ponižnejši je bil, spomljiv besed Gospodovih. „Ako se ne spreobernete in postanete kakor otroci, ne pojdete nikar u nebeško kraljestvo.“ Bogat u čednostih in zaslugah je zamerl leta 549 pervega marca u osemdesetem letu svoje starosti.

Nauk in posnema.

Postava ljubezni in keršanske pravičnosti naklada predstojnikom za naj svetejši dolžnost, grehom in napakam, ki pronicajo, se opirati, in krive kaznovati; k temu nas vede sv. Albin s vlastnim izgledom. Grešijo tedaj predstojniki, ki pozabijo alj nemarajo za svojo dolžnost, grajati tam, kder je graje potreba, in kaznovati tam, kder je kazen največi ljubezen. Ti in tem podobni ljudi so deležni vsih grehov, katere podložni doprinesó, in ne bojo samo za se, ampak tudi za podložne račun dajati morali. Oborožite se tedaj vi stariši, gospodarji in gospodinje in vsakteri predstojniki s serčnostjo, bodite stanovitni in branite posebno početkom gréha, kajti iz vaših rok se bodo tirjale duše vsih oseb ali peršon, katire so bile vam izročene. „Kliči neprestano,“ pravi Izaia, „kakor trobenta vzdigni svoj glas, in oznanuj mojemu ljudstvu njegove pregrehe, in domu Jakobovemu njegove grehe.“

Molitva.

O Bog! blagovolji na priprosbo sv. Albina pošiljati svojemu ljudstvu take duhovne in posvetne predstojnike, kterim je več ležeče na tvojej ljubavi in tvojem prijateljstvu, kakor na ljubavi in prijateljstvu ljudstva; in dodeli jim milost, da bodo s tvojo pomočjo ne samo grehom in napakam se vstavljati, ampak jih tudi potreti zamogli, da bi tvoje ljudstvo postalo sveto in izvoljeno; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

II. Dan marca ali sušca.

Perpetua in Felicita, mučenici.

Okoli léta 202 je vkazal cesar Septimi Sever po vsih krajinah svojega velikega cesarstva kristiane preganjati, kar se je tudi s tako okrutnostjo godilo, da so mnogi mislili, da so

časi Antikrista že nastopili. Najhujše se je pa s kristiani u Afriki ravnalo, kder je bil Minuci Timinian cesarjev namestnik. Med mnogimi drugimi kristiani, ki so svojo kerv za vêro u Jezusa prelili, se imenujete posebno Perpetua in Felicita. Perpetua je bila visokega stanu, dva in dvajset let stara, vdova, in je imela majhnega otroka. Felicita pa je bila mlada žena, in blizo poroda. Kmalo so ajdovski vojaki zvedeli, da ste kristiani, in so nji u temno ječo odpeljali s četirimi pobožnimi kristiani, katerih imena so bile: Satir, Saturnin, Revokat in Sekundul. Skoz serčno molitvo so se jetniki pripravljali k hudim mukam in so Boga za pomoč prosili. Ponoči je vidila Perpetua u snu zlato lojtro ali lestvico od zemlje do nebes, na katerej je bilo toliko mečov in ojstrih nožev, da je bilo skoraj nemogoče brez ran gorlezti. Spodej je ležal grozoviten zmaj, ki je iz svojega žrela ogenj pluval in tako k lestvici pristopiti branil. Vidila je pa Saturnina, ki je s njo vred u ječi bil, srečno, če ravno silno ranjenega gorlezti, kateri je jej odzgoraj klical, da se nima zmaja bati, temuč serčno na lestvico stopiti. Drugo jutro je vsim jetnikom povedala, kar je bila u spanju vidila, in vsi so iz tega sklenili, da si bojo morali nebesa s mukami zaslužiti, kar jih je močno veselilo. Začeli so Boga hvaliti in s pogosto molitvijo u pomoč prositi.

Kmalo so bili pred sodnika peljani, kateri je jim vkazal, Kristusa zatajiti, ako se naj hujših muk vbraniti hočejo. Vsi so bili neprestrašeni in pripravleni vse zavolj Jezusa terpeti. Felicito, ki je bila noseča, so spet nazaj u ječo peljali, da bi jo po porodu terpinčili. Perpetua je pa pred sodnikom ostala, in je očitno pričala, da hoče zvesta ostati Jezusu, in da malikov noče moliti. Zdaj prihiti njen oče s detetom, ker je mislil, da se jej bóde saj otrok vsmilil, ki ga bo vidila, in slišala jokati, in jej reče: „Zarotim te, vsmili se saj svojega otroka.“ Sodnik sam, omečen skoz besede sivega očeta, začne jej prigovarjati, da naj saj zavolj očeta in otroka Jezusovo vêro zapusti, in naj malike moli. Perpetua, čeravno vsa žalostna, ker mora očeta in otroka zapustiti, se vendar ne da pregovoriti, in je očetu djala: „Ljubi oče! u vsih drugih okolšinah moram vas vbogati; ali u tem slučaju moram Gospod Boga bolj vbogati kakor vas.“ Od silne žalosti premagan oče potegne svojo ljubo hčer spred sodnika, kateri mu zapové proč iti; ker se pa ni mogel od nje ločiti, je zapovedal ga s palico vdariti. Perpetua to viditi zavpije: „Oj huji je mene te vdarec spekel, ko očeta; kako me boli, da s mojim starim očetom zavolj mene tako gerdo delate!“ Ko je sodnik vi-

dil, da s njo nič ne opravi in se ne da premekniti od ljubezni do Jezusa, vkaže jo čisto isleči in nevsmiljeno bičati, in jo potem spet u ječo nazaj peljati. Sveta mučenica Boga hvali, da ji je toliko moči podelil, vse to srečno prestati, ter seje pripravljala, še kaj hujšega terpeti. Tudi drugi tovarši u ječi so se na grozovitne muke pripravljali in so Boga prosili, da bi ne pustil jih razločiti. Zatorej so tudi molili, da bi se pospešil porod Felicite, do kateriga bi še en mesec čakati imela. Bog je njih molitvo vslišal, in Felicita je kmalo porodila; ker je pa pri tem veliko bolečin imela, jo je slišal tudi tamničar ječati in zdihovati, in je rekel: „Če porodnih bolečin prenesti ne moreš, kako hočeš muke preterpeti, ki te jutre čakajo?“ Ona mu pa odgovori: „Kar zdaj terpim, sama terpim, jutre bode pa Jezus u meni in s menoj terpel. Danes se vojskuje narava s naravnimi bolečinami, jutre bode pa milost božja vse bolečine in muke premagala.“ Tako se je tudi u nekih dnéh zgodilo.

Sodnik je dal obe ženi in ostale štiri spoznovavce pred se peljati in je jih poprašal, ali še sdaj u Jezusa verujejo? Vsi neprestrašeno spoznajo Jezusa, in s enim glasom rečejo: „Raji umerjemo, kakor njega zapustiti.“ Sodnik jih obsodi, da imajo divjim zvérinam predverženi biti, in zapové jih slečene u očitno osramotenje skoz mesto k zverinjaku peljati. Do odločenega dneva so bili sopet u ječo zaperti, u katerej je Sekundul umerl, in pred svojimi tovarši šel u nebesa.

Neverniki so navado imeli obsojenim obilno in očitno večerjo dajati pred smertjo; tudi tim so jo napravili. Ti sveti mučeniki so očitno pa malo večerjali; veseli so bili in le pogovarjali se od svoje prihodne srečne smerti. Neverniki so okoli njih stali, pa sv. Saturnin jim je serčno rekel: „Danes se nam skazujete prijatle, jutre bote naši sovražniki, pa poglejte dobro naše obraze, da nas bodete spoznali na sodni dan.“ Eni izmed nevernikov so šli žalostni preč, eni so se spreobernili.

Drugi dan so jih vojaki in neverne množice k smerti spremli. Veseli so bili vsi, in so tudi rekli sodniku Hilarianu: „Ti si nas obsodil, pa bodeš tudi sojen od vsemogočnega Boga.“ Neverno ljudstvo, slišati te ojstre in resnične besede, se razserdi nad njimi in sodnika prosi, da bi jih bičevati dal. Berž se je ta želja spolnila. Alj sveti mučeniki so bili tudi tega veseli in so Boga zato hvalili. Nato so bili u gledavni zverinjak peljani, in divje zverine na nje ispušene. Pa le samo sv. Saturnina so umorile, drugi so še živi ostali; pa

Hilarian je vkazal svojim služabnikom jih vse s mečem pomoriti.

Sv. Auguštin visoko povzdiguje te svete mučenike, in ob njegovem času so popisovanje njih terplenja in smerti očitno u cerkvi brali. Tudi zdaj se pri sveti maši častito imenujete sveta Perpetua in Felicita.

Nauk in posnema.

1. „Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega serca, iz vse svoje duše, iz vse svoje pameti, in iz vse svoje moči,“ veli Kristus. Smisel teh besed so zapopadli vsi sveti mučeniki, posebno pa sv. Perpetua, katira se je zvesto u svojem djanju te zapovédi deržala. Nič ni premoglo jej zabraniti Jezusa Krista, svojega Odrešenika čez vse ljubiti, ne ječa, ne muke, ne prigovarjanje očeta, ne žalost matere, še clo ne ljubezen do deteta in do svojega življenja. Na mučenikih so se dopolnile besede, katire je pisal sv. apostel Paul Rimljanom, rekoč: „Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? Nadloga? Ali britkost? Ali lakota? Ali nagost? Ali nevarnost? Ali preganjanje? Ali meč? .... Zakaj jaz zares vém, da ne smert, ne življenje, ne angeli, ne poglavarstva, ne moči, ne sedajno, ne prihodno, ne terdnost, ne visokost, ne globokost, ne ktera druga stvar nas bode mogla ločiti od ljubezni božje, katira je u Kristusu Jezusu, Gospodu našem.“ Če pa mi svojo ljubezen primerimo ljubezni mučenikov, kaj nam naša vest na to odgovori? Ona nam pové, da telesnost, častiželjnost, samopridnost, samoljubje, jeza, nenavist in druge pregrehe nas od ljubezni do Boga odvračujejo. Kaj bi še le počeli, ako bi nas po nedolžnem zadela nadloga, britkost, glad, nagota, nevarnost, meč in smert? in ako bi nas silili stariši, prijateli, otroci, in kar je nam še milo in drago, Jezusa zatajiti, kaj bi tedaj storili? Odgovorite sami sebi.

2. „Kdor ljubi očeta ali mater več kakor mene,“ pravi Jezus, „ni mene vreden; in kdor ljubi več svojega sina ali kčer kakor mene, ni mene vreden.“

Molitva.

O moj Bog! kateri si svetim mučenikom po svojej neskončnej milosti toliko moči podelil, da so grozovitne muke in clo smert za sveto véro prestati zamogli, vsmili se tudi nas, in dodeli nam toliko moči, da bomo u vsih okolšinah tebe čez vse ljubili, in s sv. Paulom reči mogli: da nas od ljubezni Kristusove ne loči ne smert ne življenje, ne kaka druga stvar. Amen.

III. Dan marca ali sušca.

Sveta Kunigunda, cesarica.

Sv. Kunigunda se je u slednih létih desetiga stoletja rodila. Bila je hčer Renskega nadgrofa Sigfrida. Hedviga njena mati jo je prav skerbno izredila, ter je mlado hčerko zgodaj k vsim čednostim napeljevala. Kmalo se je pokazalo, s kako izverstnimi darovi je Bog to deklico ozaljšal. Zavolj njene posebne lepote, še bolj pa zavolj njene devične sramožljivosti so jo ljudje veliko spoštovali, njena ljubezen do molitve in njena pobožnost jo je pa Bogu in svetnikom prijetno storila. Posebno je devico Mario častila, zato je prav goreče željela, vedno čista devica ostati. Bog je njeno željo na poseben in čudovit način izpolnil. Kunigunda se je morala vdati Bavarskemu vojvodu Henriku, ki je po smerti Otona III. za rimskega cesarja izvoljen u Cahah od rimskega papeža Benedikta VIII. s svojo soprugo cesarsko krono prejel. Ker je pa tudi Henrik devično čistost tako visoko čislal, ko njegova sopruga, sta oba sklenila tudi u zakonskem stanu deviško čistost ohraniti. Te sklep sta oba s obljuboj potverdila, ki sta jo drugi dan po poroki storila, brez da bi kdo od tega kaj zvedel. Zvesto sta oba svoje žive dni to obljubo deržala. Sicer sta prav ljubeznivo eden s drugim ravnala, blag mir je bil vselej med njima. Njuna edina skerb je bila le Bogu nevtrudljivo služiti, k njegovej časti novih cerkvi in samostanov sozidati, revnim pomagati, in za časno in večno

srečo svojih podložnikov po vsej moči skerbeti. Gréh sta oba ravno tako čertela, kakor sta čednost ljubila. S lepimi izgledi sta eden drugega k dobremu spodbujala. Ali hudi duh nikolj ne počiva. To sta Henrik in Kunigunda po lastnej skušnji zvedeti morla. Njujno lepo porazumlenje je bilo sovražniku tern u peti; zato se je trudil ga razdreti. Zapeljal je u te namen neke dvornike, da so se prizadevali u cesarjevem sercu hud sum izbuditi, da bi njegova žena mu nezvesta bila. Brezbožni obrekovavci s tim vendar še niso bili zadovoljni, temoč so se prederznili nedolžno cesarico ne samo na cesarskem dvoru, ampak tudi po celem mestu za nezvesto razglasiti. Vsakdo si lehko misli, kako je čisto cesarico takšno obrekovanje bolelo. Vendar je še neki čas poterpežljivo molčala. Ko je pa vedila, kako se cel dvor in celo mesto nad toj izmišljenoj ostudnoj pregrehoj pohujša, in kako pobožen Henrik od dne do dne žalostneji in nepokojnejši postaja, je očitno svojo nedolžnost spričala, in dokazati hotla, kako so jo po krivem obrekli. Da bi pa popolnoma pohujšanje popravila, je vkazala razbelenih lemežev (plugov) prinesti, in jih zaporedoma na tla položiti. Svesta si je bila, da jej bode Bog ravno tako pomagal nedolžnost skazati, kakor nekdaj Susani u starem zakonu. Zaupljivo Boga za sodnika in pričo svoje nedolžnosti naprosi, in gre s terdnim zaupanjem u božjo vsemogočnost s bosima nogama petnajst korakov daleč po žerečem železju, brez da bi se kaj ožgala. Cesar s celim svojim dvoram ostermi nad tim čudežem, in živo prepričan nedolžnosti svoje žene se močno kesa zavolj svojga suma, ter jo kleče odpušanja prosi. Kunigunda prav serčno Boga zahvali, da je njeno molitvo vslišal in odpusti ne samo Henriku, temuč tudi hudomiselnim natolcovavcom.

Precej po smerti cesarja Henrika sklene Kunigunda samotno in duhovno živeti, vendar ni mogla pred létom svojga sklepa spolniti. Pa še tisti dan, ko so po rajnem cesarju letnico obhajali, se je podala u samostan, kateriga je poprej postavila in bogato obdarovala. Četiri škofi so bili pričejoči, katire je k tej svečanosti povabila. Po dokončanih cerkvenih obredih je darovala velik žlahno okinčan kos sv. križa. Ko so bili pri sv. maši sv. evangeli dopeli, je islekla cesarsko obleko s vsimi drugimi dragocenosti, in je oblekla slabo od škofa blagoslovljeno samostansko opravo, katiro si je bila sama popred naredila. Potem si je dala kite odrezati u znamenje, da hoče za naprej samostansko živeti. Paderbornski škof je ji nunsko pečo podal, in kakor Kristusovej nevesti perstan nateknul. Solze so vsim pričejočim u očeh lesketale viditi, kako

se blaga cesarica svét zapustivši u samostan poda. Ali nikolj je še niso videli tako vesele, ko ravno te dan. Petnajst lét je od teh dob prav sveto u samostanu živela. Obnašala se je zmirom ponižno, kakor naj slednja nuna. Nobeniga dela se ni zogibala, in čim zaničljivejši je bilo delo, tim rajše in veselejše ga je opravljala. Nunski vodili je bila zmirom pokorna, nič posebnega ni hotla za se imeti in si je zmirom naj slabejši izbrala. Kadar je svoje navadne opravila dokončala, je ostali čas bolnikom stregla in molila. Bolj od svojih sester je bedela, se postila in svoje telo kročala.

Slednič jej Bog hudo bolezen pošle. Kmalo je spoznala, da bo ta njena posledna; zato je željela, da bi jo precej s svetemi zakramenti previdili, katere je s pravo pobožnostjo prejela. U svojej bolezni je bila vsim lep izgled poterpljivosti in vdanosti u božjo voljo. Rada je poslušala, če se je kaj duhovnega bralo, in prav milo je ji bilo, ako se je molilo. Primeri se enkrat, da tudi nuna, katira je jej navadno brala, pri njej terdo zaspi. Luč sé tačas prekucne in postelne zagrinjala s posteljo vred goreti začno. Obe se naglo prebudite, in ker nuna od straha ne vé kaj početi, sv. Kunigunda ogenj pokriža in ga s tim čisto pogasi.

Malo pred svojo smertjo zapazi, da se žlahno s zlatom pretkano oblačilo pripravlja, da bi njeno mertvo truplo s njim ogernili. Hitro se oberne k pričojočim nunam rekoč: „Proč s tim oblačilom; to se meni ne spodobi. Nekdaj sim se s takoj opravoj posvetnimu ženinu vdala, u tej pa (na samostansko opravo kazaje) nebeškimu ženinu. U to zagernite moje truplo, ter ga položite k mojemu možu in bratu, katirega naproti priti in me u nebesa klicati vidim.“ Kmalo potem je prav lehko in mirno u Gospodu zaspala leta 1040.

Nauk in posnema.

1. Pač je moralo sveto cesarico boleti, ko je zaslišala, kako nesramno jo natolcujejo, in vendar je molčala, dokler ni bila prisiljena zavolj odvernitve pohujšenja drugih svojo nedolžnost dokazati. Ko je pa njeno čistost Bog sam po čudeži razodel, se nikdar ni maščevala, temuč je vsim natolcevavcom iz serca odpustila. Kaj pa ti storiš, če se kdo s kako besedico tvoje časti loti? Ali ne zagori tvoj obraz od jeze? ali se ne mašuješ hitro s hudemi besedami ali clo s kletvijo? Koliko natolcovanja je naš Zveličar molčé in poterpežljivo prenesel? „Odpustite,“ pravi on, „in odpušeno vam bo-

de.“ Njegov nauk in izgled so svetniki in svetnice posnemali. Kako tedaj ti prihodnič ravnati misliš? —

2. Sv. Kunigunda zapusti prostovoljno čast in vse bogastvo sveta, tare svoje télo, opravlja u samostanu naj zaničlivejše dela, ostali čas bolnikom strеže in moli, več bedi, se bolj posti, kakor nune, akoravno je zmirom nedolžno in sveto živela. In ona stori vse to iz ljubezni do nebeškega ženina, in da bi tim gotovejši večno zveličanje dosegla. Kaj pa ti iz ljubezni do Boga storiš, da bi se zveličanja vdeležil? Neprenehoma se trudiš zavolj posvetne časti in bogastva. Koliko časa s praznim postopanjem, s igro in praznimi marnji zgubiš, namestu ga molitvi posvetiti. Nespametno se ti zdi svoje telo kročati, zapovédanih postov se deržati. Ali pa zamoreš se nadjati pri takem mehkužnem življenju u nebesa priti, zavolj kterih je sv. Kunigunda toliko svoje telo krotila? Ali misliš na tem in umem svetu veselje vživljati? — Grozno se motiš, če tako misliš. Resnično pravi Tomaž Kempčan: „Ti ne moreš dvojnega veselja vživljati. To ne gre, da hočeš zdaj na tem svetu svoje veselje imeti, in enkrat s Kristusom u nebesih kraljevati,“ —

Tako govori tudi sv. Jeronim: „Težko, da celo nemogoče je sedaj in v prihodnjič dobro imeti, od veselja do veselja iti, na zemlji in u nebesih zveličanim biti.“ Če je pa to nemogoče, pomisli tedaj, ali hočeš rajši sedaj na tem svetu, ali pa enkrat u nebesih dobro imeti in veselja vživati. Če tedaj rajše nebeškega veselja se vdeležiti hočeš, ne hlepi tako nezmerno po posvetnem blagu in veselju, kročaj svoje telo, in obračaj svoj čas tako, da boš prav veliko dobrih del opravil.

Molitva.

O Gospod Jezus Kristus, kateri si se dal kakor jagnje k smerti peljati, in kateri si še na križu za svoje sovražnike k nebeškimu Očetu prosil: dodeli mi svojo krotkost, da bom tudi jaz po izgledu sv. Kunigunde iz serca rad odpustil tem, ki me žalijo in ob dobro ime pripraviti si prizadevajo, ki živiš in kraljuješ s Bogam Očetom u edinosti sv. Duha Bog vekomaj. Amen.

IV. Dan marca ali sušca.

Sveti Kazimir, spoznovavec.

Danes obhaja sv. katolška cerkva spomin sv. Kazimira, katiri nam je poseben izgled čednosti in svetosti. Bil je sin poljskega kralja Kazimira III. in pobožne Elizabete kraljice. Rodil se je léta 1458, tretjega oktobra. Elizabeta njegova pobožna mati si je posebno veliko prizadevala svojemu mlademu sinku pravo živo ljubezen do Boga in do vsih čednost vdihnuti, in ga prav kristiansko izrediti. Najela je tudi učene

in bogoljubne učitelje in odgojitelje, da bi Kazimir u pobožnosti in u vednostih enako napredoval. Priserčno je bil vdan svojim učenikom in prav željno je njihove nauke poslušal. Trud pridnih starišev in modrih učenikov je pri njem obilnega sadu obrodil. Moliti, cerkvo obiskovati in se učiti je mladega kraljeviča naj bolj veselilo. Če mu je odgojitelj kak kratek čas napraviti hotel, in ga poprašal, kaj bi njemu naj bolj všeč bilo, mu je odgovoril: „Ne najdem nikder večega veselja ko u cerkvi pred altarjem; tam dolgo ostajati mi je ljubše od lova in igre, plesa in drugih veselic.“ — Vsaki dan se je znajšel pri svetej maši, če ga ni kak neodložljiv posel zaderževal. S zbranim duhom in s tako pobožnostjo je bil pri tej svetej daritvi pričejoč, da se je na njegovem obrazu vidilo, kako ginjeno je njegovo serce. Velikokrat so ga morli iz cerkve poklicati, ker so se bali, da bi predolga molitva njemu u škodo ne bila. Že bolj odraščen je rad po noči vstajal in u cerkvo molit hodil, in če je vrata zaperte najdel, je na pragu klečé svojo molitvo opravljal. Premišljevanje Kristusovega terplenja in njegove smerti mu je bilo najslajše, in pogosto so se mu solze po licah vdirale, če je podobo križanega Jezusa pogledoval. Posebno je zaupal u priprošnjo prečiste device Marie, katiro je zmirom svojo ljubo mater iménoval. K njenej časti je nadušeno hvalno pésem složil, katiro je potem vsak dan molil. Vbogim je bil zmiram prijatelj; kakor svoje otroke jih je ljubil, zatorej so ga tudi očeta vbogih imenovali. Po svojej moči je jim pomagoval, da bi svojo revšino ložej preterpeli, in prav prijazno se je s njimi pogovarjal, kar pa dvornikom ni dopadlo, ker se je jim to nespodobno zdelo. Ali blagega Kazimira to ni motilo, ter je posvetnim služavnikom odgovoril: „K nezu nič ni pristonejši kot Kristusu u njegovih vbogih služiti. Kar mene tiče, si veče časti ne željim, kot najbornišemu siromaku služiti.“ —

Kako malo je porajtal vso posvétno čast in slavo, nam sledeča prigodba svedoči. Ko je bil njegovi starejši brater Radislav za českega kralja izvoljen, pridejo tudi neki poslanci iz Ogerskega, kder je poprejšni kralj Matiaž Huniadi prestol zapustiti moral, ter so pobožnega Kazimira za svojega kralja prosili. Ker pa oče in kraljevič u to privoljiti nočeta, začnejo poslanci njima s tim žugati, da bodo Turka u pomoč poklicali. Tako prisilen pošlje kralj Kazimir svojega 13 lét starega sina s veliko vojsko na Ogersko, da bi vladarstvo tiste kraljevine nastopiti mogel. Tačas se je pa Matiaž spet s velikaši pospravil, tako da niso več na Kazimira mislili. Po-

božni kraljević to zvedeti in slišati, da se mu Matiaž s svojo vojsko vstaviti hoče, se kratko nikar ne razserdi, temoč se prav veseli, da ga je Bog takšne težke butare obvaroval, in se s svojo vojsko na Poljsko verne. — Ta prigodba mu je prav živo pokazala minljivost vse posvetne časti in visokosti. Tim bolj se je zdaj trudil, tiste neminljive časti in sreče se vrednega storiti, ki jo Bog svojim zvestim služabnikom u nebesih pripravlja.

Spoznal je pa, da je u človeku vedna vojska, ker meso poželjuje zoper duha, duh pa zoper meso, zato je svoje truplo zmirom krotil, da bi duh tim ložej nad njim gospodovati zamogel. Zmiram je nosil ojstro oblačilo pod žlahno svojemu stanu primérno opravo. Več ko enkrat se je vsaki teden ojstro postil. Še bolan ni hotel od cerkve zapovedanih postov prelomiti. Spal je kratko, in pogosto na golih tléh, akoravno mu je vselej mehka postelja pripravljena bila.

Zavolj teh in še več drugih čednost so ga že na kraljevem dvoru za svetnika imeli, ali njegovo angelsko čistost in nevtrudljivo skerb, to čednost neomadežvano ohraniti, je cel kerščanski svet občudoval. Ko je namreč spoznal, da je Bogu devična čistost najprijetnejša, je precej obljubo storil to čistost vedno ohraniti. Da bi pa svojo obljubo prav spolniti mogel, se je tudi pripravnih pripomočkov posluževal, posebno molitve, pogostega prejemanja svetih zakramentov, in krotenja svojega telesa. Posebno se je u ti namen mogočni priprošnji prečiste device Marie priporočal. Slabe, zapeljive tovaršije se je skerbno varoval, tudi nihče ni smel u pričo njega kaj nespodobnega ziniti. Ti in enaki pomočki so mu pomagali devično čistost do konca svojega življenja ohraniti.

Goreče je željel sveto katolško véro bolj povzdignuti in razširiti. U serce ga je bolelo viditi razkolnijo med slovanskimi brati, in je pogosto premišljeval, kako bi se dali od nas odločeni bratji izhodne cerkve, to je pravoslavni kristiani spet se u ljubezni in slogi braterskej sjediniti. Zaprosil je zatorej svojega očeta, da je zavkazal, naj u Poljskej kraljevini ne smějo tisti, ki niso s katolško cerkvijo sedinjeni, ne novih cerkvi zidati, ne starih popravljati. Tako si je mislil bodo razkolniki prisileni katolške cerkvi obiskavati, katolški nauk poslušati in se katoličanom pridružiti.

Kazimir še ni bil 26 lét star, ko mu Bog hudo bolezen pošlje. Zdravniki viditi, da se mu ne more pomoči, mu še svetvajo svoj sklep zastran čistosti zapustiti, ako želji svoje življenje nekoliko podaljšati. Silno se vstraši kraljević ovega sveta. Zastonj mu prigovarjajo, zastonj ga prosijo s besedami

in solzami: „Rajši umerjem, je djal, kakor da bi imel nečisto živeti. In če bi ne samo edno, ampak tisuč življenj zgubiti imel, bi rajši vse to zgubil, kakor dévično čistost.“ Čist je hotel kraljevič umréti, kakor je tudi čisto živel.

Po božjem razodetju je zvédel dan svoje smerti. Prav skerbno se je pripravljal na ti prevažen čas. S zakramenti umirajočih previden, vzeme še britko martro u svoje roke, jo prav pobožno poljubi, rekoč: „U tvoje roke, o Jezus, izroročim svojo dušo;“ in njegova čista duša zapusti svojo čisto prebivališe, in hiti u nebeško veselje.

Sto in dvajset lét po njegovej smerti so odperli njegov grob. Najdli so njegovo sveto télo nestrohnjeno, in so ga u Vilno prenesli, kder še dan današni počiva. S velikimi čudeži je Bog svojega zvestega služavnika poveličal, zatorej ga je papež Leo X. za svetega proglasil, in od te dobe ga častijo Poljci kakor posebnega varha in priprošnika svoje dežele.

Nauk in posnema.

1. U mnogo čednostih je nam sv. Kazimir izversten izgled; posebno imamo ga pa u tem posnemati, da bodemo tudi mi po svojej moči pomagovali sveto katolško cerkev razširjati. Zato prosimo u svetem očenašu, rekoč: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ Sila veliko paganov je še; zato zapušajo katolški misionarji svojo domovino, žlahto in vse kar nam svét prijetnega dati zamore, in gredó u dalne neznane kraje med divjake, jim po Jezusovem vkazu svet evangeli u smertnih nevarnostih oznanovat. Tem misionarjem po svojej moči pomagati; da zamorejo novokeršenim cerkve zidati in jih u keršćanskej véri podučevati, je vsakega kristiana sveta dolžnost.

2. Sv. Kazimir se je posebno tudi trudil slovanske razkolnike s katolško cerkvijo spet sediniti. Bili so namreč staroverski razkolniki skoz častilakomnega patriarha Carigradskega Focia zoper katolško cerkev nadraženi, so se nje ločili, in žive že 900 lét od nas ločeni. Večkrat so papeži poskušali overe poravnati in razkolnike s katoličani poediniti, in scer ne brez velikega vspéha; pa večina jih je terdovratno ločina ostala, in neprenehoma sveta mati kat. cerkva po njih izdihuje, in jih združiti želji, naj bi bil skorej po obljubi Jezusovi eden hlev in eden pastir. Pojediniti jih pa ne moremo s siloj, ampak s ljubeznijo, katero skoz združeno gorečo molitvo živo dokazati mormo. Tedaj najte nas vsak dan moliti za svoje starovérske razkolne brate u imenu našega Gospoda Jezusa Krista. Bog nas bode po svojej obljubi vslišal, da bodo starovérci svoje sovraštvo do naše katolške cerkve popustivši se u naročje svoje prave matere, svete katolške cerkve vernili, da si bomo kakor po narodu brati, tudi po svetej véri in naj višem poglavarju svete cerkve enaki.

Molitva.

O sv. Kazimir, priprošnik naš mogočni, kteri si še u življenju serčno željel, da bi se vsi u ljubezni in pravej edinosti vére sedinili, izprosi nam, da bi se u ponižnosti in u pravej ljubezni za prave bratre in sestre spoznali, vérni otroci edne matere, svete katolške cerkve; po Jezusu Kristu, Gospodu našem. Amen.

V. Dan marca ali sušca.

Sveti Albert, kmet in težak.

Sv. Albert se je rodil na Laškem u vesi Ogna od prostih, pa bogaboječih, kmetiških starišev. Pobožni starši so si veliko prizadevali svojega sina prav kristiansko izrediti. Njih perva skerb je bila svojega sinka učiti, da je Bog vsih ljudi oče, da on vse preživi in obvarje, kar je stvaril, in vse po svojej presvetej volji vlada; da je gréh edino pravo zlo na svetu, katerega se imamo naj več bati in zogibati. U keršanskej véri so ga sami toliko podučili, kolikor vsak kristian vedeti in verovati ima, ako hoče zveličan biti. U svojej domačej šoli se je Albert tudi brati naučil in iz svetega evangelia je zvedel, kako je Jezus u svojej mladosti živel, in je precej sklenul, ravno tako pokoren in poniżen biti, kakor je bil Jezus. Tudi stariši so ga u dobrem podpirali skoz svoje pobožno in bogaboječe življenje in nikdar niso pozabili, da jim je Bog otroka ko najdražji dar izročil, da bi ga keršansko izredili, in da ga bode zopet iz njihovih rok tirjal. Bog je tudi blagoslovil trud pridnih starišev, in jim dal vživati sladkega veselja, katiro keršansko izrejeni otroci svojim ljubim starejšem napravljajo. Jemali so mladega Alberta seboj u cerkvo in ga učili, kako gre u hiši božjej spodobno se zaderžati, ker posebno na tem méstu Bog med ljudmi prebiva, kder obljubi molitvo nedolžnih serc vslišati.

Ker so Alberta tako lépo napeljevali, je zmirom več veselje dobival do uka in do molitve, zraven je jim pa tudi po svojej slabej moči pri njihovem délu pomagal, posebno pa pri živini, katiro je kermil ali pasel. Vse njegovo délo je bila vedna služba božja, ker je vse, karkoli je počel, iz ljubezni in pokoršine do Boga storil. Vsako svoje délo je začel s molitvijo ali saj s pobožnim zdihlejem, in vselej s dobrim naménom, ter je djal: „Moj Bog! hočem delati, ker ti tako imeti hočeš, — hočem delati, in Jezusa na-

sledovati, ki je tudi svojemu redniku Jožefu delati pomagoval, — da bom drugim lép izgled dajal — u pokoro za svoje gréhe, — vernim dušam u vicah pomagati, — daj mi, o Gospod, zavolj Jezusa Krista k temu svojo gnado, blagoslovi moje dela in opravila.“ — Med delom je pogosto mislil na vsepričujočega Boga, če je kako délo srečno dokončal, je to božjej pomoči pripisal, in če mu je kaj spodletelo, je to pripisal svojim grehom. Tako je vedno združeval délo s molitvijo. Če je drugim ljudem ko težak pomagal, je bil marljiv, da je obljubljeno dnino s dobro véstjo vzeti zamogel; ni se dal zaderževati od nezvestih delavcev, ki počasi in slabo svoje delo opravljajo, katerim kaj drugega ni mar, kakor obljubljeno plačilo prejemati. Varval se je vsih bezbožnih in razujzdanih tovaršij, in vsega, kar bi ga u gréh zapeljati vtegnilo.

Iz ravno tako pobožnega namena, kakor je vse u svojem živlenju storil, je nastopil tudi po nasvetvanju svojih starišev zakonski stan. Ker pa ni otrok dobil, je tim obilnejši vboge in bolne obdaroval. Ali njegova dobrotljivost ni bila po volji njegove lakomne žene, in je moral zatorej dosti mermranja preslišati in grenkih besed požreti. Včasi je njeno godernjanje poterpljivo poslušal, učasi spet je s prijazno in ljubeznivo besedo jej molčati vkazal, včasi je pa molče hišo zapustil, grému se zognit, in da bi se božji blagoslov skoz prepiranje in nemir od hiše ne pregnal. Kakor drugi Job je tudi on u tem stanu u vsih skušnjah Bogu zvest ostal. Ker njegov životopisatelj dalej od njegove žene ne spomeni, se more skleniti, da ga je Bog te hude žene rešil.

Ker so ga poznej neki mogočni, ki so mu lastnino vzeti hotli, preveč preganjali, je zapustil svojo domovino, in je šel u Kremono, kder je svoje sledne dni ko težak preživel. Oslabljen skoz težke dela in že priléten, je čutil, da njegovo živplenje h koncu gre. Še skerbniši kakor popred se je zdaj pripravljal k spovédi, da bi svojo dušo, za katero je celo svoje živlenje skerbel, mirno svojemu Bogu izročiti zamogel. Prav s zgrevanim sercom je opravil svojo poslednjo spovéd, ali duhovnika, ki bi imel jemu zakrament svetega rešnega télesa in poslednega olja déliti, ni mogel dočakati, in je brez teh dvéh zakramentov zamerl u Kremoni 7. maja 1279. Naenkrat so začeli zvonovi celega mésta sami od sebe njemu zvoniti. Na prošnjo méstjanov so ga u cerkvi sv. Matia pokopali. S mnogimi čudeži, ki so se na njegovem grobu godili, je Bog svojega zvestega služabnika poveličal. Méstjani so ga zmirom bolj častili, in papež Janez XXI. ga je med svetnike

katolške cerkve uverstil, in Kremoncom vkazal, njegov god 7. maja obhajati.

Nauk in posnema.

Sv. Albert je vsako svoje délo s molitvijo ali saj s pobožnim zdihlejem začel, in kar je storil, je storil iz ljubezni pokorščine do Boga, in ker mu je Bog ti stan odločil. S čim pa ti svoje delo začneš, naj si že kmet ali hlapec? Kolikokrat morebiti začneš svoje delo s jezo ali s kletvijo. Ali misliš, da bo Bog takšno delo blagoslovil? In kakšne namene imaš pri svojem délu? Ali je ljubezen do Boga, ki te na délu priganja? Ali storiš vse iz pokorščine do Boga, ker ti je Bog te stan odločil? Dobro si to k sercu vzemi, da če dva enako delo opravljata, in bo jedno posvečeno, drugo pa prekleto, tako ves razloček stori namén pri délu. Če svoje délo s Bogom začneš in dokončaš, in iz ljubezni do Boga storiš, in vso težavo, ki te pri délu zadene, voljno preterpiš; tako bode tvoje délo Bogu dopadlo, on bode ga blagoslovil, in ti boš še verh tega na unem svetu posebno plačilo za to prejel. Če pa le prisiljen ali iz nizke dobičkarije délaš, če si čez to nevoljen, ali če pri tem preklinjaš in božje ime po nevrédnem imenuješ, tako posvetiš svoje délo hudiču; ono ostane brez božjega žegna, je prekleto, in še slabejši od déla, ki ga vol ali osel opravlja, in je verh tega še gréh. Tedaj izvolji: ali hočeš skoz vse léta, katere ti še živeti imaš na svétu, svoje délo za pekel opravljati, in hudiču služiti, skoz to, da pri délu kolneš in se rotiš — ali pa hočeš vse déla posvetiti in Bogu darovati, skoz to, da bo tvoja roka pri délu, tvoje serce pa pri Bogu.

Molitva.

O moj Bog, katiri si délo svojega pobožnega služabnika sv. Alberta blagoslovil, in ga po težkih delavnikih na tem svetu, k sebi u nebesa poklical, kder se večna nedelja obhaja, začni, prosimo, s svojim Duhom naše djanje, in spremljaj ga s svojo pomočjo, da se vse naše molitve in déla s tebo začno, in s teboj začete u tebi končajo; da bomo tudi mi tebe u večnem veselju hvalili in častili. Amen.

VI. Dan marca ali sušca.

Sveta Veronika, keršanska dekla.

Živlenje sv. Veronike nas prepriča, da vsak človek, bodi si visokega ali nizkega stanu, naj je gospod ali hlapec lehko u svojem stanu sveto živi in zamore zveličan biti, ako le dolžnosti svojega stanu prav spolnuje.

Veronika je bila kmečka hčer. Rodila se je u neki vesi blizo Milana. Njeni stariši so bili sicer vbogi alj bogaboječi in so tudi Veroniko prav u božjem strahu izredili. Ker so bili revni, niso premogli hčere u šolo pošiljati, da bi se brati naučila. Tim bolj je pa Veronika svoje pobožne stariše posnemala in se od njih keršanskega nauka naučila. Molitva je bila njeno vsakdanje in najimenitnejše opravilo. Pri vsem tem ni opušala nobenega dela, ki ga je u hiši alj na polju imela, vendar je tudi pri svojem delu s tako zbranim duhom molila, da ni slišala marnjev teh, ki so s njo délali. Ničmanj je bila u dobrej tovaršii vedno veselega obraza in serca, akoravno se je ji samotno življenje bolj prileglo. Rada bi bila šla u samostan, alj ker sirota brati in pisati ni znala, ni imela upati u kter samostan sprejeta biti. Ako je ji zvečer kaj časa ostalo, se je u branju vaditi poskušala. Ali dolgo to Veroniki ni po volji šlo. Cele tri léta se je pripravljala za duhovno življenje, dokler jo niso vzeli u samostan sv. Marte u Milanu, kder so nune po ojstrih pravilih živele. Natanko je tukaj svoje dela opravljala, da je vse druge prekosila; zvesta je bila u manjših kakor tudi u večih rečih, in se popolnoma po volji svojih predpostavlenih ravnala, ker je predobro spoznala, da ne more Bogu prijetnejšega daru od pokoršine darovati. Kakor se čisti zlato u ognju, se čisti tudi pravični u ognji križev in težav. Tudi čednost Veronike je hotel Bog očistiti in vtverditi, in jo na višjo stopnjo popolnosti povzdignuti. Zbolela je in terpela cele tri léta. Ali tudi u svojej bolezni ni hotela navadnih samostanskih pravil opustiti, in je tim, ki so jej svetovali u bolezni nikar tako ojstro živeti, djala: „Moram delati, dokler morem, in dokler še časa imam.“

Naj bolj je jo veselilo, če je mogla drugim služiti in nizke dela opravljati. Živela je samo kruha in vode. Kakor je bila še dekla zmirom u duhu zbrana, tako in še bolj u samostanu. Od božjih reči je tako goreče govorila, da so njene besede tudi naj tverdovratnejše grešnike ganile. Bogata čednosti in dobrih del je šla iz tega sveta, iz terplenja u večno veselje léta 1497, dva in petdeset lét stara, ravno ob tistej uri, ktero je bila popred napovédala. Léta 1517 jo je papež Leo X. svetnicam prištel.

Nauk in posnema.

Moram delati, dokler morem,“ je djala sv. Veronika, „in dokler časa imam.“ O da bi si tote besede vsak kristian k sercu vzel! Le na tem

svetu zamoremo dobre déla opravljati. Le tukaj moremo sjati dobro alj hudo, tam bodemo pa želi, kar smo na tem svetu bili sjali. O kristian pomisli, kako preimeniten je čas tvojega življenja; s njim si zamoreš večno življenje kupiti; ako te čas zapraviš, si vse zapravil. Nobeno uro ne zamudi, zakaj ti ne veš, ali ne bode ravno ta ura, u katerej te nauk bereš in premišljuješ, tvoja posledna ura! — Ali ti mar tvoja vést nič ne očita, ali si pripravljen u totej uri stopiti pred sodni stol vsegavédnega in vsemogočnega Boga? Blagor tebi, če si zmirom na to uro pripravlen. Če pa še nisi pripravlen, ako véš, da u smertnem grehu živiš, kako dolgo pa še hočeš pokoro odkladati? Kako zamoreš se mirno u postelj vleči? U kakem strahu je človek, katiri po tenkem ledu čez globoko jezero iti mora, sadaj in sadaj misli se bode led pod njegovima nogama vderl. Takemu človeku si tudi ti podoben kristian. Sadaj in sadaj se mora led vdreti, to je čas tvojega življenja končati, pod teboj se odpira neskončna večnost, srečna alj nesrečna. Kakor umerješ, tak ostaneš vekomaj! — Danes se moreš še spreoberniti in poboljšati, jutre pa morebiti nikar več. „Glejte sdaj je prijetni čas; glejte sdaj je dan zveličanja!“ Torej grešnik ne odkladaj pokore; kajti ure svoje smerti ne véš. Ne presliši glasa dobrega pastirja, kateri tebe zgubljeno ovčico kliče. Mnogokrat te je že klical. Morebiti tebe po tih besedah zadnokrat kliče. Tedaj délaj, dokler moreš, in dokler časa imaš!

Molitva.

O moj Jezus! ti dober pastir, spet sim bil tebe zapustil in sim hodil po potu, ki u večno pogubljenje derži; daj mi svojo milost gréhe prav spoznati, jih serčno obžalovati in vreden sad pokore prinašati: u smertnoj uri pa bodi meni grešniku milostljiv. Amen.

VII. Dan marca ali sušca.

Sveti Tomaž Akvinski, cerkveni učenik.

K najsvétlejšim zvezdam katolške cerkve se ima Tomaž Akvinski prištevati, mož glasovit po svojej globokej učenosti, kakor tudi po svojem čistem življenju.

Njegov oče Landulf, grôf Akvinski in gospod Lorete in Belkastra, je bil u žlahti več kraljevskim rodbinam: s Sicilsko, Aragonsko in Francosko; njegova mati Teodora je bila hčer grofa Teota. Tomaž se je rodil léta 1223. Ko otrok je bil prost zlih (zločastih) navad, katere navadno pri otrocih nahajamo; iz tega so mnogi sodili, da ga je Bog k velikim rečem odločil, in njegova nedolžnost, njegov vedno vesel obraz in terdna volja, njegova ponižnost in krotkost, celo njegovo

obnašanje je oznanovalo že tedaj, da se je milost božja obilno nad nja razlila. Stariši so imeli nad njim serčno radost, in komaj pet lét starega dečka dajo Kasinskim minihom, da bi ga dobro gojili. Ti pobožni možje so ga lepo podučevali u svetej veri in drugih védah. Čudili so se njegovi učeniki hitremu napredku, ter so Landulfu svetovali, deset lét starega Tomaža na novo uredjeno visoko šolo u Neapel poslati. Ves žalosten zapusti Tomaž Kasinski samostan in svoje drage učenike. Nek čas potem je prebival pri svojej materi na gradu Loreto, kder so vsi ljudje njegove lepe lastnosti in čednosti občudevali. Govoril je malo, in nikdar brez potrebe. Nikolj ni bil brez posla, alj je že molil, alj se učil, alj kako drugo koristno délo opravljal. Posebno ga je veselilo za vboge pri svojih stariših prositi, in mnogokrat je rajši sam lačen bil, da je le potrébne nasitil.

Rajši bi ga bila mati doma imela, ker se je silno bala za nedolžnost svojega sina, ali grof se ni dal pregovoriti, in tako se je Tomaž okoli léta 1236 u Neapel podal.

Mladina tega mésta je bila deloma zlo pokažena in čednosti silno nevarna. Skerbno se je Tomaž vsake zapeljive tovaršije varoval, ter je s molitvijo in čuječnostjo vedel čisto serce si ohraniti. Ko so njegovi sošolci kratkočasa in veselic iskali, je on alj u cerkvi molil, alj se doma učil, alj kaj drugega spodobnega opravljal. Zato je u védah in pobožnosti tako napredoval, da so ga vsi součenci in učitelji občudovali.

O tem času se je začel red Dominikanov najlépši razcvetati. Tomaž se je soznanil s nekim udom tega reda, kateremu je bilo ime Joan od Juliana, in ker je njemu Dominikanov pobožno življenje jako dopadlo, stopi čeravno volji svojih starišev nasproti, u svojem sedemnajstem letu k Dominikanom. Ko je njegova mati to zvédela, se poda brez odloga na pot u Neapel, da bi ga pregovorila samostan zopet zapustiti. Ali Tomaž temu uiti, se poda s dovoljenjem svojih predpostavljenih u Rim, pa tudi sem ga pride iskat njegova žalostna mati, in ga tudi tukaj ne najde, ker se je od ondod u Pariz napotil. Na prošnjo svoje matere ga vjemeta njegova brata na potu proti Parizu, ter ga jej koti jetnika pošljeta. Koliko si zdaj mati prizadeva sina od duhovskega stanu odverniti, toliko željite tudi njegove sestre; pa ves njih trud je bil zastonj. Svojemu sklepu zvest jim odgovori Tomaž: „U tej réči moram Boga bolj vbogati kakor ljudi.“ Tačas prideta tudi njegova brata iz vojske nazaj, in ker vidita, da se ne da nikakor spregovoriti, in da tudi obadva pri

njem kaj ne opravita, ga začneta psovati, tergata mu redovno obleko, zapreta ga u neko jizbo in ga hočeta s gladom prisiliti svoje predvzetje zapustiti. Alj on stoji terdno ko skala. Slednjič mu pošljeta neko zalo ali nesramno žensko, katira bi ga imela u svoje zanke vjeti. Ali Tomaž kmalo spozna nje namén, in ker tudi vidi, da jej uiti ne more, pade na svoje koléna, in glasno moli: „O Jezus ne daj, in ti prečista dévica, da bi u tak velik gréh zapadel.“ Na to popade goreče poleno, in prežene nesramnico. Ko je bila iz jizbe izbežala, pade on sopet na svoje koléna, zahvali Boga, da mu je iz take nevaršine pomagal, ponovi sopet svojo obljubo čistost ohraniti, in prosi Boga za pomoč u prihodnjih skušnjavah.

Dvé leti je bil tako zapert, tačaš je razun molitve in premišljevanja svete pisma prebéral in pa modroslovske knige Aristotela in Petra Lombarda. S pomočjo svojih sester, katire je tudi pregovoril u samostan stopiti, je izbéžal iz grada in se berž u samostan u Neapel podal, in je po dokončanem létu poskušnje navadne redne obljube storil. Od ondod je šel u Rim in Pariz in slednjič tudi u Kolin slovečega učitelja Alberta velikega poslušat, ki je bogoslovje učil. Tukaj so ga součenci, ker je pri vsej svojej učenosti le malo govoril, in s svojim učenikom po šegi tistega časa ni prepiral, némega (mutastega) vola iz Sicilie imenovali. Albert pa, ki je Tomaževe nenavadne dušne zmožnosti pri nekej priliki spoznal, je jim djal: „Vi ga imenujete némega vola; alj ti némi vol bode ob svojem času svoje usta odperl, da bo cél svet njéga glas zaslišal. Od te dobe so učenci prav lépo s njim ravnati in njegov bister um občudovati začeli.

Léta 1245 se je podal na vkaz svojih predstojnikov u Pariz, nauke tam doveršiti. Zavolj svoje učenosti je bil, čeravno se je silno branil, za doktarja in učitelja u Parizu postavlen. Soznanil se je tukaj s sv. Bonaventurom, iz reda sv. Frančiška, kateri mu je u pobožnosti in čednostih tako podoben bil. Več ko sto spisov je tačas spisal, ko je učitelj bil, kateri so s tako učenostjo in tako bistrim duhom spisani, da so ga zavolj njih s imenom „angelskega doktarja“ počestili. Vsaki, kateri njega spise prebéra, spozna, da je moral pri spisovanju nad običajnim načinom od zgorej razsvéčen biti; tudi vémo, da je vselej pomolil, popred da je kaj spisovati začel. Vprašan, kako se najložej k takej globokej učenosti priti zamore; je hvalil pogosto molitev, post in druge déla pokore, in je pravil, da se je pri nogah Jezusa Krista in pri altarju veliko več naučil, kakor iz knig.

Ne da se popisati, kako gorljivo je častil zakrament svetega rešnjega télesa. Ne samo po dné, ampak pogosto tudi ponoči je ti presveti zakrament nekoliko ur molil. Plamen njegove ljubavi do Jezusa se je vidil na njegovem obličju, zlasti, kedar je sveto mašo služil; tako da je u sercu pričujočih, ki so ga videli, enako ljubav vnel. Svoje spise je polagal k nogam križanega Jezusa, in ko je svojo knigo „Summa Theologiae," alj obsega vsega bogoslovja nazvano u Neapoli u samostanu svetega Miklavža dokončal, in jo k nogam svete martre položil, je zaslišal iz ust križanega Jezusa besede: „Dobro si od mene pisal, Tomaž, kako zaméno zato želješ?" — „Nobeno, kakor tebe samega."

Silno je želel prav veliko duš k Gospodu nazaj pripeljati, in Bog je njegovim besédam toliko moči podelil, da se jim nihčer ni mogel vstaviti. Sila ljudi se je zbéralo pri njegovih pridgah, clo tudi Judi, izmed katerih se je mnogo čudovito spreobernilo. Tudi svoje žlahtnike je pripeljal k spoznanju njihovih gréhov in krivic, da so se spokorili in poboljšali. Njega pridge so bile lehkorazumljive, ali pripravne ogenj božje ljubezni u sercih poslušavcev razplameniti. Njegovim besédam so poslušavci tim manj se zoperstavljati mogli, ker je to, kar je učil, sam najzvéstejše spolnoval, in ker je Bog sam s mnogimi čudeži njegovo besedo potverdoval. Zatorej je mogel tudi sv. Tomaž po vsej pravici od sebe reči, kar je sv. Paul Korinčanom u pervem listu pisal: „Moj govor in moje pridge niso u pregovorljivih besédah človeške modrosti, ampak u skazanju Duha in moči."

Zvesto se je deržal pravil svojega reda. Na njegovem obrazu se je vidila zmirom znotrajna radost in znotrajni mir. U tovaršii je bil prijazen, ljubezniv, in posebno ponižen in pokoren. Ponujali so mu papeži večkrat duhovne dostojnosti, ali u svojej ponižnosti se je vselej takih časti vbranil.

Od papeža Gregoria X. je bil poklican na cerkven zbor Lionski, kder bi se imela razkolnija med Rimsko in Gerčko cerkvijo poravnati. Akoravno bolen se poda vendar berž na pot. Ali njegova bolezen je zmirom huje in huje prihajala, in Tomaž je bil prisilen u samostanu Cisterciaškem po imenu Fossa Nuova na Neapolitanskej meji ostati. Po svojej navadi je šel najprej u cerkvo, in u samostan stopivši je radostno klical: „Tukaj je za vselej mésto mojega počitka." S veseljem so ga mnihi sprijeli in mu s vso ljubeznijo stregli. Priporočil se je molitvi mnihov, in jih prosil, da bi ga samega pustili. Opravil je občno ali dolgo spoved skrušenim sercom in želel prejeti sv. zakramente umirajočih. Pred da je duhovnik s svetim rešnim

télesom prišel, je dal tla s pepelom potrositi, da je na pepelu klečé presvet zakrament prejel. In ko vidi duhovnika priti, je djal s naj večoj gorečostjo: „Jaz vérujem terdno, da je Jezus Kristus pravi Bog in pravi človek, Sin večnega Očeta in déviške matere u tem presvetem zakramentu bitstveno pričejoč, in kar u sercu vérujem, s ustmi spoznavam. Jaz se tebi klanjam o Bog in moj Odrešenik, jaz tebe prijemam, ceno mojega odrešenja in hrano na mojem potu. Tebe, za katerega sim iz ljubezni se učil, délal, predgoval in podučeval. Upam, da proti tebi nisem nič nepravega rekel, in ako bi to nevedoma bil storil, to očitno prekličem, in se razsodbi svete rimske cerkve podveržem.“ Nato je prijel skrušenim sercom presvet zakrament. Drugi dan potem je prejel zakrament poslednega olja. Kmalo potem je zamerl popolnoči 7. marca 1274, 48 lét star. Ker so se na njegovem grobu mnogi čudeži godili, ga je razglasil papež Joan XXII. léta 1322 za svetega, in Pij V. ga je postavil u število cerkvenih učenikov.

Nauk in posnema.

1. Premišljevanja vrédna sta dva odgovora, katira je sv. Tomaž pred svojo smertjo okolj stoječim mnihom dal. Vprašali so ga namreč, kako je mogoče pri toliko nevarnostih tega svéta brez gréha živeti? Nato jim svetnik odgovori: „Če se pogosto spominjamo računa, katerega imamo Bogu dati, in se prizadevamo tako živeti, da smémo upati, da bode ti račun pri Bogu za nas srečno izšel.“ Ako ti je zarés na tem ležeče, gréha se varovati in zveličanim biti, le spominjaj se pogosto tistega ojstrega računa, ker nas sveta véra uči, da bomo Bogu račun dajali, ne samo zavolj naših djanj, ampak tudi zavolj naših besed in misel. „Vsakteri nas,“ pravi sv. apostol Paul u pismu Rimljanom, „bode Bogu odgovor dajal.“ Tedaj vsaki bode rajtengo dajal; in ti račun bomo dajali Bogu vsegavedejočemu, vsegamogočnemu, najvišjemu in neskončno pravičnemu sodniku. Temu ne bodeš mogel kaj vtajiti, njemu ne boš mogel vbéžati, se nikakor izgovarjati, in nobene pomoči alj vsmilenja pri njem več najti. Račun bo ojster. Vsaka prazna beséda, pravi Jezus bode sojena. In ako ti pri tem računu, pri tej sodbi ne obstojiš, bode sodba čez te izrečena, katira se bode skoz celo večnost nad teboj spolnovala. Spomni se tega računa posebno, kadar si u nevarnosti u kak gréh pasti; gotovo bodeš skušnjavo premagal in brez gréha živel.

2. U drugo so ga vprašali: kako bi mogoče bilo gotovo zveličanim biti. Svetnik jim odgovori: Ako le resnično to hočete. Vsakdo

tedaj, kdor hoče resnično zveličan biti, bode gotovo zveličan. Tudi sv. Krizostom ravno to terdi, rekoč: „Če kdo hoče zveličan biti, temu je samo tega potreba, da hoče zveličan biti, pa ne samo poverhu, ampak resno.“ Rés je, vsi ljudi, clo največi grešniki hočejo zveličani biti, alj žalibog, večidél jim resnične volje manjka. Če se kdo česar naučiti hoče, mora se sredstev posluževati; če se pa sredstev noče poslužiti, tudi resnične volje nima, se tiste umetnije naučiti. Tako tudi on noče resno zveličan biti, kdor se noče posluževati sredstev od Jezusa k našemu posvečevanju in zveličanju danih. Pomisli tedaj, kristian, ali imaš resnično voljo zveličanja deležen biti. Če jo še nimaš, imej jo saj vprihodnič, zakaj ne vsaki, kateri pravi: „Gospod, gospod, pojde u nebeško kraljestvo,“ pravi Jezus, „ampak, kateri stori voljo mojega Očeta, kateri je u nebesih.“

Molitva.

O Bog, kateri si s čudovito učenostjo in pobožnostjo svojega spoznovavca, sv. Tomaža svojo cerkev slépšati blagovoljil, dodéli nam milost, da bomo to, kar je k našemu zveličanju, zastopili in po izgledu tega svetnika tudi spolnovali. Po Jezusu Kristu, Gospodu našem. Amen.

VIII. Dan marca ali sušca.

Sveti Joan, duhovni oče vsmilenih bratov.

Sv. Joan, s priimenom od Boga, se je rodil léta 1495 u Montemajoru na Portugalskem. Imel je vboge alj pobožne stariše. Veliko veselja je napravljal svojim staršim, ker je zve-

sto po njih lepem izgledu živel. Ali starišev veselje se je kmalo u veliko žalost spremenilo, ko je osem lét star deček skrivši s někim duhovnim pobégnul. Od prevelike žalosti mati zboli in u treh tednih je že pod hladnim dernom počivala. Njegov oče Andrej je šel u samostan Frančiškanov u Lisabonu, kder je tudi sveto zamerl. Joan od duhovnika zapušen se vdinja někemu pastirju, kateri je bil mož pošten in pobožen. Ker je bil Joan delaven, bogaboječ in priljuden, so ga vsi radi imeli.

Léta 1522 se vname vojska med Karlom V. in Frančiškom I. kraljem francozkim. Berž zapusti Joan svojega gospodarja, in stopi u službo cesarja. Ali kmalo je zvédel, kako nevarno je nedolžnosti vojaško živlenje, ako človek sam nad seboj skerbno ne čuva. Iz začetka nikolj ni pozabil svojo molitvo po navadi opravljati, in nad svojimi počutki bedeti; sčasoma se je pa njegovo serce ohladilo, da je molitvo opušal, henjal sam nad seboj bdeti, ter je po slabih izgledih tovaršev zaveden u gréhe zapadel. Ko se je léta 1536 vojska spet razpustila, je želel Joan svojo žlahto obiskati, od katere že célih 30 lét ničesar ni slišal. Se napravi na pot u svoj domač kraj, alj od vse svoje žlahte samo ednega strica še živega najde. Ves žalosten, da je kriv prezgodne smerti svojih starišev zapusti svoj dom; pa tudi doprinešeni gréhi ga pekó. Premišljuje kako bi za te gréhe pravo pokoro délati mogel. Ko je Boga u ponižnej molitvi za razsvečenje prosil, mu je prišlo na misel, da bi najložej s tim božjej pravici zadostil, ako bi svoje živlenje službi bolnikov, bédnih in potrébnih ljudi posvetil. U ti namen zapusti domovino, in hoče u Afriki vbogim sužnim pomagovati, in morebiti tudi vénec mučeniški dobiti. U Gibraltaru se je soznanil s nekim plemeničem, kateremu je kralj Joan III. dalej u deželi prebivati prepovedal; temu se pridruži na popotvanju, služi njemu zastonj, in ko je plemenič zbolel, s lastnim delom njega in celo rodovino preživi. Plemič je kmalo spet milost pri kralju dosegel, in se domu vernul. Tudi Joan ni šel u Afriko, ker mu je spovednik svetoval, se u Hispanio podati. Nakupil si je duhovnih knig, in jih je po raznih méstih prodajal. Nékega dné najde bosega dečka na ulicah, ki se je mraza tresel. Joan ga vzeme na roke in ga hoče u svoje prenočiše nesti. Ali mali deček mu zmirom težji in težji prihaja, da ga celo ne more dalej spraviti. Deček se mu da spoznati, mu pokaže granatno jabelko s križem, in reče Joanu: „Joan, ti bodeš svoj križ u Granadi najšel.“ To izreče, in zgine izpred njega. Joan ves genjen gre u Granado in posluša na svetek

sv. Sebastiana predgo slavnega Avila, katira je njegovo serce tako omehčila, da je iz prevelike žalosti nad svojimi grehi glasno jokati začel, in vpil: „O Gospod! bodi mi vsmiljen! Gospod! bodi mi grešniku vsmiljen.“ Ko je šel iz cerkve, si je pulil lase, metal se po tleh in druge nenavadne reči vganjal. Ludje so menili, da je norec in so ga peljali u noriše, tamkaj so mu dajali malo jesti, so ga priklenjeniga imeli in ga tepli, da bi ga s strahovanjem ozdravili, pa on je vse to voljno u duhu pokore preterpel. Zgorej imenovan svet duhoven Avila je šel k njemu in mu rekel: „Janez, zadosti je tega; zanaprej skerbi bolj pokoro délati.“ On ga je vbogal, je jenjal od svoje prostovoljne norosti, in vsi so se temu čudili.

Kar je že bil davno željel in premišljeval, kako bi mogel revežem, zapuščenim otrokom in bolnikom pomagovati, je hotel zdaj izpeljati. Šel je najpred u bolnišnico, bolnikom streči. Kupil je potem po nasvetovanju svojega dušnega voditelja za nabrano milošno hišo, ktero je kmalo napolnil s bolniki in revnimi ljudmi, in jim telesno in dušno pomoč délil. Pridružili so se njemu pomočniki pri tem keršanskem délu, in ti so se imenovali vsmileni bratri. To je bil začetek reda vsmilenih bratrov, katiri po vsih deželah bolnikom strežejo. Če je sv. Joan milošno nabéral, jo je prosil s timi besedami: „Bodite vsmileni sebi, in délajte si dobro.“ Zakaj on je terdil, da milošna več temu koristi, katiri jo da, kakor katiri jo prejema. Ali pa je tudi djal: „Delajte dobro bratri, dokler še časa imate.“ Imel je pa svetnik veliko sovražnikov, vendar se ni dal motiti pri svojem keršanskem delu. „Svojim sovražnikom moram vendar odpustiti, je djal, ako hočem zveličan biti, alj prej alj poznej; storim to mar precej.“

Kakor krotek je bil proti drugim, tako ojstro je ravnal sam seboj. Kročal je svoje télo s postom, bedenjem in drugimi spokornimi déli. Molitvi je toliko, kolikor je mogel časa posvetil. Bog je svojemu zvéstemu služavniku tudi dar čudeže delati in prihodne reči prerokovati dodélil, in ga je tako že na tem svetu poveličal.

Od velikih skerbi in velikega terplenja je sv. Joan smertno zbolel; previden s svetimi zakramenti je mirno čakal smerti. Zadno uro je prosil okoli postele stoječe vun iti; potem je vstal, vzel podobo križanega Jezusa, jo objel in kleče zaupil: „O Jezus! u tvoje roke izročim svojo dušo.“ Kateri so zvunaj stali in čakali, kedar so zaslišali ti glas, so hiteli k

njemu, pa je bil že mertev. Umerl je 55 lét star léta 1550. Papež Aleksander VIII. je zapovédal njegov spomin obhajati.

Nauk in posnema.

„Bodite vsmileni sami sebi in delajte sami sebi dobro!“ Tako je rekal sv. Joan, če je milošno prosil. U teh besédah je velika résnica skrita. Vsmilen je sam do sebe, ako zavolj Boga bližnemu vsmilenje skazuje, in dobro sam sebi dela, kateri bližnega u potrébah ne zapuša. Vsmilenje nam prinaša za živlenje in po smerti najžlahnejši sad. Kako slast občuti naše serce, ako smo vbogemu pomagali? Pa idi in poglej tudi, kako Bog premoženje vsmilenega poblagoslovi. Ali miloserčnost nam donaša tudi sad za večnost, zakaj kdor vsmilenje skazuje, pravi sveto pismo, bode tudi vsmilenje najšel. Če tedaj želješ pri Bogu vsmilenje najti, ne zapiraj svoje roke vbogim, ampak daj jim, kolikor premoreš iz ljubezni do Boga, ki ti je bližnega tako ljubiti vkazal, kakor samega sebe. Tako bodeš u nebesih zaklad imel, in zaslišal besédе iz ust svojega Izveličarja: „Pridite žegnani mojega Očeta! Posedite kraljestvo, katero vam je pripravleno od začetka sveta. Zakaj lačen sim bil, in ste mi dali jesti.“ i. t. d.

Molitva.

Raznéti o Gospod! na priprošnjo sv. Joana u naših sercih plamen prave ljubezni, da bodemo svoje pregreške popravili, bližnjemu svojemu gorljivo služili, in s miloserčnimi djanji tebi, kateri si sama ljubezen, zmirom bolj in bolj podobni postali. Amen.

IX. Dan marca ali sušca.

Sveti Ciril in Metodi, škofa in Slovanov učenika.

U starem zakonu si je Bog izvoljil Judovski narod, pravo véro na zemlji ohraniti do prihoda obljubljenega Odrešenika. Jezus pa ni bil samo Odrešenik Judovskega naroda, ampak vsih narodov. Zato je Judom djal: „Imam še druge ovce, katere niso iz tega hleva; tudi tiste moram pripeljati, in bodo moj glas poslušale, in bode eden hlev in eden pastir.“ Vkazal je u ti namén apostolom: „Pojdite, in učite vse narode, in keršujte jih u imenu Očeta in Sina in sv. Duha.“ Tudi naši slovanski predniki so bili izmed teh ovčic, od katerih Jezus pravi, da niso iz tega hleva. Kteri so pa bili oni apostolski možje, kateri so naš

narod učili pravega Boga spoznavati in njemu dopadljivo živeti? Kterim možem imamo ti največi dar, sveto véro zahvaliti? Pervi izmed njih je veliki apostol Paul, kateri je slovenskim Ilirom veselo povést od našega Izveličarja Jezusa Krista oznanoval. On sam piše: „Jaz sim od Jeruzalema in okoli noter do Ilirie (do slavenskih dežel) vse s Kristusovim evangeljem napolnil.“ Oznanovali so besédo božjo posebno u naših slovenskih krajinah: Oglejski škof, sv. Mohór in njegov diakon Fortunat, sv. Maksimilian škof Laureaški, Celjski rojak, sv. Modest, škof Gosposvetski. Ali celemu slovanskemu narodu je prisjalo sonce zveličavne vére še le po dvema bratoma: sv. Cirilu in Metodiu. Spodobi se tedaj in je naša sveta dožnost, ta dva bratra, apostola in najimenitnejša učenika Slavenov bolje spoznavati, kakor dosihdob, kajti ju dosti Slavencov še po imenu prav ne pozna, veliko manj pa po njunih slovitih délih za večni blagor našega naroda.

Bila sta sveta bratra Ciril in Metodi Solunčana. Njun oče, Leo po imenu, je bil starosta tega mésta. On pošle nadepolna sina iz Solunj u glavno mésto Carigrad na učilišče. Lépo sta nepredovala u vsih védah in umetnostih. Nista bila samo dobro podučena u svetej véri, ampak tudi u modroslovju; znala sta za onaj čas nenavadno veliko jezikov, posebno tudi slovanski, u katerem sta se gotovo že doma lehko izurila, ker se je tačas ne samo u Macédonii, ampak tudi po celem Gerčkem slovansko in gerčko govorilo. Starejši brater Ciril, tadaj še Konstantin imenovan, se je posebno svétil u božjej modrosti; imenovali so ga keršanskega modriana. Do-

rastla sta mlada moža učena in visoko poštovana, vrédna postaviti nju na svečnik duhovskega stana. Posvetili so ju mašnika, in poslali u vinograd Gospodov, sv Cirila (léta 838) Kozarom, tartarskemu narodu na bregovih černega morja, katiri so cesarja za učenike svete vére bili prosili, in sv. Metodia, kateri se je bil tačas u samostanu poleg drugega znanstva tudi slikarije naučil, in sv. podobe verlo slikati znal, Bulgarom božje kraljestvo oznanovat, klicat razškroplene ovčice u edino, sveto, katolško cerkvo. Ciril ostane še nekaj časa u Kerzonu, kozarskega jezika se popolnoma naučiti, da bi njegove besede tim bolj Kozarom u serce segale. Bil je tukaj tako srečen najti truplo sv. Klemena, ki je léta 102 na Turjiškem Kerzonesu mučen bil.

Prav srečen je bil pri Kozarih. Vsih oči so se svetlemu soncu božjega nauka odperle; kerstil je Kana, njih poglavarja in po njegovem izgledu tudi narod Kozarski, vtemeljil cerkve, jim preskerbel dobre duhovnike, in potem se povernul u Carigrad, ter pripeljal veliko oprostenih kristianov nazaj, katere so popred nevérni Kozari povjeli in u hudo sužnost bili odgnali. Mnogo dragih darov so mu Kozari ponujali; alj svet mož jih ni hotel vzeti, s sv. Paulom rekoč: „Ne išem vašega, nego vas.“ Po doveršenem apostolskem delu se verne u Carigrad, kder se združi s svojim bratrom Metodiom, Slovanom božjo besedo oznanovat, in že pokeršene u svetej véri poterdovat. Bil je pa sv. Metodi tačas, ko se je sv. Ciril pri Kozarih mudil, kralja Bulgarov, Bogora po sliki posledne sodbe Jezusu pridobil. Kralj mu naroči u njegovo dvorano kaj strašnega izobraziti, tako da bode vsakega groza obšla, kdor sliko vidi. Sveti umetalnik mu naredi podobo posledne sodbe, Jezusa na veličastnem prestolu u sredi angelov serditega sodnika, pred sodnim stolom vse ljudi brez izvzetka sbrane trepetaje čakati svoje obsodbe. Vse je bilo tako živahno in ognjeno slikano, da je človeka svet strah spreletel podobo viditi. Kedar je bila slika dodelana, jo kralju pokaže. Njo viditi, se Bogor prestraši, in slišati od strašne sodbe božje, ne more milosti božjej dalej se vstavljati, ter se da u keršanskej véri Metodiu podučiti in kerstiti. Neverni bojari Bulgarski se nad svojim kraljem spuntajo; alj serčno se jim vstavi Bogor, po kerstu Mihael imenovan, s križem na persih, in jih vžuga. Po izgledu svojega kralja se je dalo tudi veliki Bulgarov kerstiti. Kralj napoti sporočnike s darmi u Rim k svetemu očetu papežu Nikolau I. in stopi po nauku sv. Metodia u edinost in družtvo svete rimsko-katolške cerkve.

Papež mu pošljejo pismo polno zdravih naukov, pa tudi dva škofa, kralje in njegove podložne u svetej véri poterdit.

Tudi sv. Ciril, viditi kako vspešno njega brater Slovanom véro oznanuje, se posveti popolnoma ovemu narodu in njegovemu zveličanju. Dobro si svest, da omika ljudstva u maternem jeziku naj lepši pospéh ima, si je mislil, da bode vera keršanska tudi med Slovani bolj razcvetala, ako bi se sveti evangeli in drugi božji nauki u njih maternem jeziku čitali (brali) in sveto petje po slovansko opravljalo. U ti namen sostavi na podlagi gerčkih pismenk slovansko abecedo, in se loti berž prestavljenja svetih evangeljev in listov in drugih časoslovnih bukev.

Gospodovali so pa tadaj po širokih slovanskih deržavah trije mogočni knezi, Rastislav, Svatopluk in Koceli, skerbni za izveličansko véro in keršansko omiko podložnih. Pošljejo sporočnikov u Carigrad k gerčkemu cesarju Mihaelu III. prosit, rekoč: „Naša deržava se je pokristianila, pa učenikov nimamo, kteri bi nas vladali in učili, ter nam razkladali svete knige. Mi ne razumimo gerčko, ne latinsko, in eden uči tako, drugi drugače; in po vsakem ne zastopimo razuma svetega pisma, ne nja moči. Pošli nam torej učiteljev, koji nas bodo znali beséde svetega pisma in nja pomén učiti.“ Car to slišati, praša svoje modre svetovavce, koga bi poslal. Svetovajo mu učena in modra bratra Cirila in Metodia iz Solunj. Po nju pošle, in ko prideta, jima pravi: „Poglejta, slovanska deržava je poslala mene prosit učenikov, kteri bi jim svete pisma poslovenili; to željijo.“ Oba rada u to privoljita, in gresta u slovansko deželo. Prišla sta léta 863 u gornjo Moravo, kamor sta tudi truplo sv. Klemena seboj prinesla. S veliko radostjo in častjo ju sprejme Rastislav in vse ljudstvo. Gorljivo začneta Slovane učiti moliti, pa tudi čitati, stavila sta cerkve, pa tudi šole, poslovenila jim celo sveto pismo, in slovanski jezik vpeljevala pri službi božjej in vsih cerkvenih obredih. Omladilo se je med slovanskimi narodi keršanstvo, oživelo je njih slovstvo, kerstila sta Moravskega kneza Rastislava in množine drugih nevernih ljudi, maliki so popadali, njim posvečeni logi so se posekali; začel je Slovanom božje spoznave in keršanske omike béli dan. Pet lèt sta se trudila sveta bratra in obdelovala lep vinograd Gospodov. Némškim misionarjem je pa to merzelo, da so se tudi njih črede ovima bratoma pridružile. Sveti oče papež Miklavž II. slišati od vspešnih, apostolskih djanj Solunskih bratov med Slovani, se je jako veselil, da je tako ve-

lik narod stopil u kolo keršanskih narodov, zraven se je pa vendar bal, da bi se pri njih, ker se je služba božja u maternem jeziku obhajala, katera razkolnija alj ktero krivoverstvo ne scimilo. Zato pokliče ju u Rim, da bi se iz njunih ust sam prepričal o stanju slovanske cerkve. Brez vse pomude se podasta sveta brata na pot. Med tem zamerje Miklavž. Njegov naslednik Hadrian II. slišati, da ova brata tudi sveto telo papeža Klemena seboj prineseta, se nad tim jako raduje in gre s celo duhovšino in veliko množino ljudi jima naproti, ju slovesno pozdravit. Sveto télo Klemena so svečano shranili u cerkvi, katiro so temu mučencu in papežu u čast bili postavili. Sveta brata pa Hadrian II. škofa posveti in ju postavi viša pastirja Moravcom in drugim slovanskim rodovom, katere sta kerstila. Sv. Ciril bolehen se poverne u samostan in u Rimu umerje, kder njegovo sveto truglo u cerkvi sv. Klemena počiva. Sv. Metodi pa pride sopet k Slovencom nazaj, poveličuje božje kraljestvo po obadveh stranih Donave blizo Drave in Save, po pravici apostol Slovanov.

Veselo je po prizadetju sv. Metodia po vsih slovanskih deželah keršanstvo oživelo; živa je bila služba božja po milem petju in poduku u slovenskem jeziku. Pridno se je mladina učila, česar je za časen in večen blagor potrebnega, alj bogata žetva sovražniku izveličanja našega ne dopade. Podpiha in nadraži sosede, da sv. Metodia počernijo, in clo u Rimu papežu zatožijo, da prav ne uči, in ne opravlja službe božje po obredih svete rimske cerkve. Sveti oče papež Joan VIII. pozove sv. škofa Metodia u Rim na presojo te reči; in berž se zvest služabnik božji na dolg težaven pot poda, pa tudi vpričo papeža in cerkvenega sbora svojo reč tako gladko in čedno opravići, da vse njegove naprave pohvalijo, njegove čine za prav spoznajo, poterdijo, in sv. Metodia nadškofa stare Moravie in nekdajne Panonie slovesno povzdignejo, ter ga u pismu kralju Svatopluku priporoče. Po tej dovoljbi sv. očeta papeža še sdaj sedinjeni pravoslavni Slovani službo božjo u staroslovenskej besedi obhajajo, in se tudi pri nas sveti evangelj po slovensko bere, moli in poje, sveta maša pa po latinsko služi zavolj edinosti u latinskej alj rimskokatolškej cerkvi.

Tisti čas je mogočen kralj Svatopluk veliko kraljestvo vtemeljil, kateremu je tudi Česko in velik kos Ogerske vdano bilo. Sv. Metodi se je torej na Česko podal, na obširno ovo polje Gospodovo seme božje besede sejat, tudi mogočno česko slovansko ljudstvo Jezusu pridobit in svetej katolškej cerkvi udružit. In kako lepo mu je to delo shodilo! Kerstil

je Borivoja českega vajvoda (l. 894), ženo sv. Ludmilo in njune otroke, pa tudi mnogo českega ljudstva. In ti pervenci keršanstva so po nauku sv. Metodia za razširo svete vére veliko skerbeli; sv. Ludmila in nje unuk sv. Venceslav sta clo svojo kerv za njo prelila, pa tudi terden steber sv. katolške cerkve postavila, ki se omajati in podreti ne da. — Tako je bila velika češka dežela Jezusu in njegovej svetej cerkvi pridobljena po sv. Metodiu, apostolu Čehov.

Sv. Metodi se je po svojih apostolskih hojah in tolikih opravilih postaral, in silo veliko terplenja vžil. Od nevernikov čerten in preganjan, od krivih bratov in sosedov sovražen, obrekovan in krivo dolžen potoži svoje težave očetu vsih vernih, papežu Joanu VIII. kateri ga u pismu lépo potolaži in poterdi u apostolskem djanju, naj le serčno u svojem izveličanskem poslu napreduje in bode do konca zvest; kar je tudi bil. Na večer svojega življenja se posledno pot sv. Metodi u Rim poda, vse mnoge in razne ljudstva naj višemu namestniku božjemu, vidnemu poglavarju cerkve sporočit, in u visokej starosti poln zaslug u Rimu mirno u Gospodu zaspi (l. 910), kder poleg svojega brata Cirila u cerkvi sv. Klemena počiva; njegovo ime slovi od naroda do naroda, vsim Slovencom slavno in drago.

Nauk in posnema.

Kako veliko in zaslužívno délo sta sv. Ciril in Metodi opravljala, ker sta naš narod iz paganske nevednosti k jasnemu soncu keršanske vére pripeljala! Kako hočemo ova dva naša apostola posnemovati? Ne more vsaki izmed nas iti k neznabogom, jim pravo véro oznanovat, ali vendar je vsakega kristiana najsvetejša dolžnost pripomagovati k razširjenju nebeškega kraljestva. Pomagovati more kristian s almožno in molitvo onim gorljivem možem, kateri neznabogom sv. evangelj oznanujejo. Ima pa tudi vsaki u svojem domačem krogu skerbeti za razširanje božjega kraljestva. Posebno zadene to starejše in gospodarje, ker bodo oni za sebi izročene duše račun dajati morali. Starejši, učite tedaj svoje déca že iz mladega Boga in njega popolnosti spoznavati; gospodarji, glejte da bode vaša družina pridno u cerkvo hodila in božjo besedo poslušala, ter juterno in večerno molitvo vsakiden opravljala. Veliko bode vaše plačilo u nebesih, ako bote po svojej moči pomagovali k razširanju in vterdenju božjega kraljestva.

Molitva.

O Bog, kteri si nas po svetih bratih in učenikih Slovanov, Cirilu in Metodiu k edinosti vére zaklical, daj nam u tej sveti pravi veri, edinosti in ker-

šanskej ljubezni živeti, pa tudi vse naše odločene brate in sestre k sveti katolškej cerkvi poediniti, naj bode eden hlev in eden pastir vsih pravovérnih ovčic, to te prosimo po Jezusu Kristusu, zveličarju in odrešeniku našem. Amen.

X. Dan marca ali sušca.

Svetih 40 mučenikov.

Cesar Konštantin, veliki imenovan je bil Liciniu del svojega orjaškega cesarstva prepustil. Prav prijazno je novi vladar u začetku s kristiani ravnal, ali kmalo jih je nevsmileno zatirati začel. Vsim svojim namestnikom je zavkazal, da imajo vsi kristiani alj paganskim bogovom darovati, alj pa hudo smert storiti. Agrikola je bil tedaj namestnik na Armenskem u mestu Sebaste. Hitro je dal ti vkaz razglasiti in pristaviti, da naj se vsi kristiani k njemu podajo. Štirdeset mladih, čverstih vojakov pride hitro na to povelje, ki hočejo rajši najhujše muke terpeti, kakor Kristusa zatajiti in bogovom darovati. Njih general Lisias viditi toljko svojih najhrabrejših vojakov, ki se hočejo prostovoljno zavolj Kristusa u smert podati, si veliko prizadeva jih pregovoriti. Jih hvali zavolj hrabrosti, katero so dosihmal skazali, obeča jim cesarjevo milost, visoke časti, in ko vidi, da pri njih kaj ne opravi, jim s naj zaničljivejšo smertjo žuga, če nočejo bogovom darovati. Serčni kristianski vojaki mu pa brez vsega strahu odgovorijo, da pri takej reči, ktera čast kralja nebes in zemlje zadene, celo ne marajo za hvalisanje in obečovanje, ne za milost zemeljskega cesarja.

Namestnik ves razkačen vkaže stanovitne vojake u verige djati in u tamnice vreči. Večkrat so jih potem še skušali, ter so jih iz ječe peljali pred cesarskega namestnika, vendar nobenega niso mogli premagati, stanovitni ostanejo vsi u svoji véri u Jezusa Krista. „Če smo toljko hudega že preterpeli, — so djali vojaki med seboj — in naše življenje toljkokrat u službi zemeljskega cesarja alj za blagor domovine u nevarnost postavili; zakaj bi ravno to ne storili u službi vladarja nebes in zemlje za naš lasten blagor.“ — Tako so se u ječi pogovarjali in eden drugemu serce delali, zraven pa niso prenehali Boga u pomoč klicati in njemu hvalo peti. Jezus Kristus sam se jim enkrat prikaže, ter jih stemi besedami potolaži: „Začetek je dober, kdor pa do konca stanoviten ostane, bo zveličan.“ — Čez nekaj dni je bila njim sodba sklenjena, in tudi precej spolnjena. Vsakega s kamenjem po ustih bijejo, in jih zvečer nage na led

bližnega jezera postavijo, da bi tam čez noč zmerznili. Bila je pa tedaj huda zima in merzel sever je silno pihal. Nedaleko od njih je stala na bregu hiša, u katerej je topla kopel za tiste pripravljena bila, kateri bi od mraza premagani bogovom darovati hoteli.

Stanovitni vojaki na ledu sede kličejo Boga u pomoč, rekoč: „Štirdeset nas je na jezero semkaj prišlo, o Gospod, daj nam vsim venca alj krone zmage deležnim biti, in nobenega naj ne manjka pri venčanju. Nas je štirdeset, in štirdeset je častito število, ker ti o Jezus si posvetil to število, s svojim štirdesetdanskim postom. Blizo njih je bila straža, da bi nobeden izmed teh 40 vojakov uiti ne mogel. Nekoliko ur je že minulo, ali mučeniki ne prenehajo Boga prositi in hvaliti. Vsi stražniki pozaspijo razun ednega, kateri je namest ostalih čul. Ti vgleda na enkrat čudno prikazen; vidil je tiste vojake s posebno svetlobo obdane in angele iz nebes priti, ki so vsakemu vojaku edno krono prinesli in na glavo djali. Samo eden ni dobil krone. Neverni stražnik se nad to prikaznijo močno čudi, in premišljuje, zakaj temu samemu ni bila krona. Ali komaj je to sam seboj zgovoril, je ušel eden izmed 40 iz leda in tekel u kopel. Ves premrazen pride u toplo kopel se ogrevat, in malikom darovat. Ali kmalo ga kazen božja zadene. Po vsih udih ga tergati začne, in u groznih bolečinah nesrečno smert stori. Bil je že tako rekoč pri vratih nebeškega kraljestva, pa zavolj svoje nestanovitnosti u terplenju, je hitrejši od onih umerl, in šel namesto u večno veselje u večno terplenje. Ostali njegovi tovarši so zavolj njega silno žalovali, pa kmalo so bili spet obveseljeni, ker je ravno tisti stražnik, ki je to čudo vidil, od božje milosti ganjen namesto nestanovitnega vojaka pristopil. Precej zbudi svoje spijoče tovarše, ter jim pové kako posebno prikazen je imel, in da hoče tudi on s vojaki vred umreti, se sleče ter se vojakom pridruži in jih prosi, da naj bi oni zanj molili, da bi tudi on nebeško krono prejel. Vsmileni Bog je to molitvo vslišal. Kmalo je vidil angela iz nebes priti, in ravno tako lepo krono sebi prinesti, kakor so jo drugi dobili.

Drugi den so namestniku vse naznanili, kar se je preteklo noč godilo. Berž vkaže vsih 40 od jezera pripeljati, jim kosti potreti in jih vse vkup na gromadi sožgati. Pri tej grozovitnej muki so vsi konec storili, razun naj mlajšega, kateremu je bilo Melito ime. Njegova mati, viditi, da njeni sin še živi, zavpije nanj: „Moj sin! terpi le še kratek čas; glej Kristus stoji pri nebeških vratih, in pride tebi u pomoč.“ Tačas so trupla mučenikov na vozove znosili, jih k gromadi

zapeljati. Melita samega so pustili, upaje da bode od toljko bolečin premagan vendar od svoje vére odstopil. Ali njegova mati si ga na rame naloži, ter ga za vozmi proti gromadi nese. Grede še prosi svojega sina, ter mu serce dela rekoč: „Le pomisli kako kratko bo tvoje terplenje, in da tebe potem večno veselje pričakuje.“ Pri tem prigovarjanju izdehne stanovitni mladenč svojo dušo u naročju svoje velikodušne matere, katira je njegovo truplo k onim mučenikom na gromado djala, da bi tudi mertev ne bil od teh ločen, s katerimi je bil po čednosti in véri združen. Njih srečna smert je bila léta 319.

Nauk in posnema.

1. Lepa priložnost se nam ponudi, vojakom nektere besede na serce položiti. Vsi mučeniki, kterih god se danes obhaja, so bili vojaki. U rimskem imeniku svetnikov najdemo še veliko drugih vojakov, katiri so najgrozovitnejše muke zavolj Kristusa voljno prestali. Zlo se tedaj motijo, kateri menijo, da vojak ne more u svojem stanu po volji božjej živeti. Toliko svetih mučenikov, ki so popred vojaki bili, in toliko svetih spoznovavcov, ki so u vojaškem stanu sveto živeli in umerli, nam očitno svedoči, da tudi vojaki pobožno živeti in zveličani biti zamorejo. Tudi sv. Janez kerstitelj ni rekel vojakom, katiri so ga prašali, kaj imajo storiti, da bojo zveličani, da imajo svoj stan zapustiti, ampak: „Nobenega ne tepite, nikomur krivice ne delajte, in bodite zadovoljni s svojo mezdo.“ Vojak tedaj, kateri hoče zveličan biti, mora božje in cerkovne zapovédi na tenko spolnovati, se grehov varovati, kateri se u tem stanu žalibog tako pogosto najdejo, kletve, nezmerne igre, pijančevanje, kraje in nečistosti u djanju, besedah in mislih. Se ima tudi slabe tovaršije in pohujšanja skerbno varovati, dobre dela dopernašati, zjutrej in zvečer s zbranim duhom moliti, sv. zakramente večkrat prejemati, božjo besedo rad poslušati, svoje predstojnike natenko vbogati, in svojej prisegi zvest biti. Naj težave svojega stanu poterplivo prenaša iz ljubezni do Boga in u pokoro za svoje grehe.

2. Žalostni konec Kristusu nezvestega vojaka je zares našega premišljevanja vreden. Toljko je bil že zavolj kristianske vére prestal, zdaj jo pa u poslednji uri zataji. Kratkemu terplenju se zogne in se hoče poživiti, pa ravno skoz to večno zveličanje zgubi, ter sam sebe u večno terplenje pahne. Iz tega vidiš, ljubi kristian, koliko človek sam sebi upati smé; zatorej ne zanašaj se na lastno moč, ampak prosi vsaki dan Boga ponižno za milost in pomoč. Ta prigodba ti pa tudi jasno dokaže, kako nespametno si ti ravnal, ko si zavolj nečimerne, minljive sladnosti, alj zavolj malega dobička, alj kakej težavi se zogniti, smerten greh storil in se tako u nevarnost podal, nebesa

vekomaj zgubiti in pogubljen biti. Se vé da si mislil, tako nevarnost skoz pokoro sopet odvernuti; ali pa misliš, da je nezvest vojšak u grehu umreti hotel? On je gotovo tudi poznej za ti greh pokoro delati hotel, ali grozno se je ogoljfal. U svojem grehu je zamerl in ni imel milosti se spokoriti. Ali bi se tudi tebi ne moglo kaj takšnega zgoditi? To si globoko u serce vtisni, in se vprihodnič ne podavaj u takšno smertno nevaršino. Premisli kako mora to zdaj nezvestega vojšaka griziti in peči, ki je že tako blizo nebes, Boga pozabil in zatajil, in tako nebesa na vekomaj zgubil. Glej ravno tako bode tudi tebe enkrat peklo in grizilo, ako bodeš u kakem smertnem grehu raz te svet pokličan. Zato pazi na vsako misel, vsako besedo in vsako stopinjo, da ne boš kaj zoper voljo božjo storil in grešil.

Vtisni si prav globoko u svoje serce sklep zvestih vojakov: „Če smo toljko u službi cesarjevej, in u prid naše domovine prestali, zakaj bi ravno to u službi božjej k svojemu lastnemu pridu ne storili.“ — Morebiti tudi ti veliko terpiš zavolj kterega človeka, in služiš za slabo plačilo, zakaj bi tedaj ne hotel kaj storiti alj terpeti iz ljubezni do Boga, kateri tebi večno plačilo obečuje. „Tvoje terplenje je kratko,“ je djala mati sv. Melita, „ali tvoje veselje bo večno.“ — Spomni se teh besed u svojih težavah, da ne obnemagaš. „Veseli se moja duša; hitro mine terplenje, ki ga terpiš, ali slava je večna, ki tebe pričakuje;“ tako je djal sv. Peter Krisolog. Služi tedaj Bogu s veseljem, kakor tudi hlapec s veseljem gospodarju služi, kateri njega ljubi, in mu lepo plačilo daje. Ti imaš neizrekljivo večno plačilo pričakovati, če Gospodu nebes in zemlje do konca zvest ostaneš. Če pa Boga zapustiš in hudiču služiti začneš, kakor je nezvesti vojšak storil, nimaš nobenega plačila od Boga pričakovati, zakaj resnično je, kar je govorila večna resnica: „Kdor do konca stanoviten ostane, bo zveličan.“ —

Molitva.

O Bog! kateri si tem 40 sv. mučenikom po svojej milosti toljko moči podelil, pri takih nevsmilenih mukah u véri do konca stanovitnim biti; tebe ponižno prosimo, dodeli tudi nam svojo milost, da bodemo resnice naše zveličavne vére zmiram bolj spoznovali, po njih živeli, in po priprošnji sv. mučenikov večno zveličanje dosegli, skoz Jezusa Kristusa Gospoda našega. Amen.

XI. Dan marca ali sušca.

Sveta Frančiška, rimska vdova.

Sv. Frančiška hčer žlahnih in prebogatih starišev je bila u Rimu leta 1384 rojena. Že u svojej mladosti je bila zlo sramožljiva, je rada molila in skrivej po malem svoje télo kro-

čala. U svojem ednajstem letu bi se bila rada u samostan podala, da bi déviško čistost svojemu nebeškemu ženinu darovati zamogla. Ali njeni starši tega niso pripustili, temoč so jo komej 12 let staro deklico žlahnemu rimskemu mladenču Lavrencu Poncianu u zakon dali. S tim svojim možem je tako mirno in ljubeznivo živela, da u celih 40 letih nikolj ni bilo med njima prepira alj jeze.

Njun zakon popolnoma osrečiti, jima Bog tudi otroke podeli. Da bi jih prav izredila, strah božji in ljubezen do Boga u mlade serca vsadila, si je sv. Frančiška veliko prizadjala. Ravno tako je bila svojim poslom prava mati. Skerbela je ne samo za njih časno, ampak tudi za večno srečo. Odločila jim je časa, da so vtegnili moliti in k svetej maši hoditi. Zvečer po dokončanih vsakdanjih opravilih je pa s njimi pokleknila in večerno molitvo opravila, ali pa je jim včasi kaj iz kterih duhovnih bukev brala. Če je kak posel zbolel, ga ni pustila u bolnišnico nesti, ampak sama mu je stregla, ter je djala: „Hodimo u bolnišnico ptujim bolnikom strežit, zakaj bi svojim hišnim enake ljubezni ne skazovali.“ —

Od teh dob, kar se je vdala, nje ni bilo več viditi ne u igrališu ne pri obedih, ne na drugih kratkočasih. Če so ji očitali, da se njej, tako mladi in žlahnej gospej ne spodobi, vsim veselicam se odtegniti, je odgovorila: „Mlada sim sicer in žlahnega stana, pa ne pozabim, da sim krištiana, in torej dolžna po nauku svetega evangelja živeti.“ Njena obleka je bila za njen stan zares nekaj priprosta. Po dovoljenju svojega moža je vse zlato in vse dragocenosti na stran djala in je samo volnene oblačila nosila. U celej hiši ni bilo najti kake nespodobne podobe, ampak za vse jizbe je omislila take slike, ki so bile pripravne pobožnost u sercu vbuditi. Skerbno je tudi pazila, da hišni niso nespodobnih bukev u roke dobivali, ali jih brali. Ostali čas po dokončanem delu je molila in dela vsmilenja dopernašala. Tudi u svojem zakonskem stanu ni prenehala svoje truplo krotiti, temuč je sama sebe še bolj ojstro imela.

Kakor u sreči tako je tudi u nesreči u Boga zaupala. Neapolitanski kralj Ladislav je bil Rim premagal. Njen mož Poncian je bil s drugimi vred vjet, njegova hiša obropana, on sam pa iz dežele pregnan. Vsakemu se je vboga Frančiška vsmilila, ker je jo taka nesreča zadela. Ali ona se popolnoma u voljo božjo vda, in terdno u božjo previdnost zaupaje Boga hvali, ki vse tako ravna, da nam tudi iz nesreče, če ne časna vsaj večna sreča izcveti. S besedami poter-

pežljivega Joba je odgovorila tem, ki so jej to veliko nesrečo naznanili: „Gospod je dal, Gospod je spet vzel, Gospodovo ime naj bo češeno.“ — Čez nek čas pride spet njeni mož nazaj, tudi vse bogastvo, ki je bilo njemu vzeto, je dobil spet nazaj; tako se je očitno pokazalo, da Bog tega ne zapusti, ki terdo u njega zaupa.

Ker sta videla, kako dobrotljivo Bog za nju skerbi, sta si odsihdob prizadevala, še bolj pobožno kakor popred živeti. Nista več živela koti zakonska, temuč kakor brat in sestra. Še gorljivejši kakor poprej sta zdaj molila, svoje telo kročala in potrebnim darove delila. Franšiška je odsedaj samo edenkrat na dan jedla, in samo iz dlak napravljeno oblačilo nosila. Opasovala se je s spokornim pasom, spala le malo na kterej blazini. Zavolj vsakega pregreška, ki ga je storila, se je nevsmileno bičevala in si ojstro pokoro nalagala. Ker se je tako dolgo in tako pogosto postila, je moral njen želodec oslabeti, ki je jej veliko bolečin napravljal; vendar se ni zatorej kaj manj postila. Pa kakor ojstro je sama sebe imela, tako ljubeznivo je s drugimi ravnala. Pogosto je bolnike in vboge ljudi obiskovala. Ni čakala, da bi jo siromaki in potrebni za milošno prosit prišli, sama jo je jim prinašala, sama bolnikom stregla, jim jedi pripravljala in jizbe čedila in postelje porahljevala. S veseljem je vse to storila, ker je vedela, da Bog vse, kar bolnim in potrebnim dobrega storimo, tako obrajta, kakor bi to njemu samemu storili.

Ko ji je mož zamerl, se je u hišo podala, katiro je že popred za take gospe vtemeljila, ki so Bogu popolnejše služiti želele, čeravno ne po navadnih redovnih obljubah. Imenovali so jih Oblate, to je take, ki so se božjej službi posvetile. Prav ponižno je Frančiška predstojnico prosila, da bi jo vzela med Oblate, da bi svoje živlenje u pokori končati zamogla. S veseljem je bila od vsih kakor vtemeljica sprejeta, vendar tega ni terpela, da bi se do nje kakor vtemeljice obnašale, temuč najsledija dekla je hotla u hiši biti. Vsako še tako slabo delo je rada opravljala. Tudi potem, ko so jo za predstojnico zvolili, ni opustila najzaničljivejše opravila opravljati. Tako je štiri leta u tej hisi prav pobožno vsim sestram u lep izgled preživela. Šla je enkrat svojega bolnega brata obiskat, in domu pridši pa sama hudo zboli. Po božjem razodetju je zvedela, da je ta nje posledna bolezen, in tudi dan ji je bil naznanjen, o kterem bode svet zapustila. Dala se je torej s svetimi zakramenti previditi in je poslednokrat ginljivo svoje sestre opominjala prav pobožno živeti. Sledji čas je vedno molila, dokler je ni Bog raz te svet poklical.

Izmed drugih posebnih milost, katere je bila od Boga prejela, je naj imenitnejše, da je zmirom svojega angela varha vidila, katiri jo je veckrat podučeval in tolažil. Če je kteri pregrešek storila, je spred nje zibnul, in ga ni prej sopet vidila, dokler se ni prav spokorila. Neki dan se je vpričo Frančiške prazno kvantalo, in ona se ni upala pričujočim vstaviti; pri tej priči jo je angel tako uhnil, da so vsi nazoči čuli. Če se je kaj grešnega vpričo nje marnovalo, je vselej vidila angela varha obraz zakrivati. Prikazovali so se Frančiški tudi drugi svetniki. Hotelí so ljudje, da bi se u nekej bolezni vražjega vračtva poslužila; ali terdo se je tega branila rekoč: „Hočem rajši umreti, kakor svoje živlenje le edno uro skoz ktero grešno zdravilo podaljšati.“ Na to se jej prikaže sv. Alekš — in pri tej priči je bila ozdravljena. — Ko je bila drugokrat po dolgej bolezni sopet okrevala, je jej sv. Rafael terplenje pogubljenih pokazal, da bi vse terplenje na tem svetu še s večo poterpežljivostjo prestala.

Nauk in posnema.

Sv. Frančiška je po božjej milosti vedno svojega angela varha vidila; tudi ti imaš raven sebe angela varha, ki tebe k dobremu napeljuje in od hudega odvračuje, akoravno ga s telesnimi očmi ne vidiš. Torej varvaj se kaj misliti, govoriti alj storiti, česar bi se vpričo poštenega človeka sramovati moral. Živi vedno tako, da bode tvoj angel varh enkrat tvoj pomočnik pri ojstrej sodbi božjej, ne pa tvoj tožnik. Ali ne samo ti imaš svojega angela varha, ampak tudi vsak drugi, akoravno še tako siromašen in zapušen človek, in vsako dete. Torej pazi na svoj jezik in ga berzdaj, da ne bodeš kterega teh malih pohujšal, spomljiv besed Jezusovih. „Kdor pohujša kterega teh malih, ki u me verujejo, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinsk kamen na vrat, in bi se potopil u globočino morja.“ — „Gorje tistemu človeku, po kojem pohujšanje pride.“ Če ravno ti angela varha ne vidiš, saj on tebe vidi.

Molitva.

O Bog, kateri si razun drugih milost posebno to svojej služavnici, sv. Frančiški dodelil, angela varha viditi; daj tudi nas po srečno dokončanem živlenju od angela varha pripeljati u veselo družbo angelov in izvoljenih tvojih; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XII. Dan marca ali sušca.

Sveti Gregor veliki, papež, cerkovni učenik.

Naj imenitnejšim možem katolške cerkve moramo prišteti sv. Gregorja velikega. On je bil rojen u Rimu leta 540 od mogočnih in pobožnih starišev. Njegov oče Gordian, rimski starosta in njegova mati Silvia sta bila s vsimi čednosti keršanskega življenja ozalšana, ter sta tudi svojega edinega sina učila Boga ljubiti in pobožno živeti. Gregor bogato obdarvan s izverstnimi darovi serca in duše, je napredoval ne samo u čednostih, ampak tudi u učenosti. Slava njegove učenosti in njegovih nenavadnih posobnosti je clo do tedajnega cesarja Justiniana mlajšega dospela, ki ga je za pretorja ali vladarja rimskega mesta postavil. Pravično in modro je opravljal dolžnosti svojega visokega stanu, ali opazivši velike nevarnosti svoje službe se ji je čez nekaj časa odpovedal, da bi Bogu popolnoma služiti mogel. Ko je njemu oče umerl, je šest samostanov na svojih posestvih u Sicilii postavil, in sedmega je napravil u očetovi hiši u Rimu, ter je sam u samostan reda sv. Benedikta stopil, in se kakor prost mnih vodstvu apata podvergel. Kar je še premoženja imel, je vse vbogim in potrebnim razdeliti dal. U samostanu je cel dan in pogosto tudi ponoči nevtrudljivo duhovne bukve preberal, premišljeval, pisal in molil. Postil se je silo ojstro; al čim ojstrejši je s sam seboj ravnal, tim več vsmilenja je drugim skazoval, in prav

darežljivo potrebnim pomagoval. Angel, kakor je Gregor poznej sam spoznal, pride u podobi nesrečnega tergovca neki dan k njemu, njega milošne prosit; nesreča na morju, je djal, me je ob vse moje premoženje pripravila. Sv. Gregor mu na to šest zlatov podeli. Ali tergovec sopet u drugo in tretjokrat pride, ter ga prosi, da bi mu kaj več podaril, ker je njegova nadloga zlo velika. Vsmileni Gregor ni imel več denarja, mu pa sreberno posodo podari. Na to se je dal angel spoznati in je zginul izpred njegovih oči. Od tiste dobe mu je Bog milost podelil, čudeže delati, kterih je sila veliko storil.

Neki dan je vidil posebno lepe sužne mladenče na tergu naprodaj, in je tergovca vprašal, od kodi da ima te ljudi. Slišati, da so Angleži, vpraša dalej, ali so Angleži kristiani. „Niso kristiani ne," odgovori tergovec, „ampak neverniki in malikovavci." „Oh škoda," je djal Gregor zdihovaje, „da so ti lepi ljudi sužni hudičevi." Berž se poda k papežu Benediktu, ter ga ponižno prosi, da bi duhovne poslal na Angleško nevernikom svet Evangeli oznanovat. Clo sam sebe ponudi k tako svetemu in apostolskemu delu. Papež u to s veseljem privolji. Ali komej je bil sv. Gregor s nekimi tovarši iz mesta, je ljudstvo to zvedelo in papeža živo prosilo, da naj obče ljubljenega Gregorja spet nazaj pokliče. Sv. Gregor je sicer iz pokoršine nazaj prišel, pa vendar je zmirom to željo ohranil u svojem sercu, da bi ob priložnem času nevernim Angležem pomagal, pravega Boga spoznati in častiti.

Ne dolgo potem je bil Gregor za kardinala od papeža Pelagia II. posvečen, in po kratkem času u Carigrad na dvor cesarja Tiberia poslan, da bi tam u njegovem imenu cerkovne razmére poravnal. Kmalo se je napravil še s nekimi minihi na pot, in da bi ga posvetne misli in skerbi od Boga ne ločile, je živel tudi na potovanju kakor u samostanu. Srečno je opravil u Carigradu naročeno opravilo, in je tudi tamošnega patriarha Eutihia spet s katolško cerkvijo sedinil.

Njegovo vse hvale vredno duhovno premišljevanje Jobovih bukev je u Carigradu spisal. Po smerti cesarja Tiberia se je spet u Rim vernul, in je tam papežu Pelagiu pri vladanju cerkve veliko pomagal. Po smerti Pelagia je bil Gregor od duhovšine in od ljudstva ednoglasno papež izvoljen. Ponižni Gregor se je silno prestrašil, in se te visoke česti in pretežke butare po vsej moči branil; ker pa vidi, da je vsa njegova branitva zastonj, je hotel pobegniti, ali po celem mestu so bile straže postavljene. Slednič se s nekim tergovcom sporazumi, katiri je dal koš narediti in Gregoria skrivej iz mesta

spraviti. Rimljani vsi žalostni so se ojstro postili in Boga prosili, da bi jim pokazal, kde imajo svojega ljubega Gregoria iskati. Vslišana je bila njih molitva, goreč slop se jim prikaže nad tisto jamo, u katerej je Gregor skrit prebival. Gregor se je nato podvergel božjej previdnosti in je dobrovoljno prejel posvečenje.

Vsi verni so se veselili tega srečnega izvoljenja, le on je žaloval, kakor sam piše cesarjevi sestri Teoktisti: „Ves znotrajni mir sim zgubil; kakor sim zvunaj povišan, tako sem u sercu padel. Drugega nisim željel ko ločiti se vsega posvetnega, da bi le nebeške dobrote premišljeval. Že sim bil tako srečen, da željel nisim ničesar, na svetu, in tudi bal se ga nisim; pa nagel vihar (izvoljenje za papeža) me je vsega zmotil in prestrašil. Tudi cesar je moje izvoljenje poterdil, pa vrednega me vendar ni mogel storiti, in tudi takih lastnost ne dati, ki mi jih je potreba.“ — U listu do Narza piše: „Tako me serce boli, da komej govorim. Vse me žalostnega stori, in cesar se drugi veselé, čez to jaz žalujem. — Prosim te, moli za me.“ —

Ali ravno zato, ker se je tresel pod težoj poglavarstva katolške cerkve, je tim skerbnejši spolnoval svoje dolžnosti, da bi zamogel obstati sodni dan. In zares, ne da se dopovedati in dopisati vse, kar je storil in opravil ti veliki in nevtrudljivi naslednik sv. Petra, tečas, ko je na vzvišenem prestolu sedel. O tem času je u Rimu kuga hudo razsajala, in sila veliko ljudi pomorila. Skerbno je Gregor ljudi k pokori opominjal, in u eni pridgi rekel: „Bojmo se šibe božje, ktere nismo hotli prej s resnično pokoro odverniti. Vsi smo u strahu pod mečem božjega maščevanja Smert prehiti bolezen, in preden se spokoriti zamore, grešnik umerje. Obžalujmo svoje grehe; ne obupajmo, ker Bog nas opominja s šibo, da bi zgrevanim grešnikom prizanesel.“ Potlej je zapovedal tri procesije za odvernenje šibe božje, pri katerih so tisto od sv. Lukeža slikano podobo Marie device okrog nosili in litanije vsih svetnikov prepevali. Na tako imenovanem angelovem gradu je on vidil potem angela stati, ki je vzdignjen meč u nožnice vteknul, iz katerega znamnja je on spoznal, da bode kuga nehala. Slišalo se je tudi u višavah petje angelov, katerega se katolška cerkva še dan današnji posluži, namreč: „Razveseli se nebeška kraljica, tisti, kteriga si zaslužila nositi, je vstal od smerti, kakor

je rekel.“ Gregor je še pristavil besede: „Prosi za nas Boga.“ Bog se je vbogih Rimljanov vsmilil, in hudo šibo spet odvernul.

Svojo hišo tako uravnati, da bi vsim keršanskim hišam u izgled bila, si je veliko prizadeval. Božjo besedo je oznanoval ognjeno, in to skorej vsak dan. Cerkovno petje je popravil tako, kakor ga še zdaj po latinsko imamo, in ga je priporočal, da bi se Bogu povsod dostojna čast skazovala. Še bolu je na postelji sedé fante u petju podučeval. Verh tega je veliko lepih cerkvenih obredov vpeljal. Skerbel je tudi za lepoto cerkvi. Sv. Gregor pa ni bil zadovoljen s tim, da je u Rimu toljko dobrega za celo keršansko cerkvo storil, ampak je tudi mnogo listov do škofov u ptujih deželah pošiljal, u katerih je nektere pohvalil, druge pa posvaril. Krivovercom se je povsod, kder je le mogel, zoperstavljal. Serčno je branil pravice cerkvene, če so jih posvetni glavarji kratiti hotli. Keršansko véro je vpeljal u različne dežele, kakor postavim na Angležkem, kamor je poslal učenega in bogaboječega miniha Auguština, s nekimi drugimi pomagavci, katiri so toliko tamošnjih prebivavcov spreobernili in pokerstili, da se je moralo več škofij napraviti; in ker si je Gregor toliko truda prizadeval to deželo spreoberniti, so ga po vsej pravici apostola Angležke dežele imenovali.

Posebno skerb je imel za vboge in vsak dan je imel pri svojej mizi dvanajst vbožcov. Pa ni le skerbel za vboge u Rimu, ampak tudi za druge potrebne. Imena vsih u Rimu in okolj Rima prebivajočih vbogih si je dal zapisati, in jih je s vsim potrebnim oskerboval. Verh tega je še tri tavžent duhovnikov popolnoma oskerbel, od katerih je terdil, da so skoz svojo molitvo in pokoro Rim pred napadom sovražnikov obvarovali.

Pri toliko opravilih je nevtrudljivi Gregor še vendar časa najšel nekaj izverstnih bukev spisati, dasiravno je več bolen kakor zdrav bil. In ko naslednje še iz postele ni mogel, vendar ni opustil svojih opravil. U posteli sedé alj ležé je narekoval svojemu diakonu liste in marsiktere bukve; in ravno ti diakon je pričeval, da je pogosto pri tej priložnosti belega goloba sv. Gregorju na glavi sedeti vidil, od katerega se mu je zdelo, da mu to u uho poveduje, kar ima narekovati. Zavolj teh njegovih izverstnih bukev ga katolška cerkva cerkovnega učenika, alj očaka imenuje.

Kristiani vsih krajev so ga u dušnih potrebah za svet opraševali, in tudi prejemali. Med drugimi je Gregoria imenitna gospa za svet vprašala, ki je zavolj svojih grehov, če

jih je Bog odpustil ali pa ne, zmiram nepokojnega serca bila, dasiravno se jih je prav čisto spovedala Pisala mu je, in vse odkritoserčno povedala, kako da se jej godi in slednič pravi: „Tako dolgo ne bom mirnega serca, dokler mi ne bodeš povedal, da iz božjega razodenja véš, da mi je Bog grehe odpustil.“ Sv. Gregor, mož po volji božjej, ji odpiše: „Ti hočeš kaj takega od mene zvedeti, kar je težko in brez vsega prida; težko, ker nisim vreden, da bi mi Bog kaj takega razodel; brez prida, ker ne smeš cel čas svojega življenja zavolj storjenih grehov mirna biti, ampak do zadnega zdihleja jih obžalovati in objokovati. Sv. Paul je bil u tretje nebesa zameknjen, vendar se je bal, da bi pogubljen ne bil. Gotovost je rada mati lenobe.“

Pri vsem tem je bil Gregor tako ponižen, da se je vedno zadnim prišteval; pripravljen je bil vsakega poslušati, katiri bi ga bil kaj posvaril, in sam je rekel, da so le ti njegovi resnični prijatli, ki mu grehe alj pregreške povedó, da potem vé svojo dušo očistiti. Gregor je bil pervi med papeži, kateri se je podpisoval „služavnik služavnikov,“ in je hotel s tim déloma svojo nevrednost naznanovati, déloma pa Joana Carigradskega patriarha nakloniti, da bi pustil prevzeten naslov „škof občni.“

Po dolgem bolehanju, u katerem se je zmiram s izgledom sv. Joba in drugih svetnikov tolažil, je ga Gospod leta 604 k sebi poklical. Trinajst let, šest mesencev in deset dni je vladal slavno in k občnemu pridu katolško cerkvo.

Nauk in posnema.

1. Sv. Gregor je bil vsmileniga serca do vbogih; vedno je jim pomagal, in jim tudi u dalne kraje milošno pošiljal. Vbožec, navajen beračiti, je sicer potreben, pa potrebniši je še sramožljiv vbog; zato je sv. Gregor posebno skerbel sramožljive vboge pozvedeti, in jim u pomoč priti. Vsak je dolžen po svojem premoženju za vboge skerbeti. Sodni dan se bode posebno na to gledalo, ali smo bili dela vsmilenja dopolnili, ali ne. Kako strašno bodo zagromele besede sodnika nad tistimi, ki so opustili priložnost dela vsmilenja opravljati: „Poberite se spred mene, prekleti! u večni ogenj, kateri je pripravlen hudiču in njegovim angelom! Zakaj lačen sim bil, in mi niste dali jesti; žejen sim bil, in mi niste dali piti; ptuj sim bil, in me niste pod streho vzeli; nag sim bil, in me niste oblekli; boln in u ječi, in me niste obiskali.“ Oni se bo-

jo sicer izgovarjali in djali: „Gospod! kdaj smo te vidili lačnega, alj žejnega, alj ptujega, alj nagega, alj bolnega, alj u ječi, in ti nismo postregli?“ Alj pravični sodnik jim bo odgovoril: „Resnično vam povém, kar niste storili kterimu tih naj manjših, tudi mec ni niste storili.“ Pa tudi že u starem zakonu se milošna deliti zapoveda. Modri pravi: „Sin, ne odtegni daru potrebnimu, in ne odverni svojih oči od vbogega.“ In Tobia uči: „Kdor pomaga vbogim iz serca rad po svojej moči zavolj Boga, brez nevolje, brez mermranja, brez očitanja, bo veliko vsmiljenje prejel od Boga.“

2. Skerbno se je poslužil sv. Gregor svojih od Boga prejetih izverstnih darov. Tako je u vednostih, božjih in posvetnih napredoval, da so ga vsi spoštovali. Tako tudi ti kristian ne prenehaj vsaki dan bolj u spoznanju posebno božjih reči rasti, in tudi drugim po izgledu sv. Gregorja k temu spoznanju pomagovati. In če ravno nisi pet talentov od Gospoda prejel, oberni saj svoje male talente dobro, in bodi u malem zvest, in Gospod te bo čez veliko postavil, in pojdeš u veselje svojega Gospoda. Komur pa je Bog veliko izročil, od tega bode tudi veliko tirjal, uči sv. Gregor,

Molitva.

O Bog! kateri si dušo svojega služavnika Gregoria večnega veselja deležno storil, dodeli po svojej neskončnej milosti, da nam, ki pod butaro svojih grehov zdihujemo njegova prošnja pri tebi pomaga, po Jezu Kristu, Gospodu našem. Amen.

XIII. Dan marca ali sušca.

Sveti Teodul, keršanski hlapec, mučenik.

Rimski cesar Maksenci je neusmileno kristiane preganjal, toda ne toliko s ognjem in mečem, marveč s zasramovanjem, naj bi bilo kristiane svoje vére sram. Dal je tedajnega papeža sv. Marceliana u konjski hlev zapreti, kder je moral svet starček divjim konjem streči in gnoj kidati, in po tem clo divji zverini streči, tako dolgo, da je od smradu in velike revšine umerl. Naj grozovitnejši preganjavec keršanstva pod tem cesarjem je bil Firmilian, cesarski namestnik Palestine ali obljublene dežele.

Firmilian je imel hlapca, svojega strežeta po imenu Teodula, kteri mu je bil posebno zvest in ljub. Bil je Teodul oženjen, že zlo star, in je veliko let svojemu gospodarju pridno služil; je pa tudi Jezusa in njegovo sveto vero natihoma

ljubil. Teodul se je bal Firmilianu zameriti, kteri je njemu, njegovi deci in vnukom veliko dobrega storil, jim prav po očetovsko rad pomagal, in zadel tega je odlagal svojo sveto véro očitno spoznati, ktero je njegov gospod kervavo sovražil. Ko je pa vidil veliko ljutost, s kojo je Firmilian kristiane preganjal, se pa tudi čudil veliki poterpežljivosti in stanovitosti spoznovavcov Kristusovih, ga je božja gnada vsega tako ogrela, da sklene svojo sveto véro javno ali očitno spoznati, kar je Firmilian hitro zvedel, in Teodula pred se zaklical, ga poprašaje, je li u resnici kristian? Teodul mu čerstvo odgovori: „Dro, sim kristian in tudi pripravlen u spoznanju resnice za keršanski verozakon svoje živlenje darovati.“

Firmilian, kteri je Teodula veliko obrajtal, se je nad tem odgovoram zavzél in mu je djal: „Odpovéj se keršanstvu, zataji svojo prazno véro in daruj kadila bogovam, da ne bom tebe, kteri si toliko let u moji službi, ojstreje kaznoval od drugih. Teodul odgovori: „Sam bolj dobro znaš, kakor bi tebi jaz dopovedal, kako zvesto sim tvojim poveljem toliko let pokoren bil; pa u tej reči moram bolj Bogu kakor pa tebi pokorn biti. Vedi torej, da malikom nikolj aldoval, pa tudi keršanstvu se nikdar odpovedal ne bom.“ Firmilian začne od jeze divjati, rekoč: „Edno uro ti dam odloga pomisliti, ter hočem tvoje otroke in vnuke nad tebe poslati, naj te pregovoré. Ako pa u svoji neumnosti terdovraten obstaneš, imaš ravno tako umreti, kakor je tvoj Bog in izveličar, kakor ga imenuješ, umerl.“ Za res pokliče Firmilian vso Teodulovo žlahto iz mesta Cesaree, in ji vkaže, naj očeta premore rimskim bogovam sopet služiti. Vse si njegovi otroci, vnuki in povnuki prizadenejo, ali vse zastonj; Teodul je stanoviten in k grozovitni smerti križa obsojen.

Na ves glas je njegova velika rodvina krog Teodula jokala, ali starega očeta ni preginula, kteri je svoje mlajše le opominal, naj se po njegovem izgledu malikvanju odpovéjo, in spoznajo Jezusa. Firmilian to slišati od jeze s zobmi škriple in vkaže Teodula na moriše gnati in križati. Teodul zahvali gospodarja za vse dobrote, ktere je njemu in njegovim dodelil, in pravi: „Moja véra mi hvaležnosti ne prepoveda, nego mi njo zapové. Da pa svojim otrokam na svojo posledno uro k sercu govorim in jim velim, naj bodo moji nasledvavci, kakor sim jaz Kristusov, tako mi tega ne moreš in ne smeš zameriti, kajti ne bode Bog iz tvojih, marveč iz mojih

rok duše tirjal, ktere je meni izročil. Zatorej opet u pričo tebe svoje otroke zarotim: deca! bodite moji nasledvavci, in spoznajte tudi vi Jezusa, kteri je križan bil, pa je tudi od mertvih vstal, naj da vas bom sopet vidil u kraljestvi našega vsih Očeta, kteri je u nebesih.“

Firmilian se odmekne, pa ojstro vkaže, naj se smertna obsodva nad Teodulom na tenko dopolni. Vsim se je smilil, kteri so ga vidili, kajti je bil u visoki starosti, in pa častivreden za njegove zvestobe del. Vsi vjokani ga njegovi otroci in vnuki k smerti sprevajajo, in če so ravno skrivaj sklenuli se malikovanju odpovedati, vendar še niso serca imeli véro Jezusovo očitno spoznati. Teodul se pa ni prestrašil, ampak je možko svoji smerti naproti šel. Kadar pripravlen križ vgleda, na kojem bo moral umreti, ga vpričo vsih ljudi veselo objame in poljubi, ter hvali na ves glas Boga, da ga je storil vredniga ravno tak umreti, kakor je vsmilen Jezus na križi umerl.

Rabelni so le odlagali njega križati, ker se jim je vsmilil, ali Teodul jih serčno priganja, rekoč: „Storite, kar je vaša dolžnost, saj vidite, da sim umreti pripravlen, in ne mudite me krono prijeti iz rok edino pravega Boga, kteriga molim.“ Ko se pa trinogi le obotavljajo zvestiga služavnika križati, vstane Teodul, se sam izsleče in na križ vleže, ter prosi Boga, naj slabemu starčeku moč da, srečno prebaviti muko in smert. Ravno doide vdrugič ojster vkaz, naj Teodula brez vsega vsmilenja križajo. Na križ ga pribijejo, pa kakor hitro ga s križem povzdignejo, začne u prevelikih bolečinah umirati. Svojo dušo u roke Očeta nebeškiga izroči in mirno vgasne blizo leta 308 po Kristusu. Vsi so se za njim jokali, kteri so njegovo častitlivo smert videli.

Nauk in posnema.

1. Firmilian ni lepo včinil, da je svojega zvestiga slugeta Teodula zato nevsmileno križati dal, ker je svojemu Bogu zvesto služil in svoje prave vére zatajil ni. Je pa slep malikvavec to hudo storil, za koliko hujše keršanski gospodarji in gospodinje delajo, kteri svojo družino pohujšajo, ji k službi božji hoditi ne dajo, ji branijo pogoje svete zakramente prijeti, ji velevajo cerkvene zapovedi ali pa božje prestopati, in svoje podložne zasmehujejo, kteri radi molijo ali kaj svetega beró ali povejo. Očividno pokažejo, da jim je slaba, razpušena družina ljubša od poštenih in pobožnih poslov. Gorjé takim

predpostavlenim! Od njih sv. Paul pravi: „Kdor za svoje, zlasti pa za svoje domače ljudi ne skerbi, je vero zatajil in je hujši od nevérnika,“ gerši od pagana Firmiliana.

2. Vsak pošten gospodar ima svojim hlapcom in deklam pripravno delo dati in opravem času vsakemu njegovo poslovanje odkazati, pa nobeniga s pretežkim delom preobložiti, da bi družinče prehitro obnemoglo. Sv. Duh veli: „Ne naj hlapcu brez dela biti, pa mu tudi čez več nenakladaj.“ Družina mora imeti čas svojo juterno in večerno molitvo vsak dan opraviti, vsako nedelo in svetik sveto mašo in pridigo, pa tudi keršanski nauk slišati, in vsakega mesca, ali saj vsake kvatre k spovedi in k božji mizi iti. Kdor Bogu, svojemu naj višemu gospodu zvesto ne služi, tudi svojemu časnemu gospodarju zvest ne bo. Bog bode dušo posla ravno tak iz rok gospodarja in gospodinje terjal, kakor dušo otroka iz rok očeta in matere.

3. Vsak gospodar in gospodinja sta dolžna svoji družini pravico dati, kar ji gre, zdravo hrano in pijačo, prigodno obleko in prebivališe, pa tudi letno mezdo ali plačo, kakor je pogojeno. Družini zasluženo plačilo tergati ali brez vzroka prideržati je greh, kter u nebo vpije. Je pa družinče zbolelo, naj pri hiši ostane, pri koji zboli in naide potrebno postrežbo; Jezus bo za njega poplačal. Se je hlapec ali dekla u službi pri edni hiši postaral, naj tudi na stare dni svojo streho ima in u tvoji hiši mirno umerje; ti mu zatisni umerle oči, in ono ti bode zapustilo božji blagoslov. Kdor boleniga hlapca ali pa postarano deklo, ki sta mu zvesto služila, odpravi, on Kristusu slovo da, ki veli: „Kar ste enimu mojih naj manjših storili, ste meni storili.“

Molitva.

O Bog, ti Gospod vsih gospodov, in pravičen povračnik svojih služavnikov, daj nam pravično gospodariti in gospodiniti, pa tudi po izgledu sv. Teodula zvesto služiti, naj po njegovi prošnji zaslužimo enkrat u tvoje veselje, kakor on, iti; kteri živiš in kraljuješ na vse večne čase. Amen.

XIV. Dan marca ali sušca.

Sveta Matilda, kraljica.

Sv. Matilda je bila hčer Teodorika, bogatega in mogočnega grofa na Vestfalskem, in njegove sopruge (žene) Rajnhilde. Hčer prav keršansko izrediti jo dajo stariši u samostan Herfort, ker so si s apaticoj u bližnej žlahti bili. Njena nedolžna duša je imela tukaj dosti lepih izgledov in naukov. Delati, moliti, brati, premišljevati in u pokoršini živeti so jo

pobožne nune skerbno učile, in ona jih je tudi rada vbogala. Ko je odrasla, jo je Saksonski vojvoda Henrik, ki je potem nemški cesar postal, zavolj njenih izverstnih čednost in njene lepote u zakon vzel. Prav ljubeznivo in složno sta vkupaj živela in veliko dobrega storila. Sozidala sta tri velike samostane, da bi Bog tim več zvestih služavnikov in služavnic imel, in da bi dežela tim obilnejši božjega blagoslova prejela. Pa da si ravno je bila Matilda u tako visoko čast povišana, je bila vendar ponižna in čedalje ponižnejša. U svojem visokem stanu se je še bolj prepričala, da je vsa posvetna čast nič, in da je samo Boga ljubiti in njemu zvésto služiti prava modrost; zatorej je rada molila in Boga hvalila. Iz serca rada je kakor prava mati pomagala vbogim, bolnikom stregla, jetnike obiskovala, in jih tudi učila poterpljivo nadloge terpeti.

Bog je njun zakon s tremi kraljeviči oblagodaril. Naj starejši izmed njih Oto je poznej rimski cesar postal. Drugemu je bilo Henrik in tretjemu Bruno imé. Sledniji je kot nadškof u Kolinu zamerl, in se prišteva svetnikom naše katolške cerkve.

Tri in dvajset let sta Henrik in Matilda u prav lepej zastopnosti živela, ko je prišla nemila smert te srečni zakon razdret. Henrik na smert bolen svojo kraljevo ženo lépo zahvali, da ga je od toljko krivičnih djanj odvernila, ga zmiram k dobremu napeljevala in mu zmiram zvesta pomočnica bila. Ko je dobri Henrik zamerl, je svoje sine k sebi poklicala, ter jih prav serčno opomnila, da naj pred vsem Boga častijo, in se ga bojé, ker je on kralj vsih kraljev; da ne

hlepé po posvetnej časti in po nečimernem bogastvu; da naj bi se med seboj ljubili in zmiram složno živeli.

Vdovo Matildo sedaj nič ni bolj skerbelo, kakor Bogu popolnoma služiti. Zato je začela celo priprosto obleko nositi, samoto iskati in ljubiti, skerbno se je vsih veselic zogibovala in skorej cel čas molila in duhovne bukve prebérala. Vsako noč, če se je bila nekoljko naspala, je natihoma vstala in se u cerkvo podala molit. Ali pred da so drugi vstali se je spet u spavnico vernila, da bi jo kdo ne bil zapazil. Zjutraj je šla spet u cerkvo k božjej službi, nove moči svojej duši zadobit. Po dné se je trudila vsako priložnost k dobremu poiskati in se je poslužiti; posebno je bila nevtrudljiva u dobrih délih vsmilenja, in tudi po smerti svojega sopruga ni prenehala biti skerbljiva mati vbogim in potrebnim. Ali kogar Bog ljubi, tega strahuje, pravi sv. pismo. Tako se je tudi Matildi godilo, da bi priliko imela kaj terpeti in se u keršanskej poterpljivosti vaditi. Oto, ki je bil tačas cesar postal, je začel s svojim bratom Henrikom hudo ravnati. Matilda tega k poterpljivosti, unega pa k bratovskej ljubezni opominja, in nju spet spravi. Ali kmalo sta se obadva zoper svojo mater sdružila, ker sta hudobne podpihovavce poslušala in njim prenaglo verjela, da ona preobilno lene minihe in nune daruje, in tako deržavne denarje zapravlja. Verh tega sta jo tako ojstro imela, da je lehko spoznala, kaj onadva naméravata, namreč jo od cesarskiga dvora spraviti. Silno žalostna zavolj nespodobnega obnašanja svojih sinov, pa vendar popolnoma u božjo voljo vdana zapusti cesarski dvor, da bi ne dala svojima sinoma priložnosti se še hujše nad materjo pregrešiti, ter se na Vestfalsko podá. Ona je sicer u pobožnosti svoje otroke skerbno redila, vendar iz narojene materne ljubezni do mlajšega sina Henrika si je preveč prizadevala ga povišati; slednič je pa bila od obeh zaničovana. Bog je njeno slabost tukaj ojstro pokoril. Od svojih sinov iz dežele pregnana zdaj še zveštejše Bogu služi, in še gorljivejše za blagor svojih sinov moli, čeravno sta jo tako močno razžalila. Tudi ni nikdar mermrala čez njuno nehvaležnost, ampak je ju, če je mogla, le zagovarjala. Kedar je bila popolnoma očišena s preganjanjem, poniževanjem, in s poterplenjem, je bila spet obveseljena od Boga, kir sta nje sinova od več nesreč objiskovana spoznala veliko materi storjeno krivico. Pošleta imenitne gospode do svoje matere, jo ponižno prosit, da naj bi spet nazaj priti hotla. Matilda bi bila zdaj rajši u svojej samii ostala, ali celemu svétu pokazati, da u njenem sercu ni nobeniga sovraštva, in da je sinoma nespo-

dobno obnašanje popolnama odpustila, se je spet na cesarski dvor vernila. Starejši sin Oto, ko je zvedel, da njegova mati pride, gre jej naproti, in jo u pričo vsih ljudi klečé prosi, da naj mu storjeno krivico odpusti. Ravno tako stori tudi Henrik. S veseljem je oba ljubeznivo objela in se s njima na dom vernila. Nar bolj jo je sadaj veselilo, da je tukaj več priložnosti imela dobrega delati, revežem in bolnikam pomagati. Bog je svoje dopadenje nad bogaljubno vdovo pogosto svetu očitno na znanje dajal. Tako se od nje pové, da je več bolnikov berž odzdravilo, če so od Matilde poslanih jedil bili zavžili. Tudi je ji Bog podelil dar prihodne reči prerokovati. Ko je po božjem razodetju spoznala, da se kraju svojega življenja približuje, naznani to apatici Rihburgi in zaporedoma vse samostane objišče, ki jih je bila poprej pozidala, ter duhovnike ponižno prosi, da naj bi za njo molili. Na to se je podala u Kvedlinburg, kder je pri svojemu rajnemu možu počivati željela. Njena bolezen, na katerej je že celo leto bolehala, je sadaj zmirom hujša prihajala. Dala se je torej s svetimi zakramenti previditi, in vse kar je imela vbogim razdeliti. Slednič si pusti ojstro obleko prinesti, jo na tleh razgerniti. Potem se na njo vleže, in si glavo s pepelom potrosi rekoč: „Se ne spodobi, da bi kristiana drugači umerla, kakor u spokorni obleki in s pepelom na glavi.“ — To izrekši se pokriža in mirno u Gospodu zaspi 14. marca leta 968 ob ravno tistej uri, ob katirej je navadno milodare delila.

Nauk in posnema.

1. Sv. Matilda se je krivi jezi svojih sinov zognila in je cesarski dvor zapustila; ker sta pa sina svojo krivico spoznala in jo po poslancih prositi dala, da naj bi se spet na dvor vernila, se hitro proti domu poda, da bi vsemu svetu pokazala, da ni bilo sovraštva u njenem sercu, in da je sinoma popolnoma odpustila. S tim svojim ravnanjem nam ta svetnica dva lépa nauka u posnemo ponudi: Če vidiš, da je tvoj bližni razjezan, mu jenjaj, in če ga ne moreš s prijaznoj besedoj potolažiti, rajši molči, da ga še bolj ne razkačiš in mu priložnosti ne daš, še kak veči greh storiti. Če se pa serditemu vstavljaš, in ga s hudo besedo pikaš, olje u ogenj vlivaš. David kraljevi prerok govori: „Postavil sim stražo svojim ustam, kadar se je grešnik soper mene uzdignul. Omolknul sim.“ On je molčal, če je vidil druge se jeziti, da bi Boga še bolj ne razžalili. Tako stori tudi ti, ako tvoja dolžnost in tvoja vést tebi govoriti ne veljevate.

2. Drugi nauk, katirega nam sv. Matilda da, terja, da tudi ti tistim iz serca odpustiš, ki tebe žalijo, kar tudi Kristus od nas terja, ki pravi: „Odpustite, in se vam bo odpustilo.“ — „Če odpustite ljudem njih grehe, bode tudi vaš nebeški Oče vam odpustil vaše hudobije; ako pa ljudem ne odpustite, vam tudi nebeški Oče vaših grehov ne bode odpustil.“ — To zapoved pa ne spolniš, če praviš: „Jaz mu odpustim, ali tega pozabiti vendar ne morem; nič žalega ne bodem njemu storil, pa tudi nič dobrega; nočem se nad njim maščevati, ali tudi nočem kaj s njim imeti.“ — Tako ne govori Kristusov učenc. Kristus veljeva dobro storiti tem, ki nas žalijo, kakor je to on sam storil, ker je še na križu za svoje sovražnike molil rekoč: „Oče! odpusti jim, ker ne vedó, kaj delajo.“ Pomisli, kako bi se tebi godilo, če bi Bog, katirega večkrat in še hujše razžališ, kakor te tvoj bližnji žali, tebi ravno tako storil.

Molitva.

O Bog! katiri si svojej služavnici sv. Matildi u njenem visokem stanu toliko ponižnosti in krotkosti dodelil, da je svojim razžalnikom iz serca odpustila, ponižno tebe prosimo, dodeli nam milost, da bodemo tudi mi zmiram svojemu bližnemu tako hitro in popolnama odpustili, kakor serčno želimo in prosimo, da bi tudi ti nam naše velike pregrehe po svojem neskončnem vsmilenju odpustil; po Jezusu Kristu, Gospodu našem. Amen.

XV. Dan marca ali sušca.

Sveti Longin, stotnik, mučenik.

Longin je bil stotnik cesarja Tiberia. Zavkazal mu je Pilat pri križanju Jezusovem pričujočim biti s svojimi vojaki, da bi se kak nered ne pripetil. Veliki čudeži, kateri so se godili pri križanju in po smerti Jezusovej, so ga prepričali, da je Kristus pravi Sin božji. Tako svedočita evangelista sv. Mateuž in sv. Marka. Toti piše takole: „Stotnik pa, ki je nasproti stal, ko je vidil, da je (Jezus) tako vpijoč umerl, je rekel: Rés, te človek je bil Sin božji!“ Evangelist Mateuž pa piše: „Stotnik pa, in kteri so s njim bili in Jezusa varovali, ko so vidili potrés, in kar se je godilo, so se silno bali, in so rekli: Resnično, te je bil Sin božji!“ Longin je namreč slišal, da je Jezus samo zatega del križan bil, ker se je sina božjega imenoval. Viši duhoven in cel judovski zbor je pa terdil, da je s tim Boga preklinjal, in tako po njih postavi

smerti kriv. Ko je pa vidil, kar se je pri smerti Jezusovej godilo, ni več dvomil, da je beseda Jezusova resnična, in je bil pervi pagan ali ajd, ki je pod svetim križem u Jezusa vérovati začel, in njega očitno za Sina božjega spoznal.

Od smerti vstajenje Jezusa Kristusa ga je u véri še bolj potverdilo. Imel je (kakor mislijo) stražo pri Jezusovem grobu, in je po potresu vidil angela kamen odvaliti in se nanj vsesti. Ves prestrašen gre s svojimi k višjemu dudovnu naznanit, kar je vidil. Ker so pa njegovi podložniki s dnarjem podkupleni razglaševali: „Jezusovo telo so njegovi učenci po noči tačas vkradli, ko smo stražniki spali;“ je vojaško službo zapustil, šel nazaj u svojo domovino, in je tam Jezusovo vstajenje in vse, kar se je bilo s njim godilo, brez vsega strahu oznanoval, ter je pri svojem domačem mestu Tiana pobožno živel, dokler je bil pozneje za Jezusa del ob glavo djan.

Sveta katolška cerkva časti še drugega svetnika s imenom Longin, kateri je bil prostak, in tudi pri križanju pričejoč. On je prebodil Jezusovo stran s sulico, da bi se njegove smerti popolnoma prepričali. Ko je pa voda in kerv iz rane pritekla, se je pristrašil, se spomnil čudežev Jezusovih, ter začel misliti, da je Jezus vendar kaj več koti človek. Jezusovo od smerti vstajenje ga je u tem še bolj poterdilo. Apostoli so ga poznej popolnoma podučili, in Longin je postal gorljiv spoznovavec Kristusov. Zapustil je vojaško službo ter se je podal u Cesareo u Kapadocii. Osem in dvajset let je tam s besedo in djanjem sveto keršansko véro s velikim vspehom oznanoval, in mnogo jih spreobernil k Jezusu.

Zadel tega je bil pri oblastniku Oktaviu zatožen; in ker je vpričo njega Kristusa spoznaval, in bogovam ni hotel darovati, je dal mu zobe pobiti in jezik izrezati, da bi od Jezusa ne mogel več govoriti. Ali glej, svetnik je ravno tako govoril kakor popred, ter je začel trinogu dokazovati praznoto malikov in resnico, da je Jezus pravi Sin božji. Malike, katire so mu u počešenje podali, je razbil, in vidili so pričujoči hudiče iz njih bežati, in telesa nekterih nazočih paganov obsesti, ter jih grozovitno mučiti. Sv. Longin pa se je jih vsmilil, ter je jih skoz svojo molitvo osvobodil, katerih mnogo se je na to spreobernilo. Pri vsih tih čudežih je ostal oblastnik Oktavi oterpnjenega serca, ter je vkazal Longina ob glavo djati, kar se je tudi kmalo spolnilo. Bere se, da je Oktavi pri tej priči oslepel, ali ta telesna kazen je odperla paganu dušne oči. Jokaje pade pred mertvo telo svet-

nika, in kliče: „Grešil sim, Gospod, grešil sim, in spoznam svojo krivico.“ U tem se mu odpro šopet oči, in on popolnoma ozdravlen objame télo sv. Longina. S častjo je dal télo svetnika pokopati, in je do svojega konca Bogu prav zvesto služil.

Nauk in posnema.

Kerv in voda, ki je iz Jezusove strani pritekla, je prostemu vojaku Longinu dušne oči odperla, da je Jezusa Kristusa spoznal in do svoje smerti vanj véroval. Longina stotnika so čudeži, kateri so se pri in po Jezusovej smerti godili, prepričali, da je Jezus pravi Sin božji. Kaj pa vse to pri tebi opravi? Ali hočeš mar tverdovratnejši biti od paganov? Če premišljuješ, koliko je tvoj Jezus za te terpel, ali moreš potem še zmiram u svojih grehih živeti, ali te to ne priganja svoje življenje poboljšati, svoje gréhe obžalovati in vprihodnjič le samo svojemu Zveličarju živeti? Glej, do sledne srage je svojo kerv za te prelil, iz ljubezni do tebe je toliko terpel in tako strašno smert prestal. Kde najdeš še drugega, kateri bi tebe tako ljubil, in tako ljubiti mogel in hotel? Poklekni k nogam svojega Zveličarja in ga zahvali za toliko neskončno ljubezen. Prosi ga ponižno za odpušanje svojih grehov, pa tudi za pomoč in gnado, da boš ga popolnoma ljubiti zamogel. Časti njegove svete rane, ki so veden spomin njogove ljubezni do tebe. Vémo od več svetnikov, katiri so pri svojih težavah in skušnjavah u premišljevanju Jezusovih ran tolažbo in moč dobili. „Ako ktero napčno misel u sebi občutim,“ pravi sv. Auguštin, „berž pribežim k ranam Jezusovim,“ — „U vsih nadlogah nisem močnejšega sredstva najšel, kakor k ranam Jezusovem pribeževati.“

Molitva.

O moj Jezus, kateri si toliko na svojej duši in na svojem telesu za me grešnika terpeti hotel, da bi me večne sužnosti odkupil, in ki si tvoja služavnika Longina skoz svoje rane, svoje terplenje in od smerti vstajenje spreobernul, vsmili se tudi mene, otali moje ledeno serce, da bo od tvoje ljubave, ki mi jo tvoje rane oznanujejo, premagano, da bom vprihodnjič le tebi samemu živel in tudi tebi umerl. Amen.

XVI. Dan marca ali sušca.

Sveta Maria, spokornica.

U svojem sedmem letu že je Maria sirota postala. Žlahta je zapušeno deklico svetemu Abramu, njenimu stricu izročila, kateri je u pušavi bližo mésta Edese živel. Stric jo je veselo sprejel in jo zraven sebe u drugi hišici gojil in oskerboval, kolikor je bilo u pušavi mogoče. Skerbno jo je učil svete pesme in psalme spevati, in keršanske nauke, da bi sveto živela in Bogu zvesto služila. Dvajset let je dekle pri njem u svetej nedolžnosti in čistosti živelo. Ker je pa peklenskiga sovražnika naj veče veselje pobožne duše pogubljevati, in jih ob nebesa pripravljati, se trudi tudi Mario u pušavi zapeljati, ter ne miruje popred, da najde pomočnika nekega hinavskega pušavnika, ki je večkrat Abrama za svet vpraševat hodil. Te hinavec Marii tako dolgo zanjke nastavlja, da jo zmoti in ob nedolžnost pripravi. Komej je bila strašen grêh doprinesla, jo jame vést peči; ni imela več miru ne pokoja, jokala je, se tolkla in vpila: „Gorjé meni! gnado božjo sim zgubila, trud mojih svetih učenikov, njih lépi nauki, vsi so zgubljeni; toliko let sim Bogu živela, zdaj je, kakor bi ne bila. Gorjé meni! kaj hočem storiti, kamo bežati? Boga sim zapustila, stricu se ne smem prikazati, in tudi nisim vrédna, da bi me več učili, ali pa u zdajni nesreči tolažili; bežala bom od tod u dalnje kraje, kder me nobeden človek poznal ne bo. Zgubljena sim; za me ni zveličanja.“

Namesto Boga za odpušanje prositi, se svojej velikej žalosti prepusti in slednič clo obupa. Zapeljivec jej prigovarja, ker ravno Abrama ni bilo doma, svojo hišico zapustiti in u neznane kraje pobegnuti. Vbogala ga je, in je šla u daljno neznano mésto, kder jo je neki kerčmar koti točarico u svojo službo vzel. Kakor se navadno grešniku godi, da se pervega smertnega grêha vstraši, drugega že ložej stori, potem se vest vtolaži in u naj večih grehih mirno živi, tako se je tudi Marii godilo; iz eniga grêha u drugega zapade, in prav razujzdano živi.

Sv. Abram pride domu, moli in gre počivat; pa celo noč ni imel miru u spanju. Vstane, gre gledat u hišico Marie, pa jo prazno najde. Prestrašen in ves žalosten zaupije: „Gorjé meni! nevsmilen volk je mojo ovčico raztergal.

O Jezus, Zveličar sveta! pripeljaj mi mojo zgubljeno ovčico, izbudi mertviga dekliča. Vsmili se me, ne daj mi od žalosti prejumreti, dokler se moja hčer ne spreoberne, in jo spet najdem.“ Cele dvé leti je zdihoval, jokal in Boga prosil za nje spreobernenje, in da bi zvedel, kde da je. Čez dvé leti še le zvé, u kterem mestu je in kako tam razujzdano živi. Obleče opravo vojaško, da bi ga ne poznala, in gre jo iskat. Abram pride u kerčmo, kder je Maria služila. Zvečer si vzame posebno sobo, in prosi točarico, da naj mu ujizbo posveti. Maria gre, ker svojega strica u vojaškej obleki ne spozna. Ko sta bila sama u sobi, starčka solze polijejo, in smilim znanim glasom jo nagovori: „Maria, moja hčér, me poznaš? O kaj si? Kdo te je tako nesrečno storil? O kde je tvoja nedolžnost, kde tvoja pobožnost? Kde je tvoje poprejšno spokorno živlenje, ko si tako zvesto Bogu služila? Ali mi nisi mogla bérž takrat povédati, in jaz in naš ljubi prijatelj Jefrem bi se bila za te pokorila; zakaj si izbežala, in mi toliko žalosti napravila?“

Od sramote ga ni mogla pogledati, in od strahu še besedice ne ziniti. Sv. Abram pa jej dalje reče: „Ljuba moja hčér, zakaj mi nič ne odgovoriš? Ali nisim zavolj tebe sem prišel? Poslušaj moja hčer! tvoje grébe hočem na se vzeti, jaz hočem sodni dan za te odgovoriti, jaz hočem pravici božjej za tvoje grébe zadostovati.“ Od žalosti in sramote se je komej zavédila; in jokaje je začela govoriti: „O saj si ne upam vas še u obraz pogledati, kako bi si paupala, vboga grešnica, se k Bogu oberniti.“ Sv. Abram jo serčno dela, in jej reče: „Le pojdi s menoj; ne boj se, pri Bogu hočem za te govoriti. Glej, noč in dan moli Jefrem, najni prijatelj za te, upam, da bode Bog njegovo prošnjo vslišal; če so tvoji grébi še tako veliki, je božja dobrota še veči. U skušnjavah grešiti, ni kaj novega, ali u hudobiji ostati, to je strašno. Le pojdi s menoj; človek je sicer slab, ali Bog je vsemogočen, on zamore in hoče slabemu grešniku pomagati, ker on noče smerti grešnikove, temuč da se spreoberne in živi.“ Maria pravi: „Če je taka, da si spokoroj še zamorem milost dobiti, grem s vami u pušavo.“ —

Še tisto noč zapustita kerčmo, ter se verneta k domu. Domu pridši zahvali Boga, ker je zgubljeno ovčico sopet naj-

šel, in pelje Mario u njeno zapuščeno hišico, da bi u pokori živela do smerti. Petnajst let je tukaj u samoti živela, in noč in dan obžalovala zgubljeno nedolžnost. Ojstro pokoro si je nakladala svoje pregrešno telo krotiti. Bog se je na njeno pokoro ozerl, in je ji tri leta potem, ko je u pušavo prišla, u znaminje svojega dopadenja dar čudeže delati podelil. Sv. Abraham je včakal še to veliko tolažbo, da je Mario kakor pravo spokornico umreti videl. Živela sta oba ta svetnika sred stertega štoletja.

Nauk in posnema.

Mladina! ohrani svojo nedolžnost koti prežlahen biser, katira te angelcem podobno stori. Varvaj se slabih tavaršev in tovaršic; kdor za smolo prime, se osmoli. Prej da si misliš, bo tvoje serce od vmazanih govorov okuženo. Akoravno iz začetka take marne studiš in čer'iš, pomalem se jih vendar privadiš, da se ti ne bodo več tako ostudni dozdevali; in tako se sramožljivost pomalem vničuje, dokler ni popolnoma vničena in neprecenljiva nedolžnost zgubljena. Ako je pa nedolžnost enkrat zgubljena, vidiš iz življenja sv. Marie spokornice, kako hitro se gre navdol po potu, ki pelje u večno pogublenje. Torej varvaj se iz začetka, ne poslušaj nesramnih marnov, béži zapeljivo kačo, ki se ti prilizuje. Pazi tudi zvesto na svoje misli in na svoje občutke, posebno pa na svoje oči. Moli in čuj, da u skušnjavo ne padeš. — Ali ti nesrečni mladenč, ti nesrečna deklica, ki si lehkomiselno svojo nedolžnost zapravila, hitro vstani, in hitro ko je mogoče se podaj k svojemu spovedniku, ter se zgrevano obtoži svojega gréha. Glej tudi Maria bi ne bila tako daleč zajšla, ako bi bila razodela pervi gréh svojemu spovedniku, ali saj svojemu stricu. Ona bi bila prejela potrebne nauke se spokoriti, ne pa obupati. Ker pa u svoji pregrešni sramožljivosti ni hotla svojega gréha razodeti, je ostala brez pomoči, je obupala in zajšla u take velike hudobije.

Molitva.

O Bog, ki nočeš smerti grešnikove, temuč da se spreoberne in živi, dodeli vsim, katiri so tvoje pote zapustili, in u temoti svojih pregréh blodijo, milost, da bodo tvojo neskončno ljubezen in vsmilenje spoznavši se po izgledu svete spokornice Marie k tebi spreobernili, tebi služili in tebe vekomaj hvalili. Amen.

XVII. Dan marca ali sušca.

Sveta Jedert (Jera), devica.

Sv. Jedert bila je žlahnih in bogaboječih starišev hčér, in se je rodila u majhnem mestu na Brabantskem leta 631. Njenemu očetu je bilo ime Pipin, materi pa Ita ali Idoberga. Pobožna mati je hčerko skerbno učila Boga spoznavati in mu služiti s svetim življenjem. Vbogljiva hčér se je pa tudi zvesto ravnala po maternem izgledu in njenih naukih. Ker je vedela, da Bog ne porajta na žlahen in imeniten stan, ampak da njemu le žlahno serce dopade, se ni ošabno nosila, temuč skerbela je prav bogoljubno živeti. Bolj jo je veselilo moliti, kakor plesati; rajše je pogosto k mizi božjej hodila, kakor na posvetno gostovanje. Da bi za vsim Jezusova bila, mu je svoje devištvo večno ohraniti obljubila.

Veliko je žlahnih mladenčev Jederti u svate hodilo; celo kralj Dagobert je njej imenitnega ženina ponujal; ali ona je odgovorila: „Nočem tega, ne drugega; Jezus Kristus je moj ženin.“ — Vsi so se čudili nad njenim serčnim odgovoram, in jej niso bili dalej nadležni.

Po očetovej smerti se je s svojo bogaboječo materjo u samostan podala, bolj zvesto Bogu služit in ložej sveto živet, dasiravno je zlahta to storiti jej branila. Njima so se pridruževale tudi druge device žlahnega stanu, in so vse vkupej u molitvah, postih, ponižnosti in u čistosti Bogu služile.

Sv. Jedert je bila 21 let stara že izvoljena vse druge nune voditi. Svojim podložnim je bila zmiram posnemljiv izgled, in je posebno skerbela, da bi nune bile dobro podučene u svetej véri, ker je dobro spoznala, koliko hudega iz take nevednosti izvira. Za bolnike je dala bolnišnico pozidati sravno samostana. Veliko časa je obernila na molitvo po dné in po noči. Poveda se tudi od nje, da je, ko je ravno molila, goreča krogla nad njeno glavo se prikazala, katera je s svojo svetlobo celo cerkvo razsvetila. Naj bolj je sovražila prazno postopanje in nečimerne kratke čase. Torej je ali molila ali delala, ali kako duhovno knigo prebérala, ali pa se od božjih reči pogovarjala. Ako ravno je sveto živela, se je vendar nekoljko let posebno pripravljala k srečnej smerti.

Umerla je mirno in sveto berž po svetej maši, med kateroj je bila obhajana, 17. marca 32 let stara. Jokale so se njene tovaršice za njo, alj veselo so sprejmili nebeški angeli njeno dušo k nebeškej svatovšini večnega veselja. Njeno svetost je Bog s mnogimi čudeži razglasil.

Nauk in posnema.

Akoravno je sv. Jedert celo svoje življenje se vedno trudila po volji božjej živeti, njo je vendar skerbelo srečno umreti. Ravno to beremo od drugih svetnikov. Ti pa večidel le temu svetu živiš, in se vendar smerti ne bojiš. Od kod mar to prihaja? Gotovo od tod, ker premalo premisliš, kaj je na smerti ležeče, in kaj te po smerti pričakuje. Naša véra nas uči, da kaka je naša smert, taka tudi naša večnost. Srečno smert sledi vesela — nesrečno pa strašna večnost. Dalej nas véra uči, da nas pričakuje berž po smerti ojstra sodba, kder bomo za vse naše djanje, besede, misli in želje odgovor dajali, in razsodbo zaslišali, katira se bode celo večnost nad nami spolnovala. Premisli ove resnice in gotovo se bodeš smerti bati učil. Ali tvoj strah naj ne bo prazen, ampak tak, ki te bode priganjal tako živeti, da ti ne bo treba nesrečne smerti se bati. On te mora priganjati, da se boš vsega varoval, kar bi ti nesrečno smert nakloniti vtegnilo, in k vsemu podbujati, kar te večno srečniga storiti zamore. „Ako se bojite smerti,“ pravi sv. Auguštin, „zakaj se ne varujete,“ namreč vsega, kar vašo smert nesrečno stori? Ti se bojiš nesrečno umreti, in se ne bojiš slabo živeti? Poboljšaj svoje življenje, skerbi le samo za to, da boš pobožno živel; zakaj plačilo pobožnega življenja je večno.

Molitva.

O Bog, kolikokrat sim zaslužil zavolj svojih grehov vekomaj zaveržen biti, ali ti si meni spet po svojem neskončnem vsmilenju prizanesel. O Bog,

pomagaj mi, da te vprihodnič nikdar ne bom skoz kak greh žalil, ampak pomljiv tvoje ljubezni do mene, in ojstre sodbe, katera me čaka, le tebi samemu živim in služim; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVIII. Dan marca ali sušca.

Sveti Adrian, keršanski poslanic, spoznovavec.

Sv. Adrian je bil poreden, navadni posel ali pot, u Niskozemljskej, kojega je kralj Kilperik vsak dan k svetimu Landoaldu pošiljal, mu povedat, kar se je novega prigodilo. Bil je pa Landoald pobožen mašnik iz Rima u Niskozemeljsko poslan, undotnim prebivavcom prinesti svete vére luč, kteri je veliko truda in nadlog prestal, in polu zaslug okolj leta 666 po Kristusu svoje sveto živlenje sklenul.

Keršanski posel Adrian je imel lepo navado gredé na perste število očenašev moliti, vmez pa tudi kako sveto pésm zapeti, si tako pot poslajšati in pokrajšati. Vedno je bil dobre volje in pa veseliga serca, posebno kadar je imel kaj dobrega povedati ali izporočiti. Bila je njegova navadna beseda: „Bog vse vidi — Bog vse sliši — Bog vse vé — Bog je povsodi pri meni.“ U tih svetih mislih ni bilo Adriana nikolj strah, ter je vedel, da ni sam; mu ni bilo nikdar dolg čas, ker si je vedel tudi po samotnih stezah kratek čas delati; pa mu tudi ni bil pot predaleč, ne pretežaven, kajti je vse svoje stopinje posvetil in za nebesa storil.

Prigodilo se je, da ga enkrat na potu razbojniki napadejo, in ker mislijo, da zvest posel veliko število dnarjev nese, ga nevsmileno vbijejo; ali ravno skoz to grozovitost pobožnimu slugetu božjemu svete nebesa odpró. Njegov svet spomin se 19. sušca obhaja.

Nauk in posnema.

1. Kadar je Bog starega očaka Abrahama na ptuje poslal, mu je za popotnico djal: „Hodi pred meno, in bodi popolnoma!“ Tudi ti povsodi Boga pred očmi imej, kterimu se skriti in uiti ne moreš. Prelepo kralj David pričejočost božjo prepeva, rekoč: „Kamo hočem iti pred tvojim duhom? kamo bežati pred tvojim obličjem? Ako u nebesa grem, si ti tamkaj; ako u pekel stopim, si tudi tukaj. Naj bi sdaničnimi peruti zletel in ob kraju morja prebival, tudi kjekaj me

bo tvoja roka peljala, me deržala tvoja desnica. Ako porečem, da bi me lehko teme pokrile, pa tudi noč bi bila luč u moji sladnosti, zakaj tudi teme niso teme pred teboj, in noč je ravno tako svetla kakor dan.“ Vedno misliti, da nas Bog vidi, in u pričo njega vse storiti, stori svetnika; pozabiti na pričcjočost božjo, naredi grešnika. Popotnik prideš u ptuje kraje in med neznane ljudi, pa povsodi naideš ravno tistega svojega Boga. Bog je povsodi doma, in jaz pri njem, ako mu lepo služim. Pač je vesela taka misel in nade polna za popotne, ki morjo svoj kraj, svoje ljube prijatle in znance zapustiti; je pa tudi ta misel na božjo vsega pričjočost kakor angel s gorečim mečem, ki nas greha varje, ker se ne zamoremo Bogu skriti, ne mu uiti; on nas povsodi u svoji oblasti ima.

2. Si na kakem potu, le imej kakor sv. Adrian pobožne misli in poštene pogovore. Naj bo vročina ali mraz, naj bo steza gladka ali roglata, bodi si lačen ali žejn, pridi pod streho k dobrim ali slabim ljudem, naj bo vse k časti božji in pa tvoji duši u izveličanje; tako ne bo za tebe nobena pot prazna, nobena stopinja zgublena. „Saj nimamo na zemlji ostaje, marveč prihodne išemo; za tega del daja gospodBog svojim izvoljenim, kteri k njemu gredó, hudo pot na tem svetu, naj bi kdo počivaje u tem življenju ne zaostal, in bi se naveličal naprej iti, ali clo ne pozabil na svoj pravi dom poverniti se,“ uči sv. Gregor. Ne naveličaj se torej, vérna duša, po težavni stezi pravičnega življenja hoditi; saj ne bo potvanje dolgo terpelo, skoraj boš pri kraju, in kako srečen, kako vesel, ako do konca stanoviten ostaneš. „Bodimo terdniga in stanovitnega serca,“ opomina sv. Jefrem; sveti čednosti sovražnica je lenoba. Ako nas nevečnost obhaja, ne zgubimo poguma, ampak posilimo se, kakor močnodušni popotnik, kteri ne obupa na poti, če ga že ravno moč zapuša in slabost obhaja, in svojega kraja ne opusti, u kojega se je namenil, naj je ravno pot še daleč, nego sam sebe potolaži, rekoč: „Le še malo pota imaš, in boš u gostivnico došel, kder boš sladko počival.“ Škofa perva pot je u cerkvo, kadar keršansko srenjo objišejo; tudi cesarji in kralji najprej u hišo božjo gredo, kadar kako mesto slovesno obišejo; pobožnih kristianov sveta navada pa je, porej ko se na pot podajo u cerkvi Boga za srečno potovanje prositi. in kadar se srečno povernejo, se Bogu zahvaliti, da jih je srečno nazaj pripeljal. Stori tudi ti tako, ljubi brat in sestra moja, in stopi poprej u vežo božjo, poprej ko kako dalno pot nastopiš. Priporoči svojo domačijo in svoje, koje zapustiš, Bogu in Marii, domačemu priporočniku in angelu tistega kraja, naj jih varjejo, tebe pa srečno spremljajo totaj in spet nazaj. Bog bode po tem tvojega pota srečen začetik in konec, enkrat pa tudi tvoje veliko plačilo.

Molitva.

Vsemogočni, večni Bog, ki si nas vse iz ove ptuje dežele u nebeški dom poklical, sprejmi po prošnji sv. Adriana, spoznovavca svojega, nas služevnike

in služevnice svoje po pravi poti večnega življenja, tolaži nas u žalosti, pomagaj nam u nevarnosti, bodi naše pribežališe u terplenju; peljaj nas popotnike in popotnice u srečno hišo nebeškega Očeta, kder si nam lepo prebivališe pripravil, Jezus Kristus, izveličar naš. Amen.

XIX. Dan marca ali sušca.

Sveti Jožef, ženin Marie device.

Naj žlahtnejšim in naj imenitnejšim možem, od kterih sveto pismo govori, se po vsej pravici sv. Jožef prišteva. Bil je, kakor sveto pismo svedoči, Davidovega rodu, katiri je o tem casu silno vbožal; zategavoljo si je tudi sv. Jožef s težkim tesarskim delom svoj kruh služil. Sin božji je hotel u borni štalici rojen biti, in u vboštvu in nizkosti živeti; zato ni hotel bogatega ali pred svetom imenitnega rednika si izvoljiti. Od mladosti sv. Jožefa ne vémo nič gotovega, vendar se že iz tega, ker ga sveto pismo pravičnega imenuje, skleniti more, da je tudi u svojih mladih dnéh božjo voljo na tanko spolnoval in posebno sveto živel.

Še bolj pa pričuje od njegove izverstne svetosti preimenitna služba, h katerej ga je Bog poklical, in previsoka čast,

h katerej ga je Bog povišal. Po nauku sv. Tomaža Akvinskega deli Bog svoje milosti in darove vsakemu po imenitnosti stanu ali službe, h kateri ga je pozval. Bog je pa sv. Jožefa izvoljil pred vsimi ljudmi za ženina Marie, devične matere Jezusa Kristusa, za rednika našega Odrešenika edinorojeniga Sina Boga Očeta, in je tako sv. Jožefu najimenitnejši službo izročil; torej ga je Bog tudi s posebnimi milosti in darovi pred vsimi svetniki obdarovati moral.

Še veči svetost je dosegel po zaroki s Mario prečisto dévico, ki se je po posebnej božjej naredbi zgodila. Jožef je dosihmal devično čistost ohranil, in Marii je gotovo razodeto bilo, da bode ona devično čistost, katiro je Bogu obljubila, tudi u zakonskem stanu neoskrunjeno ohranila.

Šterti mesec po zaroki je angel Gabriel Mario devico pozdravil, in velika skrivnost včlovečenja Sina božjega se je u njenem devičnem telesu zgodila, kar pa sv. Jožefu ni razodela, ker je upala, da bo njemu to Bog sam razodel. Ko je od svoje tete Elizabete spet nazaj prišla, vidi sv. Jožef na njej znamnja rodovitnosti, in je bil u velikih britkostih. Svetost Marie mu brani hudo misliti od nje; kar vidi, žali njegovo serce. Že je u mislih imel jo skrivši zapustiti, kar mu Bog svojega angela pošlje mu u spanju povedat to veliko tajnost, rekoč: „Jožef, Davidov sin! ne boj se k sebi vzeti Marie svoje žene; zakaj kar je u njej rojeno, je od sv. Duha. Rodila pa bo sina, in imenuj njegovo ime Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo od njih grehov.“ — Lehko si moreš misliti, kako je ta razodetva sv. Jožefa razveselila. Njegovo poterto serce od veselja poskakuje, ker ga je Bog iz tako velike stiske rešil, in ker je prihod željno pričakovanega Odrešenika že tako blizo, njegova sveta nevesta mati Zveličarja, in on njegov od Boga izvoljen rednik

Ko se je čas rojstva Jezusa Kristusa bil približal, je bilo popisovanje Judovskih dežel napovedano. Moral je tudi sv. Jožef s devično materjo se u mesto Betlehem podati, da bi se oba iz Davidovega rodu rojena, u Davidovem mestu zapisala. In tako se je dopolnilo, kar je Bog po svojem preroku Miheju govoril, da bo namreč Odrešenik sveta iz mesta Betlehem izhajal, rekoč: „Ti Betlehem, zemlja Judova, nisi nikakor naj manjši med vojvodi Judovimi; zakaj iz tebe bo prišel vojvoda, kateri bo vižal moje ljudstvo Izrael.“ Ali u Betlehemu ne najdeta kraja, da bi mogla prenočiti, torej sta bila primorana u bornej štalici čez noč ostati. In u tej noči je rodila Maria Jezusa, in ga je u plenice povila

in položila u jasle. Oh kako veselje sta vživala Maria in Jožef u svojem siromaškem prenočišu, ko sta vidila Sina božjega kakor déte pred seboj. Kako je bilo njuno serce polno andohti in hvale do Narvišjega! Kmalo pridejo tudi pobožni pastirji, katerim je Bog najpred to za cel svet preimenitno in veselo novico po ang'lih razodel, u štalico Jezusa molit in veselje Marie in Jožefa pomnožit. Še veči pa je bilo njuno veselje, ko pridejo trije modri, alj kralji iz jutrovih dežel tega častit, katerega je lastno ljudsto zaverglo.

Štirdeseti dan po Jezusovem rojstvu gre Jožef s Mario u tempel, da bi po judovskej postavi božje déte daroval svojemu očetu. Kako se je radoval, ko je stari Simeon po vdajanju sv. Duha novorojenega Odrešenika sveta spoznal, in zdaj, ko je dolgopričakovanega Zveličarja s vlastnimi očmi vidil, in ga na svojih rokah imel, s veseljem umreti hotel.

Po svetih treh kraljih je tudi Herod za Jezusa zvedel in je sklenul ga umoriti. U spanju naznani Bog po angelu sv. Jožefu veliko nevarnost, in mu vkaže u Egiptovško bežati. Berž se napravi s Jezusom in Mario na dolg pot, in še tisto noč zapusti Betlehem. Ko je bil Herod zamerl, ga spet angel opomene se u deželo Izrael verniti. On vzame déte in njegovo mater in se poda proti domu, vendar ne gre u Judeo, ker se je Arhelaja bal, ki je po smerti Heroda na njegov prestol prišel, temuč u Nazaret u Galilei. Od tod je šel vsako léto ob določenem času gor u Jeruzalem. Ko je Jezus dvanajst let star bil, gre tudi on s svojim rednikom in svojo materjo u Jeruzalem, velikonočne praznike tam obhajat. Ko so svetki že minuli, gresta tudi Maria in Jožef nazaj, tačas ko Jezus še u tempelnu zaostane; kar pa onedva vedela nista, ker sta mislila ga pri žlahti najti, ki je pred njima odšla. Ker ga pa tudi tam ne najdeta, kaka velika žalost ju obide! Neprestano ga iščeta, dokler ga tretji dan u tempelnu u sredi učenikov sedeti najdeta. Vsa njuna žalost se je zdaj u neizmerno veselje spremenila. Vsi trije se verneje domu, in Jezus je bil obema pokoren. Toliko nam pove svet Evangeli od sv. Jožefa. Kdaj je zamerl se za gotovo povedati ne more, verjetno pa je, da je popred te svet zapustil, preden da je Jezus Kristus za nas na križu umerl, sicer bi ne bil skerb za svojo ljubo mater Janezu izročil, temuč sv. Jožefu prepustil. Kako lehko je tedaj on zaspal, ker sta Jezus in Maria brez vsega dvoma pri njegovej smerti pričujoča bila! Zato se on posebno koti varh vmirajočih časti. Sv. Terezia si je veliko prizadevala, da bi ga ljudstvo častilo in za priprošnjo prosilo, in je terdila, da Bog ji nikolj ni kaj odrekel, kar

je po priprošnji sv. Jožefa prosila. Zares je on popolnoma vreden, da ga vsi kristiani visoko časté, ker je od Boga tako visoko opravilo, rednik našega Odrešenika biti, prejel.

Nauk in posnema.

1. Sv. Jožef se izobrazuje s lilijo in s Jezusom na roci. Lilia je znamnje njegove neoskrunjene čistosti, božje dete u njegovem naročju pa znamenuje preveliko milost, s katiro je obdarjen bil, namreč Zveličarja sveta gledati in objemati. Gotovo zatorej sv. Jožefa presrečniga imenuješ, in to po vsej pravici. Ali kdo pak je tisti, kateriga vsaki dan u cerkvi pod podobo kruha gledati, in tudi večkrat prijemati zamoreš? Ali ni ravno tisti Jezus, katerega je sv. Jožef na svojih rokah pestoval? Zakaj tedaj to veliko srečo tako malo porajtaš? Zakaj se pa ne potrudiš te sreče deležen postati skoz vsakdanje poslušanje svete maše in skoz pogosto prejemanje svetih zakramentov? Stori to vsaj vprihodnič, in vselej s pravo pobožnostjo. Pred vsim pa skerbi, da ga boš s tako čistim sercom prijemal, kakor čiste so bile roke sv. Jožefa. Mana ali nebeški kruh se je moral u škrinji zaveze u zlati posodi hraniti, in télo Kristušovo je bilo u najčistejše platno zavito in u nov grob položeno. Kako ima tedaj tvoje serce pripravljeno biti, kedar hrano nebeško, telo in kerv Jezusa Krista prejeti hočeš? „Ali se kdo najde," vpraša sv. Auguštin, „katiri bi svoje drago oblačilo u s blatom napolnjeno škrinjo shranil? Če pa svojih oblačil ne devamo u nečisto škrinjo, kako se pa smémo prederzniti presvet zakrament svetiga rešnjega Telesa u serce prejeti, ki je s blatom greha napolnjeno?"—

2. Sv. Jožef je nam tudi poseben izgled pokorščine. Clo, ko je moral po noči vstati, in u Egipt, u neznano deželo se podati, ni kako samovoljno misel imel, ampak hitro brez vsega odlašanja je storil, kar je za voljo božjo spoznal. Ali si mar tudi ti tako hiter in vesel pri spolnovanji božjih zapovedi, posebno, če se moraš pri tem tudi kaj zatajiti? Če si tedaj u tem obziru dosihdob len bil, pobolšaj se, zakaj Gospodu je pokorščina ljubši kakor darovi.

Molitva.

O Gospod Jezus Kristus, kateri si hotel, da bi te tvoj služavnik sv. Jožef pestoval in s očetovsko ljubeznijo objemal, dodeli nam to milost, po priprošnji tega svojega služavnika, da bi po njegovem izgledu tebe svojega Gospoda in Odrešenika s najčistejšo ljubeznijo ljubili, in s najgorečejšo pobožnostjo tvoje sveto télo prejemali, in se tako vredne storili, tebe enkrat od obližja do obličja gledati, ki živiš in kraljuješ vékomaj. Amen.

XX. Dan marca ali sušca.

Sveti Patrici, škof.

Sv. Patrici se apostol Irskega imenuje, ker je pervi ondi evangeli Jezusa Kristusa oznanoval. Na Angleškem roji, je bil 16 let star, kar ga roparji s sestroj Lupito vred ujamejo in na Irsko prodajo. Šest let je bila nja sužnost, u kteri je moral pri gospodu, ki ga je kupil, svinje pasti; poleg vsega tega je pa zmirom prav nedolžnega, svetega zaderžanja ostal Po šestem letu sužnosti se mu angel prikaže, po kterem je sopet u svojo domačijo srečno prišel. Ali u kratkem je bil k drugemu in tretjemu vjet in u sužnost odpeljan, pa vsakobart sopet iz nje rešen. U mnogih prikaznih mu je Bog razodel, da ga je Ircom apostola izvoljil; torej se je s vsoj skerbjoj potrebnih vednost učil.

Dobro izučen je bil u duhovstvo prištet in mašnik posvečen. Novoposvečen Patrici papeža Celestina ponižno prosi, naj mu tačas še slepemu paganstvu vdanim Ircom svet evangeli oznanovati dovoli. Radostno papež prosbo vsliši in ga škofa posveti. S nekoliko duhovniki se Patrici na pot poda, ter u letu 432 po Kristusovem rojstvu srečno na Irsko pride. Popisati se ne da trud in delo sv. moža, pa tudi težave in preganjanje, koje so ga pri oznanovanju sv. evangelia zadele. Bog je pa nja apostolsko delo tako očividno blagoslovil, da je u kratkem cele mesta pokristianil, kterim jih

je zmirom več in več sledilo, in u 30 letih, ki jih je tu preživel, veliko samostanov, 365 cerkev pozidal, cel otok u več škofij razdelil, vsaki škofii škofa, vsaki cerkvi več duhovnikov posvetil in odločil, da bi otočani se toliko lepše keršanstva naučili in u taistem uterdili. Novokeršeni, popolno spreoberjeni so tako pobožno živeli, da se je otok otok svetnikov imenoval.

Lehko se vé, da se je pekel toliko lepemu razširanju keršanke vére upiral; ali apostolski mož je s božjo pomočjo vse nja napade srečno premagal. Leogari, eden pervih poglavarjev otoka se je s svojim coperniki, ktere je po tačasni šegi na svojem dvoru imel, sv. apostolu ustavljal; ker je pa njegove čudeže, s kterimi je resnico nauka poterdoval, vidil, mu dovolji slobodno po celem otoku keršanski nauk oznanovati. Malikvavski popi pagane zoper novokristiane spuntajo. Vojska se vname, u kteri kristiane popolno pokončati hočejo. Že so pripravleni, divje nad nje planiti, glej, pri jasnem nebu strašno gromenje in huda ura postane, ki vojsko razkadi. Coperniki videti, da kaj ne opravijo, se razun svojega višega vsi keršanstvu udajo. Predstojnik njihov je pa hotel, kakor ob času sv. apostola Petra Simon Magus, u svoji sleparski tugi se u nebesa vzdignuti, ali na molitvo sv. Patricia je na zemljo padel in se vbil. Ova prigodba je sopet veliko paganov spreobernila.

Naj več je pa spreobernenje nevernikov podpiralo sveto živlenje apostolskega moža in veliko število čudežev, ktere je Bog po njem delal. Cel boži dan, od svita do mraka je u apostolske dela obernil. Počitka ni poznal. Njegova gorečnost za čast božjo in spreobernenje duš je bila nedositliva. Veči ko so bile težave in zopernosti pri spreobernenju neverniga ljudstva, veči nja serčnost in želje še več terpeti. Cel otok je péš prehodil, nevernikom njih zmote kazal, razlagal katolške resnice, podučeval borne in bogate, stare in mlade ne samo u verskih resnicah, ampak tudi u čitanju in pisanju, ker pred njim še nobenega učitela u tih znanostih na otoku ni bilo. Jezero in jezero jih je sam kerstil, ktire je prej podučil. Žalostne je tolažil, pomagal revnim, obiskoval in stregel bolnikom; kratko, vsim je vse postal, da bi vse Kristusu pridobil. Med vsim tim delom je bilo pa njegovo serce vedno pri Bogu, u pogostih, kratkih molitvicah ga je neprenehoma hvalil, mu svojo ljubezen skazoval in ga pomoči in podpore za sveto delo prosil. Rasovnik je bil nja obleka, njegov živež vsakdajni post. Noč je u tri dela razdelil: u pervem je sto psalmov izmolil; u drugem ostalih petdeset in druge

molitve; u tretjem je na terdem kamenu nekoliko počival. Njegovi čudeži se merijo s čudeži apostolov. S znamnjem sv. križa je hude vremena pregnal; slepim je dal s božjo pomočjo pogled, mutastim zgovoren jezik, gluhim posluh. Mnogo bolnikov je s pokladanjem svojih rok ozdravil in tudi mertve oživel. Prihodne reči so mu bile znane, znotrajno serc mu odkrito. Po vsi pravici se imenuje apostol Jezusa Kristusa, ali se pogleda nja trud in brezštevilne dela pri spreobernenju paganov, ali na storjene čudeže, ali njegovo sveto življenje; torej so ga tudi pagani čislali in visoko obrajtali.

Za toliko apostolskih del ga je poslednič Gospod 83 let starega na plačilo poklical u letu 460. Umerl je u samostanu Sabalskem, kterega je s več drugimi postavil, da bi minihi njegovo začeto delo naprej opravljali. Pri njegovi smerti se je angelsko petje slišalo, in 12 noči zaporedom se je velika svitloba nad samostanom vidila, ki je celo okolico razsvetila. Ajdi in kristiani so jo gledaje se čudili in veselili. Še čudovitnej je pa to, da je sv. Patrici, dasiravno toliko let u vednih nevarnostih po svojih apostolskih hojah, svojo deviško čistost in pervo nedolžnost neoskrunjeno ohranil; in da je on sam toliko slavnega dela dospel, tolko težav prenesil, in toliko k časti božji in izveličanju duš doveršil. On, ki ga je u apostola poklical, mu je dal taistega Duha in taisto nepremaglivo moč, ktero je nekdaj svojim apostolom dodelil. — Truplo sv. Patricia se je u glavni cerkvi mesta Doune častno shranilo, in nja grob slovi zastran mnogo čudežev po celem otoku, pa tudi dalno po svetu.

Nauk in posnema.

1. Celih trideset let je sv. Patrici za izveličanje duš neprenehoma delal in se trudil. Kdo se ne zavzame nad njegovoj ljubeznjoj do bližnega, da je tako rekoč sam na sebe pozabil, in le za razsvetlenje u slepem malikvanju zakopanega ljudstva živel, ter celo kraljestvo pokristianil! Kaj ga je k vsemu temu primorlo? Živa in goreča ljubezen do Jezusa izveličarja; ker je le predobro vedel, da brez te ljubezni svojega lastnega izveličanja doseči ne more, kakor apostol Paul terdi: „Kdor našega Gospoda Jezusa Kristusa ne ljubi, naj bo preklet.“

2. Kaj pa ti, moj kristian, iz ljubezni do Jezusa storiš, kako mu ti svojo zahvalo pokažeš, ker je za tebe svojo kerv prelil in grenko smert storil, da bi ti večno živel? Prava ljubezen se mora u djanju skazati. Sv. Patrici zapusti domačijo, znance in prijatle, ter med divjim ljudstvom, od

sovražnikov in nevarnost obdan, brezbrojno truda, dela in terplenja voljno in veselo prestane. Kaj si pa ti dosihmal za čast božjo, in izveličanje svojega bližnega storil? Ni ti treba med divjake se podati; pa enega ali drugega svojih sobratov ali sester u Kristusu bi lehko od pota pogublenja zavernil, u sercih otrok ali podložnih ogenj ljubezni božje umel, s keršanskim podučenjem in lepim izgledom jih k Bogu pripeljal. Pa to ni tvoje delo. Le za se, za svoj dobiček skerb imaš, drugo naj gre, kakor rado. Jezus naj sam za svojo čast skerbi; naj se tudi on zaničuje, nja presveto ime preklinja, naj sveta véra vgasnuje, naj se drago odkuplene duše njegovih ovčic pogubijo, za vse to se ne zmeniš. Ali hočeš še terditi, da svojega Jezusa ljubiš? —

3. Naj lepši se pa ljubezen do Jezusa skozi dopolnenje njegovih svetih zapoved pokaže. On sam govori: „Ako mene ljubite, spolnujte moje zapovedi. — Kdor moje zapovedi ima in jih spolnuje, ta je, ki mene ljubi.“ — Pa vse zapovedi Jezusove se morajo spolnovati, drugač ni prave ljubezni. Kdor le edno izmed postav prelomi, svojega Jezusa ne ljubi. Zapoved Gospodova je živa ljubezen do bližnega. Hinavec, prelivaj solze pred altarjem božjim in zdihuj na svojih kolenih rekoč: Moj Bog! jaz tebe ljubim, če pa svojega bližnega stiskaš, preganjaš, zavidaš, mu u sili u pomoč ne prideš, po krivici blago naberaš, čez ktero tvoj brat kervave solze toči: ti ne ljubiš svojega Jezusa. — Zapoved Gospodova je samo svoje zatajenje, krotenje in križanje mesa. Razvujzdanc, ki vedno le misliš, svojemu mesu streči, zmirom posvetno veselje vživljati in po dobrih voljah hoditi: ti ne ljubiš svojega Jezusa; terdi kolikor hočeš, da ljubezen imaš, le vendar nisi drugega, ko sovražnik križa Kristusovega. — Čistost telesa in duše je edna naj imenitnejših zapovedi našega Odrešenika. Nečisti klapec svoje hotlivosti, ki u grešnih zavezah živiš, nedolžnost zapeljuješ, pohujšanje delaš in sveto čednost sovražiš: pregovarjaj se kolikor hočeš, da svojega Gospoda ljubiš, ker včasi moliš, ali kaj drugega dobrega storiš; ti svojega Jezusa ne ljubiš, ker skoz gerde dela tempel sv. Duha na sebi in drugih oskrunjaš. — Zapoved Jezusova je, pokoršino sveti katolški cerkvi skazati, ker on sam taiste hajdom in očitnim grešnikom prišteti veljeva, ki cerkve ne poslušajo. Bodi si pravičen in pošten, kakor hočeš, stori dobrega, kolikor ti ljubo; vendar svojega Jezusa ne ljubiš, če zapovedi njegove neveste, svete cerkve zaničuješ, s nogami teptaš, pridge opušaš, nedel in praznikov po njenem nauku ne posvečuješ, poste prelomlaš, in še enkrat velikončne spovedi ne opraviš. Dobro torej si zapomni njegove besede: „Kdor moje zapovedi ima in jih spolnuje, ta je, ki mene ljubi.“

Molitva.

O Bog, ki si svoje veličastvo paganom oznanit sv. Patricia poslal, dodeli nam po nja zasluženju in priprošnji, da tvoje zapovedi zvesto dopolnujemo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXI. Dan marca ali sušca.

Sveti Benedikt, apat.

U Nurzii, mestu vajvodie Spoletanske se je leta 480 sv. Benedikt rodil, slaven duhovski oče brezštevila menihov sv. latinske cerkve. Njegovi stariši, žlahnega rodu in naj bogateji celega mesta, mladega sina u Rim u šole pošlejo, kde je do svojega 16. leta u vsih znanostih lepo napredoval. Ali razvujzdano življenje njegovih sošolcov mu nevarnosti, ktere nja nedolžnosti u velikem mestu čakajo, živo pokaže; torej Rim zapustivši se u samoten, pust kraj 15 mil od mesta poda. Na tem potu ga duhoven, Roman po imenu, sreča in bara, kaj da iše? Benedikt mu odgovori, da bi rad kraj najdel, kder bi se pred svetom skriti in le Bogu služiti mogel. Roman mu berlog med stermim pečovjem pokaže, ga miniško obleče in mu vsak teden nekaj prihranjenih koscov kruha za živež prinese. Svet mladenč cele tri leta tu preživi in scer še u viši ojstrosti od nekdajnih starih pušavnikov. Sovražnik vsega dobrega, hudi duh, ga močno nadlegva ali zastojn. Poslednič tolike nečiste misli u njem obudi, da sv. mladenč noč in dan miru nima. Ker s postom in molitvoj nečistega duha pregnati ne more, se izsleče in u bližnem ternju tako dolgo premetava, da ves razmesarjen hude želje popolno zaduši. Od te dobe je bil prost vsih nečistih misel in skušnjav do svoje smerti.

Svetost njegovega življenja se po nekih pastirjih hitro razslovi, ter od vsih krajev ljudje k njemu hitijo, da bi jih u pobožnosti podučeval. U bližnem samostanu apat umerje; menihi do njega pridejo in ga prosijo, naj vodstvo samostana prevzame. Ponižen služavnik božji se brani, izgovarja s svojo mladostjo in razločkom med svojim in njihovim življenjem, dokler, ker prositi ne nehajo, u njih želje dovolji. Ali u kratkem se razvajeni menihi nja ojstrosti, vednega opominvanja in svarjenja naveličajo, in mu pijačo vstrupijo, da bi se ga iznebili. Po božjem razsvetlenju spozna njih hudobo, čez pijačo sv. križ stori in kupica se potruplena razleti. Ljubeznivo jim toliko grešno djanje očita, in samostan zapustivši se u svojo pušavo poverne.

Bog mu kmalo mnogo drugih pošle, ki se mu učence ponudijo in ga prosijo, naj jih po potu popolnosti vodi. S nebeškoj modrostjoj obdan jih u vsih čednostih lepo podučeva, in njih število od dne do dne raste. Torej več samostanov postavi, učence u nje razdeli, in jim posebne redovne postave spiše, po kterih so u kratkem veliko svetost dosegli. Po tem se poda na goro Kasino, kder je še mnogo paganov prebivalo, malik Apolo poseben tempél imel, in bližen log malikom posvečen bil. Svetiga ognja poln malika potruple, tempel podere, log požgé in ondi dvé kapelici postavi, eno k časti sv. Joana kerstnika, drugo u čast sv. škofu Martinu, ter u kratkem pagansko ljudstvo pokristiani, dasiravno mu je satan brezbrojno zaderg in težav napravljal. Na tej gori slaven samostan postavi, ki se po njej Kasinski zove. Ti samostan je prav za prav izvir celega Benediktinarskega reda, ki že blizo 13 sto let po celem svetu slovi, iz kojega sv. cerkva jezero škofov, več ko 200 kardinalov, nad 40 papežev, brezštevila učenih možev in mnogo svetnikov šteje.

Školastika, Benedikta sveta sestra, je po njegovem izgledu tudi svet zapustila in s mnogo drugimi devicami samostansko živeti sklenila. Benedikt poseben klošter postavi, u kterem je Školastika perva predstojnica bila in tako duhovska mati samostanskega življenja za ženski spol postala. Popisati se ne da, kaj vse je sv. mož na tej gori za božjo čast in izveličanje duš dopernesil. Pa tudi prešteti se ne dajo čudeži, ktire je Gospod po njem storil. Mnogo žlahnikov je svoje sinove sv. možu u nauk in keršansko odgojenje izročilo. Veliko skerb je za nje imel, ker je le predobro vedel, kako važna je otroška reja, in kako potrebno za mladenče podučenje u keršanskih čednostih. Eden tih mladenčev, Placid s imenom, je bil tak goreč prijatel svetega življenja, da ga je u

družbo sprijel. Neki dan ga s verčem k bližnem ribniku po vode pošle. Mladenč se u vodo prekucne in skorej vtone. Benedikt naglo u duhu nevarnost zagleda, Maura drugega duhovnika pozove, ter mu vkaže, naj Placida otme. Maurus teče kolikor more in Placida u sredi vode se vtoplati najde. Brez pomiselka, kamo bi stopil, teče na ravnost do Placida, ter po vodi ko po suhem gre, Placida za lase zgrabi, in ga srečno na suho prinese. Ti je tajisti Placid, ki je poznej za sveto véro mučeniško smert storil. — O času lakote je kruh, olje in žito čudoma pomnožil, in tako vboge kakor svoje učence preživil. — Tudi prihodne reči je vedel in skrivnosti serca poznal. Totila, Gotov divji kralj, se je hotel prepričati, ali je vse resnično, kar se od Benedikta govori. Pošle do njega Rikcia, svojega dvornika, u kraljevi obleki in s kraljevoj bramboj, in mu vkaže, naj se dela kakor bi on kralj bil. Benedikt ga zagledati mu hitro reče: „Izsleči, moj sin, kar nosiš, zakaj ni tvoje.“ To slišati Totila sam u samostan pride. Kakor pa sv. moža zagleda, ga toliki strah obide, da si naprejstopiti ne upa, ampak pred njega na kolena pade. Benedikt ga vzdigne, mu očita nja neusmileno djanje in storjene morije, ter pristavi: „Veliko hudega si že dopernesil in še dopernašaš. Nehaj vendar enkrat grešiti. Rim boš premagal, s barkami morje preplaval in še devet let živel, u desetem boš pa umerl.“ Vse se je zgodilo, kakor je svetnik napovedal.

Pri vsem tem, da je toliko čudežev storil, da ga je vse visoko čislalo, je vendar čez vse ponižno živel, in naj poredniše dela u samostanu opravljal. Dan svoje smerti napove, na ktero se je še ojstreje u molitvah in drugih dobrih delih pripravljal. Šest dni pred smertjo si je dal grob izkopati. Merzlica ga napade, ki se ni nevarna zdela. Ali posledni dan prosi, naj ga u cerkvo nesejo, kder je po sprejetih svetih zakramentih od svojih obdan, 63 let star, u Gospodu zaspal, ter roke in oči u nebesa povzdignil. Še pred smertjoj se je njegov red po Sicilii, Francoskem, Španskem, Portugalskem, Nemškem in na Jutrovem razširil. Dva pobožna meniha u dalnem samostanu sta ob njegovi smertni uri njegovo dušo s nebeškoj svetloboj obdano po zasluženo plačilo u večno veselje iti vidila in sledeče besede slišala: „To je pot, po kteri je Benedikt, ljubej Gospodov, u nebesa šel.“

Nauk in posnema.

1. „Zadosti hudega si že dopernesil, in še dopernašaš. Nehaj enkrat grešiti,“ tako je sv. Benedikt hudobnemu Totilu govoril. Naj bodo te besede tudi tebi rečene. Dosti grehov si že dopernesil, morda svoje vesti taistih še nisi očistil. Nehaj enkrat grešiti in začni pokoro delati, začni se poboljšati. Ne morem tebi toliko let obljubiti, kolikor jih je sv. Benedikt Totilu še napovedal, clo toliko ur lehko ne. Ravno zato bi imel toliko hitrejši se pokore in poboljšanja prijeti, ker ti je čas tvoje smerti neznan. „Živlenje je revno,“ piše sv. Auguštin, „in smertna ura negotova. Če nas nagloma napade, kakšna bo naša ločitva iz sveta, in kamo pojdemo?“ Kam pojdeš, ako u grehih umerješ in se poprej ne spokoriš? Gotovo le u pekel, u strašen brezden večniga terplenja. Je mogoče, to vervati in vendar od grehov ne prenehati, za storjene greke pokore ne začeti? Verjamem ti scer, da do smerti u grehih ostati nočeš. Ti se hočeš pred smertjoj spokoriti, se s Bogom spraviti, nja gnado in prijaznost spet iskati, ali poslušaj, kaj te sv. Bazili bara: Če je greh dobra, hasnovita reč, zakaj ga nočeš zmirom obderžati in unjem ostati do konca? Je pa kaj hudega, škodlivega, zakaj se ga tako dolgo ne iznebiš? Če prijaznost enega človeka želješ, si skerben, s dobrotami, prijaznim in postrežnim djanjem si ga prikupiti; govoriš in storiš vse, kar véš, da mu dopade. Ker pa prijaznost božjo iskati, ga potolažiti in nekdaj k njemu priti želiš, nič tega ne storiš, ampak ga žališ in brez nehanja grešiš. Ali misliš tako svojega Boga potolažiti, nja prijaznost doseči in k njemu u nebesa priti?“ Kaj na to odgovoriš? Hočeš pameten biti, stori po nauku sv. Benedikta: „Nehaj enkrat grešiti.“ Začni pokoro delati, in scer brez odloga. „Glej,“ sv. Jefrem govori, „vrata pokore ti še odperte stojé; hiti, o grešnik, preden se zaprejo.“

2. Svetla steza, po kteri se je sv. Benedikt u nebesa podal, pomeni njegovo svetih čednost in dobrih del polno živlenje. Po tem živlenju je večno izveličanje dosegel. Kakšno je tvoje živlenje? Se morda s tem tolažiš, da u smertnih grehih ne živiš, in se zastran tega zanašaš, tudi brez keršanskih čednost in dobrih del izveličan biti? Povedati morem, da se močno in scer k svoji večni škodi goljfaš. Sv. Auguštin piše: „Ako bi véra sama brez dobrih del zadosti bila, je Bog zastojn svoje zapovedi dal in jih spolnovati ukazal. Jaz ne zapopadem, zakaj je Gospod govoril: Hočeš u živlenje iti, derži zapovedi.“ Keršanska pravica pravi: Vari se hudoga, in stori dobro.“ Taisti še ni pravičen, ki nič hudega, nobeniga smertniga greha ne stori; ampak le takrat to ime zasluži, če tudi dobro dopernaša. Drevo, ki je bilo scer zeleno, pa brez sadu, je Kristus preklel in u ogenj obsodil. Dobro si zapomni: ne samo tisto drevo, tisti človek,

ki slab sad rodi, hude dela dopernaša, bo posekan, u ogenj veržen in pogubljen, ampak tudi taisti, ki nobeniga dobrega sadu ne obrodi, dobrih del ne dopernaša in se u keršanskih čednostih ne vadi. Hočeš torej večnemu ognju uiti in se izveličati, vadi se goreče in neprenehoma u dobrih delih. Zapiši si globoko u svoje serce besede sv. Paciana: „Kaj pomaga, katolško vervati, hajdovsko pa živeti!“

Molitva.

Naj nas, prosimo o Gospod, priprošnja sv. Benedikta apata priporoča; da kar si po svojem zasluženju doseči ne upamo, s njegovoj pomočjoj dosežemo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXII. Dan marca ali sušca.

Sveti Konrad, strelic, spokornik.

Sv. Konrad je bil u Piacenci, imenitnem mestu na Italianskem, pobožnih starišev sin, kteri so ga prav pošteno in po keršansko izgojili. Odrašen se oženi po devico prav bogaboječo, Eufrozino po imenu, ktera je bila cvet deklištva njeniga domačega mesta. Nedolžnost in pa pohlevnšina bile ste naj imenitneja dota, ktero je ona svojemu možu u zakon prinesla. Konrad s njo prav srečno živi, ima dovolj premoženja, in kakor pošten gospod pri svojih sosedih slovi; ali njegovo serce bilo je še preveč na posvetno blago privezano, in mnogoterim popakam vdano, ktere so njegovo keršansko popolnost overale; nesreča ga je poboljšala in posvetila.

Konrad je na lov ali strel posebno rad hodil. Poda se neki dan u gojzd zverino lovit ali strelat, in zveri na svetlo spravit, u gaju ogen zaneti ali prižge. Hosta je bila suha, močen veter potegne in nagloma se ves gaj (gojzd) vname in pogori. Kadar Konrad močnega ognja pogasiti in velike škode vbraniti zamogel ni, se skrivaj u mesto potegne in tiho da. Poškodvani lastniki k pogoru prihité, in vbogega človeka zgrabijo, kakor bi bil on les sožgal, ter ga na sodbo ženó. Sromaka so na tezavnico razpeli, in tako dolgo terpinčili, da je u prevelikih bolečinah obstal, kakor bi bil šumo požgal, da si je bil ravno nedolžen. K smerti ga obsodijo.

To zaslišati Konradu vest izdrami, in strašno ga jame huda vest peči, ter mu ne da pokoja, prej da nedolžnemu življenje reši, sam sebe pa zatoži. Na ravnost k sodniku hiti in obstoji, da je on požara kriv, kajti je skoz svojo nepaz-

livost hosto zažgal, pa tudi pripravlen vso škodo poverniti. Kakor govoril, je tudi storil, popredal svoje grašine, kajti je bil bogat, in je lastnikom storjeno škodo natenko povernil. Tudi nedolžnemu sromaku, kteri je za njega toliko sramote in hude muke preterpel, je povernil, kolikor premogel. Tako bogatež naglo oboža, pa tudi minlivost vsega posvetniga lehko spozna, in terdno sklene dati svetu slovo, in le Bogu lepo služiti, rekoč: „Nimam višej posvetniga premoženja; hočem si torej za bogastvo u nebesih skerbeti.“ Ravno to je tudi njegova sopruga Eufrozina sklenila, in se je u samostan redovnic sv. Klare podala.

Konrad roma za pokoro u Rim, in med redovnike sv. Franciška tretjiga reda stopi. Podal se je potem iz Rima u Sicilio, kder je nekoliko časa bolnikom lepo stregel. Poiskal si je tovarša pušavnika, in je blizo mesta Noata u njegovi družbi na nekem hribu prav ojstro, spokorno živel, po navadi svetih pušavnikov. Med drugimi čednosti se posebno njegova velika pohlevnšina sveti. Prišli so enkrat prederzni berači nad njega, in hotli obilno vbogajme dobiti; kadar pa niso dovolj prijeli, so ga hudo otepli. Konrad jim ni žal besede rekel, in ker so hudobneže drugi berači to zvedši gosposki zatožili, je Konrad za svoje razžalnike prosil.

Bog je dal svojemu svetimu služavniku čudeže delati, in prihodne reči prerokovati, tako da je njegova svetost po širokem slovela. Ves spokorjen in bogat dobrih del je svet zapustil leta 1351, eden in šestdeset let star. Papež Urban VIII. so ga u letu 1625 med svetnike zapisali, in njegov spomin se 19. svečana obhaja.

Nauk in posnema.

1. Sv. Konrad je strel ali lov zverine prezlo ljubil, in ravno to njegovo preveliko nagnanje mu je veliko nesrečo in časno vboštvo prineslo. Ravno taka se rada mladenčem, mladim gospodarjem in hlapcom godi, kteri preradi po strelu ali po jagi letajo. Mnoge nedele in svete praznike službo božjo opustijo, svoje poljsko delo zamudé in hitro u nič pridejo. Kmetič na strelu, njegovo polje u plevelu. Razvadijo se brez dela pohajkati, ptujo zverino streljati in krasti, delajo škodo drugim in sebi, in prirastejo lehko naj huji tati in razbojniki. Za tega del cesarske postave vse divje lovce ali jagre ojstro kaznujejo, ki brez pravice strelajo in škodo delajo lastnikom ali najemnikom lova. Varuj se torej, keršanski mladenč take navade; varvati se je lehko, pa težko odvaditi. Stara navada je železna podkva.

2. Sv. Konrad je sosedom s svojim strelom veliko škodo naredil, in je bil kriv, da jim je les pogorel. Koliko nesreče se po svetu skoz neumen strel zgodi, lehko vsako leto vidimo, slišimo in beremo. Koliko se jih hudo ostreli, da jim roke ali noge pobere, se jih pa tudi do smerti rani. Koliko hiš in vesi pogori skoz nepotrebno strelanje, ter ljudem, in pa clo nedolžnim beraško palico u roke da, kteri bi srečno in pošteno lehko živeli! Kdo je vse take in tolike nesreče kriv? Vertoglavi strelavci, ki za kratek čas sebi in drugim dolgo žalost napravijo. Sv. Konrad je storjeno škodo po svoji moči na tenko povernil, vse svoje dal, in raje vbog na svetu živel, kakor bogat pa krivičen; kako si pa kaj ti storjeno škodo poravnal? si krivico popravil, kojo si komu učinil, naj si bo na blagu, na polju, ali u vinogradu, ali na lesu, pri mejnikih, ali pri cestah in potih, pri vagi, méri ali kaki kupčii, bodi si na pravici ali na dobrem imenu? „Povem ti,“ govori Kristus, „ne pojdeš poprej iz temnice, dokler ne bode posledni vinar povernjen.“ Ne odlagaj torej poverniti, dokler in kolikor premoreš.

3. Kakor se mora storjena škoda poverniti, ravno tako je potreba tudi zamudo dobička poravnati, imaj ti od storjene škode dobiček ali zgubo. To je storil Cahej, kteri je Kristusu s veselim sercom djal: „Glej, Gospod! polovico svojega blaga dam vbogim, in če sim koga kaj goljufal, povernem čveterno.“ Poverniti se ima tudi vsaka najdena reč; ako se ne poverne, je kakor vkradena. Le poštena rešva sliši najdencu, če je potreben. Poverniti se mora ravno tista reč ali stvar, ktera je bila vzeta ali najdena; ako pa ravno tiste ni, se naj obilno s drugoj zamesti. Poverniti se mora tistemu, komur se je krivica ali škoda včinila; če njega ni, pa njegovim naslednikom; ako pa tudi njih ne najdeš, stopijo vbožci na njih mesto. Ne bilo bi prav za svete maše dati, ali cerkvam darovati, kar drugim gre. Ne veš komu ali kako poverniti, spovednika poprašaj, in stori, kakor se ti vkaže, brez vsega odloga. Sv. cerkveni učenik Tomaž veli: „Kakor si s krivicoj grešil, tako grešiš, ako storjeno krivico poverniti odlagaš. Dalej ko poverniti odlagaš, bolj lehko in rajše odlašaš; lehko te bo smert prehitela, in ne boš nikolj povernil. Morebiti hočeš to svojim naslednikom naročiti? Oni bodo to u nemar pustili.“ Ako ne premoreš hitro vsega poverniti, si prizadevaj saj, kolikor zamoreš. Imaj to dolžnost vedno pri sercu, in hiti njo opraviti: „Greh odpušen ne bo,“ uči sv. Auguštin, „dokler ne bo odvzeto povernjeno.“ Eden krivičen krajcar deset pravičnih požre. Za to sv. Paul pravi: „Nobeden ne goljufaj svojega bližnega, zakaj Bog je maševavec vse krivice.“

Molitva.

O neskončno pravični Bog, kteri pravico ljubiš, in vsako krivico sovražiš, daj nam po prosbi in izgledu sv. Konrada se varvati vsake škode, pa tudi storjeno zvesto poverniti, svoje serce posvetnemu odtergati, in po nebeških zakladih hrepeneti, skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

XXIII. Dan marca ali sušca.

Sveti Ciril, Jeruzalemski škof in cerkveni učenik.

Po vsej pravici katolška cerkva časti sv. Cirila kakor cerkvenega učenika, ker je katolško véro tako brez vsega strahu ustmeno in pismeno zoper krivoverce zagovarjal. Njegovi keršanski stariši so ga skerbno u božjem strahu odgojili. Ob času Konštantina velikega je šel u samostan, upaje, da bode tam manj priložnosti grešiti imel, ter je zares prav sveto ondi živel. Ker je po svojih čednostih in svojej učenosti močno slovel, so ga poznej Jeruzalemskega škofa izvolili. S prav apostoljsko gorečnostjo je opravljal težke dolžnosti svojega visokega stanu. Posebno se je trudil, take podučevati, kateri so še premalo vedeli od keršanskih naukov in skrivnost, véro katolško braniti zoper krivoverce; kajti Ariani so imeli cesarja Konstancia na svojej stranki, ter so katoličane preganjali kolikor so mogli. Sveti škof se je pa takemu ravnanju serčno ustavljal, ter ni porajtal tega, kar so mu Ariani žugali. Prav po očetovsko je skerbel za potrebne. Navstala je pa tedaj huda lakota, u katerej so posebno vbogi

kristiani veliko terpeti morali. Vsmileni škof je razdelil vse svoje dohodke med vboge, ali ker vse to ni pomagalo, je vzel zlato in sreberno posodo iz cerkve, jo prodal, in dnar takim razdal, katiri bi gladu bili smert storili.

U začetku njegovega škofijstva se je zgodil velik čudež na nebu. Sedmi dan maja ob osmej uri zjutraj leta 351 se je prikazal velik križ, svetlejši od sonca, kateri je segel od hriba Kalvarie do oljske gore. Vsi Jeruzalemčani so toti prečudni križ več ur vidili; vsi so bili u velikem strahu, mladenči in stari, moži, žene in device so hiteli u cerkvo in še pagani š njimi. Po celem svetu se je ti čudež razglasil, in sv. Cirili je pisal od njega cesarju Konstanciu u Carigrad, ter ga opomnil, da naj se zvestejši tega derži, kateri je na križu za nas umerl, in da naj nikar več ne brani Arianov, Jezusovih sovražnikov.

Na god svetega križa je sveti škof verne omenjene prikazni opomnil, in jim naročil, zvesto in nepremakljivo se prave vére deržati; pokazal pa je tudi Arianom, kako kriva je njihova véra. To je krivoverce močno razdražilo. Skupšina arianskih škofov ga obtoži, da je Jeruzalemsko cerkvo okradel, ker je zlato in sreberno posodo prodal in s denarjem mnogo potrebnih smerti otel. Moral je sv. Cirili svojo škofijo zapustiti in se u ptujo deželo podati, in namesto njega postavijo Heraklia Ariana. Drugo léto je bil sicer spet nazaj poklican, ali kmalo spet u drugo iz dežele pregnan. Slednjič je bil vendar spet nazaj pozvan, ter je vodil spet Jeruzalemsko cerkvo s apostoljsko gorečnostjo.

Julian, kateri je po Konstanciu vlado prevzel, je bil krivovercom in Judom zlo prijatelj, tim bolj je pa katolške kristiane sovražil. Hotel je tudi besedo božjo lažnivo skazati, katera se je natenko dopolnila nad Jeruzalemom. Daniel je prerokoval, da bo zavolj smerti Jezusove Jeruzalem in tempel razdjan, in da bode to razdjanje ostalo. Jezus je tudi pravil: „Tukaj ne bo kamena na kamenu pušenega.“ Vse to se je resnično zgodilo. Rimljani so mesto in tempel razdjali. Julian je pa Judom vkazal sopet sozidati mesto in tempel, da bi božjo besedo lažnivo skazal. Veliko dnarja je Judom u ti namén podelil, kateri so iz vsih dežel prihiteli u Jeruzalem, in preveseli se tega dela lotili. Psovali so pa zraven kristiane, ker so menili poprejšno čast in oblast spet doseči. Visoki so že stali zidovi, kar pride sv. Cirili k zidarjem gledat, in jim smeje reče: „Vendar ne ostane kamen na kamnu; kajti Kristus je to prerokoval, in tako se bode zgodilo.“ Judi se mu zavolj teh besed

posmehujejo; ali kmalo se je vidilo, da je resnico govoril. Navstal je ponoči strašen potres, ki je ne samo vse zide poderl, ampak tudi temel kviško vergel in razmetal. Ogenj je švigal iz zemlje in delavce požigal. Drugi pišejo, da je ogenj tudi iz neba padal. Prikazal se je tudi nad mestom velik križ svetlejši od zgorej omenjenega. Drugo jutro so imeli Judi na svojej obleki svetle križice, katiri se nikakor niso dali izbrisati in odpraviti. Mnogo Judov, viditi tolike čudeže, se je spreobernilo; šli so pred svetega škofa Cirila in ga prosili, naj jih u Jezusovej véri podući in kersti.

Sv. Ciril je živel potem še nektere leta, in je imel še tolažbo, da je po Konstanciu Julianu in Valensu bogaboječ Teodosi vladarstvo nastopil. Leta 386 je Bogu dopadlo hrabrega branitelja katolške vére iz doline solz k sebi poklicati. Trideset let je vladal Jeruzalemsko cerkvo po volji božjej.

Njegovih spisov še vpotrebujejo den današnji branitelji vére zoper Luterane in Kalviniste, ter jim iz njih belodano dokazujejo, da Luterani ne učijo tako, kakor se je ob času sv. Cirila učilo, dasiravno se bahajo ravno tisti nauk imeti, katerega je cerkva perve štiri stoletja učila.

Nauk in posnema.

Neprestrašeno in serčno se je sv. Ciril za sveto katolško véro zoper krivoverce u bran postavljal, in ni porajtal, kar so mu žugali, pomljiv besed Jezusovih: „Vsakega, kateri koli bode mene spoznal pred ljudmi, bode tudi Sin človekov spoznal pred božjimi angeli.“

Tudi ti kristian bodeš morebiti večkrat priložnosti imel ovega svetnika u serčnosti za kerščansko véro posnemati. Gotovo slišiš večkrat, kako brezbožni ljudi katolško véro in njene šege zaničujejo. Gréh bi ti bilo, ako bi pri takih priložnostih molčal, in se za čast vtemelitelja naše svete vére ne potegoval. Posebno si dolžen to storiti, ako bi kdo vpričo otrok in nevednih tako govoriti in seme nevére u njih serca sejati začel. Vendar je tedaj boljše molčati kakor govoriti, ako popred vidiš, da tvoje besede ne bodo kaj pomagale, ampak ogenj prepira še bolj razplamenile; govori pa vselej, kedar bi drugi zavolj tvojega molčanja misliti vtegnili, da si ednakih misel s temi, ki sveto véro černijo.

Molitva.

O Bog, daj da bodemo s tvojo pomočjo sveto katolško véro zmirom neprestrašeno spoznavali u besedi in djanju, kakor tvoj zvest služabnik sv.

Ciril; daj da bodemo vredni s njim, in s vsimi svetniki in angeli tebi večno hvalo prepevati, kteri si vse časti in hvale vreden. Amen.

XXIV. Dan marca ali sušca.

Sveti Gabriel, arhangel.

Kedar je Bog k svojemu ljudstvu govoril o velikih skrivnostih in preimenitnih rečeh, se je to zmirom po verhangelu zgodilo. Za nas grehu in večnemu pogubljenju zapadene ljudi je pa najimenitnejša in naj važnejša skrivnost včlovečenje Jezusa Kristusa in naše odrešenje. Kdaj, kako in od koga bi človeštvo imelo rešeno biti, je od Boga poslan nadangel Gabriel u treh različnih dobah naznanil. Najpred je bil poslan k preroku Danielu, kateri je s judovskim ljudstvom u Babilonskej sužnosti zdihoval, in je njemu, kó je ravno naj gorečejše za svoje nesrečno ljudstvo molil, naznanil čas, u kterem se ima obljubljeni odrešenik roditi in svoje ljudstvo spasiti ali rešiti rekoč: „Daniel! Zdaj sim prišel, da te podučim, in da umiš. U začetku tvojih prošenj je izšlo povelje; jaz pa sim prišel, da ti razodenem, da si hvale vreden mož. Poslušaj tedaj zvesto govorjenje, in razumi prikazen. Čas je prikrajšan, in sedemdeset tednov je odločenih nad tvojim ljudstvom in nad tvojim svetim mestom, da jenja pregrešenje, in konec vzame greh, in se zbriše krivica, in se približa večna pravica, in se dopolni razodenje in prerokovanje, in se pomazili Sveti svetih. Vedi tedaj in razumi: Od izhoda povelja, da naj se spet sozida Jeruzalem, do Kristusa vladnika bo sedem tednov, in dva in šestdeset tednov; in spet bodo sozidane ceste in zidovi u stiski časov. In po dva in šestdesetih tednih bo umorjen Kristus, in ne bo njegovo ljudstvo, katero ga bo zatajilo. In mesto in svetišče bo razdjal ljud s prihodnim vajvodom; in njegov konec bo razsip, in po dokončanem boju bo namenjena pušava.“ To se pravi: Mesto se bo spet pozidalo, in kraljestvo božje, za ktero ti prosiš, povernilo u 70 letnih tednih, kakor so jih Judi šteti navado imeli (po našem: 490 let); greh bode pokončan, in Odrešenik bo došel. Ko bode pa vse dopolnjeno, in ljudstvo svojega Odrešenika zaverglo, ga bode Bog zapustil; mesto Jeruzalem bo razdjano, ljudstvo razkropleno.

Tako je govoril nadangel Gabriel k Danielu, in mu je predpovedal, kdaj Mesia pride, kaj se bode s njim godilo, in kaka osoda čaka mesta Jeruzalem in njegovega tempelna.

U drugo je bil poslan ti arhangel k duhovnemu Cahariu, očetu sv. Joaneza kerstnika, ko je on ravno Bogu u tempelnu daroval. Na pravej strani altarja stojé je začel k njemu govoriti: „Ne boj se Caharia, ker uslišana je tvoja molitva. Tvoja žena Elizabeta ti bo sina rodila, in ime Joanez mu daj. On ti bo u veselje in u radovanje, in veliko se jih bode nja rojstva razveselilo; zakaj on bo velik pred Gospodom. Vina in močne pijače pil ne bo, in bode že u svoje matere telesu s svetim Duhom napolnjen; in veliko otrok izraelovih bo k Gospodu njih Bogu preobernul; in on pojde pred njim u duhu in u oblasti Elia, da oberne serca očetov otrokom, nevernike k modrosti pravičnih pripelja, in Gospodu popolno ljudstvo pripravi.“

S temi besedami je napovedal Gabriel predhodnika Jezusa Krista, našega Odrešenika, in je kaznoval Caharia s nemoto, ker ni véroval besedam njegovim.

Tretjikrat je bil poslan sv. arhangel Gabriel, da bi prečistej devici Marii prevažno in za nas najradostnejše poročilo prinesel. On jo pozdravi, rekoč: „Češena, milosti polna; Gospod je s teboj; žegnana si med ženami!“ Ker je pa Gabriel vidil, da se je devica teh besed prestrašila, jej serce dela in pravi: „Ne boj se Maria! ker milost si najšla pri Bogu. Glej! spočela bodeš u svojem telesu, in rodila Sina, in ime mu Jezus daj. Ti bode velik in sin Najvišega imenovan; in Gospod Bog mu bo dal sedež Davida, njegovega očeta, in bode kraljeval u hiši Jakobovej vekomaj, in njegovega kraljestva ne bo konca.“ Prečista Devica je bila u vsih rečih presvetej volji božjej vdana; ker pa ne vé, kako bo izvoljena mati postala, in vendar devica ostala, ji viši angel Gabriel pové, da bo sv. Duh u njo prišel, in moč Najvišega njo obsenčila, in da bo Sveto, (déte) katiro bo iz nje rojeno, ter ji še verh tega oznani, da je tudi njena teta Elizabeta, od koje so govorili, da je nerodovita, u šestem mescu noseča, in Maria prelepo odgovori: „Glej, dekla sim Gospodova; zgodi se mi po tvoji besedi.“ To izporočivši se arhangel Gabriel k njemu poverne, kteri ga je poslal. Iz vsega tega se vidi, da je sveti arhangel Gabriel pošiljan bil u najimenitnejših in najsvetejših zadevah, zatorej cerkveni

učeniki po pravici mislijo, da je eden najviših nebeških duhov, kar tudi njegovo ime poterdi, katiro toliko znamenuje, koti „moč božja.“ Kakor se tedaj včlovečenja Jezusa odrešenika našega vsi lehko veselimo, tako se tudi spodobi, da njega častimo in se njemu priporočamo, ki nam je vse to oznanil, naj nam izprosi, da bomo vredni vživati veliko srečo odrešenja in izveličanja, kojega nam je sv. arhangel Gabriel veselo napovedal.

Nauk in posnema.

1. Sv. arhangel Gabriel, ki je hitro šel, kamorkoli ga je Bog poslal, nam izgled daja, kako hitro in dobrovoljno imamo tudi mi božjo voljo dopolnovati, če hočemo Bogu dopasti. Pokoršina in zatajevanje svoje volje je Bogu posebno prijetna čednost. „Pokoršina je boljša memo darov,“ pravi večna resnica. Položimo roko na svoje serce in se vprašajmo, kako smo kaj mi božjim zapovedim pokorni bili?

2. Arhangel Gabriel pozdravi Mario rekoč: „Češena si Maria, gnade polna!“ Tako pozdravljaj Mario tudi ti, kadar angelsko pozdravlenje opravljaš, ali sv. roženkranc moliš; samo glej, da se to iz serca, ne samo s jezikom stori. — Arhangel Gabriel Marii pravi: „Ne boj se Maria, kajti si gnado najšla pri Bogu.“ Te besede angelske nas učé, da se nam ni bati; dokler u gnadi božji živimo; Bog je naš prijatelj in varh, in če je Bog s nami, kdo bo zoper nas? Kdor pa skoz smerten greh gnado in prijaznost božjo zgubi, on ga nima, na kogar bi se zanesil; nima zavetja, ne zaupanja pravega. Ohrani torej naj veči zaklad posvečjoče gnade božje; in če tebi očita tvoja vest, da nisi u stanu milosti in prijaznosti božje, hiti brez vse pozamude, da njo skoz pravo pokoro pozadobiš, ter se Marii priporočiš, ki je pribežališe grešnikov, naj tudi za tebe pri Bogu gnado najde in izprosi. K temu nas sv. Bernard lepo opomina, rekoč: „Išimo milosti božje, pa iskajmo njo po Marii, zakaj kar ona iše, tudi najde.“ Tudi sv. Bonaventura uči: „Kdor od Boga milosti zadobiti želi, pristopi s pobožnim sercom k preblaženej Devici, kakor k naši besednici; ker je Maria mati vsmilenja, nam ne bo odrekla, česar njo prosimo.“

Molitva.

O Bog, kteri si med angeli arhangela Gabriela izvolil, nam skrivnost svojega včlovečenja oznaniti, dodeli milostivo, naj mi, kteri njegov spomin na ovem svetu obhajamo, njegovo prošnjo u nebesih občutimo; ki živiš in kraljuješ s Bogom Očetom u edinosti sv. Duha Bog, na vse večne čase. Amen.

XXV. Dan marca ali sušca.

Oznanenje device Marie, in včlovečenje Sina božjega.

Zavolj greha pervih starejšev bi imelo celo človeštvo pogubljeno biti, ali vsmileni Bog ni hotel, da bi ljudje kakor prevzetni angelji na vekomaj zaverženi bili, in je jim Odrešenika obljubil, kateri jih bode spet s Bogom Očetom spravil, in jim tudi zgubljene sinovske pravice pridobil. Čez štiri tisuč (tauzent) let je minulo, prej da je tisti čas nastopil, katerega je neskončna milost in modrost božja pripravnega spoznala, svojo že pervim starejšem storjeno obljubo spolniti. Ko je določni dan nastopil, pošlje Bog arhangelja Gabriela, katiri je že 400 let poprej preroku Danielu prihod in smert Odrešenika sveta, in neke mesce poprej duhovniku Cahariu rojstvo predhodnika Odrešenikovega napovedal, u mestice Nazaret k devici Marii, ki je bila rodu Judova in iz rodvine kralja Davida. Po posebnej božjej naredbi je bila Maria zaročena s pravičnim Jožefom, ki je bil tudi iz Davidove rodvine, ktera sta pa tudi u zakonskem stanu devično čistost neomadežvano ohranila. In ker je ona po božji previdnosti že od večnosti odločena bila za mater Odrešenika, jo je Bog s vsimi gnadami obilno obdaril, pa tudi skoz svojo svetost in pravičnost je bila čez vse ljudi povišana. Bila je izgled vsih

svetih čednosti. Kakor sveti očetje terdijo, je devica Maria ravno molila, in Boga živo prosila, da bi se človeškega rodu vsmilil in že davno obljublenega Odrešenika poslal, kar stopi pred njo arhangel Gabriel, in jo pozdravi, rekoč: „Češena, milosti polna; Gospod je s teboj; žegnana si med ženami!“ Maria to slišati, se silno prestraši, in premišljuje, kakšno bi bilo to pozdravljenje. Ali angel dalej govori: „Ne boj se Maria! ker milost si najšla pri Bogu. Glej! spočela bodeš u svojem telesu in rodila Sina, in imenuj njegovo ime Jezus. On bode veliki in Sin Najvišega imenovan; in Gospod Bog mu bo dal sedež Davida, njegovega očeta, in bo kraljeval u hiši Jakobovej vekomaj, in njegovega kraljestva ne bo konca.

Kaj je Maria pri teh besedah u svojem sercu občutila, se da ložej misliti kakor popisati. In čeravno ona ni dvomila nad tem, kar ji je angel pravil, vendar nikakor ni mogla ponižna devica zapopasti, kako da je Bog na njo se ozerl in jo mater Odrešenika izvolil. Zraven jo je tudi skerbelo, da bi devične čistosti ne zgubila, katero je bila svojemu Bogu že obljubila; zatorej vpraša angela: „Kako se bo to zgodilo, ker moža ne poznam?“ Na to odgovori angelj, da bode ona sicer mati postala na čudopolni način, pa svoje devične čistosti ne bode zgubila, ter pravi: „Sv. Duh bo prišel u te, in moč Najvišega te bo obsenčila; in zatega voljo bo Sveto, ktero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji.“ In jej dokazati, da je pri Bogu tudi mogoče, da bo ona mati zraven pa vendar čista devica ostala, še pristavi: „In glej Elizabeta, tvoja teta, je tudi spočela sinu u svojej starosti, in ti mesec je že šesti tiste, ki je imenovana nerodovitna, ker pri Bogu ni nemogoča nobena reč.“ To je spokojilo devico Mario popolnoma, in vsa polna ponižnosti odgovori: „Glej! dekla sem Gospodova; zgodi se mi po tvojej besedi.“ U tem trenutku je spočela od svetega Duha in „Beseda se je včlovečila.“ Sin božji je vzel podobo služavnika na se, in je tako samega sebe ponižal. Maria je pa povišana nad vse druge stvari, ker je postala mati kralja nebes in zemlje. Sin božji je postal pravi človek, pa vendar zajedno Bog ostal. Maria je postala prava mati Gospodova, pa vendar ni prenehala čista devica biti. O kako velike, nezapopadljive skrivnosti so to!

Ednoglasno imenujejo cerkveni učeniki včlovečenje edinorojenega Sina božjega največo skrivnost, katera se je od

začetka sveta sem zgodila; skrivnost, katera preseže vso pamet angelsko in človeško; skrivnost, katera pričuje neskončne božje popolnosti, posebno njegovo nezapopadljivo modrost, neskončno ljubezen in dobrotljivost. Kdo more ljubezen prav zapopasti, s katiro je nas Bog ljubil, ker je svojega edinorojenega Sina nam za Odrešenika in Zveličarja poslal? Ali mar Bog nas k svojej sreči ali blaženosti potrebuje, ali mu moremo zato kaj vgodnega storiti? Ali ni ravno njegova nezmerna ljubezen do nas bednih stvari, in njegovo preveliko vsmilenje storilo, da je nam svojega Sina poslal, da bi nas podučil, posvetil, odrešil, novo moč dodelil in zveličal? — Zato sam Zveličar pravi: „Tako je Bog svet ljubil, da je svojega edinorojenega Sina dal, da vsakteri, ki u njega veruje, ne bo pogubljen, ampak večno življenje ima.“

Kako dolgo popred so očaki, preroki in vsi pravični starega zakona zdihovali in klicali po obljubljenem Odrešeniku! Dan današni je bilo vse njih klicanje in zdihovanje spolnjeno. Danes se je začelo odrešenje človeškega rodu. Kogar serce se dans, če to prav pomisli, ne razširi in od veselja ne poskakuje?

Kako veliko hvalo smo dolžni dati dans neskončno dobrotlivemu Bogu za toliko nezapopadlivo dobroto! Vsi angelji u nebesih so takrat, ko se je Sin božji včlovečil, njega ponižno in s spoštovanjem molili, kakor sv. Paul u svojem listu do Hebrejov priča; koliko več smo mi dolžni ravno to storiti, ne samo danes, ampak vse svoje žive dni. To se lehko zgodi pri svetej maši, in tudi zjutrej, opoldne in zvečer, če nas zvon opomni angelsko češenje moliti. —

Nauk in posnema.

Današni praznik je dan božje ljubezni do nas, zakaj iz ljubezni do nas pošlje Bog Oče svojega edinorojenega Sina na svet — iz ljubezni do nas pride Sin božji iz nebes u devično telo Marie — iz ljubezni do nas obsenči sv. Duh blaženo devico in dopolni nezapopadlivo skrivnost včlovečenja Jezusa Kristusa. Zato se tudi spodobi, da bo ti dan — dan naše ljubezni do Boga. Obudi tedaj gorečo ljubezen u svojem sercu in moli ves ponižen Besedo, ki se je dans včlovečila. S kako pobožnostjo in ponižnostjo je Maria devica Zveličarja spočela, in kako polno ljubezni, hvaležnosti in ponižnosti je bilo njeno serce po spočetju! Premišljuj to sam pri sebi in nasleduj sveto Devico pred in po svetem obhajilu. Očisti svojo vest u zakramentu svete po-

kore in ozaljšaj svojo dušo skoz vajo u čednostih, posebno vere, upanja in ljubezni, in imej goreče želje s svojim Zveličarjem u zakramentu svetega rešniga telesa se zediniti. Po svetem obhajilu pa spet obudi véro, upanje in ljubezen, moli ponižno Jesusa Kristusa, ga zahvali za toliko dobroto in se njemu popolnoma daruj; čim bolj se bodeš u tih čednostih vadil, tim več sadu boš iz svetega obhajila prejel. K temu je torej tudi več časa potreba. Če od spovednice berž k božjej mizi letiš in po svetem obhajilu cerkvo precej zapustiš, očitno dokažeš kako merzel da si, in kako slaba je tvoja véra u Jezusa Kristusa, katerega si ravno prejel. Če tedaj želiš vprihodno kaj več sadu iz prejemanja svetega rešniga telesa prejeti, moraš se k temu vredno pripravljati in tudi po obhajilu več casa svojemu Zveličarju darovati.

Molitva.

O Bog! kateri si hotel, da je tvoja Beseda po angelovem oznanenju od telesa device Marie meso na se vzela, dodeli svojim prošnikom, da, ker jo u resnici Mater božjo verjemo, se nam po njeni prošnji pri tebi pomaga. Po našem Gospodu Jezusu Kristusu. Amen.

XXVI. Dan marca ali sušca.

Sveta Eudoksia, spokornica.

Sv. Eudoksia, Samaritanskega rodu, je živela drugega stoletja po Kristusu u Celesirskem mestu Heliopol. Bog jo je

obdaril s nadobičajno krasoto in ojstrim umom, in gotovo bi bila ovih darov u slavo in hvalo svojega Stvarnika obračala, ako bi u svojej mladosti se bila učila pravega Boga in njega edinorojenega Sina spoznavati in častiti. Ali Samaritanska kriva véra, u katerej je bila Eudoksia izrejena, je bila smés paganskih vraž in nekterih resnic iz starega zakona. Živela je tedaj brez vsega strahu po svojih željah očitna grešnica, katera je svoje telo, hram svetega Duha, s nečistostjo omadeževala in s takim nesramnim življenjem si neizmerno bogastvo pridobila. Bila je zapeljiva zanka mladenčem, ki so njo dni in noči obiskovali in ji dare nosili, pa tudi u veliko pohujšanje vsega mesta kuga nesramnega življenja. Ali Bogu je dopadlo nad toto grešnico svojo neskončno miloserčnost skazati; na njej je pa bilo to podeleno milost božjo po vsej moči u dobro oberniti.

German, svet puščavnik je u mestu Heliopoli nekaj opraviti imel, in je prebival tačas pri nekem kristianu, katerega hiša je bila Eudoksijna. Menih je po svojej navadi po noči vstal in glasno zornice prepeval, potem je bral glasno iz nekih bukev od strahovitega peklenskega terplenja in od neizreklivega nebeškega veselja, da je Eudoksia, ki se je pri petju izbudila, vsako besedo lehko slišala. Njeno čutlivo serce se prestraši takih dosihdob neznanih reči, kajti še ni čula od pekla, ne od nebes, in pošlje berž zjutrej strežeta k sosedu prašat, kdo se je včerej pri njemu vgostinul, in gosta prosit, da bi k njej prišel. German pride, in ko je zvedela, kde da je, od kodar pride in kamor gre, ga vpraša, ali je to vse terda resnica, kar je ponoči na glas bral. On poterdi, da je vse gola resnica, in še pristavi, kdor pride u nebesa in kdor u pekel. Eudoksia vsa prestrašena jame plakati, rekoč: „Če je temu taka, sim vekomaj pogublena, vekom izključena od nebes, vekomaj bom u peklu gorela.“ Ni tako, je ji odgovoril pušavnik, tebi se še more pomoči. Jo vpraša dalej po véri in po njenem dosadajnem življenju. „Sim Samaritanka,“ mu je djala, „al da resnico povem, nobene vére se ne deržim; vérovala sim, kar sim hotla in živela, kakor mi je bilo milo in drago, in doprinašala vsaktere pregrehe.“ Pušavnik razlaga jej neskončno miloserčnost božjo tudi do največih grešnikov, in jo zagotovi, da je tudi njej še mogoče peklu uiti in zveličanej biti, ako ji le resnične volje ne manjka. „Kaj pa je mi storiti,“ vpraša dalej, „da ne bom pogublena, temuč vekomaj zveličana?“ — „Obžaluj svoje grehe,“ veli German, „daj se podučiti in kerstiti, poboljšaj svoje življenje in ostani u dobrem do konca stanovitna.“ Eudoksia obljubi vse to

storiti, da precej poklicati duhovnika in ga ponižno prosi, da bi jo u keršanskej véri podučeval. Duhovnik se zavzame, da se je miloserčni Bog na to očitno grešnico milostlivo ozerl; in ker vidi njeno resnično voljo se poboljšati, jej zavkaže zapeljive in mehkužne obleke se iznebiti, naj sedem dni sama od drugih ljudi ločena preživi, ti čas moli, se posti in svoje grehe obžaluje. Storila je vse na tenko, kakor ji je duhovnik bil naročil, kateri jo je u tem času u resnicah in skrivnostih katolške vére podučeval.

Ko je bilo ovih sedem dni minulo, je šla u spokorni obleki k škofu Teodatu, in ga je kleče za sveti kerst prosila. Rad je škof u to njeno prošnjo privolil. Veliko veselje je bilo u celej ondašni katolškej občini nad njenoj pokoroj. Svoje služne in strežaje Eudoksia bogato obdari in poslovi, pa jih tudi opomni, naj sledé njenemu izgledu. Vse svoje premoženje razdeli vbogim, ničesar noče ohraniti, kar si je po grehu bila zaslužila. Začela je potem tako ojstro in spokorno živeti, da se celo mesto temu ni moglo dosti načuditi. German je čez nekaj časa sopet u mesto prišel, in ker je vidil njeno spokorno življenje, ji svetuje u pušavo se podati, ker bi tam manj priložnosti imela u svoje stare pregrehe zapasti. Eudoksia ga vboga, ter si ne daleč od Germanove bajte tudi svojo postavi, kder je vedno u silo ojstrej pokori živela.

Neki dan pride žlahnič Filostrat, kateri je popred s Eudoksio u grešnem znanju živel, kakor spokornik u pušavo, ter od Germana dovoljenje dobi ś njo se pogovoriti zavolj svojega svetega predvzetja. Ali hitro je Eudoksia njega slab namen spoznala, njega s ojstro besedo posvarila in resnično pokoro delati mu naročila. Veliko let je potem u ojstri pokori živela, in vedno Boga serčno hvalila, da jo je tako čudovito peklu otel. Dodelil ji je Bog tudi dar čudeže delati, in mnogo paganov se je po njih spreobernilo. Ko je pa Vincenci, paganski stotnik to zvedel, jo je dal ob glavo djati, da bi več paganov malikovanja ne zapustilo, in se ne pokristianilo.

Nauk in posnema.

1. Sv. Eudoksia je tako globoko u pregrehe zapadla, ker ni znala keršanskega nauka; ni spoznala Boga, ne svete volje božje; in tudi ni vedela, kaj je konec in cil našega življenja na svetu. Kako smo kristiani srečni, ki se že lehko iz mladega učimo Boga in njega sveto voljo spoznavati, in da bi tej sveti volji zadostevali, vedno milosti božje u svetih zakramentih dobivamo. Na našej volji je tedaj samo ležeče, da se čednosti primemo in grehov skerb-

no varujemo. Ali kteri kristian mar ne vé, da krivični ne bodo kraljestva božjega posedli, ne kurbirji, ne malikovavci, ne prešestniki, ne mehki, ne nečisti s svojim spolom, ne tatje, ne lakomniki, ne pijanci, ne opravlivci, ne odertniki? — Kdor tedaj izmed nas ne živi po dobro spoznanej volji božjej, huje greši, kakor Eudoksia pred svojim spreobernenjem; zakaj: „Kedar bi vi slepi bili, bi greha ne imeli,“ pravi Kristus, „ali sada pravite: Vidimo! zato vaš greh ostaja.“

2. Sv. Eudoksia se spreoberne in spokori, ker sveto petje sliši in čuje branje od strašnega pekla, in od veselih nebés. Ako bi se ne bila prebudila in tenko poslušala, kaj je sv. German svetega čital, bila bi u svojih grehih zaspala vékomaj. Tako tudi izveličanje tvoje za majhino dobro delce lehko visi, ako ga opustiš, lehko se vekomaj pogubiš; ga pa storiš, zabobiš gnado prave pokore in poboljšanja. Tako je bila nekemu spokorniku ali spokornici kratka molitvica, ktero je opravljal, sveta bratovšina, kteri se je pridružil, pridiga, ktero je slišal, svet mision, kterega je skerbno objiskal, zlata priložnost vsmilenja božjega. „O pravem času te bom vslišal, o svojej dobi se te bom vsmilil,“ govori neskončno vsmileni, pa tudi pravični Bog. Glej in skerbi, da kadar njegov glas zaslišiš, mu svojega serca ne zapreš, marveč hitro odpreš, kakor sv. Eudoksia.

Molitva.

O Gospod Jezus Kristus! kateri si na svet prišel, da vsaki, kateri u te veruje, se ne pogubi, temuč ima večno živlenje: daj nam na priprošnjo sv. Eudoksie tvoje zapovedi prav spoznati, pa tudi tvojo milost, tajiste zvesto dopolniti. Smo pa kakor Eudoksia hudo storili, pomagaj nam, da se bomo tudi po njenem izgledu prav spokorili in došli po poti prave pokore u večno živlenje. Amen.

XXVII. Dan marca ali sušca.

Sveti Irenej, škof in mučenik.

Po svedočbi Eusebia u cerkovnej dogodivšini je začela leta 284, ko je Dioklecian rimsko cesarstvo prevzel, za kristiane prav pokojna doba. Svobodno so smeli svojo véro spoznavati, cerkve stavljati in cerkovne obrede obhajati, clo na cesarskem dvoru je bilo mnogo kristianov, katiri so visoko čislani visoke službe imeli. Celih 13 let se je Dioklecian kristianom pravičnega in milostivega skazoval, zdaj pa na enkrat zavkaže, ali nadražen od sovladarja Galeria, ali od paganskih modrijanov, ali zapeljan od lastnih vraž, kristiane

kruto preganjati. To preganjanje je bilo tim okrutnejši, čim neočakovanejši je navstalo, in čim dalej je terpelo. Vse poprejšno preganjenje ni bilo tako hudo kakor sadajno. U tej dobi je bil usmerten tudi Irenej, Sremski škof.

Sv. Irenej je bil rojen u Sremu, starem mestu nekdajne Panonie, nevernih starišev sin; ali Bog mu je milost dal sveto véro Jezusovo spoznati, in od mladih nog po nji lepo živeti. Bil je mož bogabojen in zlo mirnega duha, in tako popolnoma vreden imena Irenej, kar toliko kakor „Tihi“ znamena, je bil oče velike družine, ko je bil od Sremljanov za škofa izvoljen. Vedili so, da vrednejšega ne najdejo od Ireneja, katiri bi tako nevstrašeno in s tako prav evangelsko prostoto keršansko véro oznanoval. Branil se je sicer Irenej to dostojnost prevzeti, ko je pa na neprestane prošnje Sremljanov u to privolil in za duhovnika posvečen bil, se je milost božja obilno na njega izlila. Odrekel se je zdaj svojej ženi, ter je njo samo s duhovno ljubeznijo ljubil u popolnej zderžljivosti, kar je tudi ona sklenila. Njegova gorljivost u oznanovanju besede božje, njegovo sveto živlenje je zbudilo mu pri paganih mnogo neprijateljev, katiri so ga pri ondašnemu oblastniku Probu zatožili, kteri je dal vkaz naj prej škofe in mašnike u ječo pometati, naj bi vérni brez pastirjev opešali. Ko je bil k Probu pripeljan se začne med njima sledeči pogovor:

Prob: Moli naše bogove. Irenej: Kdor moli bogove, bo končan. Pr. Najmilostivejša cesarja sta vkazala, ali bogove moliti ali pa grozovitne muke prestati. Ir. Meni vkazuje zapoved mojega Boga, dati se rajši umoriti, kakor njega zatajiti in čertom darovati. Pr. Daruj, sicer te dam mučiti. Ir. Če me umoriš, bodem deležen terplenja in smerti svojega Odrešenika.

Oblastnik vkaže zdaj svojim služabnikom ga po vsem životu nevsmiljeno raztergati, in ga potem vpraša: „Glej, kaj pa k temu rečeš, Irenej?“ Irenej odgovori: „Glej, jaz darujem svojemu Bogu, in spoznavam njegovo sveto ime, kateremu sim vedno daroval!“ Ko je bil svetnik ves u kervi, pritečejo njegovi starši, žena in otroci. Vse je jokalo pred njim in mu prigovarjalo s milimi besedami oblastnika vbogati, in bogovom darovati. On jim pa odgovori: „To se besede Gospoda mojega Jezu Krista: Kdorkoli mene zataji pred ljudmi, tega bodem tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, kateri je u nebesih. Torej vedite, moji ljubi, da se ne dam odverniti

od božje zapovédi ne smilimi besedami ne s cesarjevim žuganjem, temuč terdno si bom prizadeval to doseči, k čemur sim od Boga poklican.“

Oblastnik mu spet prigovarja bogovom darovati, da bi svoje življenje ohranil. Irenej mu pa odgovori: „Ohraniti hočem svojo dušo, in skerbim za njo, da bode vekomaj srečna.“ Prob ga da opet u temnico vreči, kder je mnogo dni različne muke terpeti moral.

Po nekem času je bil Irenej spet k sodbi pripeljan. Prob mu vkaže: „Zdaj daruj, Irenej! sicer te zadene najhujša kazen.“ Ali on mu odpove: „Delaj kar hočeš s menoj, pa nikolj ne boš pričakal, da bi jaz storil, kar želiš.“ Prob serdit vkaže sv. Ireneja hudo terpinčiti. Pri vsem tem Irenej pravi: „Jaz imam ednega Boga, katerega častiti sim se že iz mladega naučil. Njega molim, kateri mi u vsih rečih moč daje, njemu tudi darujem. Malike pak, ki so jih človeške roke naredile, moliti ne smem.“ „Reši se smerti s pokoršino,“ mu svetuje oblastnik. „Rešim se smerti,“ mu svetnik odgovori, „ako te ne poslušam; ker tako bom dosegel večno življenje.“ Prob ga praša, ima li ženo, otroke in starše? On mu odgovori, da jih nema: „Kdo so bili ti, kateri so nedavno tako milo jokali?“ ga vpraša Prob. „Imamo zapoved Jezusa Krista,“ reče svetnik, katira pravi: „Kdor ljubi očeta in mater več kakor mene, ni mene vreden, in kdor ljubi sina ali hčer več kakor mene, ni mene vreden.“ Sopet mu reče oblastnik: „Daruj saj iz ljubezni do njih,“ Ali sv. škof odgovori: „Moji sinovi imajo za očeta samega Boga, katerega jaz molim; on jih za more ohraniti, ti pa stori, kar je tvojega.“

Sodnik ga na to obsodi rekoč: „Ukažem nepokornega Ireneja u vodo vreči.“ Sv. Irenej se nad to sodbo začudi, in mu pravi: „Ker si bil silno serdit, sim zaupljivo čakal iz tvojih ust hujega obsojenja. Prosim te, zlo nevsmileno me umoriti, da bodeš spoznal, kako radi mi kristiani terpimo za vero iz ljubezni do Boga.“ Oblastnik je bil zlo razžaljen s tim govorjenjem; ukazal ga je hudo mučiti, s mečem umoriti in njegovo telo u vodo vreči. Mučenik hvali za to Boga rekoč: „Gospod Jezus Kristus! zahvalim te, da si mi dal poterpežljivost u vsih bolečinah, naj se mi odpro nebesa, da jaz, tvoj hlapec Irenej, za tvojo sveto véro umorjen, pridem u tvojo večno čast.“

Ko je bil to molitvo odmolil, je bil umorjen in njegovo sveto telo u Savo verženo. To se je zgodilo leta 304 pet in dvajstega marca.

Nauk in posnema.

„Moji sinovi imajo za očeta njega samega Boga, katerega jas molim, on jih more ohraniti,“ tako je pravil sv. Jernej oblastniku Probu, ko mu je svetoval darovati malikom, in svoje življenje zavolj svojih otrok ohraniti. Zares, dragi kristian, Bog je oče vdov in sirot. Ta misel potolaži gotovo vsakega keršanskega očeta in vsako keršansko mater, kedar iz smertne postelje na svoje otroke pogleda. Ali bi mar bilo mogoče, da bi Bog za vdove in sirote ne skerbel, on, katiri skerbi za ptice pod nebom in za cvetlice na polji, in jih živi. „Ali more pozabiti mati svojega otroka, da bi se ne smilila sina svojega telesa? tako govori Bog po Izaii preroku; in ako bi ga pozabila, jaz ga vendar nočem pozabiti.“ — Nasproti mora pa misel, da je Bog oče vdov in sirot, take zapušene deca podbujati, da bi skoz pobožno in keršansko življenje vredni postali ljubezni svojega nebeškega očeta. Ta misel ima pa tudi vsakega podbujati, vdovam in sirotam pomagati, ga mora ostrašiti, jim kako krivico storiti ali jih stiskovati. Stiskovanje vdov in sirot je clo u nebo vpijoči greh. O da bi tudi ne bilo najti nevsmilenih in krivičnih sodnikov, katiri, ali iz straha pred ljudmi, ali u vpanju obilnega plačila zadeve sirot svojevoljno alj odkladajo ali krivo razsodujejo, ali njihove pravične prošnje merzuto poslušajo. Ne pozabimo, da je Bog pravičen sodnik, in da kdor vsmilenja ne skazuje, tudi vsmilenja ne najde.

Molitva.

O Gospod! katerega vsmilenje je neskončno in katerega dobrota je neizmerna, dodeli nam, prosimo, to milost, da bomo vedno svoje serce in roke vbogim, vdovam in sirotam odperte imeli, in da bomo skoz vredne dela vsmilenja nekdaj tudi pred tvojim pravičnim prestolom vsmilenje najšli, po Jezusu Kristusu. Amen.

XXVIII. Dan marca ali sušca.

Sveti Onezim.

Zares čudno je, kako morejo ljudi, katiri se kristiani imenujejo, druge zaničevati, ki so vbogi ali nizkega stanu, ker je bil tudi naš izveličar Jezus Kristus tako vbog, da je sam djal: „Lesice imajo svoje jame, ptice svoje

gnjezda, ali Sin človeka nima, svojo glavo kam položiti.“ In sveto pismo pravi: „On je sam sebe k nič storil, in je podobo hlapca na se vzel.“ Kdor svojega bližnega zaničuje, ker on nima denarjev, ali lepe obleke, ali svoje lastne hiše, in si svoj kruh s delom prislužiti mora, on nima duha Jezusovega. Kako bode enkrat takega napuhnjenega posvetneža sklelo, če bo tam marsikter vbog posel častit in od Boga povišan, dokler bo visok in bogat zaničevan in od Boga zaveržen, kako se je onemu bogatemu godilo, ki je vbogega Lazara za kanec vode prosil.

Ravno tako hudo, in u marskterem obziru še hujše je, če kdo svojega bližnega zato zaničuje, ker je očiten grešnik. Saj ne veš, kaj bode s njim, in kaj bo s teboj. Ti lehko še u veče grehe padeš, on se pa spokori in svetnik postane. Eden apostolov je obupal, in se obesil, na križu viseč hudodelnik je pa pri Jezusu milost dosegel, in je u svet raj prišel. Če se je kdo zlo pregrešil, moli zanj, ter si prizadevaj, njega k Bogu pripeljati; to je u resnici keršansko delo, zakaj Kristus ni kaj drugega na sveti delal, kakor iskal, kar je bilo zgublenega.

Posebno lepo nam kaže življenje Onezima, svetnika današnega dneva, kako se Duh božji vsmiluje bornih grešnikov, ki se od njega voditi dajo.

Ob času apostolov je živel u mestu Kolosa u Frigii na jutrovem bogat mož s imenom Filemon, katerega je bil sv. Paul spreobernul. Tedaj niso imeli poslov, ampak le sužne, kakor je še to sdaj navada pri Turkih in amerikanskih kristianih. Sužni ne dobivajo plače, in se ravno tako kupujejo in prodavajo koti delavna živina. Filemon je tudi imel nekega sužna, kateremu je bilo Onezim ime; bil je pa malopridnež, kateri je svojemu gospodu slabo služil, njemu zmirom skrivej kaj izmikoval, in mu je slednič vtekel. Pobegnen pride u Rim, kder ga apostol Paul sreča.

Akoravno je apostol Paul veliko dela imel s spreobernenjem celih narodov, se mu je vendar vredno zdelo, vbogega grešnika Onezima podučiti, spokoriti in kerstiti. Na to ga pošlje njegovemu gospodu Filemonu u Koloso s listom nazaj, kateri se u svetih pismih najde, in preljubeznivo lepo pisan bere.

Potem ko sv. Paul u tem listu Filemona pozdravi in ga zavolj njegove žive vere in ljubezni pohvali, katiro drugim skazuje, piše dalej: „Jaz te prosim za svojega sina Onezima, katerega sim u železju rodil, kateri je bil nekdaj tebi za nič, zdaj pak meni in tebi po-

maga, katerega sim tebi nazaj poslal. Ti pak njega, kakor moje serce sprejmi. Rad bi ga hotel pri sebi obderžati, da bi meni namesto tebi u železju evangelja stregel. Brez tvojega svêta pa nisim hotel nič storiti, da bi kde tvoja dobrota ne bila prisilena, ampak radovoljna. Zakaj morebiti je on zato na neki čas tebi pobegnul, da bi ga ti za vselej nazaj dobil, ne več kakor sužnega, ampak namesto sužnega kakor brata, zlasti meni, koliko več pak tebi preljubega, tako dobro po mesu, kakor u Gospodu. Ako tedaj ti mene za prijatelja imaš, sprejmi ga kakor mene. Ako je pak tebi kaj škode storil, ali je tebi kaj dolžen, meni pripiši. Jaz Paul sem pisal s svojo roko. Jaz bom plačal; nečem reči, da si ti sam sebe meni dolžen. Taka je le, brat. Jaz te bodem u Gospodu vžival; poživi ti u Gospodu moje serce. Ker se na tvojo pokoršino zanašam, sim tebi pisal, ker vem, da bodeš ti še kaj več storil, kakor jaz tebi rečem."

Kar je sv. Paul prosil in upal, je tudi Filemon storil. On svojega sužeta Onezima, ki je s listom apostola Paula u Koloso prišel, nikakor ni kaznoval, ampak ga je svobodnega storil, ter ga je spet u Rim apostolu poslal, da bi njemu, ki je že 63 let star bil, stregel. Popred nezvest služen Onezim se je tukaj tako lepo obnašal, da ga je apostol vrednega spoznal, ga za diakona posvetiti. Tudi svoj list do Kološanov je po Onezimu tje poslal.

Nekteri pišejo od Onezima dalej, da je bil u Hispanio poslan, tam svet evangelj oznanovat, in ko je spet u Azio nazaj prišel, je bil za škofa u Efezu posvečen, kder je popred sveti Timotej škof bil. Pravijo tudi, da je bil kakor gorljiv kristian in škof u Rimu kamenovan. Njegovo godovno se 16. svečana obhaja.

Nauk in posnema.

Naj zaničlivejša in naj huj zaverženа stvar u starodavnih časih je bil sužen, posebno ako je kaj vkradel in vtekel. In vendar nam kaže življenje Onezima, da se Bog tudi takega vsmili, ker mu je Bog toliko milosti podelil, da se je spreobernul, spokoril, in clo svetnik postal. In ker sta sv. Paul in Filemon duha božjega imela, sta se temu sužnemu dobrotliva skazala, in Bog je po njima Onezimu svojo veliko milost skazal.

Glej, to nam dokazuje, kako žlahna je duša, in koliko dobro delo, ako po svojem stanu Boga posnemaš, in zaničevanim in zaverženim ljudem prav veliko vsmilenja skazuješ. Grešniku pomagati, da se poboljša, nevednega, sirovega človeka podučevati in ga izobraževati, od sveta zapušenega oserčevati, in se za njega potegovati, ljudi zavolj nizkega stanu in vboštva ne zaničevati, ampak prijazno s njimi ravnati: to se pravi Boga posnemati, katiri se naj rajši k nizkim oberne, in tudi grešniku milost podeli, se spokoriti. Tako beremo od vsih takih svetnikov, kateri so bili visokega stanu, da so posebno lepo in milostlivo ravnali s vbogimi, zaničevanimi grešniki. Kdor je pa napuhnjenega serca in meni, da kmet in posel, ali siromak in jetnik ni toliko vreden, da bi s njim lepo ravnal, da bi ga za brata spoznal, u tem ni duha Jezusovega, ampak u njem vlada duh našega sovražnika, tistega angelja, ki je skoz napuh hudič postal.

Molitva.

O Bog, ki nočeš smerti grešnika, in si tudi svojemu služavniku sv. Onezimu vsmilenje skazal, da se je spokoril in po tvojej milosti odpušanje grehov in večno zveličanje dosegel, prizanesi tudi nam, ki svoje grehe spoznamo, in dodeli nam milostlivo dar prave pokore, odpušanje grehov, in moč tvojo sveto voljo zmirom spolnovati, po tem življenju pa tebe od obličja do obličja gledati in vživati. Amen.

XXIX. Dan marca ali sušca.

Sveti Joanez Terista, spoznovavec.

Več koti 1200 let je že minulo od teh dob, kar je Mohamed, vtemeljitelj mohamedanske ali turške vere u Arabii živel. On je sicer spoznal, da je Jezus Kristus božji poslanec in prerok, ali za Sina božjega ni ga hotel spoznati, temuč je terdil, da je on sam, Mahomed največi prerok, še veči ko Jezus. Vera, katero je vtemeljil, je smes židovskih (judovskih) in keršanskih resnic in lastnih domišljij in laži; in to vero je on s svojimi priverženci silovito s ognjem in mečem razširjal med pagani, židi in kristiani.

Narodi, kateri so se ove vere poprijeli, so se zvali naj prej Saraceni, potlej pa Turki, in so privihrali pogosto tudi u naše krajine. Bicantiško cesarstvo so si celo prisvojili, in še dan današni ječi veliko tudi slovanskih kristianov u krutem turškem robstvu. Tudi u Sicilio in Hispanio so priderli koti huda nevihta, tamošnim kristianom svojo vero vrivat, ter so več stoletij tam gospodarili.

Ob tistem času, ko je Sicilia Saracenom podveržena bila, pred nekimi 700 letami, so pošiljali od ondod svoje barke, u na bregu adriaškega morja ležeče mesta plenit in razdevat. Pri takem napadu je bil tudi neki grof ubit in njegova sopruga vjeta in odpeljana. Ker je bila zalega obraza, jo neki saracenski knez za svojo ženo vzeme, akoravno je še iz pervega zakona otroka pričakovati imela.

Rodila je dečka, katerega je hotla prav skerbljivo u keršanskej veri odgojiti in podučiti, tačas ko se je knez, katiri je dečka kakor svojega lastnega otroka imel, prav veliko prizadeval, njemu krivo vero lažnivega preroka Mohameda u serce vcepiti.

Za blagor svojega sina skerbna mati ga pokliče neki den k sebi, ko je bil že mladeneč prirastel, ter mu začne praviti, rekoč: „Moj sin! mene so vjeto sem pripeljali, in ta dežela ni moja domovina; tudi ti ni tvoj pravi oče, katerega si dosihdob za takega imel. Tvoj oče je bil Kalabrežki grof, katerega so ovi Saraceni umorili. Ti si tedaj po vsej pravici dedič njegove grofije; tudi bodeš u našem domačem gradu velik zaklad najšel, kateriga sva s tvojim očetom bila zakrila; tudi ti bodem napovedala mesto, kder ga bodeš dobil.“ Potem ga je spet svarila, da naj se varuje turške krivovere, da naj pred vsim za svojo dušo skerbí, in je pristavila, da zunaj keršanske vere ni zveličanja. Ker pa tukaj med Saraceni ne more svetega kersta prejeti, še manj pa živeti, kakor keršanska vera veleva, naj tedaj sklene toti kraj zapustiti in svoj pravi domač kraj u Kalabrii poiskati.

Tako mu je pobožna mati pogosto prigovarjala, in sicer ne brez vspeha. Terista, tako je bilo mladenču ime, sklene clo s smertno nevarnostjo u Kalabrio pobegnuti. Mati ga u tem sklepu potverduje, in mu svetuje, naj vse skerbi Bogu sporoči. Podarila mu je tudi majhen križec, katerega je dosdaj zakritega imela. Skrivej gre mladeneč u ladjico, in jadra proti Kalabrii. Nedaleč že od brega njega vgledajo saracenski stražniki, ter začnejo s pšicami u njega strelati. Menih, ki nam je življenje sv. Janeza Terista spisal, poveda, da je u tej nevarnosti križec u roke vzel, in proti stražnikom deržal, kateri, kakor okamneli njemu niso mogli kaj žalega storiti.

Srečno stopi Joanez Terista na breg Kalabrežke dežele. Ali ljudem se zavolj saracenske obleke sumljiv dozdeva, torej ga primejo in ga do škofa pripeljejo, ker so škofi ob

tem času tudi posvetno oblast imeli. Tukaj pove mladeneč, da je posebno zavolj kersta sem prišel. Ali škof mladenča skusiti hoče, ali resnico govori in ali se hoče zares kerstiti dati, ter mu reče: „U tvojih letih le stem moreš keršen biti, če tako željo do kersta imaš, da zato u vreče olje stopiti hočeš.“ Serčno odgovori mladeneč: „K vsemu sim pripravljen, ako me hočete kerstiti.“ Kmalo je bil na škofovo povelje velik ogenj napravljen, in kotel poln olja nad njega postavljen. In ko olje vreti začenja, izsleče mladeneč svojo gornjo obleko, ter se napravlja zadel kersta u vrelo olje stopiti. Škof viditi dobro voljo mladenča, ga objame in ga potem sam u keršanskej veri podučevati začne. In ko je bil dosti podučen, ga škof s veliko slovesnostjo kersti in mu da ime Joanez.

Pogosto zdaj mladeneč cerkvo obiskuje. Neki dan jame pazljivo vgledovati slike svetnikov, ter pričujoče poprašuje, kaj ta ali una podoba pomeni. Najde tam tudi podobo Joaneza kerstitela, od katerega mu nazoči povejo, kako ojstro je u pušavi živel, ter mladenča opomenijo, naj on življenje tega svetnika posnema, ki mu je svoje ime pri svetem kerstu posodil.

Tote besede, ki jih je slišal, in podobšina, katero je vidil, so ga tako ganile, da se je precej k škofu podal, svoj terden sklep mu naznanit, svet zapustiti, in u pušavi Bogu zvesto služiti. Škof u to privoli, ter mu odloči bajtico u gojzdu, neke ure daleč od mesta, kder je več menihov ojstro in pobožno živelo.

S veseljem se poda mladeneč tje, kamor mu je bilo vkazano iti, ter menihe živo prosi, da bi ga u svoje družtvo vzeli. „Sin, verni se domu, mu menihi odgovoré; ti si še premlad: ti bi nas več motil, kakor k dobremu zbujal.“ — „„Moji očetje, jim mladeneč odpove, nisim prišel sem kvam iz drugega namena, kakor skerbeti za blagor svoje duše skoz to, da bodem Bogu in vam služil.““ Na to mu menihi rekó: „Idi domu, mladeneč, kajti naše življenje je tako ojstro, da ga sami komaj preterpeti zamoremo.“ — Nato se od njega obernejo, in začnejo vsi vkup svojo molitvo opravljati. Ali mladeneč se ne da odstrašiti, ter jih še neke dni prav ginljivo prosi. Ker so mu djali, da njihov težek jarm ni za takega mladenča, jim odgovori: „S božjo pomočjo, inče mi bodete vi pod pazduho segali, upam, da mi bode ti jarm sladek.“

Ker je tako stanovitno prosil, vzemejo ga vendar u svoje družtvo. Neki čas potem se spomni skritega zaklada, od katerega mu je bila mati povedala, in naznani to predstojniku menihov. Predstojnik ga pošlje na tisto mesto, katero mu je bila mati popisala. Ves zaklad, katerega je zares najšel, razdeli pobožni mladeneč med vboge, in sam za se nič ne ohrani. Popolnoma srečen se verne Joanez k menihom. Neprestano moliti in premišljevati, ojstro se postiti, bedeti, telesnost krotiti, in sveto pismo preberati, to je bilo njegovo opravilo skoz celo življenje. Kako ljub je bil Bogu pobožni Joanez, so pričevali mnogi čudeži, ki jih je Bog na njegovo prošnjo storil.

Nauk in posnema.

1. U življenju sv. Joaneza Terista je posebno posnemanja vredna njegova stanovitnost u spolnovanju dobrih sklepov. S smertno nevarnostjo je izbežal svojemu paganskemu očmu u keršansko deželo; pripravlen je bil clo u vreče olje stopiti, da bi le zakrament svetega kersta prejeti mogel. In ko je čutil, da je poklican za ojstro spokorno življenje, je ti sklep vendar spolnil, čeravno so mu menihi branili. Kako nestanovitni u spolnovanju dobrih sklepov so nasproti marsikteri kristiani, česar se lehko sam prepričaš, dragi bravec, ako pomisliš, koljko dobrih sklepov si že storil, in kako malo jih še le spolnil. Ali to je slabo znamenje, ako dobro, kar si predvzememo, ne spolnimo. Drevo, katiro vsako spomlad lepo cveti, pa vendar sadu ne prinese, je gotovo bolno in malopridno. Glej, tvoji dobri sklepi so cvet tvoje duše; če jih pa ne deržiš, si popolnoma takemu bolnemu drevesu podoben. Marsikdo dela dobre sklepe, da svojo nemirno vest vpokoji, ali kmalo jih pozabi, če ne sliši več klica svoje vesti. Zato pravi neki svetnik: „Pot, ki u pekel derži, je s dobrimi sklepi nadelan.“

2. Če je drevo bolno, si ne more samo pomagati, da bi sad obrodilo, ali ti, človek, imaš prosto voljo, in Bog ti hoče pomagati, če se hočeš poboljšati in svoje sklepe vprihodnič spolnovati. Sklep je obljuba, katiro Bogu in svojej duši storiš. Da bodeš tedaj te obljube tudi spolnovati mogel, derži se sledečih pravil: 1. Nejemli si preveč na enkrat pred, in poskušaj, ali boš to, kar u mislih imaš, tudi spolnovati mogel, popred da terden in resničen sklep storiš. 2. Vsako jutro ponovi svoje predvzetje, in prosi živo Boga, da naj ti pomaga tvoj sklep speljati. Zvečer pa premisli, kako si bil stanoviten in zvest svojemu sklepu. 3. Tudi se ne prestraši zvunjajnih in znotrajnih over, na katire bodeš posebno u začetku naletal; in naj bi prišle te overe tudi od hudiča, nič se ne boj; molitva in terdna volja vse zapreke premagate. 4. Ne pravi drugim, kar si dobrega sklenul.

Ker je pa dober sklep, katerega človek spolnuje, bolji od dnarja in blaga, zdravja in časti, naj tedaj nobeden bravec te opombe ne bere, brez da bi si kaj dobrega predvzel, in ti sklep tudi stanovitno izpeljal.

Taki sklepi bi bili na primer:

Čez nikogar kaj hudega govoriti, kder ni potreba, ali clo koristno in dolžnot. — Od samega sebe nič dobrega praviti. — Kolikorkrat zavid ali škodoželjnost proti komu u svojem sercu občutiš, hitro zanj moli. — Vsake priložnosti se posluži nemiru u okom priti in mir napravljati. — Vsako leto enkrat enega ubogega otroka celo, ali saj veči del s obleko oskerbeti. U cerkvi nikdar po drugih ljudeh radovedno se ozirati. — Večkrat u tednu k svetej maši priti. — U nedelah in svetkih saj pol ure iz kakih pobožnih bukev kaj brati. — Saj vsako leto štirikrat k spovedi in k sv. obhajilu priti; ako pa smertno grešiš, hitro, saj pervo nedelo se izpovedati.

Molitva.

Dobro spoznam, o moj Bog! da je moja sveta dolžnost od dne do dne u pobožnosti rasti, ali poznam tudi svojo slabost, da nič kaj dobrega brez tvoje gnade ne morem storiti, in da se nobeden dober sklep brez tvoje pomoči izpeljati ne da; zato te prosim, usliši mojo gorečo molitvo, in dodeli mi skoz spolnovanje vsih dobrih sklepov vsaki dan eno stopinjo na potu popolnamosti storiti, po neskončnih zaslugah tvojega ljubega Sina Jezusa Kristusa. Amen.

XXX. Dan marca ali sušca.

Sveti Joanez Klimak, pušavnik.

Kde in kedaj se je sv. Joanez vrodil, se ne da za gotovo povedati; vendar se sploh misli, da se je u Palestini okolj leta 525 vrodil. Trudil se je že u svojej mladosti napredovati, ne samo u lepih vedah, ampak tudi u keršanskej popolnosti. U svojem sedemnajstem letu se je popolnoma odrekel svetu in vsej njegovej nečimurnosti, in šel u samostan na gori Sinai, da bi tukaj svoje živlenje popolnoma Bogu posvetil. Eden menih, s imenom Martiri, je bil njegov učenik, kateremu je bil vdan s dušo in s telesom. Drugega mu ni bilo mar, ko vbogati Boga in svojega učenika. Odpovedal se je svojej lastnej volji u vsem, kolikor je bilo prav. Po smerti apata pa je vzel slovo od svojih sobratov, in si je prebivališče izvolil u pušavi, s imenom Isolas, kder je štirdeset let preživel u premišlevanju in spisovanju raznih knig. Svoje živlenje je tukaj tako uravnal, kakor se je bil u samostanu navadil. Je molil, delal, premišljoval in pobožne pesmi prepeval.

S rokoj za svoj živež delaje je vedno mislil na Boga. Od vsih pripušenih jedi je sicer jedel, pa vselej le malo, da je svoje telo pod pokoršino deval. Premišljovanje, molitva, post in zaupanje u Jezusa mu je bilo orožje zoper hude skušnjave. Vse je delal iz ljubezni do Boga, katerega je vedno pred očmi imel; njegovo živlenje bilo je vedna molitva, ker je zmirom skerbel, božjo voljo spolnovati.

Kmalo so ljudje zvedeli od tega svetega pušavnika, ter so se mnogi k njemu podali in ga prosili, da bi jih učil ravno tako pobožno živeti. Tudi jih je mnogo prišlo, ki so ga u svojih skušnjavah in drugih zadevah u pomoč prosili, ker so vidili, koliko zamore njegova molitva pri Bogu. Med drugimi je prišel k njemu neki Izak, menih, kateri je noč in dan veliko hudih skušnjav prestati moral. Sv. Joanez mu je djal: „Moj sin, prosiva vkupaj Boga. On vsmileni Oče ne bode odrekel, kar ga bova prosila.“ Oba poklekneta in kratko pomolita, in kmalo čuti vbogi menih, da so ga skušnjave zapustile, katire so ga dosihdob toljko nadlegovale. Neki dan pošlje Joanez drugega meniha, kateremu je bilo ime Mojzes, po persti, da bi vert napraviti mogel. Mojzes gre, kamor mu je bilo vkazano. Ko s perstjo spet nazaj gre, od prevelike vročine ne more dalej, torej si poiše hladen kraj u jami neke visoke gore. Tam se vleže in terdo zaspí. Gora se je imela ravno tedaj na tistej strani spokati in posuti, kder je Mojzes ležal. Ali sv. Joanez spozna po božjem razodetju veliko nevarnost, u katerej se Mojzes znajde, poklekne in Boga za živlenje svojega učenca prosi, in se berž k tistej gori poda in meniha izbudi, in ga berž spravi iz nevarnega kraja. Komaj nekaj stopinj dalej gresta, kar se podere gora s velikim hrušem in pokanjem. Tako je bil Mojzes po goreči molitvi svojega učenika gotove smerti rešen, kar je on zmirom hvaležno pričeval.

Leta 600 je bil Joanez od bratov na gori Sinai za apata zvoljen. Od tega časa je poseben božji žegen nad to krajino počival. Na njegovo prošnjo je minul glad, izsušeno zemljo je napajalo rodovitno dežovje, in bogabojnost zmirom bolj se razširjala. Tukaj je spisal bukve „nebeška lestvica“ imenovane u gerčkem jeziku, da bi menihi pravilo imeli, po katirem bi se ravnati mogli. Od teh bukev je Joanez ime Klimak dobil, klimak namreč pomeni u gerčkem jeziku lestvico ali lojtro. U teh bukvah je predpisal najboljše sredstva, po katerih človek do najvišje duhovne popolnosti priti zamore. Razun mnogo drugih naukov, katere je svojim učencom dajal, je posebno tudi to učil, da naj bi zmiram skerb imeli posebno

eden pregrešek vničiti, potem se še le drugega lotiti. Tako Joanez ni skerbel samo za svoje zveličanje, ampak tudi za zveličanje svojih podložnih in učencov, dokler ga ni Bog 30. marca leta 605 80 let starega k sebi poklical.

Nauk in posnema.

Sv. Joanez Klimak je svojim podložnim posebno to svetoval, če se hočejo poboljšati, naj se trudijo neki čas samo eden pregrešek ali edno hudo navado vničiti. Tako stori tudi ti če se hočeš u resnici poboljšati. Morebiti imaš grešno navado preklinjati, legati, druge ob čast pripravljati i. t. d. Zberi iz teh navad eno, katire se naprej iznebiti hočeš, postavim leganja; terdo skleni vsako jutro se sploh vsih grehov, posebno pa leganja skerbno varovati, prosi potem Boga u pomoč, da boš ti sklep tudi deržal. Zvečer pa, popred da se vležeš, izprašuj svojo vest na tenko čez vse, karkoli si delal; obudi serčno grevengo čez vse, kar si zoper voljo božjo storil. Posebno pa pomisli, ali nisi čez dan kaj legal, in koljkokrat? Če nisi se zlegal, zahvali Boga, in skleni drugi dan se ravno tako tega greha zogibati; če pa najdeš, da si se zlegal, obudi čez ti greh posebno grevengo, ter si sam posebno pokoro naloži, in obljubi drugi dan tega greha se bolj varovati. Če se bodeš tako skoz neke tedne ali mesce zoper eno grešno navado vojskoval, vojskuj se potem tudi zoper svoje druge grešne navade, in bodi zagotovljen, da se boš tako gotovo poboljšal. Tako je učil tudi pobožen Tomaž Kempčan, ki pravi: „Če vsako leto le eden pregrešek popravimo, bomo kmalo popolni.“

Molitva.

Gospod Bog! kateri si sv. Joanezu, svojemu služavniku toliko milosti u njegovem stanu podelil, da je njih se posluživ svoje dolžnosti tako spolnovati zamogel, da te zdaj u nebesih s tvojimi izvoljenimi hvali in časti: daj tudi nam, ki te ponižno in s terdnim zaupanjem prosimo, milost in moč, vselej svoje dolžnosti zvesto in iz ljubezni do tebe spolnovati. Za to te prosimo danes in vsaki dan svojega živlenja po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXXI. Dan marca ali sušca.

Zveličani Modest, Slovencov apostolski škof.

Kako lepe so poti onih mož, kteri svojim bratom in sestram vesel glas kraljestva božjega prinesó, in mir božji oznanujejo! Njih sveto ime po svetu sloví od naroda do na-

roda, in u vedni hvali ostane njih spomin pri vsakemu keršanskemu ljudstvu, kojemu so časno srečo in zveličanje večno prinesli. Taki hvalevredni možje so oznanovavci svetega evangelia, apostolski učitelji Jezusovega nauka, in med njimi zveličani Modest, pervi škof u Gospej sveti na Koroškem in Slovencov posebno slavni apostol.

Nekdajno Koroško, tudi Gorotan imenovano, je spervič svete vere luč iz starega Ogleja, imenitnega mesta za Terstom, dobilo, in je imelo že u pervih časih po Kristusu mnogo vernih kristianov, mašnikov in škofov, tudi svojo slovečo škofijo u Tiburnii, nekdajnem mestu na lepi ravnini za Dravoj, nekih pet ur nad Belakom. Ali grozovitno preselovanje divjih narodov u petem stoletju je razgnalo keršanske učenike, in vse keršanske naprave tako zlo vkončalo, da ni bilo skoraj sledú keršanstva u tej deželi najti, u koji so se neverni, paganski Slovenci unovič naselili.

Ko je velik hrup narodne preselitve potihnil, so prišli novi oznanovavci svete vere Jezusove iz Solnograda, med kterimi naj imenitnej je bil zveličan Modest, po vsej pravici apostol Koroščov imenovan, ki so tisti čas vsi Slovenci bili, ktire spreoberniti in pokristianiti si je sv. mož toliko prizadel, da mu nikolj zadosti hvale ne damo. Kako pa je Modest na Koroško prišel?

Kadar so si Slovenci, še malikvavci u šestem stoletju po Kristusu Gorotan osvojili, je bil njih kralj imenitni Samo, mogočen vojšak, kteri se je srečno vojskoval in užugal vse sosedne ljudstva. Po njegovi smerti je moč Slovencov opešala, kajti so imeli skoraj skoz sto let zlo hude vojske s divjimi Hunami in Avari. Borut, knez ali vojvoda Gorotanov (Slovencov na Koroškem) je Bojare, ki so u sedajnem Bojarskem (Bavarskem) mogočni bili, u pomoč zaklical. Prišli so, sovražne Hune premagali, ali tudi Slovence so u svojo oblast djali, Borutovega sina Karasta, in sinovca Ketumara seboj na Bojarsko gnali. Bila je ta za Slovence velika nesreča, ali dober Bog jo je Slovencom u veliko večo srečo premenul. Zgubili svojo posvetno prostost ali slobodo, pa so prijeli nebeško prostost božjih otrók.

Bojarci so tisti čas že kristiani bili; sv. Rupert pervi Solnograški škof jih je kerstil, in ravno po njih je vsmilen Bog Slovencom neskončno dobroto keršanstva podelil. Karast in Ketumar, Slovencov mlada kneza sta bila u Solnograd gnana, kder je ravno sv. Virgili imeniten škof bil. On je Karasta in Ketumarja u svojo skerb vzel, ju dal u keršanski veri čedno in pridno podučiti, in je nadepolna Slovenska

vojvoda kerstil. Po smerti Boruta so Bojarji njegovega sina Karasta Gorotancom kneza postavili, in on je pervi svete vere zveličanski nauk med neverne Slovence na Koroško prinesil. Tri leta je Karast svoje ljudstvo kakor kristian dobro vladal, kar ga je Bog iz tega sveta poklical.

Karastov naslednik je bil Ketumar, ves pobožen in bogaboječ Slovenski knez, kteri ni kaj drugega bolj poželjel, kakor naj bi vsi njegovi podložniki svoje mertve malike zapustili, pravega Boga in odrešenika Jezusa Kristusa spoznali in njemu služili. Ketumar jim je s lepim izgledom svetil, in dva pobožna mašnika pri sebi imel, po imenu Lupa in Majorana, ktera sta mu pomagala; ali tih treh služavnikov božjih je bilo premalo, toliko nevernikov podučiti in pokristianiti. Ketumar prosi sv. Virgilia, naj bi na Koroško prišel oznanovat božjo besedo, vernim svete zakramente delit, in vse naravnat, kar bi se njemu za razšir svete vere potrebnega vidilo. Prav rad bi bil sv. škof voljo kneza Ketumarja, svojega ljubega učenca, dopolnil, ali veliko drugih duhovskih poslov mu ne da na dalno in nevarno apostolsko pot iti. Namesto sebe pošle moža, polnega svete gorečosti za čast božjo in zveličanje duš, blaženega Modesta, Irca po narodu, kojega je škofa posvetil in mu naročil cerkve staviti, mašnike posvečevati in vse potrebno preskerbeti. Njegovi pomagavci so bili štiri mašniki, po imenu Bato, Regimbert, Kosar, Latin, in pa diakon Ekhard.

Veselo knez Ketumar te perve poslance božje ali misionarje sprejme okolj leta 750, kteri so se u Gospej sveti, blizo razvalin starega rimskega mesta zaselili, pa tudi blizo Gorotanskega grada, u kojem je vojvoda Ketumar gospodoval. Težavno delo je imel Modest in njegovi tovarši; žetva je bila velika, pa delavcov malo. Apostolskemu možu pa ni serce vpadlo, ter je s sv. Paulom djal: „Vse premorem u njem, ki me močnega stori.“ Iz Gospé svete se je začel vesel glas evangelia po deželi glasiti, seme božje besede krog in krog sejati, in u kratkem se je lepa žetva prikazala. Po njegovem nauku in po prizadevi kneza Ketumarja je veliko žlahnikov in mnogo ljudstva malikovanje zapustilo in se dalo kerstiti. Škoz pripomoč kneza Ketumarja je Modest pervo cerkvo postavil, njo u čast Marie, nebeške kraljice posvetil, in to svoje selo Gospo sveto (Maria Saal) imenoval, kder je prebival, kadar ga ni sveta služba u druge kraje poklicala.

Ni lehko dopovedati, ne popisati, kako skerbno in goreče je Modest sveto keršansko vero širal, ljudi učil in cerkve

stavil, kojih več je razsutih popravil, in novih posvetil, med kojemi je bila edna u Belaku, druga u razrušeni Tuburnii, in drugih več podrugoti. Ni imel sicer svoje lastne škofie, marveč je bil namestni škof Solnograškega viši pastirja, kteri mu je svojo čedo na sedajnem Koroškem izročil; pa pobožen mož se ni vstrašil truda, ne dela zogibal, prav veliko duš izveličati in pomnožiti čedo Kristusovo med Slovenci. Pridno so mu tudi njegovi tovarši pomagali, kojim se je beseda sv. Duha lepo dopolnila: „Podali so se in jokaje svoje semena sejali; pa s veseljem pridejo in svoje snopje prinesó.“ Veliko jezerov Slovencov je Modest kerstil, veliko so jih kerstili njegovi tovarši, in kteri so bili u sveti vêri zvesto podučeni, jih je poterdil skoz zakrament sv. birme.

Zvest delavec u vinogradu Gospodovem, Modest se je u svoji težavni službi postaral, in Bog je svojega zvestega hlapco na plačilo zaklical. Kakor sveto živel je Modest tudi na Koroškem sveto umerl blizo leta 760, in u stari, sloviti cerkvi u Gospej sveti pokopan počiva pred altarjem svetega križa. Veliko so za njim žalovali vojvoda Ketumar in vsi vêrni kristiani, kteri so zgubili svojega duhovskega očeta, ki jih je u svetem evangeliu prerodil. Blizo jezero let je že minulo, kar je apostolski mož u Gospodu zaspal, in še neprenehoma Slovenci na njegovem pokopu klečé in njegov svet spomin hvaležno obhajajo.

Nauk in posnema.

1. Nebeško kraljestvo je podobno zakladu, uči Jezus, kterega je človek najšel in skril. Od veselja gre, in proda vse, kar ima, in kupi njivo, u koji je bil zakrit. Tako so mučeniki vse svoje dali, da so zaklad svete vêre kupili, apostolski možje, misionarji vse zapustili, da so nevernikom neprecenljiv zaklad svete vêre prinesli, kakor Koroščom zveličan Modest in njegovi tovarši! Kako malo pa mi to veliko srečo obrajtamo, da smo pravovêrni kristiani! Kako malo se spomnimo na svete apostole in oznanovavce, kteri so nam to nebeško dobroto prinesli! Kako malo si prizadenemo ovi naj dražji zaklad svojim potemcom neoskrunjen ohraniti in sporočiti! Ne pozabi, o kristian, da je tvoje neizbrislivo znaminje otroka božjega imenitnej od vsake kraljeve krone, in pravica pravêrnega kristiana vekša u nebeškem kraljestvu, kakor posvetnega vojvoda vsaka oblast. Ona je podobna žlahnemu bisarju, kterega kupit moder kupec vse proda, kar ima. Oh, duša keršanska, zvesto ohrani, kar imaš, da tebi nihče tvoje krone ne vzeme.

2. Pojdite po vsem svetu, in oznanujte evangeli vsej stvari,“ naroča Jezus neprenehoma svojim namestnikom. Serčni, pobožni možje

grejo kakor svoje dni u naše kraje, tako sedaj iz naših krajev u dalne, ptuje dežele in neznane kraje vesel glas nebeškega kraljestva vbogim zamorcom oznanovat, kteri še u smertni senci nevednosti in malikovanja sedé. Vsi pravovérni so jim dolžni pomagati s molitvijoj in milodarmi, kakor so svoje dni vérni kristiani juternih krajev apostole u večernih okrajnah podpérali, in kristiani Solnograških in Bojarskih krajev zveličanemu Modestu in njegovim tovaršem pomagali po naših krajih kraljestvo božje razširati. Poslali so jim zidarjev, tesarjev in drugih rokodelov, da so u naši domovini cerkve stavili; pošiljali so jim mašne oblačila in potrebno cerkveno pripravo, da so sveto mašo služili in drago božjo službo opravljali. Mi smo njim dolžniki, in ti dolg naj ložej in lepo povernemo, ako sedajnim misionam u zamorskih krajih pomagamo, da tudi k njim pride božje kraljestvo, kakor je po Modestu in po drugih apostolskih učenikih pred jezero letmi k nam prišlo. Kako veselo bomo nekdaj na sodbi božje svoje dobrotnike gledali, jih hvalili in jim srečo podajali! Ravno tako veselo bojo roko podajali srečni zamorci tudi nam, kojim smo k spoznanju prave, zveličanske vére pomagali, in veselo nam vsmileni Jezus poreče: „Resnično vam povém, kar ste njim storili, ovo ste meni storili.“

Molitva.

O Bog, oče luči in gospod vsega vsmilenja, kteri si nas skoz zveličanega Modesta, apostolskega škofa k spoznanju prave, zveličanske vére pripeljal, daj tudi nam, naj drugi drugim u nebesa pomagamo, kder boš vse svoje izvoljene otroke združil, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Zveličani Modest, apostol Gorotanov.

Živlenje Svetnikov

za vse dni aprila ali malotravna.

I. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Viktorin, škof in mučenik.

Sv. Viktorin, rojen Gerk, je bil tretjega stoletja pervi škof u Ptuji med Štajarskimi Slovenci. Bil je u sv. pismu in modroslovstvu visoko učen, pa tudi zvest in pobožen pastir. — Da bi svoje ovčice u pravi véri dobro podučil, jih zmot ovaroval, in tedajšne mnoge krivoverce preveril, si je sv. Viktorin neopešoma prizadeval. Noč in dan je zato nebeške reči sv. vére premišljeval in u pismih drugim tolmačil. U kratkem je njegova učenost daleč po širokem slula. Modri so njegove pisma željno brali, in krivoverniki, spoznavši po njegovih jasnih naukih svoje zmote, so se spokorno k pravi véri vernili, ali vsaj osramoteni omolknili. Razložil je tri perve knige Mojzesove, preroke Elia, Ecehiela in Habakuka, bukve Ekleziast, visoko pesem, evangelj sv. Mateja, in skrivno ra-

zodenje sv. Joaneza. Memo tega je po pričevanju Optata Milevskega in sv. Jeronima skorej vsakterim krivovercom zoper pisal in jih ukrotil; pa še tudi kaj lepih pesmi zložil. Dve pesmi ste posebno glasni priči njegove čiste vére: perva od Jezusa Kristusa, Boga in človeka, druga od drevesa večnega življenja. Potem takem je srečna čreda svojega pobožnega pastirja vesela bila; njena sreča pa je tudi bila njegova radost in čast.

Ali kmalo vse drugači pride. Kakor že devetkrat popred u drugih krajih, se počne deseto in zadnjo krat za cesarja Diokleciana strašen in med vsemi naj huji občinski pregon vbogih kristianov po celem, neizmerno prostranem cesarstvi. Uzrok je bil poprešnjim enak. Paganstvo je nameri keršanstvu naravnost zoper. Ono oživlja in goji brezbožno poželjivost in ostudno sebičnost (samosvojo ljubezen). Keršanstvo pa prižiga in redi sv. ljubezen in premile nebeške kreposti. Sta si tedaj sprotivna kakor noč in dan. Ali izpervega so pagani kristiane prezirali, zaničevali, gerdili in se jih male množice niso bali. Še poznali niso nepremagljive moči njihove božje vére. In kedar koli so poprešni cesarji kristiane preganjali, so to storili ali iz osobne prirojene hudobnosti ali našuntani od kakih posameznih sovražnikov. Kolkor več pa so vernih pomorili, tolko več jih je véra oživila. Vsaka prelita kaplja keršanske kervi je novega kristiana rodila. Že za cesarja Diokleciana je število kristianov preseglo pagane. Svet malikovavski se jih prestraši. Vso rimsko paganstvo trepeta za svojo malikovavsko véro, in začne huje, kakor kedaj čerteti nedolžne kristiane. Ne več posamezni neprijatelji — vsa sovražna neverna moč se vzdigne nad nje. Od vseh strani so cesarja neprenehoma podpihavali in pregovarjali, da hoče za nove vére voljo cela deržava prepasti, da ji hočejo razserdeni bogovi svoje milo obličje odverniti i. t. d. Zato sklene grozovitnež vse kristiane po celi deržavi na enkrat pokončati. Zapové, kakor nekdajni Nebokadnecar, kar vé, da kristiani ne storijo, namerč, da bi njega za boga molili, se njegovim podobam kakor božjim vklanjali in bogovom žertvovali (darovali). Povelje (23. svečana leta 303) gre od izhoda do zahoda na vse strani velikih dežel po Azii, Afriki in Europi. Keršanski predstojniki bi jo morali svojim podložnim u izgled naj pervič spolniti in izpolnjavati. Kakor na rešeti hoče sovražnik vernike presejati. Ali pastirji in ovce so pripravleni, rajši življenje zgubiti, kakor sv. véro zatajiti in oskruniti. Nesmiljeno terplenje, hude muke se povsodi začnó. Stanovitnost pastirjev krepi čredo. Curkoma se na vsih krajih ker-

šanska kerv preliva. — Drugega listopada leta 303 p. Kr. prelije tudi sv. Viktorin svojo kerv in tako sklene svoje verno živlenje s vernoj smertjo, kakor nam priča sv. Jeronim (Hieronim) rekoč: „S častitim vencom mučeništva je zadnič bil sv. škof Viktorin ovenčan.“ In sv. Auguštin od njega piše: „Mučenika vam ga imenujem; zadosti vam s tem povem.“ Ime sv. Viktorina je zapisano u bukvah živlenja; njegov slavni spomin ostane od veka do veka. Kakor nam je izgled čiste vére in stanovitnega krepostnega premaga, tako nam tudi bodi mili prošnik pri Bogu!

Nauk in posnema.

1. Da bi svoje ovčice u pravi véri dobro podučil, jih zmot ovaroval, in tedajšne mnoge krivoverce prevéril, je sv. Viktorin noč in den nebeške reči sv. vére premišljaval, in u pismih drugim razlagal. — Preberati in poslušati, duhovne bukve brati, in besedo božjo pogostoma spodobno poslušati, sta dva znamenita posredka (pomočka) ne samo keršansko resnico spoznati, ampak tudi svoje živlenje po njej ravnati in se zveličati. Kolikor si svojega zveličanja želješ, toliko skerbno poslušaj in premišluj božjo besedo. Kaka pa je s tvojimi keršanskimi krepostmi (čednostmi)? Bog ti je že pred toliko leti milost sv. kersta podelil, ali pa si u tako dolgem času le tudi eno keršansko čednost si pridobil? Ali morebiti meniš, da je k zveličanju že zadosti, da si keršen in ime keršansko imaš? O nesrečna zmota! Ne Kristus Gospod, tudi apostoli niso tako učili. Kristus Gospod, ko je na gori svoje apostole opominal narode kerstiti, je djal: „Učite jih vse deržati, kar sim vam zapovedal.“ Drugokrat, ko je bil od nekega mladenča prašan, kaj da ima storiti, da bo zveličan, mu je očitno rekel: „Ako hočeš u živlenje iti, derži zapovedi.“ Sv. Paul opomina svoje že keršene Efežane, da imajo keršansko živeti. „Prosim vas, hodite dostojno po svojem poklicu.“ Vse to nam priča, da kerst sam, in ravno tako tudi véra sama ni zadosti k zveličanju. Človek si mora namerč tudi keršanske kreposti pridobivati in u njih ostati. Mnogo jezer jih je u peklu, ki so sicer keršeni bili, pa niso keršansko živeli, zapovedi ne deržali, se niso u sv. krepostih vadili.

2. Sv. Viktorin si vse prizadene svoje ovčice krivovere ovarvati, odgnati krive učenike in pozaverniti zapeljane krivoverce k edino-izveličanski véri nazaj, ker je terdno veroval, da u krivi véri izveličanja upati ni, kajti je le edna sama, sveta, katolška, izveličanska cerkva, ona steber resnice, in vrata nebeške. Ta je gotova, terdna resnica, naj si ravno sedajnim malovérnikom ne dopade, kterim vsaka véra ednako velja. Kristus, sveti apostoli in vsi pravovérni cerkveni očaki nas enoglasno učé, da zunaj prave cerkve ni vsih

resnic, ne vsih pomočkov, kteri so nam k izveličanju potrebni; zato tudi izveličanja ni. „Resnično, resnično vam povem," govori Jezus, „kdor ne gre skoz vrata u ovčji hlev, ampak kde druzi noter lazi, on je tat in razbojnik. Jaz sim vrata k ovcam. Vsi, kolikor jih je prišlo, so tatje in razbojniki. Jaz sim vrata. Ako kdo skoz mene noter gre, bo zveličan, bo noter in vun hodil, in pašo najšel. Jaz sim prišel, da življenje imajo, in ga obilnejši imajo. To je pa večno življenje, da spoznajo tebe samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, kteriga si poslal." Kristus je pravi pastir, in pa samo oni njegovi namestniki, ktere je on po apostolih poslal; in kar on od krivih učenikov pravi, da so tatje in razbojniki, velja za vse kraje in za vse čase. Kdor se takim poda, nima prave paše božje besede, nima potrebne vode posvetivne gnade božje, ki nam teče po vsih svetih zakramentih, ktere nam le sveta kat. cerkva nevskrunjene deli.

„Jaz sim vinska terta," veli Jezus na dalej, „vi ste mladike; le kdor u meni ostane, in jaz u njem, on obrodi mnogo sadu, brez mene kaj nepremorete." S Kristusom smo pa le skoz pravo cerkvo združeni, ktero je Kristus sam vstanovil in ji obljubil, da bo s njo do konca sveta. „Vsak sadež," pravi Jezus, „kterega ni zasadil moj Oče nebeški, bo s korenino izruvan. Pustite jih; slepci so in slepce vodijo; ako pa slepec slepca vodi, obdva u jamo padeta." Po nauku Jezusovem tudi sv. Paul Efežanom piše: „Edno telo in eden Duh je, kakor ste poklicani k ednimu upanju vašega poklica. En Gospod je, edna véra, eden kerst. Eden Bog in Oče je vsih." Zato tudi vérne Korinčane priserčno prosi, rekoč: „Prosim vas, bratje, po imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa, da vsi edno govorite (u nauku), in da med vami ne bo razdertij, timveč da bote popolnoma edniga duha in edne misle."

Ravno tako govorijo sveti cerkveni učeniki. Sv. Ciprian uči: „Boga ne more imeti Očeta, kdor nima cerkve za mater. Kdorkolj je cerkve ločen, bo ločen tudi obljub, ktire so cerkvi dane, in ne dojde u plačilo Kristusovo." „Nobeden naj se ne moti;" uči moder Origenez, „zunaj hiše, zunaj cerkve ne bode nihče izveličan." Naj si ravno neverci in krivoverci po zunajnem pošteno živijo, vendar prave vére nimajo; berz vére pa ni mogoče Bogu dopasti; uči sv. Paul. Naj si ravno mnogo dobrih del dopernesó; brez posvečjoče gnade božje, ki nam jo Kristus deli, ne premoremo kaj storiti, da bi izveličanja vredno bilo. Mi katoličani se veselimo, da smo u edino pravi, izveličanski cerkvi, pa drugovercov nepogubljamo, hoče jih nevéra in njihova krivovéra pogubiti, ako so si sami tiste krivi, in brez prave vére, od prave cerkve ločeni umerjejo. Tako sv. Auguštin uči: „Zunaj katolške cerkve lehko človek vse drugo ima, razun izveličanja. Nikder inde ne more nebes najti; kakor u katolški cerkvi. Vsak, kdor je katolške cerkve ločen, če si ravno misli, da še toliko hvalevredno živi, ven-

dar ne bo zastran te edine pregrehe, da je ločen edinstva Kristusovega, življenja imel, temuč serd bozji nad njim ostane."

Molitva.

O Jezus, ti božji vstanovnik naše svete vére, vodi nas skoz prošnjo sv. Viktorina, škofa in mučenika svojega, po stezi pravega spoznanja in pravičnega življenja, ter nam ohrani svete vére pravo luč; ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

II. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Frančišk Pavljan, redovnik.

Pavla, nekdaj teržič u Kalabrii na Neapoljskem, je bil srečni kraj, kder je po svoji čednosti in po svojih čudežih znan sv. Frančišk na svet prišel; zato se mu tudi Frančišk Pavljan reče. Njegovi starši so bili sicer nizkega rodu, vendar zlo bogaboječi. 16 let so živeli u zakonu brez otrok; ko so pa obljubo storili, da hočejo, ako jim Bog sina da, ga na čast sv. Frančišku Asiskemu redovnikom tega sv. vstanovnika vsaj na eno leto u službo dati, so bili uslišani in so zato detetu ime Frančišk dali. Velika zarja, ktera je celo uro nad hišoj pobožnih starišev ob rojenji tega milega otroka svetila, je na znanje dala, kako svet bo še nekdaj. — Ko je Frančišk 13 let star bil, so ga stariši u samostan sv. Marka

peljali, da bi po njihovej obljubi ondešnjim duhovnikom stregel. Odsihdob se je privadil ojstrega življenja, in ni več od njega odstopil. Odtehmal je Bog po njem tudi razne čudeže delal, med kterimi ni naj manjši, da je žarečega ogla za božjo službo u svojem oblačili brez vsega kvara prinesel. Ko je leto minulo, se je u pušavo podal, kder je 6 let u samih molitvah in premišljevanju ojstro preživel. Ni se le mesa, temoč tudi vsih prijetnih jedi zderžal. Terdi kruh ali divje korenje mu je hrana in samo voda pijača bila; pa obojega je še le zvečer užil. Za posteljo mu je bil gol kamen, ali terde tla. Hodil je le bos, svoje truplo je vsak dan nemilo bičeval.

Več mladenčev, s enim učenim mešnikom vred, je, ko je do njih Frančiškovo pobožno življenje prislulo, k njemu prišlo, prosit, da bi pod njegovem vodstvom živeli. Svetnik je Boga za svet vprašal in ko je voljo božjo zvedel, je s dovoljenjem Kosenškega škofa samostan s cérkvoj postavil, in tako nov zlo ojster duhovni red menihov ustanovil, ktere je najmanjše imenoval. K trem redovskim obljubam je četerto pridjal, po kteroj so se vsi zavezali, se vsak dan ravno tako ojstro postiti, kakor se je štiridesetdanski post dolžnost. Dokler so samostan in cirkvo stavili, se je mnogo čudežev zgodilo. Delavci se tožijo, da za žejo vode nimajo. Svetnik vdari s palicoj po bližni pečini, in kmalo privré bistra, zdrava voda. Nekoliko jih je iz pohote do mesa tisto jagne, ko je svetnika povsodi sprejemalo, skrivši zaklalo; on ga spet oživi. Delavci mu naznanijo, da bo razbelena apnenica počila in vkup shrula. On pa se prekriža, leze u apnenico in jo popravi, ter pride spet iž nje brez vse skaze. Neka grozno velika skala se je iz bližnje gore vtergala in se ravno proti samostanu silovito kota, kar svetnik na glas ukaže, da se ustavi in dalje ne vali. In čuda! tako se zgodi. Več enakih čudežev je delal ob stavbi drugih samostanov. Ko je bil u Sicilio poklican, da bi tudi ondi samostan vstanovil, ga noče nobeden brodnar brez plačila u ladjo vzeti. Svetnik pa razgerne po kratki molitvi svoj plajš po morji, sede s svojim tovaršem na-nj in se iz Kalabrie u Sicilio srečno pelja.

Ko se je u svoj pervi samostan drugoč vernul, mu je od papeža ukazano, se k Francozkemu kralju Ljudevitu XI., ki je hudo bolen bil, podati. Popred pa še je moral pred Neapoljskega kralja priti, kterega deržavljani so pod težoj velikih davkov ječali. Ti mu polno skledo denarjev ponudi, da bi imel s čem nove samostane zidati. Svetnik pa se tega brani in reče: „Potu in kervi tvojih deržavljanov ne vzamem.“

Ko je to pregovoril, vzeme eden penez u roko, ga pretere, in glej! čista kerv iz njega teče, kar kralja in njegove s strahom napolni. U Rimu so sv. Frančiška kardinali in papež sam s naj vekšo častjo sprijeli; ko pa papež u zgorej omenjeno četerto svetnikovo obljubo niso privoliti hotli, je Frančišk naj bliže stoječega kardinala za roko prijel in rekel: „Če mi Vaša svetost tega ne dovoli, mi bode pa ta dovolil.“ To prerokovanje se je dopolnilo, ker je potem oni kardinal papež postal, in je to obljubo s vsem redom poterdil.

Po mnogih takih čudežih in prerokovanji je nazadnje k Francozkemu kralju prišel. Ti mu je veliko zlatih in srebernih posod naproti poslal in naročil, da jih ima za svoje samostane oberniti. Svetnik pa ni naj manjše stvarce prijel, ampak je odgovoril: „Kralj bolje stori, ako krivično iztiskano blago pravim vlastnikom verne.“ Ravno to je kralju samemu povedal, ko mu je veliko zlata ponudil in ga prosil, da tega nikomur ne razodene. Iz tega je kralj čednost sv. Frančiška zadosti spoznal; prosil ga je tedaj, da Boga za njega moli, da ga hude, nevarne bolezni reši in mu življenje nategne. Frančišk je svojo molitvo sicer opravil, pa kmalo kralju očitno pové, da je Bog sklenil, ga iz sveta poklicati; zato se ima ves u voljo božjo vdati, svojo vest po skesani spovedi očistiti, in ničesar opustiti, kar je k srečni smerti potreba.“

Kralj, kteri popred ni brez strahu od smerti slišati mogel, se je po nagovarjanju sv. Frančiška naredbi kralja vsih kraljev popolnoma podvergel in prosil, da bi svet mož pri njem do konca ostal, za česar voljo mu je tudi bližnjo sobo izročil. Vsaki dan se je s njim več ur pogovarjal, in je po njegovem navodu čisto spoved vsih grehov svojega celega življenja opravil, je prijel sv. zakramente umirajočih, in se je s pobožnim premišlovanjem obavljal, dokler ni u svetnikovih rokah svoje življenje srečno sklenil. Njegov naslednik u kraljevanji Dragotin (Karol) VIII. se je u družtvi s sv. možem tolikega poštevanja do njegove svetosti in nebeške modrosti navzel, da se brez njegovega sveta ni hotel skorej nobeniga opravila lotiti. Prosil ga je tudi, da bi on njegovemu pervorojenemu kraljeviču kum alj boter bil, in mu svoje ime dal, kar se je tudi zgodilo. Tri samostane je ti kralj za redovnike tega svetnika postaviti dal. Svetnik mu je nasproti po svojej molitvi dvè slavni obladi njegovih sovražnikov od Boga izprosil.

Bog je temu svetniku posebne dari podelil prerokovati in čudeže delati. U tistem časi ni nikdor tolikih čudežev storil. Vsi elementi so bili njegovemu ukazu pokorni. Rešil je obsedene, slepim je dal pregledati, mutastim pregovoriti, gluhim preslišati, brez števila veliko bolnikov je ozdravil, in celo mertve oživel. Dvema kraljema je kazen božjo, ako se ne poboljšata, predpovedal, ktera je tudi prišla. Nekterim je dolgo življenje, drugim bližnjo smert, drugim vstop u duhovski stan, in mnogim kaj drugega prerokoval. U serce je ljudem kakor u ogledalu videl; zato je nekdaj nekimu, ki ga je u svojih mislih za čarovnika alj copernika imel, tihoma u uho povedel: „Jaz nesim čarovnik, ampak služavnik Jezusa Kristusa.“

Zavoljo teh in drugih takih dogodb so sv. Frančiška preroka in čudodelca svojih dni imenovali; zavoljo njegovih tolikih in častitih čednosti pa nikoli drugači, kakor svetega moža. Enkrat so nad njegovo glavoj plamenečo kroglo, ko se je iz neba izpustila, videli, in na sredi nje je bila beseda „Karitas“ (ljubezen) brati, ktere je serce sv. Frančiška gorelo. Občudovali so nad njim tudi posebno nepremenljivo enakost njegovega življenja, ktero je enako ojstro, tako vbogo, ponižno in tiho bilo, če je svetnik na kraljevem dvoru bil, kakor u svojej samoti, alj u kterem svojih samostanov živel.

Ko je tedaj u svojih očeh tako ponižen, pred Bogom in keršanskim svetom pa tako velik služavnik božji med samimi čudeži 91. leta svoje starosti včakal, in svoj sv. red po Italianskem, Francozkem, Španjskem in Nemškem razširjen videl, je Gospod Bogu dopadlo, ga iz tega sveta pozvati u letu 1507. Na velik četertek se je dal u cirkvo peljati, kder je s vervjo okolj vratu spoved opravil in za popotnico sv. rešno Telo pobožno prejel. Potem so ga spet u njegovo celico nazaj peljali, kder je drugi dan na velik petek, skorej ob tisti uri, ob kteroj se je Kristus na sv. križu ločil, dušo svojemu zveličarju radostnega obličja izročil. Pred svojo smertjo je še svoje redovne brate opominal k ljubezni božjej, k bratovski slogi in zvestemu deržanju redovskih postav. Njegova zadnja molitva je ta bila: „O dobrotlivi Jezus! ti pravi pastir, ohrani pravične, spokori grešnike, in se vsih vernih kristianov usmili, živih in mertvih. Bodi tudi meni vbogemu grešniku milostliv.“ Poslednje besede so bile: „U tvoje roke, o Gospod! izročim svojega duha.“

Nauk in posnema.

1. Sv. Frančišk ponujenih dragih darov ni sprijel, temuč je kralja opomnil, da ima to, kar si je po krivici dobil, pravim vlastnikom povernuti. So ljudje, kteri, ko so si blaga po odertnosti, golfii ali drugači na prepovedanim poti nabrali, mislijo, da je zadosti, ako od tega vbožcem obilno vbogajme delé, u svojej posledni volji pobožne razročila delajo, obletnice ustanavljajo, in molitve za se plačujejo. Oj grozna zmota hudega duha! Pred vsim drugim se mora taisto poverniti in popraviti, kar si je kdo po krivici privlastil; drugač ni vbogajme davanje Bogu prijetno. Hočeš milošno dati ali pobožno (zadušno) ustanovo storiti, moraš to iz svojega in ne iz ptujega blaga storiti. „Polovico svojega premoženja dam ubogim," je Cahej rekel, „svojega premoženja:" dobro si to u pamet vzemi. „On da milošno, pa ne iz ptujega, po krivici spravljenega blaga," pravi sv. Joanez Krizostom, „ampak iz svojega lastnega; ptuje blago unim verne, kterim ga je vzel." Le samo taka milošna Bogu dopade in je človeku k izveličanju. „Taka milošna," pravi sv. Gregor, „je našemu zveličanju prijetna, koja se iz lastnega premoženja, ktero človek po pravici ima, da, pa nikakor ne iz tega, kar si ga je po krivici pripravil." Izprašaj svojo vest, ali nimaš kaj krivičnega u lasti, in verni, kakor naj hitreje moreš.

2. Si bral, kako ojstro se je sv. Frančišk najpred šest let u pušavi postil, in se potem s obljuboj zavezal, se vsak dan tako ojstro postiti, kakor se je štiridesetdanski post dolžnost. Kaj pa ti praviš ob premišlavi tako ojstrega in dolgega posta? Ali se moreš potoviti, če od tebe tirjam, da vsej taiste poste, ko jih prava cerkva veleva, natenko deržiš? Gotovo, po pameti ne moreš tožiti. Če se moreda bojiš, da bi to tvojemu zdravju na kvar bilo, ali ti celo življenje kratilo, ti povem, da ti hudi duh sam te strahe dela, ker je postu odviše zoper. Bog te celo drugač uči, ter očitno pravi, da si tisti svoje življenje podaljša, kteri je zmeren, alj si pri jedi in pitji sam priterguje. Skušnja sama poterdi božjo besedo. Sv. Frančišk je poleg vsega svojega posta eden in devetdeseto leto doživel. Še više so se sv. Teodozi, sv. Paul in sv. Anton postarali. Uprašam: ali je kteri prestopnik zapovedanega posta in priterganja take starosti učakal? In če si je, kaj to grešniku pomaga, kakor da ima nekdaj še več terpeti, ker je dalj grešil? Zato čuj in poslušaj opomin sv. Atanazia, ki tako govori: „Ako kdo k tebi pride in ti reče: Ne posti so pogosto, da ne zboliš, mu ne verjemi, še poslušaj ga ne; zakaj satan ga je k tebi poslal?" Ne posti, ampak cele druge reči so, ktere mnogim kvar delajo, človeško zdravje slabijo in življenje kratijo. Take so posebno nezmernost pri jedi in pitji, leno postopanje, serd, dolgo spanje in gerda pregreha nečistosti. To človeku telo kazi in kvari, zdravje podkoplje in življenje slabi in krati. Uprašaj vrače (zdravnike), vprašaj skuš-

njo samo, če nimam prav. Od pervega imamo neblodljivo besedo sv. pisma, kder pisano stojí: „Ne bodi lakoten po dobrih pojedinah, in se ne nadevaj s vsemi jedmí; zakaj pri mnogih jedíh človek oslabí in zbolí, in prevelika lakotnost u jedi napravi grizenje u trupli. Zavoljo požertnosti in pijanosti jih je veliko umerlo.“ Hočeš li zdaj očetu laži bolje verjeti, kakor Bogu, kir je večna nezmotljiva resnica? Zavoljo požertnosti in pijanšine jih je mnogo pred časom pomerlo, pravi sv. pismo, pa ne zavoljo posta in pritergovanja; nasproti temu pravi: „Kdor je zmeren, si bo živlenje podaljšal.

Molitva.

O Bog! ki si sv. Frančiška u število svojih izvoljenih sprijel, te prosimo, dodéli, da po njegovih zaslugah in skoz posnemanje njegovega čednostljivega živlenja plačilo srečno prejmemo, ktero si ponižnim obljubil; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

III. Dan aprila ali malotravna.

Sveti rokodelc Baldomir, spoznavec.

Ako ravno se od živlenja sv. Baldomira le kaj malega najde, je ta troha, ko se od njega vé, lehko kakor kratek evangelj za rokodelce in sploh za vse ljudi, kteri si svoj kruh s delom služiti morajo. Sv. Baldomir je pred 1100 leti na Francozkem pri mesti Lionu živel in svojega rokodelstva kovač bil. Ti, ko je njegovo živlenje popisal, od njega sledéče pravi: „Baldomir je od mladih nog svojo čistost vedno ohranil.“ Čistost je perva in nepogrešljiva pogodba k bogoljubnemu živlenju. Dopernašaj si naj boljše in naj lepše dela, če si pa svoje čistosti ne ohraniš, je vse tvoje početje pred Bogam ravno tako malo prijetno, kakor so tebi naj boljše jedi prijetne, ako se pred te u gnusni, nesnažni posodi postavijo. In kovač Baldomir s svojim černim licom in s svojimi sajnatimi, terdimi rokami je veliko lepši pred Bogom in njegovimi angeli, ker snažno dušo imá, kakor knez na zlatem prestolu in naj krasnejša gospa, ko se na plesu svile in dragega kamenja bliši, če sta si svojo nedolžnost zapravila.

„On je vsak dan veliko molil in skerbno bral.“ Rokodelci pogosto tožijo, da ne morejo veliko moliti, ker ne vtegnejo; oj najti jih je, kteri še celo juterne in večerne molitve ne opravijo. Pak to je le gola laž, če praviš, da ne vtegneš moliti. Imej še tudi toliko dela, vsaj pa vendar vsak

dan toliko vtegneš, da jéš; nikdar ti na misel ne pride, da bi nekoliko dni ne jedel zavoljo prevelikega dela. Pa kakor je potrebno, da vsak dan jéš, da si svoje truplo ohraniš in krepčaš, ravno tako je tudi potrebno, da vsak dan moliš, da si svojo dušo u dobrem hraniš in krepčaš. Če pa délaš in jéš, moliš pa ne? kažeš s tem, da ti je več za truplo in za posveten dobiček, kakor za Boga in za neumerljivo dušo. Memo tega imajo rokodelci izvekšega tudi tako delo, da lehko med njim svojega duha velikokrat k Bogu povzdignejo, ako le voljo imajo. Za branje duhovnih knig pa imaš gotovo po nedelah čas, in tudi večkrat ob delopustih. Ko bi si tako čas s pobožnimi bukvicami kratil, bi ti bilo sploh boljše, kakor po kerčmah posédati.

„Njegov navaden prigovor je pri vsem njegovem djanju in nehanju bil: „U imenu božjem, hvala Bogu vsikdar.“ Kaj pa je navaden prigovor učiteljev in učencov, mojstrov in pridružnikov alj kselov? Vsakoršne kletvice, grozne pregrehe zoper drugo božjo zapoved. Naj več ljudi je k delu prisilenih, ker drugači sebe in svoje družine rediti ne morejo. Pa ravno taisto delo, ktero dobri in hudobni ljudje enako (po zvunajnem gledé) opravljajo, je po znotrajnem posvečeno ali prekleto, po meri, kakoršnjih misli in kakoršnega zaderžanja da so delavci. Ako svoje delo s Bogam začneš in opravljaš, če delaš, ker Bog tako hoče, in zravno vse težave poterpljivo prestojiš, in dokler je tvoja roka pri delu, tvoj duh s Bogom govori, če tako, kakor Baldomir vse v Gospodovem imenu opravljaš, glej tedaj je tvoje delo samo pred Bogom dobro in lepo, in je blagoslovljeno in na unem svetu plačilo dobiš. Če pa le primoran in zavoljo dobička delaš, in če si tega u serci nevoljen, ali če še poleg celo kolneš in božje ime skverniš, tedaj svoje delo hudiču izdavaš; ono ni blagoslovljeno, brez zaslužka, prekleto, hujše kakor volovsko delo pri plugu; je greh. In zdaj si izberi: ali hočeš te leta, ko še živeti imaš, svoje delo in sam sebe peklu izročiti, če poleg preklinjaš in se rotiš — ali hočeš svoje dela posvetiti in Bogu u dar prinesti, ako pri vsem, kakor Baldomir s sercom in ustmi praviš: „U imeni božjem; hvala Bogu vsikdar.“

„Sv. Baldomir je, kakor dušen pastir, tudi svojo domačo (družino) opominal, Bogu vedno čast in hvalo davati; in kedar je trebalo, jih je tudi u strah jemal, pa ne iz serda, ampak da bi jih poboljšal.“ Ko hlapčič ali deklica učivnico (šolo) zapusti, in še morebiti iz hiše svojih staršev pride, tedaj se naj imenitnejša

doba življenja prične. Po mislih in navadah, kterih se človek u svoji mladosti prime, se mu iz vekšega celo življenje k dobremu ali hudemu nagne. Zato je tako veliko na tem ležeče, kako se hišni očeti, gospodarji in mojstri do svojih poslov, učencov in pridružnikov (kselov) ravnajo. Če za nje nič dalje ne maraš, kakor da ti tvoje delo prav opravljajo, drugači pa jim svojvoljo pustiš, da počinjajo, kar le koli hočejo, si ravno tak odgovor navališ, kakor če gosposka po deželi krivice ne brani, in dušni pastir u svoji okolici greha ne svari.

Ti si od Boga u svoji hiši gosposka in dušni pastir postavlen. Zato tudi opravljaj, ko sv. Baldomir, svojo službo kakor gosposka in dušni pastir. Priganjaj svoje, da vsakdanjo molitvo opravljajo, pošiljaj jih vsako nedelo in vsak praznik k božji službi, skerbi, da vsaj vsako kvatro sv. zakramente prijemajo, ne terpi u delavnici nikakega preklinanja, ne zaničevanja sv. vere, nikakega psovanja, nikakih nesramnih pogovorov in pesmi. Skerbi, da tvoji ljudje ob pravem času domu pridejo, u žertji in igranju dnarjev ne zapravljajo in po slabem znanju svoje nedolžnosti ne zgubé. In če u svoji hiši človeka imaš, ki je slabih misli in zaderžanja, in si se zastonj trudil, ga poboljšati; takega odpravi, če še toliko dobro dela, da ti drugih mladih ljudi ne skazi.

„Nad njim se ni nikdar prevzetnost, laž in himba (goljufia) najšla.“ Skorej vsi rokodelci, kteri Boga resnično črez vse ne ljubijo, so ali prevzetni in bahati, ali so lakomni. Odtod izvira toliko drugih grehov, kateri jim življenje in dušo celo pognusijo, namerč leganje, ukanjevanje (golufia), škodoželjnost, nevošlivost, opravljanje, odgovarjanje, svaje, sovraštva itd.

Proti vsem tem grehom in zmotnjavam ni drugega posredka, kakor če Boga več ljubiš in išeš kakor vse drugo. Ako imaš veselje nad Bogom, in na njega pogosto misliš, se ne boš bahal, če se tvoje delo hvali, če zalo hišo imaš, če te za srenjskega svetovavca izvolijo. Te reči se ti bodo kakor nečimurnosti proti dobrim delom in proti božjemu veličanstvu zdéle. In ako se Boga bojiš, in ga ljubiš, ne boš nikolj legal ali goljufal, da bi svoje blago pokrivem hvalil. Božjega prijateljstva ne boš hotel za reven dobiček prodati.

„Baldomir se je ponižno oblačil, nasproti pa je bil neizrečeno dobrotljiv do ubogih, da je celo svojega rokodelskega orodja podaroval, kedar ni ravno kaj drugega imel.“ Resnično pošten in keršanski rokodelc ne oblači sebe in svojih črez svoj stan. Ali

ti je vekša čast, če te za kakega pisarja ali pravdnika (šribarja alj dohtarja) ali bogatca imajo, ali če se ti po obleki vidi, da si koristnega rokodelskega stanú? Velikoveč se sramuj, imenitnej oblečen hoditi, kakor je tvojemu stanu in premoženju primerno, drugač bi rad svet oblegal in ga s svojim oblačilom motil. Keršanski rokodel le za to skerbí, si kaj zaslužiti, da bi sebe in svojo družino pošteno redil, potler pa tudi, da bi imel kaj vbogaime davati. Kakor je hudobno in zaničljivo bogatimu postopati, tako je lepo in poštenja vredno s svojim delom svétu koristiti, in s zaslužkom ubogim pomagati.

„Do svojih prijateljev je bil odkritega serca in proste duše, u razgovorih s bližnim vesele volje in čeden.“ Sv. Duh je duh ljubezni, mirú in veselja. Zato so tudi ljudje, u kterih sv. Duh prebiva in jih vlada, prijazni in prijetni u družtvi. Pobožnost je vselej sumnljiva, ako je človek izvekšega nevoljnega obličja, podhuljen, zapert, in omerzel proti bližnemu, in s nikomer prijateljstva nima. To je znamenje, da je duša bolna, bolezen pa dela žalost in merčnost. Če pa nasproti sv. Duh dušo oživlja in ozdravlja, je duši dobro; zato je tudi vesela in prijazna u družtvi. Tako človek tudi veliko hitreje pri drugih kaj opravi in jih tudi za Boga pridobi, kakor če je njegova pobožnost nekaj plahega in merzljivega. Sv. Frančišk Saleški, ki je ves dober in prijazen u družtvi bil, pravi o tej réči: „S enoj kapljoj sterdí se več muh nalovi, kakor s polnim sodom vriska (jesiha).“

Kar še je drugači od sv. Baldomira popisanega, ne zadeva sicer več rokodelskega stanú; pa vendar še hočem povedati. Enkrat je prišel škof iz Liona, po imenu Vivenci u ves, kder je sv. Baldomir stanoval. Škof ga je ravno moliti videl, in nenavadna prikazen Baldomirove pobožnosti ga je najberž nagnila, da se je potler s njim u pogovor podal. Duhovni predstojnik je iz tega dobro opazil, da je Baldomir izversten služavnik božji, in ga je zategavoljo nagovoril, da se u njegov samostan (klošter) vzeti da. Ondi je tedaj Baldomir enako Boga in bližnjega ljubil. Če je od pobožnih ljudi kaj u dar dobil, je vse ubogaime razdelil, je neprenehoma sv. pismo bral, in njegova prislovica je vedno bila, kakor popred: „U imeni božjem, hvala Bogu vsikdar.“

Ko je Baldomirova svetost čedalje bolj slovela, je sv. Geodrih, ki je takrat v Lionu škof bil, sklenil, ga u duhovnika posvetiti. Sv. Baldomir se je tega branil, je jokaje prosil, da bi mu tega ne storil, česar je nevréden.

Baldomir si je u samostanu le slabo sobico poiskal, in kakor da bi neumne zveri same čutile, koliko dober in prijazen da je mož, so vsak dan ob uri, kedar je kaj užival, ptice priletele in brez strahú iz njegovih rok jedí jemale. U svoji otroški pobožnosti jih je tedaj Baldomir opominal rekoč: „Le najejte se in pojte vsikdar hvalo nebeškemu kralju.“ Vsak dan je molil tudi za mesto Lion in za nja prebivavce, in za samostanovega škofa, da bi Gospod njim vsem nebeške vrata odperl.

Po njegovi smerti pa je bilo mnogo ljudi marsiktere bolezni ozdravljenih, kteri so se na njegovem grobu u njegovo prošnjo priporočili. Bog je tako hotel njega po smerti poslaviti, ki je njega u življenji slavil.

Molitva.

Moj Bog! veliko sim se učil; pa sram me je, ker modrosti toliko neučenih nimam, kteri scer manj vedó, pa tebe več ljubijo, kakor u življenju sv. Baldomira vidim. O prosim te za tvojega sv. Duha, kteri le u prostih in ponižnih sercih prebiva, naj tudi mene viža; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

IV. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Izidor, Sevilski škof.

Sv. Izidor, eden naj izverstnejših učiteljev svojega časa je u Španii od imenitnih starišev rojen bil. Imel je dva brata, Leandra in Fulgencia, ktera sta oba škofa in svetnika. Ko je še u zibelji ležal, se je vidilo, kako je cel roj bčel nad njega priletel in se nekaj časa okoli njegove glave rojil; kar se je u pomen prihodne zgovornosti tega otroka razložilo. Kakor hitro je Izidor za uk bil, so ga u šolo poslali. Učil pa se je tako težavno, da je mislil knige celo na stran pustiti. Takih misli je memo nekega studenca šel, ki je imel kamni obod. Postal je in premišljeval, kako je bil kamen, ker ga je verv, na kteri je vedro viselo, večkrat dergnila, vidoma izbrušen. Tu premišlava, kako moč ima pri terdem kameni ponavljanje (opetovanje) ene reči, ter je djal: Ako se že terd kamen, ko ga verv pri vlačenju večkrat dergne, na zadnje zdrobi, in tako rekoč premaga, zakaj bi tedaj tudi moja glava ne zapopadala, ako jo neprenehoma s ukom vadim? Nato se je neutrudoma

učil, in je sčasoma u latinskem, gerčkem in hebrejskem jeziku, kakor tudi u duhovskih in svetskih védah toliko napredoval, da se še po pravici k naj večim cirkvenim učiteljem prišteva.

Dobljeno veliko učenost je sv. Izidor samo u korist in čast katolške cirkve obračal. Arjani so si taiste čase prizadevali svoje strupene nauke po Španskem bolj in bolj razsejati, ker je Leovigild, kralj, sam njihovih misli bil. Dva sv. škofa, Leandra in Fulgencia so iz njujnih škofij pregnali; zato ju je sv. Izidor hotel namestiti. Zoper Ariane se je ustmeno s učenimi govori in pismeno s večimi knigami tako upiral, da svoje krive vere néso več braniti mogli; serditi so tedaj sklenili ga iz poti spraviti. Pa Bog ga je čudovito varoval, da krivoverci svojega sklepa niso speljati mogli. Po smerti sv. Leandra, svojega brata, ki je u Sevili škof bil, je bil sv. Izidor od kralja Rekareda in od duhovšine za njegovega namestnika postavlen. Ponižn pa učen in svet mož si je sicer vse prizadél, si celo s solzami pomagal, da bi to čast od sebe odvernil; toda izvoljen je bil in je škofištvo moral prevzeti.

Pervo kar je storil, je bilo, da je Boga goreče prosil za krepko pomoč. Potler se je dela lotil, in se je, kar je le naj bolje mogel, trudil, slabo zaderžanje ljudi popraviti, katoličane ukrepiti in krivoverce spreoberniti. Do ubogih je bil darežljiv, do zapušenih skerben, pregrešnim ojster, pazljiv na podložne, neutrudljiv u učenju in opominanju. Njegove predige so posebno na to merile, da bi pravoverni svojo sv. vero ohranili in se greha varovali; zakaj njemu se je gotovo znamenje prihodnega pogublenja zdelo, če je videl, da je kdo sv. vero u nemar pustil, alj se brez božjega strahú u grehe podal, in pokoro odlagal. Cirkvene obrede, običaje (šege — navade) in naredbe je natenko deržal, in tudi druge močno nagibal, da so jih deržali. Duhovšini je posebne postave dal, da bi s svojim lepim živlenjem posvetnim u izgled bili. Ustanovil je mnogo učivnic, da bi se mladež čednosti in vednosti celi deželi u korist učila. Sam si je nekoliko ur odločil, ktire je druge u božjih skrivnostih podučeval; iz česar je prišlo, da se je škofia u kratkih letih svetih in učenih mož napolnila. Da bi pa tudi po svoji smerti to, kar je ustmeno učil, ohranil, je spisal raznih učenih bukvic, u kterih je resnico katolške vere dokazal in uterdil, in krivoverske uke overgel. Te bukve je sv. papež, Leo IV., toliko obrajtal, da je ukazal, nje ravno tako, kakor pisme sv. Auguština in sv. Hieronima u časti imeti. Do Rimskega papeža, kakor naj višega vidnega poglavarja katolške cirkve je imel naj vekše spoštovanje; prizadeval si je tudi, s taistim svoje podložne nadihniti. On je po svoji navadi re-

kel, da je nespoštovanje alj celo zasramovanje cirkvenih obredov, duhovnikov in škofov, posebno pa rimskega papeža, če ti ravno niso vselej živeli, kakor bi bili imeli, gotovo znamenje krivoverstva, alj ravni pot u krivoverstvo; in če se jih kdo še morebiti ravno po zvunajnem drží, je prava vera znotrej že vendar zgubljena, alj je gotovo u naj veči nevarnosti, u zgubo priti. Za tega voljo si je vse prizadel, se takemu nespoštovanju in zasramovanju, kakor koli je vedel in zamogel, ustavljati. Skratkim, za zveličanje svojih podložnih vedno skerbni škof ni ničesar opustil, kar je u njihov prid za dobro spoznal.

Štirdeset let je že na ti način u svoji službi prebil, ter od svoje apostolske gorečnosti ni nikdar kaj ponehal. Pol leta pred svojim koncam je čutil bližno smert: zato je svojo skerb u molitvi, u postu in u opravljanju drugih dobrih dél podvojil. Vse svoje premoženje je rekel med vbožce razdeliti, do kterih se je vse svoje žive dni kakor ljubezniv oče skazal. Potler se je dal u cirkvo nesti, je opravil u spokornem oblačilu svojo sv. obhajilo in sv. posledno olje, je dal vsim nazočnim vzveličavne opomine, in je vse za odpušanje prosil, ko bi bil koga moreda s svojimi pogreški pohujšal. Zravno tega je u prerokovskem duhu celemu kraljestvu mnogo hudih stisk predpovedel, ktere imajo nad nje priti, ako se njegovi opomini u nemar puste; kar se je tudi zgodilo. Svoje življenje je sklenil u leti 636, četerti dan malega travna. Po svojih željah je bil u Sevili pokopan. Ko so si pa potler to mesto Mauri (mohamedani) osvojili, je Ferdinand I., Kastiljski kralj njegove kosti od njih za veliko pénez kupil in jih u lepo cirkvo u Legio prenesti dal, kder so še zdaj u zlati raki (trugi) hranjene. Ob času vojske zoper divjake (barbare) si je Španjsko kraljestvo mogočno prošnjo pri Bogu tega svojega sv. učitelja in deželskega pomočnika očevidno skusilo; zato je ondi tudi po pravici u veliki časti.

Nauk in posnema.

1. Sv. Izidor se s vso močjo za deržanje cirkvenih obredov, običajev in naredb poganja. Nespoštovanje in celo zasramovanje njih, kakor tudi duhovnikov in škofov, posebno rimskega papeža samega, se mu gotovo znamenje krivoverstva, alj vsaj pravi pot u krivoverstvo zdí. To skušnja dovolj dokazuje. Nobeden pravi katoličan, velikomanj kteri sv. očakov je kedaj take obrede, običaje alj zapovedi zavergel; nobeden ni od njih alj od duhovnikov in od rimskega papeža samega zasramljivo govoril, nobeden jih ni

gerdil. Samo krivoverci in odpadniki so kaj takega storili. Čutiš ti, da jih kdo, kteri se katoličana dela, u tem posnema, le verjemi, da je u serci že krivoverec, alj na potu u krivoverstvo. Zakaj kdor od Kristusove prave cirkve ukazane obrede in dane postave zaničuje, zaverže celo lehko cirkvo samo, ktera je tajiste postavila. Kdor duhovnike, mešnike, škofe in papeža samega zaničuje alj gerdí, bo kmalo tudi nauke zaničeval, ktere oni učijo in terdijo. Če pa kdo Kristusovo pravo cirkvo zaverže, alj nauke zaničuje, ktere njeni predstojniki učé, resnično ni daleč od krivoverstva samega, akoravno se po zvunajnem katolške cirkve še derží. Gorje takim hinjavcom, kteri so le po imenu in navidež katoličani! S svojimi pohujšljivimi marni, ktere od cirkvenih obredov in naredb tudi pričo krivovercev alj ne zadosti podučenih katoličanov imajo, delajo veliko veči hudo, kakor krivoverci sami, po besedah sv. Bernarda: „Popačen, brezbožen katoličan dela veči kvar, kakor terdovraten krivoverec.“ Njegov greh je hujši, odgovor vekši, tedaj tudi kazen strašnejša. Ta mu ne bo ušla, zakaj pisano stojí: „Kazen je zasmehačem že pripravljena.“ Ne poslušaj takih brezbožnih, krivoverskih hudobnjakov. Nikdar se k njim ne druži. Nikoli ne bodi s njimi enakih misli, in ne govori, kakor oni. Jemlji si k sercu besedo božjo: „Ne doteknite se mojih pomaziljenih (duhovnikov)!“

2. Ob času sv. Izidora niso vsi duhovniki živeli, kakor bi bili imeli. Vendar sv. škof ni njih nespoštovanja in zaničevanja terpel. Tudi pri tem ima sv. škof popolnoma prav. Ljudje, kteri od duhovnikov, od mašnikov, škofov in papeža zaničljivo govoré, se po navadi na njih slabo življenje opirajo in s njim izgovarjajo. Ne rečem sicer, da se duhovnim veliko pregreh pismeno in ustmeno pokrivem podtika; ne rečem, da se mali pogreški duhovnikov neznano povekšujejo; pa gotovo je, da je u primeri k velikemu številu duhovnikov jih po pravici le malo, kterim se velike pregrehe gotovo smejo pripisati; dokler se med ljudmi posvetnih stanov veliko, veliko več brezbožnih najde. Pa kakor je zdravi pameti zoper, ako bi se od posvetnih oblastnikov, uradnikov in plemenitnikov poprek zaničljivo govorilo, ker se med njimi več brezbožnih najde, tako je tudi še nespametneje, ako bi kdo zavoljo daleč manjšega števila brezbožnih duhovnikov duhovnike sploh zaničeval in gerdil.

Ali ne ravna hudobno, kteri bi apostole sploh zaničeval, ker je med njimi Judaž Iškariot bil? Ravno tako hudobno in neumno ravnajo oni, ki zavolj nekoliko slabih ves duhovski stan zaničujejo. Zakaj ko bi se katolški duhovniki po dvanajst in po dvanajst po številu apostelnov razdelili, sim si svest, da bi se med vsako dvanajsterjo duhovnih eden ne najšel, kteri bi Judežu u hudobnosti enak bil. Postavim pa, da bi število brezbožnih duhovnikov veliko veče bilo, kakor je, iz tega vendar ne sledí, da bi se zavoljo tega od duhovšine poprek tako nespodobno govoriti smelo, kakor jih vsihčas toliko govori; kakor bi ne bilo pripušeno, od visoke gospôde in od kronanih poglavarjev tako govoriti, ko bi jih ravno veči del brezbožno živelo, zakaj takovi oblastniki bi vendar pravi

od Boga postavljeni oblastniki ostali, kterim spodobna čast in pokorščina gre. Ravno tako imajo tudi slabi mašniki ravno tako oblast od Boga nam grehe odpušati, in druge sv. zakramente u naše zveličanje deliti, kakoršno pobožni in pravični. Zavoljo te visoke oblasti in njih duhovske časti je dolžnost, jih spoštovati, kakor je Kristus rekel: „Na Mojzesovem stolu so farizeji in pismoučeni sedeli. Kar vam rečejo, to storite, pa po njihovih delih nimate storiti.“ K sklepu poslušaj, kar sv. Krizostom pravi: „Ali ne veš, kaj je mašnik? Angel je, poslanik Gospodov. Če ga zaničuješ, ne zaničuješ njega, temuč Gospod Boga, ki ga je postavil. . . Ako vero pači, mu ne bodi pokoren, če bi ravno angel bil. Če pa prav uči, ne pazi na življenje, ampak na besede. . . Ne zaničujmo svoje vere, da si sami kvara ne storimo.

Molitva.

O Jezus, sveti, nedolžni pastir vsih pastirjev in naj viši mašnik novega zakona, vodi škofe, da le na vredne roke polagajo; podeli vsim duhovnikom otroško ljubezen do tebe in serčno ljubezen do svojega bližnjega; postavi jim svoj izgled živo pred oči in daj jim vedno po njem ravnati, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

V. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Vincenci Fereri, spoznovavec.

Sv. Vincenci Fereri, pravi apostol svojega časa, se je na Španjskem u letu 1357, u poglavitnem mestu Valencii narodil.

Ko je še u maternem telesu bil, se je njegovi materi zdelo, kakor da bi u svojem telesu psička lajati čula, kar je nadškof tistega mesta za srečno znamenje spoznal: da bo namerč Vincenci goreč pridigar, kir bo s močjo svoje zgovornosti po izgledu sv. Dominika cirkvo božjo branil, in od nje sovražnike vere podil; kar se je tudi res zgodilo. Še deček je drugim otrokom toliko resno pridigal, da so se mu tudi odrašeni čudili. U 18. letu svoje starosti je stopil u rêd sv. Dominika. Ko je duhovsko oblačilo prijel, je življenje sv. redovnega ustanovnika skerbno preberal in si je prizadeval, ga u vsem, kolikor je le mogel, nasledovati. Svoje telo je zlo ojstro deržal, in se je s vsemi močmi po duhovni popolnosti gnal. Satan se mu je u podobi starega pušavnika prikazal in si prizadel, ga od tega odverniti, ker ga je motil, rekoč, da si prêj mora človek u mladosti sveta okusiti, nekaj veselja užiti, in se ne preojstro deržati; drugač bi telo skorej onemoglo. Starost je čas pokore; dotle naj ojstro življenje opusti, in se naj tičas, kakor drugi njegovi verstniki razveseljuje. Vincenci je kmalo spoznal zvijačo hudega duha; je prihinjenega pušavnika od sebe nagnal in je pri svojem sklepu terdno ostal. Drugokrat se mu je peklenski duh u drugo prikazal u podobi zamorca, in je gorečemu služavniku božjemu stanovitnost u čednosti kakor pretežko in nemogočno reč predstavljal. Vincenci pa se ni dal premotiti, temuč je neprestrašen rekel: „Poberi se, satan! kdor mi je k začetku pomagal, mi bo tudi milost k stanovitnosti podelil.“

Ko je Vincenci svoje skusno leto dokončal, se je moral učenja poprijeti; kar je s toliko marljivostjo storil, da je potler nekoliko let božje in posvetske vednosti s velikoj slavoj očitno učil. Kar se je sam naučil, je bolje molitvi, kakor marljivosti pripisoval, je tudi drugim svetoval, da imajo učenci ne samo pred, temuč tudi med učenjem Boga za pomoč prositi. Bog je svetnika iz očitnih učivnic u pridganje poklical, u čemur je do svojega konca tako skerben bil, da se u 18 letih ni več kakor 15 dni naštelo, ob kterih bi ne bil pridgoval. Jedro njegovih pridig so bile naj važnejše resnice naše vere, štiri posledne reči, in bridko terplenje in smert Jezusa Kristusa. Vse to je tako krepko popisoval, da so se poslušavci po vsem životu tresli, in se u obilne solze razjokali. Večkrat je moral sv. pridgar med pridigoj prenehati, toliko je ljudstvo plakalo in tulilo. Nobeden nevernik ni bil tako terdovraten, nobeden grešnik tako oterpel, kteriga bi njegove pridge močno ne bile ganile. Zato je lehko verjeti, kar se u njegovem življenju bere, da je namerč na Španjskem dvajsti tisuč (tažent alj jezer)

Židov (Judov), osemnajst tisuč Saracenov (Turkov) k pravi veri, in še več grešnikov k pravi pokori spreobernil; zakaj Gospod Bog ga je posebno u pridgovanje pozval, in ga s vsemi apostolskimi darmi, posebno s darom prihodne reči prerokvati in čudeže delati, obdelil. Duh božji je iz njega govoril, in temu se nobeden ni mogel upreti.

Kar čudeže tiče, se ne morejo na število povedati. Duhovsko berilo priča, da je sv. mož večkrat s polaganjem svojih rok bolnike ozdravil, hude duhove iz obsedenih izpodil, mutastim pregovoriti, slepim pregledati dal, gobove očistil in mertve sopet obudil. Nekaj posebnega takega se u njegovem življenju najde, kar se toliko čudovito in morebiti marsikomu neverjetno zdí, kolikor je gotovo in dokazano. Nedaleč od mesta Valencie je neka žena, kteri je ob pamet šlo, svoje lastno dete, ko njejniga moža doma ni bilo, zgrabila, na kose razsekljala, in jih nekoliko u lonec vergla, da bi si jih za obed skuhala. Mož pa je bil ravno takrat sv. Vincenca u svojo hišo povabil. Ko je mož, se domu vernivši to grozo ugledal, je iz pervega ves ostermel, potler pa se je začel na glas jokati in vrešati, da je vsa soseska vkup privrela.

Sv. Vincenci, ki je ravno k temu prišel, je gospodarja potolažil in rekel vse kose razsekanega telesa vkup spraviti. Te je lepo u red sostavil, in rekel: „Jezus, Mariin Sin, kir je kakor pravi Bog dušo tega otroka iz ničesa stvaril, jo s tem telesom drugoč združi, u svojo hvalo in u čast svojega najsvetejšiga imena.“ Ko je to izrekel, je storil nad sostavlenimi kosovi znamenje sv. križa; in glej! koliko čudo! mahoma je dete oživelo. Pričijoči so se edendrugega pogledovali, in od čudovanja niso pregovoriti mogli. Ko so si pa nekaj zmogli, so naglas Boga hvalili in častili, in so to nikolj slišano čudo u svetnikovo naj večo slavo na vse kraje razširali. Ne manjšo slavo mu je drug čudež prinesel, ki se je skorej pri vsih njegovih pridgah godil. Sv. mož je vselej po Spanjsko pridgal, imel pa je poslušavcov vsakteriga jezika, in vsi ti so čisto razumeli, kar je svetnik pridgal. Čudež, kir je bil po aposteljnih le zlo malokomu od Boga podeljen.

Dar, čudeže delati, ko je s njim Bog svojega zvestiga služavnika obdelil, je služavnik božji s posebno svetostjo svojega življenja združil. U ponižnosti, ko se po pravici podloga vse svetosti imenuje, je bil toliko terden, da se je vsih škofijskih časti, ko so mu jih rimski papeži in posvetski oblastniki ponujali, stanovitno vbranil, ker se jih je nevreden štel, in tudi sodil, da je eno samo dušo spreoberniti več vredno,

kakor u vsih častih celega sveta biti. Mnogi čudeži, zavoljo kterih je toliko slul, mu niso nikdar praznega dopadenja delali, temuč so mu še u vekše poniževanje pred Bogom bili. Ne najde se lehko kteri svetnik, ko bi ga bili duhovski in svetski, visoki in nizki toliko častili, kolikor sv. Vincencia. Kadar se je kakemu mestu bližal, kamor se je pridgovat napovedal, so mu vsi duhovniki u svojih rohetih (duhovskih kratkih srajcah), škofi sami in naj imenitnejši uredniki mesta, celo večkrat kraljevih kdo proti šli in ga u cirkvo spremili. Množica ljudi je pred njim na kolena padla, ga svetega blagoslova prosila, mu roke in oblačila ljubila, in vse počela, karkolj se u čast živemu svetniku storiti da. Svetnik je izperviga iskal se vsemu takemu počinanju vstaviti; ker pa ni kaj opravil, mu je to priložnost dalo, se pred Bogam in ljudmi še bolj poniževati, dokler mu prazna čast ni nikakor dopadla. Ojstrost do njegovega trupla ni bila manjša, kakor njegova ponižnost. Štirdeset let se je vsak dan postil, razun same nedele. Postelja mu je bila snop slame; vsako noč je svoje telo bičeval do kervavega; le samo po dve ali tri ure je spal, vse druge pa je premolil. Te ojstrosti tudi u bolezni ni opustil. Zjutrej zarano je sv. mašo služil, pa skoraj nikolj brez livanja solz. Pred alj po tem je molil svojo duhovsko časoslovje. Cel drugi dan je na apostolske trude obračal; je namerč pridgoval, izpovedval, bolnike in jetnike obiskoval, mir in slogo delal med visokimi in nizkimi. Svoje pridge je osnoval pri nogah križanega Zveličarja; preberal je sicer knige očakov, kolikor je vtegnil, pa še bolje mu je molitva na skerbi bila. Pri tej je bil s vsoj spoštljivostjoj, kolikorkrat in dokler je le mogel, je k njej tudi druge vabil, kakor k naj potrebnejšimu pomočku za zveličanje, in tudi močno opominal, po besedah sv. Paula brez nehanja moliti. Križanega Odrešenika je iz serca pobožno častil, in se zato k njemu u vsih zopernostih obernil. Do deviške Matere je vselej otroško ljubezen skazal. U vsih težavah jo je kakor svojo ljubo Mater s velikim zaupanjem na pomoč klical, in je tudi drugim svetoval, tako storiti.

Angelsko čistost, ktero je neognušeno s seboj u grob nesel, je prav visoko čislal; ker je vedel, koliko prijetna da je Gospod Bogu in njegovi naj svetejši Materi. Marsiktero vojsko je zavoljo nje prebil, pa tudi premagal.

Neka gospa u Valencii, žlahtnega rodú, se je bolna napravila, in željela, da bi jo Vincenci obiskal in spovedal. Pa namesto spovedi, ga je k nespodobi dražila. Čisti služavnik božji se je pred takoj pregrehoj prestrašil, jo hudo posvaril,

in ker ni nič opravil, je pobegnil. Žena je serditosti izdivjala in drugim povedela, da jo je Vincenci u nečistost napeljaval. Svetnika ni nič hujše zadeti moglo kakor tako nesramno ogovarjenje; pa Bogu je svojo nedolžnost izročil in molčal. Bog se je za svojega nedolžnega služavnika poskusil; pripustil je, da je brezbožno ženo hudi duh obsedel in grozno martral. Ko ga je nekoliko duhovnikov izgnati hotlo, je rekel, da se nikomur ne vgane, razun temu, ki je u sredi ognja brez kvara ostal. Iz začetka se ni vedelo, kdo bi toti bil; pa kakor hitro je sv. Vincenci u hišo stopil, je hudi duh glasno vpil: „Ta je tisti, ki u sredi ognja ni gorel.“ Hipoma se je hudi duh vmeknil, in žena je razodela svojo pregreho in svetnikovo nedolžnost.

Veliko drugega ogovarjanja in preganjanja ga je druge krati doletelo. Svetnik je vse prestal s velikodušno poterpljivostjo, je s svojimi ogovarjavci in preganjavci s vso krotkostjo ravnal, jim ne le vse krivice iz serca odpustil, ampak je za nje tudi molil, in jim kolikor je le mogel, dobrega storil. Ti in drugi izgledi njegove čednosti so tudi njegovim pridgam naj večo moč in naj boljši tek dali, kakor so mu pri vseh narodih ime svetnika pridobili. Na Španjskem je začel pridgovati, kder se mu je ime apostola cele Španie dalo. Iz Španjskega je bil na Francozko, potler na Laško, Nemško, Angličansko in u druge dežele poklican. Povsodi je enako ojstro živel, enako goreče pridgal. K zadnjemu je prišel u Malo-Britanio, in je tukaj s navadnim tekom pridgoval. Apostolskega moža pa so nekaj mnoge pridge, nekaj mnogi težavni poti in neprenehane ojstrosti do života toliko oslabili, da je nazadnje zbolel. Če pa ravno njegovo celo življenje ni nič drugega bilo, kakor priprava k smerti, je vendar še s večo skerbjo vse to opravljal, kar je k srečni smerti potrebno in koristno. Prijemši sv. zakramente je poželjel, se poslednje ure samo s Bogom baviti. Prosil si je Kristusovo terplenje predbrati in spokorne psalme moliti. Med molenjem litanii vsih svetnikov je povzdignil svoje roke in oči k nebu, in tako u Gospodu zaspal, leta 1419, na cvetno sredo, 70 let star. Kdor bi čudeže, ko so se po njegovi smerti godili, popisati hotel, bi jih lehko polne bukve napisal.

Nauk in posnema.

1. Sv. Vincenci nažene Satana, kir mu u podobi starega pušavnika svetuje, da se naj u mladosti razveseljuje, pokoro in pobožnost pa na stare dni

odloži. Veliko jih je, kteri si mislijo, ali celo pravijo, da se mora u mladosti veseljevati, da je u mladih letih kaj več pripušenega, da se lehko po svoji volji živi in uživa; in da je starost, alj kedar človek u drugi stan stopi, čas, da pobožno živi in pokoro dela. Taki nauki so zares od hudobnega satana. Nespametno in zločesto storiš, o človek! ako se po takih ravnaš. Povej mi pervič: ali veš, da boš možke ali pozne starosti učakal? Ali lehko, kakor jih mnogo jezer, u svoji mladosti ne umerješ? In kde boš pa u večnosti, ako popred Gospod Bogu nisi služil, temuč si se po satanovem svetu na prihodne leta zanašal? Drugič: postavim, da bi si bil svest, da boš one leta doživel, ko si jih si za pobožnost odločil, misliš li, da boš tedaj prav pobožno živel, ker si se u mladih letih navadil, brezbožno živeti? Jaz ne verimem; zakaj sv. pismo pravi, da „mladenč, kedar se postara, pota ne zapusti, po kterem je u mladosti hodil.“ Čudo redko se drugači zgodi. Tretjič: ko bi pa tudi celo gotovo u svoji starosti pobožno živel, ali se spodobi, da pervo in naj boljšo dobo svojega življenja svetu in satanu daruješ, slabejšo pa za Boga in za njegovo službo prihraniš? Ali se to ne pravi brezbožnega Kajna nasledovati, ki je slabejše Bogu daroval, boljše pa za se priderżal? Pazi, da se tebi kakor njemu ne zgodi. Tisti Bog, kir je u stari zavezi tolikokrat ukazal, da se mu pervina vsih plodov daruje, hoče tudi pervino tvojega življenja imeti. Njemu kakor naj boljšemu gre tudi boljšina. On hoče, da se mu od pervih let služi. Ne poslušaj tedaj satana, ako ti, kakor sv. Vincencu drugači svetuje, marveč: „Misli na svojega Stvarnika ob času svoje mladosti, preden čas težav pride, in se leta približajo, od kterih boš rekel: Te niso moje.“ Če pa si svojo mladost že slabo preživel, objokuj iz celega serca, delaj pravo pokoro, in se trudi s svojo gorečnostjo popraviti, kar si zamudil.

2. Sv. Vincenci je toliko časa po dnevi in po noči u molitvi prebil, kolikor je le mogel, je tudi druge k pogosti molitvi, kakor k naj potrebnejšimu pomočku zveličanja, opominal. Za grešnike je potrebna, da milost dosežejo, pravo pokoro delati; za pravične pa, da bi u pobožnosti ostali. Ne ljubiš molitve, se ne vadiš u njej večkrat, tudi ne ljubiš svojega zveličanja. Marsikomu se dozdeva, da je zadosti, ako se le u molitve duhovnikom, alj drugim pobožnim ljudem priporoča; najme in plača si jih nekoliko, kteri za njega molijo, na božje pote hodijo, se celo spovedajo in obhajajo. Če ga morebiti kak duhovski red ali kaka bratovšina za deležnika svojih zaslug izreče, meni, da mu je veliko molitve in drugih dobrih del teh duhovnikov alj pobožnih k zveličanju zadosti, če že ravno sam ne moli alj dobrega ne dopernaša. Koliko satanovo preslepljenje je to! Se molitvi drugih priporočati, alj druge za se moliti prositi, je res hvale vredno; pa če ravno cel svet za te moli, in te vsi redovniki in bratovšinci za deležnika svojih molitev in dobrih del izrečejo, vendar zavoljo tega ne bodeš zveličan, ako tudi sam ne moliš in keršansko ne živiš. Celo molitva in prošnja svetnikov u nebesih ni dovolj

te zveličati, ako sam svoje dolžnosti ne dopolniš. Ker ti pa to pravim, ne imaj u zaničevanje molitve drugih ljudi, še manje prošenj svetnikov; ampak to te ima le priganjati, da tudi sam skerbno moliš, in s svojimi grehi moči ptuje molitve ne pačiš. „Priporočajmo se molitvam drugih, pa na nje same se ne zanašajmo; ampak tudi sami molimo in pobožno živimo; da uni molitvi prostor damo, ko se za nas opravlja... Ako se sami u molitvo in čednost podamo, bode molitva drugih svojo moč imela.“ Tako govori sv. Krizostom.

Molitva.

Dodeli, o Gospod, svoji cerkvi veliko pridgarjev, kakor je bil sv. Vincenci, daj pa tudi nam učljive serca, da od večnih resnic ganjeni, u zveličanskem strahu pred tvojoj sodboj, u pokori in pobožnosti živimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VI. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Florentin, keršanski šivar.

Sv. Auguštin, Hiponski škof u Afriki pripoveduje u svojih bukvah, od božjega mesta, sledečo prigodbo: U Hiponu je živel star pobožen mož, Florenti se mu je reklo, ki je bil svojega rokodelstva šivar (žnidar alj krajač). On je, Bog ve po kakej nesreči, u toliko ubožtvo prišel, da si celo oblačila ni več pridelati mogel. U ti revi je žalosten u cirkvo šel, in ondi dvajsti sv. mučenikov (marternikov) na glas u pomoč klical, da bi ga vendar oblekli. To se sicer ni zgodilo, da bi ga bili oblekli; pa ko je molitvo opravil, je že nekoliko potolažen po bregu neke vode navzgor šel in je tu veliko u plitvo vodo prinešeno ribo vgledal, ktero si je s pomočjo nekoliko dobrih ljudi ulovil, in jo nekemu kuharju za lepe dnarje prodal. Ravno si je hotel ubogi šivar volnine za svoje oblačilo kupiti, kar mu kuhar glas da, da je ribo razpravljaje u njejnem trebuhu zlat perstenj najšel, kteriga mu kakor pošten človek zdaj verne. Tako si je dobri mož mahoma iz svoje nadloge zmogel, in njegova zaupljiva pobožnost do sv. mučenikov je bila obilno plačana.

Nauk in posnema.

1. Sv. Frančišk Saleški piše neki Boga ljubeči duši: „Ker božje nagovore (nagone k dobremu) večkrat po angelih dobimo,

imamo svoje izdihleje tudi ravno [po njih in po svetnikih k Bogu pošiljati. Zakaj ker so oni zdaj, kakor Zveličar sam pravi, u božji slavi angelom enaki, nosijo pred njega tudi vedno svoje zdihljeje in molitve za nas.“

„Združimo tedaj, ljuba duša, svoje serca s temi nebeškimi duhovi in sv. dušami. Zakaj kakor se mladi slaviči s starimi peti učé, tako bomo tudi mi po tem sv. združenju hvalo božjo vredneje prepevali in spodobneje molili. Tako časti in slavi s posebno ljubeznjo sv. in blaženo Devico Mario, ktera je, ker je Mati Jezusa Kristusa, našega brata, tudi celo gotovo naša Mati. Pritecimo tedaj k njej in se vsak čas in ob vseh dogodkih, ko nas doleté, kakor mali otroci s popolnim zaupanjem izročajmo u njejno materno varstvo. U to dobrotljivo in milostljivo Mater kličimo u vsaki sili in nadlogi, vpijmo u njejno materno ljubezn, da nam pri Bogu milosti izprosi, da bi imeli do nje prav otroško serce, in jo u njejnih svetih čednostih posnemali in nasledovali.

Tudi k angelom pridruži po prijateljsko večkrat svojo dušo; nikdar iz misli ne pusti, da so ti vedno pričejoči in zvesti svedoki (priče) tvojega djanja in nehanja, zdaj tu na zemlji, dokler živiš, in nekdaj ondi nazadnje, kedar boš na veliki sodbi. Pred vsem ljubi in časti svojega angela varha, kakor tudi angele varhe onih ljudi, ko se s njimi družiš. Pogostoma zdehni k njim nekoliko molitvic; hvali in slavi Boga za nje, in jih kliči pri svojih telesnih in duhovnih opravilih na pomoč, da ti pomagajo tvoje dobre namene doseči.

Izvoli si tudi nektere svetnike, na kterih prošnjo pri Bogu posebno zaupanje imaš, in kterih življenje boš željnej preberal, kakor drugih, da jih skerbno in zvesto posnemaš. Izmed vseh drugih svetnikov ti bodi taisti, ko si njegovo ime pri sv. kerstu in pri sv. birmi dobil, črez vse pomišljave u posebni časti. — Svetuje se tudi, pa raji rečem, naroči se ti, da si za vsak mesec kteriga posebniga svetnika u posnemo izbereš, in sicer kteri se ti po tvojih okoljšinah in potrebah s njim enakih naj priličneji zdi; vidoma boš u dobrem rastel in h keršanski popolnosti došel.“

2. Tudi sv. katolška cirkva po Tridentskem sboru od klicanja svetnikov na pomoč uči, da svetniki, ki s Jezusom Kristusom u nebesih kraljujejo, Bogu svoje molitve za ljudi prinašajo, in da je dobro in koristno, jih za pomoč prositi, se u njihove molitve, u njihovo pomoč in varstvo priporočati, da se od Boga njegove milosti in dobrote po njegovem Sinu, Gospodu našem Jezusu Kristusu dosežejo, kteri sam je naš Odrešenik in Zveličar. Tako se

je tudi sv. Paul molitvi pravovernikov priporočal, rekoč: „Zarotim vas, moji bratje, pri Jezusu Kristusu, Gospodu našem, in pri ljubezni sv. Duha, da mi na pomoč pridete s svojimi molitvami za mene pri Bogu.“

Po apostolskem nauku smo prijeli, kar je sv. Tridentski cerkveni sbor očitno izrekel: da je klicanje svetnikov na pomoč dobro in koristno. To klicanje je tudi resnično u celi sv. katolški cerkvi u navadi, ktera vsak dan za smiljenje božje po prošnji svetnikov zdihuje. Ali se nima kristian s molitvoj cele cirkve družiti in ediniti; tega prositi, česar ona prosi, s ravno tem duhom prositi? — To tudi delamo, kedar na njejne molitve odgovarjamo: Amen, tako se izidi, tako se naj zgodi.

3. Klicanje svetnikov na pomoč u tem obstoji, da k njihovim molitvam in k njihovi pomoči pritečemo, da od Boga potrebne milosti in dobrote dobavljamo. Milosti pa ne išemo od svetnikov, ampak nje le prosimo, da bi nam jo po svojih molitvah od Boga doseči pomagali. Pač velik razloček je tedaj med načinom, kako Boga, in med vižoj, kako svetnike na pomoč kličemo.

Če sv. cerkveni sbor pravi, da nam svetniki pomagajo, od Boga njegove milosti in dobrote po njegovem Sinu, Gospodu našem Jezusu Kristusu, kir je sam naš Odrešnik in Zveličar, doseči, uči to poglavitno resnico, da se nam to, kar po prošnji svetnikov dosežemo, le po Jezusu Kristusu in u njegovem imenu daja, ker svetniki sami po Jezusu Kristusu prosijo in so le u njegovem imenu vslišani. — On je u njih, in oni u njem. U njem ljubijo, hvalijo, častijo in prosijo, in on ljubi, hvali, časti in prosi u njih. Tako Boga samega častimo, ako svetnike častimo, Boga samega na pomoč kličemo, ako svetnike na pomoč kličemo, ker so izvoljeni prijatelji božji, ker so deležniki kraljestva božjega in s Bogom kraljujejo.

Ako je kdo grešil, je sicer Kristus, on pravični, naš zagovornik pri Očetu, le k njemu nam je pribežati; pa skušnja očito kaže, da bliš njegovega božjega veličanstva in strah pred tem prihodnim vsevedočim sodnikom dostikrat s grehi obloženo alj zmočeno vest uplaši; zakaj brezupni grešnik večkrat trepeče, ter se boji, zavoljo gnusobe svojih grehov in zavoljo svoje nehvaležnosti k žalenimu Bogu priteči. — Kolika je po tem dobrotljivost našega Boga, da naši slabi véri alj naši boječnosti na pomoč pride, in nam dovoli, da k njemu po njegovih sv. prijatelih pribežimo, kteri so tudi sami stvari, kakor mi, kteri so tudi ljudje bili, kakor mi, kterih je več tako grešnikov bilo, kakor mi, in kteri so vso težo tega nevoljnega življenja s vso britkostjo ravno tako občutiti, kakor mi; in tedaj zdaj kakor preljubljeni otroci in dediči božji toliko rajši iz vsmiljenja do nas naše zdihleje uslišajo in jih premilostljivemu Bogu prinašajo. Tudi pobožni Florentin je tečno prošnjo sv. mučenikov nad seboj občutil in cerkvena dogodovšina nam veliko čudežev pové, ki so se po prošnji svetnikov, posebno na njihovih grobih zgodili.

Molitva.

O naj dobrotljivši Bog in Oče, ki si krona in plačilo svetnikov, ki jim njihove tukaj na svetu prestane težave in bolečine ondi s večnim veseljem in zveličanjem vračuješ, in jih vsega dobrega deležne storiš, da gledajo obličje svojega Boga in Jagneta, kteriga ime na njihovem čeli zapisano stoji, ter s teboj, o Gospod! kraljujejo; zahvalimo te, da si nam ove svoje blažene prijatelje za naše prošnike, zagovornike in varhe dal, in njim dovolil, da naše zdihleje in prošnje pred stol tvoje milosti nosijo; dodeli nam tudi, da ti po njihovem izgledu sveto in pravično služimo, in u vboštvi, ponižnosti, spokornosti in poterpežljivosti svetnike posnemamo, ter se tako njih nebeškega veselja vdeležimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VII. Dan aprila ali malotravna.

Sveta Suzana, devica in mučenica.

Sv. Suzana, ena naj plemenitejših devic u rimskem mestu, ktera je s cesarjem Dioklecianom samim u bližnji žlahti bila, je od svojega očeta Gabinia in od Rimskega papeža Kaja kmalo od detečjih let u keršanski véri skerbno podučena bila. Kakor hitro je neprecenljivo vrednost deviške čistosti spoznala, je obljubo storila, si nikdar drugega ženina ne izvoljiti, kakor Jezusa Kristusa. Dioklecianu ni neznano bilo, da so Gabini in njegov brat Kaji, kakor tudi Suzana keršanske vére, vendar se je, ker si je s njimi toliko u žlahti bil, delal, kakor da bi za to ne vedel. Ko si je Maksimiana Galeria za sovladarja in naslednika svojega cesarstva izvoljil, je sklenil ga s ravno totoj Suzanoj oženiti in jo tedaj za cesarico napraviti. Zato je poslal Klaudia, sinu svoje sestre, k Gabinu, da bi mu razodel, kar na misli ima. Gabini je za malo časa prosil, da bi si to reč premislil, in jo je hitro sv. papežu Kaju na znanje dal. Potem sta to oba čisti Suzani razodela in jo vprašala, kaj storiti misli. Ta pa je brez pomišljevanja odgovorila: „Keršanska véra, in zraven tega še deviška čistost ste u mojih očeh više vrednosti, kakor cesarska krona. S nobenim se ne omožim, ki ni kristian. Zvestobe ne prelomim, ko sim jo Bogu obljubila, od tega pak me nima ne čast, ne bogatstvo ne kaj druzega odverniti.“ — Kaji in Gabini sta se nad tem serčnim odgovorom zlo razveselila, sta jo k stanovitnosti opominala in ji svetovala, da se ima s molitvami, s posti in s drugimi dobrimi deli k težavnemu boju

pripravljati; ker je zadosti vzroka si misliti, da ji za življenje gre, ako si bo upala, cesarjevo ponudbo odbiti. „In kaj mi more dražej biti," je rekla, „kakor če namesto cesarske krone neprecenljivo mučeniško krono dosežem."

Po treh dneh je Klaudi spet prišel, in je hotel od Gabinia odgovor imeti. Ko je u hišo stopil, je Suzano samo videl, se ji je približal, in med drugimi častmi, ko je njej skazal, ji je hotel tudi roko poljubiti. Pa ona jo je kmalo s sv. nevoljoj odmeknila in s resnim glasom govorila: „Nikoli nisim tega kterimu možkemu dovoljila, že od svojih detečjih dni, in vam to še veliko maju pripustim; ker vi ste malikovavec, in vaše usta so malikovskih ofrov gnusne." Potem ga je te njegove prederznosti tako hudo posvarila, da je Klaudi nekoliko časa ves ostermen stal; tedaj pa po znotrajnem nagovoru ganjen, je sklenil, s svojo ženo in svojimi otroci keršanstvo sprijeti; kar je tudi res storil. Ravno to je storil tudi Maksim, drug dvorjan, ki je bil po Klaudia poslan, da bi od Gabinia odgovor prinesel. Ko je cesar to zvedel, je serda strašno divjal, ter hipoma velel Klaudia s ženoj in otroci, kakor tudi Maksima s njegovimi ljudmi vjeti in hitro žive zažgati; Suzano pa je vkazal s očetom u ječo pahniti. Po nekterih dneh je Suzano spet iz ječe rešil, in jo svoji ženi Sereni izročil s ukazom, jo nagniti, da u možitvo s Maksimianom privoli. Serena pa, ktera je sama na skrivnem kristianka bila, je Suzano velikoveč u njejnem sklepu poterdila in jo opominala, rajši cesarsko krono s vsemi častmi in s vzem bogatstvom vred s nogami pohoditi kakor od tega, kar je Bogu obljubila, odstopiti.

Nazadnje je cesarju nepremekljiv sklep Suzane razodela, kteri jo je, kar se celo ni pričakovalo, na očetov dom nazaj poslal in Maksimianu samemu prepustil, reč dognati. Ta pa je po noči siloma u hišo priderl, terdnega sklepa, čisti devici po sili njejno naj večo dragotino vzeti. Ko pa je hišne dveri odperl, jo je u molitvi s nebeškim bližem obsijano videl. Ostermel nad tem, je šel, in Dioklecianu povedal, kteri je to za čare (copernie) imel, in Macedoniu, odpadlemu kerstianu, zapovedal, Suzano ali k malikvanju preveriti, ali jo umoriti. Macedoni, kir ni ne s obetanjem ne s protenjem kaj opravil, je dal Suzano grozovitno bičevati in ji u njejni lastni hiši glavo odsekati. Med mukami (martrami) je svoje oči proti nebesam opirala, in Boga hvalila, da jo je vredno storil za njega voljo terpeti in iz ljubezni do njega umreti.

Nauk in posnema.

1. Kako svetle izglede dragih čednosti najdeš nad sv. Suzanoj! Čislala je pravo véro toliko, da je cesarsko čast zavergla, ker se je bala, da bi jo u nevarnost postavila, ako bi se s hajdovskim cesarjem omožila. Kako pregrešno ravnajo oni katoličani, kteri se u upanju boljše oskerbe in prežive u zakon s nekatoličanami spusté in se tako u nevarnost podajo, pravo véro za se in za svoje otroke zgubiti.

2. Suzana je rajši hotla u deviški čistosti ostati, kakor po njeni zgubi cesarica biti. Koliko neumni so taisti, kteri ta neprecenljiv zaklad za slab denar ali za kratko slast tako nepremišljeno zapravijo! Suzana celo cesarskemu dvorniku ni pustila svoje roke poljubiti; in tako delajo tisti, kteri hočejo čisti ostati in se res zveličati. Kteri pa drugači ravnajo, dajo spoznati, da jim za oboje ni mar. Suzana je terdila, da ni nikdar kterimu možkemu poljubca pripustila. O! srečna je ta, ktera ravno to po pravici reči smé. Koliko jezer bi jih u pekli ne terpelo, ako bi od same sebe ravno to bile reči smele. Ker so si pa izpervega morebiti iz lehkomiselnosti kak poljubec pripustile, so počasoma tak globoko zabredle, da se niso več pomišljevale, tudi naj ostudnejše pregrehe delati. Hočeš li svojemu stanu primerno čistost ohraniti, se nimaš le tega zvesto ogibati, kar bi ti pred svetom sramoto in zaničevanje prineslo, ampak tudi vsega, kar bi te počasoma k temu zapeljalo, akoravno se ti morda kaj malega zdi. Zakaj kar se pri vsih drugih rečeh godi, da namreč tisti, kteri za maličkosti ne mara, pomalem u velike grehe pade, to se tudi zastran čistosti godi. Pomni si to in si dobro k sercu vzemi. Oj ne verjemi tem, kteri ti drugači čenčajo in te mamijo; zakaj duh laži govori iz njihovih ust. „Ako maličkosti u nemar pušamo,“ piše sv. Gregori, „bomo nevedoma dotle zagazili, da se ne bomo pomišljali, tudi velike in smertne grehe delati.“ Tako govori sv. papež, in tako je govoril Kristus sam, večna resnica; ako tedaj tega ne verjameš, si boš k svoji naj vekši nesreči sam nad seboj žalostno skusil.

Molitva.

Dodeli nam o Bog! da bomo po prošnji tvoje sv. mučenice Suzane vsega hudega obvarovani, in da večno življenje srečno dosežemo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VIII. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Dionizi, škof in mučenik.

Sv. Dionizi, veliki Francozki apostol je bil u Atenih na Gerškem rojen. Kmalo u svojih mladih letih se je vsih vedno-

sti, posebno zvezdoslovstva tako skerbno učil, da so ga po pravici med naj učenejše tega mesta šteli. Za to je tudi bil med dvanajst naj imenitnejših sodcov sprijet, ktere so areopagite imenovali, ker so na teržišu, ko se mu je Areopag reklo, sodili. Ko je ob času križanja Jezusovega strašna tema cel svet pokrila, je bil Dionizi u Heliopoli, in ker je opazil, da je ta tema proti vsemu naravnemu (naturnemu) teku, je očitno zavpil: „Ali gospod vsega stvarjenja terpi, ali bo svet konec vzel.“ Ko je nekaj let pozneje sv. Paul u Atene prišel in je prebivavcom tega mesta edino pravega Boga in Zveličarja Jezusa Kristusa oznanoval, so ga peljali k sodnikom na teržiše Areopag, da bi zavoljo svojega novega nauka odgovor dal. Sv. apostol je to s veliko mogočnostjo storil. Ko pa je ob koncu svojega govora Kristusovo vstajenje u misel vzel in kmalo zagotovil, da bodo vsi ljudje spet vstali, so nekteri s glavami majali, drugi so ga zasmehovali, nekoliko pa jih je verjelo, kar je sv. apostol pridgoval. Med temi je tudi bil Dionizi, ki je sv. Paula u svojo stanovališe povabil, se od njega popolnoma podučiti in kerstiti dal. Sv. apostol je videl, da je Dionizi zlo prikladen keršansko vero dalje razširjati; zato ga je še skerbneje u vsem podučil, kar je k verskemu nauku in k pobožnemu živlenju potrebno in ga je potler škofa tega mesta posvetil. U tej časti je Dionizi odviše veliko malikvavcov po svojih predgah in svetlih izgledih vseh čednosti k spoznanju Kristusa, in novo spreobernence k keršanskemu živlenju pripeljal. Enkrat je u Jeruzalem popotoval, da bi s kervjo Jezusa Kristusa omočene kraje obiskal in tudi Mario, božjo porodnico zveličarja sveta, ktera je še ondi živela, videl. Od nje je potler terdil, da je ob pogledu njejne lepote in veličasti ves ostermel, in bi jo bil gotovo s pripognenimi koleni za kako boginjo molil, ko bi ga véra ne učila, da je le eden sam Bog.

Ko je nekaj let premenilo, si je drugega za svojega naslednika u škofstvi postavil, in se je u Rim k sv. papežu Klemenu podal. Ta, njegove gorečnosti in željnosti, hajde spreobračati, jako vesel, ga je na Francozko poslal, da bi toliko prostorno deželo Kristusovemu sladkemu jarmu podvergel; ker so taisti, ko jih je sv. Peter bil taj poslal, svoje živlenje že končali. Dionizi se je taj podal spremljan od Rustika, mašnika, Eleuteria, diakona in še nekterih drugih gorečih mož. Mnogo jih terdi, da je izpervega u Arles prišel, kder je že precej kerstianov bilo, ko jih je sv. Trofin kerstil. Tukaj se je nekaj časa k velikemu veselju in dobičku pravovernikov pomudil, kterim je lastnega škofa postavil, da bi u novo spri-

jeti véri tolkajn bolje učeni in vterjeni bili. Zatem se je sv. mož u poglavno mesto Pariz podal, kder je začel evangeli s veliko modrotjo in močjo oznanjevati, in Kristusov nauk tudi s tolikimi očitnimi čudeži terditi, da so se prebivavci kupama h Kristusu spreobračali, dozdaj moljene malike potrupali in sožgali, in pravemu Bogu nekoliko cerkev postavili, namerč na čast presvete Trojice, Matere božje, sv. apostolov Petra in Paula in sv. Štefana. Perva je stala na mesti, kder je potler cerkva sv. Benedikta postavljena bila, kder se še u kapeli sv. Dionizia te besede berejo: „U tej kapeli je sv. Dionizi samo sveto Trojico molil.“

Vragu je ta lepa rast keršanstva težko stala, zato je malikovske duhovnike zoper sv. Dionizia podšuntal. Ti so k ajdovskemu mestnimu poglavarju Fesceniu prihiteli, in so zatožili nove učitelje kakor zapeljivce in podšuntavce ljudstva, in sovražnike starih bogov. Vso silo so gnali, da jih brez pomude iz pota spravi, ako hoče mesto pogube obraniti. Fesceni je hipoma vkazal, sv. moža s tovarši vred zgrabiti in pred se pripeljati. Ko so došli, jim je ukazal, to preklicati, kar so pridgovali, in stare deželske bogove moliti. Dionizi se je uperl takemu brezbožnemu tirjanju in je poglavarju krivost njegovih bogov pred oči stavil. Alj slepi pagan ni hotel od tega nič vedeti, in je k martram segnul. Naj prej je vkazal sv. Dionizia in njegove tovarše grozovitno s šibami preterpeti, potler na raženj vreči, in ogljen ogenj pod njim užgati, da bi se tako pomalem pekli in tem občutljiveje umerli. Gospod Bog je ognju vso moč žgati odvzel, kakor nekdaj u Babilonski peči; sv. mučeniki so tedaj brez kvara ostali. Fesceni nad tem še huje serdit, jih je dal u ječo zapreti, in črez nekoliko dni pred divje zveri vreči, ker je mislil, da jih bodo kmalo u kose raztergale. Pa sv. Dionizi je storil znamenje sv. križa nad seboj in nad ljutimi stvarmi, ter jim je žrela zaperl in vso njihovo divjost vzel, tako, da so krotke k nogam sv. moža legle. Veliko divjeji in grozovitneji poglavar pa ni imel miru, ampak je velel sv. Dionizia na tezavnico razpeti in s železnimi grebeni tergati. Sv. mučenik je bil, kakor popred, tako tudi u ti muki ves neprestrašen, je Gospod Boga na glas častil, ga hvalil za milost, da smé kaj za njegovo voljo terpeti in je vse pričejoče k prijemi prave vére opominal. Nikogar ni bilo, kteri bi čudavanja ne stermel, ko je gledal, kako je mož, ko je že sto in šest let star bil, Kristusovo véro s toliko stanovitnostjo med vsakterimi mukami varoval. Mnogo jih je iz tega sklepalo, da mora nauk, ko ga je on učil, pravi nauk biti, in so se ga očitno prijeli. Zato

je hotel Fesceni mučenje končati in je vkazal sv. Dionizia s tovarši vred ob glavo djati. Veselje ko ga je sv. mož na kraju svojih muk in svojega živlenja kazal, je bilo nedopovedljivo veliko, ker se mu je zdel začetek njegovega večnega izveličanja, kakor se je poslej tudi rés zgodilo.

Pa ko je glava odsekana bila, se je pričo velike množice ljudi svetnikovo telo vzravnalo, s obema rokama odsekano glavo zgrabilo in jo proč neslo do kraja, kder zdaj mesto stoji, po njem imenovano, u obstoječi spomin na ta čudež. Dve milji je od Pariza daleč. Katula, sv. žena, ktera je od sv. Dionizia spreobernena bila, mu je ondi naproti tekla, in svetnik ji je svojo dotlej prineseno glavo podal, ktero je med preganjanjem kakor drag zaklad hranila, in potler s svetim truplom vred častljivo pokopala. Veliko paganov se je pri ti priložnosti k pravi véri spreobernilo. Častita smert sv. Dionizia se je zgodila leta 117, devetega kozoperska.

Nauk in posnema.

Sv. Dionizi je sto in šest, ali kakor drugi pišejo, sto in deset let starosti včakal. Vse te leta, izjemši samo one, ko jih je u slepem paganstvi prežível, je na božjo službo in na zveličanje duš obernil. O! koliko obilno zaslug si je u tako dolgem času nabral? Koliko radost, koliko tolažbo je pač imel ob svojej smertnej uri? Kolike časti in sreče uživa zdaj za tega voljo u nebesih? Naj berž ne boš ti tako dolgo živel, kakor ta svetnik; pa saj to že ni kaj tolikega, ker se ne gleda na dolgo, temuč na pobožno živlenje. Mnogo jih u peklu terpi, kteri so sicer dolgo, pa ne pobožno živeli; nasproti temu jih je veliko u nebesih, kteri so sicer kratko, pa pobožno živeli. Tvoja naj vekša skerb mora biti, da taisti čas, ko ti ga Bog živeti da, bodi si kratek ali dolg, na božjo službo dobro oberneš, in si tako velik zaklad zasluženja za večnost nabiraš skoz opravljanje dobrih del, in po poterpežljivosti u križih in težavah. „Dokler še čas imamo,“ piše sv. Krizostom, „si saj toliko prizadevajmo, duhovnih dobičkov si nabirati, alj si duhovnega blaga zaslug spravljati, kolikor si posvetnjaki prizadevajo, si prazne in preminljive dobrote in veseljvanje tega sveta pridobiti.“ Časen dobiček, posvetno blago ni nobenemu človeku ob smertni uri tolažbe prineslo, še ni nobeniga u večnosti zveličalo. Nasproti temu, o koliko stiskav, žalosti in strahu jih je mnogo ob konci svojega živlenja prestalo, ko so se spomnili, da jih je le naj bolje posvetno skerbelo, kar pa zdaj kmalo za vsikdar zapustiti morajo. In koliko jih je u večnosti pogubljenih ravno zavoljo posvetniga blaga, ker so si ga alj po krivici pripravljali, ali svoje serce preveč na-nj vezali, ali ga clo na hudo obračali. —

Ko bi si bili le pol toliko, kolikor so si prizadevali za spravljanje posvetnega blaga, prizadeli za naberanje duhovnih in večnih dobrot, kako srečni bi zdaj bili! Daj se ti po ptuji nesreči izmodriti. Dobro obračaj čas, ko ti ga še Bog ponudi, na božjo službo in na zveličanje svoje duše. Bodi skerben u opravljanju dobrih del, in poterpežljiv u križih in terplenju, tako boš si velik zaklad zasluženja za celo večnost nabral: „Zaklad bodeš u nebesih imel.“

Molitva.

O Bog! ki si sv. Dioniziu pri njegovih mukah stanovitnost podelil, in mu, da bi se paganom tvoje ime oznanjevalo, Rustika in Eleuteria pridružil; prosimo te za milost, da po njihovem izgledu posvetno veselje iz ljubezni do tebe zaničujemo in se nikakih sopernosti ne bojimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

IX. Dan aprila ali malotravna.

Sveta Maria, Egipčanka, spokornica.

Maria, poprej velika grešnica, poznej velika in u celi keršanski cerkvi slavna spokornica, se je u Egiptu rodila. Kdo so njejni starši bili, alj kakšno je njejno pervo izrejenje bilo, ni znano. Toliko je po njenem lastnem povedanju gotovo, da je 12 let stara alj iz pohote samopašnega in nasladnega živlenja alj po zapeljvanju drugih od staršev vbežala in se u mesto Aleksandrio podala. Tukaj se je spustila u naj gnusnejšo pregreho nečistosti, da nje nesramnosti ni dopovedati. Bila je vzrasti izverstno lepa in ljubeznivega zgovora; zato je bilo število teh, ki so se po njej u vsaktero nespodobnost zapeljati dali, zlo veliko. Valjala se je u vsem blati gerde nečistosti, se ni bala ne Boga, ne ljudi; temuč je vso svojo zadovoljstnost u tem le imela, da je po svojih nesnažnih željah razujzdano živela celih 17 let. Ko so te pretekle, je po nagodu videla, da je grozna množica pobožnega ljudstva u ladjo hitela, da bi se u Jeruzalem podala in ondi ob prazniku povišanja sv. križa bila. Kmalo se je namenila, se tudi totaj podati, da bi tam novo priložnost najšla svoji pohotljivosti streči. Najšla jo je po svojih željah, in je nekoliko dni u sami pregrešnosti potrošila.

Na dan povišanja sv. križa, ko je vse ljudstvo k cerkvi božjega groba vrelo, se je tudi ona napravila, in je šla, ne iz pobožnosti, ampak iz gole radovednosti k cerkvi. Pa kaj se je zgodilo? Prišla je do cerkvenih vrat med drugimi ljud-

mi, kterih je nekoliko predej, nekaj zravno, veliko za njoj šlo. Vsi so prosto brez vsega zaderžka u cerkvo šli; samo njej je nekaka nevidna moč branila. Prizadela si je po vsi sili drugo in tretjo krat noter iti, pa še veča moč jo je drugo in tretjo krat nazaj sunila. Ti neznani prigodek jo je prestrašil in se ji je čudoviten zdel. Premišlovala je sama pri sebi, zakaj vsi drugi celo prosto u cerkvo lehko gredo, le samo ona ne? In glej! naglo ji pride po božjem razsvetlenju na misel: „Ti zavoljo svojih brezštevilnih grehov nisi vredna, u sv. mesto stopiti, sv. križ viditi in se pred Bogom prikazati.“ Živo spoznanje te resnice je kmalo terdo in doslej oterplo Mariino serce omehčalo. Mahoma se je u cerkvenem preddvorju na stran podala; je ondi na ves glas zdihovati in milo jokati začela; je terkala na svoje persi; je svoje oči opirala zdaj k nebu, zdaj k zemlji, in ni vedela, kaj ji je storiti alj kaj početi. Potem zagleda podobo preblažene Device Marie, in se je, ko bi s očmi ternil, hitro spomnila, da je večkrat slišala, da je blažena Devica Mati vsmilenja in pribežališe grešnikov. Potler je polna zaupanja pred to podobo pokleknila, je vpila k Materi božji za vsmilenje, prosila za milost, da bi u cerkvo smela in se iz celiga serca k Bogu spreobernila; je zravno obljubila resnično poboljšanje in stanovitno pokoro.

Ko je molitvo opravila, je u sebi nek znotranji pogon občutila, da bi še enkrat skusila, u cerkvo stopiti. Gre po nagonu, in pride celo lehko noter, počasti s pobitim sercom sv. križ, in objoče milo svoje grehe; se potler k Mariini podobi spet verne, zahvali Mater božjo, in prosi od nje zvedeti, kde ji je pokoro začeti in delati. Čuje razumljivo glas, ki ji veli, da u pušavo za rekoj Jordanom naj gré. Kmalo zdehne k blaženi Devici za njejni materni blagoslov in jo ponižno prosi za milost, da bi pravo in stanovitno pokoro delala. Še tisti dan se poda do imenovane reke, kder pri cerkvi sv. Joana kerstnika celo noč svoje grehe premišljuje in objokuje, drugi dan pa se jih med prelivanjem obilnih solz spové. Prijemši sv. rešno Telo gre črez reko in dojde u rečeno pušavo. Tu tedaj je 47 let u naj otrejši pokori prebila. Brez prenehanja se je svojih grehov kesala, in Boga za njih odpušanje prosila. Pa kakor je 17 let u grehih preživela, tako je Gospod Bog pripustil, da jo je Satan, ravno toliko let s naj hujšimi skušnjavami motil in trapil. Ona pa se je vsikdar serčno vojskovala, in se od začetiga spokornega živlenja ni več odverniti dala. U naj težavnejših skušnjavah je k Materi božji pritekla, in s objokanimi očmi vpila: „Pri-

di mi na pomoč, o ti pribežališe grešnikov! Tebe imam zahvaliti za začetek svojega spreobernenja. Oh, dodeli mi tudi stanovitnost!“ Mati božja je njeno molitvo vslišala. Sv. spokornica je stanovitna ostala, je potlej skušnjav prosta bila, in je Gospodu Bogu do konca zvesto služila.

Vse to je u hvalo božjega vsmilenja sv. očaku Cozimu povedala, ki je eno leto pred njeno smertjo u ti pušavi k njej nameril. Njega je zaprosila, da toga za njejnih živih dni nikomur ne pové; serčno ga je tudi poprosila, da bi drugo leto na veliki četertek do reke Jordan prišel, in jo s presvetim rešnim Telesom nahranil. Cozim pride ob rečenem času, in vidi, kako sv. spokornica s suhimi nogami črez reko gre, in se mu bliža. Da ji božjo hrano, ktero s naj večo pobožnostjo prejme. Potem povzdigne svoje roke in oči proti nebesam, in polna veselja kliče s starim Simeonom: „Zdaj izpusti, o Gospod! svojo služavnico u miru.“ Tedaj je šla drugič črez potok u svojo pušavo, in je drugi dan svoje sv. živlenje končala u leti 520. Ko je sv. Cozim drugo leto ta prišel, da bi jo obiskal, je najšel njeno mertvo truplo, pa nesperhneno in jo je spoštljivo pokopal. Lev je priderl, ki je po božji naredbi u pričo svetnika s svojimi slapami (tacami) grob izrul.

Nauk in posnema.

1. Maria, velika grešnica, pribeži k Materi božji in jo milosti prosi, da bi se iz celega serca k Bogu spreobernila. Za kar je molila, je po prošnji Matere božje tudi popolnoma dobila. Glej, kako po pravici katolška cerkva blaženo Devico pribežališe grešnikov imenuje. Pa dobro pazi: ona je pribežališe tem grešnikom, kteri se spreoberniti in u spreobernenju ostati hočejo, kakor Maria Egipčanka. So grešniki, kteri na spreobernenje ne mislijo, ampak ostanejo u svojih grehih, in jih od dne do dne množijo. Kažejo pa še vendar neko zvunajno pobožnost do blažene Device. U čast ji opravljajo kake molitve, deržé gotove poste, nosijo njeni rožnikranc, kako svetinjo alj blagoslovljeni škapulir zmirom pri sebi, in še kaj več takega. Zanašaje se na to, celo terdno verimejo, da po prošnji Matere božje ne bodo zgubleni, ker je Maria pribežališe grešnikov. Ali ti ljudje se jako motijo. Zakaj gotovo je, da ima Mati božja, ktera svojega Sina iz serca črez vse ljubi, naj veče gnusenje nad grehi, ki žalijo Jezusa, naj ljubšega Sina. Kako je tedaj po pameti upati, da bo se do teh posebno milostljiva skazala, kteri njenega Sina neprenehama žalijo, in od svoje hudobe nikakor ne odstopijo, kakor morebiti ob času, ko že grešiti

ne morejo? Se vé da je nekoliko izgledov, iz kterih se vidi, da je blažena Devica nekteremu takemu grešniku milost spreobernenja dosegla, pa število takih izgledov resnično ni veliko, in kar se je takega zgodilo, je za čudež vzeti, kteri se malokomu stori. Grešnik res ne smé tudi u svojem grešnem stanu opustiti, kar u čast blaženi Devici opravlja; če pa si pri njej gotovo pribežališe najti želi, ima s vsim, kar nji u čast opravlja, na to meriti, da po njeni prošnji svoj revni stan spozna, greh čerteti začne in terdno sklene, se k Bogu spreoberniti. Ako to stori, bo si resnično skusil, da je Maria pravo pribežališe grešnikom. „Odpravi voljo grešiti, alj pokončaj željo grešiti,“ pravi sv. Gregori, „in boš najšel, da je Maria voljnejša ti pomagati, kakor vsaka telesna mati svojemu otroku na pomoč priti.“

2. Maria velika spokornica, ni bila zadovoljna, da se je svojih grehov skesano spovedela, ampak jih je potlej tudi brez nehanja objokovala, in se za nje do svoje smerti naj ojstreje pokorila. Ker jo je pa vendar hudi duh s mnogimi skušnjavami nadlegoval, se je drugič k blaženi Devici obernila, in jo ponižno pomoči prosila, da bi ne bila premagana, ampak da bi u svojem spreobernenju terdna obstala. Njena prošnja je ravno, kakor perva, popolnoma vslišana bila. Kaj pa ti storiš, če se kde k Bogu spreoberneš, ali se popolnoma spoveš? Kaka je tvoja pokora? Ako kmalo svoje poprejšne grehe iz misli pustiš, in ti ni za pokoro? Oj to je slabo znamenje pravega spreobernenja, pravega spokorjenja! Pravi spokorniki so od nekdaj vse drugač storili. Sv. Joanez kerstitel, ki je Židovom pokoro pridgal, jim je vpil: „Storite vreden sad pokore.“ Kar je Judom vpil, to je tudi vsim spokornikom rekel, naj sad pokore storijo. Pač noben dan ne opusti, svoje grehe serčno objokovati, in Boga odpušanja prositi. Vsak teden se po zapovedi mesenih jedi zderži, kakor se tudi odkazane čase posti in poste za pokoro Bogu daruj. Ali hočeš kaj manj storiti? „Kako smémo zveličanja upati,“ praša sv. Ambrož, „če si s posti svojih grehov ne pokorimo?“ Imaš li po svojem spreobernenju več skušnjav hudoga duha prestati, nasleduj sv. spokornico Mario tudi u tem. Priteci k blaženi Devici, in jo prosi, da ti po svoji prošnji močno milost od Boga dobi, da se zoper zmotnjave srečno bojuješ, in u pričetem, pobožnejšem živlenju ostaneš. „Ako se vetrovi skušnjav zoper tebe vzdignejo, misli na Mario, kliči Mario,“ opomina sv. Bernard. Prosi jo, da te pred hudim duhom varuje. To je tudi preveliko svetnikov storilo. Med drugimi ogovori sv. Efrem blaženo Devico tako: „Ti si (zravno našega Odrešnika) edina zagovornica grešnikov. Pod tvoje varstvo pribežimo, o sv. Mati božja! Vari in brani nas pod krilom svoje dobrotljivosti in smilečnosti.“

Molitva.

Prosimo te, o Gospod! varuj nas pred duhom prevzetnosti: daj nam občutiti, koliko slabi da smo, spreoberni nas k pravi pokori, in čem vekši

so naši grehi, tem več vsmilenja nam skaži; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

X. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Dizmas, razbojnik, spokornik.

Sv. evangelist Lukaž nam srečno smert razbojnika in spokornika Dizma kratko, pa milo naznani, terplenje in britko smert Jezusa, našega zveličarja popisovaje, rekoč: „Peljana sta bila pa s njim (Jezusom) tudi dva druga hudodelnika, da bi bila umorjena. In kadar so bili prišli na mesto, ktero se imenuje kraj mertvaških glav, so tam križali Jezusa in hudodelnika, eniga na desni, eniga na levi strani.“

Misel pobožnih kristianov je, da je spokorni razbojnik na desni strani Jezusa visel, in cerkveno izročilo ga imenuje: Dizmas. Kako je Dizmas u svojih mladih letih živel, ne vemo, pa to si lehko vrajtamo, da ga njegovi stariši niso u strahu božjem izgojili, kajti je toliki hudodelnik prirastil. Ako pa nista oče in mati njegovega hudodelstva kriva bila, je Dizmasa gotovo slaba tovaršija izpridila, ter se mu je spolnilo, kar sv. Duh veli: „S svetimi boš svet, s spridenimi se boš izpridil.“ To pa u svetem evangeliu zapisano čitamo, da je po svojih hudobnih delih, za tatvine, plena in morstva del ojstrej pravici u roke prišel, in k naj grozovitneji smerti križa obsojen bil. Kakor hudobno in žalostno je pa njegovo živlenje bilo, tako spokorna, in u pravi pokori lepa je bila njegova smert, vsim pravim spokornikom vesela luč, da ne obupajo.

Bila je posebna, nezaslužena sreča in naj veča milost za hudodelnika Dizma, da so ga ravno s Jezusom, zveličarjem vsega sveta k smerti obsodili, ob enem na kraj mertvaških glav peljali, in na sramotljiv križ obesili, naj bi s njim smert Kristusovo še bolj posramotili. Tako blizo posledno uro svojega odrešenika in zveličarja imeti, kteri ni došel pogubljat, marveč izveličat, kar je bilo zgublenega, videti Jezusovo prečudno poterpežlivost, slišati, kako milo za svoje sovražnike prosi, vse to je ganilo Dizmasovo serce, da ga je milosti božji odperl, spoznal svojo hudobijo in krivico, pa tudi Jezusovo nedolžnost. Dizmasov tovarš je s hudobnimi potegnil, in Jezusa na križu klel, Dizmas pa je hudobca posvaril, rekoč: „Se tudi ti ne bojiš Boga, ki si

ravno u tisti obsodbi? Midva sicer po pravici (terpiva); zakaj po zasluženju svojih del prijemava; te pa ni kaj hudega storil." Po tem se je k Jezusu obernil, in ga prelepo poprosil, rekoč: „Gospod! spomni se me, kadar prideš u svoje kraljestvo."

Kako lepa je bila beseda spokorjenega razbojnika! Vsi pričejoči so Jezusa zasramovali in nevsmileno kleli; le Dizmas njega nedolžnega spozna in ga zagovarja. Vse je zapustilo Jezusa, tudi njegovi učenci, razun Joana in pa nekoliko dobrih ženk, u naj vekši revšini pa Dizmas njega Gospoda imenuje, ga spozna svojega kralja in Boga, ter ga prosi, naj se njega spomni u svojem kraljestvi. Pač je bila lepa slava in velika, kojo Dizmas Jezusu da, kteri je imel ternovo krono na glavi, visel na križi na rokah in nogah pribit, iz kojih je tekla presveta rešna kerv u odpušanje grehov vsega sveta. Oh srečen razbojnik, kteri si posledno uro spoznal, kar je tvojemu zveličanju služilo, kar je bilo terdovratnim judom, kakor tvojemu nesrečnimu tovaršu skrito! Kako živa bila je tvoja véra, kako objokano in nadepolno je morlo biti serce tvoje, da si upaš prositi Jezusa: „Gospod, spomni se me!"

Pa tudi vsa ponižna je bila njegova prošnja. Dizmas ne prosi nebes, kojih spozna da ni vreden, ne moli, naj bi ga te grozovitne smerti rešil, kojo vé, da je zaslužil; ves se u sveto voljo božjo podà, in samo to prosi, naj se Jezus tudi njega spomni, vbogega grešnika, kakor bi rekel: Pozabi mojih zmot, ne zmisli mojih tatvin, morij in drugih strašnih hudobij, kojih sim toliko včinil; le samo to te lepo prosim, spomni se tudi mene u svojem kraljestvi.

Jezus objokanega in potertega serca ni zavergel, je vslišal milo prošnjo spokorjeniga grešnika, je ljubeznivo k njemu svojo glavo nagnil in je djal: „Resnično ti povem, danes boš s meno u raju." Kako mila, kako tolažliva je bila in je še ta beseda Jezusova! Dizmas prosi samo to, naj bi se njega spomnil, Jezus mu pa ob enem vse grehe odpusti in ga zagotovi, da bo še tisti dan s njim u raju, u presrečnem kraju izvolenih. Razbojnik Dizmas je pervi sad terplenja in zasluženja Jezusovega, kteri je djal: Nobeden ne pride k Očetu, razun skoz mene. Kadar bom povišan (na križi), bom vse na se vlekel, kteri se milosti božji terdovratno ne vstavljajo. Milionov spokorjenih grešnikov in grešnic je, kteri so po izgledu svetiga Dizmasa svoje duše u kervi nedolžnega Jagneta grehov omili, in se zdaj s njim u svetem raju veselé.

Nauk in posnema.

1. Dva razbojnika sta bila s Kristusom križana, eden nju zveličan, drugi pogublen. „Eden je milost na križu dosegel,“ uči sv. Auguštin, „naj bi grešnik ne obupal; pa le eden sam, naj bi se na posledno uro ne zanašal.“ Nade polna misel je, da ni Gospodova roka za nobeniga, še tolikega grešnika prikrajšana, ako se še posleden trenutik svojega živlenja k Bogu poverne, kteri noče smerti grešnika, ampak da se spokori in živi, in naj slajši tolaž umerjočemu je sladka beseda Jezusova, kojo je Dizmasu govoril: „Še danes boš smenoj u raju.“ Pač lehko u takem zaupanji bolnik svoje oči zatisne in svojo dušo Očetu nebeškemu izroči, ako ravno kakor Dizmas s Kristusom umerje, če ravno ni vselej s Kristusom živel. Prava, resnična pokora je druga, to da posledna dila (deska) izveličanja.

2. Kakor bi bila naj veča pregreha obupati, ravno tolika bi pa tudi bila hudobija na božjo milost grešiti, pokoro in poboljšanje na zadno uro odlagati. Kdor prederzno na božjo milost greši, ponavadno tudi brez božje milosti umerje, kakor nesrečen razbojnik na levi strani Kristusa križan, vsim nespokorjenim grešnikom strašen razgled. „Ne odlagaj se povernuti k Gospodu,“ opomina sv. Duh, „in ne odkladaj od dneva do dneva; kajti njegova jeza bo naglo prišla, in ob času osvete (maševanja) te bo razdjal.“ Ne bo ti pomagalo posledno uro svete zakramente prijeti, ne bo te izveličal slovesn pogreb, ne rezan kamen na pokopališu, ne velika sedmina, ne najete duhovske opravila, ako si čas milosti božje, kojega je Bog u tvoje izveličanje odločil, nemarno zamudil. „Danes je tebi obljubil, veli sv. Auguštin, jutre ti ni obljubil.“ „Danes, če njegov glas zaslišiš, ne bodi terdovratnega serca,“ govori sv. Duh. „Tudi poslednič je sicer pokora mogoča, kar ne zamoremo tajiti,“ uči sv. Auguštin; ali nismo si svesti, da kdor njo poželi, tudi milost posledno uro zadobi. Kako bi pokoro delal, kadar že spokornih del sam doprinašati nisi pri moči? Pokora, kojo bolnik delati hoče, je tudi le bolna, in pokora, ktero umerjoči na smertni posteli delati misli, se bojim, da bo tudi mertva.“ U grehih je živel, in bo u grehih umerl, kakor levi razbojnik.

3. Na strašni gori mertvaških glav tri križe vidiš, keršanska duša, kteri tebi trojno smert kažejo: srečno smert nedolžnosti, koje podoba je Kristus, on nedolžno, čisto jagne — zveličavno smert prave, resnične pokore, ktire tolažliva podoba je Dizmas desni razbojnik — nesrečno, grozovito smert terdovratnega grešnika, ktero ti kaže nespokorjen razbojnik na levi strani Kristusovi križan. Povéj meni, ali pa sam sebi, kakova bo pa tvoja smert? Ktero tih treh si želiš? na ktero se pripravljaš? — — Kakoršno tvoje živlenje, takšna tudi tvoja smert, in neskončna večnost bo.

Molitva.

O sveti Dizmas, ti srečni spokornik, kteri si iz jezerov grešnikov poslednо uro vsmilenje najšel, in od Jezusa veselo besedo zaslišal: „Še danes boš smeno u raji;“ izprosi nam čas in gnado prave pokore u življenju, milost u smerti, po smerti pa večno življenje po Jezusu Kristusu, odrešeniku in zveličarju našem srečno doseči, in se s teboj vékomaj veseliti. Amen.

XI. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Leon, papež in cerkveni učitelj.

Sv. Leon ali Leo, kteremu se zavoljo njegove visoke vednosti u božjih skrivnostih, zavoljo izverstne čednosti in svetosti, kakor tudi zavoljo tolikih slavnih, u srečo keršanske cirkve opravljenih del, po pravici Veliki pravi, je živel u petem stoletju po Kristusu. Svojo mladost je u semenišu Rimske duhovšine prebil, kder je vse druge na umu in premetenosti daleč presegel. Več papežev mu je naj imenitnejše cerkvene opravke in poslanstva izročilo. Po smerti Siksta III. je bil, akoravno ga ni doma bilo, za njegovega nastopnika izvoljen. Nad to izvoljoj je ostermel in se branil u njo dovoliti, ker se je tolike časti nevrednega zdel; pa duhovšina ni nehala, ampak ga je k naj večemu veselju ljudstva na papežki prestol posadila. Kristusova cerkva je ravno takrat u naj hujših nadlogah zdihovala. Zato se je svetnik naj-

pred po dolgi in goreči molitvi k Bogu obernil; je modrosti in kreposti prosil, da bi Kristusovo cerkvo srečno vladal in jo zoper toliko ljutih krivovercov branil. Po opravljeni molitvi se je dela lotil. Ves čas je vso svojo modrost in premetenost u to obračal, da bi svojo službo zvesto opravljal, tako, da na pročinek in oživo svojega telesa še mislil ni. Le u dopolnjevanji svojih dolžnosti so se vse njegove misli in skerbi stekale.

Začel je pri pravovernih u Rimu, in je njih zaderžanje popravljal, ker je vsak dan pridgval, opominal in svaril, svetoval in nagovarjal; naj bolje pak, ker je sam sveto živel. Taistim, kteri so zvunej Rima in Laškega prebivali, je pošiljal naj lepše pisma, u kterih jih je podučeval in k pravi pobožnosti podbujal. Potler je jel se krivovercom upirati. Tačas so se na večih krajih Maniheji, Ariani, i. v. d. prikazali. Nestori, Eutih in Dioskur so Kristusovo cirkvo s novimi krivoverami pačili in stiskali. Vsim tim se je sv. Leo u bran postavil in vse premagal. Pisal je škofom in jih k pazljivosti in skerbnosti za njihove črede opominal. Učil jih je, kako imajo krivoverske načela (uke) podbijati in katolško resnico braniti. Ukazal je več cerkvenih zborov napraviti, u kterih so krivoverski uki preiskani in zaverženi bili. Med temi on u Kalcedonu naj bolj sluje, h kojemu se je 630 škofov sošlo. Preden se je ti zbor pričel, je sv. papež pismo pisal, u kterem je skrivnost Kristusovega včlovečenja zoper ondanje krivoverce razkladal in razločno poterdil. To pismo je poslal Florianu, Carograškemu škofu, kder ga je naj bolje trebalo. Piše se, da je pismo popred na grob sv. Petra položil in ponižno prosil, naj sv. apostol to, kar se še u njem moreda greša, dostavi in popravi. Po dolgi molitvi se je sv. Peter sv. Leonu prikazal in k njemu govoril: „Jaz sem pismo prebral in popravil.“ In rés se je to pismo na tem občem, vesvoljnem zboru za delo veče kakor človeške modrosti spoznalo in enoglasno za gotovo pravilo sv. vére sprijelo.

Potem ko je sv. papež po svoji neutrujeni skerbnosti krivoverce u juternih krajih zaterl, je Atila, strahovitni kralj Hunov, ki se je šiba božja imenoval, cerkvo u zapadnih deželah grozovitno zadel. Atila je s velikoj vojskoj u deželo priderl, in vse, kamor je prišel, pokončal nekaj s ognjem in mečem, nekaj s grozovitnim ropanjem. Bogu požvečene veže so bile gerdo oskrunene in samostanovi pošgani alj razderti. Rimskemu mestu se je s enakim počinanjem popretil. — Sv. Leon je vse prebivavce k pokori in molitvi opominal, in vsim s svojim izgledom svetil; potem se je napravil in pokončavcu

serčno naproti šel, poln zaupanja na tega, ki serca kraljev u svojih rokah ima. Atila je že pri Mantovi, za rekoj Mincio stal. Leon se u papežki opravi k njemu podá u družtvu mogih duhovnikov in posvetnikov iz Rima. Vsi ti so Atilu k nogam padli, samo Leon stopi serčno pred njegovo obličje, ga neprestrašeno ogovori in ga prosi, da bi dežele dalje ne ukončaval in da bi se u svojo kraljevino vernil. To je sv. Leon s toliko častitostjo, modrostjo in zgovornostjo storil, da je Atila trepetati začel, in kmalo je u papeževo prošnjo privolil. Ko so ga potler njegovi vojnski višaki vprašali, zakaj se je neoborožanemu duhovniku prestrašiti in k vernenju nagniti dal, je odgovoril, da je na strani duhovnika nekega častitega moža stati videl, kteri je več kakor kaj človeškega nad seboj imel in mu je s potegnenim mečem protil, ako naglo u papeževo prošnjo ne dovoli. S kolikim radovanjem da so sv. papeža u Rimu ob njegovem vernenju sprijeli, si je lehko misliti. Vse pa je opominal, Bogu najvišemu za to dolžno hvalo dati, in po pravem poboljšanju dalše kazni odvračati.

Malo let po tem je prišel Genserih, Vandalski kralj po nasvetovanju brezbožne cesarice Eudoksie na Italiansko. Bil je Arian, pa katoličanom je daleč huje zadeval, kakor Atila, ki je bil pagan (hajd). Ko je blizo Rimskega mesta prišel, je tudi njemu sv. Leon na proti šel, in ga je prosil, se s tem zadovoliti, da se mu vsi rimski stanovi k njegovim nogam uklonijo in se mu podveržejo. Pa sv. mož od tega krivoverca ni mogel toliko dobiti, kakor od paganskega Atila. Genserih je u mesto vderl, je svojim vojakom prosto na voljo prepustil in veliko prebivavcov u sužnost seboj gnal. Papežu je vendar nekoliko dovolil, da namerč ni mesta zažgal, nobenega meščana umoril, ne glavnih cerkv razderl; kar je tudi zvesto deržal. Ko se je Genserih umeknil, je svetnik svojim Rimljanom očitno pridgval, da je Bog to ukončanje pervič u kazen nehvaležnosti poslal, koje so se proti njemu ukrivili, ker jih je zatirača Atila toliko čudežno rešil; drugič u kazen zaničevanja besede božje in prevelike razuzdanosti. Če tedaj takovih kazni prosti biti hočejo, se imajo Bogu hvaležnejši skazovati, svoje živlenje neprenehoma poboljševati in besedo božjo skerbneje poslušati. U sužnost odgnanim Rimljanom je obilne milostinje (almožne) pošiljal in jih u pismih k stanovitnosti u pravi véri opominal, tudi jih je, kolikor je le mogel, iz sužnosti rešil.

Kar je ti veliki svetnik še dalje u množenje božje časti, u brambo prave vére, u tolažbo in srečo svojih podložnih storil, je preveliko, kakor da bi se tu dopovedeti dalo To je

gotovo, da je bil eden naj učenejših, naj krepkodušnejših in naj svetejših papežev, kteri so kedaj Kristusovo cerkvo vladali. Ko je 21 let cerkveni poglavar bil, ga je Bog polnega zaslug u letu 481 k večnemu plačilu poklical.

Nauk in posnema.

1. Sv. Leon Rimljanom prosto pové, da končanja rimskega mesta ni nikdor drugi kriv, kakor njihova nehvaležnost, njihova prevelika samopašnost in zaničevanje besede božje. Ravno to se gotovo smé o vseh nadlogah soditi, ko nad kako deželo, nad kako mesto, ali nad kako družino pridejo, kakor lakota, dragota, vstaja, vojska, pomor in kuga ali drugi enaki stiski. Ljudje so si jih sami krivi. S takimi težavami kaznuje Bog grehe ljudi. „Gotovo je," pravi sv. Hieronim, „da lakota, vojska, kuga, in karkoli terpimo, zavoljo naših grehov nad nas pride." Kolikorkrat je Bog občinsko (splošno) nadlogo svojemu ljudstvu, Judom poprotil, je rekel, da bo jo nad nje zavoljo njihovih grehov poslal. To so tudi sami spoznali in očitno obetali, rekoč: „Ker tvojim zapovedem nismo pokorni bili, zato smo u rop, sužnost, u smert, u posmeh in zasramovanje vsim narodom, ko si nas med nje razkropil, izročeni." Da se take kazni obranijo ali od kake dežele odvernejo, je naj gotoviši pomoček, pravo pokoro delati; zakaj prava pokora Boga potolaži, kakor nam mnogo izgledov sv. pisma kaže. Kolikorkrat so se Judi iz celega serca k Bogu vernili, pravo pokoro delali, molili in se postili, tolikokrat jim je Bog užugano kazen ali prenesel in nehal, ali če jo je že poslal, od njih spet vzel. To si je tudi tedaj u pamet vzeti, kedar Bog ktero družino s marsikakimi stiskami obiše. Najvekše so tega grehi krivi, če ne lastni, pa saj ptuji. Ti se morajo po pravi pokori odpraviti in življenje poboljšati. S pokoroj in poboljšanjem pa se mora tudi molitva sdružiti. „Delajmo pokoro," je pobožna Judita k prebivavcom mesta Betulie rekla, „in s solznimi očmi prosimo za odpušanje."

2. Kakor hitro je sv. Leon papeževati začel, je močno na skerbi imel, da je svojo težko dolžnost dopolnjeval. Ves čas, vso učenost in vse moči je na to obračal; ni mislil na nikako trupelsko legoto in počivanje, ampak samo na izpolnovanje svoje dolžnosti. U kakšnem koli stanu si, imaš posebne dolžnosti, in si prizadevaj popolnoma jih izpolnovati. Gorje tebi, ako jih u nemar pušaš, posebno, če je taka nemarnost bližnjemu u kvar. Joj tebi, če pri igrah, u lenobi, pri nepotrebnih veselicah več časa potratiš, kakor pri opravilih, ktere si po svojem stanu doveršiti dolžen. Kako boš li obstal, kedar se ti poreče: „Daj odgovor od svojega hiševanja!" To se pravi; „Daj odgovor od svojega življenja, od svojega stanu, ki ti je bil zaupan, od svojega časa, od svojega uma in od drugih darov, ko ti jih je

Bog zato podelil, da bi jih za njegovo čast, na svoje in drugih ljudi zveličanje obernil.“

Molitva.

Božji Zveličar, ki si nam po svojem in svojih svetnikov podučenju in življenju edino gotovo pot u nebesa pokazal; odverni naše serca od vsega posvetnega, in oberni jih po vsem nebeškem, naj svojo pravo srečo in izveličanje večno le tam išemo in srečno najdemo, kder ti na desnici Očeta sediš, živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

XII. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Teodot, keršanski kerčmar.

Sv. Teodot je bil iz Ancire, Galatskega poglavitnega mesta na jutrovem. Od njegovih mladih nog ga je neka bogaboječa devica, s imenom Tekusa, u pravi pobožnosti in keršanski véri podučevala. Ko se je oženil, se je nevarnega prežívitka poprijel; kerčmaril je in s vinom teržil. Pa kljubu vsim nevarnostim, kterim je to poslovanje podverženo, je vendar vedno pravičen, zmeren in u opravljanju svojih keršanskih dolznosti zvest ostal. Od mladosti je vse posvetne dobrote in veselote zaničeval. Moliti, se postiti in u bogaime davati je bilo njegovo veselje. On pa ni bil samo vbogim pomočnik, tudi grešnike je k pokori nagibal, celó vernikom je serce dajal, da so mučeniško smert srečno prestali. Njegovo pravilo alj terdno prepričanje je bilo, da se kristianu bolje spodobi, u vboštvu živeti, kakor bogastvo imeti, ktero nikakega dobička ne verže, ako se ne obrača u podporo vbogih in posebno tih, kteri so zavoljo vére u preganjanju. Mehkužnemu in nemarnemu življenju je bil sovraž in je rekal: „Lenoba slabi Kristusovega bojevavca, in človek, kteri u dobrih voljah živi, si ne more mučeniškega venca željeti.“ Njegovo opominanje je bilo toliko tečno, da se je po njem več razujzdancov in prostopašnic popravilo. Bog mu je tudi dar dal čudeže delati; ozdravil je več bolnikov, ko je nad njimi molil, alj se jih s svojoj rokoj doteknil. Ker je tedaj Teodot tako živel, da je bil vedno pripravljen, svojo kerv za Kristusa preliti, ga preganjanje kristianov, ko je za cesarja Diokleciana vstalo, ni prestrašilo.

U Nikomedii leta 303 razglašen ukaz je tudi kmalo u Galacio prispel, kder je Teokten, grozoviten mož, deželski

poglavar bil, kteri je hotel, se cesarju prikupiti, u kratkem času keršansko ime po svoji celi deželi zatreti. Mahoma ko se je cesarski ukaz u Anciri razvedel, so se izvekšega vsi verniki u pobeg spustili. Več se jih je u pušavah in po gorah poskrilo, hajdi pa so veselice obhajali, so u hiše splašenih kristianov derli in odnesli, kar se jim je ljubilo, saj jim tudi nikdor ni u bran stopil; še le prav nevarno bi bilo, se le količkor nad tem potožiti. Če se je kteri kristian očitno prikazal, si je moral izbrati alj mučeniško smert alj svojo véro zatajiti Imenitnejšim so premoženje pojemali, nje pa u ječe metali. Njih žene in hčere so nesramno po cestah vlačili, in celo malim otrokam niso zanesli, kterih je vse zadolženje bilo, da so bili od keršanskih staršev rojeni. Za cesarja Diokleciana in Maksimiana se šteje 144,000 mučenikov in 700,000 pregnanih.

Dokler je to preganjanje mesto Anciro stiskalo, je bil Teodot spoznavcom po ječah na pomoč, je pokopal telesa mučenikov, akoravno je pod smertno kaznjo prepovedano bilo, kaj takega storiti. Deželski poglavar je vkazal ves živež, preden se na tergu naprodaj razstavi, malikom u dar prinesti. Tako so bili kristiani prisileni, gladu umreti, alj se malikovanja udeležiti; celo svojih darov niso na oltar prinesti mogli. Teodot si je k sreči zernja in vina obilno priskerbel, ktero ni bilo po teh malikovavskih obredih oskruneno. Ta živež je pobožni kerčmar po ceni prodaval, po kteri ga je bil sam kupil; tako so kristiani svojemu Bogu in Gospodu na oltarju čiste darove prinašati in si živež dobavljati zamogli, kterega uživati smejo, in si vendar svoje vesti ne užalijo. Tako se je Teodotova kerčma (gostivnica) u pribežališe mestnih kristianov spremenila, in njegova hiša je kraj molitve postala, kder so se verniki zberali, pravega Boga častit; tu so najšli bolniki potrebno oskerbo in ptujci gotovo sprijemo. Ne strah, ne muka, ne smert mu ni branila, pri vsaki priložnosti svojo gorečnost za božjo čast skazovati.

Med temi, ki so zavoljo vére u zapor prišli, je bilo tudi sedem devic, ktere so od mladosti do svoje starosti pobožno živele in se u mnogih čednostih vadile. Ko jih je deželski poglavar u véri nepremekljive najšel, jih je mladim nečistnikom izročil da bi jih oskrunili. Za svojo brambo niso drugega imele kakor svoje prošnje in solze, ktere so Bogu u dar prinesle, ter so ostudo nad siloj, ko bi se njim storiti utegnila, kazale. Eden iz kerdela tih nesramnih lotrov, kteri je u gnjusobi svoje tovarše presegel, je zgrabil Tekuso, naj staršo med devicami in jo je na stran vlekel. U solze se je raztopila, padla mu k nogam

in ga tako pregovarjala: „Moj sin! kaj bi rad? Pomisli, da smo od starosti, posta, bedenja, bolezni in terpljenja medle in vedle. Jaz sim više kakor 70 let stara in moje tovaršice nimajo menj let. Res gerdo bi za te bilo, ako bi se takovim osobam bližal, kterih telesa so kakor mertve trupla videti, in bodo skorej divjim zverim in pticam u živež veržene; zakaj deželski poglavar je prepovedal, nas u zemljo zagerniti.“ Po tem je svojo pečo razgernila, da bi mu svoje sive lasi pokazala, in je rekla: „Naj te ti pogled geni; morebiti imaš mater moje starosti; je li tako, bodi ta naša zagovornica pri tebi. Mi le za pripustek prosimo, da svoje solze svobodno točiti smemo. Kristus ti poverni, ako nam, kakor upamo, zaneseš.“ Tako mila beseda je pohladila nečisti ogenj u sercih mladih nečistnikov; svoje solze so celo med solze sedmih devic jokali in odšli preklinaje nečloveškega sodnika.

Ko je deželski poglavar zvedel, da so si svojo čistost ovarovale, je na drug način njihovo stanovitnost skušal. Sklenil je, jih u skrivnosti Diane in Minerve sprijeti in jih kakor k duhovnicam za ti dve tako imenovani boginji pridružiti. Ancirski pagani so imeli navado podobe svojih boginj vsako leto u bližnem ribniku umivati. Ko je dan teh obredov (ceremonij) prišel, je deželski poglavar device k temu praznovanju prisilil. Vkazano je bilo, boginjski podobi (kipi), vsako u posebnem vozu, s veliko krasoboj na odmenjen kraj spremiti. Tudi sedem devic so zdaj na odperte vozove posadili in jih k ribniku peljali, da bi jih kakor podobi Diane in Minerve vmili. Morale so ravne po konci stati in celo gole pričo razujzdanega nesramnega ljudstva. Tako so se peljale predi u pervih verstah in za njimi sta šla vozova s malikoma; ljudi pa je veliko zravno mergolelo. U zadnji versti je sodnik Teokten, od svoje straže spremljan, jezdil.

Ves ti čas je bil Teodot u velikem nepokoju zavoljo sedmih devic, in je neprenehoma k Bogu molil, da bi jih u vsih skušnjavah varoval. Na konec vsega tega je u neki hiši blizo velike cerkve čakal, kamor se je še s drugimi kristiani zaperl. Vsi so goreče molili od svita do poldné, kedar so zvedeli, da so Tekuso s njejnimi šestimi tovaršicami u ribniku vtopili. Teodot, tega vesel, je drugič pokleknil, je povzdignil svoje roke k nebu in Gospoda na glas zahvalil, da je njegovo molitvo vslišal. Potlej je zvedaval, kako se je ta reč popolnoma godila. Človek, ki je vse sam videl, mu je povedal,

da so se device poglavarjevemu prilizavanju in obetanju krepko uperle, da so stare duhovnice Diane in Minerve, ktire so jim venec in belo suknjo u znamenje izročenega duhovstva ponujale, s nevoljoj od sebe pahnile; da je poglavar ukazal, jim velike kamene na vrat privezati, in jih u ribniku, kder je naj globši bil potopiti, in da so tako tudi smert storile. Imena teh sedmih devic so: Tekusa, Aleksandria, Klaudia, Eufrasia, Matrona, Julita in Faina.

Zvečer drugega dne je šel Teodot še s nekterimi drugimi kristiani k ribniku, je s posebno pomočjo božjo sv. trupla iz vode spravil, in jih po keršanski navadi pri cerkvi u temni noči med hudim vihrom pokopal. Drugi dan je po celem mestu hrup vstal, ko se je zvedilo, da so trupla sedmih devic odnešene. Kder koli je kak kristian bil, je bil ujet in na tezavnico veržen. Ko je Teodot čul, da jih je že veliko ujetih, se je hotel sam izdati in svoje delo razodeti; pa bratje mu niso dopustili. Med tem je šel Polihroni u kmeta preoblečen na očitni terg, da bi zvedel, kaj se po mestu godí. Pa kljubu svoji preobleki je bil spoznan in pred poglavarja peljan, kteri ga je kmalo na tezavnico razpeti dal. Iz začetka je voljno terpel, pa ni bil zadosti močen smertnim martram. Povedal je, da je Teodot trupla sedmih devic odnesel, in je tudi kraj pokazal, kder jih je bil pokopal. Poglavar je na mesti ukazal, jih izkopati in sožgati. Kristiani so tedaj spoznali, da je Polihroni izdavec bil; bili so pa opomneni, mu ne upati.

Ko je Teodot izdajo nesrečnega Polihronia zvedel, je spoznal, da je njegova ura prišla. Vzel je od svojih bratov slovo, je za pomoč njihove molitve prosil, in se k vojskovanju pripravil. Sam je dolgo časa s njimi molil, da bi od Boga konec preganjanja in mir cerkvi izprosil; potlej so eden drugega med obilimi solzami objeli. Teodot je najpopred svoje cele telo prekrižal, in je s nepremekljivo serčnostjo na bojiše šel. Po poti je dva meščana srečal, ktera sta njegova prijatelja bila in ga opomnila, da še je čas, se varno umekniti. Povedela sta mu še: „Duhovnice Diane in Minerve so ravno zdaj pri poglavarju, kder te tožijo, da ljudstvu braniš, njihovi boginji moliti. Tudi Polihroni je ondi, ki je povedal, kdo da je sv. trupla odnesel.“ Teodot njima odgovori: „Ako me še ljubita, me od mojega namena ne odvračajta, ampak pojdita k poglavarju, in mu recita, da je tisti, ko je brezbožnosti tožen, pred vratmi, in prosi vstopiti.“

Po teh besedah je šel in na mesti pred svojimi tožniki stal. S smehljanjem je okolj sebe ogenj, kolesa, tezavnico in drugo mučiteljsko orodje, ko je k redu bilo, pogledal. Sodnik mu je rekel: „Na izbiro ti je pušeno, ali hočeš terpeti ali ne.“ Svoje prijateljstvo mu je ponudil, cesarjeve prijaznosti ga uveril, ga za mestnega poglavarja in Apolonovega duhovnika postaviti, če mu hoče pomagati, kristianom njihovo zmoto odpraviti in jih nagniti, da se službi, ko jo pod Pilatužem križanemu Jezusu skazujejo, odpovedó. Teodot pa je u svojem odgovoru veličanstvo, svetost, nauke in čudeže Jezusa, zveličarja povzdigoval in je zravno brezbožnost in neumnost malikovavstva pokazoval, posebno ko je pregrehe naštel, ktere clo pesniki in zgodopisci bogovom prilagajo. — Po njegovem govoru so se pagani grozno razserdili, in duhovnice Diane in Minerve so toliko zdivjale, da so si lasi pipale, svojo obleko pretergale, in vence, ko so jih na glavi nosile, na kosove pohodile. Drugega se ni čulo, kakor zmešano kričanje ljudstva, ktero je pravico na bogovskega sovražnika tirjalo.

Teodot je bil na enkrat na tezavnico razpet. Vsak pričejoč pagan je k njemu tišal, da bi ga trapil in tako čeršenje do tako imenovanih bogov na znanje dal. Več trinogov, ko so se za eden drugim verstili, mu je truplo s železnimi grebeni raztergalo. Potler so mu vinskega vriska (jesiha) po ranah ulili in jih s bakljami palili. Ko je mučenik hudi smrad svojega ožganega mesa obohal, je glavo nekoliko na stran nagnil. Poglavar, ki je mislil, da je bolečinam onemogel, mu je rekel: „Ti le terpiš, ker cesarjem dolžne časti nisi dal in si bogove zaničeval.“ Teodot mu je odgovoril: „Močno se motiš, če misliš, da sem bolečinam onemogel, ker sem glavo u kraj nagnil. Le toliko se ti pritožim, da imajo služavniki tvojih ukazov tako malo serčnosti. Napravi si jih pokornejše; izmisli nove muke, da boš videl, koliko Jezus taiste krepča, ki za njega terpé. Spoznaj, da je tisti, ko ga zveličarjeva milost hrani, čez vso človeško oblast.“ Poglavar, serda ves odreven, je ukazal mu čeljusti razbiti in zobe s kameni zdrobiti. Mučenik pa mu je rekel: „Lehko ukažeš, da še mi jezik odrežejo, Bog tudi molčanje svojih služavnikov čuje.“

Briči so se martranja celo naveličali in Teodot je bil, kakor da bi še terplenja celo ne bil občutil. Poglavar je tedaj ukazal, ga u ječo spraviti in ga še za nove martre pri-

hraniti. Ko je mučenik črez terg šel, je pokazal svojo vse razmesarjeno telo kakor pričevanje moči Jezusa Kristusa, in kreposti, ktero tem podeli, ko mu zvesti ostanejo, bodite si kterega koli stanú. Pokazal je svoje rane in je rekel: „Spodobi se, temu takove dari prinesti, ko nam je izgled dal, in se je za nas umoriti pustil.“

Pet dni po tem si ga je poglavar drugič rekel pred se pripeljati. Spet so ga na tezavnico razpeli in mu vse rane naurazili: potlej so ga na tla vergli, ki so s razbeljenoj opekovinoj (s cigelnimi kosovi) nadevane bile. Ker pa tudi ta grozna muka njegove stanovitnosti ni mogla omajati, so ga vnovič na tezavnico razpeli. K zadnjimu je poglavar prisodil, ga ob glavo djati, in ukazal, njegovo truplo zažgati, da bi ga kde kristiani ne pokopali.

Ko je Teodot na moriše prišel, je Boga zahvalil, da ga je s svojimi milostmi vsredi muk ohranil, in da si ga je izvoljil sprijeti u nebeški Jeruzalem. Tudi ga je prosil, da bi preganjanju konec storil, se svoje stiskane cerkve usmilil in ji skorej mir dal. Potlej se je h kristianom, ki so ga spremljali, obernil in je rekel: „Ne jočite nad mojo smertjo, ampak rajši Boga hvalite, ki mi srečen konec in premago zopernika da. Kedar bom gori pri njemu, bom za vas prosil.“ Ko je to izgovoril, je vesel zamah sprijel, ki mu je življenje končal. Germado, ko so njegovo truplo na njo djali, je nagloma tolika luč obsvetila, da se blizo nje nikdor ni upal, da bi jo podžgal. Ko je poglavar to zvedel, je vojakov taj poslal, da bi glavo in truplo mučenikovo na tem mesti stražili. Bog pa je obernil, da je mašnik Fronto prišel, in dokler je straža spala, sv. telo na živinčetu, ko ga je pri sebi imel, odnesel in po keršansko pokopal. God tega sv. mučenika se obhaja 18. velikotravna.

Post pervih kristianov.

Nadloge pervih kristianov so bile ne samo pregoni od njihovih protivnikov, ampak njih celo življenje je bilo samovoljna pokora, revnost in terplenje, kakor nam sv. Paul od samega sebe pové: „Jaz pokorim svoje telo in ga u sužnost devam, da morebiti, dokler drugim pridgujem, sam zaveržen ne bom. Če pa se hvalim, se hočem svojih slabosti hvaliti: Trikrat sem bil s šibami tepen, enokrat kamenovan, trikrat se je s menoj barka razbila, noč in dan

sem u globočini morja bil, dostikrat na potih, u nevarnostih na vodah, u nevarnostih med razbojniki, u nevarnostih med rojaki, u nevarnostih med neverci, u nevarnostih u mestu, u nevarnostih u samoti, u nevarnostih na morju, u nevarnostih med lažnivimi bratmi, u trudu in terpeži, u velikem čuvanju, u lakoti in žeji, u pogostih postih, u mrazu in nagoti. — Bog in Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, kteri je visoko hvalen navekomaj, ve, da ne lažem.“

Po izgledu apostolov je post u tem obstal, da so pervi kristiani skoz dan le enokrat zvečer jedli, namerč samo večerjali, le prostih in majn tečnih jedíl uživali in ves dan u samoti premolili. Menili so, da post prelomijo, ako bi zvunej enkrat na dan kaj jeli. Sv. Fruktuos, Paragonski škof, ko je bil na moriše peljan, ni hotel ponujene pije u pokrepčico vzeti, ker je u petek ob devetih u jutro bilo, in še tedaj postni čas ni pretekel. U pervih časih so imeli štiridesetdanski post pred veliko nočjo u spomin posta in grenkega terpljenja Jezusa Kristusa za zapovedan post po zveličarjevej besedi: „Kedar bo ženin od njih vzet, se bodo postili.“ Postili pa so se tudi po sredah in petkih u vsaki teden iz gole pobožnosti; zakaj u sredo se je nad smertjo Jezusa sklepalo in u petek je umerl.

Posti so bili različni in troji: 1) Postni dnevi postojev, kteri so le do devetnice, to je do treh popoldne, terpeli; reklo se jim je polpost. 2) Štiridesetdanski post; ta je terpel do večernic, to je, okoli do šestih zvečer alj do sončnega zahoda. 3) Dvojni post, kedar se cel dan nič ni jedlo; taki post jih je nekoliko imelo na veliko saboto, in jih nekoliko na veliki petek. Več se jih je dva, tri, štiri, tudi vseh šest dni velkega tedna prepostilo tako, da niso ničesar užili, kolikor jim je pač telesna moš pripustila. Post do devetnice je bil u spomin smertne ure Jezusa Kristusa, ker je ob treh popoldne umerl, in post do večernic u čast njegovega pogreba, ker je ob šestih, alj ob sončnem zahodu tega dne pokopan bil. — Tudi viža, se postiti, je bila različna. Nekteri niso nikake kuhe užili, drugi so le suhe jedi jedli, se pa vina in mesa in vsega sokovitega sadja zderžali; le orehi, in sploh jedernina pa kruh so bili njihova hrana. Spet drugi so se s kruhom in vodoj zadovolili. Post ob suhih jedilih je bil posebno ob času preganjanja svetovan, u pripravo k bližnjemu terplenju. Post je bil vsim narodom čas žalosti, ktera se je večkrat iz posvetnih vzrokov dogodila, postavim, ob smerti ljubljenih osob. Kristiani pa, kterim je namen vselej duhoven bil, so se postili, da bi taisto žalost obudili, ki pomaga k zveličanju, zakaj „Bogu prijetna žalost obudi pokoro k zveličanju, ktera se nikdar ne kèše; žalost po svetu pa prinese smert s seboj.“ Sv. Ciprian in sv. Krizostom pravita: Grešnik ima smert svoje duše vsaj toliko objokovati, kolikor smert serčno ljubljenega prijatelja.“ Kristiani so post tudi za dober pomoček imeli, skušnjave prestreči in odbiti, ker se tako truplo oslabi in duhu

podverže; in Jezus sam pravi, da se po molitvi in postu hudič iz serca iztira. Tudi sv. apostol Paul pravi: „U vseh rečeh se skazujmo, kakor služavniki božji u velikem poterpljenju u potrebah, u bridkostih, u ranah, u ječah, u vstajah, u trudih, u bedenju, u postih, u čistosti, u prijaznosti, u sv. Duhu, u ljubezni brez hinavšine.“

Po tem izgledu apostolov so se kristiani ob času posta tudi vseh pripušenih kratkočasov, iger, radosti in veselic zderžali; tudi zakonski so živeli u zderžnosti. Tihota in samota, skerbna obiskaja cirkve, marljivo moljenje in branje sv. bukev jim je bilo naj važnejše opravilo ob postnem času. — Ti izgledi nas malo gibljejo, ker se nam zdaj kaj takega nemogoče zdi, pa kristiani se motijo in se sami ukanijo, če si mislijo, da so ondašnji ljudje močnejše postave bili, kakor smo mi. Cela zgodovina in clo sv. pismo nam kaže, da se naša postava u svojem bitju ni nič kaj spremenila u 1600 letih, in da se doba človeškega živlenja ni nič skrajšala ali oslabela. Že kralj David pravi u 89. psalmu: „Naše leta so kakor pajočina. Dni naših let je do 70 let; če jih pa je pri močnejših ljudeh do 80, je pa to, kar je črez, nadložnost in bolezen.

Molitva.

Prosimo te, o Gospod! dodeli svojim vernim milost k pravi pokori, da svet postni čas s podobno pobožnostjo začnemo, neprenehoma bogaboječe prebavljamo in končamo. Ozri se na svoje ljudstvo in uterdi nas, da ki u krotenju mesa pokoro delamo, pred teboj u ljubezni in svetosti rastemo, skoz prošnjo sv. Teodota in vsih tvojih svetnikov in svetnic. Amen.

XIII. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Hermenegild, mučenik.

Okoli leta 568 je na Španjskem arianski kralj, Leovigild vladal. Imel je dva sina Hermenegilda in Rekareda, ktera je tudi u krivoverstvu izrediti dal. Pervega je za Sevilskega kralja postavil, drugega je pri sebi u Toledi obderžal. Pozdneje si je Hermenegild Indegundo ali Ingundo, francozko kraljevično, ktera je goreča katoličanka bila in bogaboječe živela, za ženo vzel. Gozvinda, Hermenegildova babica, serdita arianka si je prizadevala, pobožno Indegundo izpervega s prilizovanjem in hinjenjem, potler tudi s zasramovanjem in preklinanjem, celo tudi s silnim zadevanjem prav nespodobno od katolške vere odverniti. Indegunda pa

se ni dala zmotiti, ampak si je velikoveč u skerb vzela, svojega moža kraljeviča Hermenegilda k pravi katolški veri preoberniti. K temu ji je sv. škof Leander pomagal, ki je nazadnje rés toliko opravil, da je Hermenegild očitno h katolški veri pristopil in se arianskim zmotam odpovedal.

Leovigild se je nad tem toliko razserdil, da se je pogrozil, Hermenegildu krono spet iz glave izdreti, mu celo življenje vzeti, ako se k očetovi veri nazaj ne verne. Serčni kraljevič, po nagovarjanju svoje pobožne žene in sv. Leandra podbujen, je dal svojemu očetu védeti, da je pripravlen, mu u vsih drugih pravičnih rečeh vselej pokoren biti; kar pa sprijeto vero zadene, se raji krone in žezla, kraljestva in vsega posvetnega odpové, kakor da bi od nje le nekoliko odstopil. Oče se ni mudil, je šel s velikoj vojskoj nad Hermenegilda, in je mesto Sevilo, kder je svetnik svoj dvor imel, oblegel. Eno celo leto je oblega terpela; tedaj pa se je mesto moralo vdati. Hermenegild je skrivaj pobegnil in je k Rimljanom pribežal. Ko pa je spazil, da so ga očetu izdati hotli, je vnovič ubežal, in je u mesto Kordovo prišel, ktero se je s njim vred u roke serditega Leovigilda nazadnje tudi vdati moralo. Ko je tedaj svetnik vidil, da se nikakor več umekniti ne more, se je u cirkvo podal, upaje, da bo oče posvečen kraj u časti imel in ga spet u milost sprijel. Tu je njegov naj mlajši brat k njemu prišel, ki je njegovo nesrečo serčno obžaloval, in mu očetovo milost obečal, ako sam pred njega pride, in ga kleče odpušanja prosi. Hermenegild stori vse, kar mu je brat svetoval. Očetu, ki

je tudi u cirkvo prišel, pade k nogam in ga za milost prosi. Oče je s njim precej prijazno ravnal, dokler ga ni iz cerkve u tabor spravil; tam pa mu je vkazal vso kraljevsko opravo izdreti, ga u temen stolp (turn) pahniti, in s težkimi verigami obložiti. Nedolžni kraljević je moral tukaj tudi vse težave terpeti, ktere so na tem mestu naj vekši hudodelniki prestati imeli. Jesti in piti se mu je le toliko davalo, kolikor je trebalo, da ni lakote umerl. U tih za kraljevskiga sinú gotovo hudih nevoljah se je Hermenegild k Bogu obernil. Večdel je ves čas molil in Boga hvalil. Za kaj drugega ni prosil, razun za moč in serčnost, da bi u svoji bližni vojski srečno obstal. Zdihaval je samo po nebeškem kraljestvi in vse posvetno zaničeval. Oče mu je večkrat svojo milost in rešenje iz ječe ponudil, ako se samo katolški veri odpové. Pa vsakokrat mu je Hermenegild odgovoril, da raji hoče vso kraljevo milost, vse pozemeljske kraljestva zgubiti, raji železje in tudi smert prestati, kakor katolško vero zapustiti. Da to niso prazne besede bile, se je potem očitno vidilo. Ko so se velikonočni prazniki približali, je Leovigild arianskega škofa u ječo k sv. Hermenegildu poslal in ukazal, da ima iz njegove roke velikonočno obhajilo prijeti. To bi bila edina pogodba se s očetom popolnoma spraviti, in ne le prostost, temuč tudi svoje zgubljeno kraljevstvo spet dobiti.

Hermenegild je brezbožnega škofa zavoljo njegove prederznosti posvaril, in ga od sebe spodil, ker je svoj sklep ponovil, da raj živlenje kakor pravo vero pusti, ali kar bodi stori kar bi lehko znamenovalo, da je k Arianom pristopil, rekoč: „Zgubo posvetniga kraljestva je zlo lehko prestati, ako je večniga, veliko srečnejšiga upati.“ Kakor hitro je Leovigild to zvedel, je nekoliko biričev u ječo poslal, da so mu smert napovedali. Svetnik ves vesel, je pokleknil, svoje oči k nebesam povzdignil, in svojo dušo u roke svojega Stvarnika izročil. Eden izmed biričev mu je s sekiroj sv. glavo razklal, da so se mozgane po tleh razlile in sv. truplo na zemljo padlo.

Še tisto noč se je pri trupli sv. mučenika nebeško veselje čulo in so se po ječi sem in tam svetle nebeške luči polesketavale. Leovigild je to zvedel, in ker mu je vest strahovitno, nad lastnim sinom storjeno hudodelstvo očitala, mu je bilo zavoljo tega nezmerno žal. U svoji posledni bolezni je rekel sv. Leandru k sebi priti, in mu je ukazal, da ima drugega sina u katolški veri podučiti, kakor je popred Hermenegilda. Leander je Leovigilda, kralja, nagovarjal, da

bi tudi on krivo vero zapustil, in se u krilo prave cerkve vernil. Pa zastonj! Nesrečnež je resnico katolške vere spoznal, pa vendar ni hotel k njej pristopiti, ali iz straha pred svojimi dvorjani, ali iz drugih malovrednih vzrokov, kakor sv. Gregor veliki pravi. Tako se je tedaj oče samovoljno u pekel vderl, dokler je sv. Hermenegild, njegov sin, kakor častit mučenik Jezusa Kristusa u nebeško kraljestvo slavno šel. Sv. Gregor je tudi te misli, da je spreobernenje cele dežele k pravi cerkvi, ki se je kmalo po častiti smerti sv. Hermenegilda (leta 584) godilo, posebno svetnikovi preliti kervi in njegovim prošnjam pri Bogu pripisati.

Nauk in posnema.

1. Indegunda, pobožna žena sv. Hermenegilda, je perva bila, ko je svojega moža, ki je u arianskem krivoverstvu izrejen bil, za resnico katolške vere pridobila, in ga sčasoma srečno pripravila, da se je nje prijel in jo spoznal. Sv. kraljevič je tedaj za Bogom svoji soprugi (ženi) pravo vero, in tako svojo večno zveličanje zahvaliti imel. Oh, koliko premore pobožna žena pri svojem možu in pobožen mož pri svoji ženi zastran dušnega zveličanja! Kako lepo je, ako družej družeta k dobremu nagovarja, hudega vrača, in u nebesa pomaga! Kako strašno in brezbožno pa je, ako eden drugega u dobrem moti, k hudemu napeljava, in u pekel tiši! Zakonski imajo tukaj priložnost, se izpraševati, kako so se dosihdob proti eden drugemu zaderžali, in se saj za prihodnje zaderžati imajo.

Posebno se imajo tisti katoličani, ki so s nekatoličani u zakonu, od pobožne Indegunde učiti, naj si po svojih močeh prizadevajo, svojega nekatolškega družeta k pravi veri spraviti. K temu je treba, da so sami goreči katoličani, in da svojemu družetu resnico katolške vere s prijaznim nagovarjanjem pred oči stavijo. Pred vsem pa je potrebno, da za njega vsak dan Gospod Boga skerbno prosijo in na pomoč kličejo, da mu krepko milost podeli se spreoberniti.

2. Hermenegild, sin, postane katoličan, in gre skoz martro u nebesa. Leovigild, oče, spozna sicer katolško resnico; pa vendar u krivoverstvu ostane, umerje in gre u pekel. O žalostno ogledalo! Kako bo oče celo večnost prežaloval, da iz praznega straha svoje kraljestvo zgubiti, alj po vstaji svojih krivoverskih podložnikov ob življenje priti, prave vere ni sprijel! Ravno tako bodo vsi nekatoličani vekoma obžalovali, ako iz mnogoterih slabih vzrokov u krivoverstvu ostanejo in umerjejo. Nasproti, koliko neizrečeno veselje ima sv. Hermenegild celo večnost, da je po svetovanju svoje bogaboječe žene katolško vero sprijel in raj celo kraljestvo zgubil, tudi ječo in ketne, celo smert samo

prestal, kakor od sprijete prave vere odstopil! Tega veselja so lehko vsi pravični novospreobernenci deležni, če u pravi veri stanovitno obstojé in po njej živé. Mnogo teh pride po svojem spreobernenju h katolški veri ob svoje posvetno blago; morajo tudi veliko prestati in preterpeti, včasi tudi od slabih katoličanov. Pa težko je kterega med njimi najti, ki bi toliko zgubo posvetnega, alj ječo in ketne, celo smert prebiti moral, kakor sv. Hermenegild. U upanju večnega kraljestva mu ni težko stalo, se posvetnemu odreči, in celo smert prestati. Zakaj bi li tebi pretežko stalo, kir veliko manj terpiš in toliko ne zgubiš. Ako bi sv. kraljevič bil katolško vero zaputil, bi se grozovitni smerti res bil umeknil in bi bil posvetno kraljestvo dobil: pa to bi po nekterih letih vendar ob smerti le zgubiti moral, in bi si večno kraljestvo zapravil. Grozovitne časne smerti bi se bil oprostil, pa u večno smert, u večno pogublenje bi se bil pahnil, kder bi brez vse mere več terpeti moral, kakor je na svetu prestal. Ali ni pametneje storil, da se je zavoljo prave vere kratkemu, časnemu kraljestvu odrekel, in na svetu nekaj malega terpel, kakor da bi si bil po nezvestobi nebeško kraljestvo zapravil in se u večno terplenje sunil? „Zveličani so, govori Kristus, kteri zavoljo pravice preganjanje terpé; njih je nebeško kraljestvo.“

Molitva.

O Bog! Oče luči, razsveti nam pamet, da resnico svete vere prav spoznamo, in po potu, kojega nas učí, do smerti zvesto hodimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XIV. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Lambert, škof in mučenik.

Sv. Lambert se je rodil u mestu Mastrih, na sedajnem Belgiškem. Njegovi stariši, plemenitega rodu in bogati so bili čez vse goreči kristiani, torej so ga prav pobožno izredili, in ko je zali mladenč nekoliko odrastil, ga svetemu apatu Teodardu, ki je potem škof ravno tega mesta postal, u keršansko podučenje sporočili. Sv. škof je pridnega učenca očetovsko ljubil, in si vse prizadel, nja blago serce s znanostmi in svetimi čednostmi olepšati.

Na nekem nja apostolskih potov so hudodelniki sv. škofa usmertili, torej Lamberta za njegovega naslednika izvolijo, ki je zastran svoje svetosti po celem kraljestvi slovel. Le trepetaje je svetnik škofiško službo prevzel, u goreči molitvi je Boga za razsvetlenje in pomoč prosil, da bi svoje visoke dolžnosti prav zvesto dopolniti zamogel.

Ali pregnan iz škofiškega sedeža je mogel mesto zapustiti in se je u samostan Stablo podal. Tu je celih sedem let živel in red samostanski s čudovito zvestobo dopolnoval. Neko noč se k molitvi u cerkvo poda; ali gredé coklo zgubi in velik ropot napravi. Apat vkaže, da taisti, ki se je zoper sveto tihoto pregrešil, zvunaj cerkve pred križem moliti mora. Tiho sv. Lambert vboga, bos in slabo oblečen pred križ poklekne, in čez tri ure zunaj cerkve u molitvi ostane. Ko menihi po dokončanih ponočnih molitvah se u jizbo grét pridejo, bara apat, ali so vsi sbrani. Oni odgovorijo, da le onega ni, ki pred križem moli. Pozvan pride Lambert ves bel od snega, ter se od mraza trese. Apat in menihi pred njega na kolena padejo, in ga za zamero prosijo. „Bog vam naj odpusti, svetnik odverne, da vam le na misel pride, me zavolj tega za odpušanje prositi. Ali me ne uči sv. apostol Paul, da imam Bogu u mrazu in nagoti služiti?

Čez 7 let se je svetnik iz pregnanstva sopet u Mastrih povernil in svoje apostolske dela s novo gorečostjo in lepim spehom začel. Po Brabantski deželi je še tačas veliko paganov živelo, kterim je svet evangeli oznanoval, njih malikvavske tempelne poderl, ter jih lepo podučene kerstil. Cela dežela se je po sveti Kristusovi veri omladila in poprej divji rod je prav pobožno u svetih čednostih živel.

Ker se je neprestrašeno pregrehi vstavljal, in taisto tudi nad bogatimi in imenítnimi svaril, so ga hudobneži smertno sovražili. Nekdaj ravno od ponočne molitve iz cerkve pride, ko ga truma vojakov pod vodstvom nekega Dadona pred hišoj čaka. Svetnik svojim prepové se u bran postaviti, ter jim reče: „Ako me resnično ljubite, ljubite Jezusa Kristusa in svoje grehe pred njim spoznajte. Kar mene zadene, je zdaj čas, da k njemu grem in s njim živim.“ Po tih besedah poklekne, roke povzdigne in s solznimi očmi za svoje sovražnike moli. Eden vojakov ga med molitvoj s sulicoj prebode. Nja častita smert se je zgodila okolj leta 709. S mnogimi in velikimi čudeži pri nja grobu je Bog njegovo svetost poterdil.

Nauk in posnema.

1. S veseljem je sv. Lambert za Jezusa in njegovo vero terpel. Rad je u pregnaustvo šel, ojstro u samostanu živel, veselo pa tudi svojo življenje za

Jezusa dal. Nja spokorno serce ga je pripravniga storilo, voljno terpeti in si tako svete nebesa prislužiti.

U resnici, nič ne da človeku u življenju veči tolažbe, nič u smerti večiga zaupanja, kakor pokora. Skoz njo izbrišemo grehe, se pred njim ohranimo in u gnadi stanovitni ostanemo. „Ako želiš, da te ne bo Bog strahoval, govori sv. Auguštin, strahuj sam sebe. Kakor človek si dolšen delati, kakor kristian — u pokori živeti.“ — Le takrat si pravi kristian, in le takrat boš med izvolene prištet, če si Kristusu podoben. Življenje Kristusovo je pa bilo le vedna pokora, in pokora je pot, ktero je on nam u nebesa pokazal, in po kteri so vsi svetniki hodili. Če je Jezus, Sin božji, on gola nedolžnost, solze in kerv prelival za grehe, kterih ni sam storil, če je sv. Lambert in toliko pravičnih svojo meso križalo: kaj boš ti storil? ti, ki nisi samo krivičen, ampak s brezštevilnimi grehi obložen? „Nespokornost je edina pregreha, ktere Bog ne odpusti.“ Sv. Jeronim.

2. Kako pa hočeš svojo spokorno serce pokazati? Skerben dolžnik noč in dan premišluje, kako bo svoje dolge poplačal. — Vsi smo pravici božji zadolženi; kako hočemo torej svoje dolge Bogu poplačati in ga potolažiti? Mi mormo svoje grehe serčno izgrevati, resnično nehati Boga višej žaliti in svojo življenje popolno spreoberniti. Sv. Gregor uči: „Grehe, ki si jih dopernesel, objokati, in nobenih več storiti, ktere bi objokati imel, to je varna in kriva pokora. Brez poboljšanja življenja je pokora le goljufna nečimurnost.“

Kaj ti pomaga na perse terkati, solze čez grehe prelivati, ako jih pa opustiti nočeš? S tem Boga ne potolažiš, svoje vesti ne vpokojiš. — Morebiti dajaš tudi veliko vbogaime? To je tvoja dolžnost, če si premožen; alj s samoj milošnoj se s Bogom spravil ne boš. S dnarjem si Boga ne boš pridobil, ampak s poboljšanjem življenja. Motiš se, če misliš, da si spokornega serca, če svojega življenja ne spreoberneš; to je, kar storiti moreš, zraven tega pa tudi u grevengi, ponižnosti in zatajenji samega sebe živeti. Neki cerkven oče govori: „En sam smerten greh, ki si ga storil, je zadosti, da ga vekomaj obžaluješ.“

Molitva.

Prosimo te, o Gospod, dodeli nam po priprošnji sv. Lamberta, praviga duha pokore, da svoje grehe izbrišemo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XV. Dan aprila ali malotravna.

Sveta Helena, cesarica.

Sv. Helena, slavna mati perviga keršanskega cesarja Konštantina, je bila, kakor se sploh misli, slovenskega rodu;

zato se tudi po vsih slovenskih krajih posebno časti, in veliko belih cerkvi se sv. Heleni u čast sveti. Rojena vbogih ajdovskih starišev, pa zale postave in bistrega uma je rimskega vojšaka in poglavarja Konštancia Klora moža dobila, kteri je poznej u cesarsko čast povzdignen kristianom posebno dober bil, in jih veliko u svoji službi imel. Po njih je tudi cesarica Helena sveto vero spoznavati in ljubiti jela.

Mogočni Konštantin, njejni sin, je imel s svojim nasprotnikom Maksenciom hud in nevarn boj; šlo mu je za cesarsko krono. U tej veliki skerbi se njemu na nebi svetel križ prikaže, in na njem veličastne besede pisane: „U tem znamnju boš zmagal.“ Brez odloga da na svojo bandero zlat križ narediti, ga pred seboj u vojski nositi; sovražnik je bil pokončan, in Konštantin u kratkem edini cesar vsega širokega rimskega sveta. Potem se je dal kerstiti, in tudi njegova že pri 64 let stara mati Helena. Od tega časa je bila ona vsa goreča za sveto vero Jezusovo, da se je širila, in pomnoževala božja čast. Postavila je s svojim sinom cesarjem po mestih in deželah lepih cerkvi, ktire je krasno in drago okinčila in ozalšala, ter je vsa ponižna s drugimi kristiani skerbno u cerkvo k službi božji hodila.

U osemdesetem letu svoje starosti se je po božjem opomenu u Jeruzalem napotila, svete kraje obiskat in počastit, po kojih je hodil Jezus, učil in čudeže delal, terpel in jih s svojoj rešnoj kervjoj posvetil. Dala je na hribu Kalvarie alj mertvaških glav malikovavski tempel, kojega so ajdi kristianom ukljub pozidali, razrušiti, in očediti sveto mesto, na kterem je bil Kristus križan in pokopan. O tej priložnosti je najdla čudoma ravno tisti sv. križ, na kojem je Kristus za nas terpel in umerl, je dala na tem kraju veličastno cerkvo božjega groba pozidati, in les sv. križa u taisto postaviti; zato na podobi sv. Helena križ u rokah derží. Tudi u Betlehemu in na oljski gori, kakor u drugih svetih krajih je lepe cerkve postavila, in jih s bogatmi dohodki preskerbela.

Rada je sv. Helena Bogu posvečene device u njih samostanih obiskovala, med njimi bivala, jim pri mizi stregla, in vsa ponižna kakor posledna dekla vse še tako poredne dela opravljala. Veliko je namreč spoštovala Bogu posvečene device, kajti je vsako imela za izbrano služavnico naj Višega in kakor izvoljeno nevesto Jezusovo.

Ni popisati, koliko je sveta cesarica u obljubleni deželi (Palestini), kakor tudi po drugih krajih, u ktire je prišla, ubogaime razdelila. Kadar je svojo dalno božjo pot tako srečno in slavno skončala, in se u Rim povernila, je svoje

posledne dni po keršanskej navadi pobožno živela, vsim prelep izgled keršanske popolnosti. Nad osemdeset let staro je Kralj vsih kraljev svojo zvesto služavnico poklical časno krono s večnim vencom nepremenljive slave premeniti. S vsoj skerbjo se je za srečno smert pripravljala, posledne ure vsim nasočim, sosebno pa svojemu sinu Konštantinu naj zveličavnejše nauke dajala, ter je svoje sveto živlenje vsa u voljo božjo vdana srečno sklenila.

Nauk in posnema.

1. Sveta Helena se je u visoki starosti napotila svete mesta obiskat; njena božja pot je bila prelepa steza pobožnih in pa dobrih del. Tudi ti morebiti rad po božjih potih hodiš; ali kakšni so pa tvoji božji poti? Pregosto po božjih potih hoditi ni po navadi dobro; lehko dolžnosti svojega stanu mudiš in se postopanja privadiš. Od takih romarjev pobožni Tomaž Kempčan prav govorí: „Kteri veliko ramojo, se redko izveličajo.“ Naj hujša pa je razvada, in mladini naj nevarnejša, po bližnem cerkvanju letati, u slabe tovaršije zahajati, pijančvati, rajati in reči dopernašati, kojih še zniti se nespodobi. Taki božji poti so gladka steza u časno nesrešo in u pogublenje večno. Varuj se takih božjih potov! Se pa na kako sveto goro, alj u kako dalno cerkvo podaš, do koje posebno zaupanje imaš, hodi u duhu pokore, u pobožni tovaršiji, in pomni gredé, da smo popotniki iz časnosti u večnost, ter išemo svojega doma u hiši Očeta, kder je nam vsmileni Jezus veliko prebivališ pripravil, naj jih srečno zaslužimo, kakor sv. Helena.

2. Sv. Helena je vse svoje dni, kar je kristiana bila, neprenehoma dobre dela opravljala, grešnike svarila, nevedne učila, in posebno svojega sina, cesarja Konštantina u dobro opominala, veže božje lepšala in vbogaime dajala. Oh, kolika tolažba je na smertni posteli tako živlenje, u božjo čast obernjeno, bogato dobrih del! Kolika žalost pa mora biti, ako grešnik posledno uro u pretekle leta pogleda in si očitati mora po besedah sv. pisma: „Moji dnevi so pretekli, in niso česar dobrega videli.“ Moje živlenje na tem svetu je pri kraju, vse je zgubleno! — Torej delaj neprenehoma po izgledu sv. Helene, kar te bo enkrat posledno uro veselilo.

Molitva.

Dodeli nam, o Bog, naj nam svete vere luč, ktero si nam tako zgodaj, sv. Heleni pa še le u pozni starosti svetiti dal, pravo pot kaže in nas budí prav veliko dobrega za večno živlenje storiti, in enkrat u nebesih zavživati; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVI. Dan aprila ali malotravna.

Sveta Lidvina, devica.

Sv. devica Lidvina, ktera je zavoljo svoje dolge bolezni in svoje junaške poterpežljivosti u cerkvi božji slavna, se je na Holandskem, u mestu Sidam leta 1380 od ubogih sicer, pa bogaboječih staršev narodila. Bila je od Boga s posebno lepotoj okrašena, zato so jo, ko še je le dvanajst let stara bila, mnogi u zakon svatovali. Pa Lidvina ni nikolj privoljila, ampak je vsim odgovorila, da se je že Gospodu Bogu s dušoj in s telesom u dar dala. In da bi za naprej vsih snubcov (svatov) prosta bila, je Boga goreče prosila, da bi njejno lepoto tako spremenil, da bi vsim, kteri bi jo videli, želja do ženitve minila. Bog je to njejno prošnjo uslišal. Ko je 15 let stara ob zimskem času na ledu stala in svoje verstnice radostno gledala, kako so se po njem po šegi ondašne dežele sem ino tam polzgale, jo je ena izmed njih neprevidoma tako silno prevergla, da si je eno rebro u životu zlomila; in od te dobe se je njejno terplenje začelo. Bolečina je za bolečinoj, bolezen za boleznjo prišla. Vračili jo sicer so, pa vse zastonj. Veliko let ni mogla ne hoditi ne stati, še manje kterega uda brez naj hujše bolečine geniti. Ako je kaj jedla ali pila, ji je to le nove bolečine delalo. Zavoljo zlomljenega rebra se ji je tudi gerda gnojna rana nabrala, ki je červov mergolela. Ves život ji je grozno od prisada otekel, kakor se pri še negodnih vrédih kaže. Prava roka se ji je vrédov ali turov nabrala, in celo odrevenela. Po glavi jo je neprenehoma tergalo in bodlo, kakor da bi bila samih nožev in igel polna. U ustih so jo zobje strašno boleli in u vratu so jo kušarji (davica) hudo trapili. Skorej neprenehoma se ji je rigalo in bljuvalo. Skoz usta, nos, ušesa in oči ji je večkrat obilo kervi tišalo. Bodenje u strani ji je vsak dan hudo zadevalo; pljuče so gnile, obisti so bile vnete in jetra terde. S eno besedo, skorej ni bolezni, ktere bi ne imela terpeti, da se je res čuditi, kako še je le dalej živeti mogla; zakaj razun tega, da je toliko smertnih bolezni prebila, ni celih 30 let toliko zaužila, kolikor zdrav u treh nočeh. U taki revi in nadlogi je izpervega vsa uboga grozno stradala in od vsih zapušena bila. Nekteri so jo celo za čarobnico (copernico) imeli in kleli.

U pervih letih te hude nevolje je sv. Lidvino zlo težko stalo, da je toliko in brez vsega tolaža terpeti imela. Bog

pa ji je pobožnega mašnika poslal, ki jo je učil, kako se ima obnašati. Pred vsem drugim ji je svetoval, da vse svoje misli na grenko terpljenje in smert Jezusa Kristusa naj obrača, si ga skrivnost za skrivnostjo zaporedoma pred oči stavi, in premišljava, kaj je Kristus iz ljubezni do nje prestal. Drugič ima na to misliti, kaj so sv. mučeniki iz ljubezni do Boga preterpeli. Tretjič se ima večkrat velikega in večnega plačila, ko ga je Bog za kratko terpljenje obljubil, spomniti. Da pa od Boga milost poterpljivosti doseže, ima sv. obhajilo večkrat prijeti, u svojih bolečinah kratke in serčne molitvice opravljati. Sv. Lidvina je vse natenko dopolnila. Kmalo se je tudi vsa spremenjena u serci čutila. Želja, se ozdraviti, žalost in nevoljnost u tolikih bolečinah in hrepenenje po človeški pomoči so ji hipoma celo izginile. Iz njejnih ust se ni več nobena nevoljna beseda slišala, in nikako znamenje nezadovoljnosti se nad njoj ni vidilo. Vdala se je popolnoma u božjo voljo, je hvalila Boga u naj vekših bolečinah; prosila je celo še za več terpljenja. Nikdor ni mogel Lidvine, kakor žive bolnišnice brez smilenja gledati; ona pa je bila skoz in skoz vesela in dobre volje. Tim, kteri so jo obiskali, je dala lepe opomine, in je več terdovratnih grešnikov preobernila. Med temi je bil eden, ki ji je vse svoje grehe brez straha povedal, akoravno se je branila, jih poslušati. Ko ji je grehe povedal, ga je nagovorila, da ima prihodno noč za pokoro samo na eni strani ležati. In glej čudež milosti božje! Ti človek se je po tej pokori spreobernil; zakaj ker ni zaspati mogel, mu je ležanje na eni strani toliko težko stalo, da je misliti pričel: kako pa bom u pekli u plameni ležati mogel, če me že ležanje u mehki postelji toliko neznano težko stane. Po takih mislih ganen se je drugi dan svojih grehov skesano spovedal in je začel spokorno živeti. Druge grešnike je na drugo vižo spreobernila, ko je za nje svoje bolečine darovala, in jim tako od Boga milost dobila, da so pravo pokoro delali. Tudi za verne duše u vicah je Gospod Bogu svoje terpljenje u dar prinašala; kterih je tudi mnogo rešila in u nebesa iti vidila. Ubogim in potrebnim je skorej vse razdelila, kar se ji je poslalo. Gospod Bog, ki je to keršansko junakinjo celemu keršanstvu u izgled poterpežljivosti pred oči postaviti hotel, ni nehal jo tolažiti in krepiti. Sam se ji je večkrat s svojo sv. Materjo in drugimi svetniki prikazal. Enokrat ji je lep venec cvetlic, ki pak še ni bil celo gotov, pokazal in rekel: „Moja hči, ti venec še mora gotov biti.“

Dobro je razumela, da še nekaj časa terpeti mora, krono večne slave doseči; vdala se je tedaj voljno u božje naredbe.

Nazadnje je hotel Gospod Bog svoji služavnici, ko jo je u tolikem, tako dolgem in bridkem terplenju skusil, pokazan venec cvetlic, krono večne slave na glavo postaviti. Razodel ji je smertno uro, in ona je svoje naj imenitnejše pobožnosti, ko je s njimi vse svoje terplenje doslej pred Bogom toliko drago storila, podvojila. Ko je sv. rešno Telo prijela, se ji je Kristus s svojo sv. Materjo in s mnogimi svetniki prikazal, jo potolažil in u nebeško kraljevstvo povabil. Tretji velikonočni dan, ko je bila vse za odpušanje poprosila, je zaželela sama biti, da bi se svoji ljubezni do Boga bolje po volji prepustiti mogla. Vsi so tedaj od nje šli, razun malega dečka, ki je nji u žlahti bil. Ko je sama bila, je goreče željela, da bi rešena in pri Kristusu bila. Njejna želja je bila uslišana; končala je svojo osem in tridesetletno bolezen leta 1433.

Po njejni smerti so najšli ojster spokoren pas okolj njejniga života; telo pa, ktero je do teh dob polno ran, vredov, gnoja in červov bilo, je nagloma tako čerstvo in zdravo postalo, da ni bilo znamenja ran ali vredov več videti. Obličje je bilo prečudno lepo, in se je toliko svetilo in blišalo, da ga ni bilo moči brez stermenja gledati. Več čudežev se je nad bolniki zgodilo, ki so se njejniga spokornega pasa in drugih reči doteknili, ker je že u svoji bolezni imela dar druge bolnike zdraviti, in mnogo prihodnih alj drugači skritih reči razodeti.

Nauk in posnema.

1. Sv. Lidvina terpi 38 let strahovitno, prav hudo bolezen. 38 let je hitro rečeno; pa vendar res za bolnike dolg čas. Ali kaj je to proti večnosti? 38 bolestnih let je sv. Lidvini preteklo, ali bo se tudi terplenja in bolečin polna večnost pogubljenih končala? Oh! nikdar, nikdar in nikoli se ne bode končala, sicer bi večnost ne bila. Zdaj pa te uprašam: ko bi ti vedel, da bi te Bog kmalo po pervem smertnem grehu s osem in tridesetletno boleznjo, alj le s osem in trideseturnim bolenjem zoba alj glave kaznoval, ali bi storil tak greh? Ne verimem. Zakaj pa tedaj tolikokrat in tako prederzno grešiš, ker saj veš, da te ne le osem in tridesetletna, ampak večna bolečina, oj pa ne ena bolečina sama, ampak vse martre in bolesti, kar jih je le izmisliti, u peklu čakajo? Kaj mi na to odgovoriš? Naj berž mi rečeš, da tem mukam in bolestim po pravi pokori ujiti upaš. Pa jaz te dalje prašam: ali ni jezero in

jezero grešnikov, kteri so zdaj res u peklu, u svojem življenju ravno tega upalo, pa so se u svojem upanju k svoji pogubi ukanili? Ali se ne more kaj takega tudi tebi zgoditi? Kolika neumnost, in prederznost pa je, ako se po grehu v nevarnost podáš, se u večne bolečine in muke vgrezniti? Hočeš li po pameti ravnati, terdno skleni, da se zavoljo večnih peklenskih muk, kolikor naj bolj moreš, greha ogiblješ.

2. Sv. Lidvina ostane nenehoma poterpežljiva, ker bridko terplenje Jezusa Kristusa premišluje, ker se tega, kar so svetniki terpeli, spomina; ker si peklenske muke in nezmerno nebeško veselje pred oči stavi. Tukaj imaš naj boljši pomočke proti vsi nepoterpljivosti u svojem terplenju, bodi si tako in še toliko. Misli si: Moj Jezus je še veliko več iz ljubezni do mene preterpel. Sv. mučeniki in mnogi sv. spoznovavci so zavoljo nebes veliko več prestali. Kar terpim, ni nič proti temu, kar pogubleni u peklu terpé, in kar sim si že tolikokrat zavoljo svojih grehov terpeti zaslužil. Moje terplenje, bodi si še tako hudo, bodi si še tudi tako dolgo, je vendar le kratko in malo u primeri k neskončnemu in večnimu plačilu, ki mi ga Gospod Bog u nebesih obeča. S temi mislimi so se sv. Lidvina in drugi svetniki u svojem terplenju k poterpežljivosti dramili in podbujali; posnemaj jih u tem. Pred vsim drugim ti bodi izgled tvojega Zveličarja priporočen, česar se večkrat spomni

„Tecimo“ piše sv. Paul, „k boju nam naprejstoječimu, in gledajmo na Jezusa, začetnika in dokončavca vere.“ In sv. Bernard piše: „Kedar si k nepoterpežljivosti dražen, se spomni, kaj je tvoj Zveličar za te prestal.

Molitva.

Dodeli nam, o Gospod! da se po izgledu sv. Lidvine u vsem svojem terplenju s spominom na tvoje sv. terplenje krepčamo in nikdar ne pozabimo, da je pot križa kraljeva pot k večni slavi; kteri živiš in kraljuješ, Bog od vekoma do vekoma. Amen.

XVII. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Justin in sveti Anicet, papež, mučenika.

Sv. Justin, imenovan keršanski modrian je bil od ajdovskih starišev u obljubleni deželi rojen, pa s bistrim umom obdarvan. Ker si je tudi sam veliko prizadeval, je veliko vednost in učenost dosegel. Posebno je ljubil modroslovstvo in je vse bukve modrianov, ktire je le dobiti mogel, prebral. U tih je resnice iskal, pa je ni najšel. K zadnemu je pristopil k ukom Platona, kteriga modrost je naj bolje hvaliti čul. In da bi celo pokojno

zamogel resnice iskati, se je vsih drugih opravil in družtev ločil in si je za se prebivališe zvunaj mesta izbral, blizo morja u zlo prijetnem kraju. Tukej je večdel ves čas knige Platona in drugih slavnih modrianov preberal. Ajdovske kvante od mnogih bogov so se mu pa preneumne in preproste zdele. Zato si je naj bolje prizadeval, pravega Boga spoznati. Ko je enokrat vés u svojih mislih bil, je pred njega, kakor sam pravi, častitljiv starej stopil, ki mu je rekel, da tega, česar iše, ne bode u knigah Platona ali drugih modrianov, ampak samo u prerokih in drugih knigah kristianov najdel.

Justin, tega govora vesel je kmalo začel preroke, evangeli in druge knige kristianov brati. Tako je skorej pravega Boga, in edino pravo keršansko véro spoznal. U tem se je še bolje vterdil, ker se je večkrat s kristiani pogovarjal, ktire je za razlaganje členov keršanske vére prosil in k svojemu veselju tudi dobil. Premišljaval je tudi čudovito poterpežljivost, krepost in stanovitnost kristianov u naj večih mukah in u naj hujšem terplenju in je iz tega tako sklepal: „Taisti Bog, koga kristiani molijo, mora gotovo pravi Bog biti, ker nobeden krivi Bog svojim služavnikom ne more tolike kreposti in poterpežljivosti podeliti, kakor jo kristiani kažejo. Véra, kojo oni imajo, mo-

ra prava biti, in oni morajo resnično na unem svetu srečnejšiga življenja za plačilo pričakovati, ker pričejočo iz ljubezni do svojega Boga tako velikodušno zaničujejo.“ Ta sklep je bil pameten, in Justin se ni dalej mudil si doseženo spoznanje u svoje zveličanje oberniti. Prosil in prijel je sv. kerst u nepopisljivo veselje svojega serca. Njegovo življenje po prijetem sv. kerstu je bilo vsim u razgledalo. Vsmilenje, ko ga je s taistimi imel, ki so zvunej keršanske cerkve živeli in so tako se pogubili, ga je gnalo, da si je njih spreobernenje resno u skerb vzel, in njih veliko k spoznanju resnice spravil.

Ta čas je cesar Antonin Pii vladal, kteriga uradniki so kristiane grozovitno preganjali. Sicer dobremu cesarju so dopovedavali, da so kristiani kardelo (derhal) čarobnikov (copernikov) in brezbožnih hudobnikov, da so njih nauki neumni in občinstvu odvišej nevarni in škodlivi; zato je treba, jih na vse viže zatreti in iztrebiti. Za čast božjo in sv. véro goreči sv. Justin je prijel za pero in je prav učeno in dobro dokazano zagovorno pismo osnoval, u ktirem je očitno pokazal, da so kristianom podteknene pregrehe le iz hudobnosti izmišljene, in da je nasproti njih véra pametna, resnična, sveta in bližnemu močno koristna. To zagovorno pismo je cesarju izročil, in je toliko premogel, da je on ukazal, nikogar več zavoljo keršanske vére zatožiti, ne umoriti. Celo keršanstvo se je tega razveselilo, in Gospod Bogu čast in hvalo davalo, potler pa tudi svojega serčnega zagovornika Justina po dolžnosti zahvalilo. Po smerti cesarja Antonina se je pod njegovim naslednikom Markom Aureliom preganjanje kristianov nanovo začelo. Justin je novo zagovorno pismo za kristiane spisal; pa to ni imelo toliko uspeha, kolikor pervo.

Krescent Cinik, brezbožen, paganski modrian je sv. Justina mestnimu poglavarju Rustiku kakor kristiana zatožil in je toliko opravil, da so svetiga moža u družbi šest drugih vernih zgrabili, in pred oblastnika gnali. Rustik vpraša sv. Justina: „Ktere vére si ti?“ Odgovori: „Katolške vére sim.“ Oblastnik: „Kaj uči tvoja véra?“ Sv. Justin: „Katolška vera uči eniga samega Boga, stvarnika in Gospoda vsega spoznati; tudi Sina božjega Jezusa Kristusa, kteriga prihod so preroki veliko časa poprej oznanovali.“ Oblastnik potem tudi druge popraša: „Kakšne vere ste pa vi?“ Vsi mu odgovoré: „Smo kristani.“ Spet se k sv. Justinu oberne, rekoč: „Ti, ki se s učenostjo hvališ, odgovori mi: meniš, če za svojo véro umerješ, u nebesa priti?“ Odgovori mu: „Ne menim samo, tim-

več sim si tega svest.“ Oblastnik vsim zlo serdito veli: „Ako ne vbogate, bote brez milosti umorjeni.“ Serčno so mu odgovorili: „Prav tega smo vsi željni, terpeti in umreti za Jezusa, da pojdemo u večno izveličanje. Stori s nami, kar rad; vsi smo kristiani, in od svete vére ne odstopimo.“ Oblastnik jih obsodi, rekoč: „Zapovém te zaničevavce naših bogov poprej hudo gajžlati, potlej pa s mečem umoriti.“ To se je zgodilo; in tako je sv. Justin sveto véro tudi s svojo kervjo poterdil, ktero je poprej s pismam toliko serčno zagovarjal, u letu 167.

Sv. Anicet, dvanajsti papež po sv. Petru, je prišel u Sirii konec pervega veka na svet. Stariši so ga prav bogaboječe izredili. Bog ga je s izverstnimi naravnimi darovi, posebno s bistrim razumom obdelil. Po svoji neutrudljivi marljivosti je u vednostih toliko napredoval, da so ga med naj učenejše njegovega časa šteli. Celo njegovo živlenje je bilo brez vse graje in vsim u razgled keršanske popolnosti. Med vsemi drugimi čednostmi se je iz njega prav apostolska gorečnost za brambo in razširanje prave vére žarila. Za to je bil, kakor hitro je Pii Pervi mučeniško smert storil, Anicet s enim glasom in občinskim radovanjem za njegovega nastopnika izvoljen. In Kristusova cerkva je po vsi pravici tako učeniga, gorečiga in svetiga papeža potrebovala, ker so jo razni krivoverci na vse načine dražili, čerteli in napadali. Valentin poglaviten krivoverec je u Rimu pričel svoj krivoverški strup sipati. Ravno to je drugi velik krivoverec po imeni Marcion storil. Celo nesramna ženska, Marcelina, ktera je nauke krivoverskega Karpokrata terdila, je u Rimu že veliko naslednikov imela. Naj žalostneje pa je to bilo, da so se katoličani sami u svoji véri zlo leni in mlačni kazali, in celo drugači živeli, kakor prava véra uči. Zato so krivoverci tudi upali, jih tim gotoveje s svojimi strupenimi nauki zmotiti; ker po skušnji ni gotovejšega pota k odpadu od prave vére, kakor mlačnost u njej in razujzdano živlenje.

Sv. Anicet, ki je vse to s naj večo žalostjo videl, serca ni zgubil. Boga je za pomoč prosil in se dela prav čerstvo prijel. Ker je vsak dan pridgval, podučeval, opominal in svaril, je katoličane k veči gorečnosti u véri, in k poboljšanju živlenja nagibal. Izgled njegovega sv. živlenja je besedam naj vekšo moč daval. Živel je kakor svetnik. Ničesar ni iskal razun izveličanja duš. Bil je vsim posvetnim veselicam sovraž. Njegovo edino veselje bilo je moliti in delati za čast

božjo in izveličanje bližnega. Veči del noči je premolil, skoz dan ga ni bilo nikder drugde naiti kakor u cirkvi, alj u hišah bolnikov in vbožcov, alj doma pri molitvi in uku. Svoje telo je s ojstrim postom in s drugimi pokorili krotil. Proti svojim sovražnikom se je ljubezniv in krotek kazal, do vbogih darežljiv, u nevarnostih in pregonih neprestrašen. Te svetli izgled svojega pastirja so rimski katoličani tako skerbno nasledovali, da se je (po pričevanju Hegesipa) u kratkem času celo mesto u prebivališe svetosti premenilo. Ta spremin živlenja pravovernikov pa je kmalo naj bolši pomoček bil jih u pravi véri ohraniti, ker se véra po pobožnem živlenju naj gotovej obvaruje.

Kar krivoverce zadene, ki so si u Rimu svoje nesrečne nauke trositi prizadevali, je sv. oče njih večno pogubo u serci obžaloval. Kolikor je naj bolj mogel, se je tedaj upiral, da bi jih k spoznanju in zaverženju njihovega krivoverstva spravil; kteri so pa u njem terdovratni ostali, te je iz mesta iztiral. Polikarp, svet učenec sv. Joaneza, je ob času sv. papeža Aniceta u Rim prišel, da bi se s njim od nekterih reči, ktire je bilo u korist pravovernikov vpeljati, pomenil. Vse se je s naj vekšo složnostjo dognalo, in Polikarp je naj veče spoštovanje do sv. papeža izkazal, kteriga zavoljo njegovega sv. živlenja povsodi hvaliti ni nehal. Osem let je sv. papež sebi zaupano Kristusovo cerkvo s čudovitno modrostjo in krepkostjo vladal. Na zadnje je bil u pregonu Marka Aurelia zgrabljen, in ker je u spoznanju prave vére nepremekljiv ostal, je slavno krono mučenika dosegel.

Nauk in posnema.

1. Sv. Anicet je bil vsemu posvetnemu tudi ne grešnemu veselovanju sovraž; njegovo edino opravilo je bilo moliti in delati za čast božjo in izveličanje duš. Na samih takih krajih, kder je po svojem stanu in poklicu biti moral, se je mudil. Kaj pa ti k temu porečeš? Primeri svoje živlenje k živlenju sv. Aniceta in sram te bodi pred Bogom, ako najdeš, koliko neenak da si mu u vseh imenovanih rečeh. Sv. Anicet se je clo pripušenega veselja zderžal; ali ne išes ti večkrat celo takega, ki je grešno? Sv. Anicet se je samo s molitvami in deli za čast božjo in za zveličanje duš trudil. S čem pa se ti baviš? Kaj imaš toliko na skerbi? Koliko ti je za molitvo mar? Sv. Anicet je vekši del noči premolil. Ti pa po dne nočeš moliti, koliko majn pa še po noči. Kako si li nektero noč prebavil? Misli na nektere čase, ko so ti pol, tudi cele noči k praznemu ali celo grešnemu veselju prekratke bile. Ta-

krat ti ni težko stalo si spanja pritergati; ko bi se ti pa le ena urica po noči za molitvo odločila, bi se ti nemogoče zdelo, se spanju braniti. Glej! kako sam sebe in druge oblegaš in ukanjuješ. Sv. Anicet je samo na tistih mestih bival (bil), kamor se je po svojem stanu in uredu podati moral. Kam pa ti hodiš? Kde te je po dne najti? Oh malo u cerkvi; malo alj redko, kder bi po svojem stanu biti in delati imel! Oh! moreda po igravnicah in kerčmah, po plesališih u nemarnih družtvih, po slabih hišah in še bodi kde, se pogosto mudiš. Ali boš pa nekdaj s takim živlenjem pri Bogu obstal? Gotovo nikakor ne. Zato se u tej reči izprašuj, in se poboljšaj.

2. Anicet je večno pogubo krivovercov u serci obžaloval; zato si je vse prizadel, jih k spoznanju in opušenju njihovih krivih ver ganiti. Ravno to je sv. Justin iz vsmilenja do slepih paganov storil. Oba sta namerč verovala, kar vsak katolški kristian verovati mora, da zvunej katolške cerkve ni zveličanja. Naše dni jih je pa veliko, kteri si mislijo, da se človek lehko u vsaki véri zveliča. Ti hudičev nauk se je u peklu izvalil u pogubo toliko jezer duš. Beseda božja temu tako svetlo, kakor je rumeno sonce, zopergovori, rekoč: „En Bog, ena véra,“ to je: le eden sam pravi Bog, samo ena prava véra; tedaj tudi le samo ena edina prava, edina izveličajoča Kristusova cerkva. Ta edino prava véra je samo sveta rimsko-katolška véra; zakaj samo toto so Kristus in apostoli učili, ta se je paganom od časa apostolov do zdajne ure pridgovala, toto je toliko tisuč mučenikov s svojo kervjo poterdilo, so sveti očaki s usti in s peresom učili, in Bog sam s vsakterimi čudeži pričal. Ta véra je perva keršanska véra, in nima nikogar, kakor Kristusa, za svojega začetnika. Zvunej te se u osemnajststo letih ni nikdor posvetil. Ravno zato je edino prava cerkva samo katolška, ker je sama od Kristusa postavljena, s obljuboj, da nje peklenske vrata ne premagajo. Ako bi bila u zmoto alj u prazno véro padla, bi Kristus u svoji obljubi ne bil zvest; bil bi se zmotil in nas ukanil. To pa si le samo misliti, je že naj hujše bogokletje. Tako je tedaj od Kristusa postavljena katolška cerkva, kakor je izpervega, kar nekatoličani sami obstojé, prava Kristusova cerkva bila, še zdaj prava, in do konca sveta ostane. Je tedaj samo katolška véra prava véra, samo katolška cerkva prava, izvira iz tega neovergljivo, da se človek zvunej katolške vére, zvunej katolške cerkve zveličati ne more, tedaj gredo vsi ti u pogubo, kteri zvunej te vére, zvunej te cerkve umerjejo. „Brez vére ni mogoče Bogu prijetnim biti,“ pravi sv. apostol Paul. Brez te ne more človek Bogu prijeten, tedaj tudi ne zveličan biti. Ker je tedaj po danem dokazu samo katolška véra prava véra, sledi iz tega brez vsega soperovanja, da se človek zvunej nje izveličati ne more. Če ti je tedaj to po volji alj ne, ta resnica obstoji, da zvunej katolške cerkve, zvunej katolške vére ne more nikdor zveličan biti. Kdorkoli si je tedaj sam kriv, da u sv. rimsko-katolški cerkvi ne umerje, gre vekoma u pogubo. Poslušaj, kar sv. Fulgenci govori: „Za resnico imaj in nikakor ne dvomi, da bodo ne samo vsi pagani, temuč tudi vsi judje, krivoverci in razkolniki, kteri zvunej katolške cerk-

ve sedajno živlenje končajo, u večni ogenj šli, ki je hudiču in njegovim služavnikom pripravljen. Za resnico imaj in nikar ne dvomi, da nobeden krivoverec alj razkolnik od prave vére, ako ni u katolški cerkvi, nikakor zveličan ne bode, če še toliko vbgaime izdava, in če ravno zavoljo Kristusa svojo kerv prelije."

Molitva.

Prosimo te, o Gospod! podeli nam po prošnji sv. mučenika Justina in Aniceta milost, da se po izgledu pervih kristianov greha ogibljemo, se u čednostih vadimo in vse hude razvade in izglede iz serca čertimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVIII. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Benedikt, keršanski pastirček.

Sv. Benedikt je u svoji pervi mladosti čredo svoje matere pasil. Bil je u čednosti in u strahu božjem izrejen, zato je na polji več ur pobožno premolil in je tudi posebno nedolžno živel; za tega voljo je ljubi Jezus nad tem otrokom tudi veliko radost imel. Benedikt je bil še le dvanajst let star, ko je enkrat na polji leta 1177 trikrat zaporedoma sledeče besede razumljivo čul: „Benedikt, ljubo moje dete, poslušaj Jezusov glas!"

Benedikt se je na vse kraje oziral, pa nikder ni vidil kake človeške podobe, tako da je, ko je te besede tretjič slišal, na glas zaupil: „Kdo si ti, moj Gospod! ki s menoj govoriš! Čujem te sicer, pa ne vidim te ne." Na to se je glas čul, ki je rekel: „Ne boj se, moj otrok, jaz sim Jezus Kristus, tvoj Bog."

Ko je mali Benedikt te besede slišal, je na svoje kolena padel, rekoč: „Kaj tedaj hočeš, da mi je storiti?" „Hočem," je glas rekel, „da svojo čredo zapustiš in prek reke Rodana most napraviš." „Pa, Gospod! jaz ne vem, kde je ta reka in svoje črede ne smem pustiti." „Le slušaj (bogaj) me," je Kristus rekel, „za tvoje ovce bom jaz skerbel. Kmalo dobiš tudi pajdaša, ki te bo k rečeni reki peljal; le stori, kar ti pravim." Benedikt je še pregovoril in rekel: „Pa s čem bom most delal; jaz nimam več kakor tri peneze pri sebi, teh pa je gotovo premalo." „Le na me se

zanesi, in vse druge skerbi si iz svojega serca izbij.“

Benedikt ni vedel več zoper povedati; je verjel, da mora glasu pokoren biti, se je prekrižal in je šel. Pak hipoma je že tudi zravno sebe mladenča zagledal, kteri mu je ves prijazen rekel: „Jaz sim tu, da te k reki spremim, ko imaš prek nje most napraviti.“ Kakor ta pastirček, ravno tako je Samuel u starem zakonu u Jeruzalemu od Boga trikrat klican bil. Kakor je arhangel Rafael mlademu Tobiu u Rages pot kazal, tako je tudi angel tega pastirčeka do kraja, kder je imel prek Rodana most napraviti, spremil.

Benedikt se je čudil, ko je to reko videl, in ko je njeno širino in nagel tok pogledal in rekel svojemu tovaršu: „Saj ni mogoče, da bi se tukaj dal most napraviti.“ Angel mu je pa odgovoril: „Le nič se ne boj; le stori, kar ti je Bog zapovedal. Sedi tu u ladjo, peljaj se prek reke; pojdi u mesto Avinjon, ko na unem kraju leži, k škofu, in mu razodeni, kar ti je Bog zapovedal.“

Benedikt je storil po ukazu svojega pajdaša, je stopil u ladijo, ko je k redu stala, se je ogledal, zakaj ga tovarš ne spremlje; pa on je zginil. Ladja, ko je u njej bil, je na drugo stran brez brodnarja in veslarja plavala, in on je Gospodovo roko očitno spoznal, ktera ga je čudovitno peljala. Zaupljivo in krepko je tedaj na drugem bregu iz ladje stopil, in nekega mladenčiča poprosil, da bi mu škofovo stanovanje pokazal; kar mu je on rad storil. Benedikt se je prosil škofu oglàsiti — in bil je pred njega pušen; ko pa je škofu rekel, da je od Boga poslan s naročilom: da ima pri tem mestu Avinjonu most črez Rodan napraviti, se je škof smejal in si mislil, da se vbogemu pastirčeku u glavi moti. Rekel ga je tedaj k mestnimu poglavarju peljati, ker je menil, da bo on hlapčiča že na pravem mestu oskerbel. Benedikt je šel ves miren k mestnimu poglavarju, ter je resno in čedno govoril: „Gospod! jaz sim od Boga poslan, da tukaj most črez Rodan napravim, vi pa mi morate k temu pomagati.“ Avinjonski škof se je smehljal, ko je pastirčekovo naročilo čul, poglavar pa ga je očitno zasmehoval. Da bi se pahnenca, kakor se mu je zdel, iznebil, mu je zlo velik kamen, ko je na njegovem dvoru ležal, in kteriga ni trideset ljudi geniti moglo, pokazal in mu rekel: „Na, tu vzemi ta kamen in ga deni u podlogo za svoj most.“

Mali Benedikt je bil močno vesel, ko je to čul; kar pa je ljudi pričo bilo, so se na ves glas smejali; Benedikt pa je šel h kamenu, je storil nad njim znamenje sv. križa, ga popadel, si

ga na glavo zadel, in ga je tako lehko in urno do reke nesel, kakor da bi bil le kaj malega nesel. Vse se je sploh čudilo. Zdaj se nikdor več ne smeji; ampak vse se ubogemu pastirčeku čudi, zakaj kakor mestni poglavar in škof, tako so jezeri jih nedolžnega hlapčiča videli, kako urno je velik kamen nesel. Kar je pa Avinjonske prebivavce še bolj u njihovi misli poterdilo, da si je Bog tega hlapčiča u izpeljanje tega velikega dela izvolil, obstoji u tem, da se jih je mnogo, kteri so se hlapčičevih oblačil doteknuli, vseh svojih bolezni ozdravilo. Osemnajst takih čudežnih ozdrav se je že pervi dan razznanilo; brez števila se jih je poslej godilo.

Vsak je bil zdaj voljen in gotov, k napravi mosta po svojih močeh pomagati. Več jih je dnarjev prineslo, drugi so hotli sami radi delati, tako da se je delo že tisto leto začelo. Jezero rok se je trudilo, da so, česar je trebalo, pripravile; Benedikt pa je na vse lepo skerb imel, in celo delo tako modro ravnal, da se je roka božja čem dalje bolj spoznati morala, in da je Bog sam tega nedolžnega pastirca poslal, to veliko delo napraviti.

Kamen, ko ga je Benedikt sam prinesel, je s veliko slovesnostjo u podlogo djan bil. Most je bil na osemnajst oblokov in 1340 stopinj dolg osnovan. Doveršenju tega dela se je potler večkrat veliko zoperstavilo; Benedikt pa je vselej u molitvi pomoči iskal in tudi meščane k njej opominal; zakaj zaupanje na Boga u sramoti ne ostane. Tretji steber je bil že skorej dodelan, kar si je Benedikt na njem u neki globini cerkvico postaviti prosil; ondi si je željel, po svoji smerti pokopan biti. Od sih dob, dokler je živel, in dokler se je most delal, je ondi svoje pobožnosti opravljal.

Ednajst let je trebalo, da se je most dogotovil. Benedikt pa je že leta 1184 umerl, ko se je tretji del mosta delati jelo. Žalovanje ob smerti tega čudnega svetnika je bilo občinsko u mestu. S veliko svetečnostjo je bil u cerkvici na mostu hranjen, kakor si je bil sam izvoljil. Ondi je Bog po njegovi prošnji veliko čudežev storil. Še je povedati, da je o času most sicer razdren bil, tisti del pa, kder cerkvica s svetnikovimi ostanki še zdaj stoji, je vselej brez kvara ostal.

Nauk in posnema.

1. Pastirček Benedikt nam jasno dokaže, kako resnično apostol piše: „Kar je pred svetom neumno, to je Bog odbral, da modriane k sramoti postavi; in kar je pred svetom slabo, to je Bog odbral

da k sramoti postavi, kar je močno.“ Sv. Benedikt se je izpervega branil, božjo naročilo prevzeti, pa Kristus mu je rekel: „Zanesi se na me in bodi brez vse skerbi.“ Tako stori tudi ti, moj pastir! Zanesi se vselej in vsikdar na Boga. Bodi si še toliko vbog, reven in slab, si vendar otrok božji, si svojemu Bogu in Očetu prav ljub in prijeten, ako pokorno, ponižno, čisto in nedolžno pred njegovimi očmi živiš. Pobožni očaki, kterim se je Bog večkrat prikazal in s njimi govoril, so pastirčevali, kakor Abraham, Izak, Jakob, nedolžni Jožef, prijazni Mojzes, pobožni pastirček David in veliko drugih. — Pa, ljubi moj pastir! da časa ne stratiš (zakaj samo pri živini na paši stati, sedeti ali ležati še pred Bogom nima zasluženja) začni svoje opravilo s Bogom s molitvoj in s sv. sklepi in si prizadevaj, po pobožnosti, nedolžnosti, pokornosti, bedljivosti in drugih čednostih božji blagoslov za se, za svoje starše ali za svoje gospodarje izprositi.

2. Misli si na paši: Hočem tudi na paši, na planini, u gojzdu (lésu) in kder koli sim sam, in me moji starši in drugi ljudje ne vidijo, pobožen biti, kakor mi je Jezus dober pastir že u svoji mladosti izgled pobožnosti dal. Zató hočem Boga vedno pred očmi imeti, vsak dan skerbno moliti, in se po Jezusovem izgledu po tem gnati, kar je mojemu nebeškemu Očetu prijetno. Posebno hočem na Boga misliti, kedar u grešno nevaršino pridem.

Svojemu gospodarju in svoji gospodinji hočem pokoren biti, kakor svojim lastnim starišem, kakor je Kristus pokoren bil. Marljivo hočem delati, ker me je Bog za delo stvaril, in ker taisti, ki ne dela, jesti ne smé. Zlasti hočem rad in zvesto pasti, ker za to jesti in plačilo dobim, in še poleg lep čas najdem brati, moliti in se s Bogom pogovarjati.

Kolikor le morem, hočem na dobiček svojega krušnega očeta gledati, njegove živine svojevoljno, hudobno in brez potrebe ne tepsti in mučiti. — Zvesto hočem vsake škode varvati, in pridno vračati, zakaj poštenje ima naj daljše slovenje. — Proti domačim otrokom in proti vsakemu hočem prijazen in postrézljiv biti, saj je Jezus Kristus, moj zveličar tudi prišel, vsim služit.

Vselej hočem resnico govoriti, ker je Bog večna resnica, in ker lažnive usta dušo umore. Tudi vsih hudobnih in pohujšljivih besed se hočem skerbno varovati, in ne kleti, ne ljudi ne živine; saj živina mojega govorjenja ne umi, ako molim alj kolnem. Svoje oči in ušesa in vse počutke svojega života hočem od takih reči odvračati, ktere u greh vabijo; zakaj kder koli sim in kar delam, Bog moj Oče vse vidi, vse vé.

Molitva.

O Gospod Jezus Kristus, ti dober dušni pastir! vodi me svojo slabo ovčico po pravi stezi svete popolnosti, kakor si vodil sv. Benedikta, svojega ljubeja. Ako si pa zajdem in pregrešim, poiši me, na svoje rame zadeni in nesi spet k srečni čedi svojih izvoljenih; ti ki živiš in kraljuješ Bog vekomaj. Amen.

XIX. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Drago, keršanski ovčar.

Drago je prišel u Espinoju na Flanderskem na svet; alj smert mu je vzela očeta, preden je rojen bil, in tudi mati mu je umerla ob njegovem rojstvu. Od svoje žlahte je bil sicer keršansko pa zlo ojstro izrejen, kakor se po navadi takim vbogim sirotam godi, ktere starišev nimajo, zakaj one niso ničegavi, in nikdor ne izpolni nad njimi dolžnosti s toliko poterpljivo ljubeznjo, kakor prava mati.

Ko je Drago Boga spoznal, je tim raji Bogu služil in molil, kolikor maju prijaznosti in prave ljubezni da je pri svoji žlahti najšel. Ko je u letih rastel, je tudi hujše izglede in veliko prilik k navadnim grehom mladosti videl, in tudi u njegovem sercu so se močne strasti, pogon k razujzdanosti, k samopašnosti, in k prederznosti, nazadnje tudi k zatiranju svareče vesti obudile. — Pa Bog ni hotel te na sebi dobre duše gerdim željam prepustiti. Drago se je dolgo časa sam s seboj in s nadležnimi željami pri svojem redniku vojskoval, ko pa mu je neskončna vrednost njegove duše, kerstna milost in čistost zmirom bolj k sercu šla, je u sebi velik pogon čutil, svoj kraj, svojo žlahto in vse mikavne nevarnosti zapustiti. Svoje premoženje je skrivši med vboge razdelil, se je u celo prosto in vbožno opravo preoblekel in šel iz svoje domovine.

Ko je več sv. krajev preromal, je prišel u terg Zeburg, kder je bil čisto ptuj in neznan. Tu se je neki pobožni teržanki za ovčarja ponudil, in ona ga je tudi u službo vzela. To borno nizko službo je zvesto in prostega serca opravljal, in zavoljo njegovega pobožnega živlenja in nedolžnega zaderžanja ga je vse rado imelo; tudi zavoljo svojega suhega života je od sosedov mnogo darov dobil, ktere pa je povečem med vboge razdelil. U tej službi je šest let ostal, potem pa se je u Rim na božji pot podal, da bi ondi telesi sv. Petra in Paula počastil. Potler se je sopet k svojej poprejšni gospodinji vernil in je bil s velikim veseljem sprijet. Ko je od svojega romanja okreval, se je še enkrat u Rim na božji pot podal, se čez nekoliko let drugič u Zeburg povernil, kder so ga prijazno sprijeli.

Po tema težavnima hojama si je svoje moči precej oslabil, tudi je imel nevaren in bolesten predor (kilo), da ni bil več za delo. Namenil se je tedaj, svoje še druge žive dni u po-

božnem pokoju prebivati in se k srečni smerti dobro pripravljati. Torej si je blizo cerkve slabo lopo (kočo) postavil, da bi ložej pri božji službi bil, in brez vse zmote molil. — U Zeburgu je 45 let ojstro živel; post in molitva sta bila na stare dni njegovo opravilo; cerkva in njegova lopa ste bile njegovo stanovališe; kar je vbogaime dobil, je le slabejše za se prihranil, vse drugo je drugim vbožcom podelil in je med njimi naj vbožnejši biti hotel. Njegov predor mu je velike in hude bolečine delal, in znotranja gniloba je njegovo pobožno in spokorno živlenje končala u letu 1186. Njegovi rodbinci so hotli truplo tega ponižnega služavnika božjega nazaj imeti, da bi ga svetečno pokopali; pa ko so ga odpeljati hotli, ga niso iz mesta spraviti mogli. Tedaj je bil u Zeburgu pokopan, kder je Bog njegov grob s mnogimi čudeži oslavil. On je u bolečinah kile in peska pomočnik, kojih je sam toliko prestal. Njegov god se 16. malotravna obhaja.

Nauk in posnema.

1. Otroci brez staršev se imenujejo sirote, zapušeni ljudje, kakor je sv. Drago bil. Taki ljudje ostanejo saj vbogi, akoravno še toliko posvetnega blaga imajo; ker so svoje naj boljše prijatelje in dobrotnike zgubili. — Ljubezni mile matere in skerbi dobrega očeta nobeden več njim ne skazuje s toliko poterpežljivostjo, kakor je pravih starišev navada. Zato pa se za take zapušene otroke Bog sam posebno potegne in za nje poskuša. Sv. pismo pravi: „Bog je oče sirotam in sodnik vdovicam. Tebi o Gospod! je vbožec prepušen; ti boš siroticam sodnik.“ Grehi proti takovim zapušenim ljudem „prederejo oblake in vpijejo u nebesa za maševanje.“

2. Zatiranje sirotic je u nebo pijoči greh, ako se otroci brez starišev ob svoje premoženje, ob svojo dedino (erbio) spravijo, ako se njim po krivičnih pravdah, po goljufii in slabem ravnanju s njihovim premoženjem velik kvar stori, se poslednja oporoka (testament) utaji, prenaredi in spači, se za njihovo izrejenje preveliko povračilo tirja, da se njih premoženje potroši, alj če se brez vse pomoči u nemar pusté.

Dostikrat se zgodi, da se vbogi, osiroteli otroci, naidiči u hišo vzamejo, se za nje predraga stroškovina prijemlje, vbožci se pa u nemar pusté. Ko taki u svet pognani otroci izrastejo, ravnajo terdoserčni ljudje tudi pogosto hudo s njimi, jim krivice delajo in jih pokvečijo, ker njim naj težje in naj gerše dela nalagajo, kterih drugači nikdor opravljati noče, se jim živež dava, ki drugim ostane, in takošnja obleka, da je namesto njih tiste sram, ki jih vidijo. — Nazadnje so še, Bogu bodi potoženo! take vboge sirotice drugim u kratek čas, u šalo in posmeh, ter jih dražijo k serdu, alj če celo u

druge grehe! O človek! o kristian! ali ne vpijejo take dela k Bogu, očetu in sodniku sirot za maševanje zoper tebe! — ?

Zatiranje sirotic je, ako se njim po sili prostost vzame, si po svojej volji, po svojih mislih in prikladnosti stan izvoliti, u kterem bi lehko srečni bili — ako se nasproti u stan primorajo, do kteriga nimajo ne veselja, ne potrebnih lastnosti. To bi bilo ne le za sirote, ampak za vsakega človeka hudo stiskanje; zakaj veliko grozovitneje je koga vse žive dni u nesrečo poriniti, kakor mu le nekoliko njegovega premoženja vzeti. — Naj hudobnejše zatiranje in preganjanje vbogih sirot pa je to, da se brez podučenja, brez kakega rokodelstva, brez vére, brez vsega keršanskega izrejenja odrasti pusté, alj če se poleg njihove prirojene nevednosti po nadležnih prošnjah, po pregonih in skrivnih zvijačah k nesramnemu življenju in k naj ostudnejšim pregreham zapeljavajo, ker izvekšega sploh le nevedni in sirovi ljudje u naj hujših pregrehah živé. — Ali ne predere vpitje takih grehov skoz oblake do božjega prestola? — Ali ne bode nekdaj Jezus Kristus, kakor sodnik k takim rekel: „Kar ste tim vbogim storili, ste meni storili, zakaj tudi ti so moji bratji.“

Molitva.

O Bog! ti sodnik vdov in oče sirot, ki se višakov ne bojiš in siromakov u nemar ne pustiš, ki si bogatca in vbožca po svoji podobi stvaril; daj mi, da tvojih stvari, ktere sam po očetovo ljubiš, nikdar nesmilečno ne zatiram; daj mi, da s nobenim človekom, s svojim bratom, ki je s menoj k enakemu zveličanju namenjen, nikoli zasmehljivo ne ravnam; zakaj tudi jaz sim nič pred tvojimi očmi, in vendar si ti proti meni dobrotljiv. Daj mi do sirot keršansko, vsmileno serce, da nekdaj tudi pri tebi vsmiljenje najdem, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XX. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Foka, keršanski vertnar, mučenik.

Foka, bogaboječ kristian, je u Sinopi na Pontskem živel. Imel je pred mestnimi vrati vert (ograd), kojega je skerbno obdeloval, da je imel iž njega kaj za živež in je še lehko tudi vbogim kaj delil. Njegova hišica je vsim odperta stala, kteri so u njo na stajo priti hotli. Bog je darežljivost svojega služavnika s milostjo mučeništva obdaril. Ko je veliko let u sredi med malikovavskem in brezbožnem ljudstvom, kakor drug Lot, pravičen ostal, in ni nikoli priložnosti dèla milosti dopernašati, zamudil, je bil vreden svojo kerv in svoje življenje za Jezusa Kristusa dati.

U nekem ljutem preganjanju kristianov je bil poglavarju za Jezusovega spoznavca izdan. Ta dozdevana pregreha se je za dovolj dokazano imela, ker je po celem mestu znana bila, in se je tudi mislilo, da prave preiskave alj sodniškega ravnanja ni treba. Ta mož se je u očeh oholega poglavarja morebiti preporeden zdel, kakor da bi vredno bilo, ga s velikimi okolnostmi soditi. Foka je bil kristian, in to je zadosti bilo, ga k smerti obsoditi; bil je boren, malo obrajtan mož, in tudi to je zadosti bilo, smertno obsodbo nad njim na naj kratšem potu izveršiti. Biriči so poslani bili, da bi ga poiskali in kmalo umorili. Biriči so po njem zvunej mesta popraševali, pa ga niso najti mogli. Ker se pa niso tako verniti hoteli, so u pervo bližnjo hišo stopili, ne vedoči, da je hiša keršanskega moža bila. Foka je ravno pri svojih rožah delo imel.

Biriči so se vertnarju bližali, da bi ga po Fokovem stanovanju in osobi poprašali. Foka jih je po navadi prijazno sprijel, in jih, kolikor je naj bolje mogel, dobro pogostil. Med pojedinoj jih je poprašal po njihovem poslu, in razodeli so mu, ko jim je obečal, terdo molčati, da kristiana Foka po imenu išejo, da bi ga po višem ukazu umorili. Foka se je tega tako malo ustrašil, da se je marveč bližnje mučeniške krone u svojem sercu močno oveselil. Biričem je rekel, da tega, koga išejo, prav dobro pozna, in da jim bo drugo jutro njegovo prebivališe sam pokazal. Biriči, to čuli, so se radi dali pregovoriti, da so skoz noč pri njem ostali. Služavnik božji si je, ko so se njegovi gostje k počinku podali, svoj grob izkopal in se k smerti pripravil. Ko se je razdenilo, je Foka k biričem govoril: „Foka se je najšel, vjemite ga, če se vam hoče.“ Tega veseli, so ga vprašali, kde da je? „Ni daleč odtod,“ je odgovoril, „pred vami stoji; jaz sam sim taisti, koga išete. Storite, kakor vam je ukazano.“ Biriči so vsi ostermeneni stali in dolgo so si premišlovali, možu življenje vzeti, ki jih je tako prijazno sprijel in tako dobro pogostil. Pa ko so videli, koliko da se je veselil, za Jezusa smert storiti, so serce dobili, viši ukaz izveršiti. Ob glavo so ga djali, najberž pri grobu, ko si ga je bil izkopal, in u kteriga so njegovo truplo zagernili. Nad njegovim grobom je bila potlej lepa cerkva postavljena. Smert je storil u leti 303. Že ob času Asteria škofa u Amazei na Pontskem, u začétku šestiga stoletja je bil sv. Foka od mornarjev za posebnega pomočnika češen. Spomin tega mučenika obhaja sv. cerkva 5. sušca.

Nauk in posnema.

1. Zapoved ljubezni do sovražnikov nam je zveličar s sledečimi besedami dal: „Ljubite svoje sovražnike, storite dobro tim, ki vas čerté. Blagoslavljajte one, ki vas preklinajo, in prosite za te, ki vas žalijo.“ Naj lepši izgled ljubezni do sovražnikov nam je Kristus sam dal. Svojemu izdavcu je iz ravno taiste sklede jesti pustil, in na križu je molil: „Oče! odpusti njim!“ Sv. Štefan je enako za svoje kamenovavce molil: „O Bog! ne štej jim tega za greh.“ Sv. Foka je svoje sovražnike in preganjavce prijazno sprijel, pogostil in se jim sam u roke dal. Enako je tudi sv. Polikarp storil. Sv. Ciprian je pred svojo smertjo vkazal svojemu umorcu 25 zlatov dati. Sv. Maksimilian je svojemu umorcu novo oblačilo podaril, in še mnogo drugih junakov keršanske ljubezni do sovražnikov nam zgodovina u razgled stavi.

Evangeli, izgled Jezusa in njegovih svetnikov mi kakor kristianu veli, da se s svojim sovražnikom spravim, mu iz serca in resnično odpustim. Kristian mora svojemu sovražniku tako resnično odpustiti, kakor si želji, da mu Bog njegove grehe odpusti — tako odpustiti, da u njegovem sercu nikaka nevolja nad razžalnikom več ne ostane, in da mu vse dobro želji — tako odpustiti, da na razžalo sam celo več ne misli — tako odpustiti, kakor da bi se nič ne bilo zgodilo, ker bi se tudi zares ne bilo zgodilo, ko bi Bog ne bil pripustil. Znamnje in dokaz znotrajnega odpušanja je zvunajna sprava, ktera je k ljubezni do sovražnika potrebna. Kdor se kmalo spraviti noče, je prevzeten, in ljubezni ni u njemu; kder pa ljubezni ni, ondi je smert. Da je človek pri volji se spraviti in si sploh prevzetno terdovratnost streti, mu je k temu keršanske ponižnosti in stanu primerjene priljudnosti treba.

Pa tudi svojega sovražnika si moraš u prijatelja premeniti, in sicer, da s njim prijazno ravnaš, da mu prijatelsko kaj dobrega storiš, alj saj vse dobro želiš? Tertulian pravi: „Kristian nikogar ne sovraži, če pa sovraži, ni več kristian.“ Merilo ljubezni do bližnega je: „Ljubi bližnega kakor sam sebe.“ Sam sebi lehko odpušaš, ako si serdit in pregrešn; odpušaj tudi svojemu bližnjemu tako. — Sam sebe iz serca resnično ljubiš, če si ravno kazni vredn; ljubi tudi bližnega tako. Sam sebe na vse više zagovarjaš, akoravno si hudobn, kriv in zavit; zagovarjaj tudi bližnega tako.

2. Praviš sicer: Nehvaležnih, zvitih, hudobnih, kljubostnih sovražnikov ne morem prenašati; kvar mi je prevelik, krivice ne morem pozabiti, ljudje niso vredni moje prijaznosti. Pa glej moj keršanski brat! če hočeš boljši biti kakor tvoj sovražnik, glej na izgled prave ljubezni do sovražnikov. Jezus Kristus, božji Sin, prosi ob smerti za naj nevrednejše stvari, prosi u bolečinah in sramoti za svoje sovražnike; priporoči svojemu Očetu svoje morivce: „Oče! odpusti jim, ker ne vedo, kaj delajo.“ Jezus zagovarja njihovo hudobnost in grozovitnost s nevednostjo — o neskončna ljubezen! Kaj

bi mi bili, ko bi nas ne bil toliko ljubil? Jezus je vsmilenje nad teboj, o človek! storil; pojdi, in stori tudi ti tako. „Hudoben hlapec! ves dolg sim ti odpustil, ker si me prosil; ali bi se tudi ti ne imel svojega sohlapca vsmiliti, kakor sim se jaz tebe vsmilil?“ govori Kristus.

Porečeš: Jezus je to premogel storiti, jaz pa nikar ne morem, zakaj jaz sem človek; on je bil Bog. — Pa zakaj je Bog človek postal, če se človek ne poboljša? — Sovražnika ne morem ljubiti, ker sim človek, praviš. Tedaj tebe tudi nobeden drugi človek ne more ljubiti, ker je on tudi, kakor ti človek. In ako te izgled križanega Jezusa in njegov glas iz križa ne more ohmehčati, te vendar upanje večnega življenja primoraj; Bog bo te po tvojih mislih sodil. „Odpustite in tudi vam bode odpušeno.“ „S kteroj meroj vi drugim merite, s takoj se vam bo nazaj merilo.“

3. Nasledki nespravljivosti so strahovitni za prihodnost. Ako ne odpustiš tem, ki so tebe razžalili, nimaš nikakega odpušanja svojih grehov upati, ker se tebi odmeri, kakor si ti meril. — Za svoje dela nimaš nikakega zasluženja; ker pervo in naj vekšo zapoved lomiš. — Za tvoje prošnje ni uslišanja, ker je tvoja molitva lažniva, kolikrat svet oče naš moliš, rekoč: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpušamo.“ — Ni miru u vesti, zakaj Gospod je daleč od tebe; ne miru na svetu, zakaj tvoje življenje bo neprenehana vojska. — Ti nimaš pravice do nebes; zakaj tvoja sodba je že sklenjena: „Povem vam, da bode vsak, kir se nad svojim bratom serdi, sodbe kriv.“ Res je, da je ljubezen do sovražnika ne toliko človeška, kakor božja čednost: „Oblecite tedaj kakor izvoljeni, sveti, in ljubljenci božji priserčno vsmilenje, dobrotljivost, ponižnost, pohlevnost, poterpežljivost. Prenašajte eden drugega, in odpušajte si med seboj, če se ima kdo črez koga pritožiti; ravno kakor je Gospod vam odpustil, tako tudi vi;“ opomina apostol. Pomni besede Kristusove: „Ali nisi bil zato tudi ti dolžen vsmiliti se svojega sohlapca, kakor sim se tudi jaz tebe usmilil? In njegov Gospod se je razserdil in ga je izdal trinogom, dokler ne bo poplačal vsega dolga. — Tako bo tudi moj nebeški Oče vam storil, ako ne odpustite vsakteri svojemu bratu iz svojih serc.“

Molitva.

Daj nam prosimo, o Gospod! posnemati, kar častimo, da se tudi učimo, sovražnike ljubiti, ker god tega obhajamo, ki je proti svojim preganjavcom toliko dobrotljiv bil. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXI. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Anzelm, škof in cerkveni učitelj.

Sv. Anzelm, slavni nadškof u Kandelbergu na Angličanskem se je u Piemontu leta 1033 rodil. Bil je živega in za visoke reči priličnega duha. Še le 15 let star, je želel u duhovski stan stopiti, pa ni bil sprijet, ker se je bilo bati, da bi se njegov oče s plemenitoj rodbinoj razserdil. To je Anzelma toliko ožalostilo, da je hudo zbolel. U tej svoji bolezni je že davno storjen sklep, se u duhovstvo podati, ponovil. Ko je pa Anzelm ozdravil, je pozabil na svoj sklep in je vse veselje do duhovskega stanu zgubil; celo bolj prosto je začel živeti, kakor je popred njegova navada bila. K njegovi sreči ga oče ni več toliko ljubil, in je s njim precej terdo in nespodobno ravnal. Anzelm ni mogel tega prenašati, zato se je podal na pot u ptuje kraje, upajé, da si, če bo dalej od doma, bo očetovo serce spet nagnil. Potoval je na Francozko in je tukaj tri leta ostal. Tu se mu je mahoma že celo ugasneno veselje do nauka drugič užgalo, in ker je čul, da je slavni doktar Lanfrank, njegov rojak, u nekem samostanu mladež u vednosteh podučeval, se je k njemu podal in prosil, da bi ga u število svojih učencov sprijel. Lanfrank je njegove želje rad spolnil, in Anzelm je pod tem učiteljem u vednostih tako napredoval, da je vse druge prekosil.

Ravno ob tem času je tudi spet svojo poprejšno skerb za čednost in pobožnost, kmalo tudi sklep, se u duhovnem

stanu Gospod Bogu ves u dar dati, ponovil. To naprejvzetje je tudi dopolnil, ker je u 27. letu svoje starosti u ravno tistem samostanu sv. Benedikta, kder se je učil, duhovsko oblačilo prijel, in ko je skušno leto dostal, redovske obljube storil. Koliko da je duhovsko popolnost na skerbi imel, se da iz tega skleniti, ker je tri leta zatem, ko je bil obljube storil, za prednika (priora) ravno tiste apatie namesto Lanfranka, svojega učitelja, postavljen bil, ko se je on u drug samostan za apata preseliti moral. Mnogi, ki so dalej u redu živeli, so mu nevošljivi bili in ga preganjali, kolikor so koli mogli; alj Anzelm si je vedel jih serca s čudovitno krotkostjo, ponižnostjo in poterpljivostjo tako prikupiti, da se je kmalo njih zavid u spoštovanje prevergel. Njegovo sv. živlenje je k temu naj več pripomoglo. Postil se je skorej vsak dan. Skorej ves ukus jedí je po svojem vednem zatajevanju zgubil. Črez dan je učil druge u božjih vednostih in verskih skrivnostih, noč je navekše premolil in premišljaval. Bolnikom je bil noč in dan na pomoč, kder je sila bila, tudi opustivši vse druge opravila. Vzdigaval in polagal jih je s lastnimi rokami. H križanemu Zveličarju je imel serčno pobožnost, in je milo jokal, slišati, kako je, akoravno je zavolj nas toliko prestal, vendar tako pogostoma in tako hudo žalen. Greh se mu je toliko ostudil, da je večkrat rekel, da bi se raji u pekel vderl, kakor smerten greh storil. Tudi naj manjše reči, po kterej si je mislil se Bogu zameriti, se je skerbno ogibal. Njegova pobožnost k blaženi Devici je bila velika. On je bil eden izmed pervih, ki je njeno čisto spočetje (brez madeža) ustno in pismeno terdil; tudi mnogo drugega je spisal u hvalo Matere božje in si je vse prizadeval, njeno čast oživiti in razširati.

Po apatovi smerti je bil Anzelm enoglasno za njegovega naslednika izvoljen, akoravno se je po vsi moči branil. U ti svoji novi časti ni nič u svojem poprejšnem živlenju spremenil, razun da si je molitvo in druge duhovske vaje še s vekšo marljivostjo u skerb vzel. Glas od njegove svetosti in učenosti je od dne do dne dalje slul, tako da je ne le pri škofih in različnih kraljih, ampak tudi pri naj višem cerkvenem poglavarju Gregoriu VII. u naj veči časti bil, ki se je u žalostnih cerkvenih nadlogah večkrat molitvi sv. Anzelma priporočil. Enkrat se je moral zastran zadév (opravil) svojega samostana na Angličansko napotiti. Njegovo ime je tukaj že znano bilo; zato je bil povsodi kakor svetnik s naj večo častjo sprijet. Ravno takrat je Lanfrank umerl, ki je poprej učitelj sv. Anzelma, potler apat, in nazadnje nadškof

u Kandelbergu bil. Angličanski kralj je brez pomude sv. Anzelma za naslednika odločil, in akoravno se je, kolikor je mogel, upiral, je vendar u silno prošnjo vsega duhovništva privoljiti moral. Med škofovskem posvečevanjem je grenke solze prelival. Potem si je vse prizadeval, spačeno življenje ljudstva popraviti, ker je neprestano pridgval, zveličavne knige pisal in cerkvene sbore imel.

Vse se mu je tudi po sreči godilo. Zdaj pa je kralj strašen nepokoj po deželi načinil. Veliko cerkvenega premoženja si je po sili osvojil, in ni hotel dopustiti, da bi se ob ondašnjem razkolu kdo drugi, razun njega samega za cerkvenega poglavarja spoznal. Sv. Anzelm je s neprestrašenim sercom pravico in svobodo cerkve branil in se je brezbožnemu početju možko uperl. Kraljevi naj viši svetovavci so zato sv. škofa hudo preganjali, so njegove prijatelje iz dežele iztirali, so mu skratili njegove dohodke in so mu vse krivice zadevali, ker so mislili, da ga tako oplašijo in ga kraljevi volji uklonijo. Pa vse zastonj! Svetnik je ostal terden in nepremekljiv, pripravlen raji umreti, kakor se svojej dolžnosti le troho izneveriti.

Ker si je pa vendar mislil, da bi kraljev serd poprej nehal, ako bi kdo drugi na škofovski prestol sedel, se je u Rim podal in je papeža ponižno prosil, da bi mu škofistvo odvezal. Papež pa njegove prošnje ni hotel vslišati, temuč je iskal kralja s njim spraviti in je ti čas sv. moža u več cerkvenih sborih zoper krivoverce in razkolnike upotreboval. Nekaj časa poslej se je sv. škof u Lion na Francozko preselil, ker ga je veliko častitovanje u Rimu pretežko stalo. Ko je tu prebival, je Angličanski kralj Vilhelm umerl, ki je svetniku zavoljo branjenja duhovnih pravic tako protiven bil, in sicer zlo otožne smerti. Na lovu je bil, in ko se je ravno jako radoval, mu je smertna strela nekega Francozkega častnika serce zadela in ga je, brez kakega znamenja pokore, na mesti u večnost poslala. Nedopovedljivo žalost je ta povest sv. Anzelmu storila, kir je večkrat pravil, da bi hotel svoje življenje dati, ako bi s svojo kervjo nesrečni kraljevi duši pomagati mogel. Preden je ta novica u Lion dospela, je Hugon, sv. Kluniški apat k sv. Anzelmu sledeče besede govoril: „Kralj Vilhelm je pred božjim sodnim stolom zatožen, obsojen in u večni ogenj veržen.“

Po Vilhelmovi smerti je Henrik, njegov sin, kraljevsko krono dobil, in postrašen si je prizadel, deželi boljše naprave dati. Prehude dace je odpravil, je s vsemi dobrotljivo in prijazno ravnal, je duhovnike u časti imel, se ni hotel s

cerkvenim blagom pečati, in si premoženja duhovnikov ne osvojiti. Ker je tudi vedel, u kolikem poštovanju da je sv. Anzelm pri vseh dobromislečih, je njega spet na Angličansko pozval, in ga je s velikim veseljem sprijel. Pa ni bilo tega dolgo, kar je sv. škof še enkrat u Rim potovati moral, da bi duhovske pravice in svobode proti ravno totimu kralju, ki jih je sčasoma poočetovem napadati začel, obranil. U Rimu je prijel razsodek, kakor si ga je po pravici željel. Kakor hitro je angličanski kralj to zvedel, je svetniku prepovedal se na Angličansko verniti; zato se je sv. Anzelm drugič u Lion napotil, kder je 16 mesecov ostal. Vsak dan je razun daritve sv. maše veliko molitev in spokoríl za kraljevo spreobernenje in za blagoto (srečo) cele kraljevine Bogu u dar prinašal. Med tem je celo Angličansko po svojem pastirju zdihovalo. Kraljeva sestra sama ni nehala, dokler mu kralj povratka ni dopustil. Ko je sv. mož k svoji cerkvi prišel, je vse svoje moči napel, da bi še kratek čas svojega življenja u korist sebi izročenih ovčic obernil. Tri leta še je tako u miru prebival. Ko pa že posledne dni ni več sam maševati mogel, se je dal u cerkvo nositi, kder je vselej s naj večoj pobožnostjo bival. Ko je na veliko sredo sv. zakramente prijel, se je dal s pokornim oblačilom ogernen na s pepelom posipano zemljo položiti in si terplenje Kristusovo brati. Med tem se je mirno in lehko ločil u 76. letu svoje starosti. Mnogi čudeži, ko so se pri njegovem grobu zgodili, so njegovo svetost po vsem keršanstvu raznanili.

Nauk in posnema.

1. Sv. Anzelmu se je greh toliko studil, da je po navadi pravil: „Ako bi jaz na enem kraju greh, na drugem pa odpert pekel videl, in bi si izmed nju kteriga izbrati moral, bi raji hotel brez greha u pekel vgrezniti, kakor greh storiti.“ Greha se je huje ko pekla bal. Tako sodijo od greha taisti, kteri prav spoznajo, kaj je greh in kako nepovedljivo hudobnost da u sebi ima. Kako pa ti od greha govoriš in sodiš? Koliko je tvoje merzenje nad njim? Tvoje življenje da odgovor namesto tvojih ust. Ti delaš greh za grehom tako nepremišljeno, da si kako malo časno nesrečo odvračaš, alj da si posveten dobiček, kratko veselje in gerd užitek nakloniš. Ali bi ti to storil, ko bi pravo grozo pred grehom imel? Gotovo ne! Zakaj pa nimaš prave groze pred grehom? Ker ti nedopovedljive hudobnosti greha ne spoznaš. Prosi Boga kakor slepec u evangeliu: „Gospod! daj, da vidim!“ Daj mi milost, da hudobo in nespodobo

greha spoznam. „Začetek izveličanja je, svoje grehe prav spoznati in objokati;“ piše sv. Hieronim.

2. Sv. Anzelmu ni samo na smertni greh merzelo, temuč tudi na odpustljive grehe; ker tudi ti velikega Boga žalijo in ker je dostikrat na videž mala reč vzrok večniga izveličanja alj pogublenja, postavim: če kdo odpustljiv greh radovoljno stori, si hude misli kmalo ne izbije, alj kako dobro delo opusti. Človek, kteri to dela, leze počasoma dalje, dokler smerten greh stori in se pogubi. Pogublenje mnogih ljudi se je s maličko rečjo začelo. Tako sodi sv. Krizostom, da se je Kajnovo in Saulovo pogublenje s majhnimi grehi začelo. Kajn je le Gospod Bogu to u dar prinesel, kar je slabejše bilo. Ko je pa videl, da je Abeljnov dar Bogu prijetneji, kakor njegov, ga je zoper njega nevošljivost zgrabila, ktera se je s umorjenjem brata končala, za kterim je obupanje in zadnič pogublenje prišlo. Ko bi bil iz začetka svoje darovanje boljše opravil, bi vsega drugega ne bilo; Kajn bi ne bil u tolike grehe padel, bi ne bil pogublen. Pri kralju Saulu je bila na videz mala nepokoršina prilika k velikim grehom in nazadnje k pogublenju, kakor ravno te sv. učitelj pravi. Kakor se namerč telesna smert včasih s maloj rečjo začne, postavim, če se človek vroč napije, alj malo orani, tako je tudi včasi mala reč začetek večnega pogublenja. Opušenje ene pridige se mala reč vidi, pa jaz ne dvomim, da je to pri mnogih začetek njihovega pogublenja bilo. Ako bi bili pridgo poslušali, bi bili k spoznanju, k pokori prišli, ker pa tega niso storili, so u svojih grehih ostali in u pogubo šli. Ravno to velja od drugih malih reči. Kaj pa iz tega izvira? To, kar sv. Krizostom pravi: „Taisti ljudje, kteri u naj vekše grehe padajo, začnejo s malimi grehi. Zato se imamo ne samo velikih grehov, pa celo tudi tega, kar h grehu priložnost dava, skerbno ogibati, in kar dobrega storiti premoremo, ne iz lenobe alj nemarnosti opušati.“

Molitva.

Bog! stvarnik in vladnik časnosti in večnosti, dodeli svoji cerkvi in njenim služavnikom, dokler smo na tem svetu, vso potrebno podporo, da se tem ložej za večne dobrote upiramo, ter k množenju tvoje časti in k izveličanju duš krepko pripomagamo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXII. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Andronik in sveta Atanazia, keršanska zakonska.

U polovici četertega stoletja je u Antiohii na Sirskem živel bogaboječ mož, s imenom Andronik; bil je zlatar in si

je za ženo tudi nekega zlatarja hčer vzel, po imenu Atanazio. S toj je pobožno živel. Ker sta pa bogata bila, sta sklenila, svojega premoženja ne samo za se ohraniti, ampak sta ga na tri dele razdelila; naj veči del sta dala vbogim; drugi sta podarovala cerkvam in duhovnikom, in tretji sta za se prideržala; in ti ostanek njima je Bog po njujnej delavnosti blagoslovil. Kakor poštena človeka sta bila od celega mesta ljubljena. U njujnem zakonu njima je Bog dva otroka dal, sinú in hčer. Ko sta bila na svet prišla, sta Andronik in Atanazia sklenila, u zderžnosti živeti. Dvanajsto leto njujnega zakona sta oba otroka zbolela, in ko nju je zlo hudo imelo, je oče hitel u cerkvo sv. Juliana, in ga je prosil za svoja ljubljenčika; pa ko je na potu domu bil, je iz velikega jokanja in žalovanja spoznal, da sta mu otroka umerla.

Andronik se je u tej žalosti u voljo Gospodovo vdal, pa njegova žena ni hotla več groba svojih otrok zapustiti. Ko je tako na gomili plakala, se ji je neki mož u redovniški (meniški) obleki približal, kteri jo je posvaril, da tako nezmerno žaluje in se u božjo naredbo ne vda. Te besede so njejno serce zasegle; umirila se je, akoravno ni vedela, kdo da jo je potolažil.

Ko je Atanazia domu prišla, je svojemu možu razodela, da si je namislila, svoje še druge žive dni u kakem samostanu prebiti, na kar ji je Andronik odgovoril, da si ima samostansko življenje poprej nekoliko tednov skusiti, in ako bi se ji tedaj še hotlo, se bosta že bolj natenko zmenila. Njegov svet je posluhnila; poslej pa je tudi Andronik svoji ženi oznanil, da je ravno take volje. Tedaj sta svoje rodbince sklicala, njim svoje premoženje izročila s naročilom, na bolnišnice (špitale) ne pozabiti, sta svoje služavnike s darovi odpustila in se s maloj trohoj ponoči odtod podala.

Prišla sta na mejo Egiptovskega, kder je neki redovnik u Androniku željo obudil, da bi samotnike u pušavah te dežele obiskal, kamor se je iz pervega sam napotil, in je prišel u samostan Lavro. Tu je najšel zavoljo njegove svetosti slovečega očaka Daniela, ga je prosil za njegov blagoslov, mu je razodel svoj stan in svoj namen in ga je za svet vprašal. Ta je poslal Andronika po njegovo ženo, ktero je potler apatici nekega nunskega samostana u Tebaidi priporočil. Ko se je to zgodilo, je bil Andronik u samostan Lavro sprijet.

Črez dvanajst let je Andronik apata prosil, da bi mu pripustil, u sv. deželo romati, ktero prošnjo mu je kmalo dovolil. Na tem potu je Andronik enkrat pod nekim senčnatim drevesom počival, kar se mu je drug redovnik pridružil, kte-

riga Andronik ni poznal. Bila je Atanazia. Tudi njej je bilo pripušeno, sv. kraje obiskati, pa da bi ložej potovala, se je po možko redovniško oblekla. Nekaj zavoljo te preobleke, in nekaj tudi, ker je zavoljo svojega ojstrega živlenja vso svojo lepoto zgubila, nje Andronik ni spoznal, ona pa je njega spoznala. Imenovala se je Atanazi, in on in drugi so jo za mlajšega brata kakega meniškega samostana imeli. Tako sta tedaj vkupej u sveto deželo potovala, sta vse mesta in kraje, kteri so po Kristusu Gospodu znamenitni, s veliko pobožnostjo obiskala, potler sta se u samostan vernila, u kojem je Andronik bil. Tukaj je tudi Atanazi ostal, in je še dvanajst let u božjem strahu in u vajah vsih čednosti živel, ali Andronik ga ni poznal. Oba je pobožni apat večkrat obiskal in se s njima od sv. rečí menil.

Ko je enkrat apat od takega obiska ravno domu šel, je Andronik za njim tekel in kričal: Atanazi umira. Apat se je vernil in ko je Atanazia zlo slabega jokati najšel, mu je rekel: „Ti greš k Bogu, zakaj se tedaj jočeš?“ Bolnik je odgovoril: Jaz se le zavoljo Andronika jočem; bodi pa tako dober in vzemi po mojej smerti pismice izpod moje glave, in prebravši ga tudi Androniku brati daj. Poslej je prijel sv. zakramente in je svojo dušo Gospodu izročil, in skrivnost se je razodela. Ko se je to razodelo, je ukazal apat vsim redovnikom in samotnikom iz Setimske pušave vkup priti in sv. Atanazio častito pokopati. Sedmi dan je hotel apat Andronika s seboj vzeti; pa on je prosil, da bi smel pri svojej ženi ostati, da bi zravno nje umerl in pokopan bil. Njegova želja se je tudi skorej spolnila. Ko je ravno apat domu šel, se je njemu, redovnikom in samotnikom oglasilo, da je Andronika mertvica zadela. Zavoljo tega so vsi k njegovi srečni smerti vkup pritekli. Umerla sta oba leta 390. God sv. Andronika se 6. in sv. Atanazie 12. velikotravna obhaja.

Nauk in posnema.

1. Če kdo iz tvoje ljubljene žlahte ali družine umerje, smeš sicer žalovati, pa ostani zravno terden u veri. Bog ravna vse k naši sreči, akoravno tega u žalostni uri terplenja ne previdimo. Še le u večnosti boš spoznal, kako celo dobri da so poti božji, kako ljubeznive da so njegove naredbe bile. — Nekterim ljudem se pogostoma godí, da se, kakor Betlehemske matere, u marsikterih nesrečah ne dajo potolažiti, akoravno jim Bog po takih nepregledljivih dogodkih in odločkih le svoje vsmilenje kaže. — Vselej imajo

taki ljudje premalo vere. Apostol pravi: „Hočemo, ljubleni bratje, da vi ne žalujete, kakor malikvavci, kteri upanja nimajo.“ Ako kterega otroka zgubiš, si misli: Bil je čas, da tega otroka nisim imel, in vendar je dobro bilo — zdaj je drugič tako; Gospod mi ga je dal, Gospod mi ga je vzel, njegovo ime bodi posvečeno: Bog je le vzel, kar je njegovega. Moreda je smert za mojega otroka naj vekša dobrota. — Moj otrok še ondi gori pri Bogu živi, in je na vekoma prost skušnjav, nevolj, bolezni, strahov, nevarnosti in pregonov. Srečneji je, kakor jaz, in tudi jaz bi mu tolike sreče ne mogel storiti. — Tudi sv. pismo pravi: „Malo joči nad mertvim, ker je le k pokoju šel. Hudobno življenje grešnika pa je huje od njegove smerti.“ Lehko bi nedolžni mlad človek še izveličan ne bil, ako bi dalje na svetu živel. —

2. Ne pregreši se pri zgubi svojih s tem, da bi nezmerno žaloval in nevoljno zoper Boga mermral. Prosi ga marveč za pomoč, da zgubo preterpiš in se uči se k smerti pripravljati. Tolaži se rekoč: Saj se bomo spet videli in tedaj ločenja več ne bo. Sv. Duh pravi: „Ne dolgost življenja in ne število let ne dela starosti imenitne, ampak človekova pamet je namesti sivih las in neoskruneno življenje je prava starost. Bog je pravičnega vzel, da se njegova pamet po hudobi ne popači, in se njegova duša po hinjenju ne [vkani; ker je ona Bogu prijetna bila. Ljudje pa, kteri to vidijo, tega ne razumejo in si k sercu ne vzamejo.“

Mnogi stariši se neutolažljivo jokajo, ako jim Bog otroka u njegovi nedolžnosti vzeme. Če pa svoje otroke brez Boga in brez vere rasti vidijo, ki se u vsih grehih in nespodobah valjajo, le po truplu živè, po duši pa so mertvi; če so njihovi ljubi otroci pri hudobnih ljudeh u časti, se njim prav dobro zdi. Sv. Auguštin pa pravi: „Truplo obžaluješ, ko je iz njega duša šla; duše pa ne obžaluješ, ko je iz nje Bog šel.“ — In kaj je vekša nesreča, kakor zguba Boga? — Solze za mertvo dušo bi saj pravične bile, in veliko jezer starišev bi imelo zadosti vzroka nad otroci jokati, ko je Bog iz njih šel, ktere so moreda oni sami po svojem slabem izrejenju večni smerti izročili! — Sv. Bernard pravi: „Živinče konec jemle in vse vkup teče; duša konec jemle, in nikdor za to ne porajta.“ —

Pusti tedaj mertvim svoje mertve objokovati, zakaj žalovanje nad mertvim truplom ne pomaga ne mertvemu ne živim; joči se raji, da smerti drugih nesrečnih nisi u svojo korist obernil, joči se, če ti, alj tvoji u dušni smerti, u smertnih grehih živè, ker so vedno u očitni nevarnosti večne smerti umreti. Pomilovanje tih, kterih ni več moč oteti, ako so nesrečni, ne pomaga ne tebi ne njim, bodi si rajši u skerbi, da ne bodo tudi tebe oni zastonj objokovali, ki bodo ob tvoji smerti še živeli.

Molitva.

Ljubeznivi, vsmilečni Jezus! kakor človek si se na grobu svojega prijatelja Lazara in tudi nad oslepljenjem nesrečnega Jeruzalema jokal: razsveti nas, in daj nam razumno serce, da svojo neumerljivo dušo više obrajtamo, kakor svoje telo, in smert svoje duše tukaj živo objokamo, skoz pravo pokoro spet oživimo in se večne smerti srečno rešimo. Amen.

XXIII. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Adalbert, škof in mučenik.

Adalbert, slavni škof in mučenik, je bil leta 956 od imenitnih starišev rojen. Ti niso drugači mislili, kakor da bo on njihov plemeniti rod dalje ohranil. Ko mu je pa Bog že u pervih detečjih letih smertno bolezen poslal, so se stariši k božji Materi obernili, ga na njejni oltar položili in obljubili, da hočejo tega svojega edinega preljubljenega sinka u duhovski stan dati, ako mu blažena Devica ljubo zdravje sprosi. Njihova molitva je bila vslišana. Za smert bolno dete je spet ozdravilo, in stariši so svojo obljubo dopolnili. Ko se je Adaldert u devetih letih u Magdeburgu s veliko slavoj izučil, je bil po željah in pomoči starišev u število duhovnikov sprijet.

Izpervega njegovo živlenje sicer ni bilo, kakoršno se za duhovnika spodobi. Vdal se je u prazne, posvetne veselosti, s kterimi je veliko časa potratil. Čednost in pobožnost mu je malo, ali skorej celo nič na skerbi bila. Bog ga je posebno varoval, da po svojem prostopašnem živlenju ni u smertne grehe zabredel. Neka neprevidena nagoda mu je oči odperla in mu pot k svetosti nadelala. Pražki škof, ki ni živel, kakor se škofu spodobi, je nagloma hudo zbolel in tudi umerl. Bil je pred svojo smertjo ob premišlevanju svojega poprejšnega živlenja u groznih stiskah in težavah in je s prestrahovitnim glasom vpil: „Oh! peklenski duhovi me u večno pogublenje vlečejo.“ In pri tih besedah je vgasnil. Adalbert, ki je s drugimi poleg stal, je po vsem životu trepetal in je na mesti sklenil, se vsem posvetnim praznostim za vsikdar odpovedati in prihodnič prav duhovsko živeti; da bi nekdaj tako nesrečno ne umerl.

Kar je sklenil, je tudi brez odloga dopolnil. Svojo vest si je s skesano spovedjo svojega celega živlenja očistil; ni nobene ure več na posvetno radovanje obernil, se je popred

toliko prijetnega družtva ogibal, je samoto ljubil, je veliko časa molil in duhovne bukve preberal, je svoje telo s mnogimi spokorili krotil, in Boga večkrat ponižno zahvalil, da ga ni u poprejšnem življenji umreti pustil. Duhovniki, ki so po svoji dolžnosti sbrani bili, da bi naslednika namesto mertvega izvolili, so se na Adalberta ozerli in mu s enim glasom škofstvo ponudili, on pa se je, dokler je mogel, zoperstavil; vendar se je nazadnje glasu božjemu vdati moral. Ko je škofovsko posvečenje prijel, se je u vsih čednostih vadil, u kterih se je toliko svetih škofov, kterih življenje si je u izgled postavil, na različnih krajih in ob vsih časih svetilo. Svoj čas je tako razdelil, da si je nektere ure za molitvo in za opravljanje službe božje, druge pa za svoje škofiške opravke odločil. Svoje dohodke je na četiri dele razdelil. Pervi del je obernil na podporo vbogih duhovnikov, drugi za vbožce, tretji za rešenje jetnikov, in četerti del za potrebe samega sebe in svoje družine. Do vbogih je vselej vsmileno in prav očetovo serce kazal. Nikogar ni brez darú pustil. — Ko ga je neka žena na ulicah vbogajme prosila, ji je rekel, da se ima drugi dan pri njegovi hiši oglasiti, ker ravno ni imel kaj pri sebi. Pa žena je še le nekoliko stopinj dalje šla, kar mu je njegov odlog na jutre žal bil. Poklical je ženo nazaj, in ji je svojo lastno oblačilo dal, rekoč: „Vzemi to u Boga ime; zakaj kdo ve, če sim še jutre živ.“

Zveličanje svojih podložnih si je posebno u skerb vzel. Opominal jih je k vsemu dobremu; pridigval jim je vsak dan, in si je vse prizadeval, jih h keršanskemu življenju napeljati. Zaderžanje pri vsih stanovih je bilo sploh toliko u hudo prepadlo, da goreč škof s vsemi svojimi trudi in deli ne le kaj opraviti mogel ni, ampak je moral veliko zasramovanja in krivice prestati. Ko se pa nikako upanje poprave ni videlo, se mu je bolje zdelo, ako za nekaj časa svojo škofijo celo pusti. S žalostnim sercom se u Rim poda, da bi grobe sv. apostolov obiskal in se njihovi prošnji pri Bogu priporočil. Potler je imel misel, tudi u sveto deželo potovati, pa poprej se je še na goro Kasino podal, da bi se tukaj s možmi, ki so zavoljo svoje čednosti sluli, pogovoriti mogel. Ti pa so ga od pota u sv. deželo odgovorili, in Adalbert se je po njihovem svetu spet u Rim vernil, se u samostan sv. Bonifacia napotil in je tukaj dvé leti živel u neprenehanih vajah vsih čednosti, kojih je k duhovni popolnosti treba. Ti čas so zapušene, nepokorne ovčice na druge in boljši misli prišle. Spoznale so, da so iz lastne krivosti toliko pobožnega

in skerbnega pastirja zgubile, in so željele ga drugič pri sebi imeti. Pražani so nekoliko poročnikov k njemu poslali, s ponišno prošnjo, da bi se hotel verniti, ker je jih resnična volja, njegovo opominanje bolj kakor poprej slušati. Adalbert se je po papežovem naročilu s poročniki na pot napravil, ves hrepenéč, zapušenim želje spolniti in jim k večnimu zveličanju služiti. Bil je od Čehov tudi res s velikim veseljem in poštovanjem sprijet. Ko pa se je poboljševanja ljudstva prijel, k čemur je sv. škof s pravo gorečnostjo opominal, je najšel toliko posluha, kakor poprej. Sv. mož je vse pomočke poskusil jih poboljšati, pa vse zastonj. Zato je sv. mož drugič svojo škofio zapustil, se je spet u Rim u samostan podal, in sklenil, iz njega ne več iti.

Nekoliko časa zatem je prišel cesar Oton u Rim, in je rimskega papeža prosil, naj bi škofa Adalberta nagovoril alj mu ukazal, da se še enkrat u Čehe poda, in skusi njih terdovratnost vkrotiti. Papež je sv. možu cesarjevo željo razodel rekoč, da je to tudi njegova želja; pa tako, da, če najde, da se u Čehih nič opraviti ne da, se u kako koli drugo deželo poda in Kristusovo vero oznanuje. Adalbert je radovoljno dopolnil, kar se je od njega terjalo. Na potu se je na Poljsko obernil, da bi svojega prijatelja Boleslava vojvoda obiskal, in se s njim od svojega povratka k ovčicam pogovoril. Boleslav je svetoval, da Adalbert poprej po poročnikih pozvé, ali ga Čehi hočejo za svojega škofa spoznati in mu bolje kakor pervokrat pokorni biti? To se je zgodilo; poročniki pa so bili tako hudo sprijeti in toliko zasramovani, da so se brez pomude vernili, in se Adalbertu zdelo ni, se taj podati. Tedaj je hotel po papeževi želji se u kako drugo deželo oberniti, vero oznanjevat. Podal se je na Ogersko, je tu neutrudljivo vero Jezusa Kristusa pridgoval, in je veliko število prebivavcov, in vojvoda Gejza tudi spreobernil, kakor se u življenju sv. Štefana, Ogerskega kralja, natajnše bere. Ko je sv. Adalbert novospreobernencom duhovne pastirje lepo oskerbel, je bil od Boleslava poklican in prošen, še u malikvavstvu zaslepljenim Porusom luč prave vere vžgati. Adalbert, želječ svojo kerv za Kristusovo voljo preliti, se je k temu brez pomišljenja napravil, si je nekoliko gorečih duhovnikov pridružil, je u različnih mestih po Poljskem s dobrim tekom pridgoval in je zadnjič na Porusko prišel.

Kmalo po svojem prihodu je s apostolsko gorečnostjo jel nauk Jezusa Kristusa oznanovati, krivost in neumnost dosihmal moljenih malikov pred oči staviti in vse, ki so ga poslušali, k spreobernenju opominati. Pa zemlja je še bila

predivja in terda, kakor da bi naj svetejše seme besede božje blagovito sprijeti mogla. Razkačeni malikovavski duhovniki niso apostolskega moža terpeli, in so ga s naj večim zasramovanjem iz dežele nagnali. In, ko je že res proč šel, so nekteri za njim pritisnili, ga kakor tata alj razbojnika nazaj vlekli, ga na visoko goro peljali, mu glavo odsekali in si svoj serd še tudi nad njegovim truplom hladili, ker so ga s kopji in sulicami prebodli. Boleslav, ko je to zvedel, je njih kmalo nekoliko poslal za telo sv. mučenika prosit. Divjaki so toliko funtov ali centov srebra tirjali, kolikor bi sveto telo vagalo. Boleslav je privoljil in Bog je čudežno naredil, da je sv. telo na vagi k osramotenju lakomnih divjakov, in k naj večemu veselju pobožnega Boleslava odviše male teže bilo, kojega je poslej s naj večimi častmi u Poljskem mestu Gnezni hraniti dal. Med drugimi znamenitimi izreki tega svetnika se tudi sledeč bere: „Res je krasna reč, škofovo kapo na glavi, palico u roki in zlat perstan nositi, pa na veliki sodni dan bo se pokazalo, kako težke da so vse te reči.“

Nauk in posnema.

1. Sv. Adalbert je pri pogledu nesrečne smerti nekega škofa sklenil, svoje nečimurno in prosto živlenje poboljšati, da bi tudi tako nesrečno ne umerl. Iz ptuje škode se je spametoval in začel pobožno živeti, ker si je srečno umreti željel. Ali nisi ti že od koga čul, ali morebiti sam videl, da je nesrečno umerl? Zakaj pa se ti iz ptuje škode ne izmodriš in ne začneš pobožneje živeti? Saj si želješ, srečno umreti. Tudi brezbožni Balaam si je tega željel, ker je zavpil: „Umerji moja duša smert pravičnega!“ Ta želja pa mu ni pomagala, ker ni nehal brezbožno živeti. Ravno tako malo bo tebi tvoja želja pomagala, ako svojega živlenja ne spreoberneš; zakaj s grešniki brezbožno živeti, in nazadnje s pobožnimi srečno umreti ni mogoče. Smert je sploh, kakor je živlenje bilo. Kdor u grehih živí, u grehih umerje. Kdor pobožno in u milosti božjej živi, umerje tudi tako. Čudež vsmilenja božjega je, ako človek, ki je vedno u grehih živel, vendar u milosti božjej srečno umerje. Hočeš, smeš ti tak čudež pričakovati? „Ne motite se, moji bratje“ opomina sv. Paul, „Bog ne da s seboj šaliti. Kar bode človek sejal, to bo tudi žel. Kdor u mesi seje, bo od mesa pogublenje žel, kdor u duhi seje, bo od duha večno živlenje žel.“ Resnica je: Kakor se živi, tako se umerje. Kdor brezbožno živi, bo nesrečno umerl, in pogublenje žel. Kdor pobožno živi, bo srečno umerl in bo zveličan. Iz tega sam skleni, kaj ti je storiti, če hočeš srečno umreti.

2. „Kdo ve, če sim še jutre živ?“ Tako je sv. Adalbert rekel, in za to ni hotel svojega darú na jutre odložiti. Veš ti, moj bravec! ali boš še jutre živ? Resnično ne. Še manj veš, ali boš še črez eno, dve, deset alj dvanajst let živ. Število tvojih dni in let je Bogu samemu znano. Zakaj tedaj odlagaš to, kar veš, da je k dosegi zveličanja potrebno, od dne do dne, od tedna do tedna, od mesca do mesca, od leta do leta, moreda do sive starosti, alj do zadne bolezni? Zakaj pa tega danes ne storiš? Ti spoznaš, postavim, da ti je prave spovedi potreba, ker si morebiti kak greh zamolčal, alj kako poprejšno spoved brez kesa in pravega sklepa opravil. Zakaj odlagaš to spoved? K izveličanju ti je potreba, da ptuje blago popolnoma poverneš, kolikor po svojej moči moreš, tudi prave sprave s svojim sovražnikom itd. Zakaj pa s tem le tudi na jutre čakaš, ker ja ne veš, ako boš še jutre živ. „Jutre je negotov dan,“ piše Tomaž Kempčan, „in kdo ve, ali boš jutrajni dan doživel.“ Sliši opominanje sv. Duha: „Danes, ko Gospodov glas slišite, si ne uterdite svojega šerca.“ Bog noče, da do jutre čakaš. „Ne mudi se, se k Gospodu verniti, in ne odlagaj od dne do dne; ker bo njegov serd naglo in nepreveđoma prišel.“

Molitva.

O Bog! dodeli, da kraljevstvo resnice k nam pride in daj, da mi kakor udje tega kraljevstva k njegovemu razširjanju po izgledu in prošnji sv. Adalberta pripomagamo kolikor premoremo, in si zaslužimo nekdaj u nebeško kraljevstvo priti; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIV. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Juri, vojšak in mučenik.

Sv. Juri, eden naj bolj slovitih vojšakov in marternikov naše sv. cerkve, kterega Gerki velikega mučenika imenujejo, je bil u Kapadocii plemenitih in keršanskih staršev sin. Ker je bil hrabrega serca in velike telesne moči, ga je že u cvetočih letih u vojaški stan mikalo, u kterem se je tudi tako serčno obnašal, da je sčasoma u čast polkovnika povzdignen bil, pri vojski cesarja Diokleciana, ki ga je zavoljo neprestrašenega junaštva veliko obrajtal. Cesarju ni bilo znano, da je Juri kristian, to je še le o sledeči prigodbi zvedel. Cesar, očiten sovražnik kristianov, je enkrat vse svoje svetovavce sobral, in jim je razodel, da je sklenil, u ohrano občinske vére keršanstvo u svojih deželah zatreti, čez kar je hotel njih misel zvedeti. Svetovavec za svetovavcom je ce-

sarjev sklep pohvalil in odobril. Juri sam ga ni hotel poterditi, ampak je brez strahu rekel, da ne umi, s kako pravicoj bi se kristiani zatreti imeli, ker je njih nauk in véra celo po pameti, njih postava sveta, njih živlenje, djanje in nehanje brez graje. Vsi nasoči nad to besedo ostermijo in si domišlavajo, da bi kde Juri sam kristian bil. Zato so mu iz ene strani cesarjevo prijaznost in milost, spoštovanje, u kterem je povsodi bil, čast in bogastvo, ko ga je že res imel, in še pričakovati ima, pred oči stavili; iz druge strani pa nemilost cesarjevo, zgubo vseh časti in vsega premoženja, naj grozovitnejše muke in bolečine zravno naj sramotljivejše smerti, ako s drugimi svetovavci ne bode ene misli, in če je kristian, keršanstva ne zapusti. Veliko so še od velikosti in mogočnosti svojih bogov pristavili, in še več u zasramovanje keršanske vére gučili, ktero so gerdih zmot in pregreh dolžili, in celo Kristusu niso zanesli. Vse to se je zgodilo, da bi sv. Jurju pravo véro omerzili, in ga k malikvanju nagnili. Juri je nekoliko časa neoplašen poslušal; ko se je pa keršanska véra zasramovati in Kristus sam kleti jel, ni hotel dalje molčati, se ni u svojem keršanstvu dal zmotiti, temuč je s resnim glasom rekel: „Jaz sim kristian! Jaz molim edino pravega Boga, kterega službe zavoljo

umerljivega človeka alj zavoljo posvetniga blaga nikdar ne zapustim. Štejem si u naj večo čast, ako za svojega Boga kerv dati smem. Da pa od keršanske vére in njejniga začetnika toliko zasramljivo, lažnivo in posmehljivo govorite, tega je vaša nevednost kriva. Ako bi u njej bolj podučeni bili, bi celo drugači govorili.“ Na to se je k cesarju samemu obernil rekoč: „O koliko boljše bi za vaše veličanstvo bilo, ako bi s menoj pravega keršanskega Boga molili! On bi vam nekdaj veliko veče in srečnejše kraljestvo dal, kakor ga zdaj imate.“ Ni popisati, koliko da se je cesar nad to nepričakovano besedo sv. Jurja razserdil. Mahoma je vkazal, hrabrega Kristusovega spoznovavca s težkimi verigami obložiti in ga u temno ječo vtekniti. Drugi dan ga je rekel na kolo, ko je bilo s samim ojstrim železjem naperjeno, privezati, in ga tako grozno okolj valjati, da celega trupla ni bilo videti kakor ena rana. To martro je keršanski junak vesel in kakor brez občutenja prestal. Med tem grozovitnim terplenjem se je iz neba neki glas slišal, ki mu je rekel: „Ne boj se; jaz sim pri tebi! bojuj se hrabro!“ Po ti muki so sv. Jurja sopet u ječo spravili Tu je Gospod Boga za moč, ko mu jo je ob pervem napadu podelil, zahvalil, je vse kristiane, ki so ga obiskali, k stanovitnosti opominal, in je nekoliko bolnikov, ko so jih k njemu spravili, s znamenjem sv. križa ozdravil.

Gospod Bog je angela poslal, kir mu je vse rane popolnoma zacelil in k neprenehani krepkoserčnosti opomnil. Drugi dan je bil Juri spet pred cesarja postavlen, in ko ga je zdravega videl, je to copernii pripisal. Začel je tedaj ga nanovo s milovanjem in obetanjem k moljenju malikov pregovarjati. Svetnik je prosil, mu pokazati, ktere bogove da ima moliti. Cesar ves vesel, kakor da bi njegova zgovornost vendar le bila svetnikovo stanovitnost poderla, je služavnika pravega Boga, spremljan od svojih svetovavcov in cesarice same, u malikov tempel peljal. Svetnik se je tu nekoliko časa oziral, potler se je vstopil pred podobo Apolona in je prašal: „Si li ti taisti, ki hoče daru od mene, kteri Gospodu nebes in zemlje samemu gre?“ Ko je to izrekel, je proti podobi znamenje sv. križa naredil, in zdaj je u nji skriti zlodej s groznim glasom vpiti jel: „Ne, ne, jaz nesim Bog. Ni drugega Boga, razun tega, koga ti častiš.“ „Kako pa si upaš,“ je Juri govoril, „da še pred mojimi očmi stojiš.“ Kmalo, ko je to izgovoril, se je strašno tu-

lenje in tugovanje slišalo; vsi maliki so iz oltarjev spopadali in se na drobne kosove razleteli. Malikovavski duhovniki so pri tej prigodbi neznano vpitje zagnali in za maševanje kričali. Cesar, serda ves terd, je vkazal sv. Jurja na vse neslišane viže mučiti, kterih došteti bi preveliko bilo.

Mnogo jih je, kteri so mislili, da je sv. Juri pervi klavni dar grozne serditosti Dioklecianove nad kristiani; zato je tudi celo verjetno, da je grozovitnež drugim za strah nad njim vso svojo grozovitnost pokazal. Ker pa s tem ni kaj opravil, je nazadnje zapovedal, stanovitnemu spoznovavcu glavo odsekati. S njim so tudi cesarico Aleksandro na moriše peljali. Ta je že popred naskrivnem kristiana bila; ko pa je videla, kaj se je s maliki zgodilo, je serce dobila, in očitno spoznala, da pravega Boga moli. Tudi več drugih se je ondi spreobernilo, ki so potler ob različnih časih svoje živlenje za keršansko véro dali. Aleksandra, cesarica je šla s naj vekšim veseljem na moriše, je po potu nenehoma molila in svoje oči proti nebesam vpirala. Ko je sv. Juri na moriše prišel, je svojo molitvo kleče opravil, Boga zahvalil, da mu je dal u keršanski véri rojenimu biti, in ga do konca krepčal; potlej je priserčno molil, naj bi se Bog slepih poganov, malikovavcev vsmilil, da bi svojo zmoto spoznali, in se sploh k pravi véri spreobernili. Potler je svojo glavo sam ponudil in neprestrašen kervavo smert pod mečem storil.

Tega svetnika podobo sploh delajo, kako neko devico rešaje zmija (lintverja) prebada. S tem se hoče znamenovati, da se je proti peklenskemu lintverju junaški vojskoval, ki je onda keršansko cerkvo, kakor deviško nevesto Jezusa Kristusa, u skrivnem razodenju predobraženo ženo, kakor požreti hotel. Drugi so pa takih misli, da lintver slepo poganstvo pomeni, iz kterega žrela je sv. Juri cesarico Aleksandro otel, ktero je s svojim junaškim spoznanjem tudi u neprestrašeno spoznovavko in mučenico Jezusa Kristusa spreobernil. Ona je ravno ti dan smert storila.

Nauk in posnema.

1. Poganski svetovavci cesarjevi so mnogo zasramljivega od keršanske vere sv. Jurju govorili, da bi ga od nje odvernili; pa ni se jim dal zmotiti, in ni zasmehačem verjel, ker je že boljše podučen bil in je prav sodil, da hudi duh iz takih hudobnežev govori; ostal je stanoviten. Da so pagani od svete vére zasramljivo gučali, se ni čuditi; drugači niso umeli. Da pa je za današnjega dne veliko jih, kteri tako govoré, akoravno katoličani biti hočejo,

je resnično čudovitno. Koliko katoličanov govori od verskih členov, zapoved in obredov prave cerkve, kakor krivoverci. Zasmehujejo spoved, poste, božje pote, obhode (procesje), spovednike, pridgarje, in sploh vse duhovnike, kakor krivoverci, in včasi še huje. Dvomijo celo nad nekterimi verskimi členi, in so u marsikteri reči s krivoverci ene misli, ter davajo grozno pohujšanje. Morebiti, da pri sebi drugači mislijo, kakor govoré; hočejo kakor učeni in veliki moži sluti, kteri vse bolje vejo in umé, kakor duhovniki, kakor vsi bogoslovci in sv. očaki sami. Pa bodite si res takih misli alj ne, memo vsega tega močno grešé, in težek odgovor jih čaka za svoje pohujševanje drugih. Verske reči zasmehovati je vselej brezbožno, grešno in pogubljivo. Pri takih hudobnikih je prava véra u serci že zgubljena, alj je saj u naj vekši nevarnosti. Po govoru se je spoznalo, da je Peter, ki je Jezusa zatajil, Galilean; iz govorjenja takih brezbožnikov je soditi, da po pravici niso več katolški. Pravi katoličan svojo véro visoko časti, in od vsega kar k njej sliši, spoštljivo govori. Če takošne pogovore čuješ, upri se jim, ako le moreš, serčno. Ako ne moreš, se takim hudobnjakom saj zmotiti ne daj. Ne verimi jim; hudič iz njih govori, kakor iz onih poganov. Misli na to, kar si se pri keršanskih naukih in predigah naučil. Ako hudobnikom verimeš, alj se jim u svojej véri zmotiti daš, se pred Bogom ne boš mogel izgovoriti, ker ti brezbožni hudobnjaki od Boga niso postavleni tebe učiti. Bog ti je svojo cirkvo in njejne učitelje odkazal. Tote imaš poslušati, tem imaš verjeti. Ako zoper zapoved božjo ravnaš, nisi pomilovanja vreden, če se pogubiš. „Ne poslušajte krivih prerokov, ki vam prerokujejo in vas vkanjujejo... Jaz jih nisem poslal, in oni lažnivo prerokujejo; da vas u nesrečo spravijo, in vi poginete.“ Tako je Gospod Bog nekdaj po preroku Jeremiu opominal. Kristus Gospod pa govori: „Varujte se krivih prerokov, ki u ovčjem oblačilu k vam pridejo, znotrej pa so zgrabljivi volkovi.“

2. Cesarjevi paganski svetovavci hvalijo in dobrijo brezbožen sklep keršanstvo zatreti. To storijo, da se cesarju ne zamerijo, in njegove prijaznosti ne zgubé. Alj sv. Juri očitno pové, da je to grešno, in da raji cesarjevo prijaznost zgubi, kakor da bi se Bogu zameril. Glej! da nikdar ne hvališ, dobriš in priporočaš, kar za nepravo, alj grešno spoznaš. Ne poterdi njim, kteri pravijo, to alj to ni greh, če drugač veš. Ne kaži veselja nad takimi pogovori, drugači se tujih grehov kriv in deležen storiš. „Gorje vam,“ govori Gospod Bog, „kteri hudo dobro, in dobro hudo imenujete.“ Povej odkrito, kaj za resnično alj lažnivo imaš, akoravno drugim merzi. Več ti mora za milost božjo, kakor za prijaznost ljudi biti. Saj se imaš Boga bolje bati, kakor ljudi. Le primeri dobiček od ljudi k taistemu, koga pri Bogu pričakati imaš, premisli kvar, ki ti ga človeška neprijaznost storiti zamore, in kvar, ko te od nemilosti božje čaka, potler razsodi, kaj je storiti. „Ne bojte se tih, kteri truplo umoré,“ pravi Kristus, „duše pa umoriti ne

morejo, ampak bojte se tega, ki truplo in dušo u pekel pahniti zamore.“

Molitva.

O Bog! ki nas po zaslugah in prošnjah sv. Jurja, svojega mučenika veseliš: dodeli milostljivo, da, ki te po njem za tvoje dobrote prosimo, jih po tvojej milosti dosežemo; skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

XXV. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Marko, evangelist.

U sv. pismu se najdeta dva svetnika s imenom Marka. Pervi je Marko evangelist, kteri se danešni dan časti, drugi pa Marko, s predimenom Joanez, ki je sv. Paula in Barnaba ob oznanjevanju evangelia zvesto spremljal. Pervi, od kteriga tukaj govorimo, je bil rojen Jud iz Levieviga rodu. Eni menijo, da je bil tudi izmed sedemdesetih Kristusovih učencov. Drugi pravijo, kar je verjetneje, da se je na duhovo (binkoštni praznik) po pridgi sv. Petra spreobernul in od tega sv. apostola keršen bil; zato ga tudi toti sv. apostol u

svojem listu svojega sina imenuje; ker ga je naimer pri sv. kerstu dubovsko prerodil, kakor je tudi sv. Paul Onezima zavoljo enakega vzroka svojega sina imenoval in Korinčanom pisal, da ga je po evangelii rodil. Kmalo ko je sv. Marko keršen bil, je u novosprijetem keršanstvi toliko gorečost kazal, da si ga je sv. Peter za svojega pajdaša in tolmača izbral.

U Rimu, kamor je s tem sv. apostolom pripotoval, je veselje imel, tek in učinek pridig tega apostola videti, kako se je število kristianov od dne do dne narašalo. Ko se je sv. Peter za nekoliko časa iz Rima podati moral, je skerb za novospreobernence sv. Marku izročil. Ker so ga pa ti močno prosili, da bi njim to zapisal, kar so dozdaj iz njegovih in iz sv. Petra ust slišali, da bi se ložej spominali in svoje življenje po nauku Jezusa Kristusa ravnali, je sv. Marko evangeli spisal, kteriga še u Kristusovi cerkvi imamo. Ti evangeli je sv. Peter po svojem povratku prebral, odobril in u shodih vernikov očitno brati ukazal.

Črez nekoliko časa je sv. Peter svojega ljubljenega tovarša blizo naših krajev u staro slovesno mesto Oglej poslal, od kodar je svete vére luč našim prednamcom lepo prisijala. Po tem ga je u Egipt in u druge bližne dežele poslal, da bi ondi evangeli pridgval, kar je tudi s pravo apostolsko gorečnostjo storil. Prepotoval je vse mesta in terge, je nauk Jezusa Kristusa oznanoval in toliko opravil, da se ni samo veliko jezer malikov iz svojih altarjev poderlo in mnogo paganov k pravi véri spreobernilo, ampak tudi, da so novospreobernenci posebno sveto živeli; iz česar je nastalo, da je egiptovska dežela, ktera je dosihdob malikovanju toliko vdana bila, prebivališe brezštevilnih pušavnikov in gorečih služevnikov božjih postala. Novospreobernenci niso s tem zadovoljni bili, da so to izpolnovali, kar je evangeli kakor dolžnost tirjal, temuč so tudi evangelske svete natenko deržali; kar so svojega imeli, so med vboge razdelili; niso nič lastine imeli, so u čudovitni zmernosti živeli, ker so se po izgledu svojega sv. učitelja Marka mesa in vina zderžali in se skorej neprenehoma ojstro postili. Brez števila jih je bilo, ki so si deviško čistost neoskrunjeno (brez madeža) ohranili. Tako gorečih kristianov se je cela dežela, posebno pa poglavitno mesto Aleksandria napolnila, kder je sv. evangelist devetnajst let sveto cerkvo vladal. Tukaj je najšel naj terdovratnejše malikovavce, kteri še celo keršanskega imena niso prestati mogli. Vendar je sv. Marko po svojem neprenehanem pridgovanji, po svetosti svojega življenja, po množini čudežev, ko jih je nad nepreštetimi ljudmi po samem kri-

ževem znamenju alj po poklicanju naj svetejšiga imena Jezusa storil, toliko opravil, da hiša, ko so se dosihmal u njej novospreobernenci shajali, nauka Jezusa Kristusa poslušat, ni več zadosti velika bila, ampak se jih je za to veliko odločiti moralo. Za tega voljo so se malikovavski duhovniki serda razljutili, so še druge hajde zoper sv. Marka podšuli in si prizadevali, ga iz poti spraviti. Sv. mož, ker se je bal, da bi kde splošno preganjanje kristianov ne vstalo, u kterem bi jih mnogo od sprijete vére iz strahu pred smertjo odpasti utegnilo, je Aniana, kteriga je koj iz začetka u tem mestu spreobernil in u sv. véri prav dobro podučil, za škofa posvetil, mu skerb za kristiane izročil in je na nekoliko časa skrivši iz mesta pobegnil. Dve leti je še druge cerkve, ko jih je popred založil, obiskoval in se je potler drugič u Aleksandrio vernil. Kmalo po njegovem povratku, ker ni dolgo skrit biti mogel, je bil paganski praznik, u čast malika Serapia, ob kterem se je temu krivemu bogu veliko darov prineslo. Serditi žerci so na vse kraje kričali, da se ima najpred Galilejc (tako so sv. Marka imenovali) kakor naj vekši sovražnik njihovih bogov poiskati in bogu Serapiu u dar prinesti. Ljudstvo je te neumneže poslušalo. Iskali so sv. Marka in ga ravno pred oltarjem najšli, kder je nekervavo daritvo opravljal. Hitro mu veržejo verv okoli života, ga na tla sunejo, ga iz cerkve vlečejo, ga rivajo in dregajo po vseh mestnih ulicah tako grozovitno, da je ves pot okervavljen in cel život hudo raztergan bil. Zvečer ga zaprejo u temno, smerdljivo ječo.

Po noči se mu je angel Gospodov prikazal, in mu rekel: „Marko! služevnik božji; tvoje ime stoji u bukvah živlenja. Tvojega spomina ne bo konec. Arhangeli bodo tvojo dušo u miru sprijeli.“ Hitro ko je ta vesela prikazen minula, se mu je tudi Kristus Gospod u podobi prikazal, u kteri je po svetu hodil in mu te besede govoril: „Marko! mir bodi s teboj!“ Koliko veselje da je svetnik nad to prikaznjo občutil, se ne da dopovedati. Ostanek noči je premolil in Boga neprenehoma hvalil in za pomoč prosil. Ko se je drugi dan zasvitalo, so že grozoviti hudobneži prišli, ga sopet iz ječe vlekli, in ga kakor poprejšni dan tako dolgo vlačili in tezali, dokler ni svoje duše izdihnil. Med svojimi mukami je Boga hvalil, Kristusov nauk pridgval in terdil, da je njegovo naj veče veselje, za Kristusovo véro umreti. Njegove zadnje besede so bile ravno taiste, ko jih je Kristus Gospod na sv. križu govoril: „U tvoje roke izročim svojo dušo.“ Pagani so hoteli njegovo sv. truplo sožgati; pa nevihta in toča, ko je nagloma vstala, jih

je u beg razpodila in je kristianom priložnost dala, ga vzeti in častljivo u izsekano skalo pokopati. Po mnogih letih je bilo u Benedke prenešeno, kder se še današni dan u naj vekšej časti ima.

Nauk in posnema.

1. Sv. Marko, evangelist Jezusa Kristusa, se je mesa in vina zderžal, se je skorej vsak dan postil, in je tudi svoje novokeršene vernike k takimu kročanju mesa s besedoj in izgledom napeljaval. Ali je sv. Marko pravega duha Jezusa Kristusa in njegovega sv. evangelia imel? Kdo dvomi nad tem? Tako je tedaj duh Jezusa Kristusa, duh sv. evangelia duh zatajevanja, duh kročanja, premagovanja. Kteri duh pa tebe vlada, tebe u strahu ima? ako ti ne samo na kronèanje svojega mesa ne merzi, ampak svojemu telesu vse dopustiš in pripravljaš, mu strežeš, akoravno je zapovedim božjim in cirkvenim naravnost zoper. Zakaj imaš svoje telo toliko na skerbi in se tako neznerno za tem poganjaš, kar mu slast in strast dela? Zakaj ga nočeš u nikaki reči utajiti? Tega te Kristusov duh ni naučil; Kristusov duh, duh sv. evangelia te še dosihmal ni vladal. Saj zanaprej ga poslušaj. Ne dopusti svojemu telesu nobene grešne slasti. Včasih mu tudi kde kako na sebi pripušeno veselje pritergaj. Kroti ga po izgledu svetnikov s prostovoljnimi pokorili. „Človek mora," pravi sv. Bernard, „svoje telo imeti, kakor bolnika. Bolniku se več reči ne da, kterih si želi, čeravno niso same na sebi kvarne. Mora pa tudi mnogo zopernega vzeti." Tako stori tudi s svojim telesom. Ako drugači ravnaš, če mu vse pripustiš, kar le hoče, le da mu je po godu, se bo nad teboj dopolnilo, kar je sv. Paul svojim Rimljanom pisal: „Ako po mesu živite, boste umerli;" naimer nesrečne večne smerti.

2. Sv. Marku se je razodelo, da njegovo ime u bukvah življenja zapisano stoji. Je tudi tvoje ime u njih brati? Tega ti sicer ne morem gotovo povedati; vendar smeš terdno upati, da je tudi tvoje ime u njih zaznamenjano, ako to storiš, kar Kristus Gospod u svojem evangelii od tebe tirja. U njem je Kristus pot u nebesa pokazal. Hodiš po njem, tako greš u nebesa. On je natenko dopovedal, česar je k zveličanju treba. Ako to spolnuješ, ne dvomi, da je tvoje ime u bukvah življenja zapisano. Vzemi za to včasih namesto toliko praznih, krivoverskih, nečistih knig sv. evangeli Jezusa Kristusa u roke, prebéraj pazno in se izprašuj, kako po njem svoje življenje ravnati imaš. Zakaj ni še zadosti, evangeli spoznati, ali ga brati, ampak človek mu mora u vsih rečeh popolnoma verjeti in svoje življenje po njegovih naukih ravnati. „Delajte pokoro, in verimite evangeliu;" je Kristus u svoji pervi pridgi govoril. Kdor pa evangeliu res verime, nima le vsega za resnico, kar

je u njem zapopadeno, temuč mu je tudi pokoren. „Kako more človek reči, da na Kristusa veruje, ako ne stori, kar je Kristus zapovedal,“ pravi sv. Ciprian. In jaz rečem: kako more človek reči, da evangeliu veruje, ako mu ni pokoren, ali svojega življenja po njegovih naukih ne ravna? Če pa evangeliu ni pokoren, nima uzroka si misliti, da bi njegovo imé u bukvah življenja zapisano stalo. „Niso vsi evangeliu pokorni,“ piše sv. Paul. In ravno to je uzrok, zakaj niso imena mnogih ljudi u bukvah življenja zapisane, zakaj se njih veliko ne zveliča. „Moje ovce poslušajo moj glas,“ pravi Kristus. Pod ovcami, ktere bodo nekdaj na sodnikovi desnici postavljene, je izvoljene razumeti. Ti slišijo Kristusov glas, in so mu pokorni. Glas Kristusov se u evangeliu razlega, tu govori Kristus, Gospod. Kdor hoče u število izvoljenih sprijet biti, mora evangeliu pokoren biti. „Moje ovce poslušajo moj glas.“ Ali ga ti poslušaš?

Molitva.

O Bog! Bog ljubezni in vsmilenja! milostljivo sprejmi združeno molitvo svojih otrok, in nam daj, prostim grešnih vezi, tvojih dobrot po priprošnji svetiga Marka za časnost in večnost deležnim biti. Amen.

XXVI. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Fideli, mučenik.

Leta 1577 je u Sigmaringi na Švabskem sv. mučenik Fideli na svet prišel. Pri svetem kerstu je ime Marko dobil,

Od svojih detečjih let je brez graje nedolžno živel. Svojo pervo nedolžnost si je akoravno med mnogimi nevarnostmi, neoskrunjeno obvaroval. Uk ga je toliko skerbel, da je med svojimi součenci vselej pervi bil. U Friburgu na Brizgavi se je modroslovstva učil, in u Vilingi je postal doktar duhovnega in posvetnega prava. Potler je začel svojemu bližnjemu kakor pravdnik (zavetnik, dohtar) služiti. Bil je učen in vesten, zato je vse svoje pravde srečno dognal. Nikoli jih ni odlagal, ker se je pri takem greha bal. Pa ravno to je drugim pravdnikom merzelo, kteri so po navadi pravde nalaš na dolgo vlekli, da bi njim več dobička vergle. Eden takih je za to k Marku prišel, in ga opomnil, da bi s pravdami nikar toliko ne hitel; ker se drugači od njih ne da živeti, še manj kaj za ženo in otroke prihraniti. Marko se je nad tako brezbožnim predlogom zavzel, je brezvestnemu pravdniku herbet obernul in proti nebu obernen izdehnil: „O Bog! kako daleč zabrede hudobnost sveta!“

Od tega časa je sklenul, svoj stan spremeniti, ker se je bal, da bi se po času ravno takih pogubljivih misli navzel, kakor njegov tovarš. Po dobrem premišljevanji si je kapucinarski red izvolil, u kterem je že eniga brata imel, ki je zlo pobožno in zadovoljno živel. Ob prijemi redovskega oblačila se mu je ime Fideli dalo, ktero pomeni: „zvest.“ Vodnik novincov mu je pri oblačenju te besede iz skrivnega razodenja govoril: „Bodi zvest do smerti, in dal ti bom krono življenja.“ Te besede si je preoblečeni novinc globoko u serce vtisnul, jih je tudi na papiru zapisane, vedno pred očmi imel. Skušno leto je pričel s veliko gorečnostjo in u njej je ostal do konca. Če so ga drugi nagovarjali, da bi se toliko ne gnal, je rekel: „Oh ne braniti mi, u Gospodovem vinogradu delati, zakaj jaz sim pozno pričel. Vi ste ob cvetu svoje starosti vstopili; jaz pa sim svoje perve leta neumnemu svetu daroval. Za to se spodobi, da si toliko nemarno zapravljeniga časa popraviti prizadevam.“ Ko je obljube storil, se u začeti gorečnosti ni nič ohladil, ampak si je je s mnogimi molitvami, premišljavami in pokorili še bolj vnemal. Ko se je božjih vednosti izučil, je kakor pridgar veliko opravil u spreobračanju krivovercov in terdovratnih grešnikov. U Feldkirhu je od hude kuge bolnim bojakom cesarske vojske tako ljubeznivo in zvesto stregel, do celo krivoverci sami njegove pobožne gorečnosti niso prehvaliti mogli. Kder koli je bil, si je prizadeval, grešnike k pokori nagniti, ker jim je pred

oči stavil zdaj nebeško veselje, zdaj božjo kazen (strajfengo) ktera je tudi pogostoma prišla. Enkrat ga je častnik (oficir) na konju srečal, kteriga še nikoli ni videl. Pred tem je obstal, ga stermo gledal in govoril: „Moj prijatel! vi ste že toliko časa preklinanju in bogokletju podverženi, in si še nikdar niste prizadeli, se poboljšati. To je poslednji opomin, kteri vam pride od Boga skoz moje usta. Poboljšajte se brez odloga, in se varujte te grozne pregrehe; drugači si bote božjo kazen skorej izkusili. S mečem bote preboden in tako u večnost porinjeni.“ Častnik se je temu preroku sicer posmehoval, pa le skorej je občutil resničnost njegovih besed; zapletel se je u dvoboj, u kterem je res preboden bil, in brez znamenja pokore umerl. Leta 1622 je bil sv. Fideli še s devetimi drugimi za apostolskega poslanstvenika (misionarja) izvoljen in u Riske kraje poslan, da bi se ondi močnemu razširjanju krivoverstva ustavil in katoličane u pravi véri poterdil. K temu velikemu delu se je nekoliko dni s duhovnimi vajami pripravljal, je tudi pred svojim odhodom u Feldkirhu rekel, da ga več nazaj ne bo, temuč da ga krivoverci umorili bodo. Na praznik svetih treh kraljev je u Risu svojo poslanstvo (mision) začel. Pridgoval je s apostolsko serčnostjo in zravno prav apostolsko živel, da so ga tudi sovražniki svete vére visoko častili. Bog je blagoslovil delo svojega zvestiga služevnika. Toliko Hugenotov ali Kalvincov se je spreobračalo, da so se njih duhovni bali, da bi se kde ves njihov razkol (krivoverstvo) ne razgubil. Zato so sklenuli, sv. Fidela iz poti spraviti. Neki katoličan, ki je to zvedel, je šel k svetniku in ga vprašal, kaj misli storiti, ko bi ga krivoverci neprevedoma napadli in ubili? „Ravno to bi storil,“ je odgovoril, „kar je toliko mučenikov iz ljubezni do svojega Zveličarja in pravega evangelia storilo. To si štejem za naj večo milost božjo.“ Kmalo po tem je bil apostolski mož u Sevis na pridgovanje povabljen. Privolil je; ker mu je pa smert od Boga že razodeta bila, se je pred svojim odhodam spovedal, sv. mašo bral, pridgal in vse k stanovitnosti opomnul. Potler je rekel svojim tovaršem s razumnimi besedami: „U Sevis grem, da ondi svoj tek dokončam.“ 24. malotravna je taj prišel in ročno na predižnico šel. Na njej je bral te besede s velikimi čerkami zapisane: „Danes boš še pridgval in poslej ne več.“ Tega se celo nič ni ustrašil, ampak je svojo pridgo s predrekom pričel: „En Bog, en Gospod,

ena véra, en kerst.“ Med pridgoj je zakričal en krivoverec: „Ne dalje, ti prederznež!“ je tudi s pukšoj na sv. moža vstrelil, pa ga ni zadel. Kmalo se je mnogo orožja u cerkvi vidilo in se divje vrešanje pričejočih krivovernikov čulo.

Svetnik se je bal, da bi u cerkvi med katoličani in krivoverci kervav boj ne vstal; zato je iz predižnice šel, pred altarjem nekoliko časa pomolil, in brez strahu iz cerkve skoz žagred (sakristio). Pa ko je bil le nekoliko stopinj postopil, je blizo dvajset oboroženih Hugenotov priderlo, kteri so ga strašno preklinjali, in mu naj grozovitnejšo smert grozili, ako se na mestu rimski véri ne odpové. Odgovoril je s veselim obličjem: „Ljubi bratje! jaz nisem k vam prišel, da bi krivo véro sprijel, ampak da bi vas prave naučil.“ Zdaj so na njega planili. Svetnik je na svoje kolena padel in naj svetejši imena Jezus in Maria klical. Krivoverec je dvakrat mahnul in mu s mečem glavo odsekal; drugi so s sulicami njegovo telo prebadali; drugi so po njem s lesenimi kiji, ki so s železnimi erti (špicami) okovani bili, mlatili; drugi so ga s meči in s drugim orožjem sekali. S enoj besedoj, k čemur koli je hudičeva grozovitnost te krivoverce napeljala, to so mu storili. Celó že mertvimu truplu niso zanesli. S nogami so ga teptali in po njem skakali, kakor da bi bili Bog vé kaj imenitnega opravili. „Glejte! tu je taisti, ko nas je vse u papeževce spreoberniti in našo véro pokončati hotel:“ so eden drugemu pravili. Ta častita muka (martra) se je zgodila u letu 1622. U pretečenem osemnajstem veku je bil zvesti služevnik božji u število zveličanih in od Benedikta XIV. u število svetih mučenikov postavlen. Veliko je čudežev, kojih je Bog na prošnjo svojega slavnega mučenika storil.

Nauk in posnema.

1. Sv. Fideli je svojo gorečost u službi božji ob vstopu u duhovski red podvojil, ker se je spomnil, da je pozno jel Bogu služiti. More da si tudi ti pozno jel Boga spoznavati in mu služiti? Zato pa moraš svojo gorečost u božji službi podvojiti in si prizadevati, da dostaviš in popraviš, kar si zamudil. Delavci u vinogradu, ko so še le ob ednajstih delati začeli, so po svoji gorečosti dostavili, kar so popred zamudili, in tako so tudi denar prijeli, kakor drugi, ki so dalje delali. Tako tudi ti stori, ako si pozno u službo božjo stopil. Kaj pa je storiti, če še morebiti celo nisi začel Bogu služiti? Nič drugega, kakor da še danes svoj greh

objočeš in še danes začneš ga popravljati. Danes še, ker ne véš, kako dolgo boš še čas imel Bogu služiti in za svoje zveličanje skerbeti. „Pride noč,“ pravi Kristus, „kedar ne bo nikdor več kaj storiti mogel,“ naimer za svoje zveličanje. Kedaj ta noč pride, ne vemo. Kdor premisli, da za celo večnost gre, ne zamudi ne ene ure več. „Storimo dobro,“ pravi sv. apostol, „dokler vtegnemo.“ Zdaj še imaš čas; dokle še ti terpi, ne vem. Morebiti, da bo skorej pri kraju. Zato se primi dela. Še danes začni, Gospod Bogu s vsoj gorečnostjo služiti.

2. Fideli si je pomen svojega imena in opomin svojega vodnika, alj marveč sv. pisma samega močno k sercu vzel: „Bodi zvest do smerti.“ Zato je ostal Bogu zvest in u dobrem stanoviten do konca. Koliko si ti Gospod Bogu pri sv. kerstu obljubil? Koliko pri tolikih storjenih spovedih? Koliko u svoji bolezni alj pri drugih okolšinah? Ali si pa Bogu tudi zvest ostal? Ali si svoje obete dopolnil, ali svoje tolikokrat ponovljene sklepe deržal? Oh! sramuj se pred svojim Bogam, če se spomniš, kako si proti njemu ravnal. Ti človeka čertiš, ako ti kaj obeča, pa obeta ne deržiš. Ali veliki Bog nimá velikoveč uzroka na te merzeti in te čerteti, ker skorej ničesar od vsega nisi deržal, kar si mu tolikokrat in tako močno obljubil? Prosi danes Boga ponižno za odpušanje zavoljo krivice, ko si mu jo po svoji nezvestobi storil. Zanaprej pa si prizadevaj, svoje obljube in svoje sklepe bolj deržati, drugači nimaš krone večnega zveličanja upati, kajti pisano stoji: „Bodi zvest do smerti, in dal ti bom krono živlenja.“ In sv. Bernard pravi: „Da se človek zveliča, mora dobro, kar je obljubil, zvesto deržati in dopolniti.“

Molitva.

Božji začetnik naše sv. cerkve, varuj in povišuj k našemu zveličanju to svojo napravo; razsvetuj ločene od nje, da, svojo zmoto spoznavši, se k resnici nazaj vernejo; vterdi pa tudi nas proti vsem zapeljavam grešnega sveta, in nas varno vodi k našemu cilu, k večnemu združenju s teboj, našim zveličarjem. Amen.

XXVII. Dan aprila ali malotravna.

Sveta Cita, devica, dekla.

Sv. Cita, popoln izgled za vse posle, je bila blizo mesta Luka u Laškem na kmetih od vbogih starišev rojena; pa zrejena je bila pobožno. S dvanajstimi leti je jela u Luki u hiši plemenitega gospoda Fatinelia služiti, ktera je celo blizo cerkve sv. Frigidiana bila. Preden so drugi zjutrej vstali, je

ona že molila in je pri sv. maši s vso pobožnostjo bila; poslej je šla na delo. U osem in štiridesetih letih njejne službe je ni nikdor ne ene četverti ure lene brez dela videl. Pravila je: Posebne lastnosti keršanske dekle so strah božji, pokoršina, zvestoba in veselje k delu. In vse te je ona popolnoma imela. Kar so ljudje nad njoj posebno občudovali, je bilo, da je bila pri svojem delu vedno vesela in dobre volje, nikdar pa merzljiva, nevoljna, in da je svoji gospodi vselej pri vseh tudi naj težavnejših rečeh brez vsega besedovanja pokorna bila. Čas, ki ji je od dela ostal, je vsakokrat s molitvami in s duhovnim branjem prebavila; med delom je kaj lepih kratkih molitvic prevzdihovala. Nikoli nje ni bilo u posvetnih družbah zlasti pri drugem spolu videti; nikdar na plesu alj pri takih nevarnih dobrih voljah. Svojo molitvo pa je toliko pobožno opravljala, da so jo večkrat celo zamakneno in s obilnimi solzami oblito najšli. Proti svojemu životu je bila prav ojstra. S dlačnimi vervmi je bila tako terdno prepasana, da so ji u meso derle in velike bolečine delale. Po noči je na kaki terdi deski alj na golih tleh le kratko počivala. Postila se je celo leto, večdel ob vodi in kruhu. Svoj vsakdajni živež, kteri ji je od gospode odločen bil, je s pripušenjem med vboge razdelila, do kterih je jako vsmilenega serca bila. Svoje letno plačilo je izvečega med potrebne razdarovala. Kar koli je od svoje gospode le izprositi mogla, je njim dala.

Bog je tudi s mnogimi čudeži pokazal, kako prijetno da mu je keršansko vsmiljenje svoje služevnice. Neki vbožec jo je za vina prosil; ni ga kaplje imela, pa vendar je posodo vzela, šla k studencu, vode nalila, in ta je bila mahoma u naj bolje vino spreobernena. Zernje u žitnicah, moka u škrinjah, od česar ji je gospoda vbogim deliti dovolila, se je čudežno množila. Sveto noč, ko je k polnočnicam šla, ji je njejni gospodin rekel, da bi zavoljo hudega mraza njegov kožuh oblekla. Oblekla ga je res, ko pa je u cerkvi nekega vbožca od mraza trepetati videla, mu ga je ponudila, s opomenkom, da ji ga po božji službi nazaj odrajta. Božja sluzba je minila, pa vbožca ni bilo nikder videti. Tako je sv. Cita morala brez kožuha domu iti. Gospodar, ko je to zvedel, jo je ojstro pokregal. Ob poldne, ko so k obedu šli, se je vbožec na stopnicah prikazal in kožuh prinesel, se je lepo zahvalil in zginil pričo gospodarja, pa mu u serci nedopovedljivo razveseljenje zapustil, kar mu je pogon dalo, čednost svoje sv. dekle še bolje obrajtati.

Izpervega je ta sv. dekla zavoljo svoje tihote, pohlevnosti in pobožnosti od svojih tovaršev in tovaršic zlo veliko prestati imela. Imeli so jo za bedačo (trepo) in zasmehovali, jo celo pri gospodi mnogih pregreškov dolžili, ktera ji je za tega voljo tudi hudo zadevala. Ona pa je vse s čudovitno poterpljivostjo ponašala, se u svoji pobožnosti ni motiti pustila in je bila proti svojim preganjavcom vsa prijazna; tako si je nazadnje jih serce pridobila in zdaj priložnost imela, jih od mnogih pregreh vračati, in k molitvi, k zvestobi u službi, k poslušanju besede božje in k pogostemu prijemanju sv. zakramentov napeljavati. Nikoli se nad njoj ni kak serd opazil, razun če se je kdo podstopil, pričo nje kaj čistosti zopernega ziniti; zakaj to angelsko čednost je črez vse ljubila in skerbno varovala. Ob naj veči poletni vročini, ko ji je lice zavoljo težkega dela s putom polito bilo, vendar svojemu telesu ni hotla ne naj majnšega hladila privošiti, da bi si vsej zavratnik razvezala, ker se ji je tako razgaljenje nespodobno zdelo. Prederznega mladenča, ki se je hotel podstopiti, jo poljubiti, je tako ojstro zavernila, da si ni več upal kaj takega poskusiti.

Tako je živela sv. Cita do šestdesetiga leta, kterih je osem in štirideset let pri eni gospodi preslužila; vendar nad svojim stanom ni nikdar tožila, alj le nekaj pogondrala. Gospoda jo je u njeni starosti sicer vsega dela oprostiti hotla; pa ona je hotla do konca delati iz ljubezni do Boga, kir jo je na zadnje kakor svojo zvesto služevnico k večnimu plačilu poklical. Poslal ji je lehko merzlico, ktero je pa kmalo za napovednico svoje smerti spoznala, in se je na njo po pobožni prijemi sv. zakramentov dobro, kar je naj bol mogla, pripravljala. Ne dolgo po tem se je vsa vesela med naj slajšimi občutki ljubezni do Boga leta 1272 ločila. Ob uri njejne smerti se je več časa nad hišoj, kder je umerla, svetla zvezda videla. Otročiči u mestu so skorej iz vseh ulic k ti hiši tekli in na glas klicali: „Sv. Cita je umerla, hitro tecimo jo gledat.“ Njeno sv. telo je bilo u cerkvi sv. Frigidiana s velikimi častmi hranjeno. Leta 1580 so jo še nesperhneto najšli in u drago rako dali. Po mnogih čudežih, ki so se na klicanje sv. Cite zgodili, ostane slava te sv. dekle na svetu u večnem spominu.

Nauk in posnema.

1. Cita, hči vbogega kmeta, se u svojem pred posvetnimi očmi nizkem in zaničljivem stanu zveliča, ker je u njem po svojem poklicu živela. Naj bi se vsi iz tega učili, da se človek ne samo u samostanih (kloštrih) in pušavah, temuč tudi u svetu, bodi si stana še toliko zaničljivega, lehko zveliča in posveti. Le samo tega je treba, da u njem pobožno živi. K temu je posebno potrebno, da je s stanom, ko ga je Bog u njega postavil, zadovoljen. Vsi ne morejo veliki gospodje in gospé, uredniki ali mestčani biti; tudi posli, hlapci in dekle, kmeti in težaki morajo biti. Bog stanove razdeljuje, kakor vé, da je vsakemu k zveličanju. Ako te je Bog u stan postavil, kteriga si ne moreš več premeniti, bodi u njem miren in zadovoljen. Ne bodi drugim nevošljiv, ne želji si od Boga u drug stan postavljen biti; ne mermraj in se ne toži; ampak u skerb si vzemi, u njem pobožno živeti. Bere se od Ganfreda, pobožnega duhovnika u samostanu sv. Bernarda, da se je škofistva u Dorniku, ktero mu je papež sam podeliti hotel, ponižno branil. Po svojej smerti se je nekomu svojih prijatljev prikazal in mu rekel: „Jaz sim zveličan; ko bi pa bil iz števila škofov, bi bil zdaj iz števila pogubljencev.“ Ne dvomim, da bi jih mnogo, ki so u kakem nizkem stanu živeli, pa so pobožni bili in se zveličali, sam od sebe ravno tako govorili, ko bi se nam prikazati smeli. Ako bi mi bili u imenitnem stanu bili, bi zdaj bili u kraju pogubljenih. Bodi tedaj vsak u svojem stanu zadovoljen, če se mu še toliko nizek zdi. Ložej bode u njem zveličan, kakor u kterem drugem, kir je pred svetom viši in imenitnejši.

2. Sv. Cita ni nikake nespodobne besede terpela; se je nesramožljivega razgalenja tudi ob naj veči vročini celo varovala; se je tistemu, ko jo je hotel poljubiti, serčno uperla. Te tri reči so gotovo znamenje, koliko da je sv. Cita angelsko čednost čistosti ljubila in koliko skerbno da si jo je varovala. Kdor u svojem stanu pobožno živeti in zveličan biti hoče, temu rečem, kar je Kristus pismoučenimu rekel: „Pojdi in stori ravno tako.“

Tukaj je priložnost, razun rečeniga še iz življenja sv. Cite posebne nauke za hlapce in dekle in za vse služevnike sploh postaviti. Sv. Cita je zares u vsem svojem djanju in nehanju izversten izgled čednosti in svetosti za vse služevne. Jaz bi si želel, da bi vsi njejno življenje vedno pred očmi imeli, in jo u vsem posnemali. Pred vsem drugim bi imeli na sledeče gledati. Sv. Cita ostane 48 let pri eni gospodi u službi; ne leta iz malih uzrokov iz ene službe u drugo; je zadovoljna s svojim stanom, ne mermra nikdar nad njim, se ga ne želji iz lenobe alj po nepremišljenim zakonu znebiti; služi zvesto, je svoji gospodi pokorna, pri delu vselej marljiva, skerbna in dobre volje, nikdar nevoljna, ne gondrava; tudi noče brez nja biti, temuč do konca u službi ostati. Kar ji od dela časa ostane, ga ne trati s lenuhovanjem, ampak ga k molitvi

in duhovnemu branju obrača; nikoli ne hodi k posvetnim, veliko majn k nevarnim dobrim voljam alj veselicam, na plese itd. Varuje si svojo čistost skerbno in serčno; je smilečna do vbogih, pa ojstra do sebe in poterpežljiva u preganjanju. Od svoje pobožnosti se ne da ne po zasmehovanju, ne po zasramovanju, ne po krivičnih tožbah odverniti.

3. Sv. Cita je rekla, da so naj imenitnejše lastnosti dekle strah božji, pokoršina, zvestoba in delavnost. K tem rečem je posel gotovo u svoji vesti zavezan. Boga se mora bati in sicer bolj kakor svoje gospode in soposlov; zato ne smé nikdar, da bi se svoji gospodi alj svojim soposlom prikupil, Boga razžaliti alj k timu, kar je grešno, pomagati. Poleg četerte zapovedi je dolžen, svoje gospodarje in gospodinje spoštovati in jim u vsem, kar ni grešno, pokoren biti. Ako ji ni pokoren, če ji dolžnega spoštovanja ne skazuje, če jo zaničuje, gerdi in zasramuje, ako ji beseduje in kljubuje, alj če se podstopi, jo kleti in izdavati, kakor se večkrat zgodi, se pregreši in včasih tudi smertno. Dolžen je, naloženo delo zvesto opravljati, kar se mu izroči in zaupa, si lepo u skerb jemati, in po vkazu na gospodin dobiček povsodi gledati; zakaj zavoljo tega ima hrano in plačo. Ako je po svoji lenobi svoji gospodi na kvar, če svoje dela nezvesto in nemarno opravlja, če več časa s postopanjem potrati, se pregreši in svoji gospodi zaslуž krade. Posel mora zlasti svoji gospodi zvest biti u vseh rečeh. To dolžnost jih, današni dan, Bogu bodi potoženo! zlo veliko u nemar puša. Ukanjujejo svojo gospodo, kder jo le morejo; izmikajo, zdaj dnarje, zdaj drugo blago; zdaj vzemejo na enkrat precej kake reči, zdaj je le po trohah, nosijo naskrivnem vino iz kleti, jedi iz kuhinje in jo povžijejo s soposli, alj jo drugim zvunej hiše davajo. Drugi se lotijo tudi zernja u žitnicah, oblačil in platna po škrinjah. Drugi molčijo, kedar bi jo vendar ustaviti in gospodi razodeti imeli. In kar je naj huje, si nekteri tega celo za greh ne štejejo in ne mislijo ne na popravo ne na povračilo tega, kar so pojemali. Vsi pa imajo vedeti, da po svoji nezvestobi, kakoršnje koli se krivi delajo, smertno grešé in se lehko večno pogubé; zakaj njih nezvestoba je tatvina, ktera je u sedmi zapovedi prepovedana. Vedeti imajo, da so kakor tatje, pred Bogom dolžni, to popraviti in dostaviti, kar so pokvarili alj ukradli. Izgovori, ktere imajo in s njimi svojo krivico pravičijo, veljajo ravno tako malo pri Bogu, kakor izgovori drugih tatov. Verh tega si že tudi na svetu delajo zaničevanje, zadrege, nadlogo in nesrečo. Zveste služevnike vse rado ima, dokler so nezvesti čerteni in zaničevani. Kar zvest posel s svojim putom nabere, je od Boga blagoslovljeno in se množi pod rokoj; kar pa nezvest posel spravi, nima teka, ker ni od Boga blagoslovljeno. Vsakdajna skušnja kaže, da se to nevidoma samo žre in troši, kar tak posel tudi po pravici pripravlja. Zato si imajo vsi posli, kteri nočejo u časno in večno nesrečo zagaziti, u skerb vzeti, da se tudi naj majnše krivičnosti u svoji službi obvarujejo. Kdor se pa spomni, da se je popred u ti reči pregrešil, prosi umnega spovednika za nauk in svet,

kaj ima zovoljo povračila storiti; zakaj ta reč je veliko imenitnejša, kakor se misli; in ne brez vzroka se je bati, da bo marsikteri zavoljo nje vekoma pogubljen. Bog daj, da bi si vsi posli, hlapci in dekle in sploh vsi služevni ti nauk k sercu vzeli in po njem svoje življenje ravnali.

4. K temu bo veliko pomagalo, če si sledeče besede sv. Paula dobro premislijo. U listu na svojega učenca Tita je pisal: „Opominaj hlapce, da imajo svojim gospodarjem podložni in u vsih rečih prijetni biti; da jim zoper ne besedujejo, nič ne izmikajo, ampak da so u vsem zvesti.“ U teh besedah so naj imenitnejše dolžnosti poslov zapopadene. Na drugem mesti piše: „Vi hlapci, bodite pokorni svojim telesnim gospodam s strahom in trepetanjem, u prostosti svojega serca, ravno kakor Kristusu; ne da bi le na oko služevniki bili, kteri ljudem dopasti hočejo, ampak kakor hlapci Kristusovi, kteri voljo božjo iz serca storijo, in s dobro voljo služijo kakor Gospodu, in ne kakor ljudem, ker vedo, do bo vsak, kar dobrega stori, bodi si hlapec ali svoboden človek, za to pri Gospodu plačilo prijel.“ Pervič si tukaj zapomni, da ima posel s spodobno spoštljivostjo, prostostjo in dobro voljo, pa ne posiloma ali le na videž služiti. Drugič, da ima svoji gospodi iz ljubezni do Boga in sicer tako služiti in ji pokoren biti, kakor da bi Kristusu Gospodu samemu služil. Kdor se tega derži, temu se ne bo nikoli nič namerilo, česar bi rad in s veseljem ne opravljal. Zakaj, ali nima človek vse iz ljubezni do Boga s veseljem storiti in preterpeti? Zadnjič pravi apostol, da bo Bog sam zvestiga, pokornega in pobožnega hlapca plačal. Kolika tolažba za bogaboječiga posla! Mnogo gospodov ne spozna zveste službe svojih poslov; jih kakor se spodobi, ne plačujejo, njim celó večkrat brez pravičnih uzrokov zasluženo plačilo pritergujejo. Če se tebi to zgodi, moj kristian! nikar ne obupaj, če le svojo službo zvesto in iz ljubezni do Boga opravljaš; Gospod Bog bo ti jo nekdaj sam obilno plačal.

Molitva.

O da bi pač tudi jaz vbožce prav ljubil, ker Bog hoče, da jih ljubimo! Naj bi tudi jaz zvest hlapec (dekla) Gospodov bil! Prosi tedaj za me, sv. devica Cita, da mi, kedar noč mojega življenja pride, Jezus in Maria u mojih smertnih težavah pomagata, in me u večno življenje peljata! Amen.

XXVIII. Dan aprila ali malotravna.

Sveta Teodora, devica, mučenica.

Denašni dan se spomin sv. Teodore, device in mučenice, ktera je u Aleksandrii rojena bila, in sv. Didima ob-

haja. Teodora si je že u svojih pervih letih Kristusa Gospoda za svojega ženina izvolila, in mu svojo deviško čistost po obljubi u dar prinesla. Eden mestnih višakov si jo je u zakon svatoval; ker pa je sopern odgovor dobil, je svojo ljubezen u hudo sovraštvo spremenil, in jo je pri poglavarju zatožil, da je kerščenica. Ti jo je ukazal pred se poklicati, in ji je velel brez pomude ali malikom darovati, ali se u občinski kurvarnici nastaniti. Teodora, ktera je terdno sklenila, ne Kristusove vere ne deviške čistosti zgubiti, je nad toj ponudboj ostermela, svoje oči proti nebesam vperla in s velikim zaupanjem zaupila: „O Bog! ki si sramožljivi Suzani njejno čistost tako čudežno obaroval; ki si tudi tri mladenče u sredi ognja brez kvara ohranil — pridi mi na pomoč.“ Med tem vpitjem so čisto devico po sili u nesramno hišo vlekli. Kakor hitro je bila ondi u neko izbo (sobo) pripeljana, je kmalo nekoliko nesramnežev prišlo, da bi se ji približali. Pred vsemi drugimi pa je k njej kerščanski vojšak priderl, po imeni Didim, in ko se ga je čista devica prestrašila, je k nji govoril: „Ne boj se! jaz ne pridem, ti tvoje čistosti skrunit, ampak jo varovat. Daj mi svoje oblačila, in vzemi moje. U mojih lehko varno izideš in se tako nevaršini, svojo čistost zgubiti, ugeneš. U tvojih bom pak jaz tako dolgo tukaj ostal, dokler se ne otmeš.“ Teodora je to ponudbo s čudovanjem poslušala, in skorej vendar ni upala, ker jo je skerbelo, da bi utegnila zvi-

jača biti. Ker pa je Didim pri svoji veri terdil, je zlo rada storila, kar ji je Didim svetoval. Tedaj sta si brez odlaganja oblačila spremenila. Teodora je šla kakor vojšak preoblečena iz sobe, in Didim je notri ostal. Ni bilo vsega dolgo, kar neki nečistnik pride, si svoje brezbožne želje s Teodoroj nasitit. Alj Didim mu je dokazal, da Teodore ni več tukaj, akoravno še je njejna obleka na njegovem životu. Ta dogodba je bila mahoma poglavarju povedana, kteri je ukazal: Didim ima namesto Teodore na moriše peljan in ob glavo djan biti. Didimu se ni moglo nič veselejšega oznaniti kakor ti ukaz, ker je že davno serčno željel, za Kristusovo véro umreti. S veseljem je šel na odločeno mesto (toriše). Ko pa je Teodora to zvedila, je na ravnost taj hitela in ni pustila, da bi on namesto nje umerl. „Jaz sim," je rekla, „gotova, za Kristusa umreti. Jaz te nisim najela, da bi me ti u terplenju in smerti namestil, ampak, da bi mi mojo čistost obvaroval." Didim je nasproti rekel: „Smertna obsodba je le nad menoj izrečena, in tega sim rad, in vesel umerjem." Teodora ni hotla nehati, ampak je še mnogo dokladala, pokazati, da ima ona, pa ne on, umreti; alj tudi Didim ni hotel odstopiti, ampak si mučeniško krono osvojiti. Ti čudni prepir se je godil med naj večim čudovanjem gledavcov, in je tak dolgo terpel, dokler ga ni poglavar Eustrati zvedel, ki je vkazal, sv. Didima in sv. Teodoro ob glavo djati. Povelenje se je brez pomude izveršilo, in tako sta oba, kar sta si željela, mučeniško krono dosegla. Teodora je dvojno srečo občutila, ker je kakor neoskrunjena devica in mučenica umerla.

Nauk in posnema.

1. Sv. Didim se je svojega živlenja tvegal in je Teodori, ko je u nevarnosti bila na pomoč hitel. Sv. Teodora je u naj veči nevaršini, svojo čistost zgubiti, k Bogu vpila in je bila čudežno rešena. Ali tudi ti ne moreš brez strahu, svoje živlenje zgubiti, komu na pomoč hiteti, kterega u nevarnosti njegovega večnega zveličanja vidiš? Zakaj pomišljuješ, zakaj se mudiš, to storiti? Veča ko je nevarnost, tolkajn bolj hiti, da draga, s Kristusovo kervjo odkupljena duša se na večno ne pogubi. Za to bo ti nekdaj u večnosti hvalo dajala. Če si pa sam u nevaršini, grešiti, in tako svojo večno zveličanje zgubiti, se ji hitro ugeni, ako moreš. Če pa ne moreš, kliči

Boga s velikim zaupanjem na pomoč, in se serčno vojskuj. Bog ti bo pomagal in te otel, ko bi tudi čudeža trebalo. Taisti Bog, ki je nekdaj tri tovarše preroka Daniela na sredi ognja brez kvara ohranil, bo tudi tebe u naj veči sili padca obvaroval. Gorje pa tebi! ako si nevaršine sam išeš, se u nevarnosti radovoljno mudiš, tudi opominanju svojega spovednika kljubješ, alj ako se u nji serčno ne vojskuješ. Upaš morebiti, da se u taki nevaršini vendar greha obvaruješ, pa čuj, kaj sv. Ciprian piše: „Kdor je sam rad blizo nevaršine, ne bo dolgo u varnosti. Nikdor, ki se sam u vražje vervi zamota, ne bode vragu ušel.“ — „Vražja je zmota in slepota, če méniš, da si greha prost, dokler si vendar u nevarnosti grešiti.“

2. Ravno taka je zmota, če si misliš, da je zadosti, če u takih okolšinah Boga na pomoč kličeš, ktere ti tudi odrekel ne bo. Zakaj sv. Auguštin resnico govori: „Kdor se nevaršine ne ogiblje, ako lehko; Boga veliko bolj skuša, kakor da bi na njega zaupal.“ Boga skuša, ker njegove pomoči drugači iše, kakor ima, alj ker tega ne stori, kar Bog tirja. Hočeš tedaj padca u smertne pregrehe in večnega pogubljenja samega prost in varen biti, se vedoma ne podaj u grešno priložnost; če si pa u njej, ujidi ji, kakor hitro moreš. Ako se sam rad u njo podaš, alj sam rad u njej ostaneš, je znamenje, da nevarnost ljubiš. Kaj pa od tega sv. pismo govori? „Kdor nevarnost ljubi, bo u njej konec vzel.“ Dobro si zapomni! ne reče se, kdor je u nevarnosti; zakaj marsikdo lehko zoper svojo voljo u njo zajde alj u njej teči. „Kdor jo ljubi,“ to je, kdor se vedoma u njo poda, alj sam rad u njej ostane, „bo konec vzel.“

Molitva.

Sveti Bog! le samo ti nas čez naše lastne slabosti in pohujševanje tega sveta vzdigniti zamoreš! Daj nam svete želje po naj rahlejši vseh čednosti, po čistosti, da jo ne sami u sebi, ne u drugih kvarimo, ampak s temi, ki so čistega serca, tvojega gledanja na veke vredni postanemo, po izgledu in prošnji sv. Teodore. Amen.

XXIX. Dan aprila ali malotravna.

Sveti Peter, mašnik in mučenik.

S pravo apostolsko gorečnostjo od Boga obdarovan sv. Peter je bil u Veroni od manihejskih starišev leta 1205 rojen. Že od svojih detečjih dni je studenje (merzenje) nad arianskim in manihejskim ukom kazal, se ga ni hotel učiti,

ne se s otrokom, ktiri ni bil katolšk, družiti. Starši so ga u katolško učivnico (šolo) poslali, ker tukaj druge ni bilo. U tej se je kmalo naučil ne samo brati in pisati, ampak tudi katolških verskih členov. Ko je, sedem let star, enkrat ravno iz učivnice šel, ga je srečal njegov stric, manihejec, in ga je prašal, kaj se je naučil. Petrek je odgovoril: „Apostolske vere: verujem u Boga Očeta, vsegamogočnega stvarnika nebes in zemlje.“ Sram te bodi! je rekel brezbožni stric, to ni prav. Ni Bog stvarnik zemlje, ampak hudič. Peter se brezbožnemu kletju svojega strica ni dal zmotiti, temuč je ponovil pervi člen vere, in je brez strahú še tudi druge pristavil. Stric serda ves ljut, je k očetu hitel mu povedat, kar se je zgodilo in ga opomnil, da Petra u katolško šolo več ne dava. Oče se je za to malo zmenil, in striceviga opomina ni poslušal, temuč je poznej Petra u Bolonio poslal, da bi se ondi popolnoma izučil. Tu je imel Peter priliko, se po branju katolških bukev katolške vere celo naučiti, in se u njej uterditi, kar je Peter tudi zvesto veršil. Ravno u tem mestu je slavnega redovnega vstanovnika, sv. Dominika spoznal, ki je tukaj prebival. Od tega si je po dobrem premišljenju klečé sprosil, u novo vstanovljeni red sprijet biti. Njegova prošnja je bila uslišana, in Peter se je s toliko gorečnostjo za duhovnoj popolnostjo gnal, da je bil u kratkem času izveršen izgled vseh čednosti. Ko se je izučil in mešnikovsko posvečenje prijel, je bil za pridgarja postavlen. Pridgoval pa je s toliko slavoj in s tolikim tekom, da je kakor apostol po vsem Laškem slul.

Med tem je Gospod Bog, da bi zasluge svojega svetega služevnika pomnožil, nad njega hudo boleče ogovarjanje pripustil. Peter je bil u Komi u svojem samostanu, po svojej navadi ravno pri molitvi. Tu so se mu prikazale tri sv. device in mučenice, ktere je zavoljo njihove deviške čistosti posebno ljubil, in vsak dan častil: sv. Neža, sv. Katarina in sv. Cecilia. Te so se s njim celo razumljivo menile, kakor človek s človekom. Nek sobrat je, mimo njegove sobice gredé, to pogovarjanje čul, in tudi razločil, da je ženski glas; šel je tedaj k predniku in rekel, da je Peter ženske u svojo sobo spustil in se s njimi zgovarja. Oče prior (prednik) je to za naj veče pohujšanje vzel, Petra k sebi poklical in ga pričo drugih k odgovoru prisilil. Peter iz ponižnosti od Boga si skazane milosti ni hotel razodeti, ampak je na kolena padel in rekel: „Grešnik sim in k vsakej kazni pripravljen.“ Te besede so se za poterjenje tega,

kar je brat povedel, vzele, in Peter je bil hitro u drug samostan poslan, kder kakor u zaporu, ni smel ne na leco (kancelj) ne u družtvo k drugim ljudem. Nedolžni mož je kazen molčé sprijel, ter jo voljno in upajé terpel, da bo že Bog njegovo nedolžnost razkril. Ko pa je tako veliko mesecov preteklo, mu je jelo serce upadati; pokleknil je enkrat u cirkvi pred božjim razpelom (bridko martroj) in križanemu tako tožil: „Ljubi Jezus! ali ne veš, da sem nedolžen. Zakaj me pustiš tako dolgo terpeti? Zakaj ne razodeneš moje nedolžnosti? Saj se nisim nič zadolžil. Saj ti je vse znano.“ Na te besede je od podobe ti glas slišal: „In u čem sim se jaz zadolžil, moj Peter, da so me na križ pribili? Ne obupaj. Uči se od mene poterpežljivosti u svojem križu, kterega ni k mojemu primeriti.“ Po tem ga je sramež polil, pa ga tudi kmalo znotrajno potolaženje napolnilo, tako da si ni nič drugega več željel, kakor iz ljubezni do Kristusa še dalej terpeti. Slednič je Bog razodel nedolžnost sv. moža, in njegovi redovni bratji so ga visoko častili; so ga tudi sopet u poprejšni samostan poslali, kder je drugič za predigarja bil. Od tega časa je po različnih mestih in deželah do svoje smerti pridgval. Veliko tisuč grešnikov je pripravil k pokori, in še več krivovercev, kterim je u očitnem pregovarjanju njihove zmote dokazal in jih nagnil, pravo vero sprijeti.

Satan ni mogel tolike zgube duš prestati, zato si je prizadeval svetnika skušati, in ga je trapil noč in dan s naj hujšimi zmotnjavami zoper vero. Peter se je po svoji moči krepko branil, in je, kakor pri vsih drugih priložnostih, k Materi božji pribežal, s ponižno prošnjo, da bi ga teh skušnjav rešila. Ko je enkrat tako molil, je iz podobe deviške Matere slišal ravno te besede, ko jih je nekdaj Kristus k sv. Petru govoril: „Molila sim za te, Peter! da tvoja vera ne omaga; in ti poterdi svoje brate.“ Nagloma je bil prost vsih zmotnjav, in je nanovo jel se za cerkvo božjo truditi, k veliki sreči duš. Bog mu je k temu podelil dar čudeže delati, prihodne reči prerokovati, in celo misli ljudi spoznati. Veliko listov bi zadosti ne bilo, da bi se število čudežev in prerokovanj naštelo. Krivoverci so iz hudobnosti in praznovernosti čudeže za sleparstvo izklicali. Da bi se to verjetnoje napravilo, se je eden izmed njih bolen naredil, po nasvetovanju drugih, je dal sv. Petru k sebi priti in ga je za svoje zdravje prosil. Peter od Boga raz-

svetlen, je tako k njemu govoril: „Jezus Kristus, kterega po katolški veri pridgujem, ti sopet zdravje daj, ako si res bolen; če pa me hočeš ukaniti, ti daj, da resnično zboliš.“ Na mesti je hudobneža vročinska merzlica prejela, in strašno hudo imela. Spoznal je svojo hudobnost in je sv. moža za odpušanje prosil. On se ga je usmilil, ga ozdravil in tako k pravi veri spreobernil.

Ko je tedaj apostolski mož dolgo let prepridgoval, mu je Bog njegov prihodni konec razodel in sicer tak, kakoršnega si je vedno željel, namreč, da bo za Kristusove vere voljo svojo kerv prelil. U pridgi, ko jo je u Milani imel, je očitno rekel: „Vem, da so krivoverci veliko dnarjev na moje življenje postavili. Skrivne ubijavce so že najeli. Vedeti pa imajo, da me ne morejo srečnejšega storiti, kakor če mi priložnost ponudijo, da svoje življenje za Kristusovo vero dam. Za to milost sim že dolgo let vsak dan pri sv. maši Boga prosil. Moja smert njim vendar ne bo nič pomagala.“ Štirnajst dni za tem je iz Koma u Milano potoval. Dva od krivovercov najeta umorca sta ga na potu zalezla. Pervi, ko ga je videl, je kakor stekel iz za germa planil, in ga s golim mečem večkrat po glavi udaril. Svetnik se je na zemljo zgrudil, jel apostolsko vero moliti, namočil kmalo svoj perst u kapljajočo kerv in na zemljo zapisal te besede: „Verujem u Boga Očeta,“ je potem svoje oči proti nebesam obernil in s besedami: „Gospod, u tvoje roke izročim svojo dušo,“ umerl. Umorec ga je še večkrat skoz serce ubodel in odlezel. Sveto telo je bilo s naj večo častjo u Milan prenešeno in u cerkvi sv. Eustorgia pokopano. Veliko čudežev, ko so se pri njegovem grobu godili, in še več svetost njegoviga življenja je Inocencia IV. nagnilo, ga u število svetnikov postaviti. Po pričevanji rimskega časoslavja (brevirja) je sv. Peter dušo in telo vsakega madeža zoper čistost, čeravno med tavženterimi nevarnostmi, snažno ohranil, kar je u hvalo tega svetnika zadosti.

Nauk in posnema.

1. Sv. Peter, manihejsk otrok, se je u katolški učivnici katolških verskih členov naučil. Še popolnej jo je spoznal, ko je poznej katolške knige prebéral; po tem se je tudi u pravi veri uterdil in okrepil. Marsikteri katolški mladenč

se je u slabih šolah nevedoma in polagoma krivovere naučil in je potler u nje ostal. Marsikteri katoličan je po branju krivovernih bukvic slabeti in dvoumeti začel u pravi veri, se je celo ločil, če ne zvunej, pa saj znotrej; zakaj zvunej je sicer katolško cerkvo spoznal, znotrej pa je krivoverske nauke hvalil, po hajdovsko živel in je tako nehal, katoličan biti, akoravno se je še katoličan imenoval. Gorje štarišem, ki so tega krivi! Joj tudi taistim, kteri zoper ojstro prepoved prave cerkve iz radovednosti ali drugih praznih vzrokov krivoverske zapeljive bukvice berò! Dokler nič ne rečem od nevarnosti, ko se nepremišljeno u njo podajo, le opomnem, da je tako branje že samo, ako se brez prave pripustbe godi, zadosti, jih pogubiti, ker se tako smertno pregrešè.

2. „In kaj sim se jaz zadolžil, moj Peter, da so me na križ pribili?“ Tako je Krisus k sv. Petru govoril, ker se je potožil, da mora po nedolžnem terpeti. Te besede si globoko u svojo serce vtisni, in se jih spomni, če morebiti po nedolžnem na svojem poštenju alj drugači kaj terpeti moraš. Bodi še si kolikor koli nedolžen, nedolžnejši pa še je vendar le tvoj zveličar bil, in vendar kaj ni on preterpel! Ali moreš svoje terplenje s njegovem meriti? To spominanje te tolaži in podbujaj, ako po nedolžnem terpiš. Če pa po svojem zadolženju terpiš, ali se kterih grehov spomneš, ktere si storil, in se jih še nisi dovolj spokoril, o! takrat se le nikar ne podstopi, količko kaj proti Bogu pomermrati, ampak misli ali reci sam pri sebi: zaslužil sim si, in še več zaslužil.

„Gospodov serd hočem prenašati,“ je govoril pobožni Mihael, „ker sim zoper njega grešil.“ Spomin na tvoje grehe bo ti vse, kar terpiš, polehčal. „Ako na svoje pregrehe mislimo,“ pravi sv. Gregor, „se nam bo vse, kar zopernega prestati imamo, malo zdelo; ker bomo sami spoznali, da smo veliko več zaslužili. To bo nas nagibalo, Boga veliko bolj hvaliti, kakor zoper njega gondrati.“ Zakaj vselej resnica ostane, kar pisano stoji: „Bog nas ne tepe zadosti po naših grehih.“ Na tem svetu kaznuje daleč milostljiveje, kakor smo si zaslužili. Kako sme torej človek zavoljo tega, kar terpeti ima, po pameti tožiti.

Molitva.

O Bog! ki si sv. Petra u veri toliko vterdil, da je za njo svoje življenje dal, dodeli nam, da se s škitom vere obroženi, za pravico zoper vse sovražnike svojega zveličanja srečno vojskujemo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXX. Dan aprila ali malotravna.

Sveta Katarina Sienska, devica.

Siena ali Senis, mesto na Toškanskem, je srečen kraj, kder se je leta 1347 sv. Katarina rodila. Ona je izmalega se neprenehoma u naj odbranejših čednostih vadila, Bog pa ji je tudi neprenehoma celo posebne milosti delil. Še le pet let stari se je zavoljo njejne tihote, pohlevnosti in nagnenja k vsej pobožnosti mala svetnica reklo. Že ondi je gredé deviško Mater s angelovimi besedami rada pozdravljala, rekoč: „Češena si.“ U šestem letu se ji je Kristus Gospod, spremljan od sv. apostolov Petra, Paula in Joaneza, kakor tudi od sv. Dominika, prikazal, jo ljubeznivo pogledal in ji svoj svet blagoslov podelil. To je bil začetek tolikih in čudežnih prikazni, ktere je sv. devica poslej do svoje smerti imela. Od te dobe je njejno serce vse gorelo božje ljubezni. Pazno je življenje svetnikov preberala, in se gnala, jih posnemati. U sedmem letu svoje starosti je že svojo deviško čistost Gospod Bogu obljubila. Njejno edino veselje je bila samota, molitva, delo in kročenje počutkov. Po nagovarjanju svoje sestre se je enkrat začela nekaj prevzetneje oblačiti in si lasi po šegi posvetnjač kodriti. Pa to ni dolgo terpelo, zakaj u molitvi je spoznala, koliko taka nečimurnost Gospod Bogu merzí, in kako dolgo bode njejna drugači pobožna sestra za tega voljo u vicah terpeti morala; za to se nje je vedno varovala in svoj pregrešek, dokler je živela, obžalovala. Njejni stariši so hotli, da bi se omožila, pa odgovorila jim je: „Jaz sim že s naj plemenitejšim ženinom poročena, in svoje ljubezni nobeni stvari ne naklonim.“ Tudi kmalo si je lasi sama porezala, in svojo glavo s zagrinačoj (pečoj) pokrila. Da bi ji misli na samostan iz glavé izbili, so ji stariši vso skerb za hišo in gospodinjstvo izročili in ji naj zaničljivejše opravila nalagali, da ni moliti ali kaj duhovnega brati vtegnila. To ji je izpervega prav težko stalo; pa Kristus jo je opomnil, da si ima sama izbico u svojem sercu narediti, kder lehko tudi u sredi med opravili moli, namreč: če svoje delo večkrat Bogu izroči, in kratke molitvice zdihava.

Od te ure, ko je Kristusovo opomnenje posluhnila, je neizrečeno tolažbo u svojem sercu čutila, in je tudi zvunej med naj težejšimi deli celo nenavadno veselje kazala. To je njejne stariše na druge misli spravilo; dopustili so ji popolnoma, po svojem poklicu živeti. Tedaj je jela, samotneje in ostreje, kakor popred živeti. Kruh in zeli so bile njejni edini živež, voda njejna pijača, dve deski brez žimnika in slamnika njejna postelja. Život si je s ojstro verigoj opasala, ktere ni popred, kakor le nekaj ur pred svojo smertjo po spovednikovem ukazu od sebe djala. Le eno ali drugo uro noči je spala, vse druge je premolila in božje skrivnosti premišljevala. Trikrat se je vsak dan bičevala, in pogosto do kervavega. Tako ojstro je živela od svojega osemnajstega leta noter do svoje smerti.

Ko je u tretji red sv. Dominika sprijeta bila, se je vsa vneta za duhovno popolnost upirala. Vrag si je prizadeval, jo po naj ostudnejših prikaznih in skušnjavah, s kterimi jo je brez nehanja pačil, zmotiti. Katarina je svoje pokorila in molitve podvojila, in se jim tudi hrabro ustavljala; pa vendar ji ni odleglo; ni mirú imela. Nazadnje se ji je Kristus Gospod prikazal, kteriga je tako ogovorila: „O Gospod! kde si bil toliko časa? Zakaj si me zapustil? — „U tvojem sercu sim bil," je Kristus odgovoril. „Kaj," je rekla, „bil bi u mojem sercu bil, ktero je tako gerdih misli polno bilo?" — „Si pa u nje privolila? Si se jih radovala?" je Kristus uprašal. „Oh ne!" je Katarina zdehnila. „Naj hujša muka mi je bila, jih tudi le čutiti." — „In ravno to," je Kristus rekel, „je tvoja zasluga. Jaz sim te gledal, kako si se vojskovala, in sim ti pomagal." S tim so imele peklenske skušnjave svoj konec, in sledele so naj veselejše prikazni Kristusa Gospoda, njegove presvete Matere, in drugih svetnikov, za kterih število Bog sam le ve. Dostikrat je Kristusa Gospoda u sv. zakramentu u podobi prijaznega deteca videla. Do te naj svetejše skrivnosti je imela celo izverstno pobožnost. Sv. rešno Telo je vsak dan prijela, pa vselej s novo pobožnostjo in s prelivanjem solz. Čudovito je bilo, da ji je naimer užitek sam tega presvetiga zakramenta tudi njejno trupelsko življenje hranil. To je gotovo, da enkrat od pepelnice do velikega križevega (vnebohoda) ni nikake druge hrane užila, kakor samo presveto Telo. Celó, ko so jo s pokoršinoj morali, drugih jedi užiti, jo je toliko trapilo, da si niso več upali, ji kaj takega zapovedati.

Nekoliko časa po tem ji je Kristus ukazal, da se ima u delih milosti do bližnega vaditi in veršiti. Jela je tedaj bolnikom streči; pa s koliko ljubeznjo in skerbjo ni popisati. Med drugimi je stregla dvema ženama, kterih je ena gobe, druga pa raka imela. Pri zadnjej se je junaško premagala. Iztiskala ji je smerdljivi gnoj iz njejnih ran, in jih s vodoj izmivala. Kristus se ji je prikazal, jo zavoljo njejne premage pohvalil in jo s neizrečenim tolažem obveselil. Težej nji je stalo, da jo je ravno ta žena, ko ji je toliko ljubeznivo stregla, gerdo zasramovala, klela, in jo po podpihovanju hudega duha po vsem mestu za nesramnico raznašala. Kristus pa se ji je s dvema vencama prikazal, kterih eden je iz ternja, drugi pa iz zlata bil, in je rekel: „Kteriga si želiš?“ Katarina je odgovorila: „Gospod! u tem življenju si želim, tebi enaka biti; enako muko terpeti je moja radost.“ S temi besedami je po ternjevem vencu segla in si ga sama na glavo djala. Na to ji je Kristus ukazal, še dalje za bolnike skerbeti, kar je tudi s nedopovedljivo ljubeznjo storila. Še večo ljubezen je kazala do teh, kteri so na duši bolni bili. Za take oterple grešnike je Bogu veliko molitve in obilne pokorila darovala; tako je spreobernenje veliko grešnikov, kteri bi drugači bili obupali, od Boga dobila. Za neko žensko, ktera je na smert bolna bila, in vendar ni svojega serda proti Katarini nehati hotela, je tri dni brez prestanka h Kristusu molila in mu nazadnje rekla: „Iz tega mesta ne pojdem, dokler mi te duše ne daruješ.“ Kristus ji jo je daroval, ker se je prav spreobernila in na to srečno umerla.

Od Boga je milost imela, da je znotrajn stan tistih ljudi, ki so k njej prišli, spoznala; zato je tudi svoje spomenke, ko jim jih je davala, ravno taj obračala, kder jih je trebalo. Če je kdo k njej prišel, ki je nečistosti podveržen bil, je občutila nepreterpljiv smrad tako, da si je nos in usta zatikala. Še mnogo drugih celo posebnih milosti ji je Bog podelil, za kterih vsih število tu prostora ni. Ena naj vekših izmed teh je, da je Kristus Gospod sv. Katarini svojih sv. pet ran vtisnil, pa tako, da se zvunej niso znale, akoravno je njih bolečine občutila; zakaj za to je Kristusa prosila, da bi ta nji podelena milost pred svetom skrita ostala. Mnogi čudeži, ko jih je nad bolniki in obsedenci delala, in nebeška modrost, ko je s njoj obdarjena bila, so jo ne samo pri ljudstvu, in pri naj viših cerkvenih poglavarjih, temuč tudi pri posvetnih oblastnikih u naj vekšo čast

pripravili. U Rimu, kamor jo je papež pozval, je na smert zbolela, in četiri mesce naj hujše bolečine terpela, u kterih pa je Boga vedno hvalila. Ko je na svojo prošnjo s presvetimi zakramenti previdena bila, je u svojih sodbah čudežni pa vendar pravični Bog pripustil, da je še terd boj prestati morla. Zlodej jo je naimer obdolžil, kakor da bi pri vsih svojih dobrih delih in mnogih prikaznih ne bila ničesar drugega, kakor svoje prazne časti iskala. Vendar je skušnjavca premagala. Ko je dušni boj srečno končala, je pričela čudno ljubezniv razgovor s Kristusom Gospodam, ki se ji je viden prikazal, in je u njegove roke svojo čisto dušo u 33. leti svoje starosti izdehnila. Njejne poslednje besede so bile: „Gospod! u tvoje roke izročim svojo dušo.“

Nauk in posnema.

1. Sv. Katarina je, dokler je živela, pregreho, ktero je po nagovarjanju svoje sestre, da je svoje telo nečimurno oblekla, včinila, serčno obžalovala. O! koliko več uzroka ima veliko posvetnjač to veliko vekšo pregreho objokovati, ko so jo po gerdem in nesramnem oblačenju tudi na pohujšanje in pačenje svojega bližnjega dopernesle! S kako bridkimi solzami imajo zgubo toliko dragih ur objokovati, ko so jih s praznim lepšanjem svojega trupla potratile! Katarina je spoznala, da ima Bog nad nečimurno obleko merzenje: kako čerti še le Bog gerdo in pohujšljivo oblačilo, zlasti ako zravno drugega namena ni, kakor se ptujim očem prikupovati? Sestra sv. Katarine je zavoljo svoje nečimurnosti dolgo in mnogo na unem svetu prestati morala; kaj bo še le toliko puhlih gizdavcov in gizdač naših dni zavoljo nesramne noše nekdaj terpeti morlo? Katarina je svojo pregreho kmalo popravila, kakor hitro jo je spoznala; prosi Boga tudi ti za spoznanje pregreh, ko jih u toj reči storiš, in se jih vprihodno skerbno varuj. Daj si dopovedati, da je zvunajšna ponižnost u noši in zaderžanju naj vekša lepota za kristiana, kakor Tertulian piše. Nečimurna gizdava obleka pa, in prevelika skerb za lepoto in opravo trupla je znamenje človeka, kteri malo na zveličanje svoje duše misli, ali saj bolj za umerljivo telo, kakor za svojo neumerjočo dušo skerbi, kakor sv. Krizostom piše. Znamenje, da je njegovo serce nečimurnosti vdano in ali že nesnažno, ali skorej bo. „Ako si gizdav ali se preveč čediš,“ pravi sv. Ciprian, „da bi drugim dopadel, le nikar ne reci, da si znotrej čist alj sramežljiv, zakaj tvoja gizda te laži dolži.“

2. Sv. Katarina je svoje dela s veseljem opravljala in si jih po pogostih zdihlejih zaslužljive storila, zoper vražje skušnjave se je hrabro vojskovala; je naj težejše ogovore in naj občutljivejše bolečine s naj vekšo poterpežljivostjo prebavila. Uči se, kako se imaš pri svojem delu, u skušnjavah, obrekah in bolečinah zaderžati. Sramuj se, da tega nisi dosihmal storil. „Kako je mogoče,“ piše sv. Bernard, „da se ne sramujemo, če svetle izglede svetnikov pogledamo in jih k svojemu živlenju primerimo?“ Kar si bral, da je Kristus Gospod sv. Katarini zavoljo ostudnih prikazni in skušnjav govoril, si posebno k serci vzemi. Take skušnjave terpeti, še samo na sebi ni greh, če ravno kolikor si bodi dolgo terpè. Pred vsim se jih ogibaj; in če jih občutiš, le kmalo Boga na pomoč kliči in se junačko vojskuj. Ako se jih ne znebiš, se za tega voljo ne boj. Bog te ne bo zapustil; on le gleda, kako se vojskuješ, ti deli milost in krepost, in ti plačilo u nebesih pripravlja. Ako si to trojo važno resnico dobro u pamet vzemeš, ne boš nikoli u skušnjavah serca zgubil. „Bog nas gleda,“ pravi sv. Ciprian, „kedar se bojujemo, angeli nas gledajo, Kristus nas gleda. Kolika je čast in kolika sreča, se u pričejočnosti božji vojskovati, in od Kristusa venec prijeti!“ Kako pa Bog take vojake gleda, razlaga sv. Auguštin s temi besedami: „Bog nas ne gleda, kakor človek, kteri vojaka gleda. Zakaj tak človek znavpiti, pa pomagati in moči davati ne more, ker je človek in ne Bog. Bog pa, če svoje vojake gleda, jim pomaga in moči dava, ako ga le prosijo.“

3. Sv. Katarini je Kristus ukazal, da se ima u delih milosti do bližnega vaditi. Ali si bral, kako goreče je po tem ukazu ravnala? Stregla je bolnikom, ki so naj gerše bolezni imeli, s junaškim premaganjem same sebe. Svoje ljubezni in skerbi celo tedaj ni pomanjšala, ko jo je ena bolnih, kteri je vendar s naj večo ljubeznjo stregla, gerdo imela, celo za nesramnico raznašala. Zlasti jo je zveličanje duše bližnjega skerbelo; kder njejno ljubeznivo nagovarjanje ni pomagalo, ondi je molitvo in spokorila Gospod Bogu darovala, da bi spreobernenje terdovratnih grešnikov dosegla. —

Kristian! ali ni tudi tebi Gospod Bog ukazal, da se u delih milosti do bližnjega vadiš? — Ali moreš ukaz Kristusov dopolniti: Ljubi bližnjega, kakor sam sebe, če ga u delih ne veršiš? O koliko prilik bi imel vsak dan, dela milosti do bližnjega opravljati? pa le prevečkrat ti ni volja po priložnosti božjo zapoved spolnjevati. — „Iz tega mesta ne pojdem, dokler mi te duše ne daruješ,“ je Katarina djala, in tri dni za spreobernenje neke oterpnene ženske molila. Kolikokrat pa si že ti za spreobernenje grešnikov molil, kake zatajbe in pokorila Bogu za nje daroval? Ljubi kristian! zanaprej u tem skerbnej sv. Katarino nasleduj. Bodi si svest, te duše, ktere so po tebi u nebesa prišle, bodo nekdaj pred božjim sodnim stolom tvoje zagovornice.

Molitva.

Vsegamogočni Bog, obudi si med nami zveste služavnike in služavnice, da padši vstanejo, se slabi okrepijo, močni ohranijo, in da po tvoji milosti vsi k tebi pridemo, skoz prošnjo sv. Katarine. Amen.

Življenje Svetnikov
za vse dni maja ali velikotravna.

I. Dan maja ali velikotravna.
Svet Filip in sv. Jakob, apostola.

Sv. Filip je bil rojen u Betzajdi, Galilejskem mesticu pri jezeri Genezaret. Silno je željel odrešenika spoznati, po prerokih napovedanega, in Bog je njegove želje dopolnil. Ko namreč Jezus na potu u Galilejo Filipa sreča, mu reče: „Hodi za menoj!“ Brez odloga je Filip za Jezusom šel, je njegov učenc postal, in ga več zapustil ni. Serčno se je veselil, da je Jezusa najšel, ki ga je iz njegovih pogovorov kmalo pravega Mesia spoznal. Pa to mu ni bilo zadosti; želje je tudi druge enake sreče vdeležiti. Imel je dobrega, bogaboječiga prijatela, Natanaela po imenu, ki je bil božje postave dobro učen mož. K njemu je hitel in mu rekel: „Najšli smo ga, kteriga je Mojzes u postavi popisal in preroki: Jezus je iz Nacareta.“ Ker je bilo Nacaret majhino in zaničevano mestice, mu Natanael u

naglici odgovori: „Zamore li kaj dobrega iz Nacareta priti?“ — Filip pa mu pravi: „Pridi in poglej!“ in Natanael gre s njim, spozna Jezusa po njegovem govoru za vsevedniga Gospoda in nja vero sprejme.

Drugo leto je Jezus Filipa za svojega apostola postavil, in ga za njegove zvestobe del zlo ljubil. On je bil, kteriga je Jezus u pušavi vprašal: „Kje bomo kruha kupili, da bi se ti najedli?“ In on je odgovoril: „Za dvesto denarjev kruha jim ni zadosti, da bi le kaj malega vsakteri dobil.“ Jezus pa je s čudežem pokazal, da mu tega ni bilo potreba. — Po tem ko je Jezus Lazara čudno obudil, in častito u Jeruzalem popotoval, so prišli nekteri neverniki k Filipu rekoč: „Mi bi radi Jezusa vidili!“ Filip njih želje naj pervo Andreju pové in obedva jih po tem Jezusu naznanita. — Po sledni večerji je Jezus u svojem govoru vučencom svojega Očeta omenil, in Filip mu reče: „Gospod! pokaži nam Očeta, in to nam bo zadosti.“ Jezus pa mu odgovori: „Filip! kdor vidi mene, vidi tudi Očeta.“

Ko so bili apostoli svetiga Duha prejeli in se po svetu razišli, oznanovat sv. evangeli, je prišel Filip u Skitio, kjer je ljudi s naukom in s čudeži Jezusu pridobival. Iz Skitie se je podal u Frigio, kjer je u poglavitnem mestu Hierapoli silno veliko zver drakona narajmal, kteriga so neverniki u svoji slepoti svojega boga molili, in mu u dar ljudi žive metali, da jih je raztergal in požerl. Svetimu apostolu se je tolike slepote serce vžalilo, ter je na kolenih prosil vsegamogočnega Boga, da bi to divjo pošast umoril, naj bi ljudstvo spoznalo, kakega nevrednega boga so molili. Bog ga je vslišal in drakon je pričo veliko nevernikov na dvoje razpočil. Zdaj je sv. Filip pričijočim njih zmoto očital, in pravo vero predgoval, ktero jih je dosti sprejelo. Malikvavski popi pa in nekateri oblastniki, viditi, kaj se je s njihovim malikom zgodilo, zgrabijo Filipa, ga veržejo u negnusno ječo, in ga nevsmileno stepsti vkažejo. Poslednič ga rečejo na križ obesiti in s kamnjem pobiti. Med tim grozovitim terpinčenjem pa se je zemlja tako stresla, da so od straha vsi neverniki odbegnuli. Verni so ga hoteli iz križa isneti, on pa jim je to branil ter jih prosil, naj mu dajo po izgledu Gospoda na križu umreti. Zgodilo se je, kakor je željel. Serčno je še sebe in svoje verne Bogu priporočil, potem pa na križu mirno zaspal.

Sv. Jakob, kterega god se ravno te dan obhaja, se imenuje mlajši alj manjši, ker ga je Jezus pozneje apostola

poklical, kakor drugega, ki se mu tudi Jakob veliki pravi. Bil je prečisti devici Marii, torej tudi Jezusu u bližni žlahti; zato je u svetem evangeliu imenovan Jezusov brat. Njegova mati je bila Maria Kleofova, ktera je u Jezusa verovala, ga spremljala, mu stregla in zraven njegovega križa stala. Rojen je bil u mestu Kaparnaum. Že od rojstva so ga nja stariši Bogu zaobljubili in u dar dali. Pa tudi on je vedno sveto živel; po šegi Nacarejski nikolj ni mesa jedel, ne vina pil. Vsemu sladnemu poželenju se je ojstro odpovedal; molil pa je toliko rad, da je bila koža na kolenih k slednjimu kakor škorja. Njegovo življenje je bilo toliko bogaboječe, da mu niso le kristiani, temuč tudi judje sploh „pravičnik“ rekli. Zato ga je pa tudi Jezus apostola izvoljil, da ga je s drugimi tovarši spremljal. Po prijetem svetem Duhu so ga škofa poglavitne cerkve cele škofije u Jeruzalemu postavili, ktero imenitno službo je blizo 30 let nevtrudlivo in zvesto opravljal. Silno ga je veselilo, da je toliko ljudi Jezusovo vero sprejelo, še bolj pa, da so verni tudi po veri pobožno in nedolžno živeli. Vedno namreč jih je opominal po veri tudi svoje življenje ravnati, ter se jeze, prevzetnosti, obrekovanja, priduševanja in drugih grehov skerbno varvati, božje zapovedi na tenko spolnovati, hudo poželjenje premagati, jezik svoj obvujzdovati, terplenje in preganjanje voljno prestati, posebno pa bližnemu vsmilenje skazovati, ker u svojem prelepim listu vse verne vuči, da vera sama na sebi brez dobrih del človeka ne izveliča, rekoč: „Kaj pomaga, moji bratji! ako kdo pravi, da vero ima, če pa del nima? — Kakor je telo brez duše mertvo, tako je tudi vera brez del mertva.“ Ravno ta sv. apostol priporoča u imenovanem svojem listu vernim bolnim prejemo svetiga posledniga olja, ker pravi: „Je kdo med vami bolen, naj pošle po cerkvene mašnike; oni naj molijo nad njim, in naj ga pomažejo s oljem u imenu Gospoda; in verna molitev bo bolnika ozdravila, in Gospod bo dal, da mu bo boljše, in ako je u grehih, mu bodo odpušeni.“ Pa tudi grešnike k vredni spovedi opomina, ker piše: „Povejte eden drugemu (to je spovednikam) svoje grehe.“

Ker se je tako keršanstvo po Jeruzalemu in vsem Judovskem razširilo, brez da bi bili pismarji in farizeji to vbraniti mogli, so si namislili, s obljubami in priliznenim besedami sv. Jakoba namarnati, naj bi Jezusovi veri zopergovoril, in spet judovsko staro postavo sprejel. Zato ga Anae, tačasni veliki judovski duhovn u svoj sbor povabi, in potem

ko sv. Jakoba za del njegove čednosti in pobožnosti hinavsko pohvali, ga nagovarja, naj bi ljudstvo, ki se je ravno k veliki noči tako obilno u Jeruzalemu sošlo, od nove zmote, kakor je keršanstvo imenoval, odmarnoval, in spet na pravo pot napeljaval. Sv. Jakob obljubi vsim pravo pot izveličanja pokazati. Peljajo ga na verh tempelna, da bi ga od ondot zbrano ljudsvo ložej zastopilo. Na to izmed ljudstva pismarji k njemu kličejo: „Povej nam, ti pravični mož! kaj nam je od Jezusa križanega verovati? tvoje besede namreč se hočemo deržati. Pokaži nam pravo pot, ktero nam je hoditi.“ Sv. Jakob pa na ves glas zavpije: „Poslušajte me, bratji moji! kar vam jaz po resnici pričam. Jezus Kristus, križani, je ravno tisti Mesia, na kateriga so naši očetje tako dolgo čakali in zavupali. On je edinorojen Sin božji, in sedi zdaj na desnici svojega nebeškega Očeta, ter bo enkrat spet prišel, sodit žive in mertve. Kdor u njega ne veruje, bo vekomaj pogubljen.“

Tako je sv. Jakob brez vsega straha nauk svete Jezusove vere očitno terdil. — Dosti pričejočih ga je dopadlivo zaslišalo, ter so želeli kristiani biti. Farizeji so pa med ljudstvo vpili: „Pravičnik se je zmotil; ne dajte se zapeljati. Ni tako, kakor pravi.“ Ob enim pa so vsi razkačeni leteli, in svetega apostola, ki je tako serčno od Jezusa pričal, iz verh tempelna vergli. Na tleh si še sv. Jakob kolikor more na kolena pomaga, roke in oči k nebesam povzdigne, in po izgledu svojega Gospoda na glas prosi: „Gospod! odpusti jim; zakaj oni ne vedó, kaj delajo.“ — Judje pa ga začnejo kamnati, in eden iz med njih ga s batom tako neusmileno po glavi vdari, da se per tej priči mertev zgrudne. Sv. Jakob je umerl 96 let star. Njegovo truplo so zravno tempeljna pokopali.

Nauk in posnema.

1. Komej je sv. Filip Jezusa pravega Mesia spoznal, si je tudi skerbno prizadeval, druge k spoznanju Jezusa napeljati. Ali si že kaj ti svoje žive dni koga k Jezusu pripeljal, kakor sv. Filip Natanaela? Ali si kaj ti si prizadeval, druge napeljevati, Jezusa prav spoznati in ljubiti? Pripeljal si bližnega k Jezusu, ako si ga u veri poterdil, ga k pokori in poboljšanju opominal, ali k sv. spovedi nagovarjal, ga sv. mašo in božjo besedo slišati, u križih

in težavah voljno terpeti, in druge čednosti in dobre dela dopernašati s besedo in lastnim izgledom napeljeval. Ali si morde nasproti koga od Jezusa odvernil in k hudiču pripeljal, dokler si ga s besedo ali u djanju u greh zapeljaval ali u hudem poterdil? Ako se ti je to po nesreči zgodilo, obžaluj vse svoje žive dni prav iz serca svojo hudobo, in prizadeni si po vsi moči dušo bližnega, ki si jo k hudiču napeljal, po pravem spokorjenju in poboljšanju Jezusu sopet pridobiti; ali če tega ne moreš, skerbi saj, da boš druge duše s svojim pobožnim živlenjem, s bogaboječim naukom in serčno molitvijo k Jezusu pripeljal. Nič Bogu dopadlivšega in bližnemu boljšega ne moreš storiti, kakor to; zakaj: „Ako bo kdo med vami od resnice zašel, in ga bo kdo nazaj vernil, naj ve, da kdor grešnika verne od njegove krive poti, reši njegovo dušo smerti, in pokrije veliko število grehov," pravi sv. Jakob. Kako grozno pa nasproti Jezus tistim proti, kteri s pohujšanjem bližnega od Jezusa odvračajo in k hudiču napeljujejo, rekoč: „Gorje človeku, po kterim pohujšanje pride." Sv. škof Ciprian pravi: „Kdor bližnemu pomaga u zveličanje, je namestnik Jezusov; kdor pa bližnemu pomaga u pogublenje, je namesnik hudičev." In sv. Auguštin govori: „Kdor bližnega pohujša, je vbijavec."

2. Sv. Jakob je po izgledu svojega Izveličarja za svoje naj veči sovražnike prosil; ali je kaj tebi mar za ti prelep izgled Jezusov? Pomisli: Jezus je na sv. krišu za svoje sovražnike molil, ki so njemu veliko več hudega storili, kakor tebi tvoji razžaljniki; in ti bi ne hotel za nje moliti? Sram naj te bo! in še danes poklekni in prosi Boga za vse, kteri so ti kedaj kaj žalega storili. Obljubi ravno pa tudi vse iz serca jim odpustiti, karkolj so te razžalili. Le tako smeš upati odpušanje svojih grehov od Boga prijeti. „Ako hočeš, da ti bo Bog tvoje grehe odpustil, odpusti svojim sovražnikom; in kakor želiš, da bi Bog tebi odpustil, odpusti tudi ti svojim razžaljnikom," pravi sv. Krizostom. In Jezus sam vuči: „Ako vi drugim odpustite, bo tudi vaš nebeški Oče vam odpustil." Strašno pa tudi zažuga: „Ako vi ne odpustite, tudi vam vaš Oče nebeški odpustil ne bo." Zato odpusti, da bo tudi Bog tebi odpustil. Saj moliš vsak dan: „Odpusti nam naše dolge" in po nauku Jezusovem pristaviš: „Kakor tudi mi odpustimo svojim dolžnikom." Dokler ti razžaljnikom svojim ne odpustiš, le prosiš, da bi tudi Bog tebi ne odpustil; ali te ni strah, kaj takega le misliti? Ako ti ne odpustiš, tudi Bogu braniš tebi odpustiti, in sam sebi si kriv, ako ne boš izveličan, temuč pogubljen. „Kako le moreš roke k nebesam povzdigniti, jezik svoj obrniti in za odpušanje prositi?" te vpraša sv. Krizostom. „Ko bi ti namreč tudi Bog odpustiti hotel, saj mu ti braniš, dokler sovraš do bližnega u svojem sercu imaš." In sv. Anastazi uči: „Ako storjene krivice ne odpustiš, tudi nobene molitve za se ne

opravljaš, temuč le kletev božjo želješ in prejmeš, ker praviš: Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpustimo svojim dolžnikom.“ Glej! kaka potreba ti je, sovražnikom odpustiti! —

Molitva.

Prosimo te ponižno, o Gospod Bog! dodeli nam, ki se danes častitega spomina tvojih apostolov sv. Filipa in Jakoba veselimo, po njunih prošnjah tako zvesto po njunem svetem izgledi ravnati, da bomo enkrat s njima večnega veselja deležni. Amen.

II. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Atanazi, škof in cerkven učenik.

Sv. Atanazi, velik učenik in toljko serčen brambovc prave vére, da se po pravici steber katolške cerkve imenuje, je bil rojen u letu 294 po Kristusi u velikem Egiptovskem mestu Aleksandrii od imenitnih in bogaboječih starišev. Bog mu je dal toljko dobro, prebrisano glavo, da se je u svoji mladosti božjih kakor svetevnih reči čudno lehko naučil, in si visoke učenosti pridobil. Kakor pa si je pridno učenosti naberal, ravno tako je tudi za bogaboječnost in pobožnost zvesto skerbel. Da bi še bolj popolnoma živel, se je še celo mlad k svetemu Antonu u pušavo podal, in dve leti pri njem ostal, dokler ga je sv. Aleksander, škof Aleksandriški, k sebi poklical, da bi mu bil u pomoč zoper sovražne krivoverce, kteri so se Ariani imenovali, in so Jezusa božjo naturo tajili. Svet škof ga je med cerkvene služavnike postavil, in Atanazi, ravno tak serčen kakor učen diakon si je goreče prizadeval, napak nauk krivovercov po vsej moči zaverniti. Ravno se je imeniten vesoljni cerkevni sbor u Nicei zberal, in sv Aleksander je Atanazia seboj u ta sbor vzel. Tam je sv. mladenč Ariansko zmoto tako čerstvo in učeno dokazal, da so se vsi pričijoči nad njegovo učenostjo čudili. Za toljko več so ga krivoverci čerteli, in ga po vsej moči do smerti preganjali. Še bolj pa se je njih hudobno serce razserdilo, kedar so zvedili, da bo Atanazi po smerti sv. Aleksandra škof tistega mesta izvolen. Sv. Atanazi se je scer kratko pred smertjo sv. Aleksandra iz mesta odmeknil, da bi ne bil za nja nastopnika zvolen: pa sv. škof to slišati previdno pravi: „Atanazi! Atanazi! ti scer misliš s begom se vmekniti; pa vendar škofiškemu sedežu ne vjideš.“ In za-

res, komej je sv. Aleksander umerl, je duhovstvo in ljudstvo le svetiga Atanazia svojega škofa željelo. Pol leta so ga iskali, in ko ga najdejo, ga prosijo in silijo, naj bi njih vesoljne želje dopolnil. Le težko je Atanazi privoljil, in jokaje škofistvo nastopil. Kmalo pa se je očitno vidilo, da ga je Bog sam vernim u prid izvoljil, ker je bil toljko skerben pastir svojih ovčic, in tako ljubezniv oče vbozih. Vsako leto je blezo vso svojo škofijo prehodil, in povsod Jezusov nauk oznanoval. Silno ojstro je živel in se neprenehema postil.

Ker krivoverci sv. Atanaziu škofištva vbraniti niso mogli, so ga pa iz nevošlivosti in sovraštva pri ljudstvu černili, in pred cesarjem hudo in obreklivo tožili. Cesar Konštantin je u mesto Tir cerkven sbor sklical, da bi u njem Atanazi odgovor dal od hudobij, kterih so ga lažnivo zatožili, ktere pa jim je cesar verjel. Veči del sbornikov so bili Ariani, in torej sv. Atanaziu sovražni, pa vendar se jih ni bal, in je šel serčno pred nje, ker je imel dobro vest. Nar prej mu pripeljajo nesramno žensko, ki so jo podkupili, naj bi zoper svetiga moža pričala, da je k njej prišel in jo u nesramno djanje persilil, če ravno ga še poznala ni. Timotej pa, neki duhoven, ki je s sv. škofam bil, se dela, kakor bi on Atanazi bil, in nesramno lažnivko serčno vpraša: „Kako? ali sim jaz bil pri tebi in sim te u nesramnost silil?“ „Ti si bil, ti!“ ona odgovori, in se clo priduši. — Zdaj so morli sborniki, če ravno neradi, lažnivo tožbo in pa nedolžnost sv. Atanazia spoznati. Ker je krivovercom ta spodletela, so si drugo vmislili. Že poprej so gerdo laž razširili, da je Atanazi nekiga škofa Arzenia umoril, in da s njegovoj desnoj rokoj copra. Imeli so zares pri sebi eno roko u škatli, ter so terdili, da je roka Arzenia; Arzenia pa so živega nekom zaperli, da bi se njih goljfija ne zvedela. Bog pa je naklonil, da je Arzeni ravno tisto noč jim všel in k sv. Atanaziu prišel, preden se je u sbor podal. Zdaj pošle sv. Atanazi po Arzenia, kder jim pričo obedve roke pokaže. Spet so bili tedaj sovražni krivoverci osramoteni: zato so še bolj u svoji jezi divjali, in zadnič cesarja Konštantina namarnali, da je svetiga Atanazia daleč od njegove škofije u mesto Trier na Nemško, pregnal. Krivoverci so bili tega silno veseli, pravoverniki pa močno žalostni. Cesar je u bolezni pred smertjo svojo krivico spoznal, in na njegovo naročilo je po nja smerti njegov nastopnik, cesar Konstans, svetiga Atanazia sopet nazaj u njegovo škofijo poklical. Verni so svojega sv. škofa s velikim veseljem sprejeli, krivoverci pa so bili u novič osramoteni, pa vendar ne potolaženi. Hudo so zdaj sv. Atanazia

pri papeži po lažnivem tožili, sebi pa so drugega škofa izvoljili, kteri je Atanazia iz mesta s siloj pregnal. Sv. Atanazi je iskal pomoč u Rimi pri papeži, kteri je poseben cerkven sbor sklical, da bi se tožbe nad njim na tanko razsodile; in ker ga je sbor nedolžnega spoznal, je papež sv. Atanazia cesarju priporočil, naj ga sopet u njegovo škofištvo postavi. To je krivoverce še bolj razserdilo, in u novič preženejo svetiga moža, ki je celih pet let pred sovražniki skrit od nekiga zvestiga prijatela potrebno hrano dobival. Pri nastopu cesarja Juliana se je sv. škof tretjo bart k svojim ovčicam povernil; ker je pa zvedil, da so krivoverci cesarja nadražili, naj ga vkaže umoriti, je s nekterimi prijateli pobegnil, kmalo pa se spet u mesto vernil, in do smerti Juliana na skrivnem živel. Pod pobožnim cesarjem Jovinianom je sv. pastir spet očitno in goreče svojo čedo pasil. Nja nastopnik pa cesar Valenci, je s Arianami deržal, ki so ga berž naprosili, naj jim sv. Atanazia prežene, kar jim je rad dovoljil. Zato se je sv. Atanazi u pokopališče svojega očeta skril. Verni Aleksandrinci pa so bili že nevoljni, toljkobart svojega pastirja zgubiti, in so jeli se očitno pritoževati.

Na to je cesar, ki se je vesoljne vzdige in punta bal, vkazal, sv. Atanazia pojiskati, in ga ne več pri njegovi cerkvi nadležovati. Zdaj je sv. Atanazi mirno u Aleksandrii živel, dokler je u letu 373 umerl. Bil je tu 46 let škof, veduo od krivovercov sovražen in preganjan. Pa vsim svojim sovražnikom je iz serca odpustil, in vsim je bil dober, da bi vse izveličal. Kedar so ga prijateli omilovali, da toliko preganjanja terpi, jih je tolažil, rekoč: „Ta nevihta bo kmalo preletela.“ Ako mu je kdo zamere silne pri cesarjih omenil, ktero si svojoj gorečnostjo za pravo véro nakopuje, je rekel: „Ne bojim se ljudi, temuč le Boga.“ Spisal je veliko učenih bukev za katolško véro zoper krivoverstvo. Od njega, pravijo, je tudi popisano spoznanje sv. vére, ki se véra sv. Atanazia zove, in se tako prične: „Kdor hoče izveličan biti, mora pred vsim katolško véro imeti; kdor nje celo in nepokvarjeno ne ohrani, bo brez dvoma vekomaj pogublen.“ Serčno se je vse svoje dni za pravo véro vojskoval, po srečni zmagi pa tudi zdaj večno krono vživa.

Nauk in posnema.

1. Sv. Atanazi je u naj hujšem preganjanji, kteriga si je toliko skusil, sebe in druge tolažil, rekoč: „Ta nevihta bo kmalo preletela.“ Primeril je

namreč sedajno terplenje nevihti alj hudemu vremenu, ktero hitro mine, in po kterem rado lepo jasno vreme nastopi, ter sonce svetlo posije. Resnico svoje tolažbe si je sv. škof skusil, ker je po dolgej preganjbi naslednje mirno u svoji škofiji živel; in ako bi ga bili njegovi sovražniki do smerti preganjali, vendar bi bile njegove besede resnične, ker bi bilo preganjanje le kratko časa terpelo, zakaj po besedah svetiga Hieronima je „vse kratko, kar se s časom konča,“ u primeri namreč proti neskončni večnosti. Tako se tudi ti tolaži, kedar nevihta terplenja na te pride, in pomisli, da na tem sveti vse u kratkem mine, in nič večno ne terpi. Kliči pa tudi ti ob času hudega viharja, kakor so sv. apostoli na morju u svojega Gospoda klicali, rekoč: „Gospod! otmi nas, da ne poginemo!“ In On, „kterimu so morje in vetrovi pokorni,“ bo tudi tebe rešil.

2. Sv. Atanazi je bil naj gerših hudobij po krivem obdolžen; krepko se je u tem zagovarjal, in živo za pravico in resnico se potegoval, ter je obrekovavce svoje ojstro lažnivosti prepričal, in očitno svojo nedolžnost skazal. Pa sovražnikom ni hudega željel alj vračeval, in jih sovražil ni. Akó tebe obrekujejo alj po krivem česar dolžijo, smeš tudi ti se po moči zagovarjati in za nedolžnost potegniti; pa sovražnike čerteti, jim hudo željeti alj s hudim vračevati nikar, temuč prepusti maševanje Njemu, ki pravi: „Moje je maševanje, jaz bom povernil ob svojem času.“ „Bog je Gospod maševanja,“ pravi sv. David, ne pa človek. „Kdor se hoče maševati, bo maševanje najšel pred Gospodom.“

Molitva.

Bog! kteri nas s letnim spominom svojega škofa in učenika svetiga Atanazia oveseljuješ; dodeli nam milostlivo, da, ki se njegovega zasluženja veselimo, se tudi njegovih izgledov zvesto deržimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

III. Dan maja ali velikotravna.

Najdba svetiga križa.

Danes se slovesno obhaja najdba sv. križa, na katerim je naš Izveličar Jezus Kristus umerl, in s svojoj zaničlivoj in grenkoj smertjoj vesoljni grešen svet odrešil. Bil je pa svet križ takole najden: Sveta cesarica Helena, mati cesarja Konštantina velikega, je silno željela, kakor je sama bila kristiana, tudi svojega nekerščeniga sina k Jezusovi véri spreoberniti. Konštantin je scer rad poslušal nauke in opominovanje svoje skerbne matere, vendar je še od časa do časa odlagal svet kerst prijeti. Ravno se je imel zoper grozovitnega Maksencia vojs-

kovati, kteri se je njemu nasproti cesar u Rimu postavil. Že gre skoz Francosko na Italiansko nad njega; ker pa vidi, da je zopernika armada veliko močnejša kakor njegova, se ponižno oberne k Bogu kristianov za pomoć, od katerega mu je pobožna mati toljko pripovedovala. Kmalo na to zagleda s celoj svojoj armadoj pri belem dnevi na nebi silno svetel križ s opisom: „U tem znamnju boš premagal!“ Drugo noč se mu Jezus sam s tem znamnjem prikaže in mu veljeva, si dragi križ za vojskino znamnje napraviti. Veselo ga Konštantin vboga, in za vojsko velik križ, sebi pa na čelado še majhen križec narediti da. Tako oborožen svojega sovražnika na Italianskem napade in najpervo tri njegove vodje, poslednič Maksencia samega premaga, ter po slovesni zmagi u Rim pride. Ker je spoznal, da je le s pomočjo kristianskega Boga in po moči svetiga križa bil zmagal, je iz hvaležnosti vkazal, na vsih svojih vojsknih banderih namesto rimskega orla znamnje svetiga križa postaviti, in prepovedal koga hudodelnika več križati. Tudi je vsim svojim podložnim dovoljil, kristiansko véro sprejeti, ter zapovedal malikovavske tempelne podirati, in namesto njih dosti kristianskih cerkev pozidati in lepo okinčati; na sledne se še sam kerstiti da. Serčne želje so njega kakor tudi njegovo mater sveto Heleno obhajale, pravi križ Jezusa Kristusa najti in častiti. U spanji od Boga opominana se sv. Helena, če ravno že pri 80 let stara, u Jeruzalem po-

da, svet križ Jezusov jiskat. Skerbno si je prizadela, in na vse kraje okolj Jeruzalema iskala, kder je bilo upati, sveti križ najti. Opraševala je za njim kristiane, kteri so u Jeruzalemu prebivali; pa oni ji niso vedili od njega kaj povedati, ker je po Jezusovi smerti že tri sto let minulo, in ker so iz sovraštva do kristianov neverniki in judje to kristiansko znamnje skrivali, in nja kraj razdjali. Judje so scer križ Jezusov zravno njegovega groba zakopali; pa grob so bili neverniki s perstjoj napolnili, in verh njega u gnus kristianom malikovavski tempel nesramne boginje sozidali. Tudi na verhu hriba, kder je Jezus umerl, so postavili malika, da bi kristiani dalej gor ne hodili, Jezusa molit.

Sveta cesarica vkaže malika podreti in ondi globoko kopati. Kopali so na široko in globoko, in so srečno najšli grob Jezusov. Ni mogoče zapopasti, koliko so bili tega veseli, posebno pa pobožna cesarica. Zdaj jim reče okolj svetega groba globoko kopati, in najdejo tri križe, Jezusovega namreč in dveh razbojnikov, vse tri ene podobe in velikosti; in ker je napis s žebli vred od križev nikoljko odločen ležal, niso vedili, kteri bi bil križ Jezusov. Sv. Makari, tačasni Jeruzalemski škof je goreče Boga prosil, naj bi jim s čudežem svet križ pokazal, in cesarici s drugimi kristianami nasvetje, s vsimi tremi križi se kterega bolnika dotekniti, ker je terdno zaupal, da ga bo Bog vslišal.

Na njegov svet nesejo križe k neki bolni gospej; s pervim in drugim križem se nje pritaknejo, pa nič ji ni bolje; ko so se nje pa s tretjim priteknili, je berž ozdravila, in vsa zdrava pričo cesarice, škofa in mnogo ljudi vstane. Tudi dva pred kratkim umerla prineso, in komaj se nju s svetim križem dotaknejo, pri tej priči oživita. Ker so tako očitno sveti križ spoznali, vsi pričijoči s cesaricoj in svetim škofam pokleknejo, ter Jezusa hvaležno molijo, in sv. križ, na katerem je umerl, počastijo. Sv. Helena je bila te srečne najdbe bolj vesela, kakor ko bi bil ves svet u njeni oblasti. Ravno tam, kder so sveti križ najdli, je vkazala prav lepo cerkev pozidati, in u njo polovico svetiga križa, predrago okinčanega shraniti, drugo pol pa ga je svojemu sinu Konštantinu poslala, kteri ga je ravno tako u prelepi cerkvi, ktero je u Rimi sozidal, s veliko častjo shranil. To se je zgodilo u letu 335.

Od te dobe se je po celem keršanskem svetu svetimu križu spodobna čast skazovala, in delci od njega na vse kraje u razne dežele razpošiljali. Pa če ravno je bilo veliko koščikev svetiga križa razdeleno, se po spričbi svetega Cirila, ki je dvajset let za sv. Makariom škof u Jeruzalemi ži-

vel, sv. križ nikakor zmanjšal ni, česar, on sam pravi, da se je gotovo prepričal. Ravno to čudo poterdi tudi sv. Paulin.

Nauk in posnema.

1. Sv. Helena, pobožna cesarica, je s veliko skerbjo sveti križ Jezusov jiskala, in se ni vtrudila, dokler ga je k svojemu neizrečenimu veselju najdla. Dosti izvolenih božjih je bilo, ki so ravno tako serčno križe želeli in Boga za nje goreče prosili. Ako ravno ti križev ne želiš, saj tisti križ voljno nosi, kteriga ti je Bog k tvojemu izveličanju naložil. To ti Jezus sam zapové, ki pravi: „Kdor ne vzame svojega križa in ne hodi za menoj, ni mene vreden.“ In „ako kdo hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe, naj svoj križ zadene in za menoj hodi!“ Hočeš torej za Kristusom u nebesa priti, nosi za Kristusom križ, ki ti ga on sam naloži, naj že bo bolezen, vboštvo, preganjanje alj ktera druga nadloga. Pa nosi svoj križ tudi voljno in poterpežlivo, ne samo zato, ker se ga vbraniti ne moreš. Ako nevoljno terpiš, vse zasluženje zgubiš, in verh tega še u veči kazen zapadeš. Vbogaj, kar te opomina Tomaž Kempenžar, rekoč: „Vzemi svoj križ in hodi za Kristusom, tako boš prišel u večno živlenje. On je šel pred teboj in je svoj križ voljno nosil. Za tebe je umerl na križu, naj bi tudi ti svoj križ nosil, in željel umreti na križu.“ Gotovo bi se za neskončno srečniga štel, naj bi ti Jezus le delček svojega svetiga križa, kteriga je sv. Helena najdla, podelil, in u visoki časti bi ga imel; pa veliko bolj srečen si, ako križ, ki ti ga je Bog poslal, voljno nosiš. Ni ti potreba k izveličanju svetiga križa alj kak kosček od njega imeti; potrebno pa ti je, ako hočeš zveličan biti, da svoj križ voljno nosiš in poterpežlivo za Kristusom hodiš.

2. Judje, neverniki in krivoverci so zaničevali in še zaničujejo sv. križ Jezusov; pravoverni kristiani pa ga vedno spoštujejo in u veliki časti imajo. Ne molijo pa svetiga križa, temuč le Njega, ki je na njem visel, namreč Jezusa Kristusa, človeka in živega Boga, kteriga samega moliti imamo. Sv. križ pa častijo zavoljo Njega, ki je na križu za nas umerl. Od nekdaj je bila kristianom lepa navada, pokrižati se, da bi s tem sv. križ in Jezusa samega vredno častili. Tudi ti se sv. križa nikdar ne sramuj, in ne pridruži se nikolj zaničovavcom tega častitlivega znamnja, kterih konec je po besedah sv. apostola Paula večno pogublenje. Pobožno se vsako jutro in zvečer, pred molitvijo in po molitvi, pred vsakim imenitnim opravilom, kakor tudi u skušnavi in u vsaki nevarnosti pokrižaj, in hvaležno se zravno spomni Jezusa, ki je za tebe na križu umerl. Sv. Ciril, Jeruzalemski škof te prav lepo k temu opomina, ki pravi: „Ne sramuj se križa Kristusovega. Ako ga kdo skriva, se ti s njim očitno na čelu pokrižaj, da hudič, kedar ga zagleda, od straha in trepeta odbeži. Zaznamnuj se s njim alj

ješ alj piješ, hodiš alj stojiš, sediš alj govoriš, s eno besedoj pri vsih svojih opravilih.“ Posnemaj lepo sv. Paula, ki je rekel: „Bog me varuj, da bi se s čim drugim hvalil, ko s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa.“

Molitva.

Bog! ki nam u predragi najdbi sv. križa častit spomin svojega terplenja obudiš; daj nam milostlivo tajistega se tako vdeležiti, da po Njem, ki je na sv. križu za nas umerl, večno živlenje dosežemo. Amen.

IV. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Florian, vojšak in mučenik.

Sv. Florian je bil rojen u nemškem tergu Ceiselmauer na spodnem Austrianskem ali Estraihi okolj polovice tretjiga stoletja. Živel je pod grozovitnema cesarjema Dioklecianom in Maksimianom, ktera sta kristiane naj bolj preganjala, in keršansko véro po celem rimskem cesarstvu zatreti hotela. Bil je pogumen vojšak in častnik alj oficir u cesarski armadi, pa ravno tak serčen kristian in neprestrašen mučenik za sv. véro Jezusovo. Kakor namreč sta imenovana cesarja kristiane grozovitno preganjala, ravno to sta tudi svojim oblastnikom po deželah vkazovala, in kervoželjni cesarski namestniki niso le povelja cesarske na tanko spolnovali, temuč dostikrat še hujše zoper kristiane divjali. Bil je takrat u Laureaku, poglavitnem mestu na Austrianskem blizo Donave, Akvilin rimski oblastnik, hud sovražnik keršanstva. Ravno je vkazal 40 kristianov, ki niso hotli malike častiti, hudo terpinčiti in po tem u temno ječo vreči. Sv. Florian, ki je scer u Laureaku prebival, je bil takrat ravno od doma; ker je pa grozovitno povelje Akvilina zvedil, se je u svojo mesto vernil, da bi preganjane kristiane s svojo serčnostjo u véri poterdil. Na poti ga srečajo vojšaki, ktere je oblastnik poslal kristianov iskat in lovit. Sv. Florian njih namen zvediti se u pričo kristian spozna, rekoč: „Ako kristianov jišete, tudi jaz sim kristian, le peljite me k oblastniku.“ Brez odloga ga k poglavarju ženó. Oblastnik ga pobara, ali je zares kristian, in ga nagovarja, naj kakor njegovi tovarši po vkazi cesarki malike moli, ako si hoče živlenje oteti. Sv. Florian pa mu na ravnost odgovori: „Tega nikdar ne storim, le spolni cesarsko povel-

je!“ Oblastnik se mu grozi, hudo ga mučiti, če malikov ne časti. Sv. Florian pa za to ne mara, temuč oči k nebesam povzdigne in moli: „Moj Bog in moj Gospod! U tebe imam vse zavupanje; pod tvojoj bramboj se hočem vojskovati, tebi vso čast dati. Tvoja mogočna roka naj me brani in podpira. Vzemi me med svoje izvoljene, ki so pred menoj tvojo sv. ime spoznali; daj mi svojo pomoč, da tebe hvalim in častim, kterimu vsa čast in hvala na vekomaj gre.“ „Kaj basaš, kakor bi ti ob pamet bilo?“ ga oblastnik zasramuje; „kako se prederzneš cesarsko povelje zaničevati?“ Sv. Florian mu pohlevno odgovori: „Jaz častim svojega Boga in le njega molim; ti imaš oblast čez moje telo, ne pa čez mojo dušo; čez njo ima le Bog oblast. Rad sim pokoren cesarju u vsem, kar je po moji službi; malikom darovati pa mi nihče zapovedati ne more; nikolj jih molil ne bom.“ Ves razkačen poglavar ga vkaže zdaj izleči in nevsmileno tepsti. Med tepenjem ga nagovarja: „Daruj malikom in nič se ti više bati ni.“ Sv. Florian pa reče: „Ravno zdaj darujem svojemu Jezusu, ki me toljko časti, da mi za njega terpeti da.“ To poglavarja še bolj razserdi, in reče ga še hujši tepsti. Sv. Florian pa vse mirno in veselo prestoji. Vkaže ga oblastnik na to s železnimi grebeni po plečah razmesariti; pa tudi u tih strašnih mukah sv. Florian Boga hvali in časti in na glas priča, da je kristian. Ker je oblastnik vidil, da tako s njim kaj ne opravi, ga k smerti obsodi in zapové u vodi Aniži ga vtopiti. Ko sv. mučenik sliši, da je k smerti obsojen, veselo Jezusa hvali, da ga je vrednega storil k večnem živlenju poklicati, ktero je vsim obljubil, ki njega ljubijo in mu zvesto služijo. Ko ga na smertni kraj priženo, je bil ravno tako dobre volje, kakor bi se kopat šel. Na mostu, iz kateriga so ga u reko vreči imeli, poprosi, naj mu dajo nekoljko časa pomoliti. Proti sončnemu izhodu se zdaj oberne, serčno moli, in svojo molitvo sklene, rekoč: „Jezus, moj Gospod, sprimi mojo dušo.“ Na to ga vojšaki zvežejo, mu kamen na vrat obesijo in ga u vodo veržejo. Tako je sv. vojšak za večno veselje časno živlenje dal 4. velikotravna, blizo leta 303. Njegovo truplo je voda na veliko skalo izvergla; Valeria, pobožna keršanska gospa, ga na skrivnem vzame in mu na svoji pristavi vredno pokopališče pripravi. Ondi so poznej imeniten samostan sv. Floriana sozidali. Bog je svoje ga sv. mučenika po mnogih čudežih očitno poveličal in verniga posebno mogočnega priprošnika zoper ogenj časté.

Nauk in posnema.

1. Sv. Florian in za njim še več drugih vojšakov, je u vojaškem stanu imeniten svetnik in mučenik bil, da je ravno u tem stanu mnogo nevarnosti in pohujšanja, ki vojakom u izveličanje brani. Naj bi mladenči, ktere Bog u vojaški stan pokliče, dolžnosti svojega stanu ravno tako na tenko spolnovali, naj bi bili pokorni cesarju in njegovim oblastnikom po svoji službi, zravno pa zvesti kristiani, ki na Boga ne pozabijo in pobožno živijo kakor sv. Florian; le tako zamorejo u svojem stanu zveličani biti. Človek lehko u vsakem stanu, kteriga mu Bog odloči, izveličan bo, ako po izgledu izvolenih svetnikov posebno onih, ki so njegovega stanu bili, s božjo pomočjo keršansko živi, in dolžnosti svojega stana zvesto spolnuje iz ljubezni do svojega Boga, in ne ravna po spačeni šegi razvujzdanega sveta, temuč po nauku Jezusovem, tako, da ne bo le poklican, temuč tudi izvoljen: „veliko namreč je poklicanih, pa malo izvoljenih.“ Iz vsakega stana so svetniki u nebesih; kdor po njih stopinjah hodi, se bode tudi njih večne sreče vdeležil, naj že bo stanu kteriga kolj. Bog te o sodbi ne bo baral, ali si imenitnega ali bornega stanu, temuč kako si dopolnil dolžnosti, ktere ti je tvoj Stvarnik po tvojem stanu naložil; in blagor tebi, ako ti enkrat večni Sodnik poreče: „Pridi zvest hlapec u veselje svojega Gospoda. Ker si bil u malem zvest, bom te čez veliko postavil.“

2. Sv. Florian je nevernimu oblastniku rekel: „Ti imaš oblast čez moje telo, ne pa čez mojo dušo;“ in če ravno po svoji službi zvest cesarju in oblastnikom vendar ni vbogal, da bi malike molil, in raji vse preterpel, kakor Jezusa zatajil, ker se je Boga bolj kakor ljudi bal. Naj bi tudi ti kristian nikdar ne pozabil Jezusovih besedi: „Ne bojte se jih, ki telo umorijo, duše pa ne morejo umoriti; temuč bojte se veliko več tistega, kateri zamore dušo in telo pogubiti u pekel.“ Ne boj se zamere, kedar ti je treba podložne svariti; ne vbogaj jih, kteri ti kaj grešniga veljevajo; ne porajtaj za to in ne baraj, kaj bodo ljudje rekli, ako imaš po pravici in po nauku Jezusovem ravnati; bolje ti je celimu svetu zameriti se, kakor pa Bogu. Ako te ravno za to svet sovraži, nič ne maraj, saj pravi Jezus: „Izveličani so, kteri za pravice del preganjenje terpé.“ In če tudi po nedolžnem terpiš ali clo življenje svoje zgubiš, da le duše svoje ne pogubiš. Sv. Krizostom pravi: „Truplo je stvarjeno za dušo, ne pa duša za telo; ako dušo kdor zapravi, trupla rešil tudi ne bo. Je duša zveličana, bo srečno tudi telo.“ —

Molitva.

Dodeli nam, o Gospod Bog! na prošnjo svojega mučenika sv. Floriana, ki ga posebnega varha zoper ogenj častimo, plamen grešniga poželenja srečno pogasiti, da se večniga ognja ovarjemo in nebeškiga veselja deležni bomo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem, Amen.

V. Dan maja ali velikotravna.

Sveta Monika, vdova.

Sveta Monika, mati sv. Auguština, je bila rojena leta 333 u Afriki u mestu Tegast od keršanskih in premožnih starišev, ki so jo posebno s pomočjo pobožne hišne dekle u božjem strahu bogoljubno izredili. Iz malega je že rada molila, in ker je večkrat od svoje matere slišala, da je Bogu sosebno dopadlivo, ako si človek po noči spanja priterga in moli, se je kmalo vadila, po noči vstajati in nekoljko moliti. Ravno tako je bila vbogim vsmilena, ker je dostikrat si jedi pritergovala in revnim dajala. Posvetna gizdost jo ni nikdar veselila, iz pokoršine pa se je po svojem stanu nosila. Govorila je vedno le pošteno in sramožlivo. Odrašena je hotla le u devištvu ostati; ker pa so njeni stariši njo zaročiti željeli, jim je bila tudi u tem pokorna. Dali so jo nekimu nevernimu mladenču, po imenu Patrici, u zakon, kakor je takrat cerkev še dopustila. U zakoni je sv. Monika vsim zakonskim k prelepimu izgledu živela. Njeni mož je bil silno nagle jeze in je razujzdano in hudobno živel. Sv. Monika pa se je s njim prijazno, modro in bogaboječe obnašala. Nikolj mu ni njegove grešne nezvestobe očitala, nikolj drugim kaj čez njega tožila, le Boga je vedno prosila, naj mu da pravo spreobernenje. Kedar je bil jezen, je vse tiho poterpela, in le potlej govorila, ko je bil pripravlen poslušati, in ga modro in pohlevno posvarila. Njene sosedine so se čudile, da Monika s svojim hudobnim možem tako mirno živi, dokler so one od svojih še precej boljših mož dostikrat hudo kregane in verh še tepene. Sv. Monika pa jim prijazno pové: „Vaš jezik vas tepe, ker se s svojim možami nepriložno besedujete. Ako bi jim molčale in le o pravem času govorile, zravno pa tudi s slabostmi svojih mož ljubeznivo poterpele, bi vas tudi oni lepše imeli. Kaj ne veste, da mora žena možu pokorna biti?“ Pravila jim je dalej, kako prijazno ona s svojim možem ravna, in ktere so jo vbogale in ravno tako storile, so mirno živele; drugim pa se je še hujše godilo. S poterplenjem in pohlevnim posvarjenjem, posebno pa s stanovitno molitvijo je sv. Monika od Boga milost dosegla in serčno veselje doživela, da je njeni mož pred svojo smertjo se k pravi vèri spreobernil, in ves čas po tem u nji bogaboječe živel, dokler ga je Bog eno leto po prejetem sv. kerstu k sebi vzel. Zapustil ji je troje otrok, ki jih je s njim imela, dva sina in edno hčer. Nje keršansko izrediti je bila

njena naj veči skerb. Naj več ji je stareji, namreč Auguštin prizadel. Bil je silno svojoglaven, clo po očetovi smerti, raji se je deržal slabih izgledov svojega očeta kakor lepiga živlenja sv. matere; začel je razpušeno in razujzdano živeti, in nič ni pomagalo, če ga je ravno pobožna mati še tako lepo opominala, prosila in svarila; na sledne je še u krivoversko zmoto Manihevcov zabredil.

U tem je sv. vdova popolnoma po nauku živela, kateriga sv. Paul u svojem listu na Timotea vsim vdovam daja. Bila je vbogim dobrotliva, vsak dan je šla k sveti maši, željno poslušala božjo besedo, in namesto brez dela pohajati in prazne marne imeti, je raji pridno delala, sv. bukve brala, posebno pa rada molila. Za posvetno veselje celo ni marala, in do gizdaste noše ji je vedno merzelo. U tihi samoti živeti jo je naj bolj veselilo. Le hudobno živlenje njeniga sina jo je neizrečeno bolelo. Britke solze je prelivala in noč in dan Boga na kolenih prosila za Auguština spreobernenje, tudi drugim, posebno duhovnikom, ga je u ta namen u pobožno molitev priporočala. Ko je nekdaj pobožnega škofa prosila, za njeniga sina moliti, ji reče: „Pojdi in potolaži se. Sin, kteri svoji materi toljko solz prizadene, ne more pogubljen biti!“ S tem se je nekoljko potolažila, še bolj pa, ko ji je kmalo po tem Bog sam u neki prikazni spreobernenje njeniga sina očitno napovedal.

Da bi bil Auguštin ložeji po svojih željah živel, se je svoji skerbni materi skrivaj u Rim vmeknil. Komej pa je u Rim prišel, je za smert zbolel, in on sam pravi, da je le goreča molitev njegove sv. matere ga ovarvala, da takrat ni umerl in se na vekomaj pogubil. Kakor hitro sv. Monika zvé, kde je njeni sin Auguštin, se brez odloga za njim na pot poda. Po veliki nevarnosti na morji ga najde že u Milanu, kamor se je iz Rima podal. Močno jo je veselilo, videti da se je Auguštin na neki pogovor s svetim Ambrožem, ki je takrat škof u Milani bil, že nekoliko spremenil. Sv. Monika je sama šla sv. škofa prosit, naj ne henja, dokler Auguština popolnoma spreoberne. Zdaj je vsmilen Bog serčne želje sv. vdove dopolnil; Auguštin se Manihejski zmoti odpové, in u svojem tridesetem letu od sv. Ambroža kerstiti da. Njegovo spreobernenje je bilo resnično gotov sad preobilnih solz in goreče molitve sv. Monike; pa tudi veselje ni dopovedati, ki ga je nad tem sv. mati imela.

Namenila se je sv. Monika, od tod s svojim spreobernjenim sinom u Afriko poverniti; ko pa prideta do mesta Ostie, mati na merzlici zboli. Iz pervega se je upalo, da ji ta bolezen ne bo nevarna, kmalo pa ji je bila za smert. Sledni čas svojega živlenja je sv. mati s svojim sinom, kakor on sam pri-

poveduje, še prav pobožne pogovore imela; djala je: „Ljubi moj sin! svet me nič več ne veseli. Željela sim le dočakati tvojega spreobernenja; Bog je milostlivo moje želje dopolnil. Rada zdaj umerjem, posebno ker vidim, da si se ti svetu odpovedal, in popolnoma Bogu u službo dal.“ Deveti dan svoje bolezni je sv. Monika u šest in petdesetim letu svoje starosti mirno u Gospodu zaspala, in svojo sveto dušo u roke svojega Stvarnika izročila. Kratko pred smertjo je sv. Monika, kakor sam sv. Auguštin piše, svojema sinoma svoje zadne želje tako le sporočila: „Pokoplita mojo truplo po smerti, kamor vama rado; le to vaj prosim, da se pri altarju Gospodovem mene spomnita, kjer kolj bota.“ Sv. Auguštin še dalej popiše, kako so truplo njegove rajne matere h pogrebu nesli, poprej pa za njoj rešivni dar za mertve opravljali, kar živo priča, da so tudi takrat vervali, da so vice, in da so za mertvim dar sv. maše in druge molitve opravljali, kakor je še zdaj pri pravovernih kristianih šega.

Nauk in posnema.

1. Pobožno živlenje sv. Monike daja vsakemu prelep izgled za posnemo. U svojem samičnem stanu je sv. Monika pošteno in sramožlivo živela, rada in pogosto molila, vbogim bila vsmilena, ni ljubila posvetne gizdaste noše, in se ni brez vedenja in volje svojih starišev, le veliko več iz pokoršine do njih, ko iz lastnega nagnenja omožila. Naj bi saj vsi samični tako ravnali kakor sv. Monika. U zakonskem stanu je bila posebno pohlevna in poterpežliva. Vse hudo, kar si je od svojega hudega moža skusila, je s tiho krotkostjo prenesla, zravno pa njega s ljubeznivim svarjenjem od hudobnih napak odvračevala, in za njegovo spreobernenje goreče molila. Svoje otroke je po vsi moči keršansko izrediti skerbela. In vdova je sveto živela in pobožne dela opravljala. Le samota ji je bila ljuba, za posvetni hrup pa, in še ktero pripušeno veselje celo ni marala, gizdosti alj nečimernosti še sence na nje ni bilo. Naj bi vsi vdovci in vdove ovi prelep izgled premišlovali in zvesto posnemali! Kdor u vdovstvi le posvetno in gizdasto živi, za posvetnim veseljem hiti, dobrega pa malo stori, kdor svoj čas s pohanjanjem in praznimi marni trati, namesto da bi pridno molil in božjo službo zvesto objiskoval, alj kdor u vdovskem stanu le mehko živi in svojim počutkom streže, alj se še u večo nevarnost in grešne priložnosti poda, tak ni na poti, ktera u izveličanje pelja. Zato sv. Paul posebno vdovam piše: „Ako ima kaka vdova otroke ali vnuke, naj se uči poprej svojo hišo vladati in dobro za dobro povračevati starišem; to namreč je prijetno pred Bogam. Ktera

je pa res vdova in zapušena, naj upa u Boga, in naj bo u molitvah in prošnjah noč in dan; zakaj ktera u sladnosti živi, je živa mertva.“

2. Sv. Monika je imela hudobnega moža in razvujzdanega sina; obdva je ona spreobernila, pa kako? Ne s kregom in prepirom, ne zmirjaje in očitovaje, tudi ne s kletvico, temuč s pohlevno poterpežlivostjo, s ljubeznivim opominanjem in svarjenjem, posebno pa s serčno neprenehlivo molitvijo. Naj bi vendar tudi zakonski eden drugega, in stariši svoje otroke ravno tako boljšali, kedar so napčni alj hudobni. Ako je mož nagle jeze, alj vinen, alj kakor bodi za posvarjenje nepripraven, naj mu žena prihenja in molči, ter pozneje kedar pride priložnejši čas, naj ga s lepim posvari. S besedovanjem in prepiranjem ali očitanjem le olje u ogenj vliva, in ga še bolj razkači. Stariši naj svoje otroke skerbno učé, zvesto h dobrimu opominajo, in s ljubeznijo, če ravno ojstro ako je treba, svarijo, da jih bodo „u nauku in strahu božjem izredili,“ kakor sv. Paul opomina; pa preklinjati otroke še tako hudobne nikar! Kletev jih ne poboljša, marveč pohujša, ker se dostibart otroci od lastnih starišev gerdih kletvic navučé, ktere po tem vse svoje dni ne opustijo. Ako imajo stariši slabe, razujzdane alj kakor bodi hudobne otroke, naj, namesto jih preklinjati, raji za nje molijo, kakor sv. Monika za svojega sina Auguština; stanovitno molitev dobrih in skerbnih starišev bo Bog gotovo kakor sv. Moniko vslišal, jim milost k pravemu spreobernenju dodelil, in jim žalost u neizrečeno veselje spremenil.

Molitva.

O Bog! ki si se obilnih solz sv. Monike vsmilil, in njejno gorečo molitev vslišal, da sta se na njeno prošnjo mož Patrici in sin Auguštin spreobernila; dodeli tudi nam svojo milost, da bi na priprošnjo sv. Monike svoje grehe in zmote spoznali, in po resničnem spokorjenju večniga veselja deležni bili. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VI. Dan Maja ali velikotravna.

Sveti Joanez Damasčan, spoznovavec.

Sv. Joanez, Damasčan imenovan, ker je bil okolj leta 676 u Damasku, mestu Sirie rojen, ktera dežela je bila u oblasti Turških cesarjev, je imel žlahne in bogate stariše, ki so zavoljo svoje dobrotlivosti daleč okolj sloveli, zato ko so veči del svojega bogastva med vboge in revne razdelili, kakor tudi jetnike rešovali in pušavnikom pomagali, kteri so takrat silno preganjani bili. Med jetnikom je bil tudi neki

vučen duhovnik iz Kalabrie, Kozmaz po imenu, ki je mladega Joaneza u svetnih umetnostih in u božjih resnicah izverstno podučil. Cesarjev namestnik alj knez Sirie, če ravno nevernik, si je iz posebne dopadljivosti oblastnika u Damasku Joanezovega očeta izvolil, ki je bil keršanske vere. Po očetovi smerti je knez Joaneza za Damaskega oblastnika postavil in mu dovoljil, po keršanski veri živeti. Joanez je to visoko službo u prid in brambo kristianom obernil.

Tisti čas je bil Leo Izaurik cesar na jutrovem. On je podobe Matere božje in drugih svetnikov, kakor tudi njih častivce silno sovražil in preganjal. Joanez popiše več pisem in bukev, u katerih dokaže, da svetnikov podobe staviti in častiti ni malikvanje, marveč dobro in koristno, ako se to po nauku katolške cerkve zgodi, in da je krivično in brezbožno, jih zaničevati in njih častivce preganjati. S tem so bili katoličani u svoji veri in u spodobni časti do svetih podob poterjeni, cesar Leo pa se je toljkanj bolj zoper Joaneza razserdil. Sklenil je se nad njim maševati, in se k temu prav zvite, za mogočnega cesarja celo nevredne goljufije posluži. Najel je namreč hudobneža, kteri mu je u imenu Joaneza pisal, da mu hoče Saracene in njih mesto Damask izdati. To goljufno pismo pošle hudobliv cesar u Damask knezu Saracenov, ki je dosihdob Joaneza veliko obrajtal, in mu še sam piše, da bi še Joaneza kakor puntarja in izdajavca začernil, ter se prilizneno hlini, da mu je več za ljub mir, ko pa da bi to gerdo izdajanje u svoj prid obernil, vendar pa se nadja, da bo izdajavec po zasluženju kaznovan. Saracenski knez to brati se silno raztogoti, Joaneza pri ti priči pred se pokliče, ter mu s mnogim zaničevanjem domišleno izdajanje očita. Joanez Boga na pričo kliče, da je nedolžen, in da drugega u Carigrad ni pisal, kakor kar češenje svetih podob zadene, ter kneza prosi, naj vse to na tenko prejiše, ker mora to gotova zvijača in golfija biti. Pa vse nič ne pomaga; razserden knez vkaže Joanezu po rabeljnu desno roko odsekati, in jo na očitnem kraju vsim u strah obesiti. Knezovo povelje se naglo izpolni, kar je kristiane serčno žalilo. Joanez pa je to terplenje in očitno zasramovanje s keršansko poterpežlivostjo prestal, in pred vsim neprestrašeno pričal, da izdajanja nikakor ni kriv. Na večer pošle h knezu ga ponižno prosit, naj bi mu odsekano in obešeno roko sopet nazaj dati dovolil, da bi jo pokopal. Knez, ki je med tem izmišleno goljufijo zapazil, mu njegovo prošnjo rad dopolni. Poln zavupanja u Boga in presveto Mater božjo vzame Joanez odsekano roko, gre u hišno kape-

lico, pred podobo Device Marie poklekne in na glas moli, rekoč: „Vsmilena mati božja! ti veš, zakaj sim svojo roko zgubil, namreč za to, ker sim se za čast tvoje in tvojega božjega Sina podobe potegval. Osramoti saj zdaj zmoto, in poterdi resnico. Sprosi mi, da mi odsekana roka k rami sopet priraste, da bom s njo še dalej tvojo in tvojega Sina čast braniti mogel; saj jo le za to celo sopet želim.“ Med to molitvijo odsekano roko k rami tiši, in na to ga sladko spanje napade. U tem se mu zdi, kakor bi mu Mati božja rekla: „Glej tvoja roka je sopet cela; izpolni torej svojo obljubo!“ Na to se Joanez izbudi, in vidi roko tako celo prirašeno, da bi nihče ne verjel, da je bila kedaj odsekana, naj bi še rudeča čertica kakor nit okolj u znamnje tega čudeža znala ne bila. Koljko veselja je to čudo Joanezu naredilo, in h koljki hvaležnosti proti Bogu in Devici Marii ga obudilo, se lehko zastopi. Kmalo se je tudi razglasilo, in ko knez od njega zve, pokliče svetega Joaneza k sebi, ga ponižno za zamero prosi, in mu vse znamnje svoje milosti sopet ponudi. Sv. Joanez pa druzega ne prosi, ko da naj ga službe odveže, da bi prost svoje dni u kakem samostanu alj u pušavi preživeti mogel.

Kakor hitro knez u njegovo prošnjo dovoli, razdeli sv. Joanez vse svoje premoženje med vboge, gre u Jeruzalem, in stopi u samostan sv. Saba. Poglavar samostana je sv. Joaneza staremu menihu izročil, da bi se od njega Bogu dopadlivo služiti naučil. Pobožen menih je sporočenega tako le vučil: „Daruj Bogu svoje dela in svojo terplenje; spravi iz serca vse dopadenje do sebe in do sveta; nikolj se ne hvali s nobeno rečjo, ker iz sebe nič nimaš; ne zanašaj se na svojo modrost in čuj nad seboj; ne piši in ne govori nikdar brez potrebe, ker bi vtegnil od napuha skušan biti, tudi kedar govoriš dobro brez potrebe.“ Sv. Joanez se je lepo zahvalil vučeniku za toljko moder nauk, ga je rad vbogal, pridno molil, bral, in svete reči premišloval, pa tudi vse naročene dela pokorno opravljal, naj bi bile še tako zaničlive. Čez nekaj časa se njegovemu vučeniku Mati božja prikaže, in mu veli, Joanezu naročiti, naj sopet u brambo sv. vere zoper tačasne krivoverce dela in piše. Ko mu vučenik to naznani, se sv. Joanez u novič zoper zaničovavce sv. podob in druge sovražnike sv. vere serčno vzdigne in dosti bukev u poduk katoličanov s nebeško modrostjo spiše. Tudi je bil primoran od Jeruzalemskega patriarha mašnikovo posvečenje prejeti, kteri visoki stan ga je še le bolj ponižal. Od

neprenehlivega pokorjenja in nevtrudnega dela je k zadnimu celo opešal, zbolel, in poln dobrih del mirno umerl u letu 780.

Nauk in posnema.

1. Sv. Joanez se je goreče za čast sv. podob potegoval. Tako tudi tebe sv. cerkev podobe svetnikov spodobno častiti vuči. Ne reče ti jih moliti, kar bi malikovanje bilo, temuč častiti, ker se po njih svetniki časté, kterih podobe so. Zato je kristianom navada, podobe svetnikov po cerkvah in hišah, kakor tudi drugih krajih imeti in častiti. Podobe svetnikov u časti imeti nam tudi dosti hasna prinese. Pervič nas po besedah sv. Tomaža podučijo u skrivnostih sv. vere in u mnogih čednostih. Drugič nas spominajo na življenje in terplenje Jezusovo in božjih svetnikov, ter nam ga u spominu ohranijo. Tretjič nas k pobožnosti, čednosti in posnemi Jezusa in njegovih svetnikov opominajo. Zato se je sv. Joanez tako serčno vzdignil zoper nje, kteri so hoteli podobe svetnikov podrobiti in pokončati. Ravno tako po volji sv. katolške cerkve ravnajo, kteri svete podobe k počešenju izobražjejo in delajo, alj jih u svojih hišah, molitnih bukvah in u drugih krajih spodobno shranujejo. Kakor pa je prav, sv. podobe u časti imeti, ravno tak nekeršansko in grešno je, nesramne in pohujšlive kipe si narejati alj prodajati, alj kupovati in imeti. S takim človek sebi in drugim veliko dušne škode napravi. Če namreč že ena pohujšliva beseda alj pesem toljko grešnih misel u človeškem sercu obudi, koljko več grešnega plamena zamorejo nesramne podobe vneti, koljko pohujšanja narediti! Sv. Auguštin pripoveduje od nekega mladenča, ki je po pogledu izobrazene nesramne reči u naj ostudnejši greh zapadel. Zato je sv. Karl Boromej u nekem cerkvenem sboru po vsi svoji škofiji modro naročil: „Vsak hišni oče naj iz hiše odpravi, kar se za keršansko hišo ne spodobi; gerde in nesramne podobe naj sožge.“ Spoznavši namreč, koljko škode take pohujšlive reči napravijo, je mislil sv. škof, da je bolje, naj se taki kipi, ko bi še tako drago kinčani bili, u časnem plamenu pokončajo, ko da bi s kervjo Jezusovo drago odkuplene duše za del njih pogleda in pohujšanja u večnem ognju gorele.

2. Sv. Joanezu je Bog po nedolžnem odsekano roko s čudežem scelil, ker jo je rabil u počešenje sv. podob. To plačilo je Bog že na tem svetu svojemu služavniku dodelil, ker je svojo roko zvesto u božjo čast obračal. Blagor tudi tebi, ako svoje roke vedno le u božjo čast in u prid in zveličanje svojo in svojega bližnega obračaš. Blagor ti, ako svoje roke pogosto u molitvi k Bogu povzdigneš! Blagor, ako jih vbogim po moči vsmileno odpiraš. Blagor tudi, ako s svojimi rokami voljno in zvesto dela svojega stana, ki tiga je Bog sam odločil, opravljaš; bodi si svest božjega plačila, zakaj Jezus sam pravi: „Kdor prosi, on prejme.“ In sv. Duh govori: „Blagor

temu, kteri se vbogiga in sromaka vsmili; Gospod ga bo ob hudem dnevi obvarval, in ga bo na zemlji srečnega storil.“

3. Gorje ti pa, ako svojo roko u greh in razžalenje božjo rabiš! „Ako tebe tvoja roka pohujša, odsekaj in verži jo od sebe,“ ti veli Jezus. Gorje, ako svojo roko po ptujem, krivičnem blagu stegueš, „ker Gospod je vsega tega maševavec.“ Gorje, ako svojo roko vbogim in revnim terdoserčno zapiraš; zakaj On, ki pravi: „Dajte vbogajme od tega, kar imate,“ poreče enkrat vsim nevsmilenim: „Poberite se od mene, vi prekleti, u večen ogenj. Zakaj jaz sim lačen bil, in vi meni niste dali jesti.“ Gorje tebi, ako svoje roke clo nehvaležno zoper svoje stariše vzdigneš; Bog sam te tedaj prekolne. Gorje, ako svoje roke u hudobno bojvanje alj grešno puntanje zoper gosposko obračaš; zakaj „kteri za meč prijemajo, bodo s mečem končani,“ pravi Jezus; in „kdor se oblasti zoperstavi, se božji volji zoperstavi, in si pogublenje nakoplje,“ uči sv. Paul.

Molitva.

O Bog! ki si sv. Joanezu svojo moč dodelil, zoper zaničovavce svetih podob se serčno bojevati; daj, te ponižno prosimo, tudi nam svojo pomoč, podobe tvojih izvoljenih vredno častiti, in njih svetih izgledov se zvesto deržati, da tako za njimi enkrat tudi mi u večno čast dojdemo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VII. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Stanislaj, škof in mučenik.

Krakava na Poljskem je mesto, u katerem je bil sv. Stanislaj leta 1030 rojen. Imel je bogate, pa ravno tak bogaboječe stariše. Celih trideset let so u zakoni brez otrok živeli, dokler so si po dolgi molitvi od Boga sina Stanislaja sprosili. Serčno so ga bili veseli, pa ravno tako skerbni, ga pobožno izrediti. Stanislaj je svoje dobre stariše rad vbogal, in že iz malega posebno nedolžno in sveto živel. Silno rad je molil; če ravno še otrok se pogosto postil, do vbozih pa vedno vsmileniga serca bil. Ravno tako se je pa tudi pridno učil, perve šole u domačem mestu skončal, po tem pa se je u Paris podal, viši učenosti si naberat. Na učelišču se je slabih tovaršij skerbno izogibal, raji u samoti bil, in vsega se zvesto varval, kar ni Bogu dopadlo. Kedar se iz šol u svojo domovino poverne, so mu stariši že odmerli, in ker se je u samostan namenil, da bi Bogu bolj popolnoma služil, je

vso svojo doto med vboge razdelil. Sv. Lambert pa, tačasni Krakovski škof, ko je zvedel njegovo posebno svetost in učenost, si ga je pomagavca izvolil, in mu korarstvo pri sebi vnudil. U tej visoki službi je sv. Stanislaj tako sveto, nedolžno in pa ponižno živel, da so ga po smerti sv. Lamberta enoglasno njegovega naslednika izvolili. Dolgo se je te previsoke časti stanovitno branil; ko so ga pa vendar preprosili, je potem ravno tako zvesto svoje škofijske dela opravljal. Vse fare svoje škofije je sam obiskoval, in si za dušni in telesni prid svojih ovčic po vsi moči prizadeval, svoje premoženje med vboge delil, da se je sploh rekalo, Krakovski škof imajo svoje dohodke le za vboge; bolne je vsak dan obiskal in jih s besedoj in u djanju tolažil. Kar mu je od velikih pastirskih opravil še časa ostalo, ga ni h praznem veselju, temuč le k molitvi obernil. Zravno je ojstro živel, vedno spokorno obleko nosil, se skorej vsak dan postil; njegovo življenje je bilo tako pobožno, da so ga po vsem Poljskem le svetega škofa imenovali.

Takrat je Boleslaj II. bil Poljski kralj. Silno je bil hudoben in razvujzdan, in zato malo obrajtan. Nobeden si ni upal hudobnega kralja za del njegovega grešniga življenja posvariti; le sv. Stanislaj je serčno pred kralja stopil, mu spodobno njegovo veliko pohujšanje očital, in ga jokaje na kolenih h poboljšanju opominal. Kralj je scer vse obljubil, po tem pa še hujše ko prej živel. Med drugim si je nekega žlahnika ženo osvojil in k velikemu pohujšanju grešno s njo živel. Sv. Stanislaj u drugič k njemu gre, in mu kakor nekdaj Joanez kerstnik na ravnost pové, da mu ni pripušeno, ptuje žene imeti. Boleslaj se jezno oberne in precej sklene, nadležniga svarivca si odpraviti. Vmislil si je u to neko krivo tožbo. Sv. škof je bil namreč od Petra, nekega žlahnika, za svojo cerkev eno zemljo kupil in jo gotovo plačal. Tri leta že je cerkev to zemljo mirno posedla, med tem pa je Peter umerl. Boleslaj zdaj Petrove dediče alj erbe nagovori, naj kupleno zemljo od škofa nazaj tirjajo, in jim u to svojo pomoč obljubi. Zares ga vbogajo, in škofa zatožijo, da je zemljo od očeta po sili si vlastil, in pa še ne poplačal. Sv. Stanislaj je bil torej pred sodbo poklican. Terdil je, da je ranciga Petra gotovo plačal, pa ker pisma ni imel skazati, se je na priče vpiral. Priče poklicane pa niso hotle pričati, ker jim je bilo prepovedano. U tej stiski je sv. škof terdno u Boga zaupal, teru pričo kralja in sodnikov pravi: „Ker tedaj te priče pričati ne smejo in nočejo, vam bom u treh dneh drugega pripeljal, kterimu bote mogli verjeti, nam-

reč Petra samega, ki mi je zemljo prodal.“ Kralj s drugimi vred se mu smeji, pa vendar njegovo obljubo dovoljno sprejme, mislijoč, da to ni kos biti, ker je bil Peter nad dve leti mertev. Sv. škof se je vse tri dni terdo postil in neprenehoma molil. Sterti dan po sv. maši se s velikoj družnoj u škofji obleki k grobu rajnega Petra poda, vkaže perst do truge odkopati, in po dolgi molitvi na glas mertvega zakliče, ter mu u imenu presvete Trojice reče vstati in s njim iti, resnico pričat. In glej čudo! Pričo veliko ljudstva mertvec vstane, in s sv. škofam pred kralja in sbrane sodnike gre. Vse je stermelo, zagledati nepričakano pričo. Sv. Stanislaj pa pravi: „Tu je priča, ktero sim vam obljubil. On vam bo resnico povedal.“ Obujeni Peter pa je pred vsimi glasno pričval, rekoč: „Jaz sim prodal škofu Stanislaju zemljo, in plačilo sim prejel; moji nasledniki so mu krivično nadležni.“ Na to pričanje sv. škof Petra spet k grobu pelja; Peter se na svoj prostor vleže in je sopet mertev. Sv. Stanislaj pa je bil zoper Boleslajevo voljo nedolžen spoznan, in je nekaj časa po tem mirno živel.

Ker je pa kralj pri vsem tem, da ga je to čudo prestrašilo, če dalje hudobniši živel, so sami deželni stanovi škofa prosili, naj ga še enkrat prav ojstro posvari. Sv. Stanislaj je tedaj nekaj dni pobožno molil, se postil in druge spokorne dela Bogu u dar prinesil, da bi to pot s svojim opominvanjem več opravil, kakor poprej. Na to gre serčno pred kralja, in mu prav živo veliko nevarnost njegovega pogublenja pokaže, ktera toljkanj veči prihaja, koljkanj več časa mu Bog k pokori in poboljšanju pusti. Ko pa sv. škof vidi, da vse njegovo svarjenje in vsa prošnja nič ne pomaga, mu žuga, ga izobčiti, alj od verne cerkve ga odvreči; in ker se kralj še ne poboljša, ga čez nekaj časa po tem za res od vernikov odloči. To je kralja terdovratnega silno razkačilo, in sklenil je svojega tako dobrega učenika brez odloga umoriti. Torej pošle nekaj svojih lastnih stražnikov u cerkvico sv. Mihaela ne daleč od mesta, kamor je zvedel, da je sv. škof ravno maševat šel, ter jim povelje da, sv. Stanislaja pri priči usmertiti. Grejo, kakor so bili poslani; u cerkvici pa, kder bi bili imeli kraljevo povelje spolniti, jih toljka groza napade, da vsi pobegnejo, in kralju naravnost povejo, da jim ni mogoče častitlivega škofa se lotiti. Kralj pošle na to druge, in za njim tretje s enakim vkazom, pa vsi so se brez opravka vernili in rekli, da jim nebeška svetloba, ktera sv. škofa obdaja, brani, dopolniti kar jim je bilo vkazano. Zdaj kralj od jeze ves divji sam u cerkvico vihra, in pred altarjem sv.

škofa s mečem tako mahne, da mu glavo razkole, in da se mertev zgrudne. Pa še to nevsmilenemu kralju ni bilo dosti; še mertvo truplo da iz cerkve vleči, in na drobne kosce razsekati, in razmetati, da bi jih roparski ptiči pobrali, in požerli. Bog pa tega ni dopustil; štirji veliki orli so koščike sv. trupla varvali, dokler je nekaj serčnih prišlo, da so jih pobrali, naj bi jih spodobno pokopali. In glej, novo čudo se zgodi! po božji vsegamogočnosti so se pobrani koščiki trupla tako sedinili, da je bilo celo truplo videti. Vsi pričejoči so Boga častili in hvalili za toliko stanovitnost sv. Stanislaja. Sv. truplo so pred cerkev pokopali, kder je sveti škof 8. dan velikotravna 1079 grozovitno smert prestal, kder je deset let počivalo in kder je bilo po njem od Boga veliko čudežev storjenih; potem pa so ga u Krakovsko stolno cerkev prenesli, kder se še dan današen slovesno časti.

Nauk in posnema.

1. Sv. Stanislaj je kralja Bolislaja k pokori in poboljšanju opominal, ter mu posebno veliko nevarnost večnega pogublenja pokazal. In zares, kdor se večnega pogublenja ne boji, se bo težko alj celo nikolj kar poboljšal. To se očitno vidi nad kraljem Boleslajem; on ni maral za očetovsko opominanje sv. škofa, ni porajtal za nevarnost, večno pogubljen biti; zato je pa tudi, namesto se spokoriti, če dalje u veči hudobije zapadel. Tako daleč zajde, kdor brez straha greši in posebno nečisti greh dela. „Kedar hudobni u globočino grehov zabrede, jih zaničuje," pravi sv. pismo. On se ne zmeni, ako še tako velike in ostudne grehe stori; zaničuje glas božji, glas svoje vesti, ne mara za nauke in svarjenje dušnih pastirjev, in na sledne ga še nevarnost pogublenja alj pogublenje samo ne gane. — „Njegovo serce se vterdi, kakor kamen, in kakor naklo kovačevo," pravi poresnici sv. Job. Kaj pa terdovratnega grešnika na slednje čaka, kakor nesrečno večno pogublenje? „Terdovratnemu sercu se bo na slednje hudo godilo," pravi sv. Duh. Hočeš takemu nesrečnemu koncu ujiti, spokori se berž, ko grešiš; nikar se greha ne privadi, in poboljšanja ne odlagaj. Ne pozabi, u koljki strašni nevarnosti večnega pogublenja si, dokler se u smertnem grehu znajdeš. Prosi Boga prav serčno, to nevarnost spoznati, in za pomoč, ob času se oteti.

2. Sv. Stanislaj je hudobnemu kralju na ravnost povedal, da, ako se ne spokori, ga toljko veči strafa božja čaka, za koljko več mu Bog odloga da, se spokoriti in poboljšati. Gola resnica je to. Bog nekterega grešnika kmalo po storjenem grehu kaznuje, kakor prevzetne angele; drugim pa dolgo prizanaša, in s njimi poterpi, ako ravno mesence in leta u svojih grehih tičijo.

Dosti jih je, kteri za tega del še pogoje in bolj brez straha grešijo, prav po besedah sv. pisma: „Zato, ker naglo nad hudobne sodba ne pride, delajo hudo brez straha.“ „Oni mislijo,“ pravi sv. Leo, „da bodo štrafi popolnoma odišli, ker niso precej kaznovani.“ Pa taki naj vedo, da se jim je toljko več bati, ako ne bodo naglo štrafani. Da jih namreč Bog precej ne štrafa, temuč še čas k pokori daja, je le posebna nezapopadliva milost božja, ktero Bog drugim odreče, njim pa dobrotlivo skaže; ako pa to posebno milost božjo ne obernejo u svojo zveličanje, marveč še Boga bolj žalijo, jih čaka zato toljko težji odgovor, toljko veča kazen. „Več dobrot ko človek od Boga prejme, hujši štrafa ga čaka, ako greši in greh za grehom dela,“ pravi sv. Krizostom. In sv. Auguštin vuči: „Bog za toljko občutlivši in strašnejši kaznuje, dalej ko prizanaša.“ Hočeš veči štrafi božji ujiti, vbogaj, kar te sv. Auguštin opomina, rekoč: „Ako Bog kazen odlaga, ne odlagaj ti pokore.“ Zakaj, kakor pravi učen Origenes, „milost, ki jo Bog skažuje, kedar grešniku čas k pokori daja, ima svojo mero, in ti ne veš, koljka da je, in kako dolga da bo.“

Molitva.

Mi prosimo tebe, o Gospod! dodeli nam, da, kakor je sv. škof Stanislaj za tvojo čast svoje življenje po krivičnih rokah dal, na njegovo mogočno priprošnjo tudi mi tebe vedno tako častimo, da se s njim enkrat pri tebi veselimo. Amen.

VIII. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Alban, mučenik.

Stanovniki velike Britanie, ktera je Angleško in Škotsko zapopadla, so 180 let po Kristusovem rojstvu s svojim kraljem, Luciom, vred kristiani postali, in so do časa rimskega cesarja Diokleciana mirno živeli, med tem, da so kristiani po drugih krajih že veliko preganjanja terpeti imeli. U tem mirnem času so kristiani tih dežel zlo leni in mlačni u svetej veri postali; torej je Bog, da bi njih vera čisto ne zaspala, težko skušnjo črez nje poslal. Cesar Dioklecian, znani preganjavec kristianov, zapove tudi tamkaj kristiane preganjati. Njih veliko možkega in ženskega spola se je za sveto vero in Jezusa serčno vojskovalo. Nar znanej med njimi pa je sv. Alban, ki je zavolj tega tudi pervi mučenik velike Britanie imenovan. Še ko je malikovavec bil,

je nekega duhovna, kojega so neverniki zavolj vere preganjali, pod svojo streho vzel in prikrival; tudi ga je s vsim potrebnim oskerbljaval; kajti bil je po natori dobrega in vsmileniga serca. In to ljudomilo djanje je bilo studenc njegove sreče; kajti Bog je blagoslovil nja pohištvo zavolj tega, kteriga je u hiši prikrival. Alban občuduje krotkost in bogoslužnost svojega gosta, kteriga u vednih postih in molitvah in u dopernašanju drugih dobrih del vidi. Ginjen po tolikem izgledu, kojega vedno pred očmi ima (zdelo se mu je, da nima človeka, ampak Boga u svoji hiši), sklene tudi on tako živeti. In milost božja, ki mu je to zveličavno željo in predvzetje podelila, ga je tudi u izpolnovanju podpirala. Prosil je duhovnika, da bi ga u keršanskej veri, ki je njega tako pobožnega in krotkega storila, podučil. Duhoven, to prošnjo slišati, je hvalil Boga za milost, ki jo je nja dobrotniku skazal, in mu je neumnost malikovanja, nasproti pa resnico svete Jezusove vere živo pred oči postavil; kar je Alban razsvitlen od gnade božje kmalo spoznal, malike od sebe vergel in s ljubezni gorečim sercom se svete keršanske vere poprijel.

Dolgo časa je ti bogaboječi duhoven u Albanovej hiši prikrit ostal; pa neverniki, posebno malikovavski duhovni so ga neprenehoma iskali, da bi ga umorili, zlasti ker jih je veliko po nja svetih naukih in opominih malike zapušalo in pravega Boga molilo; kar je malikovavce zmirom bolj u oči bodlo. Zvedli so zadnič, da se pri Albanu skriva. Hitro pošlje oblastnik vojnikov ga lovit in pred se pripeljat. Ko Alban od tega, kar se ima zgoditi, zve, si ves hvaležen za toliko dobrot, ki jih je od svojega dobrega učenika prejel, prizadeva, njega rešiti: duhovnika namreč u svoje oblačila preobleče in ga skrivaj iz hiše ispusti, da bi tako nepoznan uiti zamogel, on pa obleko duhovna vzeme in doma ostane, vojnikov pričakat. Ko vojniki pridejo, jim Alban u obleki duhovna naproti gre, ki ga mesto duhovna pred oblastnika peljajo. Alban pove gredoč vojnikom, da je kristian, in od svete vere, za kojo je umreti pripravlen, serčno pričuje; tudi jih lepo nagovarja, da bi še oni u pravega Boga verovali. Ali vojniki ga ne poslušajo, temuč ga pred sodnika peljajo, rekoč: „Tukaj imaš sovražnika naših bogov!“ Oblastnik je ravno bogovam daroval; pa je u jetniku hitro Albana spoznal, in ko po vojnikih zve, kako se je bilo zgodilo, reče sv. Albanu serdito: „Bogove moli; ako jih ne moliš, boš vse unemu namenjeno terpenje ti prestati moral.“ Sv. Alban mu je serčno odgovoril: „Tega ne bom nikdar storil, ker

molim le živega Boga, stvarnika nebes in zemlje.“ Oblastnik ga je vkazal pretepati, sv. Alban pa je hvalil Jezusa, ki mu je dal zavolj njegovega imena kaj terpeti. Ravno takšino serčnost je tudi u drugih bolečinah skazoval. Oblastnik je upanje zgubil, njega premagati, in ga je u smert obsodil, rekoč: „Zapovem, odsekajte glavo nepokornemu Albanu.“ Umorjen je bil leta 304, in s njim tudi eden vojnikov, kojega je bil s velikim čudom spreobernul.

Nauk in posnema.

1. Gostoljubnost in ljubezen sv. Albana, s kterima je duhovna u svojo hišo sprejel, ste mu, kar tudi od sv. Afre beremo, narveči srečo u hišo prinesle; Alban in Afra sta gnado mučeničkega venca od Jezusa Kristusa zadobila, ki je svojim apostolam, ko jih je svet evangel oznanovat razposlal, rekel: „Kdor vas sprejme, mene sprejme; kdor pravičnega zavolj mene sprejme, bo prejel plačilo pravičnega, in kdor nar manjšemu verniku, zato ker je moj učenc, kozarc merzle vode piti da; resnično vam povem, ne bo svojega plačila zgubil.“ Ko so pa naši mašniki in dušni pastirji tudi u Jezusovem imenu poslani, ko namestniki nebeškega zveličarja za naše duše in večno zveličanje skerbé, je tudi prav in spodobno, da tudi mi dolžnosti do svojih dušnih vodnikov spolnimo. Ljubezen, spoštovanje, pokoršino, vboglivost, odkritoserčnost, zaupanje in hvaležnost smo jim dolžni. Svojo hvaležno ljubezen skažejo verni mašnikom posebno s voljno pokoršino ali vboglivostjo, s priprostim otroškim sercom, s serčno dobrotlivostjo. Ta pokoršina do naših vestnih svetvavcov in dušnih pastirjev je naj gotovši pripomoček, voljo božjo spoznati, in zmirom mirno vest imeti. Tudi je ta pokoršina vselej zaslužliva; kajti dobre ovce poslušajo glas, prošnje in svarjenje svojega pastirja in ga vbogajo. Ravno ta vboglivost tirja od vernih potrebno zaupanje in odkritoserčnost do svojih spovednikov in pastirjev. Kder zaupanja pomankuje, tudi prave vboglivosti ali pokoršine ni. Ravno tak je tudi odkritoserčnosti potreba; če proti svojemu spovedniku ali dušnemu pastirju odkritoserčen nisi, te naj boljši dušen pastir ne bo prav voditi zamogel, kakor naj zvedenši zdravnik bolnika ozdraviti ne more, če mu svoje bolezni zavsim ne odkrije.

Bog nam vse blagomilosti, zakramente in vse pripomočke k zveličanju po mašnikih deli; torej je vse na tem ležeče, da pobožne in zveste mašnike imamo. Zato je sveta cerkva o šterih kvaternih časih poste in molitve vpostavila, da bi, ker se o teh časih mašniki posvečujejo, dobre in skerbne dušne pastirje od Boga izprosili. Tisti kristiani torej hudo grešé, kteri se slabim mašnikom posmehujejo, iz njih norca delajo in jih tako onečastijo. Takšni se

nad svojoj lastnoj nesrečoj smejé, kajti nobeden ni nesrečnejši in obžalovanja vrednejši, kakor ljudstvo, kojemu Bog u kazen za nja hudobije slabe voditele pošilja. Vsi padejo u jamo. Po duhovnikih si verniki ali prekletstvo ali blagor božji napravljajo, kakor jih ali časté ali zaničujejo.

„Moramo pa tudi slabe mašnike častiti, kali?“ boš uprašal. — Ja, moj kristian! tudi hudobne, pohujšlive mašnike mormo prenašati, dokler jih cerkva prenaša; častiti jih mormo, kakor je David hudobnega kralja Saula častil, zakaj njih čast je velika in sveta, če je tudi njih oseba (peršona) mnogim človeškim slabostim podveržena. Jezus Kristus se mora u mašnikih zmirom častiti in spoštovati; kajti Gospod je brez izjemka svojim apostolam in njih naslednikom rekel: „Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ „Prosimo vas, bratje!“ piše sv. Paul, „da tiste spoznate, kteri med vami delajo, vam predstojijo in vas opominajo; zavolj njih opravila jim bodite s vso le mogočo ljubeznijo in spoštovanjem vdani. Bodite svojim (duhovnim, predstojnikom, mašnikom in škofom) pokorni in podložni; kajti oni čujejo za vas kakor taki, ki bodo za vaše duše rajtengo dajali, da to s veseljem storijo, ne zdihovaje: zakaj to bi za vas dobro ne bilo.“ „Mašnike, ki dobro predstojijo, imej dvojne časti vredne, posebno one, ki se s podučevanjem in naukom pečajo.“ Tudi so verni svojim dušnim pastirjem dolžni s voljnim in hvaležnim sercom, zvesto in po vesti časne darove odrajtovati, koje od njih tirjati pravico imajo; zakaj „kdor altarju služi, naj tudi od altarja živi; vsaki delavec je svojega plačila vreden. Glej, mašnik ti duhovni živež za večno življenje daje, ti bi pa njemu časnega po dolžnosti in pravičnosti ne dajal?“ Sv. Duh govori: „Časti Boga iz cele svoje duše; in imej tudi mašnike u časti.“

2. Sv. Alban se je po dobrem izgledu bogaboječega duhovna spreobernul. Iz svetega življenja Kristusovega namestnika je svetost katolške vere spoznal in tudi za njo svoje življenje dal. Pohujšanje ima veliko moč, ker je spridena natora k slabemu nagnjena; pa tudi dobri izgled ima prijetno moč, ki človeka lehko nagne tako živeti, kakor na drugih vidi. Prav govori sv. Gregor papež: „Beseda uči, dobri izgled pa vleče.“ Dober izgled dajati je Gospodova zapoved, ki veli: „Naj sveti vaša luč (vaše lepo življenje) pred ljudmi, da vaše dobre dela vidijo, in časté Očeta nebeškega.“ K dobremu izgledu so sploh vsi, posebno pa stariši, gospodarji, gospodinje, duhovne in deželske gosposke, pridgarji, fajmoštri, spovedniki in drugi duhovni, vsi predstojniki zavezani. Dolžni so svojim podložnim pot u nebesa kazati, ne samo s besedami, marveč s izgledi; kajti besede mičejo, izgledi vlečejo. Ravno to je vsak kristian svojemu bližnemu dolžen. Če se to samo u besedi zgodi, se mu malo ali clo nič ne pomaga. Dober izgled mora besedam moč dajati; ti moraš dobro, h kojem druge opominaš, sam dopernašati, se hudega, pred

kojim druge svariš, sam ogibati; moraš po ovem potu, kojega drugim u nebesa kažeš, sam hoditi, če hočeš, da bodo tudi drugi radi po njem hodili. Tako boš več opravil, kakor s vednim opominanjem in svarjenjem. „Zgledi," uči sv. Leo, „so veliko močneji in krepkeji od besed." Nauk, kojega s dobremi deli oznanuješ, globočeje seže, in več dobička prinese, kakor on, kojega samo s besedami oznanuješ. „Zato," piše sv. Gregor, „boljšega sveta ti dati ne vem, kakor tega, da si prizadevaš, svojega brata s izgledom učiti, kar ima storiti."

Molitva.

O Bog! pošlji nam duhovne delavce za naše dušno zveličanje, koje sam k temu opravilu pokličeš; podeli nam dobre pastirje, da bodo s besedo izgledom in s molitvijo sebi izročeno čedo pasli. Daj jim terdno vero, nepremaklivo zaupanje, delavno ljubezen in modro gorečost. Dodeli jim, da bodo zvesti posnemovavci nar vikšega pastirja naših duš tvojega Sina Jezusa Kristusa; dodeli pa tudi nam, da jih po izgledu sv. Albana kakor namestnike tvoje na zemlji spodobno častimo, in se tvojega nauka, kterega nam oznanujejo, zvesto deržimo. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

IX. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Gregor Nacianski, škof in cerkveni učenik.

Sv. Gregor, ki se za del posebne vednosti u božjih resnicah cerkveni učenik imenuje, je bil okolj leta 300 p. K.

r. blizo mesta Nacianca rojen, zato se mu tudi Nacianski pravi. Njegov oče Gregor, njegova mati Nona, njegov brat Cezari in njegova sestra Gorgonia so od katolške cerkve vsi svetniki spoznani in češčeni. Po tem se lehko vé, kako skerbno in bogaboječe je tudi Gregor od svojih svetih starišev izrejen bil. Na imenitni šoli u Atenah se je sv. Gregor vučil, in se tam s sv. Basilom soznanil, ki je tudi učenc tiste šole bil. U čednosti in pridnosti enaka sta si tudi serčna prijatela bila. Razujzdanih tovaršev sta se varovala, jigre, postopanja in drugih napak, ki so mladežu navadne, se skerbno zogibala, in le pridno se vučila in pobožno živela. Le dva pota sta jima bila znana, u šolo in pa u cerkev. Po dokončanih šolah se je Basili u svojo domovino povernil, sv. Gregor pa je u Atenah ostal, ker je mladost lepe zgovornosti tako vučil, da mu ni bilo para. Med tačasnimi vučenci je bil tudi Julian, ki je bil pozneji cesar, in se mu „odstopnik“ pravi, kajti je od prave cerkve odstopil. Ker je sv. Gregor njegovo živlenje in obnašanje vidil, je že takrat od njega rekel: „O kako pošast vendar rimsko cesarstvo redi!“ in je naprej povedal, da kedar bo Julian cesar, bo cerkve naj veči sovražnik in preganjavec, in njegove besede so se žalostno izšle.

Čez nekaj let se sv. Gregor u svojo domovino poverne. Neki dan ga u premišlovanju spanje posili, in zdelo se mu je, da je vidil dve lepe device k njemu priti in ga nagovoriti. On ju pobara, kdo bi bile, in kaj bi od njega rade? „Ena naji,“ na odgovor dobi, „je čistost, in druga modrost; Bog naji je poslal, se s teboj soznanit in vedno pri tebi ostat.“ Živlenje sv. Gregoria je potem skazalo, da te senje niso bile prazne. Ohranil je namreč skerbno svojo čistost, in Bog ga je s toliko modrostjo obdaril, da je od nje po celem sveti slovel. Imenitni možje, med njimi tudi sv. Hieronim so od daleč željno prišli, njegove nauke poslušat.

Mašnik posvečen se je sv. Gregor na skrivnem k sv. Basiliu podal, ki je u samotni pušavi živel. Tu sta u prelepi slogi združena silno ojstro živela, Boga častila in sv. pismo premišlovala. Čez nekaj let gre sv. Gregor sopet u svoj kraj, da bi svojega očeta, ki so ga Ariani nevedoma u svojo zmoto pripravli, sopet na pot resnice vernil, kar mu je tudi po sreči steklo. U tem je bil sv. Basili u Cesarei škof izvoljen in je sv. Gregoria nagovarjal, naj bi tudi bližno škofistvo u Sasimi u serčni bran pomnoženih krivovercev prevzel, in sv. Gregor je u želje svojega prijatela dovolil. Ker je pa u kratkem neki drugi za to škofistvo se pipal,

dokazovaje, da njemu gre, se mu je sv. Gregor prostovoljno vgenil. Pozneji so ga hoteli škofa u Nacianci postaviti, on pa je to tako obernil, da je bil namesto njega drugi izvoljen. Ko je mesto Carigrad objiskal, ga nesrečnega krivoverstva očistit, in pravo vero u njem zabranit in vterdit, kar je tudi srečno dosegel, ga je Peter, Aleksandriški patriarh, u Carigradu patriarha postavil, in posilen je moral sv. Gregor to težavno službo prevzeti. Po vsi moči je zdaj skerbel, krivoverstvo čisto potrebiti, in pravo vero k poprejšini časti povzdignuti. Katoličani so takrat le eno samo cerkvico imeli, u koji so se shajali, vsih drugih cerkev so se krivoverci polastili. Sv. Gregor pa je novoizvolenega cesarja Teodozia naprosil, da je sam u Carigrad prišel, in stolno cerkev katoličanom izročil, če ravno so se krivoverci tega silno branili. To je krivoverce zoper svetega patriarha toliko razkačilo, da so nekega hudobneža najeli, naj bi ga na skrivnem umoril. Sv. Gregor je ravno bolen ležal, in umorivec s drugimi pride kakor ga obiskat. Ko je pa že sam bil, in bi bil lehko svojo hudobijo dopernesil, je Bog na enkrat njegovo serce preganil, da pred svetnika na kolena pade, svojo hudobno prejvzetje obstoji, in ga odpušanja prosi. Sv. Gregor pa mu reče: „Bog ti naj odpusti, ki me je ohranil. Druzega ne željim, ko da krivoverstvo zapustiš in se spreoberneš.“ Še več hudega so mu krivoverci storili, pa njegove gorečnosti niso zmagali. Tudi katoličani so mu na sledinje začeli nadležovati.

Nekteri škofi so terdili, da sv. Gregor ni veljavno škof izvoljen bil. Sv. Gregor jim scer naravnost pové, da sam škofiške službe ni iskal, temuč le k njej prisilen bil; ker pa je videl, da jih vse to u njih mislih ne preverne, in se je bilo bati, da bi u keršanski občini veči nepokoj vstal, je u sboru takole povedal: „Ljubi soškofi, in sopastirji čede Kristusove! Slabo bi se vam prileglo, da bi vi, ki druge k miru opominati imate, sami med seboj se razpertili. Sim li jaz kriv vaše razdertije? Tak veržite me, kakor nekdaj preroka Jona, u morje, in ves nepokoj bo potihnil. Scer se ne vem krivega, česar me dolžite; pa rad terpim, da bi le med vami mir bil.“ To in več tacega jim je prav krotko in pohlevno govoril; po tem pa je od pričijočih slovo vzel in gre iz sbora naravnost k cesarju, naj mu dovolji, Carigrad zapustiti. Iz pervega cesar tega ni hotel slišati; ker ga je pa sv. Gregor živo prepričal, kako je njegova prošnja u občini prid, je bil vendar vslišan. Berž se na pot pripravlja, pred odhodom

pa še enkrat u svojo škofijsko cerkvo gre, poslovit se od svojih vernih, od mestnih cerkev in bolnišnic, in njim, ki so čez njegove pridge dostibart godernali, ker jim je njih hudobe naravnost očital, pravi: „Zdaj od veselja s rokami ploskajte in ukajte; zdaj moj besedlivi jezik vas več zasegal ne bo. Jezik bo scer vtihnil; pa saj imam še roko; s njo se bom zanaprej po peresu in černilu boril.“ Na sledno še vse opomina, keršansko živeti, in svoj nagovor tako sklene: „Prosim vas, ljubi moji otroci, obranite skerbno, kar sim vas učil. Milost Gospoda našega Jezusa Kristusa naj bo s vam vsimi. Amen“ Te besede svetega predgarja so poslušavce toliko ganile, da je vse po cerkvi plakalo. In po pravici so verni za sv. Gregorjem tako silno žalovali, ki je bil naj ljubeznivši oče vbogih, vdov in sirot, nepremagliv branitel prave vére, toliko moder učenik, skerben in nevtrudliv pastir, vse svetosti popolnoma izgled. Po vsi moči ga hočejo še obderžati; on pa se ne da pregovoriti, temuč gre u pripravleno barko, ter u svojo domovino odrine. Vseli se na svoji domačiji, Alančum po imenu, s terdnim sklepom vse dni svojega živlenja po vsi moči sveto živeti.

Kar je sklenil je tudi dopolnil. Od visoke starosti, vednega bolehanja in neprenehanega truda u pobožnih delih je toliko oslabel, da je malokaj iz postle mogel. Njegova naj veči tolažba je bila moliti in pa svete reči premišlovati. U mes je še kterobart se vsedel, in mnoge bukve ali knige zoper krivoverce k večimu poterdenju katoličanov spisal. Po dopušenju božjem je bil sv. Gregor, ki je dosihdob svojo čistost neomadežvano ohranil, zdaj od hudega duha noč in dan u naj gerših rečeh skušan. On pa je brez nehanja u Boga klical, se ojstro postil, vedno molil in svete bukve bral in premišloval; tako se je zoper hudega duha bojeval, in ga tudi vselej premagal. Ravno tako je Bog pripustil, da so sv. moža neki brezvestneži iz nevošljivosti hudo zasramovali in preklinjali, vsepovsod ga hudobno obrekovali, in clo pri Tianeškemu škofu krivo zatožili. Sv. Gregor se nad tem ni jezil, je svojo čast in poštenost pohlevno zagovarjal, in za svoje sovražnike molil. Naj manjšega greha se je skerbno varoval, in za naj manjši pregrešek se prav ojstro pokoril. Enbart se mu zdi, da je u neki reči več od potrebe govoril; hitro si sam za pokoro naloži, štirdeset dni s nikomor besedice ne govoriti, in to prostovoljno pokoro je tudi na tenko izpolnil. Tako je sv. Gregor ves čas svojega živlenja neizrečeno veliko za božjo čast in u prid prave cerkve storil in

prestal, svoje sledne dni u pokorjenju in dobrih delih sklenil, in 90 let star mirno u Gospodu zaspal.

Nauk in posnema.

1. Sv. Gregor se je le malokaj u besedi pregrešil, in se zato štirdeset dni pokoril; ti pa morde vsakdan po večkrat in še hujše s jezikom svojim grešiš. Morde imaš že hudo navado legati, preklinjati, prisegati, druge obnašati in obrekovati? Takih grehov se scer spoveduješ, poboljšaš pa nikdar. Morde se še zgovarjaš, da je le navada tvoja taka; ali pa meniš, da tak izgovor pred Bogom kaj velja? Silno se motiš. Takih grehov navada je že sama na sebi velika hudoba. Naj bi tebe tvoj sosed vsak dan žalil in zaničeval, rekoč, da ima navado tako, ali bi ti to veljalo? In ako si kaj hudega res se navadil, ne veš da je tvoja dolžnost, po vsi moči hudo navado opustiti? Hočeš pa hudo navado opustiti, pokori se, u čemur se vsak dan navadno pregrešiš. Vsak večer, preden se vležeš, pomisli sam pri sebi, koljkobart si se u eni ali drugi reči čez dan pregrešil, zgrevaj se, in Boga za odpušanje prosi, zravno pa si sam kaj za pokoro naloži, p. alj toliko očenašev, in češena si Marij omoli, alj tolikobart zgrevano na perse terkaj, kolikobart da si grešil, in terdo skleni, drugi dan se privajenega greha še bolj skerbno varovati. Gotovo se boš tako u kratkem poboljšal.

2. Sv. Gregor se je prostovoljno škofijski službi odpovedal, da bi le mir in edinost med svojimi tovaršami ohranil, in da bi razpertije mednjimi kriv ne bil. Tako moraš ti, ako hočeš prav kristian biti, po vsi ljubezni skerbeti mir in edinost s bližnim obderžati. Krega in prepira se varij, ker je keršanski ljubezni ravno nasproti, in je vir mnogega hudega. „Zderži se prepira,“ opomina sv. Duh, „in boš število grehov zmanjšal.“ Sebe in druge mnogih grehov ovarješ, ako se prepira skerbno zogneš. „Kdor se rad prepira, ljubezen mori, in merz in sovraštvo napravlja,“ pravi sv. Lorenc Justinian. „Služavnik božji naj se ne prepira,“ uči sv. apostol Paul. Le jezo premaguj, ktera te u prepir napeljuje; ako se pa drugi prepirati hoče, ne vstavlaj se mu s terdim, temuč s rahlimi besedami; zakaj resnično je, kar sv. Duh govori: „Rahel odgovor jezo vtolaži, terda beseda pa serditost vname.“ Jezavemu človeku se ne vstavlaj, temuč zogni se mu, in se ne odgovarjaj; zakaj, „jezavega in hudobnega človeka boš ložej vkrotil in premagal, ako molčiš in mu henjaš, ko da mu veliko odgovarjaš,“ pravi sv. Krizostom.

Molitva.

Bog! ki si svojim vernim sv. Gregoria posebno modrega učenika dal; dodeli nam, da njegove nauke, ki so nam potrebni, spoznamo, in njega priprošnika pri tebi imamo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

X. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Izidor, kmet.

Sv. Izidor, kmet, in torej posebno kmetom in vsim, ki so niskega stanu, prelep izgled, je bil rojen na Španskem, blizo poglavitnega mesta Madrid. Njegovi stariši so bili revni pa bogaboječi. Ker so sv. Izidora Sevilskega nadškofa posebno častili, so tudi svojemu sinu ime Izidor dali. Kakor hitro je Izidor le enokoljko k pameti prišel, so ga pobožni stariši že moliti vadili. Izidor jih je rad vbogal, in vsako jutro in zvečer molil, brez da bi ga bilo treba k molitvi opominati. Bolj odrašen je vsakdan sv. mašo s posebno pobožnostjo slišal. Čez dan pa je pridno delal, kakor so ga stariši učili, in u jutro in večer je vselej svoje dela Bogu priporočal. Kedar je že pri veči moči bil, je šel k nekimu mestnanu, po imenu Bergas, služit, ki ga je na svojo pristavo poslal, polje obdelovat. Če ravno je bilo njegovo delo dostibart terdo in težavno, ni bil nikoli nevoljen, temuč vedno vesel, ker je spoznal, da mu je Bog sam težek kmetiški stan odločil. Preden je na delo šel, je bil vselej poprej pri sv. maši, po tem pa je pridno in zvesto delal, ter je skerben in u vsem pokoren bil.

Drugi hlapci, kteri so s njim služili, so ga čerteli, ker u marskterih prepovedanih rečeh s njimi potegniti ni hotel; ter so ga gospodu zatožili, da tako pozno na delo gre, in veliko zamudi. Gospodar gre sam tihoma na polje, in vidi, da je Izidor za res pozneje na delo prišel, ko drugi. Ravno ga hoče za tega del pokregati, kar zagleda zravno pluga, s katerim je Izidor oral, še dva druga pluga s belimi volmi vprežena, ktere sta dva fletna mladenča vodila. Bergas je mislil, da ju je Izidor najel, svoje zamujeno delo zamestit; ko pa bližej stopi, ne vidi več ne volov ne mladenčev. To se mu čudno zdi, in prav resno Izdora pobara, od kod bi bila rateja, ktera sta s njim orala. Izidor mu pohlevno odgovori: „Jaz nisim nikogar najel, nikogar vidil. Svojega Boga prosim vsako jutro, naj bi mi pomagal in moje delo blagoslovil, in svojemu angelu varhu sebe in svojo delo izročim.“ Bergas je spoznal, da Bog Izidora posebno ljubi, in da pri svoji molitvi dela ne zamudi, ker se sv. angeli sami ponižajo mu po tem pomagati; nagovarja ga clo še sam, da naj le še pobožnejše moli, ker je po njegovi molitvi še večega blagoslova na polji od Boga se nadjal. In za res se je vidilo, da je

bilo polje, ki ga je Izidor obdeloval, veliko gorše in rodovitnejše, ko drugih.

Neki dan je bil Izidor ravno pri sv. maši, ko ga deček klicat pride, naj hitro gre; volk je njegove vole napadel. Sv. Izidor pa mu pravi: „Le pojdi domu, mojo dete! božja volja naj se izide!“ Po sv. maši gre gledat, in najde volka mertviga pri volah, volam pa se ni kaj žalega zgodilo. Ker si je tako Izidor večbart očitno božjo pomoč skusil, je tudi u vsaki potrebi le Boga prav serčno prosil in u njega terdno zavupal. Tudi med delom je rad ktere kratke molitvice pomolil, ki se jih je naučil. Pri delu ni nikoli klel ali hudičeval, ali pa kaj nespodobnega govoril, kakor je večkrat delavcom u navadi. S nesramnimi in razvujzdanimi se ni nikdar pečal, nevarnega, nečimernega veselja, kakor plesa alj igre, se nikoli vdeležil. Marnov in pesem, ki bi bile le malo kaj na klafanje vlekle, nikolj ni terpel, nobeden se vpričo njega kaj tacega prederzniti ni smel. Kedar je imel čas, da ni delal, je pa molil in pobožne svete bukve bral. Svete zakramente je vselej s gorečoj pobožnostjoj prejemal, koljkokrat so mu njegov spovednik dovolili. In tako je sv. Izidor ves čas svojega samiškega (ledig) stanu, čistost in pri svetem kerstu zadobleno nedolžnost neomadežovano ohranil. Ker ga je njegov gospodar toliko nagovarjal, se je scer pozneje s bogaboječoj devicoj zaročil; kakor hitro pa jima je Bog sineka dal, je potem s dovolenjem svoje žene ves čas svojega živlenja zakonske postele se zderžal, in kakor Izidor je tudi njegova družica pobožno živela, in u veliki svetosti umerla.

U svojem samiškem kakor tudi u zakonskem stanu je sv. Izidor dobrotliv vbogim bil, in Bog mu je dostikrat s očitnim čudežem pomagal, da je le, kakor je željel, vbogajme dati mogel. Neko saboto je vse, kar je gleštal, že med vboge razdelil, kar še en berač pride in ga za bošji dar poprosi. Izidor je dobro vedel, da je omara že prazna, vendar reče svoji ženi: „Pojdi poglej, ali ni ničesarca več, vbogajme dati.“ Ona gre, in se silno začudi, ko poprej prazno omaro naenkrat polno živeža zagleda. Večbart se je vidilo, da se mu je pšenica, alj drugo žito, ki ga je vbogim dajal, u rokah množilo. Kakor pa je bil vbogim vsmilen, ravno tak je bil sam sebi ojster. Če ravno je težko delal, je vendar post po cerkveni zapovedi terdno deržal, in še sam si ga več prostovoljno naložil, zravno pa še druge spokorne dela opravljal. Zadnič zboli, in ker mu je Bog dan njegove smerti razodel, se je na zadno uro po vsej moči skerbno pripravljal. Svete zakramente je s toliko pobožnostjo prejel, da so vse

pričejoče solze polile. Kmalo potem je svojo dušo polno božje milosti in zasluženja Bogu sporočil in mirno u Gospodu zaspal u letu 1130.

Štirdeset let po njegovi smerti izkoplejo njegovo sveto truplo iz groba, kamor je bilo pokopano, pa bilo je še vso celo, kakor tudi obleka na njem. Prenesli so ga slovesno u cerkev sv. Andrea; med tem so vsi zvonovi celega mesta Madrida sami od sebe čudno zvonili. Še več drugih čudežev se je pri častiti prenesbi njegovega sv. trupla zgodilo, posebno nad bolniki, med kterimi so bili neki tudi kraljevega rodu. Pa tudi u življenju je Bog sv. Izidora s mnogimi čudeži poveličal. Enega dne je bil njegov gospodar na polji silno žejn, in sv. Izidora pobara, ali bi ne vedel blizo za kak studenc. Izidor mu u stran pokaže, rekoč: „Tam le je studenc.“ Gospodar gre, pa drugega ne vidi, kakor suho peč, in misli da ga je Izidor vkaniti hotel. Sv. Izidor pa stopi, in s svojo palico po peči vdari, in na enkrat iz nje naj čistejša voda priteče. Čudno je tudi hčero svojega gospodarja mertvo obudil. Dan denašen se sv. Izidor po vsem Španskem mogočni pripročnik časti, ne le od priprostega ljudstva, temuč tudi od duhovstva in od kraljeve in drugih naj imenitnejših rodbin. Njegovo še nestrohneno sv. truplo se vidi u sreberni s dragim kamnjem okinčani raki alj trugi, ktero so srebrarji Madridški iz svojega naredili, in katero na šestnajst jezarov cekinov vrednosti cenijo. U letu 1612 je bil sv. Izidor s sv. Ignaciom, s sv. Frančiškom Ksaveriom, s sv. Filipom Neriom in s sv. Terezjoj od papeža Gregoria XV. u versto svetnikov prištet.

Nauk in posnema.

1. Sv. Izidor je u niskem kmetiškem stanu sveto živel in se izveličal; tako zamore človek u vsakem stanu sveto živeti in se izveličati. Sv. Izidor je svetost in zveličanje dosegel, ker se je vsakega greha skerbno varoval, dobrega obilno storil, svoje dela in dolžnosti voljno izpolnoval, križe in težave poterpežlivo prenašal, ter božje in cerkvene zapovedi zvesto deržal. Tudi ti zamoreš kakor on s božjo pomočjo greha se varovati, dobro delati, voljno terpeti, in božje in cerkvene zapovedi spolnovati; le prav terdno skleni, to storiti. Veliko je sv. Izidoru k zveličanju pripomoglo, da je bil s svojim niskem in težavnim stanom zadovoljen, da je posebno zjutrej in zvečer pridno molil, vsak dan pobožno pri sv. maši bil, sv. zakramente pogosto vredno prijemal, slabih tovaršij se skerbno zogibal, in vse svoje dela

in opravila s Bogom začel, Bogu daroval, in pridno in voljno opravljal. Vse to je tudi tebi u tvojem stanu mogoče storiti, ako le prav resnično hočeš. Nimaš tedaj nobenega izgovora, da bi ne mogel u svojem stanu sveto živeti in se zveličati. Kakor je sv. Izidoru k svetemu življenju Bog svojo pomoč dodelil, ravno tako jo hoče tudi tebi dati, ako ga za njo prosiš; samo skerbi, da boš tudi ti kakor sv. Izidor s božjo pomočjo pridno delal, in gotovo boš izveličanje dosegel.

2. Dasiravno je sv. Izidor težko delal in veliko po svojem stanu terpel, vendar nikolj preklinjal ni, kakor je nekterih ljudi gerda navada, ako jim kaj po volji ne gre. Nikar ne kolni ne dela, ne živine, nar manj pa ljudi; kletev se za kristiana ne spodobi, in Boga žali. Kletev je strašen guč alj marn pogublenih u peklu, ker eden drugega rotijo in preklinjajo; ne bodi jim u življenju tovarš, da po smerti u njih družno ne prideš. Kako boš neki pred Jezusom enkrat na sodbi obstal, ki gerdo kolneš, ako pomisliš, da bo človek za vsako nepotrebno besedo pred večnim sodnikom težek odgovor dajal? Praviš da le kolneš, če te kaj vjezi; ali te morde jeza izgovori? ne veš, da je keršanska dolžnost jezo premagovati? Ako se ježiš, grešiš, ako pa u jezi clo kolneš, še veči greh storiš. Stariši, ki svoje otroke kolnejo, se dostibart izgovarjajo, da morajo kleti, ker so otroci svojoglavni in jih ne vbogajo; pa tudi njih izgovor ne velja. Veliko je namreč otrok, pri kterih se s lepim več opravi, ko s hudim. Kder pa lepa beseda in ojstro svarjenje, ako je potrebno, kaj ne pomaga, tudi kletev pomagala ne bo. S kletvicoj stariši otroke nikolj ne poboljšajo, temuč le pohujšajo: in dostikrat je starišev gerdo preklinovanje naj več krivo, da postanejo njih otroci svojoglavni, nevboglivi in hudobni. Nikolj se kletev izgovoriti ne da, nikolj ni pred Bogom brez greha. Če si se kleti navadil, da iz navade kolneš, toljko hujši za te, ker u hudi grešni navadi tičiš; prosi serčno Boga za pomoč, in skerbno si prizadevaj, navajene kletve se odvaditi; zakaj „preklinjavci bodo pogubleni,“ pravi sv. pismo. Zato tudi sv. Paul verne svari, rekoč: „Nikarte ne preklinajte.“

Molitva.

Dobrotlivi Bog! ki si po svoji neskončni modrosti vsakemu človeku tak stan odločil, u kojem bi izveličan biti zamogel; prosimo te ponižno, dodeli nam na prošnjo sv. Izidora po njegovem izgledu vsakaterimu po svojem stanu sveto živeti in tako večno izveličanje srečno doseči. Amen.

XI. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Antonin, škof.

Sv. Antonin je bil rojen u imenitnem mestu Florenc leta 1389. Bil je edini sin pobožnih starišev, ki so za toljko

skerbneji njega keršansko redili. Pri sv. kerstu je dobil ime Anton; ker pa je vedno majhne postave ostal, so mu sploh Antonin rekali. Že iz malega je toliko sveto živel, da so ga povsod malega svetnika imenovali. Ni šel od doma, razen u cerkev ali pa u šolo. U cerkvi ga nobeden ni videl, razen klečeočega; naj raji je pokleknil pred podobo device Marie, ktero je goreče častil, in na ktere priprošnjo je, kakor je sam hvaležno spoznal, svojo čistost neomadeževano ohranil. Pogosto je prejemal sv. zakramente in vse keršanske dolžnosti zvesto spolnoval, ker je bil silo skerben za izveličanje in u Boga ves zaljubleu. Zravno se je pridno in dobro učil, le za to, da bi božjo voljo ložej spoznal. Dolgo je molil in premišloval, da bi zvedel stan, kteri mu je od Boga namenjen. Njegove želje iz mladega so bile k Dominikanom stopiti; pa ni bil berž k njim vzet, ker je bil še le petnajst let star, ne terdnega zdravja, in pa celo majhne postave. Ker ga pa pridnega mladenča duhovski oče provincial niso hotli žaliti, da bi ga na ravnost odpravili, mu odlog dajo, dokler se bo cerkveniga praviljstva cele bukve iz glave dobro naučil. Če ravno je bila naloga silo težavna, je Antonin vendar že čez leto se oglasil, da se je naučil, kar se mu je naročilo, da torej upa, da se mu bo zdaj storjena obljuba spolnila, po kateri bo u red sprejet. Kedar se je oče provincial na tenko prepričal, da je resnično, kar mu je mladeneč terdil, če ravno neverjetno, je spoznal u tem njegovo posebno dobro glavo, in pa božji poklic in ga je veselo sprejel.

Kmalo je bil Antonin vsim minihom duhovske popolnosti naj gorši izgled. K občini molitvi je vselej pervi prišel, od nje zadni šel. Veči del noči je molil, in duhovske bukve bral. Od mesa nikolj ni kaj jedel, razen od bolezni primoran. Ležal je le na terdi dili, u visoki starosti pa na slami. Spokorne obleke nikdar ni islekel, in če ravno vedno slab in rahel, je zmiraj ojstro živel, še pozneje, ko je bil nadškof. Za del njegovih obilnih čednost so ga pri več samostanih, če ravno še mladega, oskerbnika ali duhovskega vladarja izvolili, in pozneje clo u rimski in neapolitanski redni okrajni provinciala postavili. Vse te službe je sv. Antonin s naj večo ponižnostjo, ljubeznijo in skerbjo opravljal. Na sledno, ko je leta 1446 nadškof u Florenci umerl, je papež Eugeni IV. Antonina za njegovega nastopnika izvoljil. Vsi so ga bili veseli, pa on je bil te volitve zlo žalosten, in je tudi skusil u Sicilio izbežati, pa došli so ga, in k papežu peljali, ki ga je primoral, odmeneno škofištvo nastopiti. Jokaje se je višemu pastirju pokorno vdal, in ko je bil škof posvečen, je k Bogu zdihoval rekoč: „Gospod! ti

veš kako nerad jaz to težavno službo prevzamem; ker pa vendar moram tvojemu oblastniku pokoren biti, prosim te, vodi me tako, da bom vselej po tvoji volji živel, in kar ti hočeš, storil.“

Bil je res škof po volji božji, skerbno je pozvedoval po dušnih in telesnih vbogih, da bi vsim pomagal. Sam je po samostansko živel, vso svojo premoženje pa je med vboge razdelil, rekoč, da ni njegovo temuč vbogih. Posebno je skerbel za sramožlive vboge, ktere je bilo sram prositi, ki so pa resnično potrebnejši in vrednejši od nadležnih beračev. Pripoveduje se, da je sv. škof eno nedelo po mesti memo revne hišice šel in je vidil nad njo angele božje u velikem veselju. Čudil se je in je šel u hišico zvedet vzrok prečudne prikazni. Najšel je vdovo in tri njene hčere vboge, slabo oblečene, u pomanjkanju vsega. Vsmilen škof se zjoka nad njimi, jih obilno obdaruje in jim še u prihodno zadostne pomoči daja. Čez nekaj mescov gre spet memo njih hiše in vidi nad njo, namesti angelov gerde hudiče silno vesele. To videti ostermi in ko u hišico stopi, najde da mati s hčerami ni več pridno delala, temuč prazno igrala, in u nečimerni tovaršiji smeh in kratek čas iskala, in s njegovo preobilno pomočjo le mehko in slabo živela. Tudi je pri njih namesti svetih le posvetne zapelive bukve najšel. Iz tega je lehko sklenil, kaj poprejšna in sedajna prikazen pomeni. Ojstro nevredne posvari in k poprejšni delavnosti opomina, in ker ga je to izučilo, da vboštvo nedolžnost ovarje, obilnost pa dostibart pogubi, je bil potem varnejši, in je vselej dobro premislil in izpraševal, komu in koliko pomagati.

Kakor je bil sv. Antonin do vbogih dobrotliv, ravno tako je bil skerben in nevtruden u spolnovanju svojih dolžnost. Razen molitve in kratkega spanja je ves čas k svoji imenitni službi obernil. Kamorkolj je po svojih pastirskih potih prišel, povsod je verne učil in h kerščanskemu življenju opominal. Nespodobnega zaderžanja in pa gizdosti ženske u cerkvi nikolj ni terpel; razvade in slabe navade je skerbno odpravljal; prošnje in tožbe podložnih je krotko poslušal, vsakega prijazno sprijel, in nobenega brez svete tolažbe izpustil. Pravo véro pri svojih vernih obraniti si je goreče prizadeval. Prijateli so ga opominali, naj se u svoji službi preveč ne žene, ker je vedno bolehen; on pa jim je odgovoril: „Škofam mora več za zveličanje vernih kakor za lasten prid mar biti.“ Od prevelikih težavnih del je tak oslabel, da se ga je u njegovem sedemdesetem letu sušica ali jetka lotila. Torej je celo svojo premoženje med vboge razdelil,

da mu ni več ko za pošteno pogrebšino ostalo. Njegovi prijateli so mu rekli: „Upamo da boš spet ozdravil.“ Pa odgovoril jim je: „Ne želim ne zdravja, ne smerti, ampak le voljo božjo storiti.“ Po tem ko je sv. zakramente s naj večo pobožnostjo prejel, je koljkor še mogoče s nekim duhovnim sv. molitve umerjočih doveršil. Njegove zadne besede so bile: „Gospod! hiti mi pomagat!“ Zmirej slabeji prihaja; na slednje še britko martro goreče k sercu pritisne in pobožno poljubi, po tem pa mirno u Gospodu zaspi ravno zvečer pred križovem u letu 1459.

Bog je sv. Antonina s mnogemi čudeži že u živlenju poveličal, da je prihodne reči prerokoval, bolnike ozdravljal, in hude duhove iz ljudi in prebivališ izganjal. Neki zdravnik se mu je pritožil, da od hudih duhov pokoja u svoji hiši nima; on mu pravi: to pride od tod, ker se pri njem krivoverstne bukve in druge praznoverne reči najdejo; naj vso to šaro sožge in ves nepokoj bo vtihnil, kar se je tudi resnično zgodilo. Papež Pii II., ki je pri njegovi smerti ravno u Florenci bil, ga je k pokopališču spremil, in papež Miklavž V. ga je med svetnike uverstil.

Nauk in posnema.

1. Sv. Antonin nespodobnega zaderžanja in pa gizdosti u cerkvi ni terpel, za to ker vse to na sv. kraji Bogu le nečast dela, dokler se mu naj veči čast spodobi. Kedar tedaj u cerkev greš, ne pozabi kamo greš in pred koga stopiš. Pomisli, da u cerkvi nevreden grešnik pred svojim sodnikom stojiš, da si prišel reven berač naj bogatejšiga in naj dobrotlivšega Gospoda prosit, in da si vboga stvar dolžen svojega Stvarnika in Kralja nebes in zemlje po vsi vrednosti počastiti. Ako to živo pomisliš, moraš tudi dolžnost spoznati, u hiši božji se vselej spodobno vesti. Ravno tak s gizdasto obleko in nečimerno nošo Boga u cerkvi ne častiš, temuč le žališ, ker s njo drugim pohujšanje dajaš. Kako se le podstopiš, grešna stvar, gizdasto se obleči in razžalenega Sodnika odpušanja prositi? Kako se prederzneš vbogo revše u nečimerni obleki od svojega dobrotlivega Očeta potreben dar upati? Čuj, kaj je sv. Krizostom neki nečimerni gizdasti ženski rekel: „Kako? ali greš u cerkev rajat, ali se ljudem na videz nastavljat, ali pa Boga za odpušanje svojih grehov prosit, in razserditega sodnika potolažit? Kaj ti je treba, tako nečimerno in skerbno se nališpati? Taka obleka se nespodobi beračici, ktera pride milošne prosit. Si kos tako oblečena svoje grehe prav izgrevati, in pobožno moliti? Naj bi se tudi pri molitvi solzila, vendar bi drugim bolj u smeh, ko u lep izgled bila. Poberi se mi s nespodobnim lišpom!“

2. Ali si kaj spoznal iz življenja sv. Antonina, komu so hudi duhovi radi tovarši, pri komu naj raje prebivajo? Tam so oni doma, kder je zapeljivo, pohujšljivo branje, celo prazne in krivoverne bukve namestu poštenih svetih knig; kder se namestu dela pohaja in igra; kder se nesramno smeji, poje alj govori, kder se s nečimernimi alj clo grešnimi rečmi drag čas trati. U taki hiši biti je veselje hudih duhov. Sveti angeli pa veselo prebivajo pri njih, kder se nič grešnega, nič pohujšlivega ne najde, kder se pridno dela, pobožno moli, sramožlivo in sveto živi. Po tem boš spoznal, ali so hudi duhovi, ali pa angeli tvoji tovarši. Tvegaj se torej vsega pohuljivega branja, u ogenj bukve, ki so ti nevarne; ne vadi se nepotrebnih škodljivih iger in praznega pohajanja; nesramen smeh, nespodoben alj opravljiv marn alj klaferska pesem se u tvoji hiši nikolj naj ne sliši; tak tudi hudega duha pri tebi veselilo ne bo. Delaj pridno, po svojem stanu zvesto živi, in rad moli, tak boš angelom veselje napravljal; radi bodo tvoji tovarši, in te u nobeni sili in potrebi zapustili ne bojo. „Angeli so veseli nad našo pridnostjo in delavnostjo; hudi duh pa se veseli, kedar nas lene in nemarne vidi," pravi sv. Efrem.

Molitva.

Bog, ki te u tvojemu služavniku in škofu sv. Antoninu veličastnega častimo, dodeli nam na njegovo priprošnjo, tvojo milost zadobiti, in tako se tvoje nebeške časti vdeležiti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XII. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Pankraci in tovarši, mučeniki.

Sv. Pankraci je bil u Frigii od premožnih starišev rojen, ktere mu je pa smert zgodaj vzela. Njegov oče Kledoni je bil pri cesarju Dioklecianu zlo obrajtan, za del velikih zaslug u vojski, ter je tudi zato lepo grašino blizo Rima u dar od njega dobil. Na smertni posteli pokliče Kledoni svojga brata Dionizia k sebi, in mu svojega še celo mladega sina Pankraca prav serčno u skerb sporoči, ter ga milo prosi, mu za lepo rejo si prizadeti, in zapušeno dedšino zvesto u njegov prid oberniti. Dionizi prav rad Pankraca k sebi vzame, in ga kakor lastnega sina ima. Čez nekaj let se Dionizi s svojimi u Rim preseli, da bi Pankracu poerbano grašino ložeji oskerbljal, in ga s potrebnimi učenosti previdel. Takrat so bili u Rimi kristiani silno preganjani, in veliko jezar jih je bilo grozovitno pomorjenih Tečašni rimski papež je ravno u tistih ulicah skrivaj bival, kder je tudi Dionizi s Pankracom svojo prebivališe imel. Dionizi je po samih nevernikih

mnogo lepega od sv. papeža slišal, in sam pogosto videl, kak so bili kristiani u svoji véri stanovitni, in kako so za njo naj hujše muke terdoserčno prestali. To ga je na misel napeljajo, da mora keršanska véra prav božja in zveličanska biti. To svojo misel mlademu Pankracu razodene, in obedva sta silno željna zvediti, u čem neki keršanska véra obstoji. Torej naprosita nekega kristiana, da ju k sv. papežu pelja, kterimu se ponižno priporočita, naj bi ju u keršanski véri podučiti blagovolil. Sv. papež nju je bil serčno vesel, in jima praznost malikovavstva in resnico keršanske vére tako živo pokaže, da sta u dvajsetih dneh u potrebnejših resnicah sv. vére podučena za sv. kerst prosila in ga prejela.

Tega sta bila serčno vesela, zravno pa tudi priserčnih želj vneta, po izgledu drugih mučenikov iz ljubezni do Jezusa svojo življenje dati, ter sta sklenila, sama od sebe k cesarju iti, in se pred njim očitno kristiana spoznati, kar jima pa sv. papež dopustil ni. Zato sta pa toljko bolj skerbela, prav po keršansko živeti; svojo obilno premoženje sta stiskanim in preganjanim kristianom u pomoč obračala, in neverne prijazno nagovarjala, keršansko véro spoznavati in sprejeti. Dionizi je za svoj trud u kratkem od Boga obilno plačilo prejel; menda komaj eno leto kristian je za smert zbolel, in Bog ga je k sebi zaklical. Pred svojo smertjo je še Pankraca opominal, u sprejeti pravi véri stanovitno ostati, in raji naj grozovitneji smert prestati, kakor od nje odstopiti. Pankrac je terdno obljubil, vse tako storiti, in je svojo obljubo tudi zvesto izpolnil. Še le 14 let star je bil pred cesarjem zatožen, da deželne bogove zaničuje. Cesar Dioklecian ga k sebi pokliče in prav prijazno ogovori: „Čujem, moje dete, da si se od kristianov dal zapeljati; pa vbogaj me, popusti to zmoto, in spet naše bogove moli, da ti ne bo treba tako mlademu umreti, ker vidim, da še 15 let nimaš. Ker sim tvojega očeta priserčno ljubil, te hočem za svojega sina vzeti; ako pa za moj dober svet ne maraš, te druzega ne čaka, ko gotova smert.“ Sv. Pankrac pa mu celo neprestrašen odgovori: „Ti se motiš, cesar, ako misliš, da so me kristiani zapeljali. Tvoji bogovi so zapelivci in goljufi. Naj bi tvojih služavnikov kteri kaj takega storil, kar se od tvojih bogov pravi, ne terpel bi ga dalej, temuč ojstro bi ga kaštigal. Kako bi le mogel take bogove častiti? Res je, da sim še mlad; pa moj Jezus mi je serčnosti in moči dovolj dodelil, da se vsega tvojega žuganja clo nič ne bojim.“ Cesarju se ni vredno zdelo, ga dalej skušati, in za-

ničljivo, toljko mladega dolgo in veliko mučiti; zato hitro vkaže, sv. Pankraca ob glavo djati. Sv. mladenč je bil vesel, in je Boga hvalil, da mu je milost dodelil, za njega del umreti. Veseliga obraza gre na sodnišče, in brez vsakega straha si glavo odsekati da. Oktavila, pobožna keršanska gospá, je po noči skrivej njegovo sv. truplo vzela in ga s veliko častjo pokopala u letu 302. Sv. Gregor Turonski piše, da je še ob njegovem času navada bila, vsakega, ki je prisegati imel, k grobu sv. Pankraca peljati; kdor se je prederznil po krivem priseči, je alj nagloma umerl, alj pa od hudega duha obseden in strašno mučen bil.

Na god sv. Pankraca pa mati katolška cerkev še tudi spomin nekaterih drugih sv. mučenikov obhaja, namreč sv. Neria in Ahilea, in pa sv. Domitile. Sv. Nerej in Ahilej, brata, še celo mlada od sv. Petra keršena, sta bila služavnika imenitne rimske gospodične Domitile, ki je bila bližna žlahta cesarju Domicianu. S svojim pobožnim živlenjem in gorečim prigovarjenjem sta tudi Domitilo naklonila, da je keršansko véro sprejela, to da le na tihem in na skrivnem. Bila je mogočnemu in bogatemu mladenču Aurelianu u zakon obljublena, h čemur je ona menda le zato dovoljila, da bi tudi njega spreobernila. Eniga dne se je Domitila posebno skerbno nališpala, da bi svojimu ženinu, ko k njej pride, bolj dopadla. To videti jo njena strežaja zdihvaje ogovorita: „O Domitila! ko bi ti vendar s toliko skerbijo svojo dušo okinčila, da bi nebeškimu ženinu, ki se s teboj zaročiti želji, dopadla, kakor skerbiš se telesno olepšati za umerlivega ženina del, kako srečna bi ti bila!“ Pripovedujeta ji na to od neizrečene vrednosti deviške čistosti, od prevelike sreče tiste duše, ktera se Jezusu zaroči, in od razločka med menlivim in večnim ženinom.

Iz pervega je bila Domitila tega nadležniga nagovora nevoljna; dalej pa, ko jo nagovarjata, bolj pohlevno ju posluša, k slednimu jo božja milost toliko napolni, da jima vsa vneta za nebeškiga ženina reče: „Zakaj mi nista tega prej povedla? Naj bi bila jaz poprej vedla kar zdaj vem, nobeniga drugega kakor večnega ženina bi si bila izvoljila. Pa saj ga še morem in tudi hočem si izvoliti; glejta, da bom prej ko slej s njim zaročena“ Pobožna strežaja njeno prejvzetje veselo sv. papežu Klemenu naznanita, ki Domitilo tako nagovori: „Ljuba moja hčera! tvoje želje in naprejvzetje mi prav dopade; ali pa tudi pomisliš, da te silno vojskovanje čaka, ako Aurelianu storjeno obljubo pre-

lomiš, in Jezusu svojemu ženinu deviško čistost obljubiš in deržiš? Ali si dovolj serčna? si upaš vse prestati, kar boš za tega del terpeti morla?“ Serčno sv. Domitila odgovori: „Jaz se zanesem na milost in pomoč svojega nebeškiga ženina; u njega stavim svojo zavupanje; on me zapustil ne bo.“ Na te besede pričo papeža obljubo večne čistosti stori, in u znamnje in spomin svoje obljube deviško pogrinjalo alj žlar od papeža prejme.

Aurelian to zvediti se silno razserdi; vendar jo hoče iz pervega s prilizovanjem in milovanjem pregovoriti. Ker pa s tem nič ne opravi, ukaže vse u ječo dati, kteri bi bili njene spremenitve krivi. Naj pervo sta bila Nerej in Ahilej prijeta. in ker sta bila kristiana zatožena, kar sta tudi očitno spoznala, sta bila s Domitilo vred na otok Poncio zagnana, kder so veliko prestati morli. Otočni oblastnik Minuci Rufi jih je dal pretepati, grozovitno mučiti, in clo s ognjem žgati, da bi jih bil pripravil, malike moliti; oni pa so mu rekli: „Mi smo od sv. Petra keršeni, in zato ne moremo tvojim malikom darovati.“ Ker tedaj oblastnik vidi, da nič ne opravi, vkaže sv. Nerea in Ahilea ob glavo djati, sv. Domitilo pa kar si more zmisliti, hudo terpinčiti; alj ona ravno tako stanovitna u véri ostane, kakor sta bila njena sv. služavnika Aurelian jo misli še kako drugač premotiti. Pošle k nji dve neverne gospodične, poprejšne njene tovaršice, Eufrozino in Teodoro po imenu, da bi ji bile u službo, prav za prav pa le, da bi poprejšno ljubezen u njej obudile. Veliko si prizadevate, hvalite kar je bilo mogoče zakonski stan, ne veste dosti od lepote in bogastva Aureliana dopovedati, pa tudi ne dosti samični deviški stan zaničevati in zasmehovati, in več tacega Domitila pa se ni le dala od nju nikakor ne premotiti, temuč je še nje same pregovorila, keršansko véro sprejeti in Jezusa si svojega ženina izvoljiti, ter mu na vselej deviško čistost obljubiti.

Aurelian to slišati od jeze ne vé kaj bi počel. Še eno puskusiti hoče. Vkaže Domitilo u mesto Teracina pripeljati, in jo u zakon posiliti misli. U ta namen pripravi bogato gostijo, in na njo veliko imenitnih povabi, in tudi Domitila se je vdeležiti mora. Po obedi Aurelian veselo raja, mislijoč, da je svoj namen že dosegel. Domitila pa tihoma u stransko sobo gre, in prav serčno k Bogu zdihne, rekoč: „Zdaj, o Gospod! me u naj hujši nevarnosti ne zapusti, da tebi obljubleno zvestobo neprelomim!“ Med tem, ko sv. devica tako moli, se Aurelian sred plesa mahoma mertev

zverne. Domitila pa se berž k svojima tovaršicama verne, ter s njima vsigamogočnega Boga ponižno zahvali, da jo je tako čudno otel. Luksari pa, Aurelianov brat, je Domitilo obdolžil, da je ona kriva bratove smerti, in zato cesarja dovoljiti naprosi, naj se nad njo hudo mašuje. Grozovito vkaže hišico, u kteri je sv. devica s tovaršicama prebivala, s ognjem okolj in okolj obložiti, da bi vse tri zgorele. Najdli so po tem scer mertve trupla svetih devic, pa betvica na njih zgorelo ni. Verni so na to svete trupla častito pokopali in nad njimi veliko cerkev sozidali, kamor so njih priprošnji se priporočat hodili.

Nauk in posnema.

1. Sv. Pankrac in Dionizi sta veliko nevernikov s prijaznim opominanjem k keršanski véri spreobernila, sv. Nerej in Ahilej sta svojo gospo Domitilo lepo nagovorila, da je kristiana postala, in Bogu vedno čistost obljubila. Koliko zamore človek svojemu bližnemu s lepim naukom in prijaznim opominvanjem dobrega storiti, koliko greha ovarvati, h kolikemu dobremu ga napotiti! Ne zamudi nikolj lepe priložnosti, kedar moreš bližnega u dobro napeljati, s tem ga vodiš u srečne nebesa, kder ti bo za to vekomaj hvaležen. Vari se pa skerbno koga pohujšati alj u greh napeljevati; kriv bi mu bil, ako pride u pogublenje, in večno bi te za to rotil. Dobre dela za večnost imaš, ako tudi svoje prejstavlene, kedar zamoreš, k dobremu opominaš, alj če je treba, pred grešnim ravnanjem svariš. Nikar pa se njih hudobij vdeleži, nikar jim kaj hudega ne privolji, ne vbogaj jih, ako ti kaj grešnega zapovejo, alj kaj tacega od tebe hočejo, naj bi ti še tako in toliko obečali. Ne boj se njih zamere, če jim u greh ne privoljiš; Bogu zameriti se je hujše ko pa ljudem. Ne glej pri tem na časni dobiček. „Kaj ti pomaga," pravi Jezus, „ako cel svet zadobiš, na svoji duši pa škodo terpiš;" in če ravno za to časno škodo terpiš, bolje ti je, ko pa dušo zgubiti in nebesa zapraviti.

2. Sv. Nerej in Ahilej sta Domitilo omilovala, rekoč: „O kako srečna bi bila, ako bi s toliko skerbijo svojo dušo olepšala, kakor svojo truplo!" Ravno tako se tudi tebi reče: o kako srečen bi bil, naj bi toliko, ali le na pol toliko za svojo dušo skerbel, kakor za svojo truplo skerbiš! Sv. Bernard pravi: „Revni človek! ti se trudiš in putiš in si toliko prizadevaš, da svojo revno truplo preživiš in oblečeš; zakaj se ne trudiš in ne skerbiš tudi svojo dušo nahraniti in obleči?" toje, zakaj več za svojo truplo, kakor za svojo dušo skerbiš? Kako boš pred Bogom obstal, ki zveličanje duše svoje zanemariš, in kar moreš le svojmu truplu strežeš: „Ako svojo dušo zanemariš," pravi sv. Bernard, „tudi

truplo tvojo srečno ne bo, ker ni duša za truplo, temuč truplo za dušo vstvarjeno.“ Če duša zveličana ne bo, bo tudi truplo pogubleno; hočeš tedaj telesno srečen biti, skerbi naj poprej za večno srečo, za zveličanje svoje duše. Kolikor je duša imenitneji od trupla, za toliko veči mora tudi skerb za dušo biti; kakor sv. Auguštin opomina: „Najte nas dušo bolj ko truplo ljubiti!“

Molitva.

Dodeli nam, o Bog! te prosimo, ki se častitega spomina tvojih mučenikov sv. Pankraca, Neria, Ahilea in sv. Domitile veselimo, da nam njih priprošnja pri tebi pomaga, tvoji sveti volji vedno zvestim biti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XIII. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Bonifaci, mučenik.

U začetku štertiga stoletja je u Rimu neka mlada gospa živela žlahnega rodu, ki je za del svoje lepote in pa zavolj bogastva daleč okolj slovela. Bila je hčer rimskega svetovavca Ahacia; Agla ji je bilo ime. Bila je scer kristiana, pa je silno nečimarno in razvujzdano, prav nekeršansko živela. Imela je hišnika alj oskerbnika, ki mu je bilo ime Bonifaci, ki je scer tudi kristian bil, pa druzega keršanskega ni bilo videti nad njim, ko da je bil prav vsmilen do vbogih

in do popotnih prijazn. S njim je Agla več let grešno živela in naj ostudnejše hudobije vganjala. Alj grešno življenje ji pokoja ni dalo; začela je spoznavati nesrečen svoj grešen stan in se božje ojstre pravičnosti bati Opustila je torej grešno navado, svojo hudobijo živo objokala, se svojih grehov zgrevano spovedala, in po tem prav spokorno živela. Ves svoj kinč in bogato obleko je oddala, posvetnega veseljvanja se celo tvegala, le molila je, se postila in pa druge spokorne dela opravljala. Ker je pa kriva bila, da je tudi Bonifaci tako hudobno živel, ji ni bilo zadosti, da bi sama se poboljšala, temuč je tudi Bonifacia opominala, se poboljšati. Bonifaci jo je vbogal, dostibart svoje grehe obžaloval, in Boga hvalil, da ga ni pustil u njih umreti. Nobeno spokorno delo mu ni bilo pretežavno, da bi le zadosti truplo pokoril, s katerim je tolikokrat grešil. Dolgo časa sta tako obedva prav spokorno živela, in Agla reče na to Bonifaciu: „Veš, kako s velikimi grehi sva svojega Boga žalila, in se njegove milosti nevredna storila. Potreba nama je mogočnih priprošnikov pri Bogu. Čula sim praviti, da kdor sv. trupla mučenikov posebno časti in njim čast skaže, bo njih mogočne priprošnje pri Bogu deležen. Skusiva ktero tako sveto truplo si dobiti, njemu u čast bi dala cerkev postaviti, in tako počešen mučenik bi naj Bogu priporočal, in nama popolnama odpušanje grehov sprosil.“ Bonifaci se njeniga sveta razveseli, in kir je slišal, da u mestu Tarzi u Cilicii na jutrovem kristiane grozovitno morijo, in njih trupla za drag denar prodavajo, se berž taj nameni. Agla mu da obilno denarjev in pa nekaj strežajev na pot. Preden se Bonifaci na pot poda, Agli u šali reče: „Pošlete me po truplo sv. mučenika; kaj pa, ko bi mi Bog milost podelil, tudi mučenik biti, ali bi vzeli mojo truplo, ko bi ga vam prinesli?“ Agla mu odgovori: „Kaj je treba zdaj šalj? krona mučenstva se velikemu grešniku ne spodobi. Pojdi izpolnit, kar sva sklenila!“ Po tem Bonifaci pot nastopi, in s serčno grevengo nad svojimi grehami, u molitvi in s postom potuje, vmes pa tudi pogosto želji, ko mučenik svojo življenje u zadostenje svojega grešniga življenja dati.

Komej u Tarz pride, popusti strežaje u gostivnici, on pa po ulicah kristiana jiše, kaj od njega izvedeti. Narajma na sodniše, kder so ravno okolj dvajset kristianov zavolj Jezusove vere mučili. Nekaj časa stermo prevelike muke gleda; na enkrat pa se toliko gorečih želj za Jezusa umreti vname, da mu ni bilo več ostati. Po sili skoz množico k

mučenikom vdere, jih objame in kušuje, ter jih na glas k stanovitnosti opomina, rekoč: „Kratek je boj, kratko je delo, počitek pa in plačilo je večno. Muke, ki jih prestati imate, bojo u kratkem minule, veselje pa, ki vam je za nje pripravleno, je brezkončno in večno. Prosite za me," je še pridjal, „vi zvesti služavniki božji, naj Bog meni velikemu grešniku milost dodeli, se vašega terplenja in vaše zmage vdeležiti." Neverni sodnik Simplician, ki je na visokem sedeži bil, in vse to vidil in slišal, vpraša: „kdo je uni, ki kristiane, zaničovavce naših bogov tako časti? Berž mi ga pripeljite." Neverni služavniki ga pripeljejo, in sodnik ga vpraša: „Kdo si ti?" „Jaz sim kristian," mu odgovori, „Bonifaci mi je ime; veselim se milosti božje, po kateri ovi kristřani za Jezusa umerjejo in si ravno to srečo želim." Sodnik se na to silno razserdi, in vkaže naj pervo s železnimi grebeni Bonifacia po celem životu raztergati, po tem bodečo ternje u perste med nohtami in mesom vtikati, in na to razbelen svinc mu u usta liti. Med tem strašnim mukam, ki jih je sv. Bonifaci serčno prestal, je svoje oči u nebesa povzdigoval in na glas klical: „Zahvalim te, moj Jezus! da me vredniga storiš, tebi svojo terplenje in živlenje u dar prinesti! Pridi mi, svojemu služavniku, u pomoč!" Simplician še bolj razkačen, vkaže velik kotel s smoloj napolniti, jo razpustiti, in u vrelo Bonifacia vreči; sv. Bonifaci pa sebe in kotel pokriža, in ko bi trenil kotel razpoči, in razškroplena smola jih dosti opari, dokler se sv. mučeniku nič ne zgodi. Sodnik ne ve zdaj več s čem ga terpinčiti, in ga torej vkaže, ob glavo djati. Preden sv. Bonifaci svojo glavo da, pade še na kolena in prosi Boga: „Gospod! ne spomni se mojih hudobij, ki jih iz serca obžalujem. Vzemi dopadlivo dar mojega živlenja, kteriga ti prinesti si mi po svoji veliki milosti dodelil. Daj pa tudi vsim pričijočim pravo spoznanje in spokorjenje." Tako neprestrašeno je sv. mučenik svojo živlenje za Jezusa dal.

Strežajem sv. Bonifacia je bilo u gostivnici že predolgo, in niso vedli, kamo bi bil njih gospod prišel. Grejo torej po mestu ga iskat, in vse povsod pozvedujejo, vsakega oprašujejo, ali bi ne bil koga videl, kakor so mu ga po obleki, in velikosti in drugi noši popisali. Tretji dan še le neki nevernik pove: „Včeraj je bil neki neznan Rimljan ravno take postave kakor vi pravite, za kerščansko vero umorjen; njegovo truplo še na morišu

leži.“ Služavnikom se to čudno zdi, vendar gredó, in med drugimi mučenikami tudi truplo in pa odsekano glavo svojega gospoda najdejo. Od zavzetja in veselja se razjokajo; berž sklenejo njegovo sveto truplo kupiti, in u Rim seboj vzeti; za 500 zlatov ga kupijo, s dušečimi mazili vmazilijo, skerbno zavijejo in u Rim odpeljajo. Agli je bilo vse to že naprej od Boga razodeto; šla je u pobožni družini veselo služavnikom nasproti, sveto truplo častito sprejme, ga blizo mesta slovesno pokople, in ondi lepo cerkvico sozida; sebi pa zravno lično hišico postavi, in še 13 let u njej spokorno živi, vse svoje premoženje med vboge razdeli, in sveto Gospodu umerje. Pokopali so jo zravno sv. Bonifacia.

Nauk in posnema.

1. Sv. Bonifac in Agla sta bila velika grešnika, ker sta posebno u nečistosti dolgo let živela; vendar sta potem svetnika postala in sv. Bonifaci clo mučenik. Če ravno je po naukih sv. očakov veliko in redko čudo, da bi se grešnik, ki dolgo časa u hudobijah posebno u nečistosti živi, popolnoma spreobernil, vendar je Bog to milost kakor že kterimu, tudi sv. Bonifaciu in Agli dodelil, da bi grešnik nikdar nad božjo milostjo ne obvupal, naj še toliko in tolike grehe ima. Sv. Auguštin vuči: „Grehi imajo svojo mero; božja milost pa je nezmerna. Zato naj nobeden grešnik ne obvupa, temuč naj milost božjo spozna in se svojih grehov spokori.“ In sv. Krizostom pravi: „Ako si brezbožen, spomni se očitnega grešnika; ako si nečist, poglej na prešestnico u evangeli; ako si ubijavc, vzemi si pred oči razbojnika s Jezusom križanega; ako si velik grešnik, pomisli na Paula, prej preganjavca potem apostola Kristusovega.“ Lehko se pristavi: spomeni na sv. Bonifacia in Aglao, da ne boš nikdar obvupal, če se tudi u strašnih grehih že dolgo let znajdeš. „Spreobernenje,“ pravi sv. Hieronim, „ni nikolj prepozno; razbojnik je prišel iz križa u paradiž.“ Sv. Auguštin pa vuči: „Resnično spokornega Bog nikolj ne zaverže. Dokler smo živi, zamoremo po pokori odpušanje svojih grehov zadobiti.“ — Imej te resnice vedno živo u svojih mislih, nikolj pa jih u svojo pogublenje ne oberni. Ne greši, in nikar pokore ne odlagaj zato, ko je Bog milostiv; temuč brez odloga se svojih storjenih grehov spokori, ker ne veš, kako dolgo bo Bog na tvojo spokorjenje čakal. „Bog nam je varno zavetje pokore dal,“ pravi sv. Auguštin, „da za del svojih grehov ne obvupamo. On je pa tudi nam neznani dan smerti odločil, da bi s prederznim zavupanjem grehov ne množili.“

2. Sv. Bonifaci je bil, dokler je grešno živel, posebno vsmileniga serca vbogim, in morde ravno to mu je od Boga milost spreobernenja zadobilo; zakaj: „Po milošnji se milost božja doseže," pravi sv. pismo, in „milošna grehe izbriše," to je, zavolj dodelene milošnje Bog dostibart grešniku milost skaže, da se spreoberne, in tako odpušanje svojih grehov zadobi. Torej tudi dokler u grehih živiš, ne zamudi nobene priložnosti dobre dela delati, posebno moliti, se postiti in vbogaime dajati, ker dostikrat Bog grešniku zavolj njegovih storjenih dobrih del milost dodeli, pravo pokoro storiti in večno zveličanje doseči. Pa ne smeš misliti, da človek s takim dobrimi delami, ktere u grešnem stanu dopernese, bi si toliko milosti zaslužil, temuč da je Bog neskončno milostiv, in da iz gole dobrotlivosti svojo milost deli. Zato se pa tudi ne zanašaj, da bi te dobre dela, ki jih u grešnem stanu storiš, pogublenja rešile, ker Bog za take dela večniga zveličanja obljubil ni, marveč nas pogosto zagotovi, da grešnik, ki pokore ne stori, vekomaj pogubljen bo. „Ako ne bote pokore storili," uči Jezus, "bote ravno tako vsi pogubleni."

Molitva.

Bog! ki si po svoji neskončni milosti Bonifacia velikega grešnika u svojega izvoleniga svetnika in mučenika spremenil, dodeli na njegovo priporočenje tudi nam milostlivo, da svoje grehe prav spoznamo in po resnični pokori se k tebi spreobernemo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XIV. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Ampeli, keršanski kovač.

Sv. Ampeli je bil rojen u petem stoletju u Egiptu od mestnih starišev, ki so mladenča skerbno u šolo pošiljali, pa tudi pridno delati vadli. Že iz malega je rad u cerkvo hodil, in božjo besedo zvesto poslušal, in kar je nauka čul, mu ni šlo pri enem ušetu noter pri drugem vun, kakor je sploh mladim navada, temuč on je nauk Jezusov, ki ga je slišal, tudi u svojem sercu ohranil in po njem kar mu je bilo mogoče živeti skerbel; kaj namreč pomaga besedo božjo slišati pa ne dopolniti. Ko je nekoljko odrastil, se je šel kovaškega dela učit, in kmalo se je pričetega rokodelstva tako naučil, da si je s njim u kratkem več zaslužil, kakor mu je bilo sproti potreba. Po smerti svojih starišev se je moral popolnoma sam s vsim preskerbeti; torej je modro ves svoj zaslužek na troje razdelil. Pervi naj veči del je dajal

starim, betežnim in bolehnim, ki se niso mogli več sami preživeti; drugi del je za svoje potrebe obernul; tretji del pa si je za svoje stare dni prihranil, da bi mu, kedar bi u starosti opešal, ne bilo treba drugim ljudem nadlego delati in beračiti, kakor zapravlivci in pijanci delajo, ki vse kar zaslužijo, zapravijo, in kar med tednom dobé, ob nedelih in svetkih zapijejo. Dokler je bil sv. Ampeli zdrav in terden, je obilno vbogim dajal, ker je sam za se le malo kaj obernul; pa le resnično revnim je modro pomagal, lenuhe in postopače, kakor se jih med beračami dosti najde, ni hotel podpirati.

Sv. Ampeli je vedno zmerno živel in le toljko jedel in pil, koljkor mu je bilo potreba; nosil se je po šegi pametnih rokodelcov; tudi za kratek čas je kamo šel alj kaj počel, kakor je delavcom dostibart potreba, pa predragega alj škodlivega veselja se nikolj ni vdeležil. Pridno je delal in zadovoljno živel, pa tudi rad molil in mnogo čednosti si osvojil. Vsako delo je s molitvijo pričel in s molitvijo končal in pri molitvi svoje misli in želje in celo svojo serce Bogu daroval. Njegov prigovor je bil: „S Bogam se mora začeti, s Bogam končati, vse kar se hoče dobro speljati.“ Pri ognju u kovačnici je večkrat zmislil na ogenj u vicah alj pa tudi na večen ogenj u peklu, ki ga je Bog pogubljenim pripravil, in dostibart je sam pri sebi djal: „Za trenutek vročega železa u rokah deržati nisim kos, kaj bi še le bilo, ko bi moral u žereči peči, kder se železo topi, eno uro, en dan alj dvajset let goreti? strašno dolgo bi to bilo! Kako dolga še le mora pogublenim neskončna večnost biti, kder ni nobene pomoči, nobeniga vsmilenja, nobeniga upanja, nobeniga rešenja, ne konca — temuč kder je večen strah, večen ogenj, večno obvupanje!“ — Te strašne resnice je posebno rad premišloval, kedar so ga nečiste misli alj ktere druge skušnjave nahajale; raji je plamen grešniga poželenja u sebi gasil, kakor da bi enkrat grešnik u večnem ognji gorel. Med vsimi čednostmi mu je bila ljuba čistost naj bolj draga, in vsake nevarnosti in priložnosti zoper njo se je skerbno zognil; posebno se je zvesto varoval vsake nezmernosti, zapelivih in razujzdanih tovaršev in pa nevarnih tabern. Vendar je bil enkrat silo hudo skušan. Pride namreč razujzdana ženska k njemu u kovačnico, in ga kar le more zvito u nesramnost zapeljuje. Sv. Ampeli jo iz perviga s ojstrimi besedami posvari; ker pa to ne pomaga, in ga nesramnica le še hujše skuša, popade s klešami razbeleno železo, in s njim nesramno zapelivko iz kovačnice izpodi. Po tem pa serčno Boga za-

hvali, da mu je pomoč dodelil, tako hudo skušnjavo premagati.

Ko ga je na starost moč zapustila in več delati ni mogel, je sklenil spolniti, kar se je že dolgo poprej namenil, namreč: celo se ljudi ločiti, od svojega prihraneniga premoženja u samotnem kraju živeti in le Bogu samemu služiti, ter se na smert zvesto pripravljati. Ker so ga pa u domačem kraju vedno znanci obiskovali in od njegovega namena odmarnovali, se je čez morje proti Genui podal, tam si samoten kraj poiskal in na tihem Bogu služil, dokler je Gospodu dopadlo ga u visoki starosti na plačilo poklicati, ktero si je s zvestim bogaboječim življenjem zaslužil. Njegov spomin se obhaja 14. dan velikotravna.

Nauk in posnema.

1. Sv. Ampeli je vsim rokodelcom prelep izgled. Nikolj ni bil težkega dela in težavnega stanu nevoljen; pridno je vedno delal, ker je vedil, da je božja volja tako. Naj bi tudi današni rokodelci svojega stana zadovoljni bili, naj bi pomislili, da „je Bog človeka ravno tako za delo in terplenje stvaril, kakor ptico za letati.“ Saj je že u paradižu Bog naročil: „U potu svojega obraza si boš svoj kruh služil.“ Naj bi rokodelci si boljših stanov ne izbirali, in svojega ne zaničovali; kteri stan Bog človeku odloči, je za njega gotovo naj bolji. In tud delavn stan je častitliv če ravno težaven; saj je tudi sv. Jožef bil rokodelec, in Jezus sam, božji Sin, mu je delati pomagal. — Sv. Ampeli je u rokodelskem stanu za svojo časno in večno srečo lepo skerbel, ker je pridno in zvesto delal, s tim pa, kar si je prislužil tudi modro ravnal, nič ni zapravil, le za potrebo je vžival in za starost si kaj prihranil, zravno pa vbogih pozabil ni. In kakor je pridno delal je tudi zvesto Bogu služil, rad molil, greha in grešne priložnosti skerbno varoval, zapelivih tovaršev se zogibal in nevarnim tabernam, kar je bilo mogoče, odmikal. Tudi današni rokodelci bi bili lehko ravno tako srečni, naj bi bolj pridno in zvesto delali, in bolj modro ravnali, zravno pa Boga ne pozabili, naj bi jim bilo za molitvo več ko za kletvo, za cerkvo več ko za pivnice, za svete reči več ko za grešne norce in nesramne neumnosti. Kdor pa za Boga ne mara, njega tudi Bog zapusti; zato se toljko nezadovoljnih in nesrečnih rokodelcov po sveti pomika. Nobeden stan človeka nesrečniga ne stori, človek si le sam nesrečo nakopuje, ako po svojem stanu keršansko ne živi. Naj bi se rokodelci k Bogu obernili, gotovo bi jih tudi Bog bolj blagoslovil.

2. Sv. Ampeli je scer vse svoje dni za zveličanje skerben bil, vendar je posebno svojo starost Bogu k časti obernul, in se na smert in večnost še skerbnejši pripravljal. O naj bi vsi postarani po njegovem izgledu se tako lepo na smert in za večnost pripravljali! Posebno potrebno je to njim, ki so u mladosti malo kaj na Boga mislili in grešno živeli, da svoje stare dni h pokori obernejo, storjene grehe serčno obžalujejo, dano pohujšanje po vsi moči popravijo, in svojo življenje tako poravnajo, da bodo lehko odgovor dali prihodnemu sodniku od svojega hišovanja. Blagor mu, kdor na stare dni s pobožnim starčekom Simeonom rečti zamore: „Zdaj, o Gospod! me pusti u miru umreti.“ Srečen vsak, kdor veselo svet popusti in dušo Izveličarju svojemu izroči. Če pa tebe, starček, še greh zapustil ni, izruj si ga po vsi moči iz serca s gorečo molitvijo, s ojstro pokoro in svetim premišlovanjem. Pomisli živo na smert, ktera te u kratkem čaka, in za kateroj pride neznana večnost, srečna alj nesrečna; pomisli na ojstro sodbo, pri kateri ne bo noben izgovor veljal, noben prijatelj te zagovarjal; pomisli na strašno večno pogublenje, katero je vsim pripravljeno, kteri greh delajo in se o pravem času s ojstro pokoro k Bogu ne obernejo. U starosti vsaj se na srečno smert pripravljaj, prejemaj pogosto sv. zakramente, moli rad in premišluj svete reči in resnice. Naj imenitnejše delo vsakega posebno starega človeka je, za smert se skerbno pripravljati, kakor Jezus opomina: „Bodite pripravleni, ker ne veste ne ure ne dneva.“

Molitva.

Bog! ki si svojemu služavniku sv. Ampeliu po svetem življenju svete nebesa dodelil, daj tudi nam svojo gnado, po njegovem izgledu sveto živeti in po časnem življenju izveličanim biti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XV. Dan maja ali velikotravna.

Sveta Aleksandra, keršanska dekla.

Ne bere se, kde in kdaj je bila sv. Aleksandra rojena, tudi nam povestniki njeniga življenja ne povedó, ali je bila bogatih in imenitnih, ali revnih starišev in niskega stanu, in kako jim je bilo ime; lehko pa se misli, da so bili prav bogaboječi, in da so svojo hčerko prav skerbno in keršansko izredili, ker je bilo njeno življenje toljko sveto in pobožno. Bila je deklina zalega lica in lepe postave, in kakor je telesna lepota čistim dekletam silno nevarna, tako je tudi sv. Aleksandra za del svoje lepote veliko hudih skušnjav imela,

zoper ktere se je za toljkanj serčnejši vojskovati morla, ker ji je sveta čistost in nedolžnost več veljala kakor ves svet s svojimi dobrotami. Služila je u nekem mestu pri mestlanih, ki so ji naj bornejši dela naročali; bila jim je pa vedno pokorna in zvesta, častila jih je kakor svoje porodnike, in če ravno je mnogo žalega čula, in mnogo težavnega terpela, je vse voljno prestala, ker je vedla, da je to Bogu ljubo, in če svojim predpostavlenim všeče dela, tudi Bogu u tem zvesto služi. Pridno pohlevno in keršansko deklo je vse rado imelo, in ker je zravno tudi Bogu lepo služila, rada molila, sv. bukve preberala, in božje reči premišlovala, in službo božjo, kedar kolj je mogla, pridno obiskovala, je tudi Bogu prav ljuba bila. Posebno je željela s nedolžnim sercom Bogu dopasti, in zato je vse svoje dni sveto čistost skerbno ohranila. Njena telesna lepota je brez da bi bila ona kriva nekimu mladenču nečisto ljubezen do nje obudila. Ves vnet pregrešniga ognja se prederzne jo u nesramno djanje nagovarjati in terdo misli, da bo mlado dekle u svoje želje lehko zapeljal; pa vse zapstonj. Sv. Aleksandra se nad takim naklepom sveto razserdi in mu očitno svojo nevoljo pokaže. Naj manjših norčij ni dopustila, vsa gluha je bila za njegove goljufive in priliznene besede, s kterimi možtvo toljko deklet omoti, in ko ji clo svoje nesramne želje pove, jo sveta rudečica obleti, ter prederzniga nečistnika s resnimi in ojstrimi besedami zapodi. Nesramnež pa se s tim za vselej odpraviti ne da, temuč svojo goljufno prilizovanje ponovla, in jo še večbart kakor kolj more skuša. Sv. Aleksandra pa se zoper vse te hude skušnjave keršansko vojskuje, serčno in terdno se jim vstavla, ter s božjo pomočjo vse te zapelivosti srečno premaga in svojo čistost in nedolžnost brez vsakega madeža ohrani. Premagala je sv. Aleksandra vse zapelive nastave nečistega mladenča; pa kakor so mesta in veči kraji sploh dekletam nevarnejši ko tiha samota, tako je tudi ona še naprej u mestu od več strani veliko nevarnosti za svojo čistost in nedolžnost prestati imela. Da bi za telesne lepote del, ktera bi bila morde še drugim nevarna, svoj dušni naj dražej kinč ne zgubila, je sklenila nevarno mesto popustiti in u kak samoten kraj se podati. Za svet odmerla si je neki podzemeljski berlog za svojo prihodno prebivališče izvoljila, in celih dvanajst let tam prebivala, se je s prejo borno preredila, zravno pa pridno molila, se ojstro postila in noč in dan življenje sv. apostolov in mučenikov pobožno premišlovala. Tako se je sv. devica skerbno in zvesto za srečno smert pripravlala, ob kateri je Jezus,

njeni nebeški ženin, svojo nevesto k nebeški svatovšni poklical. Sploh se misli, da jo je Bog u štertem stoletju k sebi vzel.

Nauk in posnema.

1. Sv. Aleksandra daja posebno vsim poslam sv. izgled. Bila je prav keršanska dekla, ljuba Bogu in ljudem. O da bi tudi vi posli po njenem izgledu zvesto ravnali; časna in večna sreča bi vam gotova bila. Bodite torej kakor ona zadovoljni s svojim težavnim stanom; sam Bog vam ga je odločil, da bi u njem izveličani bili. Ne marajte da drugi zapovedujejo, vi pa služite; saj tudi Jezus „ni prišel na svet, da bi postrežen bil, temuč da bi služil.“ Srečni bodete tudi vi, ako le svoje dolžnosti zvesto dopolnite. Imejte, kakor sv. Aleksandra, u časti svoje predpostavlene, bodite jim zvesti in pokorni u vsih pravičnih rečeh, kakor vas sv. Paul opomina, rekoč: „Bodite svojim gospodarjem pokorni s strahom kakor Kristusu.“ Storite radi kar se vam vkaže in poterpite voljno svoje težave; vse to vam bode Bog obilno povernil. Ne delajte samo na videž, da bi bili hvaleni, marveč bodite pridni, naj vas kdo vidi alj pa ne, kakor sv. Paul veli: „Ne služite na oko, kakor bi hotli ljudem dopasti, ampak ko hlapci Kristusovi, storite božjo voljo iz serca radi.“ Ne pozabite pa tudi, da dokler ljudem služite, ste tudi hlapci in dekle božje, in ako bodete njemu zvesto služili, bote od njega ne le časno temuč tudi večno plačilo prejeli. Pojišite si torej poštene službe, kder se Bog ne žali in greh ne dela. Pa tudi sami skerbite, kakor sv. Aleksandra, pobožno živeti. Nikolj Boga ne pozabite; božja služba naj vas pred vsim veseli, in molitva naj bo vedno vaša prijatelca. Varujte se greha in grešne priložnosti in nesramnega znanja, pa tudi eden drugega u greh ne zapeljujte; zakaj: „Gorje mu, po katerem pohujšanje pride,“ pravi Jezus. In če bote Bogu in ljudem zvesto služili, tedaj ne skerbite preveč, kako se vam bo godilo, kedar delati ne bote mogli več; pridnim poslam tudi na starost kruha ne manka, in kteri se Boga bojijo, njih Bog ne zapusti.

2. Sv. Aleksandra na svetu nič ni bolj ljubila, kakor sveto čistost in nedolžnost, za to je pa tudi toljko skerbela jo brez madeža ohraniti, in vse nevarnosti in skušnjave serčno premagati. Hočeš čista ostati, ti mora kakor sv. Aleksandri čednost čistosti pred vsim veljati; lehko človek zapravi, za kar malo porajta. Pa tudi brez terde vojske se lepa čistost ne ohrani; hude skušnjave namreč mora prestati, ker jo skuša lastno popačeno človeško nagnjenje, zapeliv svet in peklenski sovražnik. Hočeš se zoper nečiste skušnjave dobro vojskovati, poskerbi si močno orožje lastnega truda in božje pomoči. Nikolj ne daj prostora nesramnim mislim in željam u svojem sercu;

„česar je serce polno, od tega usta kipijo,“ in kar človek poželji, rad tudi stori. Bodi pazliv na svoje počutke posebno na radovedne oči; „ne pogledaj (mladenč) divice, da te njena lepota ne zapelja,“ opomina sv. Duh. Ne pozabi da je tvojo telo tempel sv. Duha in varuj se skerbno vsega, kar kolj bi ga oskrunilo. Sveta sramožlivost naj te spremlja povsodi, bodi si sam alj pričo drugih. „Vsak zmed vas naj vé svojo telo ohraniti u svetosti in časti,“ uči sv. Paul. Ne poslušaj in ne govori nikolj nesramnih besedi, katire človeško serce toljko kazijo. „Tvoje usta naj se ne navadijo razujzdanega govorjenja“ pravi Modri, „ker,“ kakor sv. Paul priča, „malopridni pogovori skazé dobro zaderžanje.“ Zogni se skerbno vsake grešne priložnosti, nesramnega znanja nikolj ne delaj, in ne poslušaj goljufne besede in obljube priliznenih zapelivcov. Serčno se jim vstavljaj, kteri te u greh napeljujejo; ne pozabi da te Bog povsodi vidi, in reci: „Kako bi mogel toljko hudo pričo Boga storiti!“ In če si ne veš kako pomagati, beži, in popusti svet s njegovimi dobrotami, kakor sv. Aleksandra. Kakor modra vijolica tudi sveta čistost le u tihi samoti cveti. Ne pozabi pa tudi, da si slaba, in lehko padeš, ako te Bog ne podpira; zato kliči u hudi skušnjavi: otmi me, Jezus! da se ne pogubim! Stori ko Moder, ki pravi: „Ker sim vedel, da ne morem zderžen biti, ako Bog ne da, sim pred Gospoda stopil in ga prosil.“ Serčna molitva in pogosta prejema sv. zakramentov bo tudi tebi potrebno božjo pomoč pridobila.

Molitva.

Bog! ki si sv. Aleksandri svojo gnado dal, vse skušnjave serčno premagati in tebi s čistim in nedolžnim sercom zvesto služiti: dodeli tudi nam svojo pomoč, po njenem sv. izgledu in njeni priprošnji vedno čisto živeti in tebi dopasti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVI. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Joanez Nepomučan, mašnik in mučenik.

Sv. Joanez je bil rojen na Českem ne daleč od poglavitnega mesta Praga u tergu Nepomuk, zato se tudi Nepomučan imenuje. Njegovi stariši so dolgo bili brez otrok; ker so se pa k Devici Marii zaobljubili, jim je Bog sv. Joaneza dal. Pri njegovem rojstvu so se nad njih hišo čudne lučice prikazale, ktere so za pomen njegove prihodne svetosti imeli. Še celo mlad je sv. Joanez nevarno zbolel; ker so ga pa stariši sopet Devici Marii zaobljubili, je popolnoma ozdravil.

Nekoliko odrašen dečec je naj rajše mašnikom pri maši stregel, in vsak dan to pobožno službo opravljal, kakor tudi rad molil. U šoli in doma se je rad učil, in tako visoko učenost dosegel, da so ga doktorja svetega pisma in duhovskega pravništva povzdignuli. Mašnik posvečen se je cel mesec od človeške družine odločil, ter se s velikoj molitvijo, s postom in ojstrim pokorjenjem na svojo pervo darovanje sv. maše pripravljal. Kmalo na to je bil pridgar pri Devici Marii u Prazi postavlen, kder je svojo službo toliko hvalevredno opravljal, da je bil od Pražkega nadškofa korar in predgar pri stolni cerkvi izvoljen, kar je tudi do konca ostal.

Venceslav, tačasni češki kralj je s svojimi dvorniki njegove pridge rad poslušal, in ga za del njih visoko obrajtal. Ponujal mu je škofistvo u Litomišlu in pozneje bogato proštijo u Višigradu; pa sv. Joanez vsega tega ni hotel, ker je menil, da s službo božje besede več prida stori. Kraljica Joana, žena kralja Venceslava, si ga je spovednika, in svojega milošnarja izvoljila. Ravno to je priložnost dalo, da je sv. Joanez tako častit mučenik postal. Kralj namreč, ki je za svoje kraljeve opravila in dolžnosti malo maral, je skoz prešestvanje, pijančvanje in svojo grozovitnost u veliko po-

hujšanje svojih podložnih silo hudobno živel; pobožna kraljica ga je prosila, opominala in svarila, pa vse ni pomagalo. Spovednik ji svetje, vse mirno poterpeti, in rajši s molitvijo in drugimi dobrimi delami kralju spreobernenje od Boga izprositi. Svojo molitev podpirati in u poterplenju veči moč zadobiti, je tudi pogosto sv. zakramente prejemala. Kralju se je čudno in sumljivo zdelo, da kraljica tako pogosto k spovedi hodi, in mislil je clo, da mu je ravno tako nezvesta, kakor je on njej bil. Zato je hotel zvedeti, kaj se kraljica pred sv. Joanezom izpoveduje. Ta grešna radovednost ga je če dalej huje pekla. Pokliče k sebi sv. Joaneza, in mu po dolgih ovinkih svoje želje razodene, mu tudi nekaj praznih uzrokov pove, zakaj od njega to želji, ter mu vso svojo veličast obeča, ako mu njegove želje dopolni. Sv. Joanez se tega silno prestraši, kralju pravi, kolika pregreha bi bila, ako bi spovednik naj manjšo reč iz spovedi razodel, in mu na ravnost pove, da taužentbart raj umerje, ko u njegove želje dovolji. Kralja tak odgovor scer vjezi, vendar svojo jezo zakrije, in meni pri drugi priložnosti kaj več opraviti.

U kratkem se je ta priložnost najšla. U svoji neizrečeni grozovitosti namreč zapove kralj svojega kuharja živega na rožnju peči, za to ker mu je premalo pečeniga kapuna na mizo poslal. Nobeden si ni upal grozovitnemu kralju kaj zopergovoriti, le sv. Joanez je serčno k njemu šel, in ga svaril, naj bi kaj tako grozovitnega ne počel. Kralj pa namestu vbogati, vkaže sv. Joaneza u globoko, gerdo ječo vreči, kder je cel dan brez jedi ostati moral. Na to pošle kralj ječarja k njemu, mu napovedat, da si drugač življenja ne ohrani, kakor če u kraljeve želje privolji. Sv. Joanez si berž izrajta, kaj te besede pomenijo, pa drugega odgovora ne da, kakor da stanoviten pri tem ostane, kar je že samemu kralju rekel. Toliko stanovitnega moža hoče kralj še enkrat s lepim poskusiti, in mu povedati vkaže, da mu je žal in ga za zamero prosi; naj le prost domu gre, jutre pa k znamnju popolnoma sprave h kralju na kosilo pride. Sv. Joanez pride, kakor mu je bilo rečeno. Po kosilu pa kralj spet svoje hudobne želje ponovi, in spovednika iz pervega s velikimi obljubami, po tem pa s grozovitnim protenjem omotiti misli. Ker pa vidi, da s vsim tem nič ne opravi, vkaže sv. Joaneza spet u ječo vreči, ga hudo terpinčiti in s baklami po životi nevsmileno žgati. Serčen mučenik pa med toljkim terplenjem svoje oči k nebesam povzdiguje, in pogosto presvete imena Jezus in Maria izreka. Po dolgem strašnem terpinčenju kralj sv. Joaneza spet prostega izpusti. Sv. mučenik

nobenimu človeku prestanih muk ne pove, temuč ko zaceli, kakor poprej svojo službo oskerbljuje. Ker mu je Bog naznanil, da bo za svoje molčečnosti del žívlenje dati moral, je u svoji zadni predgi u nedelo pred velikim Križovem od svojih poslušavcov slovo vzel. Govoril je po besedah sv. evangelia: „Čez majhno me ne bote več vidli.“ Napovedal jim je tudi vse nadloge, ktere imajo za del krivoverstva nad Češko priti, in je vse še k resnični pokori in stanovitnosti u katolški veri opominal. Ta dan pred Križovem se je na božjo pot k čudoviti podobi Device Marie u Boleslavo podal, kder je materi božji u goreči molitvi svoje nasoče smertno bojvanje serčno priporočil. Ko na večer spet u Prag nazaj pride, ga zagleda kralj, ki ravno u okni sloni, in ga berž k sebi zakliče. Zaničlivo in protivno ga ogovori, rekoč: „Čuj, far! umerl mi boš, kakor resnično živim, če mi berž ne poveš vse, kar se ti je kraljica izpovedala. Zaprisežem, da boš vodo pil!“ Zvesti služavnik božji je bil pripravljen raji umreti ko grešiti; zato je kralju na ravnost odgovoril: „Rajši taušentkrat umerjem.“ Komej to izreče, ga vkaže kralj u bližnji jizbi do večera okovariti; ko se pa zmrači, zapove grozovitnež sv. spovednika na most peljati, kteri novo in staro mesto loči, in ga u reko Veltavo (Moldavo) vreči. To se je zgodilo u letu 1383. Ako ravno po noči storjena, vendar ni skrita ostala ta strašna hudobija. Lepe lučice namreč so semtertje letale okolj sv. trupla; torej ima sv. Joaneza podoba majhne zvezdice okolj glave. Te lučice so nekateri videli, od njih drugim pravili, in kmalo se je ta prikazen po vsem mestu razglasila. Vse je hitelo k vodi, pa nobeden ni vedel, kaj to pomeni; le kralj, kteriga je kraljica tudi k tej prikazni peljala, jo s velikim strahom in trepetom gleda. Drugo jutro najdejo sred vode na suhem sv. Joaneza truplo, celo nepoškodvano. Korarji ga spervega u bližno cerkev denejo, kmalo ga pa u stolno cerkev slovesno prenesó, kder so ga verni kakor svetnika častili, Bog pa s mnogimi čudeži poveličal. Čez 300 let ga iz groba vzdignejo, in njegov jezik nestrohnen zlo tak najdejo, kakor je živega človeka. Pravijo, da med drugimi čudeži pri njegovem grobu se tudi ta godi, da kdor kolj temu sv. truplu kako nečast stori, gotovo po tem u očitno zasramovanje zapade. Nasproti s velikim pridom sv. Joaneza u pomoč kličejo, ki na dobrem imenu krivico terpé, alj se u nevarnosti očitnega zasramovanja znajdejo, alj hude skušnjave zoper čisto spoved svojih grehov imajo. Še dan današen ta častiti mučenik daleč po sveti slovi za del svojega nestrohneniga

jezika, kakor tudi zavolj velikih čudežev, ki se pri njegovem grobu godijo, in brezštevilnih dobrot, ki jih na prošnjo sv. Joaneza Bog zauplivim vernim deli.

Nauk in posnema.

1. Sv. Joanez je neprestrašen govoril, kedar je bila njegova dolžnost govoriti, ter je hudobnega in okrutnega kralja svaril; pa ravno tak je molčal, kedar mu je bilo molčati, ter ni besedice iz kraljične spovedi povedal, če ravno ga je kralj h' temu s lepimi obljubami zapeljati, in s protenjem, terpinčenjem in clo s grozovitno smertjo prisiliti hotel. O pravem času govoriti, ob pravem času molčati je vsakemu k izveličanju potrebno. Koliko grehov se stori, ker se govori, kar, kedar in komur bi se povedati ne smelo; in ker se molči, kedar bi se molčati ne imelo. Kedar zoper poštenje in dobro ime svojega bližnega govoriš, kedar njegove skrivne pregreške raznašaš in praviš takim, kterim jih ni vedeti; kedar lažeš, kolneš, brez potrebe prisegaš, zakramentom nečast delaš, zoper Boga in prejpostavlene nevoljno godernaš, razžaljnikom hudo rečeš, nesramno klafaš, alj zaničlivo od sv. vere in cerkve in svetih reči govoriš i. t. d., tolikobart se pregrešiš, ker govoriš, ko bi govoriti ne smel. Nasproti, kedar molčiš, ako drugi nesramne, hudobne marne imajo, alj bližnega obnašajo, alj od svetih reči zaničlivo govorijo, alj kedar vidiš podložne grešiti, pa jih ne posvariš, alj kedar pri spovedi svojih grehov čisto ne poveš, alj ti ni mar za božjo čast in za prid svojega bližnega le besedico ziniti i. t. d., toljkobart grešiš, ker molčiš, ko bi molčati ne imel. Vzemi si torej sv. Joaneza u izgled, in zapomni si, kar sv. pismo pravi: „Je čas molčati in je čas govoriti.“ David je Boga prosil za stražo svojim ustam, in za vrata svojim ustnicam. Kakor straža vsakega u hišo in iz hiše ne pusti, in kakor se vrata le o pravem času odpirajo, ravno tak modro je pomisliti, kdaj je čas govoriti, kdaj molčati. Prosi tudi ti Boga za tako modrost.

2. Sv. Joanez ni povedal, kar je na spovedi čul, naj se je ravno kralju zameril in u smert zapadil. Kar je sv. Joanez storil, je vsakega spovednika sveta dolžnost. Naj bi mu tudi za življenje šlo, vendar besedice ne sme komu ziniti, kar na spovedi čuje, in ne ve se, da bi kedaj kteri spovednik to dolžnost bil prelomil. Tako Bog sam za skrivnost sv. spovedi skerbi, da bi se ti grešnik ne sramoval svoje grehe povedati. S čem se tedaj še hočeš izgovarjati, da svojih grehov odkrito na spovedi ne poveš, ker vendar dobro znaš, da spovednik ničesar iz spovedi razglasiti ne smejo? Ne daj se nikolj od napčne sramožlivosti zapeljati, da bi kak smertni greh na spovedi zamolčal. Pomisli, da pri spovedi gre za tvojo dušo. Sv. pismo pravi: „Ne sramuj se za svojo dušo resnice govoriti; zakaj ena sramož-

livost je u greh, druga pa u čast in milost.“ U greh ti je, ako iz sramožlivosti svoje grehe zamolčiš, u čast in milost pa, ako se premagaš, odkritoserčno spoveš, in le tega, česar se obtožiš, sramuješ.

Molitva.

Bog! ki si sv. Joanezu Nepomučanu milost dodelil, da je s premago svojega jezika častit tvoj mučenik postal: daj tudi nam svojo pomoč, da bomo po njegovem sv. izgledu in po njegovi priprošni vedno svoj jezik tako varovali, da raje vse preterpimo, ko se u besedi pregrešimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVII. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Paškal Bailon, pastir.

Sv. Paškal, Bailon imenovan, je bil rojen na Španskem u malem tergu Hermozu na binkoštno nedelo 1340. Njegovi stariši so bili silno vbogi, in le s velikim trudom so se živeli. Njih vboštvo jim ni pripustilo Paškala u šolo pošiljati, dasiravno je veliko veselje občutil do branja sv. bukev. Če pa ravno u šolo ni mogel, se je s lastnim pridom brati naučil. Nosil je majhne bukvice abecedo seboj, in druge lepo prosil, naj mu povejo, kako se tej ali uni čerki pravi, ali kako se besede izrekajo, in kar je drugega k branju potrebnega. Vbožni stariši so ga že malega dečka služit dali; pri nekem premožnem kmetu je živino pasil, in bil svoje borne službe prav vesel. Nedolžno in pobožno je živel, in vsakega greha se skerbno varoval. Kletve, priduševanja, leganja, prepiranja, klafanja in drugih grešnih napak, ki so dostibart pastirjem u navadi, celo ni mogel terpeti, in vsakega je ojstro posvaril, ki bi bil kaj tacega vganjal. Živino je skerbno pasil, da ni komu na polji škode storila, in če je, brez da bi bil on kriv, komu u škodo prišla, je vse alj od svojega zaslužka alj pa s kakim delom povernil. U verte ali vinograde kaj česa krast iti, kakor je druge pastirje videl, se nikolj ni podstopil. Veči pastir, s kterim je pasil, ga je enbart nadležval u ptuj ograd po grojzdja iti, da bi si s njim žejo vgasil; bogaboječi fantek pa se je tega branil, rekoč: „To je greh.“ Ker mu je pa žugal, če ne gre, kakor mu je vkazal, mu Paškal neprestrašen reče: „Grojzdje ni moje; raje se dam raztergati, ko da bi kradil,

ker je greh.“ Kakor pa se je sv. Paškal greha skerbno varoval, ravno tak goreč je bil za vse dobro. Moliti ga je bolj veselilo, ko vse kratkočasnosti, ktere sicer mladina ljubi. Kedar je kolj vtegnil, je šel alj h kterimu poljskemu križu molit, alj u ktero drugo cerkev Jezusa in Devico Mario počastit. Kedar mu pa to ni bilo mogoče, si je sam na koncu pastirske palice podobo matere božje izrezlal, in verh križec naredil, palico u zemljo zasadil, in pred podobo pokleknil in prav pobožno molil. Koljko je ta molitev Bogu dopadla, se lehko spozna, ker mu je dal s to palico clo čudeže delati. Koljkobart so bili pastirji, njegovi tovarši, na paši žejni, vode pa nikjer; alj sv. Paškal je svojo palico kamor je hotel vsadil, in pri ti priči je hladna voda iz zemlje pritekla.

U njegovem dvajsetem letu ga je Bog s čudno prikazno u red sv. Frančiška poklical. Njegov gospodar ga je scer za velike zvestobe in pridnosti del silno obrajtal, in mu ponudil, ga za svojega otroka vzeti in mu vse svoje premoženje prepustiti; sv. Paškal pa se mu je ponižno zahvalil, ker ni imel nobeniga veselja do sveta, in je le željel iti, kamor ga Bog kliče. Rekel mu je: „Ne željim bogastva; vbog sim bil rojen, vbog hočem tudi umreti.“ Veliko si je prizadeval in menihe sv. Frančiška prosil, naj bi ga u svojo versto sprejeli; kar so mu tudi dovoljili. Ravno na svečnico je šel u samostan. Kakor je bil poprej pobožen pastir, ravno tak je u miniškem stanu sveto živel. Vsih čednosti se je pridno vadil; posebno je bil goreče pobožnosti do Boga in Matere božje, čez vse ponižen, delaven, in u naj manjši reči pokoren. Zravno je silno ojstro živel; razen opoldan in zvečer nikolj ni kaj jedel alj pil, ležal je na terdih tleh, in kamen si je za zglavje vzel alj pa poleno; spokorne obleke nikolj ni islekel, in vsak dan se do kervavega bičal. Veči del noči je premolil, in dostikrat več ur u molitvi zamaknen bil. Preden je ktero delo pričel, je nekoljko pomolil, in tudi med delom prav lepe molitvice žebral. Kakor je pa rad pobožno in pazlivo molil, tako si vendar ni bil preveč u skerbi, če ga je pri molitvi ktera druga misel obšla, da bi za nje del molitev ponovljal; kaj takega, je rekel, Bogu ne dopade, skušnavcu pa priložnost daja, človeško dušo s nepotrebnimi skerbmi nepokojno storiti. Vedno je Boga pred očmi imel; zato pa tudi nikolj ni bil žalosten alj nevoljen, temuč zmirej dobre volje. Svoje hvale ni mogel slišati, in rudečica ga je obletela, ter vbežal je, ako ga je kdo hvaliti hotel; prav vesel pa je bil, ako so se mu drugi

smejali in ga za zjaka imeli. Za čisto vest je po vsi moči skerbel, in naj manjšega greha se je bolj zvesto varval, kakor drugi naj večiga, posebno kar čistost zadene. Še preden je u samostan stopil, je eden pastirjev u šali mu rekel, da pojde po neko dekle, da jim bo krajši čas; sv. Paškal pa se je nad to nesramno šalo toljke sramožlivosti vnel, da je žugal njega in dekle, če po nja gre, s kamenjem nagnati. U samostanu, kder je vratar bil, ga je nesramna ženska, ko ji odpre, kušniti hotla; on pa nesramnico jezno nazaj potisne, in ji duri pred nosam zapre. Tudi kak majhen greh storiti se je vselej bal. Nekiga dne pride ženska in želji kterega mašnika za spoved; sv. Paškal gre to enimu menihu naznanit. Menih je imel ravno kaj drugega opraviti, in mu reče: „Povej ji, da me ni doma.“ „Častivredni!“ mu odgovori Paškal, „bom raji rekel, da imate opraviti.“ Menih mu še enkrat vkaže: „Nak, le povej, da me ni doma; že vem zakaj.“ Sv. Paškal pa mu zaverne: „Časti vredni! tega ne smem in tudi ne storim. Ako ravno le majhni greh, Bog me vari ga storiti.“

Kakor se je pa sv. Paškal sam vsakega greha zvesto varoval, ravno tako je tudi druge pred grehom svaril. Če ravno ni bil mašnik, je vendar pri vsaki priliki za zveličanje bližnega goreče skerbel; nje, s katerimi je u samostanu živel, je dostibart opominal, božje in cerkvene zapovedi deržati, sv. zakramente pogosto prejemati, napčne navade opustiti, težave voljno terpeti, in drugih lepih čednosti se vaditi. S svojim opominvanjem jih je pa tudi dosti k pokori in pobožnemu življenju pridobil in mnogega greha ovarval; u tem so imele njegove besede posebno moč. Eden duhovnikov je nekemu, ki je bil silno razžalen, dolgo prigovarjal, naj bi razžalniku svojimu odpustil; pa namestu ga h temu pregovoriti, ga toliko vjezi, da ga hudo nažene. Na to ga sv. Paškal, ki je s duhovnikom bil, prijazno ogovori, rekoč: „Bratec moj! odpusti, kar si bil razžaljen, za božjo voljo.“ In te kratke besede so več opravile, kakor vso prigovarjenje duhovnika; berž namreč razžaljen na to reče: „Naj ti že bo; za božjo voljo mu pa odpustim!“ Ravno tako je nekiga terdovratnega grešnika k pokori obernil, in neko ženo, ktera je iz straha pred bližno smertjo obupati hotla, u voljnemu poterplenju vterdil. Za pridgarje je posebno goreče molil, naj bi Bog njih besedam moč dodelil, da bi se poslušavci spreobernili.

Ker je sv. Paškal toliko sveto živel, ga niso le minihi, temuč tudi zvunajni visoko obrajtali in častili, ker ga je tudi

Bog s posebnimi lastnostmi obdaril. Tako je naj veče skrivnosti sv. vere bolj na tenko zastopil in razložil, kakor drugi visoko učeni, čeravno se ni u šolah učil. Vedel je skrivne misli in dela vsakega svoje družine, in je mnogega opominal, naj se svojih skrivnih grehov spové in poboljša. Dal mu je Bog tudi dar prihodne reči vedeti, kakor je res mnogim bolnim ozdravlenje, drugim pa smert napovedal. In še mnogih drugih čudežev je po njem Bog k pomoči in tolažbi revnih ljudi storil.

U 52. letu njegove starosti mu Bog bolezen pošle, kakor mu je že dolgo poprej čas njegove smerti razodel, na katero se je torej tudi prav skerbno pripravljal. Ko mu zdravnik bližno smert napové, se mu zato zahvali in pravi, da mu veseljšega kaj ni mogel povedati. Na binkoštno nedelo med velikoj mašoj molek in britko martro še enkrat goreče poprime, in ravno med povzdigvanjem mirno vgasne. Skozi tri dni so njegovo sveto truplo vernim u počešenje sred cerkve postavili, po tem ga s veliko častjo pokopali, in Bog je sv. Paškala tudi pri njegovem grobu s mnogimi čudeži poveličal.

Nauk in posnema.

1. Sv. Paškal je iz bornega pastirja velik svetnik prirastil, ker je bil Bogu vselej in na tenko zvest in pokoren, bližnim ves ljubezniv, sam seboj pa neprizaneslivo ojster. Tudi ti želješ enkrat u kraj izvoljenih priti, kder se zdaj sv. Paškal veseli; ali pa tudi po njegovem svetem izgledu ravnaš? O kako daleč se razloči tvoje živlenje od njegovega! Namestu Bogu zvest in pokoren biti, ga brez vsega straha s neštevilnimi grehi žališ, in ti ni mar za njegovo opominovanje in svarjenje. Namesti bližnega ljubiti si dostikrat nevsmilen s njim, namesti mu pomagati in dobro storiti, ga le žališ in zatiraš. Namesti ojstro živeti, in grehe nad seboj pokoriti, se le mehkužiš, si vse privoljiš, vse prizaneseš; le kar tvojo spačeno meso poželji, te skerbi in veseli, od pokore clo težko kaj čuješ. Po tej poti pa še nobeden svetnik u nebesa ni prišel. Pojdi torej na drugo pot, ter hodi zvesto po stopinjah sv. Paškala.

2. Sv. Paškal ni hotel vbogati in iz ptujega verta grojzda prinesti, ker je vedel, da je to greh. Tudi ti ne vbogaj nikogar, naj bo še toliko imeniten, ako ti kaj grešnega vkaže, zakaj Bogu moramo bolj pokorni biti, kakor ljudem. Malo grojzdja vzeti je scer majhen greh, vendar sv. Paškal tega ni hotel storiti, ker tudi majhen greh Boga žali. Dobro je tudi vedel, da

pri majhnem se začne, pri velikem neha. Naj veči tolovaji so iz pervega le majhne reči zmikati začeli, kamo so pa prišli? Judež je le malo preveč dnar ljubil, in vendar ga je lakomna želja tako daleč zapeljala, da je svojga Gospoda izdal. Ta velja pri vsaki hudobiji. Hoče hudič pobožnega zapeljati, ga ne spravlja precej u velike grehe, temuč iz perviga le u majhne. Kdor za majhne grehe več ne mara, bo kmalo u velike zapadel. Zato pravi sv. Jefrem: „Opominam in prosim vas, bratji moji! da se ne zderžite samo težkih grehov in hudobij, temuč tudi onih, kteri se majhni zdijo, in za katere se sploh malo kaj mara, kakor bi ne bilo potreba enkrat od njih odgovor dati. Hudič nas po njih pogubiti hoče; zogibajmo se saj po vsi skerbi zank in zalez hudičevih, da bomo enkrat s Kristusom večno čast zavživali.“

Molitva.

Bog! ki si po sv. pastirju Paškalu očitno pokazal, da se človek u vsakem stanu lehko zveliča, ako se le greha zvesto varuje in za čednost in dobre dela skerbi; dodeli tudi nam svojo pomoč, po njegovem sv. izgledu hudega skerbno se varovati in dobrega obilno storiti, da tako za njim u tvojo večno čast dojdemo. Amen.

XVIII. Dan Maja ali velikotravna.

Sveti Jošt, apat, spoznovavec.

Sv. Jošt je bil kraljeviga rodu u sedmem stoletju na Angleškem rojen. Kakor je bilo takrat navadno, je tudi on perve nauke u nekem samostanu od minihov prijel. Od te dobe se mu je do posvetne časti, bogastva in veselja toljko gabilo, da je za tega del u neznani preobleki s nekimi romarji iz Angleškiga skrivej pobegnul, ravno ko mu je njegov brat vlado kraljestva sporočiti menil. Pride s svojimi tovarši na Francozko in tam se je od njih ločiti in u pušavo iti hotel, da bi Bogu bolj goreče služil. Na poti pa ga sreča vojvoda Hajmo, ki je ravno na lovu bil, in ko u neznanem romarju posebno pripravnost k vučenosti zapazi, ga seboj vzame, ter mu obljubi, da ga bo dal bogoslovstva učit, naj bi potem mašnik posvečen še več kaj k božji časti in u izveličanje duš storiti zamogel. Po božjem navdanju se sv. Jošt s Hajmom poverne, in sedem let na vojvodovem dvoru ostane, kder si obilno učenosti in mnogo čednosti nabere in je mašnik posvečen. Po tem pa se s svojim tovaršem u pu-

šavo blizo kraja Brohik poda, kder mu vojvoda malo kapelico in pa hišico za prebivat postavi. Tu je sv. Jošt prav nedolžno in sveto živel; vsak dan se je ojstro postil, pridno molil in svete reči premišloval, pa tudi s lastnim rokami sebi in svojemu tovaršu potrebniga kruha prideloval. Pred svetom je hotel skrit ostati, pa Bog ga je kmalo daleč okolj po čudežih razodel, katire je sv. Jošt po božjem perstu nad bolniki in betežnimi delal. Če ravno je malo kaj za svojo lastno življenje gleštal, vendar nobeniga berača brez božjega daru pustil ni. Enkrat ni imel več ko en sam hlebec kruha, ker ravno berač vbogajme prosit pride. Sv. Jošt reče hlebec na štiri kose razdeliti in beraču en kos da. Kmalo pride drugi berač, in dobi drugi kos. Na to pa še tretji na videž prav reven in lačen siromak priprosi, in sv. Jošt mu reče: „Moj ljubi bratec! ne gleštam scer več ko pol hlebica kruha za svojo potrebo; ker se mi pa toljko reven in lačen vidiš, hočem ga sebi pritergati in tebi dati, da se naješ.“ Njegov tovarš ga u tem nevoljno pokara: „Kaj pa bo nama ostalo?“ Sv. Jošt pa mu pravi: „Le daj vbogemu, kar še imava; Bog nama že še more živeža dati.“ Komaj je sromak dar dobil, je pred njunim očmi zginul; sv. Jošt pa je na to prikazen imel, da je Jezus sam u podobi ovega berača k njemu prišel kruha prosit, ki mu je tudi u kratkem milošnjo obilno povernil. Še tisti dan namreč so štiri čolniči s kruhom po potoku priplavali, pri katirem je sv. Jošt prebival; nje izpraznit s tovaršem gre, in po čudni poti kruha za se in za vboge dovolj dobi.

Osem let je bil u tem kraju; ker so ga pa ljudi od vsih strani nadležovali, je sklenil se preseliti. Podal se je u pušavo Rimak, in je štirnajst let tamo živel. Ker pa tudi tu pred ljudmi pokoja ni imel, se je bližej morja u senčno dolinco preselil, rekoč: „Tu bom vedno počitek imel, tu bom prebival.“ Postavil si je tu čedno hišico in pa dve kapelici, kterih eno je sv. Petru, drugo sv. Paulu posvetil. U kratkem se je njegovo sveto življenje po širokem razglašilo, in ker tudi papež u Rim od njega zvé, ga k sebi pokliče. Veselo ga sprejme in ga vprašuje, od kodi da je? Zdaj je moral sv. Jošt papežu povedati, kar dosihdob še nihče od njega zvedil ni, da je namreč kraljevega rodu iz Angleškiga, in da je večno kraljestvo ložej dobiti časno popustil. Sv. oče se je tega silo zavzel, in sv Jošta še bolj u časti imel.

Malo časa po tem se iz Rima spet u svojo pušavo verne, se še bolj skerbno pripravljat na odhod u večno kraljestvo, kateriga u kratkem zadobiti mu je Bog po čudni prikazni

naznanil. Pet mescov po svojem prihodu je u pušavi prav ojstro in sveto živel, na to mu Bog nevarno bolezen pošle. S posebno pobožnostjo prejme sedaj sv. zakramente, in kmalo potem svojo dušo Jezusu izroči, katero so angeli u nebeško kraljestvo vidno spremili. Bog ga je u življenju in po smerti s mnogimi čudeži poveličal. Še dan današen se kaže vrelc, ki ga je sv. Jošt s svojo palico čudno iz zemlje privabil, da si je vojvoda Hajmo hudo žejo vgasil.

Nauk in posnema.

1. Sv. Jošt se je prostovoljno časnemu kraljestvu odpovedal, se posvetnega bogastva in veselja rad tvegal, da bi le ložej si večno kraljestvo pridobil. Naj bi si tudi ti to živo k sercu vzel in pomislil, da „je le eno potrebno," za nebeško kraljestvo skerbeti. Veliko ložej pa on za nebesa skerbi, kteriga posvetne reči ne motijo; zato je že Jezus evangelskemu mladenču svetoval: „Ako hočeš popolnoma biti, pojdi, prodaj kar imaš in daj vbogim in boš zaklad u nebesih imel, in potlej pridi, ter hodi za meno." Scer bogastvo samo na sebi ni greh; tudi bogati se zamorejo zveličati; pa veliko težej je bogatinom u nebesa priti, ker jim ravno bogastvo pogosto brani za izveličanje skerbeti, kakor Jezus sam uči: „Ložej pojde kamela skoz šivankino žrelo, kakor bogatin v nebeško kraljestvo." Kdor namreč bogastvo ljubi, rad pozabi na Boga, in mamon je njegov bog; torej pravi Jezus: „Kako težko jim je u nebeško kraljestvo priti, kteri denar ljubijo." Nikar tedaj ne želi obogateti; sam svojo nesrečo bi si morde željel; zakaj „kteri hočejo obogateti, padejo u zanke hudičeve," pravi sv. Paul. „Dvema gospodoma nobeden ne more služiti," uči Jezus. Dokler svet ljubiš, Bogu dopasti ne moreš. Ako ti je Bog boren stan odločil, bodi mu zato hvaležen; po krajši poti te u nebesa pripeljati želi. Če ti je pa Bog obilno časnega premoženja dal, naj ti bo vedno u pomoč za večno kraljestvo, le serca svojega na-nj ne veži, da ti u pogublenje ne bo; zakaj „Bog ne pogubi bogastva, temuč le serce, ktero na njem visi," pravi sv. Auguštin. Če pa čutiš, da ti posvetno bogastvo brani za nebeško kraljestvo skerbeti, dopolni tudi ti evangelski svet, tvegaj se, kar te teži, in daj vbogim, sam pa vbožen za Kristusom hodi; zakaj „izveličani so vbogi u duhu; njih je nebeško kraljestvo."

2. Sv. Jošt je en sam hlebec kruha gleštal, in še tistega je vbogim dal; Bog mu je za to pa tudi štir čolniče polne živeža čudno poslal. Tako Bog dostikrat že na tem svetu obilno poverne, kar se vbogim podeli. So, kteri mislijo obožati, če kaj vbogaime dajo; pa sv. Duh nasproti uči: „Kdor

vbogaime daja, ne bo nikolj u silo zajšel; kdor pa vboge zaničuje, bo pomanjkanje terpel.“ In sv. Tobia je svojemu sinu rekel: „S milošnjo si naberaš velik zaklad za dan potrebe.“ Saj še „požirk merzle vode u mojem imenu podelen brez plače ne bo“ zagotovi Jezus. Ne manj, le še več ima, kdor rad vbogaime da, ker mu Bog vse stobartno poverne; resnično namreč je: „Kdor vbogim da, Bogu posodi.“ Prav lepo pravi sv. Peter Krizolog: „Ako ljudem posodiš, dobiš od sto po enem (pri nas po pet) dobička; ako pa Bog (po vbogih) od tebe u zajem vzame, ti jih sto za eden goldinar poverne. In vendar nočejo ljudje Bogu posojovati! Ali so si morde sa povernilo u skerbi? Zakaj pa? dolžnik se posodniku sploh s listkom popirja zaveže, Bog je pa na toljkih listih sv. pisma svojo obljubo poterdil; zakaj bi mu tedaj ne verjeli?“

Molitva.

Bog! ki nas s letnim godam sv. Jošta spoznovavca svojega oveseliš, dodeli nam milostlivo, da, kakor ga vredno častiti željimo, tudi njegove dela zvesto posnemamo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XIX. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Peter Celestin, papež.

Sv. Peter Celestin je bil rojen u Neapolitanski okrajni Izernii. Že u njegovih otročjih letih so se nad njim očitne znamnja prihodnih čednosti in sv. živlenja vidile. Komej šest let star je nekdaj svoji materi rekel: „Mati! serčno željim enkrat posebno pobožen služavnik božji biti.“ Zvesto je potem tudi dopolnil, kar je po svojih željah napovedal. Iz malega je rad u šolo hodil, in se vedno tak pridno učil, da si je u kratkem visoko vučenost pridobil. Iz šol je šel u pušavo, in je u nje celih deset let ostal, da bi le Bogu bolj popolnoma služiti mogel. Perve leta je bil pri nekemu staremu pušavniku, od kojega se je pušavskega živlenja izverstno navučil, potem pa si je sam za se svoj kotec izvoljil. Po desetletnem pušavskem živlenju so ga njegovi prijateli pregovorili, da se je u Rim podal, in mašnik posvečen bil. Na to je stopil u red sv. Benedikta; alj u kratkem je s dovolenjem svojih viših spet samostan zapustil, da bi sam za se u drugič pušavnik živel. Izvoljil si je za svojo prebivališče goro Morono, zato se mu tudi Peter Moronski reče. Od tod je šel s dvema tovaršoma na goro Magela, blizo

mesta Salmo. Prestavljal se je tako pogosto pa za to, da bi bolj na skrivnem pred ljudmi živel. Živel je pa veliko ojstrejši, kakor so sploh pušavniki živeli, če ravno je bilo njih življenje u tistem času silno ojstro. Kakor pa je bilo njegovo življenje spokorno, ravno tako globoka je bila njegova ponižnost. Če ravno je bil mašnik posvečen, si vendar iz ponižnosti ni upal sv. maše darovati u spomenu neskončne visokosti božje in svoje ničnosti. Od svojega spovednika posvarjen pa je po malem preveliko boječnost opustil, in s serčnoj tolažboj naj svetejši dar Bogu opravljal, kar se je poprej iz ponižnosti in božje časti storiti bal. Žal mu je clo bilo, da se je tako dolgo toliko sladki tolažbi odtegoval. Njegovo sv. življenje se je kmalo po vsem kraju okolj zvedlo, in dosti jih, tudi imenitnega stanu, je k njemu prišlo, ki so želeli pri njemu ostati, in po njegovem živeti. Po božjem navdanju si majhno cerkvico sv. Duha pozida, in zravno samostan za prebivališče postavi. Od tod se je pričel slovit Celestinski red, kteriga je po tem papež Gregor IX. potrdil, in kteri se je še o življenju sv. Petra Celestina daleč po sveti razširal. On sam, pobožni sačetnik tega reda je po versti šest in trideset samostanov postavil, ter jih s zvestimi služavniki božjimi obselil. Od časa do časa jih je objiskoval, in jih k stanovitni gorečnosti u službi božji opominal, na to pa spet se u svojo miniško celico podal, in bolj po angelsko, ko po človeško živel.

Bog, ki prevzetne zaničuje in ponižne povišuje, je sklenil svojega zvestiga in ponižnega služavnika sv. Petra pred celim svetom očitno povzdignuti. Ravno so bili kardinali u Rimi sbrani, da bi po smerti papeža Miklavža IV. druzega poglavarja sv. cerkve izvoljili. Dolgo se niso mogli u volitvi sediniti; zdaj je pa Bog njih serca vodil, da so enoglasno sv. pušavnika Petra Celestina nastopnika Miklavževega postavili. Poslanci tedaj k njemu pridejo, mu to volitev naznanit; alj dopovedati se ne da, kako se nje sv. mož čudno prestraši. Po vsi moči je iskal se toliko visoke časti in službe odmekniti, hotel jim je clo vjiti, pa nič ni pomagalo. Moral se je poslancom alj veliko več volji božji vdati in papežev sedež u letu 1294 prevzeti. Papež postavlen je scer hotel ojstro in samotno kakor poprej živeti; ker mu pa tega velike in imenitne opravila dopustile niso, se je svoje časti in službe naveličal, in se ji že čez nekaj mescov prostovoljno odpovedal, s terdnim sklepom, se spet u pušavo podati. Že je bil iz mesta, kar njegov naslednik Bonifac VIII. ga pojiskati in u neki grad zapreti vkaže, ker se je bal, da bi

kaj u cerkvi med vernimi razpertije se ne počele, za to, ko jih je veliko le sv. Petra papeža spoznati hotelo. Deset mescov je sv. mož u tem samotnem gradu zadovoljno živel, in se čez storjeno krivico besedice pritožil ni; šaljno si je sam pogosto rekel: „Glej! Peter, tako dolgo si bil željn samotne kamerce, zdaj jo pa imaš.“ Po tem mu je Bog sam bližno smert in nebeško čast naznanil; skerbno se torej na njo pripravlja, prav pobožno sv. zakramente prejme, na to pa se na terdo dilo vleže, Bogu še hvalne pesmi prepeva, in s besedami: „Vsi duhovi naj hvalijo Gospoda!“ svojo dušo izdihne. U živlenju kakor po smerti ga je Bog s mnogimi čudeži poveličal, o katerih oziru ga je tudi 11 let potem papež Klemen V. u versto svetnikov zapisal.

Nauk in posnema.

1. Sv. Peter Celestin se dolgo časa ni vupal dar sv. maše opravljati iz ponižnosti pred neskončnim veličastvom božjim. Na opominovanje svojega spovednika pa je po tem k svoji naj veči serčni tolažbi vsak dan sv. mašo Bogu s gorečo pobožnostjo daroval. Ravno tak je nekaj kristianov, ki se bojijo večkrat k sv. obhajilu iti, ker jim je božjo veličastvo in njih ničnost pred očmi. Drugi pa hodijo k sv. obhajilu brez spodobnega češenja, ker premalo premislijo to visoko skrivnost in svojo nevrednost. Njih priprava je več del slaba, njih pobožnost merzla. Obojih ravnanje ni prav. Večkrat ko k božji mizi stopiš, s večo častjo in gorečo pobožnostjo se približaj, bolj zvesto in skerbno se pripravi. Boljše ti je redkej, pa tedaj prav pobožno sv. rešno telo prejeti, kakor pogosto pa nepripraven alj clo mlačen k sv. obhajilu letati. — Ne boj se pa tudi večkrat k božji mizi pristopiti, u misli, da si nevreden; taka boječnost ni od Boga. Prav je, da se pred neskončnim Bogom ponižaš in tolike milosti nevrednega spoznaš, zravno moraš pa tudi na nezmerno ljubezen in dobrotlivost Jezusovo zaupati, in za koljkor si nebeške hrane potreben, toljko veči želje po nje u svojem sercu obudi. Hočeš k sv. obhajilu le takrat iti, ko boš zadosti vreden, povej mi, kdaj pa bo prišel tisti čas? Stori ti, kar je od tvoje strani potrebno, očisti skerbno svojo vest, ozalšaj svojo dušo s prelepimi čednostmi, po tem pa stopi s živo vero, terdnim zaupanjem, serčno ljubeznijo in spodobno častjo k božji mizi, koljkokrat kolj ti tvoj spovednik dovoljijo. „Stori,“ pravi Tomaž Kempenzar, „stori, kar je od tvoje strani s vso skerbjo, ne iz navade alj prisilen, temuč prejmi sv. telo svojega ljubleniga Gospoda s ponižnim počešenjem.“

2. Bog je sv. Petra Celestina za del njegove globoke ponižnosti k imenitni visokosti vidnega poglavarja svoje cerkve na zemlji povzdignul, in po

smerti k nebeški časti k sebi poklical. Tako je Bog očitno pokazal, kako resnično da je, kar Jezus pravi: „Kdor sam sebe ponižuje bo povekšan.“ Hočeš tudi ti enkrat k nebeški časti povzdignen biti, bodi iz serca ponižen; zakaj ako ponižnosti nimaš, tudi drugih čednosti ne gleštaš, ker je po besedah sv. Bernarda „ponižnost podloga in podpora vsih drugih čednosti.“ In sv. Auguštin uči: „Če ponižnost ni pred, zravno in za drugimi čednostmi, jih vse napuh pobere.“ Ne pozabi nikolj Jezusovih besed, ki pravi: „Učite se od mene, ki sim krotek in iz serca ponižen. Ako ne bote, kakor majhni otroci (ponižni), ne pojdete u nebeško kraljestvo.“

Molitva.

Bog! ki si sv. Petra Celestina iz nizkosti k visokosti pastirja svoje cerkve povzdignul, in si ga vodil, toliko visoki časti iz ponižnosti se odpovedati; dodeli tudi nam svojo milost, vso posvetno čast po njegovem izgledu zaničevati, da tako nebeško čast dosežemo, ktero si ti vsim ponižnim obljubil. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XX. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Bernardin Sienski, spoznovavec.

Sv. Bernardin je bil rojen u Sieni na Laškem leta 1380. Njegov oče je bil mestni poglavar in silno bogat. Bernardin je bil komaj šest let star, ko so mu stariši odmerli. Po njih

smerti ga je Diana, rajne matere sestra k sebi vzela, in prav skerbno in keršansko izredila. Posebno ga je učila pridno moliti, in s čistim živlenjem Boga in prečisto Devico Mario častiti. Njene sv. nauke je Bernardin veselo poslušal in skerbno spolnoval, ker je njegova duša po vsem dobrem hrepenela. Dobrega otroka je naj bolj veselilo moliti, se učiti in pa u cerkev hoditi. Ob nedelih in praznikih je božjo besedo skerbno poslušal, in ko je domu prišel, je vkup sbral veliko otrok, in ravno to pravil, kar je u cerkvi slišal, pa tako na tenko, serčno in ljubeznivo, da so se pogosto ne le otroci temuč tudi odrašeni razjokali in nad njim čudili. Po vsem njegovem govorjenju, djanju in nehanju se je vidilo njegovo posebno nagnenje do lepe sramožlivosti in nebeške čistosti. Nikolj ni bilo slišati od njega nespodobne besede, in če je kako pohujšlivo besedo slišal alj gerdo reč zvedel, je bil ves žalosten in prepaden, in jih je goreče posvaril, ktere je bilo svariti potreba. Naj bolj razujzdani učenci so ga spoštovali, in se ga bali. Če so se med seboj kaj slabega pogovarjali, so berž, ko so ga vidili, eden druzimu rekli: „Tiho, tiho, Bernardin pride.“ Nekiga odrašeniga, ki se je prederznil, pričo njega klafati, je za uho vdaril, in druzega, ki je nesramno jezik iztegal, je s nekaterimi tovarši s kamenjem iz mesta izpodil. Diana, njegova pobožna teta, je imela ravno tako bogaboječo hčer, Tobio po imeni; njo je Bernardin večkrat objiskal, in se s njo sveto pogovarjal. Enbart ji pravi, da se je u neko lepo devico smertno zaljubil, in če jo vsak dan ne objiše, nima noč in dan pokoja. Pobožna Tobia se nad takim marnom silno zavzame, vendar mu nič ne reče, temuč ga skrivaj zalezuje, da bi bila zvedila, ktera je neki tista devica, in pa kde? Kmalo pa se je k veliki svoji tolažbi prepričala, da je sama prečista Devica Maria. Nad mestnim vratmi namreč je bila prelepa podoba Matere božje; taj je Bernardin vsak dan šel, pred njo pokleknil in molil, kakor je sam pozneje svoji tetični razodel, da je Maria tista prelepa devica, ktero tako priserčno ljubi, vsak dan objiše in prosi, naj bi ga vsake nevarnosti varvala, da bi svoje nedolžnosti ne zgubil. U ta namen se je tudi vsako saboto k časti prečisti Devici postil, in več drugih dobrih del opravljal.

Ob njegovem času je bila strašna kuga u mestu Sieni in široko po deželi. Veliko jih je že pomerlo, veliko zbolelo, in vse je bilo u groznem strahu. Sv. Bernardinu se je serce vnelo od goreče ljubezni do bližnega, in če ravno gospoškega stanu in še le dvajset let star, gre u bolnišnico,

kder je cele štir mesce kužnim bolnikom s nevarnostjo svojega živlenja nevtrudoma stregel, jim naj ostudnejši nesnage odnašal, jih skerbno pripravljal, sv. zakramente prijemati, in jih u smertnih težavah ljubeznivo tolažil. Eni so mu djali: „Varuj se, ker se kuga mladih naj rajše prime;“ on pa, ki je iz gole ljubezni do Boga in bližnega bolnikom stregel, jim je odgovoril: „Naj se zgodi po volji božji; sim pripravlen za svoje bolne brate umreti, kakor je Jezus za nas grešnike umerl.“ Kedar je bil Bog deželo strašne kuge rešil, je sv. Bernardin svojo premoženje med vboge razdelil, in je stopil u red sv. Franciška Serafina, kteriga mu je Bog po posebnem razodetju namenil. Čez dve leti so ga njegovi viši predgarja postavili, ktero službo je blizo do smerti zvesto opravljal. Vsak dan skorej je predgoval, včasih še po večkrat, in scer tako živo in goreče, da so mu sploh apostol Laške dežele rekli. Na vse kraje so ga predgovat naprosili, in skorej vse mesta je predgovaje obhodil. Poslušavcov se je vselej toliko nabralo, da je dostibart pod milim nebom predgovati moral, ker so bile cerkve pretesne. Občine hudobije in očitno pohujšanje je povsod ojstro in neprestrašeno svaril, in vselej tudi s velikim pridom. Tako je u nekem mestu ojstro predgoval čez kvartavce, in škodo in nesrečo, ktera to jigro nasleduje, jim tako živo razložil, da po tem nobeden mestlan več kvartati ni hotel. Barantavec, od kteriga so kvarte kupovali, se je na to Bernardinu pritožil, da nobeniga zaslužka nima, in ne vé kaj početi. Sv. Bernardin ga opominja na Boga zaupati, in mu svetuje, naj zanaprej namestu kvart podobe Jezusovega in Marijinega serca in drugih svetnikov nareja, katire častiti je vernim pogosto živo priporočal. Barantavec ga vboga, in u kratkem sam pové, da je iz svetih podob več skupil, kakor iz kvart. Veliko se jih je s božjo pomočjo spreobernilo, ki so njegove predge slušali; pa tudi svoje tovarše je sv. menih s lepim opominovanjem in lastnim izgledom Serafinskega duha na novo oživljal.

Vse čednosti popisati, ktere so sv. Bernardina lepšale, bi bilo treba celih bukev. Naj bolj so se nad njim svetile ponižnost, poterpežlivost in čistost. Tri škofije so mu bile u ponudbo dane, ena od papeža samega; pa za vse se je ponižno zahvalil, rekoč: „Nadjam se s svojimi predgami več prida storiti.“ Večbart je bil pri svojih viših, in clo pri papežu krivovernega uka zatožen, in od njih, ktire je u svojih predgah ojstro svaril, mnogo obrekovan in zaničevan; pa ni bilo za tega del jeze alj nevolje čutiti nad njim. Krive tožbe

in obrekovanje je krotko overgel, vse drugo je pa Bogu prepustil. Ko je po šegi beraških menihov pervobart s tovaršem po mesti vrečo nesel, so hudobni dečki za njima šli, nju zasmehovali, in kamenje lučali. Tovarš je bil tega silno nevoljen; sv. Bernardin pa mu reče: „Naj, bratec! dečkom veselje; oni nama tako po poterpežlivosti u nebesa pomagajo.“ Ko nevtrudno po mesti milošno pobera, ga neka gospa u hišo zakliče. Misli, da mu bo več vbogaime dala, in gre; pa kaj se mu nakloni? Nesramnica se prederzne sv. čistega moža k naj ostudnejši pregrehi nagovarjati, in mu zažuga, ako berž ne privolji, bo na glas vpila, in rekla, da jo je hotel u nesramni greh posiliti. Sv. Bernardin se silno prestraši, in si ne ve kako pomagati, ter svoje oči k nebesam povzdigne in Boga za pomoč prosi. Na enkrat prav serčno svoj ojster bič, ki ga je vedno pri sebi nosil, izleče, in nago nesramnico tako dobro naseka, da so ji precej hude želje minule. Tako je tačas svojo nedolžnost otel.

Ker se mnoge druge prelepe čednosti sv. Bernardina vse povedati ne dajo, naj se saj nekoljko še njegova sv. smert omeni. Na Neapolitanskem u mestu Akvili je sklenil svoj tek. U tistem mestu je oznanoval besedo božjo, in veliko grešnikov k Bogu spreobernil; pa huda bolezen ga je poderla in mu oznanovala bližno smert. Še zadne dni svojega živlenja je hotel skleniti u pokorjenju, ktero je zmiraj ljubil. Na golih tleh s pepelom potrošenih je boln ležal, ondi pobožno prejel sv. zakramente, in dvajseti dan velikotravna u letu 1444 mirno u Gospodu zaspal. Bil je častito pokopan; vse je po njem žalovalo, in Bog je s velikimi čudeži razglasoval svetost svojega zvestiga služavnika, kateriga je šest let po tem katoljška cerkev u število izvolenih povzdignila.

Nauk in posnema.

1. Sv. Bernardin je nesramno klafanje silno sovražil; zato ni bilo nikolj iz njegovih ust kaj nespodobnega čuti, kakor tudi pri drugih takih marnov poslušati ni mogel. Ravno zato je pa tudi zdaj velik svetnik u nebesih. Hočeš ti za njim priti, moraš po njegovih stopinjah hoditi. Sploh je dan današen navada, u tovaršijah nespodobno, nesramno in nečisto govoriti, zato se pa tudi nečisti greh tako strašno po sveti množi, in pekel s nečistnikami in nečistnicami polni. Sv. Gregor, ki nesramne marne kužne imenuje, po pravic

pravi, da bo naj več ljudi za del nečistosti pogubljenih, ker sv. evangeli pravi: „Ovce bo na desno odločil, kozle pa na levo.“ „Zakaj,“ bara sv. učenik, „imenuje sv. pismo pogublene kozle? Samo zato, da bi se vedlo, da je naj več nečistih pogublenih, kterim je smerdliv kozel prava podoba.“ Kdor želji tedaj enkrat na desni stati, ne sme nečistosti vganjati, kdor pa hoče nečistosti se ovarvati, se mora varovati nesramnih marnov, ker iz takih pridejo nečiste dela, in ker so nečisti marni tudi sami na sebi greh, po katerih se jih mnogo pogubi. Razujzdani mladenči so pričo sv. Bernardina nespodobnih pogovorov vtihnili; in ti si upaš pričo Boga nesramno klafati, ki ima moč, te vekomaj pogubiti?

2. Sv. Bernardin je u svojih predgah kvartavce ojstro svaril in zoper nesrečno igro s kvartami goreče govoril. Tako so storili od nekdaj tudi drugi sv. učeniki. Sv. Ciprian meni, da je to igro sam hudič iznajšel, in pravi, da kvartavci niso pravi kristiani, rekoč: „Kvartavec praviš, da si kristian, ko vendar nisi. Ne moreš biti prijatelj Kristusov, ki s sovražnikom Kristusovim znanje delaš.“ Res je, da s kvartami alj s kobri igrati samo na sebi ni greh; pa vendar hitro greh priraste, ako se tej igri nezmasno alj s hudobnim namenom vdaš, alj iz gol navade igraš, in zravno dolžnosti svojega stana zanemariš. Kvartanje je dostibart tudi mnogo drugih grehov krivo, kakor goljufije, laži, tatvine, prepira, jeze, kletve i. t. d. In, kaj ni že greh, toljko dragega časa s prazno igro nemarno zatreti? Ti li ne bo treba enkrat za to Bogu odgovor dati? Sv. Antonin pravi: „Oj kako bodo neki od časa odgovor dajali, ki ga cele dni, dostibart tudi noči s igrami tratijo, in ne le za se zapravijo, temuč tudi druge ob njega spravljajo!“ Srečen kdor na zadno uro s sv. Zaro rečti more: „Nisim se nikolj igravcom pridružil.“

Molitva.

Bog! ki si sv. Bernardinu milost dodelil, sv. nauke s veseljem poslušati in spolnovati, in iz ljubezni do tebe jih goreče oznanovati; naj nam on od tebe isprosi, da bomo zveličanske nauke Jezusove radi poslušali, in po njih zvesto ravnali, da kedar bomo po njih sojeni, tvojo milost zadobimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXI. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Feliks, kapucinar, spoznovavec.

Sv. Feliks je bil rojen u Kantalicii, majhni vasi na Napolitanskem leta 1515 od vbogih pa pobožnih starišev. Zgodej so ga učili Boga spoznovati in mu lepo služiti; u šolo

ga pošiljati jim pa revšina ni dopustila. Celo majhen še je živino pasil, pa se s drugimi pastirjami ni kaj pečal alj norel, temuč je raje sam u šumi alj hosti bil, kder si je u nekemu dobu podobo britke martre izrezlal, pred katero je dostikrat pokleknil, in s solzami molil. Dvanajst let star je šel k premožnemu gospodu služit, sperviga volár, po tem pa majar. Nikolj ni zjutrej na delo šel, da bi ne bil poprej svojo juterno molitvo opravil, in ravno tako je vsak večer po dokončanem delu molil. Med delom si je s kratkimi molitvicami alj pa s svetimi pesmi kratek čas delal. Silno žal mu je bilo, da ni brati znal; za toljko rajši je pa drugih branje poslušal, posebno kedar se je življenje svetnikov čitalo. Nekiga dne sliši brati, kako so nekdaj pušavniki sveto živeli, in berž je silne želje občutil u pušavo iti in po pušavsko živeti; potem pa si je premislil, in sklenil h Kapucinarjem iti, da bi Bogu še bolj popolnoma služil. Gre za tega del u mesto Citadukale, in ondašne Kapucinarje ponižno poprosi, naj bi ga med se vzeli. Prednik samostana ga pelja pred podobo križanega Jezusa, in mu reče: „Glej tistega, kateriga boš moral posnemati. Premisli dobro, ali boš zamogel vse dni svojega življenja s njim križan biti.“ Feliks ponižno pred prednika poklekne in ves objokan pravi: „Bog naj bo moja priča, da drugega ne željim, kakor s božjo pomočjo svoje življenje križati.“ U pregledu toljkih želj ga tedaj prednik med novince vzame, in ker je poskušnjo stanovitno dostal, ga u redovno zavselej sprejme. Štir leta po tem je bil Feliks u Rim poslan, mile dare za kapucinarski samostan poberat, ktero službo je celih štirdeset let tako zvesto in ponižno opravljal, da so ga sploh svetnika imenovali, in vsi nizkega kakor visokega stanu, tudi kardinali in papeži u Rimu u veliki časti imeli. Vsak dan, naj je bilo vreme kakor kolj, je bos po mestu hodil milošne naberat. Kedar kolj je iz samostana šel, je svojemu tovaršu, ki ga je spremljal, rekel: „Ljubi brate! le molek u roke, oči naj bodo obešene, serce pa u nebo povzdigneno!“ Tako je vedno sramožlivo po ulicah hodil in nja misli so bile povsod s Bogam sklenjene. Več ko stobart na dan je gredé rekel: „Deo gratias!“ to je: „Hvalo Bogu!“, ne le kedar je kak milodar prejel, temuč tudi ako ga je kaj zabolelo, alj se mu kaj drugega neprijetnega pripetilo; bil je namreč vajen za vsako reč Bogu čast in hvalo dati, kar je tudi druge, posebno otroke, pogosto opominal storiti. Milodarov, kterih je obilno dobil, je malo kaj za se prihranil, ker se je skorej ves čas postil. O zapovedanih postih je le malo kruha jedel

in vode pil. Pogernilo iz bičja na terdih dilah je bila njegova postelja, njegova zglavnica snop suhega tersja. Čez dve uri nikolj ni spal, vsako noč se je trikrat bičal, in spokorno obleko vedno na sebi imel. Nekobart ga je imeniten kardinal baral, ali bi se ne hotel tako težavne službe na svoje stare dni iznebiti? Feliks pa mu ponižno odgovori: „Zolnir mora s orožjem u rokah umreti, in osel pod tovoram cepniti. Bog me vari, svojemu truplu pokoja dati, ki ni za druzega, ko za terplenje in za delo.“

Kakor pa je bil sv. Feliks sam sebi ojster, ravno tako ljubezniv se je drugim skazal, posebno bolnikom, kterim je po noči veselo stregel, če ravno se je cel dan za milošno trudil. Pa ne le za telesno postrego jim je skerbel, temuč tudi za njih dušne potrebe je bil ves vnet. Mnogega je s svojim prijaznim opominanjem in prigovarjanjem greha ovarval, in mnogega grešnika k serčni pokori obudil. Živo jim je dokazal njih nevarnost, še u veči grehe zabresti, alj clo u grehih strašno, nesrečno umreti. Neke mladenče, od katerih je zvedel, da so se namenili u grešno znanje se podati, je na kolenih jokaje prosil, rekoč: „Preljubi bratji moji! vsmilite se saj svojih revnih duš!“ In tako jih ni le nesrečniga greha ovarval, temuč tudi na boljše spreobernil.

Enbart je neki sodnik s teletom se podkupiti dal; ko sv. Feliks to vidi in tele se dreti sliši, reče sodniku: „Čujte, gospod, kako tele svojemu sporočniku mile sodbe prosi!“ In s tem besedami je sodnika naklonil, da je sodbo po pravici sklenil, in več za mite maral ni. Neki učen mož mu svojo bukvarnico pokaže, in ga skuša, kaj bi kaj k toliko knigam djal; sv. Feliks pa mu na podobo križanega Jezusa pokaže in pravi: „Ako se iz te knige pridno ne učite, se bote iz vsih svojih bukev več krivega ko pravega navučili.“ Tak je sv. Feliks vsakemu lep nauk dati vedel; pa tudi sam na se je skerbno pazil. Med toljkimi posvetnimi nevarnostmi je vendar svojo deviško čistost neomadežvano ohranil, ker je bil silno sramožliv, ojstro sam sebe zatajeval, pogosto molil, in posebno Devico Mario pobožno častil. Dostibart je drugim pravil: „Ne znam brati, le samo šest pismenk poznam, pet rudečih in eno belo; pa te so mi zadosti k izveličanju.“ Petere rudeče pismenke so bile petere rane Jezusove, ktire je zmirej premišloval, da bi če dalje bolj Jezusa ljubil; bela pismenka pa je bila čistost Jezusove matere Marie, ktero je iz serca s čistim živlenjem častil.

Neko noč, ko je po navadi u cerkvi molil, je tako goreče želje u svojem sercu po Jezusu občutil, da si ni mogel drugač pomagati, ko da je pred velik altar, na katerem je bila podoba Marie s božjim Sinom, pokleknil, in Mario priserčno prosil, naj bi mu svoje božje dete le na malo časa dala. In glej čudo! Božja mati se poniža k njemu, ter mu dete Jezusa u naročje položi. Koljko ljubezni in veselja je takrat njegovo serce občutilo, kako se je veselja solzil, in Jezusa goreče objemal in kuševal, to dopovedati se ne da. Pa še več čudežev je Bog po tem svojem zvestem služavniku storil. Bog mu je dal moč, večkrat bolnike s kratko molitvico ozdraviti, in prihodne reči napovedovati. Če ravno pa ga je Bog toliko poveličal, za toljko bolj se je sam poniževal, in še čuti ni mogel, da bi ga kdo hvalil alj pa častil. Čudno je bil poterpežliv, kedar ga je kdo zaničeval kakor tudi u hudi bolezni. Enobart ga pobara zdravnik, zakaj ne prosi Jezusa, naj bi mu tolike bolečine izlajšal, alj ga celo jih rešel? Sv. Feliks pa mu odgovori: „Kako bi mogel jaz to storiti? Gotovo povem, naj bi tudi vedel, da bi tako na enkrat ozdravil, vendar bi se tega ne podstopil. Ako me moj Bog s bolečinami objiše, zakaj bi jih jaz iz ljubezni do njega rad in veselo ne terpel?“ Tudi od drugih nobene posebne postrežbe u bolezni prosil ni, da bi kaj ložej terpel; naj veči bolečine, je rekel, so žlahni dari božji, in naj veči težave zaslužene kazni. Ravno tako je bil u pokoršini in vsih drugih čednostih svojim tovaršem prelep izgled.

Tako pobožno in sveto je živel sv. Feliks do svojega 72. leta, dokler je Bogu dopadlo svojega zvestiga služavnika po hudi bolezni, ki je osemnajst dni terpela, na večno plačilo poklicati. Ko je bil sv. zakramente s veliko pobožnostjo prejel, je svoje oči na en kraj vperl, kakor bi kaj posebniga vidil, in je vmes serčno izdihoval. Ker nobeden drugih kaj vidil ni, ga eden duhovnikov praša, kaj da vidi? In sv. Feliks pravi: „Kaj ne vidite moje preljube matere, prečiste Device Marie u družbi angelov?“ In kmalo na to je mirno in veselo u Gospodu zaspal u letu 1587. Veliko, veliko čudežev se je precej po njegovi smerti nad obsedenimi, slepimi, kruljovimi in drugimi bolnimi zgodilo, kateri so u kratkem po vsem keršanskem svetu sloveli.

Nauk in posnema.

1. Sv. Feliks je grešnike opominal, brez odloga pokoro delati, ker jim je dvojno nevarnost u grehih ostati živo dokazal: Pervo nevarnost še u veči grehe zapasti; drugo pa, u grehih umreti in večno pogublen biti. Kako resnično je to! Kdor u smerten greh pade in se ga spovedati odlaga, silno lehko u veče grehe zabrede, in se veliko težej poboljša. Ravno to uči sv. Gregor, ki pravi: „Greh, ki ga človek s naglo pokoro ne izbriše, ga s svojo težo še u druge grehe vleče; zato mu je potem tolkajn težej sopet vstati.“ —

Ravno tako si človek nikdar smerti svest ni; ni je ure, da bi ga smert ne čakala. In ako u smertnem grehu umerje, je vekomaj pogublen. Tako dolgo tedaj, dokler grešnik u smertnem grehu živi, je tudi u vedni nevarnosti vekomaj pogublen biti. Pomisli, grešnik! te resnice prav dobro, in ako si alj iz slabosti alj iz hudobije smertno grešil, pojdi in opravi hitro sv. spoved, da se ložej spreoberneš in u vedni nevarnosti ne ostaneš, vekomaj pogublen biti. Veš, kako te véra uči, da je nespokorjenimu grešniku pekel gotov, in da ga strašno terplenje čaka; torej skerbi, da ti grozni nevarnosti še ob pravem času odideš, in ji vekomaj ne zapadeš.

2. Sv. Feliks je imel navado pogosto rekati: „Deo gratias!“ alj „hvala Bogu!“ in je tudi druge opominal, ravno tako Boga za vsako reč hvaliti. Saj se res nič bolj ne spodobi, ko Bogu za neskončne in brezštevilne dobrote vedno hvalo dajati. Bog te je vstvaril k toljko imenitnemu namemu, Bog te je odrešil po toliko dragi ceni, Bog te je posvetil pri sv. kerstu, Bog te je pred mnogim drugim in brez tvojega zasluženja k svoji pravi izveličanski véri poklical, Bog ti je tvoje grehe odpustil, koljkokrat kolj si jih serčno obžalil in odkritoserčno se jih spovedal, Bog te ni zavergel in vekomaj pogubil, kakor toljko drugih, ki so ravno tako smertno grešili, ko ti, Bog ti je še dosihdob odlog dal, pokoro storiti in se izveličati, in koljko drugih neizmernih dobrot si ti od svojega Boga vsak čas na duši in telesu prejel! Nikolj nisi kos vse dobrote božje prešteti, tako malo kakor zvezde na nebi. Ni ga dneva, ne noči, ne ure, ne časa, kar si na sveti, da bi ti Bog ne bil kaj dobrega storil, alj te s svojoj mogočnoj rokoj kteriga hudega na duši alj telesu ovarval. Nisi tedaj dolžen svojega toljkajn dobrotlivega Boga vsak dan za prijete dobrote prav ponižno zahvaliti? Sv. Bernard pravi: „Čigavo serce, in naj bi kamenito bilo, bi se ne omehčilo od toljko in toljkih dobrot, ki nam jih toljko visok gospod deli.“ Zato opomina sv. Paul: „Dajte hvalo Bogu za vse; zakaj to je volja božja.“

Molitva.

O Gospod Jezus! ki si se ponižal u čisto naročje sv. Feliksa položen biti, dodeli nam na njegovo priprošnjo svojo milostlivo pomoč, tebi s poniž-

nim in čistim sercom služiti, da bi tako vredni bili, enkrat po tebi u tvojo večno kraljestvo sprejeti biti. Amen.

XXII. Dan maja ali velikotravna.

Sveta Julia, devica in mučenica.

Sv. Julia je bila rojena u imenitnem mestu Kartago u Afriki okolj leta 420. Bila je hčer bogatih starišev; pa u sredi bogastva in spačenega mesta je toljko nedolžno, čisto in sramožlivo živela, da je po vsem mestu naj lepši izgled bogaboječe device slovela. U letu 439 je dvanajsti dan kozoperska krivoverni kralj Vandalov, Genzerih po imenu, s vojsko mesto Kartago premagal. Ni mu bilo zadosti mesto vsega, kar je vredniga gleštalo, obropati, tudi cerkvam ni prizanesil in jim vse premoženje pobral. Ker je katoličane silno sovražil, je škofe in druge cerkvene služavnike iz dežele izgnal, mestnane in bogatine sebi sužne podvergel, in ženske, posebno samice nevernikom u sužnost prodajal. Med njimi je bila tudi pobožna devica Julia. Kupil jo je neki neverni barantavec Euzebi po imenu, ki jo je seboj u Sirio odpeljal. Ker je bila gospoškega žlahnega rodu, se ji je iz perviga hudo zdelo, neverniku sužna služiti, in naj porednejše dela opravljati; pa kmalo se je u božjo voljo vdala, in se s izgledom preljubega Izveličarja tolažila, ki je za del nas borni hlapec postal. U naj večih težavah je živo zmislila

bridkega terplenja in smerti Jezusove, kateriga podobo je tudi vedno na persih nosila. Vse naročene dela je prav pridno oskerbela; u naj manjših rečih je bila zvesta, svojemu gospodu vselej pokorna, s vsakim človekom priljudna in prijazna; zato so jo pa tudi vsi radi imeli; posebno jo je njeni gospod silno obrajtal, ki je večkrat rekel, da bi raj ob celo svojo premoženje prišel, ko to sužno zgubil.

Kar ji je od dela časa ostalo, je molila in pa pobožne bukve brala, kterih je nekaj seboj prinesla, druge pa od Siriskih kristianov u zajem dobila. To jo je toliko tolažilo, da ni bila nikdar žalostna, temuč vedno vesela. Svojo deviško čistost je u sredi med nevernim nečistniki zvesto ohranila, ker nikolj kaj nesramnega komu ni pripustila. Da je ravno imela jesti in piti po volji, je vendar silno zmerno živela, se večkrat ob kruhu in vodi postila in svoj život s mnogimi spokornimi delami pokorila. Euzebi, njeni gospod, ji je pogosto prigovarjal, naj bi svojemu telesu kaj bolje postregla; pa nič jo ni njenimu spokornemu življenju odmaknilo. Na vprašanje, zakaj tako ojstro živi, mu je odgovorila: „Zeljim tako Bogu služiti in dopasti, in si njegovo milost pridobiti, da enkrat o dnevu sodbe od njega vekomaj zaverženа ne bom.“

Ces nekaj let se je Euzebi na otok Korziko podal, in svojo ljubleno sužno Julio seboj vzel, ter se s njo u barki čez morje u namenjen otok prepeljal. Ko na otok prideta, so ravno neverni Korzikani svojim malikom u čast veliko slovesnost obhajali. Ker je tudi Euzebi nevernik bil, se je s svojimi nevernimi služavniki u tempel podal, malikom darovat; Julia pa je na barki ostala, in jokaje za slepe nevernike molila. Med tim pridejo strežaji Feliksa, otočnega poglavarja, barko ogledavat, in Julio zagledaje jo barajo, zakaj tudi ona s svojim gospodam u tempel ni šla? Brez straha jim odgovori: „Kristiana sim, in le pravemu Bogu darujem, ne pa vašim krivim bogovam, kteri nobene časti vredni niso.“ Strežaji vse to poglavarju povejo, ki na to Euzebia k sebi pokliče, ter ga vpraša, kaj ima neki za eno sužno na barki, da bogove zaničuje? Euzebi mu reče: „Kristiana je, ktero sim že večbart skušal od njene vére odverniti, pa zastonj; vendar mi je posebno draga za del njene zvestobe in umnosti.“ Feliks, ki je kristiane toliko sovražil, da še kaj čuti od njih ni mogel, mu ojstro reče: „Alj jo odpravi, alj pa nakloni, da bo naše bogove molila.“ Euzebi mu odgovori: „Ne izpustim jo za nič; od njene vére odverniti pa ni u moji moči; naj bolje bo, da se pri miru pusti.“ „To pa ne,“ reče Feliks, „pre-

pusti jo meni; plačam ti jo, kakor hočeš, alj pa ti štiri sužne za njo dam.“ „U nič ne privoljim,“ mu Euzebi pové; „Julia mi je ljubši, ko vso tvojo bogastvo, in vsi tvoji sužni.“

Ker je Feliks vidil, da s prigovarnjanjem kaj ne opravi, povabi Euzebia na obed, in ga tako vpijani, da se zavedel več ni. Na to pošle svoje služavnike na barko, in jim vkaže Julio če ni drugač posilim pripeljati. Ko jo zagleda, iz perviga njeno lepoto in umnost hvali, jo za del sužnosti omiluje, in ji obljubi, jo odkupiti in primerno omožiti, naj le bogovam daruje. Julia mu pa neprestrašeno odgovori: „Sim zadovoljna s svojim stanom, in veči sreče na sveti ne jišem. Nobeniga posvetniga ženina ne željim, ker imam že svojega u nebesih. Kar pa tvoje bogove zadene, ti na ravnost povem, da drugega Boga ne spoznam, kakor samo pravega, kteriga kristiani molijo.“ To je Feliksa silno vjezilo, in precej reče Julii nekaj žlafernic dati, da se ji kerv pri ustah in nosu pocedi. Julia pa ponižno pravi: „Saj je tudi moj Zveličar iz ljubezni do mene hude žlafernice prestal; kolika čast za me, da ga u tem nekoljko posnemati morem.“

Grozoviten poglavar se na to še bolj razserdi in vkaže Julio na tezavnico razpeti, in jo nevsmileno raztepsti. Julia u tem misli na terplenje Jezusovo in pravi: „Moj Jezus je še več prestal, ko so ga nevsmileno tepli in s ternjem kronali.“ Med toljkim terpinčenjem ji Feliks pravi: „Odpovej se keršanski veri, in ne boš dalej mučena.“ Serčno mu Julia odgovori: „Tega nikakor ne storim, naj bi me tudi kakor Jezusa križali.“ „Čaj!“ reče na to Feliks, „bomo saj vidli ali ti je resnica?“ Berž zapové Julio na križ razpeti, da bi ko Kristus na križu smert storila. Služavniki to povelje hitro izpolnejo, Julio s žebelji na križ grozovitno pribijejo, in povzdignejo. Sv. Julia pa, kteri je Bog posebno moč in serčnost dodelil, se križa silno razveseli, in na glas priča, da za posebno milost spozna, s Jezusom enake smerti umreti. Na to Jezusa še poprosi, naj ji potrebno pomoč dodeli; mu svojo terplenje, živlenje in smert izroči, in kakor on, še na križu za rabelne moli, vse muke voljno in veselo prestoji; kmalo potem pa se njena serčna duša loči. Ljudje, ki so krog njeniga križa stojé se njeni serčnosti čudili, vidijo o njeni smerti njeno dušo u podobi svetlo bele golobice u nebesa iti. Menihi bližnega otoka Gorgona so njeno častito smert zvedili, se hitro u Korziko pripeljali, njeno sv.

truplo s vsim spoštovanjem iz križa isneli, ga u čoln djali, nazaj hiteli, in so ga častito pokopali.

Nauk in posnema.

1. Sv. Julia je zvesto skerbela Bogu služiti in dopasti, in njegovo milost si pridobiti, da bi o sodnem dnevu vekomaj zaverženа ne bila. Sodni dan namreč poreče božji sodnik izveličanim: „Priditi vi ljubi mojega Očeta, in posedite kraljestvo od začetka sveta vam pripravljeno.“ Pogublenim pa: „Poberite se vi prekleti u večni ogenj, kteri je hudiču in njegovim angelom pripravlen.“ In izveličane bo k sebi vzel u nebesa, pogubljene pa bo vekomaj u pekel zavergel. Prevdari dobro to, pa tudi pomisli, kako potrebno je, si milost in prijaznost božjega sodnika pridobivati, in kako strašno nevarno, njega žaliti, ki ima moč, te vekomaj pogubiti. Serčno izgrevaj, kar si ga dosihdob žalil, spravi se s njim skoz resnično pokoro, in prizadevaj si zanaprej bolj skerbno, njegovo milost in prijaznost zaslužiti. „Zakaj,“ uči sv. Gregor, „pred sodbo se da potolažiti, pri sodbi nič več.“ Varuj se skerbno, da ne boš višej svojega prihodnega sodnika žalil, da te vekomaj u pekel vergel ne bo.

2. Sv. Julia je za veliko čast imela in silno vesela bila, da je žlafernice, tepenje in križanje terpela, in tako Jezusa, Izveličarja svojega posnemati mogla, in po njegovem sv. izgledu za sovražnike svoje na križu prosila. Zato jo je pa tudi Jezus svojo izvolil. Hočeš tudi ti med izvolenimi Jezusovimi biti, moraš ravno tako Jezusa posnemati, svoje živlenje po njegovem ravnati. U čem pa kaj posnemaš ti Jezusa? Glej! Jezus je rad vbogal, svojo sveto mater Mario, in svojega rednika sv. Jožefa, in je bil svojemu nebeškemu Očetu do smerti na križu pokoren. Ti si dostikrat nepokoren Bogu, svojemu Očetu, in svoji materi, katolški cerkvi, ker božjih in cerkvenih zapovedi ne deržiš. Jezus je bil krotek in iz serca ponižen; ti pa s svojim bližnim terdo in hudo ravnaš, in si prevzetniga napuhneniga serca. Jezus je rad u molitvi svojega nebeškega Očeta častil, in dostibart cele noči premolil; ti še po dnevi nerodno moliš, in svoje molitve večdel nespodobno, brez vse pobožnosti opravljaš. Jezus se je štirdeset dni in noči stanovitno postil; ti se že kislo deržiš, ako le kak dan se postiti alj si kaj pritergati moraš. Jezus je bil toliko zaničovan, in zasramovan, nevsmileno tepen in s ternjem kronan, in grozovitno na križ pribit, kder je zaničlivo smert storil, in vse to je s čudno poterpežlivostjo prestal; ti pa si že nevoljen, če le kako žal besedico čuješ, alj kako majhno krivico občutiš; in ako te bolezen zadene, alj si ktero zaničovanje in preganjanje alj kako drugo težavo skusiš, kako se takrat ježiš, in dostibart Boga in ljudi preklinjaš. Jezus je svojim sovražnikom iz serca odpustil, in še na križu za nje molil; ti

pa se nad svojim razžalnikom maševati hočeš, merz in sovraštvo do njih imaš, jim vse hudo željiš, in dostikrat le na videz, ne pa iz serca odpustiš. Glej! kako slabo Izveličarja svojega posnemaš! Ako se ne spreoberneš in po Jezusovih stopinjah ne hodiš, gotovo med izvolenimi ne boš; zakaj resnične so besede sv. Paula: „Ktere je On (to je Bog) k večnimu živlenju priizvoljil, njim je tudi vkazal, naj podobo njegovega Sina posnemajo.“ Brez odloga torej začni Jezusa posnemati in za njim hoditi.

Molitva.

Bog! ki si svoji zvesti služavnici sv. Julii svojo moč dodelil, vse skušnjave serčno premagati in vso terplenje za tvojega sv. imena del voljno prestati; daj, te ponižno prosimo, tudi nam svojo pomoč, po njenem svetem izgledi rajše vse terpeti, kakor tebe razžaliti, da bomo tako vredni med izvolene u tvojo kraljestvo priti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIII. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Gothard, škof.

Sv. Gothard je bil rojen na Bajarskem u vasi Ritenbah blizo starega samostana Altah. Že u otroških letih je kazal pobožno serce in dobro glavco; zato so ga njegovi stariši zgodaj že bližnim menihom sporočili, da so ga u čednostih in učenosti vodili. Gothard se je toliko pridno učil, in se tako lepo zaderžal, da so ga vsi menihi silno štimali. O tem času je Miroslav (Fridrih), tačasni Solnograški nadškof samostan Altah obiskal, in pri tej priložnosti posebno dobrih lastnost mladenča Gotharda se prepričal; zato ga je seboj na svoj dvor vzel, da bi se u viših učenostih izuril, po tem pa ga je nazaj u samostan poslal. Menihi so se ga silno razveselili, ker so od pridnega, učeniga in pobožnega mladenča kaj posebnega pričakovali; še veči pa je bilo njih veselje, ko je Gothard poprosil, naj bi ga u svoj red vzeli, kar so mu prav radi dovoljili. U meniškem stanu je sv. Gothard postave svojega sv. reda na tenko izpolnoval, in za duhovsko popolnomast po moči skerbel. U kratkih letih je bil vsim tovaršem naj gorši izgled meniških čednosti, tako, da so ga po smerti svojega apata enoglasno naslednika izvoljili. Ni scer rad u to čast privoljil, za toljko bolj skerbno in zvesto je pa potem svojo imenitno službo opravljal. Sedem let je bil jim skerben prednik, ki so ga tudi kakor svojega očeta ljubili in častili. Po tem je na prigovarjanje sv. Viligizia, nadškofa u Maincu,

in pa sv. cesarja Henrika u samostan Hiršfeld za prednika šel, da bi zapadeno ondašno miniško življenje sopet oživel. Sv. Gothard je s svojim lastnim izgledom in ljubeznivim opominenjem sporočene menihe toljko modro vodil, da u kratkem niso le po redovskih postavah vsi na tenko živeli, temuč dosti jih tudi u čednostih tako napredovalo, da so u slovesu velike svetosti umerli.

Kedar je bil to naročeno važno delo po vsih željah dobro izgotovil, se je sv. Gothard u svoj ljubljen samostan Altah povernil, da bi ondi še bolj za svojo lastno popolnost skerbeti in Bogu u sveti tihoti bolj zvesto služiti mogel. Bog pa mu je u ponočni prikazni razodel, da bo u kratkem škof izvoljen; in res je bilo tako. Po smerti namreč Hildeshaimskega škofa je ondašna duhovšina le njega svojega viši pastirja imeti željela, in cesar sam jim ga je škofa postavil. Iz perviga se je sv. Gothard te previsoke časti po vsej moči branil; ker je pa u novi prikazni božjo voljo u tem spoznal, je Bogu ves pokoren namenjeno škofištvo nastopil. S veliko modrostjo in s skerbno gorečnostjo je do konca svojega življenja svojo viši pastirstvo opravljal, in vse svoje misli in želje, svoje djanje in nehanje le k božji časti in k pridu svojih sporočenih ovčic obračal. Skorej vsak dan je verne učil in ljubeznivo opominal, silno rad molil, se ojstro postil in druge spokorne dela opravljal. Veliko novih cerkev je pozidal in starih popravil in jih čedno okinčil. Lepe cerkve so mu bile čez vse; vse je morlo snažno in olepšano biti; nespodobnega pa kaj u cerkvi nikakor ni terpel. Svete navade in šege, ki jih katolška cerkev o posebnih časih cerkveniga leta ima, je vkazal po vsi slovesnosti obhajati, ker je spoznal, koljko one k povikšanju božje časti in pa k pravi pobožnosti pripomorejo. Vbogim, ki so mu bili živi tempel božji, je bil vedno skerben oče. Ni ga bilo potrebniga, da bi mu on po moči pomagal ne bil; veči del svojih prihodkov je med vboge delil. Dobra izreja otrok je bila sv. Gothardu serčna skerb; zato si je po vsej moči prizadeval, da bi mladost potrebnih naukov se vdeležila, in zatorej tudi stariše goreče opominal, naj bi otrokam svojim za dobro izrejo pridno skerbeli, ter pomislili, da dobro izrejeni otroci so časna in večna sreča celi domovini. Kakor za otroke je sv. Gothard tudi za druge stanove svojih vernih potrebno skerb imel, ker je serčno želel, da bi vsi Bogu zvesto služili, ga vredno častili in ljubili. Njegovo sveto prizadevanje pa tudi ni bilo brez obilnega prida, posebno ker je Bog svojemu zvestemu služavniku dal čudeže delati in prihodne reči napovedovati. Sv. Got-

hard je hudiče iz obsedenih pregnal; hude očesne bolezni s samim znamnjem sv. križa ozdravljal, na smert bolne nagloma ozdravil; samo rekel jim je u imenu Jezusa vstati in iti, in pri ti priči so zdravi hodili, in Boga hvalili. Tudi mertve je k živlenju obudil. Neki mladeneč se je u čolni čez reko vozil, pa hud vihar vstane, čolnič se potopi in mladeneč vtone. Čez tri ure ga voda na breg verže, in mertvega nesó domu. Njegova mati silno joka in žaluje; ker pa ravno sv. Gothard memo pride, pred njega poklekne in ga jokaje prosi, naj bi vendar s svojo molitvijo od Boga mladenču živlenje sprosil. Sv. Gothard nekoljko pomoli, po tem pa gre, mladenča mertviga za roko prime in pravi: „Mladenič! rečem ti, vstani!“ In kakor nekdaj mladenič u Najmu, na ravno te besede Jezusove mertev mladenič hitro oživi in vstane. Mladenič oživljen prosi sv. Gotharda, naj ga spové; po spovedi ga poprosi za sv. obhajilo; po tem pa reče sv. škofu: „Naj me zdaj spet mirno umreti; bojim se namreč, ako bi še u toljkih nevarnostih živel, drugič grešiti in vekomaj pogubljen biti.“ In sv. Gothard na to pravi: „Tak pa zaspi spet, moj sin, in počivaj srečno u imenu Jezusa Kristusa.“ Mladenič prigovori še: „Amen;“ Po tem pa glavo nagne in u pričo sv. škofa drugič umerje. Mnogemu svojih znancov je sv. Gothard zadno uro napovedal, kakor je po božjem razodenju tudi za svojo lastno vedel.

Svojemu strežaju, Buno po imenu, je nekdaj rekel: „Moj ljubi Buno! pojdeva skorej u svojo domovino.“ Buno je mislil, sv. Gothard meni na Bajarsko, ker je rojen bil, popotovati. Sv. Gothard pa mu pravi: „Nak, le u nebeško domovino pojdeva.“ Na to svojo zadno pot se je sv. škof skerbno pripravljal, s prelepimi čednostmi in obilnim dobrimi delami, s ojstrim pokorjenjem svojega telesa, in s pobožno prejemo sv. zakramentov. U letu 1038 je za smert zbolel. Po noči pred velikim križovem, ko so duhovniki u cerkvo šli svoje navadne molitve opravljat, vkaže sv. škof med tem štirim mladenčem pri njegovi postelji ravno te molitve moliti. Veselo jih posluša in še sam po moči ktero versto povzame, ter u sv. psalmih Boga ponižno u pomoč kliče in svoje pregreške popolnoma zgreva, kakor je u svojih zdravih dneh pogosto storil. In tako je med božjo hvalo svojo sv. živlenje na svetu sklenil, in ga s večnim u nebesih zamenil. Malo ur po tem je tudi njegov služavnik Buno umerl, in ker je tudi njegovo živlenje prav pobožno bilo, se upa, da se zdaj tudi on med izvolenimi u nebesih znajde. Po smerti sv. Gotharda je njegovo truplo posebno prijeten duh dajalo, in po

mnogih čudežih, ki so se pri njegovem grobu godili, je sv. škof Gothard daleč po sveti slovel in še slovi.

Nauk in posnema.

1. Sv. Gothard je vedel za svojo smertno uro, in se je zvesto na njo pripravljal. Tudi ti veš, da ti je enkrat smert gotova, ker sv. Paul uči: „Vsakemu človeku je namenjeno enkrat umreti;“ pa kdaj, kde in kako boš umerl, ne veš. Ura, kraj, in dan tvoje smerti ti je neznan; povsod in vsak čas te gotovo smert čaka. Ali ni torej ti še bolj potrebno na zadno uro skerbno se pripravljati, in vedno za smert pripravlenimu biti, da bi srečno umerl? Kakor namreč bo tvoja smert, taka bo tudi tvoja večnost, srečna alj nesrečna. Tudi pravi sv. apostol, da je človeku namenjeno, le enkrat umreti; le enkrat tedaj boš umerl, in kakoršna bo takrat tvoja smert, taka bo tudi tvoja večnost. Kar za edno samo smert svojo zamudiš, se vekomaj več popraviti ne da; vsaka druga škoda se da še s časoma popraviti in domestiti; le škoda, ki si jo s nesrečno smertjo pripraviš, ti ostane vekomaj, ker več ko enkrat ne umerješ. Res je scer, da so bili, ko so dvakrat umerli, p. mladeneč, ki ga je sv. Gothard k življenju obudil, alj katire je Jezus, so njegovi apostoli in drugi svetniki čudno oživeli; alj vsi ti so oživeli po posebnem čudeži, kteriga se ti nadjati ni. Kaj ti torej drugega ostane, kakor vedno se na smert zvesto pripravljati, ker boš le enkrat umerl, pa ne veš, kdaj in kde te smert čaka.

2. Gothard je na svojo zadno uro Boga u pomoč klical, in s sv. psalmi svoje pregreške živo obžaloval, kakor je ravno to pogosto u svojem življenju storil. Tako naj vsak umirajoč Boga za neskončno pomoč prosi, naj živo véro, terdno zavupanje in gorečo ljubezen do svojega Boga obudi, in svoje grehe serčno obžaluje. Hočeš pa, da boš mogel o smertni uri svoje grehe popolnoma izgrevati, vadi se že u svojih zdravih dnéh popolnoma grevenge, obudi pogosto serčno žalost nad svojimi grehami iz gole ljubezni do svojega dobrotlivega Očeta nebeškiga, in ako se na zadno uro spovedati ravno ne boš mogel, ti bo taka popolnoma grevenga odpušanje tvojih grehov pri Bogu pridobila. Nikar pa se ne zanašaj in ne greši, ker misliš, da boš o smertni uri popolnoma grevengo obudil, in tako se pekla otel; silno bi bilo to nevarno in grešno, ker bi tako prederzno na božjo milost grešil. Motiš se, ako meniš, da se velik grešnik na zadno uro lehko izgreva. Ali ti bo lehko o smerti svet sovražiti, ki si ga vedno in toljko ljubil, in Boga samega iz serca ljubiti, kteriga si u življenju s grehami toljkobart žalil? Brez posebne pomoči božje ti to mogoče ne bo. Ali pa smeš vupati, da ti bo Bog na zadno uro svojo pomoč dodelil, ki si ga zdrav toljkokrat in tako močno žalil? In če ti bo takrat morde tudi mogoče, s besedo grevengo obuditi, kaj ti pomaga

vse to, ako pa tvoje serce prave žalosti ne občuti, ako ono s Bogom spravleno ni? Da si boš torej srečne smerti svest, izpovej se svojih grehov, dokler si še zdrav, in obudi večkrat, posebno vsak večer popolnoma grevengo, tako ti bo ona tudi na zadno uro k tvojemu zveličanju. „Srečen in moder je tisti," pravi sv. Tomaž Kemp., „ki skerbi tako živeti, kakor bo željel umreti."

Molitva.

Bog! ki si sv. Gothardu svojo milost dodelil, za smertno uro se zvesto pripravljati in svoje pregreške popolnoma obžalovati: daj tudi nam grešnikam svojo pomoč, se vedno na smert pripravljati, in še na zadno uro pravo popolnoma grevengo nad svojim grehi obuditi, da tako o smerti tvojo milost dosežemo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIV. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Gregor VII. papež.

Sv. Gregor, tega imena sedmi, rimski papež, je bil rojen u Suani na Hetrurskem. Že u pervi njegovi mladosti so se nad njim vidile znamja njegove prihodne svetosti in veličasti. Ko je še mal fantek pri nekemu tesarju sedel in si igraje trešice zlagal jih je nevedoma tako zapored zložil, da so se po njih vidno brale besede 72. psalma: „On bo od eniga morja do drugega gospodoval." To je bilo toljkanj čudnejši,

ker Gregor takrat pismenk še poznal ni. Perve nauke u pobožnosti in učenosti je prejemal u Rimi od menihov, kterim je bil njegov vujc Peter apat. Od tod ga je vujc u imenitni Kluniački samostan poslal, da bi u šoli sv. Odila še veči učenost dosegel. Tukaj je željel u družbo menihov sv. Benedikta sprejet biti, in ker so mu njegovo prošnjo dovoljili in ga u samostan vzeli, je u njem toljko sveto živel, da so ga u kratkih letih enoglasno predstojnika tistega samostana izvoljili. Kmalo po tem je bil za apata u samostanu sv. Paula zvunaj Rimskega mesta postavlen, kder je veliko duhovnikov u svojo vlado sprejel. Papež Leo IX. ga je kardinala povzdignil, ktero imenitno in častito službo je še po tem pod štirimi naslednimi papeži prav slavno opravljal. Papeži so ga na razne kraljeve dvore pošiljali, in mu važne opravila sporočali, ker je bil mož posebne umnosti in učenosti, in jim je vsako sporočilo po volji izpeljal.

Po smerti papeža Aleksandra II. je bil sv. Gregor, ki mu je bilo poprej Hildebrand ime, od cele duhovšine in vsega rimskega ljudstva za naslednika enovoljno postavlen. Sv. Gregor se je scer dolgo te preimenitne časti jokaje branil; ker je pa na sledno venda rprivoljiti moral, je berž sklenil, imenitne dolžnosti tako visoke pa tudi težavne službe po vsi moči izpolnovati. Kar si je predvzel, je tudi na tenko dopolnil. Vsi pisavci zgodb tistega časa ga enoglasno hvalijo, da od apostolov do njega ni bilo papeža, kateri bi bil več, ko on, za božjo čast storil, več težav prestal, bolj goreče in serčno sv. cerkve pravice zagovarjal, tako neprestrašeno krivice varoval, in vsako hudobijo po vsi ojstrosti svaril. Po raznih cerkvenih sborih je skerbel mnoge razvade odpraviti, duhovšino je ojstro zavezal cerkvene postave in naročbe na tenko spolnovati, in posvetne oblastnike je primoral, cerkvi odtegneno blago poverniti. Se vé, da se je tako mnogim zameril, in velikanom, še clo cesarju u silno sovraštvo prišel; pa za vse to ni maral, ker mu je bila perva dolžnost za božjo čast se krepko potegovati in njegovo sv. cerkev serčno braniti. Enkrat, ravno na svet večer pri sv. maši so neki najeti služavniki na njega planili, ter ga zgrabijo in za lase iz cerkve naravnost u ječo vlečejo. Rimsko ljudstvo se toljke prederznosti zavzame in svojega sv. očeta otme. Če ravno toljko sovražen in preganjan, še clo večkrat u smertni nevarnosti, se vendar sv. Gregor nikolj in nikogar ni bal storiti, kar je za svojo dolžnost spoznal. Če ravno mnogim njegova ojstra gorečnost ni bila všeč, je pa Bogu toljkanj bolj dopadla, kar je Bog sam s očitnim čudežem na znanje

dal. Nekega dne, ko je sv. papež Gregor ravno sv. mašo Bogu daroval, je vso pričejoče ljudstvo vidilo belega goloba izpod neba prileteti, se na njegovo desno ramo vsesti, in svoje perute nad njegovo glavo razprostiti, u očitno znamnje, da ga sam sv. Duh in nobena človeška modrost u vladanju sv. cerkve vodi. Pri vsem tem je moral sv. papež Gregor nedopovedlive nadloge in mnogo preganjanje prestati. Od sovražne vojske u Rimu obdan je komaj skoz pomoč vojvoda Roberta Guizkarda sovražnikom na goro Kasino vbežal, in je slednič u Salerno prišel. Med vojskno obsedo Rima so vojšaki mesto zažgali, in sv. Gregor je ogenj samo s znamjem sv. križa čudno pogasil. U Salerni je u nevarno bolezen zapadel, u kateri je, kakor je sam pred povedal, tudi umerl. Njegove zadne besede so bile: „Pravico sim ljubil, in krivico sovražil, zato umerjem pregnan.“ Umerl je sv. Gregor leta 1085.

Nauk in posnema.

1. „Pravico sim ljubil in krivico sovražil,“ so bile zadne besede sv. Gregoria. Srečen kdor tako po resnici rečti zamore, naj bi tudi, kakor sv. Gregor, preganjan in sovražen bil. Ali pa moreš ti po resnici rečti, da krivico, to je greh sovražiš? Kdor se s kom malo kaj peča, s njim prijazno ne ravná, ne jiše njegove tovaršije, temuč se mu le skerbno zogiba, pravimo, da ga sovraži. Ali tudi ti s grehom tako ravnaš? Ti se rad s grehom in grešnim rečmi znaniš, prostovoljno s njim obnašaš in pečaš, prijazno ravnaš, in namesto se greha zogniti, raje sam k njemu hitiš, in dopadenje do nja u svojem sercu ohraniš. To se ne pravi krivico sovražiti. — Kako pa kaj pravico, to je čednost in pobožnost ljubiš? Kdor ktero reč ljubi, si jo po vsi moči pridobiti skerbi. Kako malo pa ti za čednost in pobožnost maraš! Koljkokrat se ti priložnost da, kako lepo čednost pokazati, ktero pobožno delo opraviti; pa ti jo neskerbno zanemariš. Morebiti si še med takimi, kteri pobožne zasmehujejo in zaničujejo, in se raj s hudobnimi ko s pobožnimi pečajo. To se ne pravi pravico ljubiti. Po tvojem življenju skleniti le krivico ljubiš in pravico sovražiš. Ta pot pa te u pogublenje ne u zveličanje pelja. Hočeš zveličan biti, moraš po izgledu svetnikov čednost ljubiti in greh sovražiti.

2. Sv. papež Gregor si je za božjo čast, za veči prid sv. Jezusove cerkve, za spreobernenje krivovercov, za ohranenje prave vere in za odpravlanje hudobij in razvad s neprestrašeno gorečnostjo prizadeval. Bogu je taka gorečnost dopadla, kar je s očitnim čudežem pokazal; ljudem pa ona ni bila

všeč; veliko namreč je moral sv. papež za nje del od hudobnih in terdovratnih prestati, pa se u svoji serčnosti omajati ni dal. Že od nekdaj je hudobnežev navada, zaničevati in zasmehovati jih, kteri pobožno živijo, in se krivice in greha varujejo. Že Modri u starem testamentu njih misli razodene, ker na ravnost pové, kako oni govoré, rekoči: „Pojdmo, zatirajmo pravičnega in zalezujmo ga. S zasramovanjem in terpinčenjem ga hočemo skušati. K naj zaničlivši smerti ga hočemo obsoditi.“ Zakaj pa tako? Oni sami povejo: „On je našim delom zopern; mi ga videti ne moremo, ker njegovo življenje ni življenje drugih ljudi, in je njegovo ravnanje vse drugačno.“ Tako so govorili in še govoré hudobni. Kaj pa sv. pismo od njih pravi? „Oni so zajšli, ker jih je njih hudobija oslepila.“ Resnično gola hudobija je, ne ljubiti dobro, ne sovražiti hudo, in verh tega merz imeti, če drugi čednost ljubijo in se krivice in greha varjejo, in zato pobožne zasramovati in preganjati. O nikar se ne daj skoz njihovo zaničevanje alj preganjanje omotiti, da bi se čednosti in pobožnosti sramoval in pa greh ljubil. Oni sami bodo enkrat spoznali in se kesali, da niso prav ravnali, pa bo že prepozno; zakaj sv. pismo pravi: „Pravični bodo s veliko serčnostjo stali pred tistimi, kteri so jih stiskali. Ko bodo to vidili, bodo omoteni od groznega straha, in se bodo začudili zavoljo naglosti neupanega zveličanja, ter bodo sami pri sebi rekli, ksaje se, in od britkosti duha zdihovaje: Ti so, ktere smo nekdaj zasmehovali, in u zasramljiv pregovor imeli. Mi neumni smo njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast; glejte, kako so zdaj prišteti med božje otroke, in njih del je med svetniki. Mi smo tedaj grešili, in od pota pravice zajšli.“

Molitva.

Bog! ki si u prid in brambo svoje sv. cerkve svojega služavnika sv. Gregoria papeža s čednostjo serčnosti obdaril: dodeli po njegovem izgledu in priporočenju tudi nam, ki u tebe zaupamo, vse zopernosti serčno premagati. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXV. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Urban, papež in mučenik.

Sv. Urban je bil u Rimu imenitnih in bogatih starišev u drugem stoletju keršanstva rojen. Že u mladosti je bil goreč kristian, in že takrat je pred sodniki očitno in neprestrašeno pričal, da je le Jezusova vera prava, po kateri samo zamore

človek izveličan biti. U letu 223 je za rajnem Kalikstom rimski papež izvolen bil pod cesarjem Aleksandrom. Cesar je bil dobrega serca mož in ni kristianom veliko prizadeval; toljkanj hujši so pa njegovi oblastniki pravoverne preganjali, terpinčili in morili. Posebno grozoviten je bil oblastnik Almahi, kateremu je bilo Rimsko mesto s okoljcmi sporočeno. Po vsih krajih je vkazal kristiane loviti, in pred se goniti. Ravno je sv. papež Urban s nekimi duhovni in diakoni na grobih mučenikov skrivaj molil, kar ga Almahov služavnik zaleze in svojemu gospodu zatoži. Oblastnik sv. Urbana pred se pokliče in serdito ogovori: „Si li ti tisti Urban, ki je že u drugič zatožen, da ljudi zapeljuje?“ Sv. Urban mu krotko odgovori: „Jaz nikogar ne zapeljujem, temuč le ljudi od grešnih potov na stezo resnice vodim.“ „Lepa resnica,“ zavpije sodnik nad njim, „za del katire je že toljko jih bilo umorjenih, ker niso naše bogove molili.“ „Tudi jaz jih molil ne bom,“ mu zaverne sv. Urban; „stori s menoj kar ti je rado.“ Oblastnik ga naj pervo vkaže u temno ječo zapreti. Verni zvedeti, da je njih oče zapert, ga po noči objiskujejo, ter vso noč s njim premolijo in Boga hvalijo, ob zoru pa se spet objokani ločijo in k domu podajo. U kratkem oblastnik sv. Urbana spet pred se pripeljati reče in ga serdito nagovarja, naj se Jezusu odpové in malike moli. Med drugim mu tudi očita smert sv. Cecilie, njeniga ženina Valeriana in njegovega brata Tiburcia, katerim je sv. papež serčnost delal, raji vse terplenje in tudi smert prestati, kakor pa Jezusa zatajiti; in kateri so na serčno prigovarjenje sv. Urbana za res kakor častiti mučeniki umerli. Na to mu sv. Urban odgovori: „Kteri so bili zavoljo sv. vere umorjeni, niso mertvi, temuč živé u nebesih pri Bogu.“ Oblastnik ga dalej bara, kde bi bilo veliko bogastvo, ktero sta sv. Cicilia in Valerian imela? Sv. papež mu reče: „Pred smertjoj že sta ga vbogim razdelila; mi kristiani ne maramo za bogastvo, temuč ga raje po vbogih u nebesa pošiljamo.“ Zdaj ga vkaže oblastnik s jermeni, na katerih so bile svinčaste kugle uvezane, nevsmileno pretepsti in spet u ječo vreči. O mraku pridejo trije stotniki Flavian, Kalist in Amoni, tudi kristiani, k njemu u ječo in ga milo prosijo rekoč: „Sv. oče! prosi Boga za nas, hudo hudo preganjanje nas čaka.“ Sv. Urban jih serčno tolaži: „Nikarte za tega del žalovati; bodite raji veseli, ker po velikem terplenju se pride u nebesa.“ Vso noč so Boga hvalili in molili in ga potrebne pomoči in milosti prosili. To videti

in slišati tudi njih varh Antolin po imenu pred sv. papeža poklekne, in ga prosi, naj ga kersti, ker tudi on kristian biti želji. Sv. Urban ga veselo kersti in potem birma; na slednje še dar sv. maše opravi, ter njega in tovarše svoje obhaja. Ko je oblastnik zvedil, da je tudi ječar kristian, ga reče pred se prignati in mu vkaže malikom darovati; Antolin pa tega ne stori in si rajši glavo odsekati da. Po tem pripeljajo spet sv. Urbana in njegove tovarše pred oblastnika, ki si vse prizadeva jih pregovoriti, naj bi malike molili, pa vse zastonj. Vkaže jih u tempel velikega malika peljati in jih siliti mu darovati; sv. Urban pa na glas reče: „Božja moč se naj skaže nad tem malikom!“ In pri tej priči se malik na tla zverne in na drobne kosce razleti, in veliko malikovavskih služavnikov je mertvih na tla popadalo. Oblastnik to videti se silno prestraši in domu izbeži. Komaj pa ga je ta strah minul, je namesto iz tega čuda pravega Boga spoznati in svojo vražjo vero zapustiti, še bolj se razserdil, in vkazal kristiane, posebno sv. Urbana, ker je drugim serce dajal, neusmileno pretepati in vse razmesarjene spet u ječo vreči. Čes tri dni reče oblastnik sv. Urbana in tovarše u tempelj boginje Diane peljati in jih primorati, ji darovati, in če mu volje ne spolnejo, jih ob glavo djati. Sv. Urban svoje tovarše k stanovitnosti opomina in jim gredé pravi: „Glejte! zdaj nas Bog k sebi kliče; do zdaj smo ga le kakor u ogledalu gledali, kmalo pa ga bomo vidili in vživali od obličja do obličja.“ Ko pred tempel pridejo, serčno sv. Urban vojšakom reče: „Ne bomo molili malikov nikakor; le storite s nami, kakor vam je vkazano.“ Na mestu so jim glave odsekali u letu 230. Pobožni verni so truplo sv. Urbana in njegovih tovaršev častitlivo pokopali. U letu 821 so vzdignuli trupla sv. Cicilie in sv. Tiburcia, Valeriana in Urbana, katire je papež Paškal u cerkev sv. Cicilie prenesti vkazal. U letu 1353 je cesar Karl IV. nekoljko ostankov sv. Urbana dobil in jih u Prago slovesno prenesil in hranil. Slovenci sv. Urbana posebno u vinskih goricah časté, ter mu podobo grozda u roke dajo, rekoč, da se ima o sv. Urbanovem grozdič lepo viditi in s zelenim peresom kupica pokriti. Lepo in veselo je to; pa še lepše njegove svete čednosti posnemati.

Nauk in posnema.

1. Sv. Urban je nevernimu oblastniku rekel: „Mi kristiani ne maramo za bogastvo, temuč ga raj po vbogih u nebesa pošiljamo.“ O da bi vendar te besede od vsakega kristiana veljale! Naj bi vsak po nauku Jezusovem ravnal, ki pravi: „Delajte si prijatele s krivičnim mamonam, da kedar obnemagate, vas vzamejo u večno prebivališče.“ Ne pozabi torej kristian, da ti Bog časnega premoženja le zato daja, da bi si s njim večno življenje pridobil. Nikar ga tedaj ponidoma ne zapravljaj, nikar ga u greh nehvaležno ne obračaj; nikar pa tudi svojega serca na-nj ne tvezi in ga preveč ne ljubi, in preskerbno ne stiskaj in ne varuj; rajše od tega kar imaš vbogim podeli, ker si tako nebeško veselje pridobivaš. Kaj ti pomaga na svetu veliko premoženje imeti, u večnost pa prazen iti? Ne veš, da boš o smerti vse časno zapustiti moral? In čigavo bo, kar tako skerbno naberaš? Ne zanašaj se na nje, kteri bodo za teboj tvojo premoženje dobili, in ne reci: „Bodo pa še kaj za menoj poskerbeli.“ Bolj gotovo je, da sam za svojo zveličanje skerbiš, ko da drugim to skerb nalagaš, in boljši je, da dobre dela pred teboj u večnost gredo, ko da bi za teboj zaostale. „Bi ne bila gotova krivica, da bi Jezus Kristus po vbogih gladoval, tvoj sin bi pa u obilnosti zapravljal?“ pravi sv. Augustin.

2. Na poti k grozovitni smerti je sv. Urban sebe tolažil in svojim tovaršem serce delal rekoč: „Glejte! zdaj nas Bog k sebi kliče; skorej ga bomo gledali in vživali od obličja do obličja.“ Naj bi tudi tebe, kristian! sladko zaupanje večniga veselja podpiralo, vedno za nebesa skerbeti. Če ravno „nebeško kraljestvo silo terpi,“ bo pa krona potem za toljko gorša, veselje za terplenjem toljko slajši. „Ali te straši trud za nebesa skerbeti; naj ti daja plačilo pogum“ pravi sv. Auguštin. Sv. mučeniki so toljko za nebesa prestali, vsi izvoleni si toljko za izveličanje svojo prizadeli, in ti bi hotel brez truda u nebesa priti? Jezus sam je moral neskončno terpeti, da bi le ti izveličan bil, in ti bi brez terplenja mogel izveličanje doseči? to je nemogoče. In kaj če tu nikoljko kratko časa terpiš, terpi le voljno, za kratkim terplenjem nastopi večno veselje in po besedah sv. Paula „vse terplenje sedajnega sveta še primériti ni veselju, ki ga je Bog njim pripravil, kteri njega ljubijo.“

Molitva.

Prosimo te, o Gospod Bog! naj nas priprošnja sv. Urbana, papeža in mučenika tebi priporoča, ki se njegovega častitlivega spomina na zemlji veselimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXVI. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Filip Neri, spoznovavec.

Sv. Filip Neri je bil rojen u Florenci leta 1515. Že u svojih pervih letih se je toljko dobrega kazal, da so mu sploh „blagi Filipek“ rekli. Svojim starišem je bil u vsem na tenko pokoren, tako da je njegov lasten oče pričal, da ga je le enosamokrat za en majhen pregrešek s besedoj posvaril, kar je malega Filipa toljko ganilo, da se je britko razjokal, ko je bil svojega očeta nekoljko ožalil. Moliti in božjo besedo poslušati ga je pred vsim drugim veselilo; večbart je cele ure neprenehoma molil, in božje besede nikolj ni zamudil alj opustil. Do svojega osemnajstega leta je bil pri očetu u Florenci, po tem pa je šel na Napolitansko, kder je bogatega tergovca strica imel, kteri mu je svojo dedišno zapustiti hotel. Alj kupčistvo Filipu ni dopadlo, zato je s dovolenjem strica u Rim se podal, da bi ondi duhovske šole opravil. U tem času je pričel Filip svojo ojstro živlenje, kteremu je bil do konca zvest. Tudi bolnikom u bolnišnicah je stregel, ter vboge in nevedne u keršanskem nauku učil. Po dnevi je objiskoval sedmero cerkev u Rimu, po noči pa pokopališča sv. mučenikov, ter se jim priporočal, naj bi mu samo gorečo ljubezen do Boga izprosili. Ljubezen do Boga je bila u njem tako neizrečeno velika, da je tudi telo, tako rekoč gorelo od nje. Med molitvijo ga je toljko goreča pobožnost polnila, da mu je sape dostibart zmankovalo, in da

si je moral za ta del večbart persi obleke odprostiti, in se na golo zemljo nasloniti, da se je nekoljko ohladil. „O moj Bog! o moj Bog!“ je u tem pogosto klical; „ti moja ljubezen! Ves si ti moj, in jaz ves tvoj! O preljubeznivi Bog! ki si mi vkazal, te ljubiti, zakaj si mi le eno in še tako majhno serce dal.“ Dostikrat je bilo njegovo serce tako polno sladke tolažbe, da je na glas klical: „Pojdi od mene o Gospod! zakaj človeška slabost toljko veselja prenesti ne more.“ Enkrat o binkoštih je sv. Duha prav živo prosil, naj bi u njem božjo ljubezen prav gorečo vnel; in med to molitvijo je bilo njegovo serce sv. gorečnosti tako napolnjeno, da je s svojim puhtenjem neki dve rebri nad druge navzdignilo, kakor so to po njegovi smerti začudeno najdli. Med sv. mašo je skorej vselej obilne solze točil; večkrat je po cele ure ves zamaknjen pri altarju stal, kakor so ga tudi med molitvijo pogosto nad zemljo povzdigneniga u čudoviti svetlobi videli. Cele noči premoliti ga je naj bolj veselilo.

Pri tem pa svoje skerbi za izveličanje sporočenih duš nikolj zanemaril ni. Koljko terdovratnih grešnikov je s svojimi nauki k pokori spreobernil! Koljko Judov in krivovercov s malimi besedami k pravi veri napeljal! Koljko posvetnežev s svojim ljubeznivim opominanjem nagnil, vse posvetno zapustiti! Neki mladeneč je silne želje imel po visoki časti in obilnem bogastvu; zato se je po vsi moči posvetnih in duhovskih učenosti vdeležil. Preobilno in napčno ljubezen do časnega mu odvzeti ga sv. Filip ogovori: „France!“ tako namreč mu je bilo ime; „ti želješ silno na doktarsko se učiti, in boš morda imeniten doktar, potem imeniten svetvavec, alj kak častitliv cerkveni služavnik; ti boš visoko čast, in veliko bogastvo dosegel. Kaj pa boš potlej? in kaj potlej? in kaj na sledno?“ In ker je tako poredoma ga vprašaje mladenča na misel napeljal, da bo enkrat gotovo moral umreti in vse zapustiti, ga je tako spremenil, da dalej posvetniga več ni željel, in se u duhovski stan podal. Krivoverstvo zatreti je učeniga Cesaria Baronia naprosil, da je imenitne bukve zoper krivoverce popisal. Katoličane bolj podučiti in u pravi veri poterditi in h čednosti in pobožnosti obuditi, je duhovsko bratovšino osnoval, in ude u pogostih sborih s predgami, s duhovskim premišlovanjem, s neutrudnim spovedanjem in s drugimi pobožnimi delami u vsem dobrem vodil. Mater božjo je posebno častil, in tudi druge je častito opominal, rekoč: „Ljubi moji! častite mater Jezusovo, lju-

bite Mario!“ Svoje molitve je navadno sklepal s besedami: „O Maria, mati Gospodova, prosi Jezusa za me! O sv. Devica! o mati Božja!“ Življenje svetnikov je silno rad bral, in jih posnemati si skerbno prizadeval.

Vbogim je bil prav ljubezniv oče; nobeniga siromaka brez daru ni pustil, in kder je kolj vboge zvedel, ki so se vbogajme prositi sramovali, jim je sam svoj dar na dom nesil. Nekiga dné ga sreča ves raztergan berač in ga za kak božji dar poprosi. Sv. Filip mu da, kar je ravno gleštal, in naenkrat berač spred njegovih oči zgine rekoč: „Jaz sim le videti hotel, kaj boš storil.“ Deviško čistost je do smerti neomadežvano ohranil, in vsako nevarnost, jo zgubiti, serčno premagoval. Enkrat ga neka ženska na spoved pokliče, ki se je bolna hlinila; namesti pa se mu spovedati, ga u nesramno djanje nagovarja. Nagloma sv. Filip hišo popusti in kar more domu leti. Drugokrat so mu hudobneži u jizbi, kder mu je bilo prenočiti, dve nesramnice skrili.

Ravno začne večerno molitvo, kar nesramnice pred njega stopite in ga u nečistost napeljujete. Sv. Filip, ves sramožliv, se čudno tega prestraši, in jima hoče vjiti. Ker so pa hudobneži duri za njim zaklenili, da vun ni mogel, pade na kolena, in Boga tako goreče u pomoč kliče, da zapelivke si dalej več nesramne besedice mu ziniti ne vupate, temuč ga za zamero proste, in mu pravo poboljšanje obljubite. Dano mu je bilo čiste ljudi od nečistnikov po duhu razločiti. Nečistniki so mu tako smerdeli, da si je nos pred njimi zatisniti moral; zatorej je nekimu nečistnemu mladenču, ko ga sreča, na uho pošeptal: „Kako ti slabo dehneš, moj sin!“ Od čistih pa, gą je naj prijetniši duh navdal.

Če ravno pa je toliko čudnih darov po božji milosti prejel, se je vendar pred Bogam in ljudmi vedno poniževal. Ne le da ni mogel svoje hvale čuti, je še sam zaničovanja iskal. U Boga je pogosto klical: „Gospod! ne zapusti me, da te kakor Judež ne izdam.“ Tako malo namreč se je na svojo lastno moč zanesil. Ko je nevarno zbolel, so mu prigovarjali, naj Boga prosi, kakor nekdaj sv. Martin: „Gospod! ako sim tvojemu ljudstvu potreben, se dela ne branim“ i. t. d. Sv. Filip pa jim odgovori: „Tega nikakor ne storim; zakaj še enemu človeku potrebnega se ne mislim. Ako bi si kaj tacega domišloval, bi se večnega pogublenja vrednega menil.“ Naj hujši preganjanje in obrekovanje je sv. Filip s čudno poterpežlivostjo prenašal. Če se mu je velika krivica zgodila, se je u cerkev sv. Petra podal, za svoje sovražnike molit. U hudi bolezni je Boga ča-

stil in hvalil, rekoč: „Gospod! pomnoži mi bolečine, in daj mi še večo poterpežlivost.“ Predzadno leto svojega živlenja je nevarno zbolel, pa na prošnjo Device Marie čudovito opet ozdravi, če ravno mu je vsak že gotovo smert napovedal.

U letu 1595 pa je prišla za njega sledna ura; huda merzlica, u kateri je večkrat kerv pluval, je njegovo živlenje u kratkih dneh sklenila. Na božjega Telesa dan je še mašoval, nekoljko spovedoval, svojo vsakdajno molitev duhovnikov opravil, in si kaj iz živlenja sv. Bernardina Sienskega predbrati dal, po tem pa s gorečim zdihovanjem k Bogu, da so se vsi nad njim razjokali, svoje sv. živlenje sklenil. Bog ga je pred in po njegovi smerti s mnogimi čudeži poveličal.

Nauk in posnema.

1. Sv. Filip je od Boga poseben dar imel, nečistnike po smradu, čiste pa po prelepem duhu razločiti. Ravno to čudo se pripoveduje tudi od sv. Katarine Sienske. Nečistost namreč je smerdliva pregreha, ktero sv. pismo nečisti neumni živini pripodobi, ktera se u svojem blatu valja, posebno smerdlivim kozlom. Nobeden kozel pa tolikega smrada nima, kakor ga ima po duhovsko nesramen nečistnik, ki je Bogu in sv. angelom zopern. Pa tudi nobena violica alj ktera druga cvetlica tako prijetno ne diši, kakor je čednost čistosti Bogu in nebeškim angelom prijetna. Kakšen duh pa kaj ti od sebe dajaš? Bi ne rekel sv. Filip tudi tebi: „Kako ti smerdiš, moj sin?“ — Smerdiš od nečistih misel, nesramnih marnov, in nespodobnega djanja, smerdlivem kozlu podoben. Smerdlivi kozli pa bodo na levi božjega sodnika sodni dan stali, in pojdejo u večen ogenj. „Posebno čudo je,“ uči Teodoret, „če se človek, ki je dolgo časa nečisto živel, ne pogubi.“ Pomisli prav živo to resnico in varuj se toljko nevarne pregrehe.

2. Filip je tako malo na svojo lastno moč zavupal, da se je vedno bal u naj veče grehe zapasti; zato je tudi zmirej Boga za pomoč serčno prosil. Tudi ti se močno motiš, če misliš, da se boš s lastno močjo greha ovarval, ker morde dosihmal nisi tako globoko padil ko drugi. Da dosihdob nisi padel, te je božja gnada ovarovala. Sv. Auguštin za poseben dar božji obrajta, ako človek u razne grehe ne zapade, rekoč: „Kakor sim u veliko grehov padel, ravno tako bi bil še u več jih zapadel, ko bi ti, o Bog! me ne bil ovarval in ohranil!“ Sv. Bernard od sebe kakor od vsakega človeka resnico uči, ker pravi: „Večkrat bi bil grešil, ko bi bil priložnost imel; božja gnada pa me je grešne priložnosti ovarvala. Drugobart bi bil grešil, ako bi bil hujši skušnjave imel; Bog pa mi je gnado dal, skušnjave premagati. Od drugih grehov pa me je božja milost odvernila, ker se mi je tako rekoč po

natori do njih gabilo, in še nobeniga nagnenja do njih občutil nisim.“ Ne pozabi torej, da si le s božjo pomočjo dosihdob eniga alj drugega velikega greha se zderžal. Hočeš še dalej greha se ovarovati, prosi vsak dan Boga za njegovo sv. pomoč; zakaj resnično je, kar sv. Auguštin pravi: „Ni ga greha, kteriga je kaki človek storil, da bi ga tudi drugi storiti ne mogel, ako ga On ne varuje, kteri je vse ljudi stvaril.“

Molitva.

Bog! ki si svojemu služavniku sv. Filipu gnado dodelil, da je po nedolžnem svetem živlenju med tvoje izvolene u nebesa vzet; daj, te prosimo, tudi nam svojo pomoč, po njegovem izgledu greha se skerbno varovati, in za svetim živlenjem enkrat večno plačilo doseči. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXVII. Dan maja ali velikotravna.

Sveta Maria Magdalena Pacis, devica.

Sv. Maria Magdalena Pacis je bila rojena u mestu Florenc na Toškanskem leta 1566. Njeni oče je bil Kamilo Pacis, bogat in žlahen gospod. Pri sv. kerstu je ime Katarine dobila, kateriga je poznej nuna u Mario Magdaleno premenila. U hiši svojih bogatih starišev bi bila lehko vse dobrote in sladnosti vživala, pa je raje u pokorjenju živela. Majhna je že modrost starih imela. U cerkev hoditi, alj kaj od živlenja svetnikov čuti jo je naj bolj veselilo. Še preden je brati znala, je po cele ure premolila. Večbart so jo barali, kaj toljke moli? Ona pa je rekla: „Prosim Boga, da bi mi spoznati dal, kaj početi, da bi njemu bilo dopadlivo in prijetno.“ Ko je u šolo hodila, so ji vsak dan po navadi kaj u malo korbico za zajterk na pot dali; ona pa je svojo kosilce raji jetnikom razdajala, memo kterih je pot imela, in rajši teš dopoldne ostala. Tudi u cerkev je navadno le teš hodila. Komaj sedem let stara, si je že sama od sebe kaj pritergovati začela. Večkrat se je sadja, ktero ji je naj bolj prijetno bilo, zderžala, razen opoldne in zvečer ni kaj okusila, praznega veselja se je vselej tvegala, in raji za kratek čas kake sv. bukve brala, posebno od živlenja in terplenja Jezusovega; zato se je pa tudi čudna ljubezen do Jezusa u njenem sercu onela. U osmem in devetem letu svoje starosti je silno želela, sv. obhajilo prejeti, in se je vsakokrat solzila, kedar je druge vidila, k božji mizi stopiti,

Zatorej se ji je že u desetem letu dovoljilo k sv. obhajilu iti. S veliko pobožnostjo in serčnim veseljem je pristopila in sama dostikrat rekla, da veseljšiga dneva ni imela, ko takrat, ko je pervokrat k sv. obhajilu šla. Kmalo po tem je Bogu svojo čistost na vselej obljubila. Dvanajst let stara je že spokorno obleko nosila, na golih tleh ležala, si po noči ternavo krono na glavo dajala in svojo mlado truplo kakor je še vedla, pokorila, vse zato, da bi tako Jezusa bolj posnemala. Še ne šestnajst let staro so njeni stariši bogatemu mladenču u zakon obljubili; ona pa jim je svojo obljubo razodela, rekoč, da si je veliko bolj žlahnega in bogatega ženina izvoljila; kterimu vedno zvesta biti hoče. U sedemnajstem letu svoje starosti je k nunam Karmelitarcam u Florencu stopila, če so ji ravno od vsih strani branili. To je bilo ravno ta dan, ko je sv. Terezia umerla. Kakor je zdaj nuna ime sv. Marie Magdalene dobila, tako je skerbela, po izgledu te svetnice, ki je Jezusa toljkanj ljubila, u serčni ljubezni in drugih čednostih Jezusu dopasti. Na dan presv. Trojice je slovesno obljubo vednega devištva u nunskem stanu s toljko pobožnostjo in gorečnostjo storila, da je še dve uri potem vsa zamaknena bila; kar se ji je večkrat posebno po sv. obhajilu ponovilo. U svojem zamaknenji je dostibart posebno razodetje božje zvedila, in po njem prihodne reči napovedovala. Božje ljubezni vsa vneta, je u časih bridko martro u roke vzela, rekoč: „O ljubezen čez ljubezen! nikolj te ne bom nehala ljubiti.“ Na dan najdbe sv. križa je po samostanu hodila in na glas vpila: „O božja ljubezen! kako slabo te spoznajo, kako malo te ljubijo! Pridite, pridite in ljubite svojega Boga!“ Dostikrat je želela, naj bi celemu svetu na glas rečti zamogla: „Ljubite Boga! ljubite Boga!“ Nič jo ni bolj vžalilo, kakor slišati, da je kdo Boga žalil. Vsak dan je za nevernike in grešnike molila, in druge dobre dela za nje Bogu darovala, in svoje tovaršice ravno tako storiti opominala. Za zveličanje bližnega je hotla bolezen in vse hudo prestati, in če bi treba bilo u pekli goreti, ko bi ondi le Boga tudi ljubiti zamogla. Nekobart je rekla: „Naj bi me Bog kakor nekdaj sv. Tomaža Akvina baral, kako plačilo hočem za malo dobro, ktero sim s božjo pomožjo storila, bi odgovorila: nič drugega, ko da bi bili ljudi zveličani.“ O pustnih dnevih, o katerih je vedla, da se Bog mnogo žali, je sv. Maria Magdalena s solzami molila, in se še bolj pokorila, da bi le žaleniga Boga nekoljko vtolažila. Svoj život je s pogostnim tepenjem, bedenjem in silno ojstrim

postom pokorila, ker je dve in dvajset let samo o kruhi in vodi živela, in le ob nedelah kaj malega postnih jedi zavživala. Pri vsem tem je Bogu dopadlo svojo zvesto služavnico s mnogimi težavami objiskati. Celih pet let je imela noč in dan nečiste, obvuplive in druge hude skušnave; pa serčno jih je premagovala, in nikolj ni obvuplivega alj pobitega serca bila. Večkrat je vzela podobo Jezusa alj Marie, jo serčno poljubila, in Boga za pomoč prosila. Tri zadne leta svojega živlenja je tudi razne hude bolezni prestala; iz ust ji je zob za zobom izpadel, zravno jo je glava čudno bolela in vročinska bolezen se nje lotila. Skoz je morla u postelji biti, in še naj slajše tolažbe ni imela, da bi bila mogla u cerkev k sv. maši in k sv. obhajilu. K slednimu je na postelji skorej vsak dan sv. obhajilo prejela, kar jo je vselej čudno pokrepčalo. Kako poterpežliva je bila, ni dopovedati; njene besede so bile: „Gospod! alj terpeti, alj umreti!“ Želela je namreč kar bi bila mogla iz ljubezni do Jezusa terpeti. Ko so jo spovednik tolažili, da bo njenih bolečin u kratkem konec, je rekla: „Tega, duhovski oče! ne željim, temuč, da bi do konca svojega živlenja terpela.“

Po tako dolgi in toljko hudi bolezni so zdravniki spoznali, da se konec njenega živlenja bliža. Sv. Maria Magdalena torej prosi po sv. obhajilu za sv. posledno olje; po tem svoje tovaršice za zaméro prosi in jim še kak lep nauk sporoči, posebno da bi vedno Boga ljubile, sebe pa telesno sovražile. Dvanajst dni po tem je še strašne bolečine terpela, na to je pa Jezus svojo zvesto služavnico iz sveta rešil in jo vzel u nebeško kraljestvo pet in dvajseti dan velikotravna leta 1607. Njeno telo je bilo poprej vso medlo in prepadeno od hude, dolge bolezni, pa berž po smerti je bilo lepo in svetlo, in do današnega dné se nestrohlivo vidi.

Nauk in posnema.

1. „Boga ljubiti in sam sebe (po keršansko) sovražiti,“ je bilo zadno sporočilo, ktero je sv. Maria Magdalena svojim duhovskim sestram dala, in po kterem je ves čas svojega živlenja sama ravnala. Sama sebe je sovražila, s ojstrim postom in mnogimi drugimi spokornimi delami; svojo ljubezen do Boga pa je na znanje dala, ker je greh čertela, zoper skušnave se serčno vojskovala, bolezni in težave poterpežlivo prestala, še več iz ljubezni do Boga terpeti željela, in se vedno zatajovala, posvetniga veselja se clo tvegala, in si še kak prijeten sad za Boga del odrekla. U čem jo hočeš

pa ti posnemati, da boš Boga ljubil in sam sebe sovražil? Pritergaj si saj ktero jed alj pijačo, alj ktero drugo prijetno reč; tvegaj se praznega nepotrebniga veselja; zogni se krajev in tovaršij, u katere te mika, in odreči si sploh, kar tvojo razvajeno serce poželjuje. Ako svojemu spačenimu poželjenju vse ne dovoliš, tedaj ljubiš Boga, sebe pa po keršansko sovražiš; če pa svojemu životu vse privoljiš, kar mu streže, takrat sebe preveč ljubiš; in če ravno s tem Boga ne sovražiš, ga vendar tudi ne ljubiš, ko bi ga lehko ljubil.

2. Pet celih let je sv. Maria Magdalena noč in dan hude skušnjave imela, pa vedno se je zoper nje serčno vojskovala, in nikolj maloserčno obvupala ni. Samo Boga je za pomoč prosila, in s njo tudi vselej premagala. Hudič namreč tiste naj raji skuša, kteri skerbijo in si zlo prizadevajo Bogu zvesto služiti, kakor sv. Gregor pravi: „Tistim ne nadležuje veliko, od katerih čuti, da mu ne odidejo.“ Zvest služavnik božji se skušnjav ne smé vstrašiti in jih žalosten biti, temuč Boga za pomoč prositi in pa serčno se bojvati. Bog, ki ti skušnjave k tvojemu pridu dopusti, te ne bo zapustil, temuč ti svojo gnado dodelil, da boš s njo skušnjave premagal. Tako u skušnavah nikolj ne obvupaj; če serce zgubiš, skušnavcu veselje delaš, da te še hujši skuša. „Kedar naši sovražniki vidijo,“ piše sv. Joan Klimak, „da se tresemo in bojimo, tedaj nas še hujši nadlegvajo. Oborožimo se torej s serčnostjo in se neprestrašeno s njimi bojujmo.“ Za res se nimamo kaj bati alj clo obvupati, naj bo u oziru na Boga alj na nas alj na skušnavca. Bog nas čez našo moč skušati ne dopusti in nam rad pomore skušnave premagati; „on podpira našo slabost,“ kakor nas uči naša sv. véra. — Človek pa tudi ima prosto voljo, da se lehko s božjo pomočjo skušnjavam zoperstavi, alj pa u nje privolji. „Človek ima prosto voljo,“ pravi sv. Ciril, „hudič ga zamore scer skušati, pa ne zoper njegovo voljo prisiliti.“ „Glejte,“ uči sv. Bernard, „kako slab je naš sovražnik, da nobeniga ne more premagati, razen kdor sam hoče. Sovražnik ti scer zamore skušnavo obuditi, pa na tebi je, alj hočeš privoliti, alj pa ne.“ Zakaj bi bil torej tako boječ? Le serčno in stanovitno se vojskuj, in zmaga bo tvoja.

Molitva.

Bog! ki si serce svoje služavnice sv. Marie Magdalene s posebnoj ljubeznijo do tebe in do svete čistosti čudno napolnil, dodeli, te ponižno prosimo, tudi nam, ki se njenega spomina veselimo, svojo pomoč, po njenem sv. izgledu s čistim in ljubezni polnim sercom tebi služiti, da se tako nebeškiga veselja deležni storimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXVIII. Dan maja ali velikotravna.

Sveti German, škof.

Sv. German je bil rojen u petem stoletji na Francoskem. Še preden je bil rojen, ga je že božja previdnost u svojo posebno varstvo vzela, kar se je očitno videlo, ko je njegova divja mati kmalo po spočetju ga hotla s mnogim vračilom odpraviti, Bog pa ga je čudno ohranil. Pozneje mu je še otroku njegova babica, alj kakor drugi menijo, spet lastna mati zavdati hotla, ker je dva kozarca s vinom napolnila, in enimu strupa prilila, ter ostrupeniga dekli vkazala Germaniku popiti dati, drugega pa nekimu njegovemu sošolarju. Pa božja previdnost je tako obernila, da je German zdravo, drugi otrok pa ostrupeno vino dobil, in kmalo po tem umerl. Tako čudno pri življenju ohranjen je prišel German u Laci k svojemu stricu Skopilionu, ki ga je za toljko bolj skerbno izredil, za kolikor so ga doma zanemarili.

German je rad u šolo hodil in se pridno učil, še bolj pa je za čednost in pobožnost skerbel. Petnajst let je bil pri stricu, in tako lepo se zaderžal, da so ga mašnika posvetili. Škof Nektari ga je po tem apata samostanu sv. Simforiana u predmestji postavil.

Ko apat je svoje podložne več s svojim lastnim izgledom ko pa s besedoj vodil. Vbogim je bil silno dobrotliv. Nekiga dne pridejo berači vbogajme prosit, pa jim ni bilo kaj dati, razen kruha, ki je bil za menihe odločen. Sv. German ga ukaže med vboge razdeliti. Nekterim menihom to ni bilo po volji, in so začeli zoper svojega apata godernati; sv. apat pa gre u svojo celico molit, in glej! še tisti dan je neka dobrotnica dva korpa kruha u samostan poslala, in drugi dan so dva voza raznih jedil pripeljali, da so bili nevoljenci prav osramoteni, in k večemu zavupanju u Boga opominani. Kakor je Bog dobrotlivost sv. Germana očitno s čudežem povernil, ravno tak ga je tudi u poterpežlivosti skušal. Njegov škof je hudobnim jezikom, ki so ga hudo tožili, prehitro verjel, in ga po nedolžnem zapreti ukazal. Prigodilo se je, da so se ječne vrata, kder je bil sv. German zapert, same odperle, in lehko bi bil iz ječe všel; vendar ni hotel prej iti, dokler ga ni škof nedolžnega spoznal in izpustil. Po večih skušnjah je Bog sv. Germanu moč dodelil, čudeže delati. Tako je nekdaj ogen u parni, ktera je blizo njegovega samostana gorela, s malo kaplicami blagoslovlene vode pogasil. Čudeži so sv. Germana toljko slovečiga storili, da ga je kralj

Kildebert po smerti Euzebia, škofa u Parizi, naslednika izvolil in postavil, kar mu je Bog že poprej u senjah bil razodel. Imenitna duhovska služba ga ni nikakor spremenila, temuč živel je kakor poprej, ponižen, vbožen in ves ljubezniv. Le do vbogih je še bolj vsmilen bil, ker je zravno tudi od kraljeve milovšne lehko še več delil. Še bolj spokorno in ojstro je živel, posebno je mraz in vročino vsak čas poterpežlivo prenašal, in si vso zimo ni zanetiti dal, da bi le svoj život bolj pokoril. Svojo škofovo službo je nevtrudeno opravljal. Veči del dneva kakor tudi noči je premolil. Bolnega kralja Kildeberta je s molitvijo in pokladanjem svojih rok popolnoma ozdravil, česar je kralj sam priča, ki je zategadel prav lepo cerkev s samostanom pozidal. Po veliki skerbi sv. škofa Germana se je u Parizi tudi imenitno semenišče vtemelilo, u katirem se mladi duhovni u čednostih in učenostih učé.

Po smerti kralja Klotarja, ki je bil naslednik kralja Kildeberta, je kraljeval Keribert. On je po krivici svojo ženo zapodil, in u občno pohujšanje ženo svojega še živega brata vzel. Sv. German je kralja, kolikor je vedel in znal, opominal in svaril, da bi se spreobernil; pa vse zastonj. Na slednje mu je žugal, ga u pano djati alj od cerkve izobčiti, ako svoje grešne vezi ne razveže; ker pa tudi to žuganje ni pomagalo, je sv. škof kralja in njegovo prešestnico iz števila vernih izbrisal, in ju u cerkveno pano djal. Pa onadva nista na to nič porajtala, in kakor poprej grešno živela. Bog je pa oba s naglo smertjo na sodbo poklical, in tako očitno pokazal, da večkrat Bog njega očitno že na tem svetu štrafa, ki se cerkvi zoperstavi. Sv. German je po tem še veliko bolnikov čudno ozdravil, in dosti jetnikov rešil. Knez Nikazi je imel veliko nedolžnih jetnikov zapertih. Sv. German od kneza na kosilo povabljen mu med kosilom veliko od vsmilenja do bližnega govori, in na slednje ga prav ponižno poprosi, naj bi svoje jetnike izpustil. Ker pa knez tega barek ni bil, gre sv. škof in pred ječo poklekne, ter Boga za to prosi, kar mu knez dovoljil ni. In glej čudo! dokler sv. German moli, se jetniške vrata odpró, železje jetnikom odpade, in prosti vsi na besedo sv. škofa veselo vsak na svoj dom gredo; Nikazia pa, kterimu to ni bilo po volji, je toljkanj začela glava boleti, da mu je le na prošnjo in molitev sv. Germana bilo bolje.

Drugobart je neki sodnik nekoljko ljudi po nedolžnem zapreti vkazal, in oni so u ječi na Boga klicali, in se še živemu sv. Germanu u molitvi priporočali, naj bi jim on od Bo-

ga rešitvo izprosil. In glej! za res se jim po noči sv. German prikaže, ki jim pot naznani, po kateri so iz ječe bili rešeni. Sodnik se razserdi nad stražo in jetničarjem, da niso svoje dolžnosti dopolnili, in jih zategadel u ravno tisto ječo zapreti da. Ko sv. German to zvé, se k sodniku na kosilo povabi, in med kosilom se na molitev sv. škofa ječne vrata same čudno odpró, in ječar s stražo vred stopi u jizbo, kder je ravno sodnik pri mizi sedel. Sodnik se tega čudno zavzame, posebno ker je sam kluče od ječe pri sebi imel, da bi se kaka zvijača ne zgodila. Ker je pa zvedel, da so bili zaperti le na prošnjo in molitev sv. Germana rešeni, je še le svetost svojega škofa spoznal, in ga potem še u veči časti imel. Po toljko čudnih delih, in po nevtrudenem prizadevanju za božjo čast je Bog sam sv. Germanu dan njegove smerti razodel. U svoji jizbi nad molitnim stolecom si je zapisati vkazal: „Osemdvajseti dan velikotravna.“ To je bil namreč dan, kteriga mu je Bog naznanil, in kateriga je u vednem spominu imeti hotel. Kakor je ves čas svojega živlenja sveto živel, ravno tako zvesto se je na svojo zadno uro pripravljal. Ravno ta dan, kteriga mu je Bog napovedal, je sv. German svoje sv. živlenje sklenil, ktero je le k božji časti in k izveličanju človeških duš obernil, osemdeset let star. Njegovo sv. truplo je u imenitni apatiji pokopano, katera se po njem sv. Germana apatija imenuje.

Nauk in posnema.

1. Od sv. Germana se bere; da je vselej mraz kakor vročino poterpežlivo prenašal, brez da bi bil nasprotne pomočke rabil. Res je to kaj posebniga, ker se vsak človek mraza in vročine varje, koljkor zamore in vé, kar tudi greh ni, ker Bog ne prepove, takih pomočkov zoper mraz alj vročino se poslužiti, ki sami na sebi niso grešni alj kakorbodi napčni. Greh pa bi bilo, ako bi človek za del vročine nespodobno razgalen hodil, in druge s tem pohujšal, kakor u časih nesramne ženske delajo. Ravno tako je napčno, ker lehko u greh napeljuje in druge pohujša, ako se kdo u pričo drugih celo nag kople, da bi se ohladil. Boljše je vročino terpeti, kakor koga pohujšati alj mu h spotikleju biti, kar bi takega enkrat u vicah alj clo u peklu še huje peklo. In če res tvoj život mraz alj vročino terpi, ne bodi tega nevoljen, temuč voljno poterpi, in pokori tako svojo grešno telo, kakor si pokore zasluži.

2. Sv. German je s malimi kaplami blagoslovlene vode velik ogenj pogasil, kar se od mnogih drugih svetnikov ravno tako bere, da so se blago-

slovlene vode u očitne čuda poslužili. Gotovo je, da so že u pervih časih keršanstva pravoverni kristiani blagoslovleno vodo u mnogo rabo imeli, kar sv. učeniki pričajo, kakor še dan današen mati katolška cerkev po svojih duhovnikih vodo blagoslovi, in jo vernim u sv. rabo priporoča, in jo verni rabijo u terdnem zavupanju na zasluženje Jezusovo, in molitvo sv. cerkve, ktera vodo blagoslovi. Pa ne kakor bi voda sama na sebi čudno moč imela; vsa moč pride le od Boga, in vraža bi bila le vodi tako moč pripisati. Pa ravno tak napčno je žegen alj blagoslov sv. cerkve zaničevati in u smeh obračati. Ne porajtaj kristian na take neverne zaničevavce, temuč derži se stare katolške šege, in poškropi se s blagoslovleno vodo zjutraj in zvečer, kedar od doma greš alj k domu prideš, kakor tudi grede u cerkev in iz cerkve. Tudi bolne in umirajoče s blagoslovleno vodo škropiti je dobro, ker se je večkrat po tem očitno vidilo, da je hudi duh bolnika alj umirajočega nagloma popustil; kakor tudi učen Hugo Viktorinski uči, rekoč: „Verni sebe in svoje prebivališe s blagoslovleno vodo škropijo, da bodo hudih duhov in njih zalezovanja oteti.“

Molitva.

Vsliši, o Gospod! te prosimo, naše prošnje, ki te ob godu tvojega sv. škofa Germana častimo, naj nas po njegovem zasluženju in priporočenju, ki je tebi s svojo pomočjo vselej vredno služil, od vsih grehov odvežeš. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIX. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Maksim in Ciril, mučenika.

Sv. Maksim je živel pod rimskim cesarjem Deciam, ki je kristiane naj hujše preganjal, terpinčil in moril. Po izgledu in povelju cesarja so tudi cesarski oblastniki s kristiani po vsi moči grozovitno delali. Optim je bil oblastnik, pod katerim je sv. Maksim krono mučenika prejel. Zatožen da je kristian, je bil tudi on kakor drugi kristiani pred oblastnika poklican, ki ga naj pervo za njegov stan pobara. Sv. Maksim mu odgovori: „Jaz sim prost delavec, ki si s svojimi rokami kruh služim.“ „Ali si res tudi kristian?“ ga Optim dalej vpraša. Ponižno mu pové: „Sim kristian, če ravno nevreden!“ Oblastnik mu reče: „Ne veš da je cesar prepovedal kristianom svojega Boga moliti, in jim vkazal cesarjeve bogove častiti?“ Sv. Maksim pravi: „Dobro vem; zato stojim zdaj tukaj pred teboj.“ Oblastnik mu na to zapové: „Daruj tedaj malikom!“ Serčno mu sv. Maksim odgovori: „Nikolj ne bom drugega boga častil,

kakor svojega pravega živega Boga; in u naj večo srečo si štejem, da sim mu iz mladega zmirej služil.“ Ojstro zdaj oblastnik vkaže: „Hitro daruj malikom s lepim; če ne, te grozno terplenje čaka in nasledne gotova smert.“ Ravno to,“ mu sv. Maksim odgovori, „sim že zdavnej željel, da bi svojo revno menljivo življenje za večno zamenil.“ — Zdaj ga sodnik vkaže s palicami pretepati, in med tepenjem mu prigovarja, naj malike moli. Sv. Maksim pa pravi: „Vse terplenje, ki ga zavolj Jezusa prestojim, me nesrečniga ne stori, temuč mi je velik dar božje milosti; le ko bi zapovedi svojega Gospoda ne spolnoval, kterih me sv. evangeli uči, bi zajšel u večno terplenje.“ Na to ga vkaže oblastnik na tezavnico razpeti, s železnimi grebeni po životu raztergati, in pri žerijavci peči, ter mu u novič veleva malikom darovati. Ves pohleven mu sv. mučenik odgovori: „Če malikom ne darujem, ohranim svojo dušo, ako bi jim pa daroval, bi jo zgubil. Saj ne čutim ne tepenja, ne tezavnice, ne grebenov, ne ognja, ker je gnada Jezusa Kristusa u meni, po kateri na prošnjo sv. mučenikov, koje ste ravno tako nevsmileno terpinčili, kakor zdaj mene, zavupam izveličanje doseči.“ Tolika serčnost sv. vojšaka Kristusovega je oblastnika osramotila in še bolj vserdila; za to ga vkaže s kamnjem do smerti pobiti, ker noče malikom darovati. Hitro služavniki sv. Maksima zgrabijo, in vsega raztepeniga, raneniga in opečeniga iz mesta peljejo, in ga nevsmileno kamnajo. Med vsim tem strašnim terplenjem sv. Maksim, dokler je bila duša u njem, ni henjal Boga hvaliti za preveliko gnado take srečne smerti.

Cerkev obhaja današni dan tudi spomin sv. Cirila, ki je še otrok komaj ednajst let star krono mučenikov zaslužil. Bil je rojen u Cesarei od bogatih pa nevernih starišev, vendar mu je Bog gnado dodelil po kristianih Jezusovo vero spoznati, za katero je u kratkem toljko grozovitnih muk serčno prestal, kar sv. Firmilian, škof u Cesarei s sledečimi besedami prav lepo popiše: „Ljubi bratje! ne morem vam zamolčati, kar se je s fantičem Cirilom zgodilo, kako je namreč terpinčan bil. Veči moč od človeške je bila u njem, Bog sam se je s njim vojskoval. Moč vére se je bojvala s krivičnimi sodniki u Cesarei. Vsi so se zavzeli nad mladostjo sv. Cirila, in se niso mogli načuditi nad mladenčika stanovitnostjo u

véri. Ves goreč je bil za Jezusa, in neprenehoma je klical sladko ime „Jezus.“ Zaviden, preklinjan in tepen je bil, pa za vse ni kaj maral, voljno in veselo je terpel, in bil pripravlen še več terpeti. Veliko vernih ga je visoko častilo, in mnogi njegove starosti so želeli, njemu enaki biti. Neverni oče pa ga je od hiše spodil, in mu ničesar več dati ni hotel, in bili so, ki so očetu prav dajali. Sv. Ciril pa se zato zmenil ni, rekoč: „Kar so mi oče odvzeli, je le malo memo tega, kar mi bo véra Jezusa Kristusa povernila.“

Oblastnik mesta Cesaree zvé, kako se otrok Ciril obnaša, in ga vkaže pred se pripeljati, ter misli ga s ojstrostjo oplašiti. Pa kmalo se je prepričal, da se serčen dečck ostrašiti ne da. Začel ga je torej s lepim nagovarjati: „Glej mojo dete! vse ti odpustim kar si zapadel, in tudi tvoj oče ti bo odpustil in te spet k sebi vzel, če vbogaš in se Jezusa tvegaš.“ Sv. Ciril pa mu je prav modro in serčno odgovoril: „Veseli me za pravico po nedolžnem terpeti; moj nebeški Oče bo za me skerbel in me na gorši dom vzel, kakor je hiša mojega očeta. Vsega posvetniga premoženja se rad tvegam, da bom u nebesih bolj bogat. Tudi smerti se ne bojim, ker me čaka po smerti večno življenje.“ Modro in serčno govorjenje sv. otroka je pričalo, da je sv. Duh iz njega govoril, po besedah Davida kralja: „Iz ust majhnih si ti (o Bog!) za del svojih sovražnikov hvalo napravljaš.“ — Sodnik sv. Cirila še u drugič s hudim poskusi; vkaže služavnikom ga zvezati in k smerti peljati, skrivej jim pa reče, le plašiti ga, ne umoriti. Peljajo ga k veliki germadi in mu protijo, rekoč: „Glej u ta ogenj te veržemo, če hitro naših bogov ne moliš.“ Sv. Ciril se pa tega celo nič ne boji, veliko več želi, u ognji smert storiti. Peljajo ga spet pred sodnika, ki mu pravi: „Si vidil hud ogenj in ojster meč, ki je za te pripravljen, ako ne vbogaš; bodi moder, vbogaj, in svobodno smeš domu.“ Sv. Ciril pa mu serčno odgovori: „Zakaj si me nazaj poklical? Ne bojim se ne ognja, ne meča, ker želim u nebesa priti, kder bo Bog mojo večno plačilo. Le hiti me umoriti, da grem iz sveta k svojemu Bogu.“ Vsi pričejoči so se silno čudili nad serčnostjo malega otroka, in se nad njem razjokali; sv. Ciril pa jim reče: „Zakaj se čez me jokate? Vi ne veste, kamo pojdem; najte me umreti, da vekomaj u nebesih živim.“ Brez usmilenja ga na to sodnik vkaže s mečem umoriti, in serčno in veselo je sv. Ciril svoje življenje za Jezusa dal pod rimskim cesarjem Deciom u letu 250, in je za časno minljivo življenje večno u nebesih prejel.

Nauk in posnema.

1. Maksim je nevernimu sodniku djal: „Nikolj ne bom drugega boga častil, kakor svojega pravega živega Boga, in za naj veči srečo si štejem, da sim mu iz mladega zmirej služil.“ Tudi ti si kristian, in pravega Boga spoznaš; ali pa tudi vedno njega samega častiš? Ali si tudi ti za naj veči srečo šteješ, njemu samemu služiti? Morebiti ti je dostibart več za posvetno blago kakor za čast in službo božjo, in časen dobiček ti več velja, ko Boga častiti? Ali ni tedaj mamon tvoj bog, katerimu služiš? Morebiti te posvetno veselje bolj mika in za časne dobrote ti je več, ko Boga častiti in za prijete dobrote ga hvaliti? Morebiti ti je malo mar, če tudi Boga žaljiš, da le vesel dosti jesti in piti imaš? Ali ni takrat trebuh tvoj bog? glej! da ne bo pogublenje tvoj konec! — Morebiti pri svojih delih in opravilih ne jišeš povikšati božje časti, le lastne časti si lakomen in nič bolj ne želješ, ko da bi te vse hvalilo in povzdigvalo? Koga tedaj častiš, Boga alj sebe? Morebiti si skerbno prizadevaš, vsakemu po volji ravnati in se silno bojiš ljudem se zameriti, dokler celo nič ne porajtaš, ako Boga razžališ in se mu hudo zameriš? Ali tako tudi služiš le samemu Bogu? Hočeš enkrat s sv. Maksimom večno plačilo prejeti, moraš tudi kakor on, zvesto le Boga častiti in njemu samemu služiti. Kdor svet ljubi, se Bogu zameri. Zato opomina sv. pismo: „Ne ljubite svet, in kar je tega sveta!“ Jezus sam uči: „Išite naj prej kraljestvo božjo in njegovo pravičnost, vse drugo vam bo priverženo.“

2. Ciril je grozovitnemu oblastniku rekel: „Veseli me za pravico po nedolžnem terpeti,“ ker je vedel, da si s voljnim poterplenjem večno veselje pridobi. Tudi tebi, kristian! je terplenje potrebno, ako hočeš u nebesa priti, ker te sam Jezus tako uči, rekoč: „Kdor hoče za menoj priti, naj svoj križ zadene in za menoj hodi.“ Poglej kako te sv. Ciril osramoti! On še slab otrok, toljko grozovitnega terplenja voljno in poterpežlivo prestoji; ti se že vžališ in ježiš, ako le eno žal besedico čuješ, kako majhno bolečino občutiš, alj ktero malo krivico si skusiš. Sv. Ciril je za pravico po nedolžnem terpel, in bil tega vesel; ti pa si več del svojega terplenja sam kriv, in po nedolžnem ne terpiš, ker si zavoljo brezštevilnih grehov pokorjenja vreden; pa kako si nepoterpežliv in križev žalosten! Čuj, kaj sv. Paul pravi: „Potrebno je, da po mnogih težavah u božje kraljestvo dojdemo;“ in „potrebna vam je poterpežlivost, da, kedar božjo voljo dopolnite, moč njegovih obljub občutite.“ Sv. Ciril je vse muke rad prestal, in se tudi smerti ni bal, da bi bil le u nebesih vesel; kaka pa bo tvoja večnost, ako se zdaj križev braniš, in le nevoljno terpiš? Ali hočeš raji u vicah še več terpeti, ali clo u peklu vekomaj goreti, kakor pa kratek čas svojega živlenja voljno poterpeti, kar ti tvoj ne-

beški Oče po svoji neskončni modrosti k tvojemu pridu težavnega naloži? Spoznaj raji, da ti je časno terplenje za večno veselje potrebno, in reci s sv. Auguštinom: „Gospod! tukaj žgi, tukaj reži, le u večnosti prizanesi!“

Molitva.

Bog! ki nas s letnim spominom sv. mučenikov svojih Maksima in Cirila oveseliš; dodeli nam, ki se njunega zasluženja veselimo, da tudi po njunem izgledu vso terplenje k tvoji časti voljno prestojimo in tako se večnega veselja deležni storimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXX. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Ferdinand, španski kralj.

Sv. Ferdinand III. španski kralj je bil sin kralja Alfonza in kraljice Berengarie. U ednajstem letu svoje starosti je tako hudo zbolel, da ni mogel ne spati, ne jesti in ne piti. Njegova pobožna mati se poda u samostansko cerkev Onia, kder se je čudopolna podoba Matere božje častila, mu zdravja pri Devici Marii izprosit, ter kraljeviča naj prej na velki altar, po tem pa u znožje Materi božji položi in se ji premilo priporoča, naj bi ga toljko hude bolezni rešila. Njena molitev je bila vslišana; še tisto uro namreč je kraljevič sladko zaspal, in ko se prebudi, že sam jesti in piti poželji, in kmalo po tem popolnoma ozdravi. On sam je spoznal, da mu je Bog

le po Devici Marii spet zdravje dodelil, zato jo je pa tudi ves čas svojega življenja posebno častil, in u vsih potrebah pri nji pomoči iskal. Čez nekaj let je kraljica Berengaria Kastiliansko kraljestvo prevzela, in ga nekaj časa prav modro vladala, po tem pa je s dovolenjem deržavnih svetvavcov to kraljestvo svojemu sinu Ferdinandu prepustila, kteriga je prav pobožno izredila, in mu za vse vladarju potrebne učenosti poskerbela. Dvajset let star je Ferdinand s dopušenjem svoje matere s Beatrico, cesarjevo hčerjo, u zakon stopil, ki je bila kakor on pobožna in bogaboječa.

Dokler je sv. Ferdinand kraljeval, je bil vsih čednosti poln, ktere kralja lepšajo; posebno pa očitno kazal svojo gorečnost, božjo čast in sv. vero ne le ohraniti, temuč tudi po vsi moči razširati. Ravno zato tudi ni hotel dalej mir imeti, kteriga so njegovi predkralji s nevernimi Saraceni, Mauri in drugimi sirovimi ljudstvami pogodili, temuč od leta 1224 se je vsako leto u vojsko zoper take sovražnike Kristusove podal, ter jih vsakokrat premagal, mnoge mesta in dežele, koje so poprej sovražniki španskim kraljem s siloj odvzeli, u svojo oblast nazaj dobil, in poslednič cele kraljestva jim odvzel. Sploh je bil strah nevernikom in varh katoličanov imenovan. Da so mu pa vojske vselej tako srečno iztekle, je pri vojskovanju le na čast božjo, in razširanje prave vere gledal, pa tudi vsakobart Boga ponižno za pomoč prosil, in se k temu cil in koncu Marii priserčno priporočal, ter ni nobene zmage svoji lastni moči, temuč vsegamogočnemu Bogu in priprošnji Device Marie in sv. apostola Jakoba, španskega priporočnika, pripisoval. Preden se je na vojsko podal, alj kaj drugega važnega počel, je vselej poprej dolgo in ponižno molil, se s postom in drugimi spokornimi delami pokoril in s raznim pobožnim opravili se Devici Marii in drugim svetnikom priporočal. U vojski, alj kedar je ktero mesto obsedel, je še več molil, in še bolj ojstro se pokoril. U taborjih žolnirjem navadnih napak nikolj ni pripustil, temuč skerbnih duhovnikov si pridobil, ki so s nauki in opominovanjem žolnirje hudega varovali in h keršanskemu življenju napeljevali. Vedno je tudi podobo Matere božje pri sebi imel, pred katero je vsak dan pokleknil in molil, ker je za Bogom nar veči zavupanje u Devico Mario imel.

Kedar kolj se je kteriga mesta pooblastil, alj ktero zmago dobil, je nar pervo Boga prav serčno zahvalil, potem pa je modro naravnal, kar bi bilo za vterdenje in razširanje prave vere potrebnega. U ta namen je po mnogih mestih in deželah lepe cerkve in samostane pozidal, in s dovolenjem

rimskega papeža razne škofištva vtemeljil, in jih pobožnim škofom izročil, kteri so sv. vero zoper nevernike goreče zagovarjali, in katoličane u nji poterdovali. Nevernikom pooblastenih mest je vkazal kraj zapustiti, ako se u odločenem času k pravi veri spreoberniti niso hoteli, da bi katoličane med seboj ne motili in zapeljevali. Ravno zato tudi krivovercov u svojem kraljestvu ni terpel. Ko je imenitno in veliko mesto Sevilo u svojo oblast dobil, je vkazal krasno podobo Matere božje slovesno po mesti peljati, in jo u naj imenitnej cerkev postaviti, in sam je to slovesno procesio s vsimi svojimi dvornimi služavniki spremil, naj bi cel svet zvedel, da je le na priprošnjo Device Marie mesto premagal. Posebniga spomina vredno in bi rekel čuda polno je, da sv. kralj pri vsih mnogih vojskih, ki so dolgo časa terpele, svojim podložnim nobeniga posebniga alj novega davka naložil ni. On jim je veliko več težo, kar je le mogel, izlajšal, ne pa zvikšal, ker si je mislil, da ga je Bog podložnim u prid in tolažbo, ne pa u težo in stisko dal. Njegovi svetovavci so ga nagovarjali, da naj s dobro vestjo duhovsko in cerkveno blago in premoženje, sreberno in zlato orodje, svetilnike alj podobe za svojo armado oberne, ker se s njoj le za vero vojskuje; kralj jim je pa pomljivi odgovor dal: „Od cerkve in duhovšine ne željim zlata ne srebra, temuč le, da molijo za me. Kar pa moje druge podložne zadene, se bolj bojim nevolje stare babice, kakor celih trum sovražnikov. On, ki me je na kraljev sedež posadil, in kateriga čast samo jišem, je mogočen zadosti, mi vse potrebne pomočke dodeliti.“ In za res mu po božji previdnosti nikolj ni česa mankalo, kar mu je bilo k toljko slovitim vojskam zoper nevernike treba.

Preden je kralju nebes in zemlje dopadlo, sv. Ferdinanda, za božjo čast in razširanje prave vere toljko vnetega kralja, u svoje nebeško kraljestvo vzeti, mu je hudo bolezen poslal, ki mu je bližno smert naznanila. Sv. Ferdinand se tega vstrašil ni, temuč zgrevano se spové, potem pa prav pobožno sv. obhajilo in sv. posledno olje prejme. Ko se sv. rešno Telo k njemu prinese, se še po vsi moči iz postele spravi, na tla poklekne, podobo križanega Jezusa u roke vzame in poljubi, ponižno Zveličarja za odpušanje svojih grehov prosi, in očitno terdi, da drugega ne želji, kakor u sv. katolški veri, za katero se je toljko vojskoval, tudi umreti. Po sv. zakramentih še več časa pomoli; po tem pa ženo in otroke svoje k sebi pokliče, jim še nekaj lepih

naukov da in od njih slovo vzame. Kraljeviču svojemu nasledniku je še posebno priporočal, za sv. vero se potegovati, in svoje podložne varvati in po očetovsko vladati. Posledno uro je s velikim veseljem vidil celo trumo nebeških prebivavcov, ki so njemu na proti šli. Na to svoje oči u nebesa povzdigne rekoč: „Gospod! ti si me kralja postavil, in mi veči čast in moč dodelil, kakor sim je vreden. Za vse prejeto te serčno zahvalim. Vse ti spet nazaj izročim, pred vsim pa ti priporočim svojo dušo.“ Po tem gorečo svečo u roke vzame, se na podobo Jezusovo ozre, in pravi: „Moj Odrešenik in Zveličar Jezus Kristus! Nag sim prišel iz materniga telesa na svet, nag se spet iz sveta u zemljo povernem. Vzemi gor mojo dušo, in po neskončnem zasluženju tvojega britkega terplenja naj jo priti med tvoje izvolene služavnike.“ Na to reče duhovnikom litanije vsih svetnikov moliti in zahvalno pesem peti; med tem pa svojo glavo nagne, oči zatisne, in svojo čednosti polno dušo njemu da, za kateriga čast se je na sveti tako goreče vojskoval. To je bilo leta 1252, 30. dan velikotravna.

Nauk in posnema.

1. Sv. Ferdinand je u vsaki vojski svoje in božje sovražnike premagal, ker je vselej Boga in Devico Mario u pomoč klical, zravno pa tudi sam skerbno opravil, kar je bilo njegovega. Ti, kristian! si pri sv. kerstu k Jezusovemu banderu prisegel, in si vojšak Kristusov postal. Vse svoje žive dni se moraš vojskovati zoper greh in grešno poželjenje, in zoper peklenskega duha, ki je tvoj in božji naj veči sovražnik. Naj hujši boj bo na tvojo zadno uro, ker si sovražnik tvoje duše takrat naj bolj prizadeval bo, te premagati. Ako takrat ti premagaš, te čaka večna krona u nebesih; gorje pa, na vekomaj ti gorje, če boš premagan. Kaj hočeš početi, da boš srečne zmage vesel? Stori raj precej, kar ti je od tvoje strani mogoče storiti, brez vsega odloga. Že zdaj se vadi zoper dušne sovražnike serčno vojskovati. „Vojskuj se kakor zvest vojšak Kristusov,“ te opomina sv. Paul; „vojskuj se dobro, zakaj krone ne bo prejel, ki se ni hrabro vojskoval.“ Ako se zdaj vadiš peklenske sovražnike s serčnoj vojskoj premagovati, si smeš tudi zadne zmage svest biti. Priporočaj se Bogu in Devici Marii pogosto za potrebno pomoč; če je Bog s teboj, vsa peklenska moč zoper tebe nič ne zamore, in nikogar se ti bati ni. „Naj bi cela vojskna truma zoper

me vstala, se vendar moje serce balo ne bo," je rekel kralj David, ker je u božjo pomoč zavupal. Ako si pod brambo Device Marie, vsa moč in serditost tvojih sovražnikov ti kaj ne bo mogla. Maria namreč jih bo odpodila, alj pa ti od Boga moč in gnado izprosila, da jih boš vse serčno premagal. „Ako te ona varuje, ne boš padel, ne boš premagan," uči sv. Bernard.

2. Sv. Ferdinand je bil dober kralj svojim podložnim, vedno je skerbel za njih prid in srečo, in jim željel, težo izlajšati ne pa povikšati. Tudi ti kristian! imaš morde svoje podložne, če ravno kralj nisi; tvoji posli in domači so, ktere ti je Bog sam sporočil. Bodi tudi ti skerben za njih prid, za njih časno in večno srečo; zakaj: „Kdor za svoje, in scer za domače ne skerbi, je vero zatajil, in je huji od neverca," uči sv. Paul. Ne pozabi nikolj, da boš od svojih podložnih enkrat Bogu odgovor dajal; zato jih modro vodi s naukom in svarjenjem pa tudi s lastnim izgledom. Polajšaj jim, kar ti je mogoče težavn njih stan, da ne bodo zoper te nevoljni. „Gospodarji! storite hlapcom kar je pravično in prav, in vedite, da tudi vi imate Gospoda u nebesih," opomina sv. apostol. In Modri uči: „Ne bodi ko lev u svoji hiši, da bi svoje domače okolj metal in svoje podložne zatiral." Daj jim po pravici in brez odloga, kar zaslužijo, in nikar jim njih plačila ne priterguj; zakaj: „Kdor kerv prelije, in kdor najemniku plačila vterga, sta brata," pravi sv. pismo. Če ti je pa Bog veči oblast in več podložnih dal, še veči naj bo za nje tvoja skerb; gospoduj čez nje le u imenu božjem, skerbi jim ohraniti pravo vero, delaj pravico med njimi, in odvračuj krivico vselej od njih. Sv. Duh namreč pravi: „Čez te, kteri podložne imajo, bo naj ojstrejša sodba, ker Bog ne bo na nikogar obraz gledal, tudi se ne nikogar visokosti bal, ker je majhnega in velikega stvaril, in za vse enako skerbi. Alj bolj močne močnejši terplenje čaka."

Molitva.

Bog! ki si serce svojega služavnika sv. kralja Ferdinanda za povikšanje tvoje časti in razširanje prave vere goreče vnel, dodeli tudi nam ognja tvojega sv. Duha, naj po njegovem izgledu za tvojo čast vedno gorimo in po sveti veri zvesto živimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXXI. Dan maja ali velikotravna.

Sveti Kancian in tovarši, mučeniki.

Sv. Kancian je bil u Rimu rojen od imenitnih in silo bogatih starišev, u žlahti cesarju Karinu. Kakor imeniten je

bil po rodu, še bolj častitliv kristian je postal. U mladosti se je sv. katolške vere od sv. Protana učil, in je bil za njo ves vnet. Ni mu bilo za posvetno čast, ne za časne dobrote in veselje; rajši je hotel s preganjanimi kristiani terpeti, kakor u malikovanju veselo živeti. Rimska cesarja Dioklecian in Maksimian sta grozovitno nad kristiani divjala in jih po vsi moči zatirala. Sv. Kancian to viditi je vso svojo bogastvo u pomoč revnih kristianov obernil, veliko sužnih odkupil, in jim po prejetem sv. kerstu prostost dal. Da bi pa tudi po drugih krajih rimskega cesarstva preganjanim in zatiranim kristianom u pomoč prišel, se je s svojim bratom sv. Kanciom, in s sv. Kancianilo in pa s sv. Protam, ki so bili od enake ljubezni do kristianov vneti in terdni, u razne dežele podal, kder je vedel, da se kristianom sila godi. Pridejo tudi u imenitno staro mesto Oglej blizo naših krajev, kder je še hujši preganjanje kristianov bilo, kakor u Rimu. Vse ječe so bile polne vklenjenih služiteljev Jezusovih, ki so vsega hudega konec jemali. Med njimi je sv. mašnik Krizogon zavoljo posebne keršanske modrosti in popolnomasti naj bolj slovel. Njega najti in viditi so vsi goreče želje imeli; gredó ga iskat. Po noči pridejo do ječe, u kateri so kristiani izdihovali po uri, ktera jih bo od sveta ločila in s Jezusom večno sklenila. Ko u ječo stopijo, vprašajo po Krizogonu; pa kristiani jim odgovoré: „Krizogon je že pred šest in tridesetmi dnevi za sv. vero s mečem umorjen bil, in mašnik Coil je njegovo truplo pokopal.“ Hvalili so vso noč Boga, da je svojega prijatela in služavnika tako srečniga storil in mu gnado dodelil, za sv. vero umreti. Zravno je posebno sv. Kancian zaperte kristiane u veri uterdoval, in jih s gorečimi besedami opominal, raji naj hujše terplenje za Jezusa prestati, kakor pa njegovo sv. vero zatajiti.

Ko zutraj iz ječe pridejo, je sv. Kancian očitno Jezusov nauk učil, in se ni bal ne terplenja ne smerti. Veliko nevernikov je prišlo ga poslušat, in Bog je dal, da se jih je dosti spreobernilo, posebno, ker so vidili mnoge čudeže, ki jih je sv. Kancian po božji moči dela!. Veliko gobovih je naglo očistil, obsedenih hudega duha rešil, slepim pogled, in hudo bolanim zdravje čudno dodelil.

Oblastnik Dulci je to kmalo zvedel, in pošle nekaj služavnikov do njih, in jim vkaže, malikom darovati. Sv. Kancian pa, in njegovi tovarši milo k nebesam pogledajo, in jim odgovorijo: „Nikolj ne bomo malikom darovali; zakaj pisano je: vsi maliki nevernikov so vragi, in le on je Gospod, kteri je nebo in zemljo in vse

stvaril. In vsi, ki malike delajo, in ki u nje zaupajo, so jim enaki. Le pojdite od kodar ste prišli, in povejte oblastniku, da raji umerjemo, kakor bi Jezusa zapustili, kterimu od mladih dni služimo.“ Oblastnik se jih sam umoriti ne vupa, ker so bili visokega rodu; za to skoz poslance rimskega cesarja pobara, kaj mu je s temi žlahnimi terdovratnimi kristiani početi? Cesar mu odgovori, naj jih ako malikom darovati nikakor nočejo, ob glavo djati vkaže. Eniga dne gredó sv. tovarši s Kancianom iz mesta k grobu sv. Krizogona molit in se mu priporočat, naj jim od Boga sprosi potrebno moč, bližno terplenje stanovitno prestati. Bilo jim je namreč u prikazni razodeto, da bodo ravno na tistem mestu krono mučenikov dosegli, kder jo je sv. Krizogon prijel. Hitro pošle oblastnik svojega svetvavca Sisinia s služavniki za njimi, jih prijet in umorit. Serčni pričevavci Jezusove vere ravno na grobi sv. Krizogona klečijo in molijo rekoč: „Gospod Jezus Kristus, vsegamogočni Bog! pošli nam svojega angela u pomoč, da bodo vsi malikovavci osramoteni. K tebi kličemo, o Gospod! ohrani nas, da bomo stanovitno pričali u čast tvojega sv. imena, in u poterdenje vsih, kteri u tebe verujejo, da bodo tudi malikovavci prepričani, da si le ti pravi Bog, kterimu tudi angeli služijo.“ Med tem pridejo trinogi, in jim serdito velevajo, malike moliti. Odgovorijo jim: „Tega ne bomo nikolj storili; le pravega Boga bomo vedno molili, kteri je nebo in zemljo in vse, kar je, stvaril.“ Sisina ta odgovor silno razserdi, in serdito trinogam zapové jim glave odsekati. To slišati zaženó veselo hvalo Bogu, in kleče s povzdignenimi rokami molijo: „Gospod Jezus Kristus, ki si rekel, da svoje zveste služavnike tako ljubiš kakor očeta in mater, prosimo te, ki si za časno večno, za menljivo nemenljivo, za pozemeljske dobrote nebeško živlenje obljubil, poglej zdaj u ti uri iz svojih lepih nebes na nas, vzemi naše duše k sebi in pridruži jih svojim izvolenim svetnikom. Ti si pravi edini Bog, tebi bodi čast na vse večne čase!“ In ko „Amen“ pristavijo, se po bratovsko objamejo in poljubijo, eden drugega še k serčnimu poterplenju opominajo, in si veseli glave odsekati dajo. Prejeli so krono večnega živlenja u letu 301. Njih sv. trupla je pobožen mašnik Ceno častito pokopal zraven groba sv. Krizogona zvunej mesta unkraj reke Soče, kder so pozneji cerkev sv. Kancianu u čast pozidali.

Nauk in posnema.

1. Sv. Kancian in njegovi tovarši so svojo bogastvo med vboge razdelili in posebno revnim kristianom pomagali, zato jim je pa tudi Bog gnado serčnosti dodelil, da so srečno smert mučenstva voljno prestali, in večno krono u nebesih prejeli. Kako obilno Bog vsmilenje do vbogih poverne! Bodi vesel, ako vsmilenega serca vbogaime dajaš; za vsak dar, ki ga u dobrem imenu daš, boš od Boga gotovo plačilo prejel. Saj pravi Jezus sam: „Tudi požirk merzle vode u mojem imenu podelen, brez plačila ne bo.“ Tudi s časnimi dobrotami Bog rad poverne, kar se vbogim da. Modri pravi: „Kdor vbogaime daja, ne bo nikolj u silo prišel.“ Tobia je svojega sina zagotovil: „S milošnjo si velik zaklad za dan potrebe naberaš.“ S milošnjo se tako rekoč svojih grehov odkupiš, ker s njo Boga pripravnega storiš, ti po svoji milosti odpustiti. Zato pravi sv. pismo: „Milošna greh zaduši, kakor voda ogenj pogasi;“ in Jezus sam opomina: „Dajte vbogaime od nepotrebnega, in vse vam bo povernjeno.“ Posebno si pa s milošnjo srečno zadno uro in večno plačilo u nebesih pridobivaš. Že pobožen Tobia je svojemu sinu rekel: „Milošna njemu, ki jo skaže, veliko zavupanja u najvišega Boga daja; gotovo, moj sin! milošna ne bo pripustila, da bi tvoja duša u pogublenje prišla.“ In sv. Hieronim uči: „Nisim še vidil vsmileniga človeka, da bi bil nesrečno smert storil.“ Zato tako lepo sv. Janez Krizostom opomina: „Brez priprošnje vbogih ne boš nikakor izveličan. Če bojo oni sodni dan za nas govorili, je naše zveličanje gotovo; ako nas bodo pa tožili, pogublenju nikakor ne odidemo.“

2 Sv. Kancian in njegovi tovarši so kratko pred smertjo še Boga prosili za serčno in voljno poterplenje svojih muk, da bi tako kristiani u veri poterjeni bili, neverniki pa u tem pravega Boga in njegovo sv. vero spoznali. Tudi ti živiš med slabimi kristianami, kterim že morde vera omaguje. Glej, da jim ne boš s pohujšlivimi besedami alj s hudobnim življenjem u padec, temuč poterdi jih s naukom in opominovanjem, posebno pa s kerščanskim svojim izgledom. Še dan današen je dosti nevernikov na svetu; njih spreoberniti in k spoznanju pravega Boga pripeljati naj bo tudi tvoja skerb. Zato moli vsak dan za nje, naj bi jim Bog nebeško luč sv. vere dodelil, in ker se u dalne kraje podati, in jih sam učiti ne moreš, podpiraj u tem po svoji moči pobožne misionarje, ki svoj dom in svoje vse zapustivši u neznane dežele gredó, ter s velikim trudom in smertno nevarnostjo terdim nevercom pravega Boga oznanujejo. Ljubi tudi svojega neverniga, in za to še bolj nesrečniga bližnega, kteri pri luči svete vere vendar svojega cil in konca ne vidi, svojega Boga in njegove svete volje ne spozna, in po krivih potih hodi u svoje

pogublenje. Zdihuj nad grešniki s sv. Terezio, rekoč: „Žalost moje serce topi, če pomislim, koljko se še duš pogubi.“

Molitva.

Dodeli, prosimo, vsegamogočni Bog! da se tvojo ljudstvo k serčni pobožnosti o godovanju sv. mučencov Kanciana in njegovih tovaršev obudi, in s pomočjo njih priporočenja rast srečnega miru božjega prejme. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Živlenje Svetnikov
za vse dni junia ali rožnika.

I. Dan junia ali rožnika.

Sveti Pamfili, mašnik in mučenik.

Sv. Pamfili, u svetosti in nauku čudno imeniten, vsmilen do vbogih in radodarin imenovan, je bil u Feničkem mesti Beriti žlahnih in pobožnih starišev rojen, ki so ga s vso skerbjo izgojili in u katolškej veri dobro podučili. Modri stariši zagledajo zgodaj u mladem Pamfiliu lepe darove duha, zato ga za šole odločijo, ktere je spervič doma, pozneje pa u Aleksandrii na Egiptovskem tako srečno dokončal, da je naj učenejši svoje dobe slovel. Pa ne samo po vednostih, marveč po pravej pobožnosti je nja serce hrepenelo; zato ga je sv. Hieronim visoko hvalil. Po srečno dokončanih šolah pride u Cezareo, kder je zavolj svoje učenosti in pobožnosti visoko čast pa tudi veliko bogastvo dosegel. Kakor hitro pa ničemurnost vsiga tega spozna, večidel svojega pre-

moženja med vboge razdeli, in sklene u duhovni stan stopiti. Cezarejski škof Agapi ga po lepej pripravi mašnika posveti, in od te dobe je Pamfili med mašniki, kar je sonce med zvezdami. Živo prepričan, kako je duhovnemu vednosti svetnikov potreba, da krivo- in praznovere vganjati in zatirati zamore, pa pravo pot božjo učiti, ni bil le sam za se ves skerben in goreč u preberanju sv. pisma in drugih pobožnih bukev, temuč je tudi drugim posebno svojim duhovnim tovaršem enako ljubezen, gorečost in spoštovanje do tih svetih bukev po vsi svoji moči vdihnuti si prizadeval. Zato je u Cezarei lepo bukvarnico naj izverstniših knig vstanovil, duhovne u razlaganju sv. pisma nevtrudno podučeval in jih storil, da so resnico svete katolške vere zoper krivoverce zagovarjati, njih krive nauke opoverati in ovreči zamogli. Vbogim je bil več kakor oče; toljko je skerbel za nje, da ni nobenega brez milega dara pustil.

Med tem je strašno preganjavstvo nad kristiane vstalo. Nobeden ni smel na tergu ali mestnih ulicah kaj kupovati ali prodajati, tudi ne vode zajemati, ako ni malikom, kojih podobe so bile povsod u ti namen razstavlene, kadila popred daroval. Kristiani so se temu malikovavnemu darovanju serčno vstavljali, torej jih je bilo nebrojno število mučenih. Ni ga bilo skoraj dneva, da bi ne bil množice kristianov vidil, naj grozovitnej mučenih. Je bil kdo še tak star ali mlad, še tak visokega ali niskega stana, grozoviti trinog mu ni prizanesel. Kolikor grozovitneje so deželni oblastniki s kristiani ravnali, toliko bolj so se nevernim cesarjem Dioklecianu, Maksimianu in Maksimu nja nasledniku prikupili in priliznuli. Eden tih krutih oblastnikov u Palestini je bil Urban, ki sklene kristiane nevsmileno preganjati in moriti, kteri vere ne zapusté. Pred vsemi drugimi vkaže sv. Pamfilia prijeti, ker je od njega slišal, da je naj imenitneji učenik cezarejskih kristianov. Cesar sam, ki toliko slovečega od njega sliši, ga hoče viditi. Ko mu ga pripeljajo, si paganski cesar močno prizadeva, ga s obljubami in priliznjenimi besedami, pa tudi s groznim žuganjem od sv. vere odvernuti, in ga k malikvavnemu darovanju pripraviti. Ti svet mašnik pa se ne da u svojej stanovitnosti omajati; s keršansko serčnostjo vse še tolike ponudbe in protenja cesarja zaničuje. Cesar se razserdi in ga s železnimi čavli nevsmileno razmesariti vkaže. To zapoved s toliko krutostjo dopolnijo, da samega kervoloka groza sprehaja. Ne more ga dalje gledati; reče ga u smradlivo ječo vreči in po nekterih dneh to muko na njem ponoviti.

Firmilian, ki je za Urbanom deželno oblast prevzel, je bil iz pervega nekoljko boljši od njega; vendar še mora naš svetnik cele dve leti u ječi ostati; samo prijatele objiskovati mu je bilo dovoljeno. Koliko veselje za gorečega služavnika božjega lepo priložnost imeti, pravovernike u sv. veri poterdovati, pa tudi nevernike preobračati; kar je s pobožnimi pogovori in neutrudnim razlaganjem keršanskega nauka dosegel. Tako je že drugo leto nja ječevanje preteklo, kar truma zvestih in serčnih kristianov iz Cilicie u Cezareo pride. Vsi brez straha Jezusovo vero spoznajo. Pri mestnih vratih prašani: Kdo da so, od kod pridejo in kam grejo? vsi iz enih ust nevstrašeno odgovorijo: „Kristiani smo in gremo iz ljubezni do Kristusa Jezusa terpet in umret.“ To povest hitro doneso Firmilianu, ki jih vjeti in zapreti vkaže. K svojej sreči pa so bili u ječo sv. Pamfilia verženi, in spet novo veselje bilo je za sv. mašnika, jim serčnost dájati in jih še k večemu terplenju, ki jih čaka, pripravljati. Drugo jutro vse pred Firmiliana peljajo. Sodnik naj imenitnejega izmed njih za ime pobara. Sv. Pamfili mu to pove, ali sodnik hoče tudi kraj in mesto njih domovine zvedeti. Sv. Pamfili mu reče: „Lepo mesto Jeruzalem je naša domovina, u kojo jaz in moji tovarši po tvojih mukah priti željimo.“ Sodnik tega resničnega odgovora ne razumi, in ker to laž misli, se razjezi in jih nevsmileno mučiti vkaže. Bil je med temi serčnimi mučeniki tudi Pamfiliov diakon, svet Valenz, ki je sv. pismo clo iz glave znal. Firmilian ju nadalej bara, ali svoje terdovratne misli premenita, ali ne? Sv. Pamfili njemu kakor popred ves serčen odgovorí: „Pripravlen sim raji tavžentkrat umreti, kakor svojemu Gospodu Jezusu Kristusu nezvest biti.“ Na ti serčen odgovor se Firmilian vnovič razserdi, ga noče višej poslušati in naravnost vkaže njega, nja diakona in tovarše ob glavo djati. Sv. Pamfili je bil tega neizrečeno vesel, sveto keršansko vero, za kojo se je dosihmal le s ustmi in s peresom poganjal, tudi s svojoj kervjoj poterditi. Že stoji rabelj s mečem u roki, pripravlen sodnika kruto povelje izpolniti, ko neki mladeneč, Porfiri s imenom — bil je žlahnik sv. Pamfilia — gosto nagermadeno ljudstvo predere, in pred kervolačnega Firmiliana stopi rekoč: „Prosim te za telesa Svetnikov; daj mi jih, to tirjam od tebe, da jih spodobno pokopljem.“ Nad mladenčevo prošnjo ves zavzet ga Firmilian praša, zakaj to želji, ali je morde tudi kristian? „Da, sim kristian, mu poterdi, in ravno zato tudi umreti pripravljen.“ Kako

zlo je bil Firmilian nad tem razkačen, kažejo muke, h kojim je bil obsojen. S jermeni ga k drevesu privežejo, s šibami in palicami ga tepejo, s železnimi grebeni ga do belih kosti razmesarijo. U teh strašnih mukah pa ti sv. mladeneč toliko serčnost ohrani, da se nespametnemu trinogu še posmehuje, ki ga je zdaj h grozni smerti ognja obsodil. Pri počasnem ognju so bili udje nja svetiga telesa sožgani; nja duša pa je šla na svoj dom, očistena ko zlato, u nebeški Jeruzalem. — Sv. Pamfilia so med tem u ječo peljali, da bi kristianom serčnosti ne dajal; ali kar svetnik s besedo ne premore, stori s molitvijo. Neprenehoma u temni ječi moli, da bi Bog serčnost mučenikov podpiral, vse zavolj Kristusa stanovito prestati. Molitva pravičnega oblake predere, in tudi njegova molitva zastonj ni bila. Bog je mučenike serčne storil, pa tudi njemu obilno tolažbe pošiljal. Pobožen in svet mož, Seleuci mu pride vse povedat, kaj in kako se je s Porfirjem godilo, kako stanovitno je naj grozniši muke prestal. To je bilo sv. Pamfiliu hladilo, ki mu je težke verige lehke, — smradlivo ječo prijetno prebivavnico storilo.

Sedaj tudi Seleucia zgrabijo in ga pred Firmiliana postavijo, ki ga strašno pretepsti velí, potem pa ob glavo djati. Seleuci je bil imeniten rimski vojšak, ki je edino svojemu križanemu Jezusu služil, in tudi tam u večnosti krono mučenikov zadobil. Viditi Seleucia, kako hitro je čast mučenikov dosegel, tudi nja prijatlu, Teodulu, zvestem služavniku božjem, to sveto željo obudi. Kar je Seleuci storil, tudi on sklene. K sv. Pamfiliu se u ječo poda, mu slavno smert svojega prijatla oznanit. Kar serčno želji, hitro doseže. Zgrabijo ga, ko ravno telesa marternikov s serčnim pomilovanjem objema. Ženejo ga pred trinoga. Firmilian Teodula, svojega hišnika, kojega je za del nja zvestobe veliko cenil, pred seboj zagledati, se nad njim toliko huje razserdí, ko sliši, da so ga u objemavanju mučenikov dobili, in ga vkaže še tisti dan na križ nabiti in umoriti. Tako sv. Teodul čast doseže u svojej smerti križanemu Zveličarju podoben biti. Trinog se zdaj tudi vječenega Pamfilia in nja tovaršev, kar jih je še bilo, spomni in vkaže jih brez odloga ob glavo djati; kar se je tudi u letu 309 po Jezusovem rojstvu zgodilo. Trupla tih sv. mučenikov je trinog zapovedal divjim zverim u jed pometati; pa tri dni in noči se jih nobena zver ne dotakne. Serčni kristiani so jih s vso spodobno častjo pokopali. —

Med smertjo sv. Pamfilia pride iz Kapadocie neki mladenč u Cezareo po imenu Julian, ki je zavolj svoje gorečosti u pravej veri veliko slovel. Ko pri mestnih vratih zvé,

da bo ravno nekaj kristianov za prave vere del pomorjenih, hiti kolikor more do moriša vidit slaven boj svetih mučenikov, pa pride prepozno; mučenikov sveta trupla so že mertve po tleh ležale. Julian se do njih pripogiblje, eno za drugem celuje in objema s velikim veseljem in spoštovanjem u pričo veliko nevernikov, ki ga primejo in pred Firmiliana postavijo, ki se zdaj u premisliku, da s naj strašnejimi mukami pri kristianih nič druzega ne opravi, kakor da njih željo za Kristusa terpeti in umreti še le bolj užge, se jeze in togote skoraj več ne zavé. Vkaže Juliana, kakor sv. Porfirja pri počasnem ognju živega sožgati. To povelje je bilo u posebno veselje sv. Juliana, ki je tudi vsredi plamna do zadnega zdihleja Boga hvalil, še tisti dan nad njim izpolnjeno.

Nauk in posnema.

1. Sv. Pamfili si je s pobožnimi pogovori prizadeval pravovernike u veri poterditi, in nevernike spreoberniti. Tako je svoj jezik hvalevredno u prid bližnega rabil, kakor tudi u hvalo in čast božjo. Kako pa kaj ti svoj jezik obračaš? Včasih k molitvi, k pobožnim pogovorom, in tedaj k časti božjej; kolikokrat pa tudi k razžalenju božjemu. Kako krivično in hudobno je, da ravno tisti jezik, s kojim danes u gorečej molitvi ali u pobožnem petju in pogovoru Boga častiš, jutre u laž, kletvo, opravljanje in u druge takšine jezikove hudobije obračaš, s kojimi se Bog toliko žali. „Naj veča krivica je," sv. Hieronim piše, „ove ustnice in jezik, s kojim Gospod Boga prosiš in hvališ, s blatom pregrehe spet onesnažiti. Nevém, kako človek tako prederzen biti zamore, da s ravno tistim jezikom, s kojim Boga hvali, drugobart preklinja in čast bližnega oškodva? Sv. Krizostom pravi: „Kako vendar odpušanje pri Bogu zadobiti hočemo, če tisti jezik, s kojim presv. zakrament prejmemo, u službo hudega duha obernemo?" Dobro si to zapomni, ljubi kristian! in uči se iz tega, kako imaš svoj jezik obračati. „Našim ustam, našemu jeziku ni kaka mala čast, ker telo Gospodovo prejmeta. To naj bi vsi slišali in si zapomnili, ki gerde pogovore imajo. Vstrašili naj bi se, kedar premislijo, ktere usta, ali koji jezik oskrunijo;" tak sv. Krizostom govori. Slušaj svarjenje sv. Auguština, ki pravi: „Bodite že kder radi ali doma ali na potu, pri jedi ali u družbi, varujte se, da gerdih in nečistih besed ne govorite, velikoveč svojemu bližnemu prigovarjajte, da bode skerbel vsikdar dobre, poštene in pripušene pogovore imeti; da si u opravljanju, nečistem govorjenju in petju, ali u drugih grešnih marnih s lastnim jezikom, s kterim bi imel Boga hvaliti, smertnih ran delal ne bode."

2. Sv. Pamfiliu ni bilo zadosti pravo vero le s ustmi in peresom braniti; poterdil jo je tudi s svojo kervjo. Ti scer priložnosti nimaš pravo vero s svojoj kervjoj poterditi, vendar pa si dolžen njo s besedoj in djanjem spoznati. Tvoje besede in djanja morajo takšne biti, da se bo iz njih vidilo, da si katoličan. So bile tudi do zdaj takšine? Ali nisi učasi od vernih resnic, od zapoved in obredov katolške cerkve, ali od njenih duhovnih predstojnikov nesramno in zaničlivo govoril, kakor krivoverc? Nisi njenih zapoved prostovoljno prelomljal, kakor krivoverc? Oh! to se ne pravi sveto katolško vero spoznati. Ti imaš vse, kar sveta katolška cerkva uči, ne le u sercu verovati, temuč tudi po katolško govoriti in živeti. Samo znotrajna vera ti k zveličanju ni zadosti. „Kaj bo pomagalo, moji bratji,“ piše sv. apostol Jakob, „če kdo pravi, da vero ima, del pak nima? Ga bode vera zveličati zamogla? ... Védite, da bo človek iz del opravičen in ne iz vere samo.“

Molitva.

O Bog! ki si svojemu služavniku sv. Pamfiliu dar žive vere in stanovite gorečosti u tvojej službi dodelil; daj tudi nam, te prosimo, sveto vero po njegovem izgledu s besedoj in djanjem zvesto spoznavati in tako enkrat u nja družbo priti. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

II. Dan junia ali rožnika.

Sveti Erazem in tovarši, mučeniki.

Sv. Erazem, kojega spomin sveta mati katolška cerkva danes obhaja, je bil u koncu tretjega stoletja škof u Antiohenskem patriarhatu. Cesar Dioklecian, kristianov silni preganjavec, ga je zapovedal vjeti. Ker je nevstrašlivo Jezusa spoznal in stanovit u svetej veri bil, so ga narpred s svinčastimi jermeni pretepli, potem s razpušenoj smoloj, s žveplom, vojskom in vrelim oljem polili. Ali Bog, ki na pravične, kteri se za nja in njegovo čast vojskujejo, dopadlivo gleda, u tih groznih mukah svojega serčnega spoznovavca vsega zdravega ohrani. To čudno ohranenje veliko nevernim gledavcom k spoznanju pravega Boga pomaga. To Dioklecianu silno merzi; reče torej Erazma nazaj u ječo peljati, da bi ga drugi dan na novo in toliko ojstreje mučili; Bog pa, ki hudobne človeške naklepe zasmehuje in po svojej dopadlivosti podira, pošlje sv. Erazmu angela u ječo, ga kakor nekdaj Petra iz silnih rok nevernikov otet. Ječe rešen in u Apulsko mesto Lukrino pripeljan, je po velikih čudih, ki jih je Bog po njem k poterdenju prave vere tukaj delal, kratkoma daleč raz-

slovel. Maksimian, u prognanstvu kristianov grozovitnemu Dioklecianu ves podoben, ga vkaže pred se pripeljati in zavolj nepremaklivosti u keršanskej veri grozno terpinčiti. Med drugmi mukami ga u razbelen s vrelim oljem in smolo napolnjen kotel veržejo; pa ni bil poškodvan. Nato ga u razbelen železen oklep (železno obleko) denejo, pa tudi to ga trohice ne poškodje. Denejo ga u ječo, iz koje ga pa angel Gospodov prihodno noč sopet reši in po barki u mesto Formio na Kampansko u Italio prepelja. Ondi je svet škof še nekoliko časa sv. evangelj oznanoval, in zadnič, ko je Gospodu dopadlo, je bil na večno plačilo zaklican. Nekteri od nja smerti pišejo, da mu je nevsmilen trinog črevje iz telesa izmotati vkazal, pri kterej nečloveškej muki je sv. Erazem svoje sveto živlenje sklenul. Na Kampanskem torej, kder je ali silne ali naturne smerti umerl, se nja poseben spomin obhaja.

Danes se tudi spomin sv. Marcelina, pobožnega mašnika u Rimu, in sv. Petra, ki je pa še na nižej stopnji cerkvene službe bil, obhaja. Imel je sv. Peter izmed sedem blagoslovov, koji se u katolški cerkvi duhovnim delé, tretjega malih; bil je eksorcista ali izganjavec, in imel od Jezusa cerkvi podeleno oblast hudiče izganjati. Obedva sta bila zavolj svoje pobožnosti in gorečosti u službi božjej dobro znana, ko za cesarja Diokleciana kristiane grozovito preganjati jamejo; za to tudi ta dva svetnika Marcelina in Petra smertna sodba doleti u leti 304. Zavolj veliko čudov, ki jih je sv. Peter u izganjanju hudih duhov s perstom božjim delal, ga neverniki Serenu, deželnimu oblastniku tožijo, ki ga tako grozovito pretepati vkaže, da je nja truplo le u edni rani viditi bilo. Nato ga veržejo u temno ječo in ga s velikim težkim železjem obložijo, da bi u počasnih mukah izkopernil. Jetničar, Artemi pa je imel edino hčerko, Paulino, ki je od hudiča obsedena veliko terpela; kar je očetovo serce močno bolelo. Peter vidi otožnega očeta in ga po uzroku žalosti bara. Artemi mu vse na tanko dopové, kako se njegovi hčeri godi. „Če te druzega kaj ne žali, se ti lehko pomaga?“ — „Kako?“ ga Artemi vpraša, „kde je človek, da bi mojej hčeri pomagati vedil?“ „Jaz,“ reče Peter, „jaz to zamorem po vsemogočnosti pravega Boga, kojega molim.“ Petra zasmehovaje reče Artemi: „Je temu tako, si pač prav bedak, da se po vsemogočnosti božjej verig in ječe ne rešiš.“ „Verige in ječe,“ mu odgovori Peter, „preveč ljubim, kakor da bi svojega Boga za kaj takšnega prosil. Mi obljubiš u Kristusa Jezusa, Sina živega Boga verovati, te zagotovim, da me bo skorej mojih

verig in moje ječe rešil.“ — „Dobro,“ reče Artemi bolj s smehom ko s resnoboj, „ako se to noč še oprostiš in me objišeš, bom véroval.“ S tem je odišel; Petra pa je toliko terdneje vkleniti dal in čuvajev še enkrat toliko k ječi postavil. Peter pa vendar le pri obljubi ga obiskati ostane, kojo še tisto noč dopolni.

Domu pridši pripoveduje Artemi svojej ženi Kandidi vse po versti, kar se je s vječenim Petrom pogovarjal, in zasmehuje obljubo, misleč, da se Peter s njoj le baha; kar svet spoznovavec Kristusov u stanico stopi belo oblečen, s križem u roki. Nad tem očitnim čudom se Artemi in Kandida toliko zavzameta, da od strahu kaj govoriti ne vesta. Ko se nekoliko zavesta, svetniku k nogam padeta in na glas jokaje zakličeta: „Resnično ni ga pravega Boga zunaj Boga kristianov!“ Na to vpitje pride tudi Paulina, nju hčera, u sobo, pred svetnika poklekne, in glej novo čudo! hudi duh, od kojega je obsedena bila, ne more pričejočosti sv. Petra terpeti, jo hipoma zapustivši vpijoč: „Moč Kristusova, ki u tebi prebiva, me sili moje stanovališe popustiti.“

Vsa hišna družina, sosedje in žlahta se sberajo, in zaslišati vse, kar se je bilo zgodilo, s ednim glasom svet kerst poželijo. Sv. Peter spreobernenja toliko duš vesel, pokliče svetega mašnika Marcelina, da bi novospreobernence poducil in kerstil. Artemi pa gre u ječo, spusti vse vjete kristiane in tudi onim jetnikom prostost ponuja, ki bi se pokristianiti dali. Sv. Marcelin in sv. Peter zdaj nevernike, kojim je milost božja serce odperla, potrebnih keršanskih resnic učita, in jih za svet kerst, pa tudi za serčno in stanovito vojskovanje, kojimu odšli ne bodo, skerbno pripravljata. K temu imenitemu, zveličavnemu delu jima smertna bolezen deželnega oblastnika Serena dosti časa in lepo priliko da.

Serenu se je izboljšalo, in ko spet ozdravi, pošlje do jetničarja Artemia povelje, vse jetnike pred nja pripeljati. Artemi pride, dopové vse odkritoserčno, kar se je bilo zgodilo; pové, da je sam s celo svojo hišo Kristusovo véro in svet kerst prejel, zadel velikih čudov, kojih se je s lastnimi očmi prepričal. Seren od jeze ves goreč, zapové Artemia tako nevsmileno tepsti, da bi bil gotovo od tega umerl, ako bi ga Bog ne bil ohranil. Tudi sv. Marcelina in Petra pred se pokliče, ter jima s naj strašnejimi mukami žuga, če bogovom kadila ne darujeta. Ko pa nju stanovitost vidi, vkaže sv. Petra na tezavnico djati in razpetega pustiti, Marcelina pa hudo pretepsti in potem nagega na ojstro steklovino (glaževno) u ječo vreči in s verigami tako pripeti, da se kar gibati ne

bode mógel. Po noči pa pride angel Gospodov, ki Marcelina verig reši, mu rane zaceli in ga k sv. Petru u ječo pelja. Tudi tega je iz tezavnice otel in s Marcelinom vred u hišo peljal, kder so bili novokeršeni kristiani u molitvi sbrani. Drugi dan, ko Serenu vse, kar se je ponoči zgodilo, povejo, se nezmerno razserdi, in Artemia in nja ženo živa pokopati vkaže. Med tem, da nju na moriše peljajo, sv. Marcelin in sv. Peter skoz verste gledavcov in vojšakov k njima hitita nju k stanovitemu preterplenju muk oserčit, kar sta Artemi in nja žena tudi s velikim veseljem storila. Sv. Marcelina in Petra pa zdaj spet primejo, in oblastnik ju vkaže u kakej goši skrivoma umoriti, da bi nju smert in pokopališe kristianom prikrita ostala.

To oblastnikovo povelje dopolnit pelja rabelj ta dva svetnika na tihem iz Rima, tri mile daleč od mesta u nek pust in le s ternjem in germovjem prerašen kraj. Ko ta sveta mučenika vidita, kako jima je pripravlena krona, se močno razveselita, k zadnemu bojevanju skerbno pripravita, moriše s lastnimi rokami ternja in germovja očedita, in grobe sama sebi izkopljeta, u ktera sta bila po hitrem obglavljenju veržena in zakopana u letu 304 po Kristusovem rojstvu.

Ali nju sveta trupla nista dolgo skrita ostala. Pobožna rimska gospa je po nebeškem razodenju spoznala, kaj se je zgodilo. Šla je s Firminoj, svojoj prijatlicoj na zaznamvan kraj, najšla mučenikov sveta telesa in ju je pri ostankih sv. Tiburcia u rimskih podzemljinah, kamur so se kristiani, službo božjo opravljat, pred preganjavci skrivali, pokopala. Potem je cesar Konštantin tema svetnikoma u čast u Rimu lepo cerkvo postavil.

Poleg imenovanih mučenikov se danes, tudi spomin osem in štirdeset mučenikov obhaja, ki so na Francoskem u mestu Lionu leta 177 mučeni bili; pa le nekterih, kojih serčna stanovitost je posebno znana, kakor Sankta, Matura, Atala, Blandine in Pontika posebno opomnemo.

Sankt, diakon u Lionu, kojega je nevern oblastnik po imenu in stanu vprašal, mu druzega ne odgovori, kakor to: „Kristian sim.“ To nevernike razserdi; tepejo ga in s razbelenim železom žgejo tako, da je po vsem životu poln ran in zateklin. Ko pri vsem tem stanovit ostane, ga u ječo veržejo, da bi ga po nekterih dneh, ako Kristusa ne zataji, še huje mučili; alj Bog mu svojo moč u ječi čudno pokaže, in vse bolečine odvzeme, da ni viditi več rane na njem. Neverniki pa le terdovratni ostanejo, in ga s Maturom in Atalom na novo terpinčiti začnejo, divjim zverim pomečejo, ki

so scer gerdo s njimi delale, jih pa vendar pri življenju pustile. Še nekoliko žive na žélezen stol posadijo, pod njim zakurijo, da se tako pečejo in strašne bolečine terpijo. Zadnič jim glave odsekajo. Vse te bolečine je morala Blandina, 18 let stara deklica, gledati. Vsi, posebno njena gospodinja, so se bali, da bi stanovitosti ne zgubila, ker je slabega in bolehnega života bila. Alj Bog je tej keršanskej deklici u nar strašnejih mukah tak serčno stanovitost podelil, da so tudi neverniki nad njoj stermeli. Od jutra do večera so jo hudo terpinčili; pa nevsmilenci so se prej terpinčenja naveličali, kot ona terpeti. Do smerti je Kristusa stanovito pričala, nja svetega imena vesela; zato je med mukami samo to klicala: „Kristiana sim; med nami se nič hudega ne počenja.“ To je njene slabe ude s viši pomočjo napolnilo. Na križ jo razpnejo, in po tem divjim zverim veržejo; ali nobena njej kaj žalega ne stori. Sopet jo odvežejo in u ječo zaprejo. Drugi dan jo s Pontikom, 15 letnim mladenčem na moriše peljajo. Hude muke so ju ondi čakale; alj sv. Blandina je svojemu mlademu sotovaršu neprestano serčnost dajala, tak dolgo, da je veselo skončal. Zdaj se vsa divjost nevernikov nad Blandino oberne, kojo grozno tepejo, in na razbelen žélezen stol posadijo; pa u vsih tih mukah jo je Bog pri življenju ohranil. Zadnič tudi jo ob glavo denejo. Tako je ta mučenica Blandina, mlada keršanska dekla, s sv. Pontikom svoje življenje sklenila.

Tudi Lionski škof sv. Potin, akoravno že črez 90 let star, je bil popaden in pred sodnika peljan. Starost in bolehnost ste tega sereca toliko oslabile, da komaj diha; ali goreča želja za Jezusa terpeti in umreti, mu novo moč in serčnost daja, akoravno gerdo in nevsmileno s njim ravnajo. Sodnik ga vpričo neverne derhali vpraša: „Kdo je Bog kristianov?“ in ko mu sv. škof nevtrašen odgovori: „Zvedil boš, kedar boš tega vreden,“ ga zgrabijo, suvajo, tepejo, kamenvajo, potem pa u ječo veržejo, kder je črez dva dni u Gospodu umerl.

Nauk in posnema.

1. Sv. mučeniki so tolike in tako strašne muke terpeli, da bi človeku ne bile prestati, ako bi ga čudna božja moč ne podpirala. Čudopoln je Bog u svojih svetnikih, ki svojim zveztim spoznovavcom grozovitne bolečine polajša in še toliko terplenje poslajša, ako iz prave ljubezni do njega terpijo. Kar je Bog u starem zakonu svojim služavnikom storil, to je ravno tako čud-

no u novem zavetu ponovil, in vsak pričevavec Kristusov lehko s sv. Paulom reče: „Vse premorem u njem, ki me močnega stori.“ Bog je takšne čuda po svetih mučenikih delal, da bi neverniki resnico keršanske vére spoznali, pravoverniki pa u njenem spoznanju poterdjeni bili. Ti pa se iz tega uči, koliko tudi ti, dasiravno slab človek, s božjo pomočjo premoreš. Zaupaj terdno u milost božjo zavolj ljubega Jezusa, ki ti je vse gnade pri Bogu zaslužil. Prosi pa tudi goreče Boga, naj ti milost da, pa tudi, skerbno jo ohrani, pridno delaj s njoj, in vidil boš, da „vse u njem premoreš, ki tudi tebe močnega stori.“

2. Bog je svetim mučenikom včasi angele poslal, ki so jih tažili, oveseljevali, ali jih clo iz silnih rok trinogov rešili. Pa Bog tega ni vselej storil, jim je včasih tudi tolažbe odzel in jih u terplenju umreti nal. Tak še zdaj nektere svojih služavnikov vsega preganjanja in vsih britkost reši, kakor Daniela in nja tri tovarše; druge pa u vboštvu in bolezni umreti, ali nedolžno terpeti in umreti pusti. Vbogi Lacar ti pervo priča, sv. Joanez Krizostom, ss. preroki in apostoli poterdijo drugo. Dandenašni Bog ravno tako ravna. U časi nam kak križ odzeme, če ga prosimo, včasi pa ne. Ednemu svojo vsemogočnost pokaže in ga reši, drugega pusti umreti. Vse to pa k našemu zveličanju dela. Ako taj u molitvi k Bogu kličeš, ga za kaj prosiš in si vslišan, zahvali ga; te pa ne vsliši in ti tvojega križa ne odvzeme, te u vboštvu, bolezni ali preganjanju pusti podverzi se nja presveti volji. Ne zabi, da je tudi s svetci tako ravnal, in te skoz to izveličati iše: „Če milost najdem u Gospodovih očeh, me bo spet nazaj pripeljal. Mi bo pa rekel; nimam dopadenja nad tebo, sim pripravlen; naj stori, kar njemu dopade:“ tako je nekdaj David govoril, ko je pred svojim sinom Absolonam iz Jeruzalema bežal. U vsem se je božjej volji podvergel, in je bil k vsemu temu pripravljen, kar bode Bog črez njega poslal, ali pripustil, da ga zadene. Ravno tako tudi ti stori.

Molitva.

Dodeli nam, o Bog, te prosimo, da bomo po izgledih svetih mučenikov Erazma in nja tovaršev okrepčani in oživleni, tukaj u solzah sjali, tamkaj pa u veselju želi; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

III. Dan junia ali rožnika.

Sveta Klotilda, kraljica.

Sv. Klotilda, francoska kraljica, je bila hčér Kilperika, Burgundskega kralja. Po njenej neutrudlivi gorečnosti je sveta keršanska véra na Francosko prisvetila. Njeni oče Kilperik je bil od svojega brata Gondebalda u vojski premagan in ob-

glavlen, in, da bi hudoben Gondebald toliko laglej u mirno posestvo Burgundskega kraljestva prišel, je dal tudi Klodildno mater vtopiti; samo njej, njenej sestri in njenimu bratu je zavolj njih nježne mladosti prizanesil, ker je vedel, da mu oni vladarstva vzeti ne morejo. Tako je mala Klotilda u kraljevem dvoru Gondebalda, vbijavca svojih starišev sred arianskih krivovercov ostala; alj Bog jo je u toliki nevarnosti s svojo gnado vsih krivoverskih zmot in zapelivost obvaroval, ker je tako vravnal, da je vso pobožno gospo za izgojitelco (rednico) dobila, od ktire je u vsih lepih keršanskih čednostih in u pravej véri dobro podučena in izrejena bila. Pridnost in radost pri učenju keršanskih resnic, kojeh ni samo spominu vtisnula, marveč jih globoko u serce zasadila, so storile, da je u skerbi svoje pobožne izgojiteljce toliko dober in žlahten sad lepih dušnih lastnost, in keršanskih čednost obrodila, ktere je zgodaj u vsem djanju in nehanju kazati jela. Pri svoji posebni telesni lepoti je bila modra, bogaboječa, ponižna, dobrotliva, prijazna, in kdorkolj jo je poznal, jo je moral ljubiti in spoštovati. Gondebald sam ji spoštovanja odreči ne more; oskerbnico celega svojega dvora jo postavi, in kedar u opravkih od doma gre, ji vlado celiga kraljestva izroči. Pri tako imenitih poslih, u tolikej raztrešenosti, pozemeljskoj blišavi in posvetnem šumu, kakor je po kraljevih dvorih že sploh navada, je Klotilda vendar le tako pobožna ostala, da je več nagnjenja do čednosti in molitve imela, kakor pa do ničemurne časti, minjočega blaga in posvetniga razveseljevanja, kajti se je hitro posvetne ničemurnosti zanič-

vati učila. Nedolžnost in čistost je u vsih nevarnih okolinah skerbno ohraniti vedla; bogaboječost in molitva ste ji varhnje in družice na bogoslužnem potu bile. Ni dan pretekel, da bi s največim spoštovanjem pri svetej maši ne bila. Do vbogih vsmilena jim je s lastno roko milošno delila in serce k poterpežlivosti budila.

Bila je Klotilda kakor lepo razcvetena, žlahno dišeča cvetlica, ki s svojoj lepotoj in žlahnim duhom mnogega privabi in oveselji, ne samo u svojej okolici, nego tudi u sosednih kraljestvih.

Klodvik alj Klodovej I. veliki s priimkom, Frankovski kralj, sklene Klotildo u zakon vzeti. K temu koncu pošlje ednega svojih najimenitnejih in najrazumnijih dvornikov, Aureliana po imeni u Burgund svojo Klotildi željo oznanit. Ko Aurelian u tej reči sam s njo govoriti želji, pa zvé, da nobeden možki u njeno izbo ne smé, se koti vbožec preobleče in stopi med vboge, ki so pred kapelico, kder je Klotilda pri sveti maši bila, milošne pričakovali. Pobožna Klotilda iz kapelice pridši daruje, kakor je navado imela, vbožčike; zadnič pa tudi poslanec Frankovskega kralja pristopi, ji odkrivši, kdo je, in pokaj je prišel. Klotilda se iz pervega nad to ponudbo zavzame, ker je Klodvik tačas še nevernik bil; vendar ko nekoliko pomisli, reče: „Kraljeva volja je scer prav velika čast za me; ker je pa kralj nevernik in jaz kristiana, privoliti ne morem. Hoče pa kralj kristian postati, potem se ne vstavljam.“ Poslanec odgovori: „Klodvik, moj kralj se u tej reči ne bo pomišljeval.“ Nato se poslovi in domu poverne; Klotilda pa se u gorečej molitvi k Bogu oberne, da bi u tej tak važnej reči voljo božjo spoznala in od zgoraj potrebno pomoč izprosila. Ko Aurelian Klotildni odgovor svojemu kralju izroči, ga ves oveseljen k drugemu u Burgund, tode zdaj k samemu kralju pošlje, ga privolenja prosit. Boječ pa, Klotilda, mogočna kraljica postavši, bi znala smert svojih starišev nad njim mašević, se Gondebald močno vstavlja; zadnič pa vendar le mora privoliti. Ko potem takem Klotildo na Frankovsko peljajo, ji Klodvik sam od mogočnih pervakov častito spremljen naproti pride, jo s velikim veseljem sprejme in obljubi kristiansko véro sprejeti. U leti 493 sta bila s veliko svečanostjo poročena.

Klotilda je tudi kakor kraljica vse dolžnosti svete vére na tanko spolnovala. Skerb za nebesa ji je naj perva, naj poglavitneja bila, po besedah Jezusovih: „Jišite najpopred božje kraljestvo in nja pravico, vse drugo vam bo priverženo.“ Da si u kraljevem poslopji kapelico po-

staviti, da bi svoje bogočastne, pobožne vadbe, kar je njeno ljubezni božje goreče serce močno željelo, toliko laglej in priložniše opravljati zamogla. Tudi ojstro spokorne dela je dopernašala, pa tako, da so ljudem večidel skrite ostale. Pri vsih tih pobožnih vadbah pa naj manjše dolžnosti svojega stana ne zanemari. Klodvik, njeni mož je bil naglojezave natore, vendar ga je Klotilda s pohlevnostjo, modro prizaneslivostjo in podložnostjo tako voditi vedla, da ji je s popolnoma ljubeznijo vdan bil; alj kristian postati, še zmirom odlaga. Vendar nja ljubezen in vdanost ste u svetej Klotildi veliko upanje obudile, da ga bo tudi še svetej keršanskej véri pridobila. Vsako priliko, ki se ji pokaže, skerbno u ti namen obrača; vse si prizadeva nja sercu pravo spoštovanje do sv. keršanske vére vtisnuti. Dostikrat mu s največim spoštovanjem od svetosti katolške vére pripoveduje; dostikrat se od ničemurnosti malikov in od mogočnosti pravega Boga s njim pogovarja. „O kralj! kakšno upanje zamoreš u malike imeti, ki so le delo človekovih rok?“ mu večkrat prijazno reče, „En sam je pravi Bog, stvarnik nebes in zemlje; le njemu gre vsa hvala.“ Kralj jo scer rad posluša, alj spreoberniti se, ga težko stane. Skerbna Klotilda s vsim svojim prizadevanjem nič drujiga ne pridobi, kakor pripušenje, pervorojeno dete katolško kerstiti. Kmalo po kersti jima dete umerje, in kralj Klotildi očita: „Moj sin je samo zato umerl, ko je bil u imenu tvojega Boga keršen; bi bil pa mojim bogovam darovan, bi še zdaj živel.“ To očitanje sv. Klotilda poterplivo prenese u terdnem zaupanju, Bog bo to poskušnjo že k boljšemu obernul, in prijazno kralju reče: „Ne bodi nja smerti žalosten; šel je u nebesa.“ Pobožna kraljica preprosi kralja, da tudi drugega sina kerstiti da; pa tudi ta hitro po prijetem sv. kerstu smertno zboli. Kralj, ki zdaj svoje nevolje ne more več zderžati, ji pravi: „Tudi ta bo umerl, ker je keršen u imenu tvojega Kristusa.“ Klotilda torej vse svoje pribežališe k Bogu vzeme, ga za ozdravo svojega deteta priserčno prosi, da bi kje nja smert kralja od sv. vére zavsim ne odvernula. Dete že tako oslabi, da umirati jame; alj Bog se na zauplivo molbo sv. Klotilde ogleda, jima déte čudno ozdravi in kralju nagnjenje in spoštovanje do sv. katolške vére vlije. Ves potolažen in oveseljen ji zdaj vnovič obljubi, kristian postati. — Alj dolgo še Klotilda ne vidi svoje goreče želje izpolnjene. Vedno ga med tem u molitvah Bogu priporoča, ker je dobro vedila, da Bog je, ki serca kraljev in oblastnikov kakor vodo rek in potokov vodi, kamur hoče; za-

to u ojstrih postih gorečih prošnjah in zdihljejih ne prijenja klicati božjega vsmilenja, ki ga je tudi o pravem času zadobila.

Bil je tičas u vojsko s Alemani, nekdajnimi Nemci, zapleten. Serčen se u boj odpravlja, ker se na svojo in svojih vojnikov moč zanaša. Kraljica ga prosi in opominja, ne na človečko moč zanašati se, ampak svoje zaupanje staviti na edinega Boga, kojega kristiani molijo. „O kralj," mu pravi, „če hočeš svoje sovražnike premagati, kliči sterdno véro mojiga vsemogočega Boga na pomoč; če me vbogaš, boš premagal, ko bi sovražniki tud veliko močneji od tebe bili. Prosim te, nikar ne zabi tega." S močno vojsko se Klodvik Alemanom bliža; pri Cilbaku se kervavo sbijejo; vojskina sreča ga zapušati jame, vojniki mu omagujejo, sovražnik pa silnej in silnej prihaja; že se njegovi u beg podajajo; kralj kliče svoje bogove, pa ni je pomoči od nobene strani. Zdaj mu besede pobožne žene na misel pridejo; serce in oči u nebo obernivši zakliče: „O Jezus Kristus, pomagaj mi! Klical sim svoje bogove, pa ni je nobene pomoči, mi pa ti daš sovražnike premagati, se bom na tvoje ime dal kerstiti; reši me hudih sovražnikov!" Ko Klodvik te serčne besede izgovori, glej! zadobé nja vojšaki toliko moč, da vsi serčno nad sovražnika planejo in ga srečno premagajo. Kralj, viditi to čudno pomoč, hvaležen Jezusu, dopolni hitreje ko more, kar je dosihmal le obetal in tako dolgo odlagal. Da se sv. Remigiu, Rejmskemu škofu, u svetej véri podučiti in kerstiti. Po kraljevem izgledu je tudi veliko podložnih storilo. Sv. Klotilda je bila neizrečeno vesela; na novo je tako rekoč oživela, viditi podložnike, kako željno svet kerst prejemajo.

Sveta kraljica pa še ni zadovoljna, iz neverniga kralja le kristiana, — hotla ga je kristiana tudi svetnika storiti. Zato je njena perva skerb bila, kralja na pričetem potu kerščanske čednosti ohraniti, ga podperati in k višej kerščanskej popolnosti peljati. U grozovitosti in paganskih popakah, ki so mu še od nja izreje ostale, ga je po moči nazaj deržala, in s gnado božjo tudi popravila. Na nje svet je kralj mnogo lepih cerkev in samostanov pozidati dal, med kojimi je cerkva ss. apostolov Petra in Paula u Parizu leta 511 pozidana; pozneje pa cerkva sv. Genovefe imenovana: naj bolj sloveča. Tukaj je Klodvik tudi svoje pokopališe najdil.

Po kraljevi smerti je ta sveta kraljica še 24 let kakor vdova, pa ne brez terplenja in britkost živela zavolj vednih razpertij svojih sinov, ki sta u raznih razdelih Frankovskega kraljestva gospodvala. Popusti torej kraljev dvor, kraljevo oble-

ko, in borno oblečena se poda u Turon h grobu sv. Martina, kder u tihej hišici s nekolikimi svojih domačih, ki jo niso popustiti hotli, u vednih molitvah, u postih, — ker je večidel le kruha, sočivja in vode živela — u branju duhovnih bukev, u premišlovanju nebeških resnic, u obiskovanju cerkev, u podpiranju vbožnih, u svetih pogovorih in drugih pobožnih vadbah živi. Povabijo jo scer na kraljev dvor; alj ona samoten stan toliko ljubi, da se ga do smerti več ne loči. Trideset dni popred ji angel uro njene smerti oznani, na ktero se zdaj skerbno pripravlja. U zadnej bolezni pokliče tudi svoja dva sinova Klotarja in Kildeberta k sebi, ju k braternej slogi in edinosti, k zvestimu izpolnovanju božjih zapoved, k modri in mili vladi njima podložnih ludstev ljubeznivo opomina. U svoji zadnej volji tudi vbogih ne zabi, ker jim vse svoje premoženje izporoči. Svete zakramente umirajočih je s naj večo gorečostjo prijela in 3. rožnika 545 leta, u 70. letu svoje starosti je svojo s tolikimi čednostmi ozaljšano dušo Bogu izročila, prejeti toliko lepši krono, ki jo je tukaj nosila. Njene zadne besede so bile psalmistove: „K tebi, o Gospod! sim svojo dušo povzdigovala. Moj Bog! u tebe upam. Ne bom u sramoti ostala.“ Izba, u kojej je umerla, je bila po nebeško razsvitlena, njeno truplo pa je črez vse lep dišeč duh od sebe dajalo. Bilo je u Pariz prenešeno in u cerkvi sv. Genovefe poleg njenega sopruga, kralja Klodvika pokopano.

Nauk in posnema.

1. Živlenje sv. kraljice Klotilde je za vse ljudi, za vse stanove nauka in posneme polno. Prosti, nezavezani ljudje se naj učé, čisto, sramožlivo, pobožno živeti, vse nepotrebne obhoje s drugim spolom ogibati, in pred nastopom zakonskega stana Boga goreče prositi razsvitlenja. Zakonski naj se učijo, eden druzega s ljubeznivim nagovarjanjem, s lepim izgledom in gorečo molitvijo hudega odvračevati in k dobremu napeljevati, in tak eden drugemu pravo keršansko ljubezen skazovati. Vdovski naj se učé, u svojem stanu ne predobro, sladno alj razujzdano živeti, marveč se u dobrih delih stanovito vaditi in tako za srečno smert pripravljati. Vsi kristiani, posebno višjih stanov naj se učijo, kako bi svoj čas k opravilom svojega poklica in k dobrim delom obračali, čast božjo in zveličanje bližnega množili, da bi se časnemu veselju, posvetnej časti in zemeljskim dobrotam preveč ne vdali, marveč večne časti in radosti s vso gorečostjo iskali. „Ne ljubite sveta, ne tega, kar je na svetu.“ „Jišite tega, kar je zgorej, kder Kristus na desnici božjej sedi. Hrepenite potem, kar je zgoraj, ne potem, kar je na zemlji:“ tak nas sveta apostola Joanez in Paul opominata.

2. Klotilda je nad molitvijo narveče veselje imela, ker je vedla, da u molitvi se s svojim Bogom pogovarja. Kdor torej pomisli, da mu je o času molitve pripušeno s samim Bogom govoriti, naj se te velike milosti veseli, naj jo poželjuje; naj pa pri molitvi tudi gorečost ima in se raztrošenja varje. Slušaj torej svet sv. Krizostoma ki uči: „Kedar se k molitvi podaš, misli si, da stopiš u tisto blaženo dvorano, kder kralj večne časti s nebrojnimi nebeškimi prebivavci obdan, sedi, ki vsi svoje oči u nja obračajo. Premisli, da s tem kraljem vsih kraljev se imaš od opravila svojega izveličanja pogovarjati.“ Sv. Bernard pa pravi: „Gréš u cerkvo reci: Zaostanite in čakajte zunaj pred vratami vse časne misli in želje! Ti pa moja duša, pojdi u veselje svojega Gospoda!“ Ta svet izpolnuj, in zravno tud močem svoje duše reci: „Pridite, pokleknimo in molimo: jokajmo pred Gospodam, ki nas je stvaril, ker je naš Gospod in Bog.“ Med molitvijo skerbi za pravo gorečost, pobožnost, spoštovanje in pazlivost. K temu ti pa opet nič bolj ne pomaga, kakor spomin, s kom govoriš, pred kom stojiš. „O času molitve,“ pravi sv. Anzelm, „govori človek s Bogam. Zato naj pravoverna duša premišljuje, kako spoštvavno, ponižno in pazno mora s najvikšim Gospodam govoriti, kako s svetim strahom s najvikšim sodnikom, kako ljubeznivo s naj boljšim prijatlom. Zato naj si po vsej moči prizadeva, da se radovoljno nikdar ne raztresa. „Ali je za izgovoriti,“ vpraša sv. Krizostom, „če smo u molitvi leni in brez pobožnosti, in kedar se pred obličjem božjim znajdemo, mu toliko časti ne damo, ko hlapec svojemu gospodu, vojšak svojemu častniku, prijatel svojemu prijatlu?“

Molitva.

O Bog! ki si sv. Klotildo u tolikih zmotah in zapeljivosti sebi zvesto in dopadlivo služevnico ohranil; ohrani tudi nas, te ponižno prosimo, da ti bomo vsred zapeljivega sveta po njenem izgledu zvesto služili, u življenju in smerti prijetni in dopadlivi. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

IV. Dan junia ali rožnika.

Sveti Kvirin iz Siska, škof in mučenik.

Med nebrojnimi mučeniki, ki so u času cesarjev Diokleciana in Maksimiana, tih silovitih preganjavcov kristianskih, svojo kerv prelili, je bil tudi sv. Kvirin, škof u Sisku, nekdajne Panonie velikem in močnem mestu, ki je pa sedaj le majhno na Horvatskem, ondi kder se Kulpa u Savo izteka. Od tod je prišla škofija u Zagreb, poglavito mesto Horvatske. Sv. škof je zavolj zvestobe u svojih opravilih, zavolj lepozglednega življenja in nevstrašnega spoznanja sv. vére pred sodniki, zavolj

svoje mučeniške smerti toliko slovel, da ga sv. Hieronim s veliko pohvalo imenuje; sv. Fulgenci in Fortunat ga pa naj imenitnejim sv. mučenikom prištevata. Ker se stari spisi od slavne smerti tega sv. mučenika do denašnih dni nepokvarjeni shranujejo, se tukaj naj imenitniše okoline tega serčnega vojskovavca Jezusovega naj beró. Maksim, oblastnik u zgornej Panonii, ki je u Sizku svoj sedež imel, zapové svetega škofa ovega mesta prijeti. Sv. Kvirin, kojemu nja prijatli to povelje odkrijejo in beg nasvetvajo, po njih svetu mesto zapusti, in se u drugi varnej kraj poda, od kodar bi svojo cerkvo še vladati, svojo čedo še oskerbovati zamogel. Pa že nekoliko od mesta ga poslani bojaki poderžijo in pred oblastnika postavijo, ki ga mogočno vpraša, zakaj in kam da je vbežati hotel? „Jaz nisim bežal," odgovori sv. škof, „sim le od tukaj proč šel, dopolnit povelje svojega Gospoda, ki pravi: Če vas bodo preganjali u ednem mestu, bežite u drugo." Kdo ti je to zapovedal?" ga Maksim vpraša. „Jezus Kristus, naš Zveličar, ki je pravi Bog:" sv. Kvirin odgovori. Maksim pravi: „Kamo hočeš ubežati? kaj ne veš, da te naši mogočni cesarji povsodi najdejo? Sam vidiš, da te Bog ni mogel vbraniti, da bi ne bil vjet in semkaj pripeljan." Sv. Kvirin odgovori: „Naš Bog, kterga molimo, je zmirom pri nas; kder se kolj znajdemo, nam on vselej pomagati zamore. On je bil pri meni, ko sim bil vjet, je tudi zdaj še pri meni; on mi bo pomagal in me serčniga storil; on je, kteri mi bo na jezik položil, kaj bi tebi odgovarjal." „Ti preveč govoriš," mu Maksim odvišča, „boljše je vbogati, kar cesarji zapovedó; le beri njih božje povelja in jih dopolni." „Takšnjih povelj vaših cesarjev ne vbogam," reče sv. Kvirin, „ker so krivične in hudobne, ki od Kristusovih služavnikov tirjajo, da bi krivim bogovam darovali. Ne smem in nočem bogov moliti. Moj Bog mi to prepové; temu bom služil, ki je nebo in zemljo stvaril, ki je povsod ravno tisti u nebesih, na zemlji in u morju." Maksim: „Ti si prestar; zato veš tolikanj praznih reči. Glej! tukaj le je kadilo, daruj ga našim bogovam u čast; ako ne vbogaš, boš strašno umorjen." Sv. Kvirin: „Kar mi hudega žugaš, bo moja čast, in mi bo zaslužilo večno živlenje; tako bom svojemu Bogu pokoren; nikdar pa krivičnim postavam vaših cesarjev, ki lažnjive bogove verovati zapovedujejo, kteri vendar nič niso." Maksim: „Ti si neumen, in tvoja neumnost te bo

umorila; daruj bogovam!“ Sv. Kvirin: „Ne bom daroval hudičem, ker je zapisano: Bogovi narodov so hudiči, in kdor jih časti, bo končan.“ Maksim ga vkaže hudo otepsti, potlej mu reče: „Zdaj spoznaj, kako so naši bogovi mogočni, koje vso rimsko cesarstvo moli. Vbogaj in te bom povikšal; ako ne vbogaš, te bom dal velikemu oblastniku u roke, da boš po zasluženju umorjen. Odreci se svojej neumnosti in vbogaj.“ „Zdaj pravo mašništvo opravljam,“ odgovori sv. Kvirin, „ko se Bogu u dar dam, in kedar bom tako srečen, da ovidar s svojo smertjo dokončam, potem bom u resnici pravi mašnik. Tepenje, h kojemu si me obsodil, mi kar nič ni škodilo; velikoveč me iz serca veseli, in sim pripravlen še več terpeti, da me oni, kojih dušni pastir sim u tem življenji bil, posnemajo, in po poti terplenja lahko za menoj u nebeško kraljestvo pridejo.“ „Vklenite ga in verzite u ječo, da bo modreji,“ zapové Maksim. Kvirin pa reče: „Ječa me nič ne vstraši, ker bo Bog s menoj.“ U ječi je takole molil: „Zahvalim te, o Gospod! da sim hudo prejel zavolj tebe, in te prosim, stori, da vsi, ki so u tej ječi, spoznajo, da jaz pravega Boga molim, in da verjejo, da ni drugega Boga zunaj tebe.“ Bog nja molitvo vsliši; opolnoči je vsa ječa u svitlobi. Ječarjev eden, Marcel s imenom, to čeznaturno luč vidi, pade sv. Kvirinu k nogam in mu jokaje reče: „Prosi Boga zame, zakaj jaz verjem, da je tvoj pravi Bog.“ Potem ko ga je bil podučil, ga je u imenu Jezusa Kristusa zaznamuval, kerstil in birmal. Tri dni potem ga Maksim pred velikega oblastnika Amancia gnati vkaže, da bi ga koti cesarskim postavam nepokornega in u svojej nepokoršini terdovratnega k smerti obsodil.

Peljajo ga terdo vklenjeniga skoz vse na Donavi ležeče mesta do Sabarie, kamur jim je bil Amanci zapovedal. Tu mu nektere keršanske gospé jesti in piti prinesó; in ko to, kar so mu prinesle, blagoslovi, mu verige od rok in nog popadajo. Amanci ga u gledališi pričaka, in ko vse tožbe, ki mu jih je Maksim črez Krivina pisal, prebere, ga vpraša: „Je li vse res, kar mi je oblastnik od tebe pisal, da bogove zaničuješ?“ Sv. Kvirin mu odgovori: „Pred oblastnikom Maksimom sim pričal pravega Boga, in tudi pred teboj njega samega pričam; tega molim in bom molil, ker on sam je edini pravi Bog; noben človek me ne bo njega ločil.“ „Nerad bi tebe starega moža mučil,“ reče oblastnik; „zato te želim preučiti, da u miru ži-

viš.“ „Zakaj boš mojej starosti pregledoval?“ mu sv. Kvirin odverne; „jaz sim stanovit u véri in moja zvestoba bo vse bolečine premagala; tvojih muk in tudi nevsmilene smerti se ne bojim.“ Oblastnik: „Zakaj želješ umreti. Hudodelniki prikrivajo svoje hude dela, da bi ne umerli; ti pa se hvališ s svojo nepokoršino, da bi umerl!“ Sv. Kvirin: „Hudodelniki se bojé umreti, ker so hudodelniki; jaz se ne bojim umreti, ker storim voljo svojega Boga.“ Amanci: „Imej vsmilenje sam seboj, in prizanašaj si, te opominam; odkupi si živlenje, ki je še u tvoji oblasti; vbogaj, in boš živel.“ „Te besede,“ pravi sv. Kvirin, „bi znale tiste stare pregovoriti, ki serčno željé, dalje živeti; kar pa mene zadene, sim se od svojega Boga učil, po nobenem drugem živlenju hrepeneti, ko po tistem; ki se po smerti vživlja . . . Jaz nisim ovim podoben, ki iz želje dalje živeti vse storé in lažejo, in potem prave smerti umerjejo. Jaz pa, če zvesto in stanovito svojega Boga spoznam in pričam, u živlenje pridem, ki ne bo konca imelo; ne morem torej vašim postavam pokoren biti, zakaj postavi božjej, kojo sim drugim oznanoval in jo izpolniti hočem, je nasproti.“

Ko Amanci vidi, da nad tim spoznovavcom Kristusovim nič ne opravi, mu po več poskušanih mukah zapové mlinski kamen na vrat navezati, in ga u vodo vreči. Pa namesto, da bi se bil s mlinskim kamenom potopil, je še dolgo verh vode plaval, in ljudstvo, ki je ti čudež viditi skupej vrelo, serčno učil in opominal, da bi verniki stanoviti u véri ostali in, se ne muk ne smerti bali; nevernike pa, da bi iz tega čuda pravega Boga spoznali. Ko pa vidi, da čudo ne henja, se boji mučeniško krono zgubiti in prosi Boga, da bi ga k sebi vzel. „Vsemogočni Jezus,“ je molil, „za tebe ni nobena nova čast, potoke vstanoviti, ker si že Jordan vstanovil; alj storiti, da bi se po vodi šlo, ker si že storil, da je Peter po morji hodil. To ljudstvo je zdaj tvojo moč nad menoj zadosti vidilo; oh, dodeli mi zdaj izmed vsih naj drajši guado, za tebe, o Jezus Kristus, moj Bog, umreti!“ Po dokončani molitvi je vtonil, ker ga je mlinski kamen potopil. Ksistiani pa so nja sv. truplo najšli, iz vode potegnuli in ga s častjo pokopali 4. rožnika 309. leta.

Nauk in posnema.

1. Preganjba je scer grenka, pa zveličavna, in je neogiblivo znamnje zvestih služavnikov Kristusovih. Kristus, naš Gospod je bil sovražen, preganjan in preklinjan. „Vse to bodo tudi s vami delali," pravi Jezus vsim svojim učencom. „Ako vas svet sovraži, vedite, da je mene poprej sovražil ko vas. Ko bi bili izmed sveta, bi vas svet ljubil; ker sim vas pa jaz od sveta odbral, vas sovraži. Ako so mene preganjali, bodo tudi vas preganjali; zakaj hlapec ni več, ko njegov gospod. Preklinovali in iz shodnic vas bojo pahali; ura celo pride, da bo menil Bogu vstreči, kdor vas umori. To sim vam pred povedal, da se ne prestrašite, kedar vam bodo vse to storili." Tako je Jezus svoje služavnike na terplenje pripravljal; zakaj „pšice, katere popred vidimo, nas po besedah sv. Gregoria ne zadenejo tak hudo, kakor one, kojih previdili nismo. Tak tudi nadloge sveta ložej prenesemo, če smo se na nje previdno pripravili. Na vse to je bil sv. Kvirin pripravlen, vendar je na svet svojih prijatlov mesto popustil, preganjanju oditi, če bi volja tistega bila, ki je zapovedal: „Če vas bodo preganjali u enem mestu, bežite u drugo." Kako si pa ti terpeti pripravljen? Prenehale so med nami scer očitne, silne preganstva, kakoršne so perve stoleta kristianom protile; si pa zato Bogu kaj hvaležen? Skazuješ Bogu svojo hvaležnost s zvestim spolnovanjem njegovih zapoved, svojih stanovnih dolžnost — s voljnim prenašanjem manjšega preganjanja, kojo te tudi zdaj še po božji pripušbi od ene ali druge strani lehko zadene? Varuj se tudi ti, kolikor moreš preganjanja, to je: ne dajaj nikomur prilike alj vzroka, da bi te preganjal, kakor je sv. Kvirin storil, in ne zabi svoje slabosti. Če pa Bog pripusti, da neprevidoma kaj črez nas pride, zaupajmo na vsemogočno pomoč Jezusa Kristusa, ki nam bo na strani stal kakor sv. Kvirinu. Ne zabimo, da nam je povsod pričejoč, da „u njem živimo, se mezimo in smo," da je posebno onim, ki britkosti terpijo, blizo, jih poterditi, če ponižno in zauplivo k njemu pribežé. On jih alj reši, alj pa jih s poterpežlivostjo posveti, kakor je sv. Kvirin trinogam rekel: „da po poti terplenja se naj ložej pride u večno živlenje."

2. Oblastniki so sv. Kvirina k malikvanju nagnuti in primorati iskali, ker so mu cesarske povelja pred oči stavili. Alj sv. Kvirin jim serčno odgovori: „Takšnih povelj vaših cesarjev ne vbogam, ker so krivične in hudobne. Moj Bog mi to prepové . . . Svojmu Bogu bom pokoren, nikakor pa krivičnim postavam vaših cesarjev ... Iz tega naj si vsi kristiani, sosebno pa vsi služevni poglaviten nauk vzemejo, da nobeden nemore dvema gospodoma služiti, kedar nasprotne povelja dajeta. U drugem mora sledni, bodi bojak, hlapec alj dekla, sluga alj kakoršni kolj podložnik, svojim predstojnikom, svojej gosposki služiti, in jim pokoren biti, dokler kaj zapovejo, kar Bogu

zopernega ni. Če pa kaki gospod alj gospa, kak višnik ali predstojnik kaj pregrešnega, kaj od Boga prepovedanega zapové, kakor oblastnik sv. Kvirinu, tičas moraš Bogu pokoren biti in ne ljudem, naj bo gospod knez, kralj alj cesar, zato ko je Gospod Bog veči Gospod, ko so vsi gospodi sveta, kojemu tudi oni pokorni biti morjo. Noben podložnik ne smé kaj zapovedati, kar je nja gosposka terdno prepovedala, in ko bi kaj takega zapovedal, že pamet uči, da se gosposka, ne pa podložnik vbogati mora. Vsi ljudi tega sveta, tudi kralji in cesarji so pa podložniki božji; kedar torej kaj zapovejo, kar je Bog prepovedal, se ne smejo oni, temuč Bog slušati. Vidiš, kaj imaš pri grešnem povelji svojih predpostavljenih storiti? Boga moraš vbogati in ne tega, kar se ti grešnega veli, kakor ti je sv. Kvirin u izgledu pokazal, ki je bil bolj Bogu, koti oblastnikom pokoren. To moraš storiti, ko bi se ti še tolike zamére alj kake druge velike škode bati bilo. „Boljši je," pravi sv. Maurici, „umerjočemu človeku se zameriti, kakor pa živemu, neumerjočemu kralju nebes in zemlje." Božje zamere se je bolj bati, ko človeške. Škoda, ktero si s nepokoršino do Boga napraviš, je nezmerno veči, kakor vsa druga še tolika škoda, koje se po pravičnej nepokoršini od kakega človeka bati imaš. Človekova zamera in pa škoda, ki jo morde terpiš, vzamete konec, ker je človek umerjoč, škoda časna. Škoda pa, koja te zavolj nepokoršine do Boga zadene, božja bo vekomaj terpela, ker je Bog vekomaj tvoj Gospod. „Strašno je živemu Bogu u roke pasti:" uči sv. Paul.

Molitva.

Dodeli nam, o Gospod! te prosimo, poterpežlivost u terplenju, da ti, ko posnemovavci tvoje poterpežlivosti dopademo, in enkrat s sv. Kvirinom tvojega veselja deležni postanemo; ki živiš in kraljuješ, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

V. Dan junia ali rožnika.

Sveti Bonifac, škof in učenik Nemcov.

Sv. Bonifac, Nemcov velik apostol, je bil na Angleškem 680. leta rojen, in u svetem kerstu Vinfrid imenovan. Ime Bonifac je pozneje od papeža Gregoria II. zavolj svoje velike dobrodelnosti dobil, kojo je vsim nemškim deželam u svojej apostolskej gorečosti skazal, Bonifac se po našem dobrodelec pravi. Že u svoji narnežneji mladosti je očitne znamnja svoje prihodne čednosti in pobožnosti naznanoval, ker mu že ko petletnemu otroku nič ljubšega in prijetnišega ni bilo, kakor od Boga in božjih reči poslušati. In ko je božja

previdnost nekoje redovnike, ki so u tistej okolici duhovne vadbe imeli, u hišo nja starišev pripeljala, je mladenčiku pobožno življenje tih duhovnov, od kojih je toliko lepih reči slišal, toliko dopadlo, da je veliko nagnenje do samostanskega življenja dobil, in torej svoje stariše željno prosil, da bi ga u samostan poslali, kder bi se keršanskih resnic in drugih vednost učiti mogel. Očetu, ki je Vinfrida izmed vsih svojih otrok narrajši imel in ga drugemu stanu odločil, Vinfridovo nagnenje in prošnja ne dopadeta; vendar misli, da vse le to se bo u Vinfridu sčasoma zgubilo. Ko pa vidi, da to nagnenje in ta želja le veči in veči prihaja, mu terdno brani in si vse prizadene svojega mladega sina na druge misli spraviti, alj nič ne zamore svetega mladenča od nja poklica odverniti. Zadnič oče u nevarnej bolezni, kojo je koti božje strahovanje spoznal, privolji in hitro ozdravi. Vinfrida, kedar svoje želje izpolnjene vidi priserčno veseli; torej se vsih potrebnih vednost toliko rad uči, in še brez zaobljube se u popolnej pokoršini redovnikov toliko skerbno vadi, da u kratkem vsim menihom lep izgled keršanske učenosti in gorečosti postane. Po storjenej obljubi ga še le prav za prav u število redovnikov sv. Benedikta sprejmejo, in zavolj nja učenosti učenika drugih postavijo. Kakor prej učenec, tako je Vinfrid tudi zdaj ko učenik prijatel molitve in svetega premišlovanja, torej ga zavolj pobožnosti in keršanske popolnosti u nja 30. leti mašnika posvetijo. Odzdaj se ti svetnik le oznanovanju besede božje in svetim vadbam svojega poklica u zveličanje duš zavsim daruje. Ko ga njegovi predstojniki u nekih imenitih opravilih k Britvaldu Kanterburškemu nadškofu pošlejo, jim pobožen in učen Vinfrid to opravilo tako dobro oskerbi, da ni le želj svojih višnikov izpolnil, temveč si je pri ovem opravilu tudi še veliko spoštovanje pri nadškofu in kralju Inu pridobil. Vinfrid je moral, kolikorkratkolj so se škofje sbrali, vselej pričejoč biti; noben sklep ni bil brez njega storjen.

U teh okoljšinah mu je bil k visokim, častitim službam lep pot odpert; alj Vinfrid kaj takega ne misli. Veliko ljudstev je tačas še u temah neverstva in malikvavstva tečalo; tem se nja u ljubezni do Boga in bližnega goreče serce nagne. Rad bi čast božjo povikšal, zveličanje bližnega pomnožil, rad k razširanju svete keršanske vére kaj pripomogel. U tej želji je spoznal nebeški poklic, in potem ko se u gorečej molitvi in natančnem premišljevanju samega sebe božje volje prepriča, prosi u letu 716 svojega apata za dovolenje se u Frizijo podatii tamošnim nevernikom svet evangel ozna-

novat. Serčno nastopi svoje apostolsko potovanje, pa že iz pervega se mu toliko napotlejev postavlja, da bi morda vsakega drugega za vselj od toliko dobrega namena ostrašili. Do Utrehta, glavnega deželniga mesta pripotuje, pa kralja Radboda nikakor preprositi ne more, da bi mu svet evangel oznanovati dovoljil. Tudi vojska, ki je u tih krajih bila, ga je u oznanovanju svetega evangelia močno opoverala. Na Angleško se spet u svoj poprejni samostan poverne, kder ga hitro potem naslednika njih apata Vinberta, ednoglasno izvolijo. Alj Vinfrid, kojega misli in želje so edino le u apostolskem poklicu bile, se te časti stanovito brani, in zadnič po Vinčesterskem škofu Danielu izvolitvo novega apata izprosi.

Dve leti potem gre u Rim papežu Gregoriu II., svoje močne želje razodet in prosit ga za popolnoma oblast k oznanovanju svetega evangelia u nevernih deželah. Svetoželja tega pobožnega redovnika papežu močno dopade, in ker iz nja pogovorov dobrega in močnega duha spozna, veliko spoštovanje do njega dobi, u kojem ga listi Vinčesterskega škofa še bolj poterdijo. Tako se Vinfrid zdaj pod imenom Bonifac, kojega je od papeža s polnoblastjo dobil, vsim, posebno pa Nemškim ljudstvom svet evangelj oznanovat, s apostolskim blagrom poterjen in s mnogimi svetinjami obdarovan iz Rima na Nemško poda, potem ko je bil od papeža še tudi več priporočivnih listov na kristianske vladarje prejel.

Svoje apostolsko delo je najpred na Pajarskem, potem na Tirinskem začel, kder je kristianska véra skorej že čisto onemogla, in le malikovanje in hudobija gospodvala. Tukaj kakor u sosednih pokrajinah Francoske je bilo malo več kristianstva najti. U 6 mescih je s svojim gorečim pridgovanjem in podučevanjem kristiane k boljšanju živlenja pripravil in skorej vse Tirinsko malikovanja očedil. Vse se je veselo premenilo, in čednost in pobožnost ste spet cveteti jele.

Med tem je Bonifac smert Radboda, Frizijskega kralja, ki je keršanskej véri velik nasprotnik bil, zvedil. Hitro se zdaj spet u Frizijo napoti, kder je že pred svojim potom u Rim, tode brez sadu sv. evangelj oznanovati začel. Cele tri leta je zdaj ondi s škofom Vilibrordom sklenjen za zveličanje Frizianov goreče delal. Vsi so se pokristianili, mališke tempelne poderli alj pa u keršanske cerkve spremenili. Ko vidi, da ondašnji škof, sv. Vilibrord želi njega za svojega naslednika imeti, se spet nazaj na Nemško povérne, pridigje na Zaksonskem in Heškem, kder jih u kratkem več tisuč h keršanskej véri spreoberne in kersti, veliko cerkev in za one, ki Gospod Bogu popolnoma služiti želé samostanov pozida,

in vse s pobožnimi duhovni preskerbi. Ko že število kristianov k svojemu ne majhnemu veselju s dnevom bolj rasti vidi, mu delavcov u vinogradi Gospodovem izmankuje. Pokliče torej iz svojega domačega kraja še drugih gorečih mašnikov, da bi mu vinograd Gospodov obdelovati pomagali, in nekoliko pobožnih devic, da bi jih ženskim samostanom predstojnice dal.

Nekoliko svojih sodelavcov pošlje pa u Rim, papežu oznanit, kako keršanska véra lepo napreduje, kako veselo se razširja. Slišati od toliko lepega sadu, kojega je Vinfridova gorečost obrodila, se papež u duhu zveseli in Vinfrida samega u Rim poželji. Poda se drugič k svetemu Očetu u Rim leta 723. Papež Gregor II. ga s vso prijaznostjo in naj večim veseljem sprejme, ga na praznik sv. Andrea škofa posveti in nja ime u že zgorej opomnjeno ime Bonifac premeni. Vinfrid odzdaj Bonifac imenovan, gre sopet u Frizio, kder se jih je še zmirom dosti najdlo, da se malikom še niso zavsim odpovedali. Stalo je ondi silno veliko drevo, kojo so moč Jupitra, velikega ajdovskega Boga imenovali in molili. Sv. škof, ki tolike gnusobe terpeti ne more, zgrabi, da mu ravno s smertjo žugajo, sekiro, posekat drevo gnusobe. In glej! na pervi mahlej pade Jupitrova moč, silno drevo na tla, in se u štiri dele razcepi.

Ti očitni čudež je slepim nevernikom oči odperl, da so malikovanje zapustili. Na ovem mestu pa, kder je drevo stalo, je škof kapelico sv. Petru u čast postavil. Na Tirinskem, kamur se je odtod drugič podal, je cerkvo sv. Mihaelu arhangelu na čast tudi ravno ondi postavil, kder se mu je ti angel prikazal, ga u nja trudapolnem delu oserčit.

Neke cerkvene opravila so ga primorale tretjobart u Rim potovati. Na papeževem stolu je sedel sedaj Gregor III. Tudi od njega je bil mnogo pačasten. Bil je memo drugih časti poslanec apostolskega sedeža izvoljen, in vikši alj nadškof vsih nemških dežel s oblastjo povsodi, kderkolj bi se mu potrebno zdelo, škofije napraviti. Na prošnjo Pajarskega vojvoda pride na Pajarsko, kojo deželo u 4 škofije: Solnogradsko, Frajzinško, Regenburško in Pasauško razdeli; zakaj nič mu ni bolj na skerbi bilo, kakor da bi spreobernjeno ljudstvo laglej poučeno in pri čistem in zdravem uku ohranjeno bilo, da bi mu ga zapelivci ne pokvarili. Kedarkolj so se kakšini krivi nauki zakazali, je hitro cerkvene sbore sklical, in je vse obravnal, karkolj je k čistej ohrambi svete vére potrebno spoznal. Keršanski vladarji nemških dežel so ga močno spoštovali in ljubili, torej ga tudi u imenitih opravilih močno podpirali. Karlman, stareji sin Karola Martela si ga je duhovnega vodnika izvoljil.

Ko Karlman vladarstvo popusti, in se u samostansko tihoto podati sklene, le Bogu in svojemu dušnemu zveličanju živet, ljudstvo njegovega brata, Pipina kralja izvolji. Ti novo izvoljen kralj želji, da bi mu naj svetejši škof nja kraljestva krono na glavo posadil, in torej sv. Bonifaca k temu častitemu opravilu izvolji.

Do tiste dobe še sv. Bonifac pravzaprav nobene stanovite, odmenjene škofije ni imel; bil je vselej ondi, kder ga je potreba bilo. Leta 751 mu je kralj Pipin Moguńško škofijo podelil, kojo je kmalo potem papež Caharia nemškemu apostolu (Bonifacu) u čast višej škofijo povzdignil. Tukaj je sv. Bonifac celih 7 let za zveličanje svoje čede nevtrudoma in stanovito skerbel. Med tem, ko ti svet apostol Nemcov toliko za njih izveličanje dela, tudi svoje domovine ne zabi; po listih si prizadeva dobro storiti tam, kamur sam s svojo pričejočostjo ne more. Iz listov, ki jih je kralju Etelbaldu, škofom, mašnikom, diakonam, menihom, nunam in celemu Angleškemu ljudstvu pisal, se njegova živa gorečost za čast božjo naj lepše vidi.

U letu 754 se sv. Bonifacu nova misjonska želja vname. Izvoli si svojega učenca sv. Lula naslednika u svojej Moguńskej nadškofii, kojega sta kralj Pipin in papež Štefan II. poterdila. Še enkrat, če že ravno star, hoče med Friziane, jih, kar jih je še malikovavcov, k pravej veri spreobernit. Pred pa še svojemu nasledniku spreobernenje še ostalih nevernikov po nemških deželah naroči, se s nekolkimi serčnimi možji na pot vzdigne, vsako svojih stopinj s blagrom zaznamva, pa tudi tukaj kakor častitlivi mučenik svoje življenje sklene. Po pridgah sv. Bonifaca se jih je veliko k svetej veri spreobernilo; te je s svojemi tovarši u potrebnih resnicah svete vere podučil in kerstil; une pa, koji so že kerščeni, pa potem k odpadu zapeljani bili, je po navadnih cerkvenih pokorilih s Bogam in s sveto cerkvijo spet spravil. Nad toliko srečnim začetkom silno oveselen novospreobernjencom ravno binkoštno nedelo za podelenje svete birme odloči, da bi jih s močjo tega svetiga zakramenta u stanovitem spoznanju in pričanju svete vere poterdil. Ker pa nobene cerkve za toliko birmancov zadosti prostorne ni, si poseben kraj pod milim nebom ob Burdeški reki izvolji, in o napomenutem dnevu že u zato postavlenem šotoru u molitvi kristianov pričakuje, kar malikovavci nad njega in nja tovarše nevsmileno planejo. Njegovi služavniki ga hočejo braniti; alj sv. Bonifac že dolgo želju za Kristusa umreti, jim braniti ne pripusti; zahvali na glas Boga, da mu je dal priložnost, za Kristusa umreti; oserčuje

svoje tovarše, jim predstoječo smert, ki jim bo vrata u veselo večnost odperla, stanovito preterpeti; gre potem s evangelskimi bukvami, ki jih je skorej zmirom u rokah nosil, po Jezusovem izgledu divjim paganom serčno nasproti, in jih nevstrašen ogovori. Namesto, da bi ga poslušali, eden izmed njih meč izdere, in ga tako silno prebode, da se pri priči mertev na tla zgrudi. Tako tudi nja tovarše in okoli 52 kristianov pomorijo u letu 754 ali po drugih 755, 5. rožnika. Tako je apostolski mož svoj trudapolni tek dokončal u 40. letu po svojem prihodu na Nemško, in u 75. svoje starosti, in šel vživat večnega plačila. Nja sveto truplo je bilo pervič u Utrehti, potem u Moguncii, poslednič u Fuldavi, kamur je od sv. Lula prenešeno bilo, pokopano, in je po mnogih čudih, ki jih je Bog na nja priprošnjo storil, častito postalo.

Nauk in posnema.

1. Sv. Bonifac gre svojim sovražnikom, ki so ga umoriti hotli, neustrašen naproti. U življenji kakor u smerti hoče svojega Gospoda Jezusa zvesto posnemati. Gospoda Jezusa po svojem stanu posnemati je dolžnost. Kdor to dolžnost u nemar pusti, ni pravi kristian in upanja, zveličan biti, nima. „Kristian nisem," pravi sv. Bernard, „če Kristusa ne posnemam." — „Zastonj nosi ime kristiana, kdor Kristusa ne posnema," piše sv. Auguštin. Jezus Kristus sam nam upanje, zveličanim biti, odvzeme, če ga ne posnemamo, rekoč: „Kdor svojega križa na se ne vzeme in ne hodi za menoj, ni mene vreden." In spet: „Kdor svojega križa ne nosi in za menoj ne hodi, ne more moj učenc biti." Če tedaj prav kristian biti in zveličavno upanje imeti hočeš, skerbi kolikor moreš, da Kristusa svojega Gospoda zvesto posnemaš, kakor je sv. Bonifac storil. Si pa tako dalječ priti ne upaš, da bi terpenju, kakor sv. Bonifac po Jezusovem izgledu nevstrašen naproti šel, vendar Kristusa toliko posnemaj, da svoje terplenje poterpežlivo prenašaš. Posnemaj ga u krotkosti, u ponižnosti, u molitevni gorečosti, u podverženju tvoje volje božji volji, u pokoršini, u ljubezni bližnega in u drugih takšnih čednostih.

2. Celih 40 let je sv. Bonifac veliko za čast božjo in duš izveličanje delal in terpel, potem pa je po častitej mučeniškej smerti u hišo svoje večnosti šel, kder neizrečeno veliko, večno plačilo vživa. Vsak človek, kedar umerje, gre u hišo svoje večnosti. Zakaj se reče: „Svoje večnosti?" Dobro si zapomni. Dve ste večnosti, edna u nebesih, druga u peklu. U edno tih dveh večnost pride vsak človek, in ta se njegova imenuje. Iz ene večnosti u drugo nobeden ne more. Vedno bo u tistej ostal, u kojo bo po smerti prišel.

Ondi bo svojo hišo, svoje stanovanje imel, kder bo vekoma ostal. Kdor u vice alj očiševališe pride, je blaženej večnosti u nebesa prištet. U očiševališu le tako dolgo ostane, dokler se popolnoma očisti; potem ima u nebesih svojo hišo, svoje večno stanovanje. Kde bo pa tvoja hiša, tvoje stanovanje? U nebesih ali u peklu? Stanovanje sv. Bonifaca je u blaženej večnosti, u nebesih. Zakaj ne u peklu, kakor mehkužnega bogatina, nesrečniga Juda in tisuč drugih? Zato ker sv. Bonifac, dokler je na sveti živel, si ni u peklu, kakor mehkužni bogatin in tisuč drugih, ampak u nebesih hišo zidal. Kako pa? S ogibanjem greha, s veliko dobrimi deli, s poterplivostjo u križih in težavah. S grehi in hudobijami, s opušanjem dobrih del si človek u peklu hišo stavi. S ogibanjem greha in doprinašanjem dobrih del si jo pa u nebesih stavi. Kde bo ednoč tvoja hiša? u nebesih ali u peklu? Le pomisli, kde si dosihmal hišo zidal, in odgovor ti bo očiten. Oh, tvoji toliki grehi, tvoje tolike hudobije gotovo niso nobena priprava za nebesa, marveč za pekel! Dosihmal si u peklu si hišo zidal. Pojdeš skor u njo prebivat? O, pomisli vendar, kaj delaš! Le eno ti k tolažbi povem: S pravoj pokoroj zamoreš spet podreti hišo, kojo si si u peklu postavil, in s stanovitim pokorjenjem, s ogibanjem greha, s dobrimi deli, s poterpežlivostjo u križih in težavah, si zamoreš lepo hišo, imenito poslopje u nebesih postaviti, sebi večno prebivališe. Tode hitro s vso resnobo moraš začeti pervo podirati in drugo staviti. Bog ti čas in milost daje. „Glej, zdaj je prijetni čas. Zdaj so dnevi zveličanja.“ Hitro pa se bo reklo: „Nobeniga časa ne bo več.“

Molitva.

Dodeli nam, o Gospod, te prosimo, svojo milost, da se bomo za čistost svete vere in živlenja vselej serčno vojskovali, za ktero je sv. Bonifac toliko truda in dela preterpel; po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

VI. Dan junia ali rožnika

Sveti Norbert, škof.

Sv. Norbert je bil u Santeni, malem mestu Kleveške vojvodine na Nemškem bogatih in imenitih starišev 1080. leta rojen. Nja oče je bil cesarske, mati pa Lotrinske vojvodske rodovine. Stariši so ga u šole dali, ktire je prav dobro izdelaval; kajti je razumen in veliko obeten mladenč, lepe postave, prijetniga in vedno veseliga značaja; zategadel ga vse ljubi, vse nja tovaršije in družbe iše. To je mladega Norberta s ničemurno ljubeznijo do sveta navdalo; vendar je u duhovni stan stopil in štiri male blagoslove prijel; in ko

je bil korar u Santeni izvoljen, ga poddiakona blagoslovijo. Pri vsem tem je bil še ves posveten. Vedil je, da duhovna čast, posebno mašništvo veže bolj resnobno, tiho in zatajivno živeti, kakor je bil dosihmal na dvoru cesarja Henrika IV. vajen, kojega milošnik je bil, in zato se, če ga ravno zlo nagovarjajo, mašnika posvetiti ne da.

Sedaj se ga Bog, ki je iz njega velikega svetnika storiti sklenil, vsmili, ga iz te omote posvetniga veselovanja potegne in u naslednej prigodbi do čistega ozdravi. Eniga dne s svojim služavnikom konjiča zasede, in pri jasnem nebu u neko vas na dobro voljo jezdi. Nagloma se hud vihar vzdigne, ki jima bližno hudo vreme napoveduje. Norbert, ki je sred polja še daleč od namenjene vasi, zdaj konjiča spodbode in skakoma jezdari, zaželjen kraj doseči; kar blisk s strašnim gromom iz megle švigne, in ravno pred njegovim konjem u zemljo treši. Konj se ustraši, silno poskoči in njega na tla verže, kder je eno celo uro koti mertev ležal. Ko se s pomočjo svojega služavnika sčajma in zave, se vsega spreobernjeniga čuti, vidi zdaj nevarni stan svoje vesti, in žalosti presunjen ves u solzah kakor nekdaj Saul zavpije: „O Gospod! kaj mi je storiti?“ Besede psalmista: „Beži pred hudim, delaj dobro, iši miru, dokler ga ne najdeš,“ ki jih je popred morde že večkrat, pa brez premislika bral in izgovarjal, mu zdaj tako u serce sežejo, da jih ko glas božji sprejme in jim pokoren biti sklene. Dopolnil je, kar je bil ob uri božjega klica obljubil. Resnično poboljšan je Bogu u spokornem živlenju zvesto služil. Ljubil

je odzdaj le bolj samoto, molitvo in sveto premišlovanje; objokoval svojo slepoto, da se je bil nečimurnostim sveta toliko vdal, in opravljal vedno spokorne dela. Tih pobožnih vadb nikolj ni opustil. Se u svojih dobrih sklenbah še bolj poterditi, popusti svoje domače mesto Santeno, in gre u samostan sv. Zigberta blizo mesta Kolonie. Ondi se je pod vodbo pobožnega apata Kolona u duhovnem živlenju vadil in na dolgo spoved pripravljal, kojo je tudi s serčnim obžalovanjem in objokanjem svojih grehov opravil.

Tako sv. Norbert, preden se mašnika posvetiti da, svojo dušo očišuje, se ničemurnim sladam tega sveta bolj in bolj odmaknuje in u božjej službi stanovito ohrani. Na pervo daritvo svete maše, kojo je u svojem rojstnem mestu obhajal, se je 40 dni s molitvami, ojstrimi posti in drugmi pokorili goreče pripravljal. Po opravlenej daritvi svete maše sam zapridgje, in od ničemurnosti sveta in minlivosti živlenja tako goreče in ganlivo govori, da vse u solzih plava. Drugi dan se korarji sberejo, in tudi njim zastran neduhovskega in neredniga živlenja ravno tako goreče govori. Ga poslušaje se eni poboljšajo, drugi pa se nad njim serdijo, ga pri papeževem poslancu tožijo in černijo. Vse to sv. Norbert iz pervega brez kakega zagovarjanja kakor poskušnjo sprejme, in u svojej ponižnosti poterplivo prenese; ko pa premisli, kako mu je za čast božjo in zveličanje bližnega dobro ime in lepo slutje potrebno, več ne molči, in se na nekem cerkvenem sboru 1118 vpričo papeževega poslanca opraviči. Že tri leta u ojstri pokori živi, pa vse to se mu premalo ojstro zdi; torej vse premoženje svoje cerkve Kolonskemu škofu izroči, svoje lastno poproda in med vboge razdeli, potem se pa k papežu Gelaziu II. poda, ki je tičas u Languedoci na Francozkem bil. Njemu celo svoje živlenje pove, ga ponižno za odvezo svojih grehov in pripušanje prosi, povsodi pokoro oznanovati. Papež tolike modrosti, ponižnosti in gorečosti ganjen, mu rad vse dovolji. O naj merzleji zimskem času začne po raznih krajih, po mestih in vaséh pokoro oznanovati. Po svojih pridgah je svoje živlenje in vse zunajno na tenko ravnal. Že mašnik postavši je vse svoje drage oblačila popustil, le u borno dolgo suknjo iz ovcijh kož oblečen in s vervjoj prepasan je hodil. Vžival ni druzega, ko postnih jedi, in še tih tako po malem, da so se vsi čudili, kako še pri živlenji obstati zamore. Obudil je veliko slepih krivovercov k spreobernenju, veliko terdovratnih grešnikov k pokori, njih veliko, ki so u sovraštvu živeli, k ljubezni in edinosti pripeljal.

Gelazijev naslednik papež Kalikst II. je u Rajmz na Francozkem cerkven sbor sklical, in tudi sv. Norbert se je tam snajdil. Vsi sbrani škofje nja modro zgovornost in pobožnost občudujejo, med drugemi Laonski škof, Jernej, ki je papeža prosil, da bi njega u svojo škofijo vzeti smel, kar mu papež dovolji. Imenovan škof sv. Norbertu kraj prihodnega bivanja, kderkoli si ga s svojimi tovarši izvoljiti hoče, u izbero ponudi. Norbert si samotno nerodovitno pušavo Premonstrat po imeni izvolji, kder je mala, pa že čisto propala kapelica svetega Joana stala. Tukaj škof sv. Norbertu in nja 13 tovaršem, ki so pod nja vodbo živeti sklenili, samostan pozida. Njih tovaršija se hitro namnoži tako, da jih je u letu 1121, ko so na sveti dan samostanske obljube storili, že okolj 40 bilo. Tako se je Premonstratski red začel. Pravilo, po kterem bi živeli in pa redovno obleko je njih začetnik sv. Norbert u prikazni od sv. Auguština prejel. Bila pa je njih obleka bela u znamnje, da so k angelskemu opravilu, Gospod Boga na zemlji s hvalnicami poveličevati, poklicani. U kratkem se je ime njih svetega začetnika daleč okrog razslovelo, veliko učencov se mu je pridružilo tako, da jih je u 8 imenitih apatij razdelil. Pet let poznej je bil ti red od papeža Honoria II. potrjen, ko je že okolj 800 redovnikov u raznih samostanih štel.

Alj sv. Norbert ni le za svoje redovnike goreče skerbel, bil je sploh za zveličanje duš ves delavn. U Antverpii na Nizozemeljskem, kder je velik krivoverc Tankelin s svojmi brezbožnemi nauki nezmerno škodo delal, si je ti svetnik na pomoč poklican, vse prizadjal, tega nadkrivoverca, ki je resnično pričejočost Jezusovo u najsvetejšem zakramentu altarja tajil, k molčanju pripraviti, kar je u javnem (očitnem) razgovoru s Tankelinom u osramotenje tega krivoverca in u rešenje toliko zapeljanih duš srečno dosegel. Vsi nesrečni zapeljanci so po Norbertu resnico spoznali, se krivoveri odpovedali, in svoje življenje poboljšali. U gorečosti do te presvete skrivnosti altarja je ljudi spet na novo oživel, da so sveto rešno Telo pogosto in s vredno pripravo prijemali, kar so po krivovercih zapeljani že čisto bili opustili. Ker je sv. Norbert toliko goreče pobožnosti do te presvete skrivnosti altarja bil, se navadno tudi s monštrancjo, s kelhom in hostio vpodobljа. Ko se sv. Norbert iz Antverpje, kder je za čast božjo in zveličanje duš toliko dobrega storil, odpravlja, ga tamošnji korarji prosijo, naj jim nekoliko tovaršev zapusti, da bi mestjani po njih izgledu in gorečosti bili u dobrem ohranjeni, kar jim tudi dovolji.

Ne dolgo potem je bil ti sveti Premonstratski apat zavolj svojih lepih čednost naslednik Rogeria Magdeburškega nadškofa izvoljen. Vsi so bili te izvoljitve veseli, le on je bil žalosten. Rad bi se bil vbranil, pa volja božja ga k temu nagne. S neizrečenim veseljem ga u Magdeburzi sprejmejo; duhovniki in naj imeniteji stanovniki ovega mesta mu pridejo naproti; on pa pride slabo oblečen, bos in od ojstrih postov prepaden. Poda se u cerkvo in po opravlenej molitvi u svoje prihodno nadškofovo stanovanje, kamur mu pa vratar brani, misleč, da je kak berač; in ko pričejoči zavpijejo: „Kaj delaš? ta je naš veliki škof," se močno prestraši in ne ve, kaj odgovoriti. Sv. Nobert mu pa prijazno reče: „Ne boj se, ljubi bratec, ti me bolj poznaš, ko vsi drugi, da sim te velike službe nevreden."

Vedil je sv. Norbert, da je kakor nadškof na cerkven svetilnik ne samo enej, ampak več škofijam postavlen; zategadel od svojega ojstrega življenja nič ne opusti; bil je kakor popred vbožen in ponižen. Zato so nja besede, ker jih je s lastnim izgledom podpiral, toliko moč imele. Duhovnih in neduhovnih popake in hudobije si je s vso močjo iztrebiti prizadeval; zato ga neki hudobneži toliko sovražijo, da ga umoriti sklenejo. Pošlejo ravno na veliki četertek skrivnomorca u to hudobno delo u nadškofovo poslopje. Tukaj prosi pred samega nadškofa, ker se njemu samemu svojih grehov izpovedati želji. Podkuplen skrivnomorc je imel pod plajšem ojster nož prikrit, s kojim je nadškofa tihoma umoriti hotel. Sv. Norbert pa po božjem razodetju opomnjen, ga serčno vpraša, kaj da hoče? Nesrečnik se tresti jame, pade svetniku k nogam in ga ponižno odpušanja prosi, kar je od njega tudi lehko zadobil. Drugobart je bil kdo drugi na nja strani s pšico svetniku namenjeno, ranjen; sv. Norbert pa pri vsih tih nevarnostih vendar svojega dušnega mira ne zgubi. „Se je čuditi," pravi mirno, „da peklenski sovražnik, ki je že s Kristusom, našoj božjo glavoj tako gerdo delal, zdaj nja ude napada?" Sv. Norberta je še pa drugo terplenje čakalo; moral je pred svojo smertjo še žalostno razkolništvo cerkve gledati. Peter Leonski se je zoper pravega papeža Inocencia II. spuntal, ga iz Rima izpodil in sebe od Rimljanov in Zicilianskega vajvoda papeža oklicati dal. Sv. Norbert pri tem nesrečnem dogodku ni bil nemarn gledavec, marveč si je s sv. Bernardom vse prizadjal, tolikim iz tega razkolništva izhajočim neredom u okom priti, in pravoredniga poglavarja cerkve spet na stol sv. Petra postaviti; kar se je po velikem prizadetju in molitvi tega služavnika

božjega tudi zgodilo. Ko se je spet ljub mir u sveto cerkvo božjo povernil, se želji tudi on u svojo škofijo poverniti; alj ne dolgo po svojem prihodu je smertno zbolel. Po 4 mesečnej bolezni, u koji je svojej čedi naj lepši izgled prave poterplivosti zapustil, ga je Bog 6. rožnika 1134 u večen pokoj zaklical u 53. leti nja starosti. U letu 1582 ga je papež Gregor XIII. svetnikom prištel; leta 1643 je papež Urban VIII. k časti sv. Norberta spomin 6. rožnika obhajati vkazal.

Nauk in posnema.

1. Sv. Norbert je bitstveno pričejočnost Kristusovo u najsvetejšem zakramentu altarja zoper krivoverce zagovarjal, in svoje poslušavce k večemu spoštovanju in pogojemu vrednimu prijetju te moljene skrivnosti goreče opominal. Ne dvomim, da verješ vse, kar nam sveta cerkva od te visoke skrivnosti vervati zapoveduje; kako pa to skrivnost počestuješ in prijemaš? Kako se u cerkvi, kder se presveti zakrament znajde, zaderžuješ? Zamore kdo iz tvojega zvunajnega zaderžanja spoznati alj misliti, da to resnično u serci verješ, kar s ustmi spoznaš? Jaz tega ne spoznam, dokler tvojo lenobo in mlačnost vidim, ako pred naj svetejšim zakramentom ne poklekneš, in svoje oči radovedno zdaj sem zdaj totaj obračaš, s drugemi šeptaš, se smejaš in šališ in druge nespodobnosti vganjaš; dokler takšno zaderžanje pri tebi vidim, ne morem nič drugega misliti, kakor da pričejočost Jezusa Kristusa svojega zveličarja in sodnika prav ne verješ; alj pa moram misliti, da u djanju tajiš, kar s besedami spoznaš. Od vere hudičev sv. Jakob piše: „Hudiči tudi verjejo, pa trepečejo.“ Kako pa, da ti u pričo svojega Boga ne trepečeš in se ne bojiš? Prevdari in pomisli, ali ni tvoja vera po tem takem slabeji od hudičev? In kako je na dalje s prijemo tega presvetega zakramenta? Kolikrat in kako ga vživljaš? S kakšno pobožnostjo? S kakšino pripravo? Kako dolgo se pripravljaš in kako goreče? Kako dolgo terpi tvoja zahvala? Premisli vse to in popravi, kar doslej u tem pomanklivega in pregrešniga nad seboj najdeš.

2. „Beži pred hudim, delaj dobro, iši miru, dokler ga ne najdeš;“ ti glas je sv. Norbert u svojem znotrajnem kakor od zgorej zaslišal na vprašanje: „Kaj mi je storiti o Gospod?!“ mu je bil do konca svojega živlenja pokoren, in tako je šel u hišo srečne večnosti. Če u posvetnih nečimurnostih, u mesenih željah mehkužno živiš, se hudega ne ogiblješ in malo alj clo nič dobrega ne storiš, si nesrečno večnost u peklu izberaš. Če pa po izgledu sv. Norberta pred hudim bežiš in dobro delaš, si srečno veselo večnost u nebesih pripravljaš. U nebesih je vse večno; večno je veselje, večne so časti in dobrote, kojih nebeški prebivavci vživlajo. Nikdar konca ne vzemejo, in celo

večnost bodo terpele. O kolika sreča, kolki blagor biti vekomaj u nebesih! Gor je svetnik prost vsih bolečin, vse žalosti, stiske in boječosti, prost na večno. Svetnik ima u nebesih vsega veselja obilno, še več ko se izmisliti da, in to na večno. Svetnik se družbe svetih in gledanja samega Boga razveseljuje, in to na večno. Srečnoblažen je, in vekomaj srečnoblažen, zmerom in brezkončno srečnoblažen. Kako vse drugači pa je blagost naj srečnejiga na zemlji! Kratka je in nevarna, straha, bolečin in nepokoja polna, hitro minliva. Blaženost u nebesih pa je varna, popolnoma, brez vse sence kakega nepokoja, strahu alj kake bolečine; nikdar konca ne vzame, vekomaj terpi. Toliko let bo preteklo, kolikor je peska ob bregu morja, kolikor je sončnega praha po zraku, kolikor kaplic vode u nezmernem morju, in srečnoblažnosti svetnika še konca ne bo. Ravno tolika bo, kakor u začetku vživanja. Za koga pa je pripravlena toliko srečna in blažna večnost u nebesih? Za te, ljubi bravec! za me in za vse ljudi: kajti vsi smo stvarjeni, da bi enkrat u nebesih vekomaj zveličani bili. Pa veliko jih je, da te srečne, blažene večnosti ne dosežejo, in zakaj? Zato, ker nje ne išejo, ker ne storijo, kar Bog od njih za nje dosego terja. Kaj pa Bog od njih terja? Beri pazno, kaj je znotrajni glas sv. Norbertu govoril: „Beži pred hudim in delaj dobro.“ Temu glasu bodi pokoren in stanovito pokoren, kakor sv. Norbert, in gotovo boš izveličan. Povej, ali Bog od tebe preveč terja, te večno srečnega storiti? „Gotovo se nam nobeno delo,“ pravi sv. Hieronim „ne sme pretežavno, ne predolgočasno zdeti.“ Kaj misliš, da sv. Hieronim nima prav? Ti pa kaj počenjaš? Varuj se hudega, delaj dobro!

Molitva.

O Bog, ki si sv. Norberta častitega oznanovavca tvoje svete besede storil, dodeli nam, te prosimo, po nja zasluženju in priprošnji svojo milost, da u djanju dopolnimo, kar je učil in storil; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VII. Dan junia ali rožnika.

Sveti Bonifac, škof, učitel Rusov, mučenik.

Sv. Bonifac tudi Bruno imenovan, je bil u letu 960 imenitih in bogatih starišev na Zaksonskem rojen, in, kakor je u visokih stanovih navadno, po šegi sveta u vsih dobrotah in sladkostih odgojen, pa tudi u posvetnih vednostih skerbno podučen. Alj nič ga toliko ne veseli, kakor učiti se, brati, premišlovati, pisati; in ravno to veselje do učenosti in pobožnega živlenja je bilo, ki je u njem vse veselje do sveta

pogasilo, tako, da se je vsimu posvetnemu že mladeneč odrekel in duhovskemu stanu vdal, da bi se čedalje bolj posvetil. Cesar Oton III. ga zavolj nja pobožnosti in visoke učenosti toljko ljubi in ceni, da ga u svoje cesarjeviše pokliče, in ga svojega domačega duhovna izvolji. Očitno mu svojo ljubezen skazuje, in vpričo vsih dvornikov ga visoko časti. Bonifac se pa tudi na cesarskem dvoru kakor u svoji očetovej hiši ne da posvetnej sreči in bližečej časti motiti in slepiti, temuč je toliko varneji in ponižniši; pokorjenje in molitvo toliko bolj ljubi, kolikor veči nevarnosti so mu na cesarjevišu pretile. Kar toliko ljudem u večno pogubo služi, to je bilo Bonifacu k večnemu zveličanju; zakaj zvest je bil in je vsak nagiblej milosti božje slušaje sebi u prid obračal. Bog mu nja zvestobo s novo milostjo poverne. — Enega dne, ko u cerkvi sv. Bonifaca, škofa, mučenika in učitela Nemcov goreče moli, se u njem naenkrat toljke želje vnamejo za sv. vero kerv preliti, da sam pri sebi ko zamaknjen pravi: „Ali nisim tudi jaz Bonifac, kakor ti, kojega tukaj častimo? Zakaj bi ne zamogel tudi jaz Jezusov mučenik biti?“ Te želje je zmiraj u svojem serci imel in Boga prosil, mu jih izpolniti. U letu 998, ko je sv. Romuald zavolj nekih opravkov k cesarju prišel, ga je pobožen izgled tega apata s toljkim občudovanjem navdal, da ga u samostan seboj vzeti ponižno prosi; kar se tudi zgodi, če ravno mu je cesar branil, ker ga je nerad od sebe spustil.

U samostan pridši ni samo svoje telo po meniško spreoblekel; oblekel je tudi svojo dušo s duhom sv. Romualda. Desiravno na cesarjevišči nič takega navajen, je vendar med vsimi menihi bil naj ponižniši in naj pokorniši. Vsi so se nad njim razgledovali in čudé eden drugemu djali: „Glejte, Bonifac se vedno posti, če se je ravno pri cesarjevi mizi dragih jedi navadil; nosi revne oblačila, če je ravno mehkih oblačil navajen; bos hodi, težko in nevtrudoma dela, če ravno je poprej mehko živel.“ — Na terdi zemlji je ležal, malo spal, da bi več časa k molitvi obernil; živel se je le zeliš in koreninc, jedel večbarti le dvakrat u tedni, u nedelo in u četertek; včasih se je po osatu in ternju valal, poskusiti, ali bi smert mučenikov, po kterej je toljko hrepenel, prestati zamogel; vedno je Boga gnade stanovitosti in napredovanja u čednostih prosil. Po nekolikih u takšnem pobožnem in spokornem življenju dopernešenih letih je zadobil od sv. Romualda zaželjeno pripušenje nevernikom sv. evangeli oznanovati in če bi mogoče bilo, svoje življenje za Jezusovo vero dati. Šel je k

papežu Joanu XVIII., mu svoje že davne želje razodet in ga pripušenja k temu predvzetimu delu prosit. Papež vsiga tega močno vesel, mu ne dopolni samo njegovih želj, temuč ga tudi škofa nevernim deželam posveti. Zdaj, ko se sv. Bonifac, kar je vedno željel, za čast božjo in duš izveličanje u klavni dar izvoljeniga vidi, se Bogu za vse prijete gnade zahvali in ga še veči pomoči prosi. U ojstrej zimi nastopi bos svoje apostolsko delo po Nemškem, kder cesarja Henrika k toljkemu delu potrebne brambe prosi; potem se oberne na Poljsko, kder ga kralj Boleslav in nja pervaki častito sprejmejo in bogato obdarijo; alj služavnik božji vse te dari svojim tovaršem, cerkvam in vbogim razdeli, kajti za svojo prizadevo ne iše tukaj, ampak u nebesih plačila. Od todi je šel na Pruško alj Prajzovsko; pa ondi so bili terdi malikvavci, pri vsem nja prizadevanju niso hotli resnici sv. evangelia oči odpreti; iz dežele so ga izpodili, in zato se naprej k nevernim Rusom poda. Tudi tukaj mu je bilo pridgovati prepovedano in iz dežele iti vkazano; alj Bonifaca ta prepovedni ukaz ne ostraši. Gre k nekemu manjšemu kralju Rusovske okrajne, je njega scer viditi hotel, pa zavolj borne obleke, kojo je nosil, mu še govoriti pripustil ni. Sv. Bonifac obleče toraj mašno opravo, in zdaj kralj njemu reče: „Ti si hinavec, zapeljivec; tebi ne verjamem, če me ne prepričaš. Velik ogenj bom vkazal napraviti; če brez vse škode skoz njega greš, bom verjel, kar mi od svoje vere praviš; če boš pa oškodovan, boš u ravno tisti ogenj veržen in sožgan.“ Sv. Bonifac, ki je zaupljivo Boga prosil, da bi zdaj u prid celega neverniga kraljestva resnico razodete vere pokazal, občuti božje navdihnjenje, in gre brez vse tudi narmanjše škode skoz ogenj. To je kralja in veliko podložnikov nagnilo se podučiti in kerstiti dati. Brat spreobernjeniga kralja pa, ki je u neveri terdovraten ostal, je še več drugih ravno tak terdovratnih nevernikov zoper sv. Bonifaca nadražil, ki so mu vse hudo protili, če dežele ne popusti. In ko so vidili, da sv. Bonifac za njih protitbe ne mara, so se sgromadili, ga popadli in njemu in še osemnajst drugim kristianom glave odsekali u letu 1008 ali 1009. — Bog pa, ki svojih zvestih spoznovavcov ne zabi, ampak veličastne tudi še po smerti stori, je tega učitela in apostola Rusov s mnogimi čudeži po smerti poveličal, ki so zadnič tudi kraljevega brata in druge nevernike k spreobernjenju in spoznanju pravega Boga omehčili. Tako se je sveta vera na Ruskem začela po spisih sv. Petra Damiana. —

Nauk in posnema.

1. Ime, kterega je ti svetnik od svetega mučenika Bonifaca apostola Nemcov imel, ga je s željo, svojega svetega patrona posnemati in mučenik Jezusa Kristusa postati, napolnilo. Zato se je svetu odpovedal in s ojstrimi spokornimi deli skerbno pripravljal, dokler mu Bog milosti ne skaže, u djanju krono mučenikov zadobiti. Zato je že od začetka keršanstva u sv. katolškej cerkvi ta hvalevredna navada bila, tem, ki se kersté, ime kakega svetnika alj svetnice izvoliti, da bi u posnemanje izgled, zravno pa tudi varha in priprošnika pri Bogu imeli. Stariši torej ne smejo svojim otrokam neznanih alj paganskih imen dajati, kar je že več cerkvenih sborov zaverglo. Imajmo do svetnikov, kojih imena nosimo, posebno pobožnost in gorečost. Alj ne stavimo svoje pobožnosti in gorečosti do svetnikov samo u to, da jih častimo in na pomoč kličemo, temuč tudi in posebno u to, da u njih stopinje stopimo, njih čednosti posnemamo, in tudi mi ovi srečen namen nebeškega veselja dospemo (zadobimo), kojega so oni dospeli.

2. Sv. Bonifac, ki je velike želje imel za Kristusa umreti, se je tudi s dobrimi in spokornemi deli za srečno smert skerbno pripravljal. Hočeš enkrat srečno umreti, skerbi tudi ti za dobro pripravo k smerti; kajti na smerti cela večnost leži. Je smert srečna, bo tudi tvoja večnost — če pa nesrečne smerti umerješ, boš tudi u večnosti nesrečen. Zato je smert bogaboječim prijetna, hudobnim pa strašna; kar David pričuje, rekoč: „Žlahna je pred Gospodom smert njegovih svetnikov, smert grešnikov pa je huda.“ Srečno alj nesrečno umreti ni kaka mala reč. Zakaj živiš tedaj slabo, kakor bi ti ne bilo umreti? Zakaj si ves posveten, ves u časno blago zamišlen, ves skerben le za nasitenje mesnih želj in strasti? Ali ne veš, da kar svet človeku podeli, le kratko časa terpi? da kedar človek umerje, ga vse posvetne dobrote zapustijo? da le to, kar si dobrega storil, pojde s teboj u nebesa? Se ne spomniš resnice Jezusovih besedi, ki pravi: „Kaj pomaga človeku, naj si ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo terpi.“ .. „Svet in vse nja poželenje mine; le kdor božjo voljo dopolni, ostane vekomaj. Zatorej ne delaj si zakladov, ki ti jih rija in mol končata, tatje izkoplejo in vkradejo, temuč delaj si zaklade u nebesih, to je: s dobremi deli si srečno smert in nebeško veselje priskerbi, kakor sv. Bonifac in boš po tem tudi, kakor on, veselo umerl; zakaj: „Blagor mertvim, ki u Gospodu umerjejo; njih dela gredo za njimi.“ Celo tvoje živlenje tedaj naj bo priprava na srečno in zveličavno smert. —

Molitva.

Dodeli nam, o Bog! te po priprošnji sv. Bonifaca prosimo, naj sveto vero, h kterej smo poklicani, zvesto ohranimo, da nam svojega kraljestva,

kojega si med nami postavil, ne odvzemeš, in namesto nas drugemu ljudstvu, ki bi boljši sad prineslo, daš; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VIII. Dan junia ali rožnika.

Sveti Medard, škof.

Zalencia u Vermandijski okrajni na Francozkem je bila rojstno mesto sv. Medarda, ki je eden naj slovitejših francozkih škofov 6. stoletja bil, iz starorimske, žlahne in bogate, pa tudi bogaboječe rodovine. Nja skerbni stariši so ga dali u keršanstvu in drugih potrebnih vednostih dobro podučiti. Rad in skerbno se je učil, posebno, kar je bilo božjega. Tako je zgodaj že pokazal, da skerb in prizadeva starišev nad njim ne bote zgublene. Do vbogih je bil Medard že ko nježni fantič ves vsmilen; sebi je pritergoval, večkrat sam lačen bil, da je le vbogim kaj podeliti imel. Enkrat u Zalencii, svojem rojstnem mestu, revnega slepega otroka vidi, ki je vso razcapano obleko imel, in se ga tako vsmili, da svojo novo suknjo, kojo je pervobart na sebi imel, isleče, in temu vbožčeku podari. Vprašan, zakaj je to storil, odgovori: „Nagota in revšina tega slepca, ki je vendar le tudi ud Kristusov, ste mi toliko k sercu šle, da ste me k temu nagnile.“ Poznej je bil Medard Vermandijskemu škofu u skerb izročen, pod kterega vodstvom je u vsih vednostih, pa tudi u čednosti in svetosti vidno na-

predoval. Željel je u duhovski stan stopiti, in škof, ki ga je zavolj njegovih lepih lastnost in čednost visoko cenil, mu to lepo željo rad dopolni, ter ga u nja 33. letu mašnika posveti. Če je že poprej s svetim življenjem svetil, je zdaj k časti mašnika povzdignjen, s svojmi čednostmi vsih duhovnov kinč in lepota bil. Nad nja gorečostjo u molitvi, zvestoj pokoršinoj, ojstrim pokorjenjem, globoko ponižnostjo in krotkostjo so vsi stermeli. Njegovim gorečim in ginljivim pridgam ni moglo nobeno serce zoperstati. Očitno se je vidilo, kako je Bog temu zvestimu služavniku svojemu na strani stal, ker mu je tudi dar, čudeže delati, dodelil. Neki tat se enkrat u vinograd sv. Medarda prederzne, si grozdja koljkor ga je nesti mogel, nabere, zravno še terte iz hudobije močno poškodje. Ko tatinsko bravšino zadene, ne more iz vinograda, in je primoran ondi do belega dneva ostati. Vsiga u strahu in sramoti najdejo in pred svetnika pripeljajo, ki mu je storjeno krivico dobrotno odpustil, in tudi natergano grozdje podaril. Drugega, ki mu je sterd in vojsek iz bučelnjaka kradel, so bučele tako dolgo preganjale, da se je vernul in svetnika odpušanja prosil. Sv. Medard ga blagoslovi, bučele ga popusté, in se nazaj u bučelnjak povernejo. Drugobart mu neki prederznež vola vkrade, ki je na vratu zvonček imel. Tat zvonček skerbno s travo zamaši, da bi ga nikdo ne slišal. Prišel je, kakor je mislil, že na varen kraj, ko zvonček začne zvoniti, in tat mu s vso prizadevo glasa ustaviti ne more. Primoran je bil vkradeno živino pravemu gospodarju nazaj odrajtati. Nad bolniki in obsedenci je samo svet križ napravil, in hudi duhovi so iz obsedenih pobegnuli; betežniki so bili svojih bolezen rešeni.

Koliko spoštovanja je vse to pri duhovnih in neduhovnih sv. Medardu pridobilo, se iz tega vidi, ker so u letu 530 nja naslednika Alomera, umerliga škofa s jednim glasom vsi poželjeli. Močno se je te visoke časti branil, ker je velike ponižnosti bil. Ko je pa voljo božjo spoznal, se ji je tudi podvergel. Sloviti škof sv. Remigi, tačas že starček visokih let, ga je škofa posvetil. U svoji novej visokej službi je za svoje ovčice goreče skerbel, in je kakor dosihmal u ojstrem pokorjenju živel, ne pokoja in razveselvanja, le duše izveličati je iskal. Mesta, terge in vasi prehodi, pridgva, uči, opomina in svari, s eno besedo, vse je storil, kar se le od kakega škofa in dušnega pastirja poželjeti zamore. Tolike skerbi za duš izveličanje pa ni samo na svojo škofijo navezal, tudi zunaj je paganov iskal k pravej veri spreoberniti in čast božjo poveličati. Veliko preganjanja, obrekovanja in

preklinanja je moral preterpeti, pa vse voljno; nobene tožbe iz nja ust slišati ni bilo. Molčečost, ponižnost in krotkost so mu bile orožje, s kterim je sovražnike svoje premagal. Ti sv. škof je moral tudi to žalost včakati, da so sovražni Huni in Vandali s silnoj vojskoj prihruli, po nja škofii strašno gospodarili in skoraj vse pokončali. Zdaj se je sv. Medard vbogim in zapušenim pravega očeta in žalostnim tolažnika skazal. Ker u nja dosihmalnej škofii zavolj vednih napadov sovražnih Hunov in Vandalov prebivati več varno ni bilo, je škofovi sedež u mesto Nojon, u terdnjavo prestavil. Tudi druge okrajne Francozke želijo sv. Medarda svojega škofa imeti. Ko je Dornički alj Turnajski škof sv. Eleuteri, ki je sv. Medardu še ko mladenču škofovsko čast prerokoval, umerl, si duhovšina in drugo ljudstvo te škofije sv. Medarda škofa izvolji. Tudi kralj Klotar pervi in sv. Remigi Rejmski škof to željo duhovšine in ljudstva podperata; pa skoraj zastonj. Sv. Medard se toljkej časti stanovito ustavlja; kajti bil je že star in od velikega truda oslablen. Le iz pokoršine do svetega Očeta, ki mu je, te potrebe prepričan, tudi to škofijo prevzeti zapovedal, jo u skerb in vodbo prevzame. Tako je sv. Medard dve združene škofije oskerbljeval, ki so tudi po njegovej smerti še 500 let združene ostale. U tej novi škofii pa je še veliko nevernikov in malikovavcov prebivalo, ki so ga vse sorte žalili, mu veliko hudega storili, enkrat ga clo na sodniše vlekli, ga tamkaj svojim bogovam u dar zaklat. Alj apostolski škof se ne da strašiti. S nepremagljivo poterpežljivostjo in krotkostjo, pa tudi s vednim podučevanjem si jih zadnič tako prikupi, da se sladkemu Kristusovemu jarmu vsi prostovoljno podveržejo. Po tem srečnem izteku se nazaj u Nojon poverne, kder ga je to posebno veselje čakalo, da je svetej Radegundi kraljici, koja je s privoljenjem Klotarja, svojega moža, u samostan stopiti sklenila, sveto zagrinjalo podal, ter jo diakonico blagoslovil. Za vse te milosti je Boga goreče hvalil. Ne dolgo po tem se ga smertna bolezen loti. Veselo je bilo slišati, kako je sveti mož u svojih bolečinah samega sebe s večnimi resnicami oserčeval. Kralj Klotar, ki je tega svetega moža zmiraj u velikej časti imel, ga je u nja bolezni obiskal in zadni svet blagoslov od njega izprosil. Verni obeh škofij so kot ena duša u prelivanju obilnih solz in u gorečih molbah k Najvikšemu zdihovali, da bi jim živlenje njih svetega pastirja podaljšal. Alj čas je prišel, da bi zvesti in nevtrudeni služavnik božji po svoje večno plačilo šel, kar se je u letu 545 in 88. nja starosti zgodilo. Nja dušo so u podobi goloba u nebesa iti videli.

Nauk in posnema.

1. Sv. Medard je u svoji bolezni samega sebe s premišlevanjem večnih resnic oserčeval. Gotovo se s ničesar drugim u svojih bolečinah, u preganjanju, u križih in terplenju bolj oserčiti ne moreš, kakor s spominam tistih resnic, koje nas sveta vera uči. Nektire ti hočem tukaj kratko napeljati, ker sim že drugde več od njih govoril. Perva resnica je: „Vse, kar terpim, je in pride od Boga. Bog je to pripustil, alj sam tako vravnal; Bog hoče, da terpim.“ Druga: „Kar terpim, je ali kratko ali malo. Je malo, kar terpim, ne vem, zakaj se nevoljen pritožujem; je pa kratko, tudi nimam uzroka se pritoževati alj godernjati. Se ti terplenje tudi dolgo dozdeva, konec ga vendar le bo. Jezero drugih je več in dalje terpelo.“ Tretja: „Kar terpim sim zaslužil, ja še veliko več sem zaslužil.“ Četerta: „Kar terpim še ni pekel, je malo, je clo nič proti peklu.“ Peta: „Kar terpim je malo proti plačilu, ki mi ga Bog obeta, če terpim po nja sveti volji.“ Šesta: „Kar terpim je malo proti temu, kar so svetci za nebesa terpeli, tudi proti temu, kar še dandenašen veliko tisuč ljudi po sveti terpi.“ Sedma: „Kar terpim je malo alj clo nič proti temu, kar je moj Zveličar iz ljubezni do mene preterpel.“ Osma: „Poterpežljivo terplenje je pot u nebesa.“ Nepoterpežljivo terplenje alj clo nič poterplenja je njim veliko pot u pekel. Glej tukaj osem važnih resnic, kojih vsaka k sercu vzeta, te u tvojem terplenju oserčiti, vtolažiti in pred vso nepoterpljivostjo obvarovati zamore. „Resnico bodete spoznali in resnica vas bode osvobodila.“

2. Sv. Medard se je poleg drugih keršanskih čednost vadil u ponižnosti, krotkosti in u vsmilenju do vbogih, ktere je kakor ude Jezusove spoštoval. U teh čednostih se je tudi vsak kristian vaditi dolžen. Kristus naš Gospod to na ravnost in očitno od nas terja rekoč: „Učite se od mene, zakaj krotek sim in iz serca ponižen, ter bote najdli mir svojim dušam. Bodite vsmileni, kakor je vaš Oče u nebesih vsmilen. Blagor vsmilenim, kajti vsmilenje bodo dosegli.“ Od Kristusa Gospoda se moramo teh čednosti učiti, zakaj s besedo in izgledom jih je učil. Po njegovem izgledu se mormo u njih vaditi, si mormo prizadevati, krotki, ponižni in vsmileni biti, kakor je on bil. Premišluj celo življenje Kristusovo od začetka do konca, in najdel boš, da je le vadba u teh treh čednostih bilo. Sv. Medard se je teh čednost od Kristusa naučil, in po nja izgledu jih je u svojem stanu spolnoval. Kaj si ti dozdaj storil? Ali si kedaj prav resno na vadbo u teh čednostih mislil? Oh, tiste ogrizavne, ojstre in bodeče, neprijazne in nepoterpežljive besede, s kojimi večkrat svojega bližnega zadevaš in pikaš, niso nobeno znaminje krotkosti, ponižnosti in keršanskega vsmilenja! Vsaj prihodnič se zderži takšnih pikavnih besed, in bodi mirnega, prijaznega in

takšnega govorjenja, kakoršnega želiš, da bi drugi proti tebi bili. Tako se u keršanskej krotkosti vadiš. Se hočeš tudi u keršanskej ponižnosti vaditi, kakor si dolžen, ne povzdiguj se črez druge; si pa po svojem stanu čez druge povzdignjen, naj te to ne napuhne; ne zaničuj onih, ki so u nižjem stanu; ne iši nečimurne hvale ljudi, skazuj se prijaznega, priljudnega in ljubeznivega proti drugim. Ne žaluj, ne razjezi se, če te drugi malo obrajtajo alj clo zaničujejo. K vadbi u keršanskem vsmilenju ti bo pomagalo, če vsakega, tudi naj manjšega brata in uda Jezusovega spoznaš, kakor sv. Medard. „Kar ste enemu izmed mojih naj manjših bratov storili, ste meni storili:“ govori Kristus. Bodi torej radodaren in dobrotljiv siromakom, če imaš dobrote tega sveta; koljkor vterpiš jim iz dobrega serca podeli. Imaš veliko, jim obilnej dajaj, imaš pa malo, tudi to rad s njimi deli. „Milošna število grehov pokrije.“ Po teh in drugih takih vadbah u krotkosti, ponižnosti in u keršanskem vsmilenju boš Bogu in ljudem ljub in prijeten. Praznoverci pravijo, da če na sv. Medarda deži, bo 40 dni zapored deževalo. Ta prislovica je bôsa in prazna; pa ta je gotova resnica, da jim, ki po izgledu sv. Medarda Boga prav ljubijo, vse, tudi deževje in suša u dobro izide.

Molitva.

Vsliši, prosimo, o Gospod! naše prošnje, koje ti ob godu sv. Medarda, spoznovavca tvojega in škofa darujemo, in po njegovem zasluženju, ki ti je s tvojo pomočjo vredno služil, nas odveži vsih grehov; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

IX. Dan junia ali rožnika.

Sveti Primuž in Felician, mučenika.

Sv. Primuž in Felician, dva brata, sta bila u Rimu od imenitnih in žlahnih starišev rojena. Imenitneji ko po svojem rodu sta bila zavolj svojega brezmadežnega živlenja, zavolj bratovske lepe edinosti, u kterej sta živela, in zavolj stanovitosti u pravej veri, h kojej ju je božja milost poklicala. Vsak je goreče skerbel drugemu s svetimi čednosti u izgled biti, in tako sta eden drugega nasprotno k vsimu dobremu oserčevala. Ravno tačas sta cesarja, Dioklecian in Maksimian, kristiane strašno preganjala. Veliko jih je bilo u ječe pometanih, veliko pa s grozovitnimi mukami pomorjenih. Zdaj sta pobožnosti goreča brata lepo priložnost k mnogoverstnim delom milosti imela. Po dnevi in po noči sta u jetnišnicah obiskovala svete spoznovavce in mučenike Jezusove, kojim

sta s besedo in djanjem k velikej tolažbi bila. Nju serčnost in gorečost ste tolike bile, da se nista bala, tudi tistim, koje so k mučenju alj smerti peljali, serčnost dajati, jih k nepremaklivej stanovitnosti u svetej véri opominjati in k mučeniškej časti jim srečo vošiti. Se je tam pa tam kteri bolečin mučenja vstrašil, in je od svete vére odpasti hotel, sta ga spet ta dva sveta brata k stanovitemu preterplenju muk oserčila; tudi tiste, ki so že nesrečno odpadli, sta u ljubezni spet za sveto véro pridobiti iskala.

U resnici čudo je bilo, da niso ta dva brata na nagloma popadli in pred sodnike potegnili. Vsemogočni, ki je po njima svojim svetim mučenikom tolažbo deliti hotel, je sv. Primuža in Feliciana dalej časa obvaroval, in tako se je zgodilo, da sta že visoko starost dosegla, ko sta tudi onadva po mučeniško krono poklicana bila. Ko je čas tega poklica božjega, po katirem sta že dolgo hrepenela, prišel, so ju neverniki Dioklecianu in Maksimianu zatožili in nju smert hrupoma poželjeli. Neverna cesarja zapovesta ju vjeti, u ječo vreči in pred se postaviti. Zdaj ju na vse sorte k odpadu svete vére nagovarjajo; ko pa nevstrašena odgovorita: „Rajši umerjeva kakor da bi u tem pokorna bila,“ sta bila u ječo veržena in s mnogimi verigami vklenjena. Alj že pervo noč pride angel božji k njima, in ju železja in ječe reši. Kakor hitro pa iz ječe prideta, se že tudi spet na svoje poprejšne dela milosti poverneta, in mesta ne popustita, si življenje ohranit, kakor so jima nekteri svetovali. Cesar to zvedeti ju pred se pokliče, in bolj ko poprej s obljubami in protenjem u nju sili, da bi se svetej véri odpovedala. Pošlje ju u tempel malika Herkula, temu maliku kadila darovat. Sveta brata pa se na vso moč ustavljata; zato ju zapové cesar grozno pretepsti in po tem u 12 mil za Rimam ležece mestice Nomento odpeljati, tamošnemu oblastniku Promotu u ojstro kaznovanje. Preden ju odpeljajo, pride spet angel božji in jima vse rane zaceli. Ko Promot ta dva serčna kristiana pred se pripeljati vidi, ju vkaže s svinčastimi buti tak dolgo pretepati, dokler drugeh misl ne bota. Ta kazen je bila silno ojstra in boleča, zakaj tako imenovani olovni alj svinčasti buti so bili po koncih s olovnimi bučkami zalit in iz več jermenov alj vervic spleten bič, s kojim so tistega, ki je k tej kazni obsojen bil, po nagem herbti in vrati pretepali. Bila je ta kazen samo za sužnike in druge prostake nižjega ljudstva; trinog pa tudi ta dva brata, če ravno sta bila žlahnega rodu, tej strašnej kazni podverže u sramoto keršanskega imena. Grozovitneji, ko naj veči hudodelnike so ju pretepali,

alj naj manjši bolečine nista pokazala, marveč eden drugemu prigovarjala, Boga na glas hvalila in ga viši pomoči od zgoraj ponižno prosila. „Stoj nama na strani," sta klicala, „stoj nama na strani, o Bog, ti najno edino upanje; poterdi naji, da vsi spoznajo, da edino ti si pravi Bog." — Kazen pa je terpela, dokler se rabeljni pretepati naveličali in vtrudili niso. Oblastnik občuduje stanovitost teh dveh bratov, in da bi ju toliko laglej k pokoršini pripravil, vkaže ednega od drujega odločiti, in vsakega u posebno ječo vreči, ker vidi, da eden drugemu serčnost dajata. Po nekih dnéh mora sv. Felician pred njega, ki mu pravi: „Ali ni to pomilovanja vredna slepota, da ti svoje zadnje dni," — Felician je bil že 80 let star — „u mukah skleniti hočeš, ker jih vendar lehko u naj večej časti in milosti pri cesarju skončaš, če si le nja povelju pokoren." „Veliko več je naj pomiljnejši slepota to, da ti kak razumen in imenitenmož kos lesa za Boga moliš, in se tako po kratkih dneh u večne peklenske muke vdereš, ker se vendar pri pravem Bogu večno srečnega lahko storiš, če sveto véro sprejmeš:" sv. Felician odgovori. Ti serčni odgovor oblastnika toliko razserdi, da svetnika s železnimi čavelni na steber pribiti in tak pribitega tri dni brez jedi in pijače pustiti vkaže. — Sv. Felician pa je svoje oči k nebesam obernil in serčno takole molil: „Na Boga sim zaupal; ne bom se bal tega, kar mi človek žalega stori." Bil je po tem spet iz stebra isnet in u ječo peljan. Med tem reče oblastnik nja brata sv. Primuža iz ječe pripeljati in ga preslepiti iše, rekoč, h kolikej sreči in časti je Felician od cesarja povzdignjen, ker je nja povelje dopolnil in maliku Jupitru daroval: „Úmniši od tebe," mu govori, „je tvoj brat, on je cesarjevo voljo spolnil, bogove molil in zdaj je u časti pri njem. Bodi tudi ti pameten in stori po njegovem izgledu, da boš tudi cesarjev prijatel." Sv. Primuž mu odgovori: „Ti me ne boš presleparil: kako je mojemu bratu sim po angelu zvedil. Bog daj, da kakor sim s njim ene volje, tudi s njim umerjem za véro." „Pri priči mi moraš Jupitru darovati; če ne, te bom grozovitneji, ko vse druge mučil." „Jaz edino le pravemu Bogu darujem," mu sv. Primuž odgovori, „in se tvoje grozovitosti ne bojim."

Kakor hitro je bil to izrekel, ga zapové trinogam s gerčastimi buticami tako dolgo tepsti, da je celo truplo le ena

rana bila. Po tem so ga na vsih udih s gorečimi baklami žgali. Med temi mukami je svetnik bil neprenehoma veselega obličja, in je na glas hvalil Boga. Zato mu razbeleniga svinca u usta vlijejo, vpričo svetega Feliciana, da bi pravega Boga več hvaliti ne mogel. Alj požiral je razbelen svinec brez znamnja kakih bolečin, in potem Promotu djal: „Spoznaj vendar enkrat, o nesrečnik! vsemogočnost mojega Boga in spreoberni se k njemu, da večno pogubljen ne boš.“ Promot zdaj same jeze ne vé, kaj začeti. Oba sveta brata zapové divjim zverim u gledališe pometati. Dopolnili so zapoved krutega oblastnika, pa jima niso ne rujoveči levi, ne grozoviti medvedi kaj žalega storili; k svetnikoma pridirjajo, ter se jima k nogam vležejo, s repom in glavo prilizovaje. To očitno čudo je veliko nevernim gledavcom tako u serce seglo, da so na glas vpili: „Velik je Bog kristianov, in nobeden drugi, kakor on je pravi Bog!“ Promot zapové zdaj iz straha, da bi se kje ljudstvo ne spuntalo, ta dva serčna spoznovavca Kristusova neutegoma ob glavo djati. Tako sta tedaj oba po mnogem in serčnem bojevanju nevenljivo krono neumerjočosti in nebeške časti zadobila 9. rožnika u 287. letu. Sv. Primuža in Feliciana svetinje so bile u letu 645 za papeža Teodora u Rim u cerkvo sv. Štefana, pozneje pred več stoletmi na Krajnsko u samotno cerkvo sv. Primuža imenovano, ki eno uro nad Kamnikom še dan denašen stoji, ob Turški vojski pa u mesto Kamnik Frančiškanom prenešene, kder se še zdaj u velikej časti znajdejo. Za to sta ta sveta brata Krajnske dežele sosebna pomočnika in imata veliko lepih cerkvi po Slovenskem.

Nauk in posnema.

1. Sveta brata Primuž in Felician sta eden drugega k poterpežlivosti in stanovitosti za sveto véro oserčevala; in eden drugemu u nebesa pomagala. Po takem sta oba eden do drugega pravo keršansko ljubezen do Boga in bližnega u djanju skazovala. Ali nimaš tudi ti bratov, sester, žlahte alj znancov, kojim včasi na serce govoriti in jih k pobožnosti napeljevati zamoreš? Če pa tih nimaš, imaš saj toliko bratov in sester u Kristusu, kolikor kristianov. Med timi jih gotovo nekoliko najdeš, kojim u nebesa lehko pomagaš, če jih k pravemu keršanskemu življenju napeljuješ, če jim k sercu govoriš, da se laži, prisege, kletve, obrekovanja, opravljanja in drugih pregreh varjejo; če jih k molitvi, k službi svete maše, k poslušanju pridig in keršanskih naukov, k delam milosti, k pogostim in vrednim prejemanju svetih zakramentov opominaš,

To storivši ne skažeš le bližnemu, temveč tudi Bogu pravo ljubezen; bližnemu, ker mu k večnemu zveličanju pomagaš, Bogu pa, ker po besedah sv. Krizostoma Bogu nič prejetnišega storiti ne moreš, kakor če druge nja službi pridobiš, in razžalenja nja svetlosti varješ. „Če Boga ljubite,“ piše sv. Auguštin, „skerbite, da tudi drugi, ki so u vašej hiši, alj vam drugače znani, njega ljubijo. Opominajte, prosite, nagovarjajte jih, kolikor zamorete.“ Si to storiti prizadevaš, bodi zagotovlen, da ti Gospod Bog to obilno poplačal, tisti pa, kojemu si tako u nebesa pomagal, te vekomaj zato hvalil bo. Se pa podstopiš, kterega u greh napeljati alj ga od dobrih del zaderževati, tedaj mu u pekel pomagaš, in Gospod Bog bo enkrat tvojo hudobijo strašno kaznoval; tisti pa, kojemu si u pekel pomagal, te bo celo večnost preklinjal, in še huje kakor hudič zoper tebe se vzdigoval.

2. Sv. Felician je to naj hujo slepoto imenoval, da nevern oblastnik po svojem malikovanju u kratkeh dneh u večno pogubo in terplenje pade, ker bi se vendar pri pravem Bogu lehko u nebesih večno zveličal, ko bi se k pravej véri spreobernul. Nebo in pekel, ti ljubi brat, odperta stojita. Večnost je u peklu, večnost je u nebesih. Ti si u nebesih lehko vekomaj zveličan, in peklu vbežiš; pa tudi vekomaj nebes odločen in u peklu goriš. „Bog ti vodo in ogenj predpostavi; stegni svojo roko po čemur hočeš. Pred človekom je življenje in smert, dobro in hudo, kar mu dopade, dano mu bo:“ tako Gospod Bog sam govori, on, ki ti gnado, priložnost in pripomoge peklu oditi in u nebesa priti, daje. Ali ni potem naj huja slepota, in neumnost, če se dodelenih gnad, priložnost in pripomočkov u svoje zveličanje ne poslužiš, temuč za ničemurne, kratke sladnosti alj za kratkega dobička del si nespametno nebesa zaklepleš, in se na vekomaj u pekel pogrezuješ, ker bi lehko vekomaj srečen in zveličan bil? „Razumite to, vi neumneži izmed ljudstva, in nespametniki vi, se izpametvajte.“ Nespametnik narveči je človek, ki verje, da so nebesa, in u nje priti zamore, in vendar si za nje resno ne prizadeva. Še veči nespametnik je on, ki verje, da je pekel, in da je u nevarnosti u njega vekomaj veržen biti, in vendar se iz vsih moči ne trudi, mu vbežati. „Če verjemo, da je pekel,“ pravi sv. Peter Krizolog, „in zlasti pekel večnega terplenja, zakaj si iz vsih moči ne prizadevamo, njemu vbežati in se prevarvati, da bi u tolike, tako strašne in večne muke obsojeni ne bili.“ Zakaj? te vprašam. Odgovori, če moreš! O grešnik! koliki nespametnik si.

Molitva.

Prosimo te, o Gospod, da nas po priprošnji svetih mučenikov, Primuža in Feliciana ohraniš, in nam pomagaš, sveto véro u tebe, trojedinega Boga s besedami in djanjem spoznati. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

X. Dan junia ali rožnika.

Sveti Filip, diakon.

Sv. Filip, diakon je bil, kakor pravijo, u Cesarei na Palestinskem rojen. Bil je eden izmed 7 pervih diakonov, koje so apostoli s pokladanjem rok u cerkveno službo in oskerblenje vbogih vernikov izvolili. O pervem preganjanju, ki se je zoper Gospodove učence u Jeruzalemu vnelo, u kterem je svet Štefan kamenovan bil, so se ti učenci u razne kraje Judovske in Zamariiške dežele razkropili, in kamur so prišli, so svet evangeli oznanovali. Sv. Filip, diakon, se je u glavno mesto Zebaste na Zamarianskem podal, in ker je poln modrosti in svetega Duha bil, je ondi svet evangeli s tolikim vspehom oznanoval, da je veliko Zamarianov, možev in žen, k pravej véri spreobernul in s lastnimi rokami kerstil. Gospod je nja besedam dal moč, da je s čudi, ki jih je delal, ko je obsedene hudih duhov oprostil, in veliko bolnikov, mertvoudnih in hromih ozdravil, resnico svojega nauka poterdoval. Radi in željno so njegove nauke poslušali, in vse ljudstvo je zategadel radovalo. Med njimi, ki so u Jezusa vérovali in svet kerst poželjeli, je bil neki čarobnik, Simon imenovan, ki je s svojimi slepotijami njih veliko zapeljal; — za kaj velikega — za moč božjo so ga imeli. Ko je pa posebne znamnja in čuda sv. Filipa videl, je nad njimi stermel, in od te dobe je prilizovavno iskal se s tim svetnikom poprijazniti.

Med tim so apostoli u Jeruzalemu od spreobernenja Zamarianov zvedili, in dva sveta apostola Peter in Joanez gresta u tisto mesto novim kristianom zakrament svete birme podelit; sv. Filip je bil le diakon, in ni imel oblasti zakrament svete birme deliti; njo le škofje kakor pravi nasledniki apostolov imajo.

Ko se sveta apostola po dokončanem opravilu spet u Jeruzalem poverneta, se sv. Filipu angel Gospodov prikaže in mu reče iti na cesto, ki u Gaco pelja; ondi bo srečal moža, po božjem kraljestvu hrepenečega, imenitnega služavnika Kandace, kraljice u jutrovi deželi in oskerbnika vsih njenih zakladov; svet evangeli mu naj oznanuje in ga u kraljestvo božje sprejme. U Jeruzalem je bil prišel Boga molit, in zdaj se je domu napotil. Povelje Gospodovo neodlagoma dopolnit se sv. Filip hitro na pot napravi, in na imenovanej cesti sreča tega moža, ki je na vozu sedé preroka Izaia bral. Duh

Gospodov je zdaj Filipu govoril, da bi se temu vozu bližal. Filip se približa in moža vpraša: „Misliš li, da zastopiš, kar bereš?“ „Kako bi zastopil,“ mu odgovori služavnik, „če me nobeden ne podući?“

Nato prosi Filipa, da bi se k njemu vsedel. Bral je ti bogoželjni mož ravno ondi, kder prerok od terplenja govori, kojega bi Jezus imel od Judov prestati: „Bil je ko jagnje h klanju peljan, in ni svojih ust odperl.“

Te besede so sv. Filipa napeljale, da mu je od skrivnosti včlovečenja in drugih resnic svete keršanske vére govoriti začel. Ko se u teh svetih pogovorih dalej po cesti peljata, prideta do vode; mož prosi Filipa za kerst Jezusa Kristusa, ga zagotovi, da u Jezusa terdno verje in tudi zanaprej nja sveto véro stanovito spoznati obljubi. Svet diakon mu u prošnjo dovolji; oba iz voza stopita in Filip ga kersti. Kakor hitro pa iz vode stopita, je Duh Gospodov Filipa odpeljal. Kraljični služavnik pa dalej po cesti domu popotva in polu veselja hvali Boga za prijeto milost.

Sv. Filip je s vsoj gorečostjoj ne samo u Acoti, temuč u vsih mestih noter do Cesaree svet evangeli oznanoval. Tukaj je navadno s svojemi štirimi hčerami bival, koje so vse štiri device in prerokinje bile. Ko je sv. Paul na svojem apostolskem popotvanju u Jeruzalem, u 58. letu po Kristusu do Cesaree prišel, je tega svetega diakona obiskal, in tudi nekaj časa pri njem ostal. Tukaj — u svojem rojstnem mesti — kakor pravijo, je sv. Filip dni svojega živlenja srečno dokončal. Proti koncu štertega stoletja, pričuje sv. Hieronim, je sveta Paula revno hišico Filipa obiskala, koja je iz štirmi stanicami nja šterih hčer še stala in pri vernih u velikem spoštovanju bila.

Nauk in posnema.

1. Kraljični služavnik, kojega je sv. Filip na božje povelje u svetej Jezusovej véri podučil in kerstil, je to veliko milost od Boga zadobil, ker je toliko hrepenenje in poželjenje po resnici imel. Njegovo hrepenenje in poželjenje po resnici pa ni bilo prazno alj utraglivo u njem, ampak priganjalo ga je resnice skerbno iskati, katero je po milosti božjej tudi najdel; kajti Bog je večna resnica in se da najti tem, ki ga išejo. „Glejte,“ pravi sv. Joanez Krizostom, „kako goreče je bilo poželjenje tega imenitnega služavnika po resnicah, ki nam jih je Bog razodel! Še na poti u Jeruzalem, kamur je pravega Boga molit šel, in nazaj je sveto

pismo preberal in scer Izaieve prerokvanja, ki so iz vsih naj imenitneje, — preberal, čeravno jih ni zastopil; in kakor hitro je sv. Filipa vidil, ga je prosil, da bi na voz k njemu sedel u zaupanju, da mu bo to kar ne zastopi, razložil.“ Ni se goljufal ti resnicoljubni mož; po sv. Filipu mu je Bog nebeški zaklad, po kojem je hrepenel, u branih pa nezastoplenih besedah svetega pisma pokazal in tudi k njegovemu nezmernemu veselju podelil. Kako pa ti ta nebeški zaklad išeš? Si tudi toliko, kakor kraljični služavnik zanj prizadevaš? Ti se že scer po kerstu u svetej Jezusovej cerkvi znajdeš, koja edino resnico uči, si pa tudi tako resnicoljuben kakor ti služavnik? O da bi jaz to od tebe poterditi zamogel! Jezus pravi: „Jaz sim pot, resnica in življenje;“ in „Nobeden ne pride k Očetu, kakor skoz mene.“ Le u Jezusu je zveličanje, in to je najdil služavnik zamorske kraljice po sv. Filipu.

2. Branje duhovnih bukev, posebno svetega pisma je izvir vsiga dobrega, ja večniga zveličanja; kar se lehko iz tega življenjopisja učiš. Sv. Ignaci, sveta Terezia in toliko drugih svetih so po branju svetih bukev, posebno svetega pisma in pa življenja svetnikov svoje zveličanje najdili. O da bi zveličanja skerbni ljudi spoznali, koliko duhovnega dobička jim sveto branje prinese! Sv. Ignaci je bil ves posveten, dokler je posvetne bukve preberal; ko je pa življenje Jezusa in svetnikov u roke vzel in pazno čital, ga je milost božja razsvetila; bil je potem čisto drugačen. Ravno tako je tudi sv. Terezia se s posvetnimi knigami, ki jih je brala, posvetnega, ničemurnega, mlačnega duha navzela, kakor sama spozna; in le po branju svetih bukev je spet pravo gorečost u službi božji zadobila. Sv. Servul je imel toliko veselje nad branjem svetih bukev, da ker ni sam brati znal, je druge prosil, da bi mu jih brali; če mu zastonj niso brati hotli, jih je od milošne, kojo je dobivljal, plačeval. Preberaj tudi ti rad duhovne, svete bukve, alj če sam brati ne znaš poslušaj rad, kedar jih drugi preberajo. O nedelih in praznikih u cerkvi in po službi božji imaš časa in priložnosti k temu zadosti. Ničesar svete vére in lepega zaderžanja bolj ne slabi in jima veči škode ne prinese, kakor branje alj poslušanje slabih, pregrešnih bukev; ravno tako svete vére in keršanskega zaderžanja tudi nič bolj ne podpera in ne oživlja, kakor pazno branje alj pa poslušanje svetih reči, posebno pa bukev vsih bukev, — svetega pisma. „Glej pazno na branje, opominanje in nauk,“ piše sv. Paul svojemu Timoteu. „Opominam vas, obračujte čas in duhovno branje, in svoje življenje po tem vravnajte,“ piše sv. Krizostom. Sv. Gregor imenuje duhovne bukve pisma, koje Bog svojim stvarem pošilja, da bi po njih k dobremu obudeni in zveličani bili. „Nebeški kralj,“ so nja besede, „Gospod angelov in ljudi ti svoje pisma pošilja; in ti hočeš u njih prebiranju zanemarn biti?“

Molitva.

Prosimo te, vsemogočni Bog, da spomin sv. Filipa diakona u nas ne samo duha gorečosti, temuč tudi peželenje po večnem zveličanju obudi; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XI. Dan junia ali rožnika.

Sveti Barnabas, apostol.

Sv. Barnabas ni bil scer u številu dvanajsterih od Jezusa samega, dokler je na zemlji bil, izvolenih apostolov, vendar je kakor sv. Paul zaslužil s svojmi deli in dušno gorečostjo med častite začetnike naše svete vére prištet biti; torej sv. katolška cerkva njemu, kakor svetimu Paulu ime apostola prilastuje. Bil je rojen na otoku Cipri iz rodu Levi. Imenovali so ga popred Jozeta alj Jožefa, kojega so že u pervej mladosti u Jeruzalem poslali, kder je bil s sv. Paulom od naj imenitnejiga in naj bolj slutega učenika Gamaliela u Mojzesovej postavi popolnoma podučen. Od mladosti je bil lepiga, sramožljivega zaderžanja, lenobe in razujzdanja se je skerbno ogibal in tako je čas in priložnost najdil, se u Mojzesovi postavi popolnoma podučiti. Ob času Jezusovega očitnega učenja, kteriga pridge in čuda je ves Jeruzalem občudoval, je tudi Barnabas, ko je iz Mojzesove postave sklenul, da ti Jezus mora tisti pravi Mesia biti, ki je u postavi na tolikih krajih obljubleu in prerokvan, se Jezusovim poslušavcom pridružil. Po misli več cerkvenih očetov je bil Barnabas eden naj imenitnejih 72 učencov Jezusovih. Lepo premoženje, kojega je po smerti svojih bogatih starišev podedoval, je poprodal in denarje med vboge razdelil. Za svojo potrebo si je le eno samo njivo prihranil in še to je, kakor nam apostolsko djanje pripoveduje, po Jezusovem unebohodu prodal in denarje k nogam apostolov položil, da bi jih vbogim razdelili. Bil je blezo pervi, ki je s tem lepim izgledom drugim naprej šel; zato so ga apostoli „Barnaba“ to je „sina tolažbe“ alj „poveseljenja“ imenovali. Sv. Luka evangelist ga tudi apostola imenuje, ker je, kakor je bilo zgoraj rečeno, tega imena vreden in od sv. Duha k imenitnemu opravilu posebno poklican in izvoljen bil.

Po Gospodovem unebohodu se je le apostolov deržal, s njimi sv. Duha prejel, ter njim goreči pomagavec u oznanovanju sv. evangelia u Jeruzalemu in u Judei bil. Ko je sv.

Paul tretje leto po svoji čudnej spreobernitvi u Jeruzalem prišel, se učencom Gospodovim pridružit, in mu ti še upali niso, boječi, da bi kje resnično spreobernjen ne bil, ker je poprej cerkvo božjo silo preganjal, je sv. Barnabas se k njemu podal, in je sv. Paula, od nja resnične spreobernitve prepričan, kakor svojega znanca pred apostola Petra in Jakoba peljal, ga njima lepo priporočaje, tako da je sv. Peter pervi vidni glavar cerkve njega u svojo hišo vzel in 15 dni pri sebi obderžal.

Kake 4 leta potem, ko apostoli od vernikov u Antiohii zvejo, jim pošlejo svetega Barnaba, jih u sv. véri poterdit in to novo cerkvo vredit. Taj je iz Jeruzalema več vernikov pribežalo, in tako jih je sv. Barnabas k svojemu razveseljenju že veliko u Antiochii najdil, ki so u Jezusa verovali. S veliko tolažbo je ondi delal, verne lepo opominvaje, da naj stanovitni u Gospodu Jezusu ostanejo. Iz Antiohie se je podal u mesto Tars po sv. Paula, da bi si ga pomočnika u oznanovanju evangelia pridružil. Zdaj se s svojim sodelavcom sv. Paulom spet u Antiohio poverne; oba sta ondi eno leto ostala, sv. evangeli goreče oznanovala in kraljestvo Jezusa razširjala s tolikim uspehom, da so verni u Antiohii pervi bili, ki so se „kristiani“ imenovali, s tem očitno naznaniti, čiga nauk spoznajo. Novi Antiohenski kristiani, ki niso samo le golega imena kristianov, kakor dandenašni njih veliko, imeli, so si nauke Jezusa Kristusa, u kteriga so verovali, globoko u serce zasadili, in u djanju zvesto spolnovali. Slišali so, da je u Jeruzalemi velika lakota vstala. Vsmileniga serca so hitro prostovolno milošne nabrali in njo po svojima dušnima pastirjema sv. Barnabu in Paulu stiskanim Jeruzalemčanom u tolaž poslali. Kadar sta to sveto delo u Jeruzalemu opravila, sta se nazaj u Antiohio vernila. U tej novi Antiohenskej cerkvi je bilo pa še več drugih svetih učenikov, ki so lepota te novocveteče cerkve bili. Med Gospodovim opravilom je sv. Duh pri božjej službi skupaj sbranim po nekterih prerokih govoril: „Odločite mi Barnaba in Paula k delu, h katerimu sim ju izvolil.“ To delo pa je bilo spreobernenje nevernikov, h kterim sta se oba hitro potem podala, ko sta med postom in molitvijo s pokladanjem apostolskih rok bila apostola nevernikov izvoljena. Na svoje apostolsko potovanje sta si enega učenca Joana Marka po imeni, tovarša privzela in se naj pred u mesto Zeleucio in od tod na otok Ciper obernila, kder sta po raznih mestih ob sabotah, judovskih praznikih, Kristusov nauk oznanovala. Veliko Judov se je spreobernilo, veliko pa še terdovratnih ostalo,

ki so apostola preklinjali in preganjali; zato pa sta jim rekla: „Vam se je spodobilo, naj pred božjo besedo oznaniti; ko jo pa zaveržete, in se večniga življenja nevredne štejete, se k nevernikom obrneva.“ Kar sta govorila, sta hitro dopolnovati jela. Veliko nevernih mest in dežel sta prehodila, neutrudoma sv. evangeli oznanovala in jih veliko spreobernila; vendar sta tudi povsod veliko terpeti imela zavolj Judov, ki so nevernike zoper nju dražili.

U nekih letih prihodita spet u Antiohio, in ko slišita, da se kristiani med sebo prepirajo, ali bi se stare Mojzesove postave, posebno obreze še deržali ali ne, gresta Barnabas in Paul k apostolom u Jeruzalem po pravi in gotovi odgovor. Apostoli skličejo u Jeruzalemu pervi cerkven sbor u 51. letu po Kristusu, u kterem s pomočjo sv. Duha spoznajo, da spreobernjenci niso zavezani Mojzesovih šeg posebno spolnovati. Kar so apostoli u sv. Duhu sklenili, so Antiohenom u pastirskem listu naznanili, kteriga so njim po sv. Barnabu in nja tovaršu sv. Paulu poslali. U Antiohio pridši sta kristiane goreče opominjala po pastirskem listu se apostolskega sklepa zvesto deržati. U tem mesti sta se sv. Barnabas in sv. Paul po dopušenju sv. Duha u svojih apostolskih delih ločila, da bi sv. evangel po več krajih oznanovati in kraljestvo božje razširjati zamogla. Sv. Barnabas je šel s Ivanom Markom u svoj rojsten kraj, na otok Ciper, od tod u Rim, iz Rima u Milan, kder je pervi keršansko véro oznanoval. Sedem let je tukaj ostal in bil pervi škof nove Milanske cerkve, kojo je vtemelil. Potem ko je Milanski škofii enega svojih učencov sebi naslednika postavil, se je u Bergamo in Brukselo podal, kder še zdaj altar kažejo, na kojem je daritvo sv. maše opravljal. Vse te kraje je sv. Barnabas med vednim oznanovanjem sv. evangelia prehodil, vendar pa je nja rojsten kraj Ciper bil posebno gledališe nja apostolskih del, in ravno tukaj je tudi tek svojega življenja častitlivo dokončal. Judi, ki so se zmirom in povsod razširanju sv. evangelia zoperstavljali, so se njega umoriti zarotili. Bog mu predstoječo smert razodene; sv. Barnabas pa se tega veseli, skliče svojo čedo skupej, opravlja presveto daritvo in po opravlenej daritvi sv. maše pričijoce kristiane zadnokrat k stanovitnosti u veri in k lepimu keršanskemu življenju opomina. — Potem se brez vsega straha u Judovsko shodnico poda in njim s neoverglivemi dopričleji pred oči postavi, da Jezus Kristus je pravi Mesia; ker mu pa nič odgovoriti ne morejo, ga kot perviga mučenika sv. Štefana s strašno divjostjo

popadejo, iz shodnice veržejo in kamenvajo. Nja sveto truplo je bilo od njegovega učenca Marka pokopano. Nja pokopališe se je poznej, ko so bili kristiani močno preganjani, izgrešilo; še le pod cesarjem Cenom u leti 488 je bilo po višjem razsvetlenju od Antiohenskega škofa najdeno in nja sv. truplo s naj večo častjo vzdignjeno. Na nja persih so najdli evangel sv. Mateuža, kojega je bil sv. Barnabas s lastno roko prepisal. Kar se u posebno hvalo tega svetnika še reči mora, je to, da je več let bil tovarš sv. Paula, potem tudi deležnik vsiga truda, vsih del in nevarnost, ki jih je ta sv. apostol prestal, kakor tudi da je u samem sv. pismu pobožen mož imenovan, ki je poln sv. Duha in vére bil.

Nauk in posnema.

1. Sv. Barnabas je bil bližne smerti vesel, ktero mu je bil Bog razodel. Ravno to se od več drugih svetnikov bere. Smerti so vsi željeli, po njej zdihovali, in ko so jo bližati vidili, so se močno razveselili. Tudi dandenašen si ljudje pogosto smerti želijo in po njej zdihujejo, pa to le iz jeze, iz nepoterpežlivosti, iz otožnosti alj zopernosti nad delom, alj če dolgo boleni ležijo, veliko preganjanja terpeti imajo in nikder pomoči ne najdejo. Tode takšne želje, takšni zdihleji po smerti niso ne Bogu prijetni ne ljudem koristni in zveličavni, temuč le škodlivi. Iz čisto drugih namenov so svetci smerti poželeli in se nad njo veselili; pervič zato, ker je Bog postavo umreti dal, kterej se radi in voljno podvreči in s veseljem pokorni biti moremo; drugič, ker smert človeka nebrojnih rev tega življenja reši in ga, če le sam resno hoče, k zadnemu cilu in koncu pripelja; tretjič, ker je človek po smerti rešen toliko nevarnost in priložnost grešiti, u grehu umreti in pogublen biti; četertič, ker človek le po smerti zamore k gledanju božjega obličja priti, in tako začeti Gospod Boga popolnejši ko na tem svetu ljubiti, hvaliti in vekomaj poveličevati. Premisli vse le to, da bodeš smerti, če ne po izgledu toliko svetnikov poželjel, se saj ne bal, in kadar je božja volja, rad umerel.

2. Sv. Barnabu so sv. evangeli na perse djali in ga s njim pokopali u znamnje, da je njega iz serca ljubil in spoštoval; ker je življenje in nauk Jezusa Kristusa u njem zapopaden. Kdor pa sv. evangel ljubi in spoštuje, ga mora rad brati alj nja branje in razlaganje posebno u pridgah poslušati. „Evangelia nič drugače ne poslušamo,“ piše sv. Auguštin, „kakor da bi Kristus Gospod sam tukej stal in k nami govoril.“ Koliko dobička alj hasna iz takšnega branja alj poslušanja pride, sv. Krizostom uči, rekoč: „Satan ne more lehko do tistega, ki sv. evangeli večkrat bere, in razlagati sliši.“ Kako je pa s teboj? Ljubiš in spoštuješ tudi ti sv. evangel in u njem zapopaden nauk Jezusa Kristusa, kakor je tvoja dolžnost? Za-

kaj ga po tem takem večkrat ne preberaš? Zakaj bolj pridno k pridigam, kder se sv. evangel razlaga, ne hodiš? Upaš kali več dobička iz branja tistih ničemurnih, sumljivih alj clo pregrešnih knig, koje tolikokrat u roke vzemeš. Ali morde tudi misliš, da satan zavolj takšnih bukev ne bode lahko do tebe mogel? Oh! ravno s takšnimi polzkimi, zapeljivimi berili satanu svoje serce odpiraš, ga prostovoljno k sebi vabiš in kličeš, da bi prišel u tvoje serce prebivat, alj ga s nevarnemi misli in željami nepokojit. Spoznaj in boljšaj ovi svoj pregrešek, dokler ga še zamoreš. Počasi in pomišleno prebiraj sv. evangel in druge pobožne bukve, znajdi se rad in pridno u pridgah, in skerbi potem, svoje živlenje po zaslišanem nauku ravnati. „Živlenje," pravi sv. Krizostom, „se mora s svetim evangeljem strinjati." In sv. Joanez piše: „Blagor mu, kdor to bere, in posluša besede tega prerokovanja, in to, kar je u njem pisanega, dopolni."

Molitva.

O Bog, ki nas s zaslužnjenjem in priprošnjo tvojega sv. apostola Barnaba razveseljuješ: dodeli nam milostlivo; da dobrot, za koje te po njem prosimo, deležni postanemo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XII. Dan junia ali rožnika.

Sveti Ivo, fajmošter.

Sv. Ivo je bil u St. Martnu spodnje Bretanie na Francozkem 17. Okt. l. 1253 rojen. Njegovi stariši scer bogati in imenitni pa tudi bogaboječi so zarano skerbeli, njega u strahu božjem in u vednostih tako dobro podučiti, da bi sčasoma velik svetnik postal. Bil je še otrok in toliko rad je poslušal in bogal lepe nauke svojih starišev, in tako zvesto po njih svetih izgledih ravnal, da je ti čas, kojega so drugi otroci s igračami in kratkočasmi tratili, živlenje svetnikov preberal, se njih čednosti še bolj vnemati; zato je pa tudi k veselju svojih starišev u vsem dobrem vidno rastil. U štirnajstem letu nja starosti so ga u glavno mesto Pariz u šolo poslali, se modroslovja, kakor tudi bogoslovja in duhovnih pravic učit. Učil se je teh vednost s vso marlivostjo, zravno pa je zmirej nedolžno živel, čeravno je u tolikih nevarnostih zapeljvanja bil, toliko slabih izgledov svojih součencov vidil. Lepi nauki in izgledi nja svetih starišev so mu vedno u spominu ostali. Večkrat so mu bili ljubeznivo na serce govorili: „Ljubi sin! boj se Boga in s vso dušo mu zvesto služi; varuj se slabe družbe, moli rad, ne zabi ob-

ljub svetega kersta, bodi svet, da boš svetnik.“ — Spomin vsevedočega Boga, kojega je u svojem nedolžnem sercu nosil, in se ga žaliti bal, leto mu je k posebnej milosti pri Bogu pripomoglo. Še mlad, je modrost starih imel, po kterej je vse dobro posnemal, se nad hudim nikolj ni pohujšal, slabe součence je svaril, in jih več k bogaboječimu življenju napeljal Poleg skerbnega učenja in napredovanja u vednostih, je vedno tudi u kerščanskej popolnosti, u svetih čednostih napredoval, ker je svet zaničeval, rad molil, in premišljeval. Nja kratek čas je bil, po cerkvah moliti, bolnike objiskovati in jih učiti, svete bukve brati, posebno življenje svetnikov, da se je oserčeval po njih izgledih sveto živeti in enkrat u njih družbo priti. U svoji naj lepšej starosti je obljubo devištva storil, ker je vedel, da je to nebeškemu kralju naj prijetniši dar. Da ne bi te svoje obljube nikdar prelomil, se je ojstro pokoril, in naj raje bi bil u kak samostanski red stopil, ako bi ga ne bila ljubezen do bližnega zaderževala. Stopil je torej u duhovski stan, za kojega se je skerbno in goreče pripravljal. Mašnik posvečen je ojstreje živel; mesojeje se je že kot učenec u Parizu zderžal, in u Orleanu, kder se je posvetnih pravic učil, se je vina zderževati jel. Zdaj pa se je zavezal, po sredah, petkih in sabotah skoz cel štiridesetdanski post, adventni čas, 4 kvatre in bile pri vodi in kruhu se postiti. Spal je na terdej zemlji, nosil spokorni pas in terdo, debelo obleko.

Maurici, Reneški naddiakon, tolike lastnosti duha nad tem svetnikom zagledaje, ga za hišnega oskerbnika k sebi pokliče; in sv. Ivo je s svojo zvestobo, previdnostjo in poterpljivostjo pokazal, koliko je te službe vreden. Vbogim je veliko vsmilenje skazoval, vse prihodke svoje službe je med nje razdelil. Kadar je kaj skleniti alj svetovati imel, se ni le njegova modrost, ampak tudi pobožnost lepo pokazala. Visoko je bil spoštovan, in to spoštovanje je njegovega škofa Alana nagnilo, ga k sebi poklicati in škofijskega uradnika postaviti. Poleg te službe ga je škof, kakor hitro je nja učenost in gorečost spoznal, tudi fajmoštra, ako ravno zoper nja voljo postavil, u kteri službi je do smerti skerbno in modro sebi izročeno čedo vodil, dobro vedoč, da bo naj višjemu pastirju Jezusu moral enkrat za njo odgovor dati. Ravno zato se je te težke službe branil, ne zavoljo dela in truda, ampak zavolj nevarnosti svoje duše.

Sv. Ivo je dvojno službo pravdnika in fajmoštra opravljati imel, pa tako modro in pridno jo je opravljal, da je bilo čudo, kako je razne lastnosti sodnika, zagovornika, oskerb-

nika, pastirja in zdravnika u dušnih in telesnih potrebah združevati vedel. Nikdar ni kake obsodbe brez solz izrekel, u premisliku, da bo sam enkrat sojen; vendar je bil večbart zagovornik vbogih, vdov in sirot, in vsih potrebnih, do kojih je toliko vsmilenje imel, da jim je lastno oskerbnišnico sozidati dal, kder so bili s vsim potrebnim previdени. Ako mu je čas pripustil, jim je sam postregel, ker bil je velike ponižnosti in ljubezni do bližnega. Ako je reveže od mogočnih stiskane vidil, jim je s besedo in djanjem u pomoč priskočil; ako je kde prepir med bližnemi vstal, je bil sredník med njimi; tožbe vbogih je brez plačila prevzemaval in jih u kratkem dokončal. Revežem in preganjenim je po moči pomagal; zato je bil „besednik vbogih, oče revežev,“ imenovan. Tisti, ki so vbogim pravice kratili in reveže stiskali, so ga sovražili, ker se je za nje potegoval; pa vsim tim sovražnikom je poterpežljivost, ponižnost in krotkost nasproti postavljal, in tako njih veliko pridobil. Hodil je le peš, da bi bil za vboge u svoji oskerbnišnici več prihranil. U nja hiši pa nikdar ni živeža zmanjkalo, dasiravno je včasi vbogaime dajaje skorej vse razdelil. Imel je posebni dar pridgovanja, ter je po dvakrat, tudi po večkrat na dan pridigval, enkrat na veliki petek u sedmih cerkvah od Kristusovega terplenja. Po pridigah je objiskoval hiše po svoji fari, podučeval u keršanskem nauku male in velike, je spravil sovražnike, skerbel za vboge, bolene in ptuje. Tako je neutrudoma za svoje lastno in svojih izročencov posvečenje delal, in u teh delih milosti svoje premoženje in moči, svoj pokoj, svoje zdravje in živlenje Bogu daroval. Govoril pa je od resnic svete vére tako ljubeznivo in goreče, da so tudi terdovratni grešniki bili od nja ognjenih besedi omehčani; vse ga je rado poslušalo in vbogalo, ker je pervi storil, kar je druge učil. — Še zadne dni svojega živlenja je ovčicam stregel, tri dni pred smertjo se spovedal, in če ravno slab, še presveto mašno daritvo opravil in pridgoval. Po sv. opravilu se je vlegel in u nedelo po Jezusovem unebohodu 19. Maja leta 1303 u 50. letu svoje starosti mirno in sladko u Gospodu zaspal, in šel k tistemu, kojemu je vse dni svojega živlenja zvesto služil. — Vsi, posebno pa vbogi, kterih oče je bil, so za njim jokali. Na njegovem grobu se je več čudov godilo, tako, da ga je že u letu 1347 papež Klemen VI. svetnikom prištel.

Nauk in posnema.

1. Sv. Ivo se je na posebno vižo u ljubezni do bližnjega vadil, ker je službo pravdnika in oskerbnika za vdove, sirote in druge vboge brez vsega plačila na se vzel. Dandenašen pa se veliko takih pravdnikov (doktarjev) najde, kojim morjo vbogi njih delo preplačati, koje stiskajo, zatirajo, in se tako u nebo vpijočega greha deležne storé. Kaj pa sveto pismo govori od takih? „Gorje jim, ki krivično sodijo, krivično pišejo, da vboge u sodbi zatirajo, in njih pravici silo delajo, da tako vdove in sirote obropajo! Kaj bote storili nu dan obiskovanja in težave? Kde bote pomoč in perbežališe najšli?“ In prerok Jeremia govori od krivičnih pravdnikov: „Oni ne skerbijo za vdove in sirote, in ne pomagajo vbogim u sodbih k pravici. Ali bi jih ne štrafal, govori Gospod? Ali se ne bom zavoljo mojih duš maševal nad tem ljudstvom?“ Taki neusmileni in krivični pravdniki, svetovavci in sodniki ne bodo šibi in pravičnemu božjema serdu vtekli. Kristus Gospod od farizejev in pismarjev tako le govori: „Ti bodo več terplenja imeli. Oni snejo in požrejo hiše vdov, ter molitev obljubijo.“ Kar je večna resnica farizejem protila, je tudi rečeno tistim pravdnikom in sodnikom, ki pod plajšem pravice vdove in sirote ob hišo in blago, ob njive in travnike, ob doto in premoženje spravijo. Čas bo prišel, ko se bodo besede sv. Joba njim spolnile: „On bo bogastvo, kojega je snedel in požerel, od sebe dal; Bog ga bo njemu iz trebuha potegnil.“ Taki pravdniki bodo več terplenja imeli, kakor očitni tatje in razbojniki, ker se je pred tim bolj lehko obvarvati, kakor pred unim, kojih hudobija je bolj izmišljena. Ti ljubi moj bravec! ne moreš scer službe pravdnika za vboge prevzeti; ali bi pa ne mogel kake dobre besede za nje govoriti? Ali bi jim ne znal kako drugač pomagati? Ali ne znaš za vdove, sirote in vboge, ki so krivično zatirani, večkrat moliti, da bi jih dobrotliv Bog iz rok krivičnikov rešil, in njim vsmilenega Iva, pravičnega pravdnika in sodnika poslal? Stori, kar moreš, in kar hočeš, da tebi drugi storijo.

2. Če si življenjopis sv. Ivona pazno prebral, ti je njegova skerb u dopernašanju dobrih del lahko u oči padla. Zakaj je pa toliko za dobre dela si prizadeval? Zato, ko je vedil, da vera brez dobrih del je kakor truplo brez duše, mertva, in človeka ne zveliča, ko je vedil, da k dosegi večnega zveličanja ni zadosti, se le greha ogibati; ampak tudi dobro storiti je zapovedano. To tudi ti veš; ali si pa kaj skerbno si prizadeval, dobre dela, koje ti zveličanje služijo in množijo, po veri dopernašati? Neki drugde ti je že rečeno bilo, da dvojne večnosti na tebe čakate: ena srečna, nesrečna druga. U enej alj drugej si hišo svojega večnega bivanja staviš, kakor tukaj živiš pobožno alj brezbožno. „Vsak gre u hišo svoje večnosti, Bog bo

vsakemu po nja delih povernul. Pri vsih svojih delih se spomni poslednih reči, in ne boš nikdar grešil.“ Grešnik gre u hišo nesrečne večnosti, kojo si s hudobnemi deli stavi: „Ondi bo grešnik vedno plačeval za vse (grehe),“ pravi Job; „kolikor je hudega počel, toliko bo tudi terpel, vendar ga ne bo konec.“ Hočeš pa te velike nesreče ogniti se, delaj po izgledu sv. Ivona dobro; živi pobožno, pravično in u hišo večnega veselja pojdeš, če si jo s dobremi deli, kakor sv. Ivo u nebesih staviš. „Varuj se hudega, in delaj dobro, in boš večno prebivališe (u nebesih) imel.“ Zdaj ti je na izbero dano, kar si izvoliš, to bo tvoje. „Delaj tedaj, kar je dopadlivo in dobro pred očmi Gospodovimi, da ti bo dobro. Delaj po moči, kar koli zamoreš (dobrega), kajti po smerti ne boš mogel.“

Molitva.

Bog, ki si stiskanim vdovam, sirotam in vbogim sv. Ivona vsmilenega zagovornika in oskerbnika dal; dodeli nam, da bomo po nja priprošnji iz rok krivice in greha rešeni, tebe vsmilenega sodnika najdli, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

XIII. Dan junia ali rožnika.

Sveti Anton Paduanski, spoznovavec.

Sv. Anton Paduanski, kojega čudno živlenje ti dones popisujem, tako imenovan od Padue, mesta na Laškem, kder

je več let živel in pridigval, bil je u Lizaboni, glavnem mestu Portugalie, leta 1195 rojen in pri svetem kersti Ferdinand imenovan. Nja starejši žlahnega rodu, pa še žlahnejiga serca so pervo skerb spoznali svojega sinka od naj nježniši mladosti u vednostih, u čednosti in pobožnosti dobro podučiti; zato so ga korarjem škofijske cerkve u skerb izročili, kder je u vednostih še bolj pa u pobožnosti veselo napredoval, ter je bil naučnega in bistrega razuma. Kakor hitro je svetá velike nevarnosti spoznal, je sklenil, akoravno je nja oče častni stotnik u vojni kralja Alfonza bil, se u samostansko živlenje podati, ker je u sebi več nagnjenja čutil, se zoper dušne kakor pa telesne sovražnike vojskovati. U svojem 15. letu je h korarjem sv. Auguština pristopil, ki so blizo Lizabone svoj samostan imeli, in je svoje duhovne obljube storil. Ko so ga pa tukaj žlahta, prijatli in znanci s pogostim obiskovanjem prenadlegovali, je svoje vikše prosil, naj ga u Koimbro pošlejo, se tolikega raztrošenja zognít, in tako je bil u samostan svetega križa sprijet, kder je le vednostim, gorečej molitvi, vednemu premišljevanju in pokorjenju živel, in se k popolnosti pripravljal, ktero je pozneje še u ojstrem redu, u kojega je od Gospoda poklican bil, dosegel. Kakih 8 let je bil u Koimbri, ko so svete trupla peterih menihov sv. Frančiška, ki so u Maroki od Turkov za sv. vero umorjeni bili, u njih samostan prinesli. Pri pogledu tih svetih trupel in pri zaslišanju, kak serčno so ti sveti mučeniki pravo vero oznanovali in za Jezusa kerv prelili, je njih veliko srečo premišljevaje u svojem serci močne želje čutil, nevernikom sv. evangel oznanovati in za sveto vero umreti. Sklenul je k Frančiškanom prestopiti, ki so tačas sv. evangeli med nevernike oznanovat hodili, da bi priložnost najdil, svoje želje ispolniti. Pogovoril se je zavoljo tega s nekemi Frančiškani, ki so milošne prosit u nja samostan prišli, in ga u njegovem namenu še bolj poterdili. Kakor hitro nja tovarši od tega namena zvejo, mu te misli vsakoverstno izgovarjajo; clo s zasmehovanjem ga hočejo od tega odvernuti; pa sv. Anton je vse poniževanje veselo prenesil.

Potem, ko se je po dobrem in s molitvijo sklenjenem premisliku prepričal, da ga Bog u frančiškanarski red kliče, je po mnogih britkostih to reč pred svoje vikši položil. Kadar mu dovolijo, je leta 1221 u nekem frančiškanskem samostanu u Koimbri svojo opravo u frančiškansko in ime Ferdinand s Antonom premenil, ker je sv. Anton varh kapelice ovega samostana bil. U svojem novem samostanu živi od zdaj le molitvi in ojstremu pokorjenju, in ko nekoliko časa u teh

svetih vadbah preživi, se mu vnovič bolj živo ko kedaj želje za Kristusa umreti vnamejo. Dobil je od svojih vikših pripušenje zamorcam u Afriki sv. evangel oznanovati. Vesel se poda na morje in prepelja u neznano deželo; alj huda bolezen, ki mu jo Bog pošlje, ga primora, se na Špansko verniti. Tako vodi Bog, ki se s darom dobrovoljnega serca zadovolji, tega svetnika po ravno tisteh potih, na kojih ga k sebi peljati hoče. Barko namreč, na koji je sv. Anton bil, so zoperni vetrovi namestu u Španio u Sicilio zagnali, in ko u Mesini na suho stopi, že tudi zvé, da je sv. Frančišk, začetnik njegovega reda, u mesto Asisi meniški sbor sklical, kamur se tudi neodlagoma, čeravno slab, poda, zlasti sv. Frančiška vidit in od njega sv. blagoslov prijet. Rad bi bil blizo sv. Frančiška u kakem samostanu ostal, — kajti pogovori s njim so mu tukaj izvir jezero tolažlejev bili, — zato je po dokončanem sboru svetega začetnika svojega reda ponižno pripušenja prosil, domovino in prijatle popustiti in na Laškem ostati, kar mu sv. Frančišk rad dovolji. Ker je pa zavoljo dolge bolezni oslabljeniga života bil, — mislili so, da je tudi slabega duha, ker je svoje duhovne prednosti skerbno skrivati vedil, — ga nobeden seboj noče. Po dolgih in ponižnih prošnjah ga vendar zadnič iz vsmilenja u majhen u nekej pustoti blizo Bolonie ležoč samostan vzamejo. Vesel je bil, tukaj lepo priložnost imeti, se na skrivnem molitvi, svetmu premišljevanju nebeških skrivnost, pokorjenju in vsimu poniževanju svojega reda darovati.

Alj Vsevedni je to skrito luč skorej odkril, da bi jo na cerkven svetilnik postavil. K drugemu meniškemu sboru u Farli so Dominikani in Frančiškani skupej prišli. Prednik med njimi jih bara: „Je kdo pripravlen, kaj svetega povedati k podučenju naših bratov?“ Ko se eden za drugim izgovarjajo, vkaže vikši sv. Antonu bolj šalivo kot resno, besedo božjo oznanovati. Sv. Anton vboga, pa s toliko močjo in s tolikim duhom govori, da vsi pričijoči stermé; tačas je bil še le 26 let star. Sv. Frančišk ni hotel tega skritega zaklada zanemariti; zapovedal mu je se za mašnikovo posvečenje pripravljati, in besedo božjo oznanovati, torej ga je u mesto Verčeli poslal, da bi se ondi bogoslovja učil. U tej vednosti je tako napredoval, da je u kratkem mašnik posvečen, od sv. Frančiška dvojno opravilo prejel, namreč bogoslovje učiti in besedo božjo oznanovati. Kako je bil sv. Anton od sv. Frančiška spoštovan, nam list pové, ki ga je ti svet oče njemu pisal, rekoč: „Brat Frančišk svojemu mnogoljubemu bratu Antonu blagor u Go-

spodu! Jaz za prav in dobro spoznam, da bi Ti brate bogoslovje učil. Alj vari se, da Ti prevelika marljivost za učenje ne bode škodljiva, in da bi u Tebi alj u teh, koje učiš, duha molitve ugasnila.“ Oboje opravilo je s naj večim slutjem in s nepopisljivim dobičkom opravljal. Potem ko je u naj imenitnejih mestih, kakor u Bolonii in Padui, u Tuluzi in Montpelieri bogoslovje s naj večo pohvalo učil, in že tudi prednik Limožkega samostana zvoljen bil, se je zadnič bogoučilstvu čisto odrekel, in se samej skerbi za duše prepustil. Namenil se je torej za poslanstva alj misione, kakor okolj gredoč pridgar, h kojemu opravilu se je od Boga klicanega čutil; zakaj nja častiti obraz, ljubeznivo obličje, jasnolep glas, nja zgovornost, goreča ljubezen, kratko, vse na njem je pripomoglo, njegovim besedam in opominom ganljivost in moč podeliti. K temu pride še dar, čuda delati, kar je nebrojne trume ljudi k njemu privabilo, tako, da so njim večkrat cerkve pretesne bile, in on primoran, besedo božjo pod milim nebom oznanuje. Ognjeno, serčno in učeno, pa razumno, naravnost in ljubeznivo za učene in neučene, za male in velike je pridgoval, in vse ga je rado poslušalo. Neizrečeno veliko dobrega je storil; tudi naj večim naj terdovratnejim grešnikom je serce ranil, in jih k pokori obudil. Med drugemi je 22 razbojnikov tako omehčil, da so svoje brezbožno živlenje popustivši se celoma poboljšali. Papež Gregor IX., ko ga je u Rimu pridgovati slišal, ga je s začudenjem „škrinjo zaveze“ imenoval. Veliko krivovercov je zmot tak živo prepričal, da se mu niso več vstavljati zamogli; zato so ga tudi „kladvo krivovercev“ imenovali. Njih veliko je k pravej veri spet nazaj pripeljal. Med njimi Bonovila, ki je bitstveno pričejočost Kristusovo u presvetem zakramentu altarja tajil. Živo ga sv. Anton priprime in zmoto dopriča, in Bonovil obmolči. Ker mu za svoj kriv nauk nič dopričavnega odgovoriti ne more, vendar hoče še čudo imeti, preden se spreoberne, in scer nasledno: Bonovil je hotel svojega osla tri dni prav dobro izpostiti, in tak izlakanemu kerme podati, Anton more pa ravno ob ovem času s svetim rešnim Telesom priti. Če ne bo osel pred po kermi hlastnil, temuč pred najsvetejšim zakramentom pokleknil, se hoče vdati. Res, po treh dneh pride svetnik s Najsvetejšim od veliko katoličanov spremljen, in osla, kojega je bil Bonovil že pripeljal, tako nagovori: „U imenu tvojega Stvarnika in mojega Odrešenika, kterega jaz, čeravno nevreden mašnik, zdaj u rokah nosim, ti zapovem, da prideš u vsej poniž-

nosti in njemu spodobno čast skažeš!“ Bonovil da vbogej živali jesti in jo h kermi kliče. Ali glej! osel se kerme še ne dotakne, temuč na predne noge pade in se s glavo priklone, kakor bi hotel svojega Boga moliti. Nad tim očitnim čudom so bili katoličani neizrečeno veseli, krivoverci pa osramoteni in Bonovil se je spreobernul. Še več drugih čisto posebnih čudov je sv. Anton pri svojih pridgah delal. U mestu Rimini na Laškem je tačas naj več krivovercev bilo. Sv. Anton jim hoče pridigvati; pa nobeden krivovercev ga poslušat ne pride. Zdaj gre svetnik na breg morja, kder je več krivovercev stalo, zakliče ribe, da bi došle in besedo božjo poslušale, ker jo ljudje nočejo. In glej! naenkrat si vidil nebrojno trumo rib, ki so glave kviško vzdigvale, kakor bi ga poslušati htele. Pridgoval jim je enčas od njih stvarnika, potem jih blagoslové pusti. S tim očitnim čudom je krivoverce nagnil k poslušanju in radovoljnej sprejemi svojih opominov. Drugokrat je čašo s strupom, ktero je popred s svetim križem zaznamnil, brez oškodvanja svojega živlenja in zdravja izpil, ker so mu krivoverci, če to stori, svoje zmote popustiti, in k pravej cerkvi se spreoberniti obljubili. Vedno čudo pa je bilo, da so njega, čeravno je le u ednem jeziku pridgoval, vendar vsi poslušavci tudi mnogih jezikov razumeli. Sv. Anton pa ni le s besedami, marveč s svetostjo, ki je u celem nja zunajnem zaderžanju svetila, pridgoval. Tako je enkrat s enim bratom svojega reda šel pridgovat, pa se je, brez da bi bil kako besedico izgovoril, spet nazaj u svoj samostan povernil. Ko ga brat vpraša, zakaj da ni pridgval, mu svetnik odgovori: „Verjemi mi, midva sva s sramožljivostjo svojih oči in s resnobo svojega zaderžanja pridgovala.“ — In kdo zamore vse druge čuda sošteti, ki jih je Bog po tem svetniku delal, kdo vse imenitne darove prehvaliti, ki mu jih je Bog podelil? Več ko enkrat se je zgodilo, da je ob ednem času, ko je na leci stal in pridgoval, tudi u koru bil in njemu odkazano berilo duhovnih dnevnic odpeval. Prihodne reči je prerokoval, skrivnosti serca po božjem razodetju vedel. U nekem Francozkem mestu je neki pisatelj očitno hudobno živel. Tudi sv. Anton je enčas u tem mesti bival. Kolikorkrat je tega pisavca srečal, se mu je nenavadno globoko priklonil. Pisatelj to videti, se močno vnevolji, ker meni, svetnik dela to njemu u sramoto; torej mu to zaderžanje ojstro in protivno prepové. Sv. Anton pa mu reče: „Ne čudi se, da te pred drugim s posebnim spoštovanjem srečujem. Jaz sim Gospod Boga dolgo gnade ko mučenik umreti prosil, pa je ni-

sem zadobil; ti pa jo boš imel, in zato ti posebno čast skazujem.“ Tim prerokvanju se pisatelj scer smeji, alj iztek je pokazal, da je svetnik resnico govoril. Nekoliko časa potem je ravno tisti človek s škofom tistega mesta potoval u obljubljeno deželo, kder je od Zaracenov vjet in k zatajenju kerščanske vere siljen bil. Ko je pa stanovit u veri ostal, so ga po mnogih mukah umorili. Kakor je sv. Anton po tolikih darovih slovel, tako tudi u svoji svetej vnetosti ni straha smertne nevarnosti poznal. Bil je grozoviten trinog Florentinski vajvoda Ecelin, ki je strašno veliko morij, roparstva in oskrunjenja božjih reči dopernašal. Nobeden se temu hudodelniku vstaviti ne upa; vse se trese pred njim. Sv. Anton se ga ne boji, serčen se vzdigne in k njemu poda; mu dopernešene grozovitosti živo pred oči postavi, žugaje, da, če se ne spokori, in od svojih strašnih del ne odstopi, ga bo pravična jeza božja in večno peklensko terplenje hitro zadelo. Stražniki že migleja čakajo, tega nevstrašnega pridgarja popasti, alj novo čudo! Ecelin se ves prestrašen in trepetaje svetniku, iz kojega obličja je med tem žuganjem svitle ognjene žarke plamneti vidil, k nogam verže in mu terdno poboljšanje obljubi. Kakor je tega grešnika s samim prigovarjenjem spreobernul, tako je več drugih še drugače k pokori napeljal. Več jih je terdilo, da se jim je sv. Anton po noči prikazal, ter jih k pokori opominal, rekoč: „Vstani hitro in spovej se svojih grehov, s kojimi si Boga tak močno razžalil.

Kakor je sv. Anton ob ednem času na več krajih bil, ravno tako čudno je bil od enega kraja u drugega po božji vsemogočnosti u hipu (u trenleju) prestavljen. Oče svetega Antona je u Lizaboni na Portugalskem živel in je kraljevo službo oskerbnika s vso zvestobo opravljal. Neki uradniki ga poprosijo, njim iz kraljeve denarnice nekoliko posoditi, in obljubijo u kratkem spet nazaj odrajtati. Pobožni oskerbnik na goljufijo alj nevarnost še ne misli, jim da, kolikor poželjijo, in tudi od njih ne tirja pisanega zagotovila. Čas računa pride; oskerbnik uradnike posojila terja; ti pa ednoglasno vsi terdijo, da nikoli niso od njega kaj prijeli. Ta nezvestoba in goljufija ste pravičnemu oskerbniku globoko u serce segle; ne ve si pomagati. Pri Bogu u gorečej molitvi svojega pribežališa iše in zadobi u kratkem čudno pomoč po svojem lastnem sinu, ki je tačas na Laškem živel. Oče je bil že pred kraljevemi sodniki k povračilu oddanega denarja obsojen, kar njegov sin sv. Anton u sobo stopi, in uradnike tako nagovori: „Ta dober mož, moj oče, je vam na

vaše prošnje kraljevega denarja posodil, ta dan, to uro, na tem kraju u takšnem denarju, kakor sami veste; odrajtajte mu posodilo, odškodvajte ga; drugače vas bo božje maševanje zadelo in vaša nezvestoba bode ojstro strahovana.“ Kako so krivi uradniki nad pričejočostjo tega sv. moža, nad izgovorjenim žuganjem in nad odkritbo svoje hudobije stermeli, ni treba praviti; eden za drugim so pero vzeli, in kar je vsak dobil, popisali s zagotovilom, tako hitro ko mogoče, poplačati. Na to je svetnik ispred njih zginil. Še u večo nevarnost je ravno ta oskerbnik, nja oče, drugokrat prišel, ter je bil človekomorstva obdolžen. Sodba je bila že sklenjena; on in nja sluga bi bila imela drugi dan obglavlena biti. Anton je u Padovi bival. Kaj se u Lizaboni godi, mu Bog razodene. Prosi svojega prednika, da bi se zvunej mesta nekoliko razjasniti smel. Komej zvunej mesta, je bil od angela ko drugi Habakuk po zraku u Lizabon peljan. Šel je k sodniku, mu nedolžnost svojega očeta oznanit. Ker ga pa sodnik ne sluša, gre k grobu umorjeniga, ga iz groba pokliče, pelja k sodniku in mu očitno pričati zapové, ali je njegov oče tisti, ki ga je s svojim slugom umoril. Obudeni na glas odgovori: „Nikakor; on ni.“ Ko sodnik hoče, da Anton bi obudenemu zapovedal pravega morivca povedati, mu svetnik odgovori: „Jaz nisem prišel krivemu k smerti pomagat, prišel sim le nedolžna rešit.“ Tako sta bila oče in nja sluga oprostena: Anton pa spet po angelu u Padovo hipoma prenešen.

Tudi svojemu redu je sv. Anton u raznih opravilih veliko zasluženja storil, ker je vedno za zvesto spolnovanje rednih pravil skerbel in vse popake odpraviti vedil. Po smerti sv. Frančiška je nja redu po nemarnosti njegovega naslednika velika nevarnost propada protila; sv. Anton je še s nekim tovaršem papeža Gregoria IX. k izvolenju drugega naslednika nagnil, in tako red sv. Frančiška hitrega propada rešil. Sv. Anton je vedno po samotnem življenju hrepenel; sprosil je torej od papeža, da bi opravilo samostanskega prednika odložiti smel. Na to se je na hrib Alverno u samoto podal, potem pa spet u Paduo nazaj, kder je še cel post pridgval posebno od Kristusovega terplenja. Na to je svoje spisane pridge še pregledal, pa že tudi občutil, da mu telo pešati jame. Gre torej u samostan na Petrovo polje, se za smert, ki mu je bila od Boga razodeta, pripravljat; pa na prošnjo Paduanskih menihov se spet, toda že ves oslablen k njim u Paduo poda. Ko se mestu bliža, mu veliko mestljanov naproti pride, ki se s velikim spoštovanjem nja ob-

lačil dotikujejo in pred njim poklekovaje ga blagoslova prosijo. Moral je torej u predmestju ostati, kder ga je bil spovednik nun svetega Frančiška k sebi vzel. Tukaj je svete zakramente prejel in 7 psalmov pokore, in druge navadne molitve je s pričejočemi še molil. Maria se mu je s božjim detetom Jezusom prikazala, in s tima se je sv. Anton do zadnega zdihleja naj ljubeznivše pogovarjal in zaspal u Gospodu 13. rožnika 1231 u 36. letu starosti. Hotli so nja smert nekoliko časa prikriti, pa mali otroci so jeli oznanovaje upiti: „Sveti je umerl, sveti je umerl.“ Ko je 32 let potem nja sveto truplo vzdignjeno bilo, so jezik čisto nestrohliv najdli. Sv. Bonaventura ga u roke vzame in pravi: „O blagoslovlen jezik, ki si vedno Boga hvalil in druge Boga hvaliti učil! Zdaj se vidi, kolike so tvoje zasluge pri Bogu.“ Podobo sv. Antona vidiš navadno s božjim detetom, ki se mu je s Mario prikazalo in ga ljubeznivo objemalo. Tudi se mu lilija da, ko spominek nepokvarjene nedolžnosti in čistosti. Znano je, tudi, da pobožni njega u pomoč kličejo, zgublene alj ukradene reči nazaj dobiti. Veliko zgodb nam do donašnega dneva priča, da verni tega velikega svetnika zapstonj u pomoč ne kličejo.

Nauk in posnema.

1. Sv. Anton je nespametnej stvari zapovedal pred najsvetejšim zakramentom poklekniti in ga po svojem počastiti; žival hitro vboga, poklekne in tako svojega Stvarnika počasti. Ti imaš u presvetem zakramentu svojega Gospoda in Boga, svojega Odrešenika in Sodnika pred seboj, veš tudi zapoved božjo: „Moli Boga svojega Gospoda! Pred menoj se naj vse kolena pripogiblejo?“ Cerkva Jezusa Kristusa tebi in drugim kliče: „Pridite, molimo in popadajmo pred Boga, jokajmo pred Bogam, ki nas je vstvaril; kajti naš Bog je on, mi smo pa nja ljudstvo.“ Ali te ni sram, da se pri vsem tem upričo Najsvetejšega vendar pogosto nespodobnejši vedeš, ko neumna stvar? Kako se boš izgovoril pri Bogu in pri ljudeh, ki u pričejočnost Jezusa Kristusa verješ, ako svojemu Bogu spodobne časti ne skažeš? Ko bi verval, je rekel turski poslanec, da bi moj Bog tukaj bil, bi se do zemlje, ja ko bi mogoče bilo, tud pod zemljo pred njim ponižal. In kaj storiš ti, ki to verješ, in te vendar grozi, pred svojim Bogam kolena pripogniti? Kako si zamoreš misliti, da bo tvoj božji Sodnik, kojega tak malo spoštuješ, enkrat to tvojo nečast in nespoštovavnost brez kazni pustil? Čas je še; poboljšaj se!

2. Blagoslovlen jezik sv. Antona je po spričevanju sv. Bonaventura, kar tudi iz popisa nja svetega življenja vemo, Gospoda Boga vedno hvalil in druge učil, kako bi naj Boga hvalili. Velika hvala je to svetosti sv. Antona; ali se tudi tebi u tem kakšna hvala dati zamore, da hvališ vedno Boga, in druge Boga hvaliti učiš? Bojim se, da ni uda u tvojem telesu, s kojim bi ti večkrat Boga žalil in bližnega pohujšal, kakor ravno tvoj jezik. Vse si torej prizadevaj, da se za naprej več kaj takega ne zgodi. Res je, da se hudobni duh pred vsemi drugemi udi naj rajši jezika posluži, Boga žaliti, kakor sv. Krizostom pravi, ker po skušnji ve, da jih je s jezikom veliko tisuč u pogublenje pripravil, kojih drugače ni mogel. Zato je po mislih sv. Hieronima tudi sv. Jobu, kojega je na pripušenje božjo po celem životu s naj strašnejo boleznijo vdaril, jezik, usta in zobe nepoškodvane pustil, pričakovaje, da bi Job s svojim jezikom Gospod Boga preklinjal in se tako pregrešil: „Moja koža," pravi poterpežlivi Job, „po vsušenem mesu na mojih kostéh visi, samo ustnice okolj mojih zob so mi še ostale." Zato sv. Jeronim piše: „Satan jezika in ust ni poškodval, da bi svetemu Jobu bil orodje Boga preklinjati prepustil." Alj kakor se sv. Job po spričevanju sv. pisma s svojim jezikom ni pregrešil, tako se zamoreš s božjo pomočjo tudi ti hudobije svojega jezika varvati in jezik u božjo hvalo obračati, kakor je storil sv. Anton. Danes prosi Boga posebne gnade, da bi u tem svetega Antona posnemati zamogel, rekoč: „Gospod odpri moje žnable, in moje usta bodo tvojo hvalo oznanovale."

Molitva.

Naj tvojo cerkvo, o Bog! svetega Antona spoznovavca tvojega, častitliv god razveseli, da bo s duhovno močjo vselej obvarvana in zaslužila, večno veselje vživati; po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

XIV. Dan junia ali rožnika.

Sveti Bazili veliki, škof in cerkveni učenik.

Sv. Bazili, kojega cela cerkva velikega imenuje, ne samo zavolj nja razumnosti, zgovornosti in modrosti, marveč zavolj nja serčnosti nad krivoverce, zavolj vnetosti za čast božjo, kakor tudi zavolj svetosti in čudodel, je bil u Cezarei na Kapadoškem žlahnih in bogatih, pa tudi svetih starišev 329. leta rojen. Imel je sv. Bazili več bratov in sester, koje so sveti stariši, Bazili s primkom stareji, in Emelia k svetosti skerbno napeljavali, tako, da nam jih sveta mati katolška cerkva kakor svetnike u izgled postavlja. Sveta Emelia, nja

mati, ga je po molitvi od Boga izprosila, pa hitro sopet u nevarnost prišla, ga u njeżnem detetstvu zgubiti, kajti nevarna bolezen se ga je lotila. Oče in mati molita, in dete jima k veselju ozdravi. Pervo izrejo je Bazili od Makrine, svoje stare matere, ki je u Ponti blizo Novocezaree pristavo imela, prejel. Tukaj, pod skerbjo svete Makrine ste pobožnost in čednost u nežnej Bazilievej duši globoke korenine pognale, koje so pozneje u lepo rodovito drevo keršanskih čednost prirastle. Nadaljni poduk u predvednostih k višim učenostim je nja svet oče sam prevzel. Potem ga je poslal u Cezareo na Judovsko, kder se je tako skerbno učil in tako sveto živel, da se nja učeniki in drugi nad njim zadosti načuditi ne morejo. Od tod je šel u veliko mesto Carigrad alj Konštantinopol, pozneji u Atene naj imenitnejih učenikov poslušat; ondi je u visokih učenostih, posebno u zgovornosti lepo izrazil. U Atenah so ljudje silno razujzdano živeli, tako tudi veliko nja šolskih tovaršev; pa sv. Bazili se ne pohujša nad njimi. U tem mestu je tudi bilo, kder se je Bazili s sv. Gregorjem Naciancenom, svojim součencom soznanil in s močno zavezo čiste braterne ljubezni združil. Sam sv. Gregor od te lepe prijaznosti takole piše: „U vsim dobrem sva oba le ene volje bila, kakor bi bila le eno dušo imela: kar je eden imel alj vedil, je bilo tudi drugega; nobene nevošlivosti ni bilo med nama. Le u dobrem rasti sva si prizadevala in eden drugemu k boljšanju in višej popolnosti pomagati; nikoli nisva prijatla razujzdanih mladenčov bila, čeravno sva vse ljubila; dve poti le ste nama bile znane in ljube, pot u cerkvo in pot do učenikov; le s edno rečjo sva se hvalila, s keršanskim imenom; kajti keršansko živeti sva si vse prizadela.“ Pač lep izgled pravega svetiga prijatelstva za vse, posebno pa za učence alj šolce.

Potem, ko je svoje šole s veliko pohvalo dokončal, se je podal u Egipt, kder je od sv. Porfiria, prednika nekega ondašnega samostana bil u razlaganju svetega pisma popolnoma podučen. Zdaj je u sebi željo čutil, svete kraje objiskati, in potovaje u svojo domačijo je bil zavolj svoje učenosti u Antiohii od tamošnega škofa Melecia diakon posvečen in pridgar ovega mesta izvolen; koje opravilo je tukaj kakor tudi pozneje u Cezarei, kder ga je domač škof Euzebi mašnika posvetil, ne samo s slutjem velike modrosti, marveč s neizrečenim pridom svojih poslušavcov opravljal. Ko pa vidi, da ga zavoljo hvale, kojo si je s svojemi pridgami u Cezarei

pridobil, sam škof zaviduje, tihoma mesto popusti, in se u Pontško deželo k svetej Makrini, svoji starej materi poda. Tukaj je po izgledu svetih pušavnikov u zatajevanju samega sebe, u molitvah, postih in drugem pokorjenju s svojim prijatlom sv. Gregorjem samotno živel. Njih veliko, ki so pobožneji živeti sklenili, se je njemu pridružilo; tim je pravila k svetemu življenju predpisal in sam s lepim izgledom naprej šel. Podučeval je tudi neverne prebivavce tistih krajev u pravej veri, kojih je veliko spreobernul.

Po nekolikih letih je Valenz, arianec, cesar postal, ki je katolške kristiane silno preganjal. Ko je sv. Bazili to zvedil, je prišel iz svoje pušave u Cezareo, kder se je krivovercom nevstrašen nasproti postavil, katolške kristiane pa poterdil. Tičas je ondašnji škof umerl, in Bazili je moral zoper svojo voljo njegov naslednik postati. U tej časti ni nič na svojej navadnej ojstrosti spremenil; samo ljubeznivši ko popred se je svojemu bližnemu skazoval. Strašna lakota je tičas vstala; veliko jih je zarano pomerlo. Sv. škof je vse poprodal, kar je gleštal, in med potrebne razdelil, tudi je s svojemi pridgami veliko drugih k delom milosti nagnil, da so radi potrebnim pomagali. U bolnišnici, kojo je sam pozidal, je bolnikom s čudno ponižnostjo stregel; ker jim je sam jesti dajal, njih rane čedil in ovezoval. Pri vsih tih delih ljubezni vendar ni opustil, arianskega krivoverstva s ustmi in peresom zatirati, in svoje ovčice te kužnosti ovarvati.

Med tim, da si sv. Bazili arianske zmote ovreči in svoje ovčice pri zdravem nauku ohraniti toliko prizadeva, pošlje cesar Valenz nar imenitejiga svojih uradnikov u Cezareo sv. Bazilia na svojo ali velikoveč na stran arianov spravit, ali pa, če se vdati noče, ga iz mesta izpodit. Modest, tako je bilo cesarjevemu uradniku ime, pokliče Bazilia pred se in mu derzno in prekanjeno reče: „Žal mi je, da vaša učenost in drugo zasluženje vaše tukaj skrito ostaja; cesar vas želi povikšati, ako se le nekoliko nja volji vdaste. Zakaj niste cesarju pokorni in njegove vere?“ Sv. Bazili mu serčno odgovori: „Ker mi moj Bog in Gospod, ki je neskončno veči od tvojega cesarja, to prepové. Moja čast je božji otrok in veren kristian biti. Vi menite, da me bote lehko premagali, ker ste mogočni, jaz pa sim nepremožen človek. Očitno in serčno povem, da nočem iz priliznosti do cesarja svoje duše pogubiti.“ — „Kaj, mogočnosti cesarjeve in nje nasledkov se ne bojite?“ mu Modest pravi; „vse vaše premoženje

vam lehko vzame, vas zna iz domačije izgnati, terpinčiti in mučiti, zadnič tudi umoriti.“ „Kaj se bom bal?“ mu sv. Bazili krotko odgovori. „Cesarjeve jeze, ker zaničujete njegovo milost,“ mu Modest pravi. Sv. mož mu odgovori: „Vsiga tega se ne bojim, in kar mi protite, me kaj ne gane. Pa kakšino premoženje bo cesar vzel meni, ki nič ne premorem? Kdor nič nima, se kaj zgubiti ne boji. Če me iz te dežele preženete, pridem u drugo, in ves svet mi je pušava; nebesa so moja domačija, kojih me oropati ne morete; muk, s kojimi me terpinčiti hočete, ne bom mogel dolgo terpeti, ker je moje telo, kojega ni drujga ko kost in koža, že tako slabo, da me bo pervi mahlej umoril. Smert mi bo dobiček, ker me bo toliko prej pripelala k Bogu, do kterega so vse moje želje.“ Modest nad tim serčnim odgovoram ves zavzet, pravi: „Še nobeden se ni podstopil s menoj tako govoriti.“ — „In to pride morebit od tega,“ reče Bazili, „ker še nikdar nisi s kakim škofom govoril: kajti u takšinih rečeh govorijo vsi škofje, kakor jaz.“ — Modest: „Še to noč ti dam odlog, da to reč bolje premisliš.“ — „In jaz bom jutre, kakor danes,“ odgovori Bazili in odide. Tudi Modest, ki ves osramoten od tega serčnega govorjenja ne ve kaj odgovoriti, gre, in cesarju vse dopové in pristavi: „S tim škofom nič ne opravimo.“ Cesar, ko vse to čuje, dobi sam spoštovanje do tega svetega škofa, in prepové, mu silo delati; pa od krivovercov, ki prej ne počivajo, nadražen, si premisli in sklene, sv. Bazilia po noči u voz djati in skrivej iz mesta peljati, da bi ga bili iz dežele izpodili. Vsede se in hoče krivičen sklep pisati; pa stol, na kterem je sedel, se je razdrobil, tri peresa niso černila dale, in ker je le pisati hotel, se mu je desnica tresti jela. Vendar še od svojega sklepa ne odstopi. Vse je bilo že pripravljeno, škofa odpeljati, kar mali cesarjevič in cesarica nevarno zbolita. Nad nju ozdravo že zdraviteli dvomijo. Zdaj pride samemu cesarju na misel, da bo kazen božja zavolj tega, kar je bil zoper Bazilia sklenil; torej hitro po njega pošlje in ga ponižno prosi, da bi bolnikoma spet zdravje od Boga izprosil. Bazili obljubi to storiti, če on tudi obljubi, da bo svojega cesarjeviča po katolško kerstiti in izrediti dal. Cesar privoli, sv. Bazili moli, in cesarjevič in cesarica še tisto uro popolnoma ozdravita. Kakor hitro pa Bazili odide, da cesar svojega sina svojej obljubi nasproti arianskim škofom kerstiti;

ali na nagloma cesarjevič zboli in tudi umerje. Potem je bil ti sveti škof u miru pušen do smerti; veliko je še scer terpel, vendar ni bil več očitno preganjan. Krivoverci so ga zmirom sovražili in nadlegovali, pa bil je kakor živa skala nepremakliv u sredi med njimi. Ne da se dopovedati, kaj je vse za zveličanje sebi zročenim in u prid cele cerkve delal in pisal; kolikokrat je krivoverce osramotil; kak skerbno in nevstrašeno je katolške kristiane krivoverskih zmot varval! — Cesarjevemu nadkuharju, ki se je enkrat u rečeh sv. vere s njim besedovati hotel, je u lice rekel, kar bi se toliko širokoustnikom sedajnega časa, ki se derzno zoper resnice svete vere vzdigujejo, po pravici lehko s nemalo drugačnimi besedami reči zamoglo: „Tvoje opravilo je," mu reče svet škof, „u kuhinji na juho gledati, da se ne preosóli, ne pa se od skrivnost svete vere prepirati."

Sv. Efrem je na ramah tega svetnika svetega Duha u podobi belega goloba vidil, ki mu je na uho povedal, kar je pridgoval ali pisal. U cerkvi, kder je sv. Bazili sveto mašo služil, je neki žid (jud), ki je skrivej u njo prišel, silno lepo deto u rokah tega svetnika vidil, kedar je sveto hostio kviško povzdignil; in to ga je nagnilo, kristian postati. S nekim drugim u zdravništvu zvedenim židom se je ti svetnik večkrat obhajal (s njim okoli hodil), da bi ga svetej keršanskej veri pridobil. Ko je svet škof smertno zbolel, ga k sebi prosi in ga vpraša, kakšno upanje živlenja bi še imel? Jud odgovori: „Nobenega upanja ni več; danes večer bo škof merlič." — „Kaj boš pa rekel," mu je svetnik djal, „če še bom jutrešni dan preživel?" — „To ne more biti," odgovori žid; „in če se to zgodi, hočem kristian biti." — „Dobro, pri tem naj ostane," odgovori sv. Bazili, se u goreči molitvi k Bogu oberne in ga le za tolikšen odlog svoje smerti prosi, da bi se žid spreobernul. In u resnici je svet škof drugi dan zdrav iz postelje vstal. Jud pride, spozna čudo, se da od svetnika u cerkvo peljati, in ker je že zadosti podučen bil, vpričo velike množice ljudi s vsimi svojemi kerstiti. Potem, ko se je bilo to k nja veselju zgodilo, se svetnik spet u postelo vleže; bolezen se poverne in se s hitro smertjo končá. Pred svojo smertjo je svet škof vse pričejoče k stanovitosti u svetej veri in gorečosti u dopernašanju dobrih del opominal. Potem je vidil trumo angelov priti, ga u nebesa vabit. Nja zadnje besede so bile: „U tvoje roke, o Gospod! priporočim

svojega duha.“ Nja blažena smert je bila u leti 378 po Kristusovem rojstvu.

Nauk in posnema.

1. Sv. Bazili je arianskemu nadkuharju, ki se je s njim od skrivnostih vere prepirati hotel, spomina vredno posvarilo dal, in to po vsej pravici; kajti takšni ljudi nimajo pravice to u dvome potegovati ali pretresovati, kar nam prava in zavolj obljublene pomoči božje nezmotliva cerkva Jezusova verovati zapoveduje. Dan denašen ni nič bolj navadnega, kakor prepiranje nekatolikov u vernih resnicah. In s kom? Sploh s temi, od kojih že pred vejo, da u vednosti verskih resnic dobro vterjeni niso; tim našepetajo, kar hočejo; zberejo si kaj iz svetega pisma, kar po svojej volji izlagajo, in s tem katolike omotiti in zapeljati išejo. Tudi so katoliki, kteri, čeravno se bogoslovstva nikdar niso učili, vendar sveto pismo bolj, ko vsi cerkveni očetje razumiti, in nar težeje skrivnosti svete vere bolj na tenko, kakor bogoslovci razlagati hočejo, ki se clo prederznejo, to, kar sveta cerkva uči, u dvome vleči in to pripušeno, nedolžno imenovati, kar pridgarji, spovedniki in duhovni pastirji ednoglasno nepripušeno in pregrešno spoznajo.

Tukaj vidiš dvoje nevarnih ljudi. Kar perve zadene, vari se, da s nekatoliki u kak prepir ne prideš, če dobro podučen nisi. Naviščaj jih na one, kojih opravilo je, verne resnice razlagati in zagovarjati. Varvaj in derži za resnico, kar katolška cerkva uči, in varno boš hodil. Kaj česa za resnico vterditi ni zadosti, kake besede iz svetega pisma povedati in jih po svojej volji razložiti. Ali ni hudič ravno to storil, ko je Kristusa Gospoda u pušavi skušal? — Kar pa druge ljudi zadene, se jih je treba tako kakor krivovercev samih zogibati in jim u nobenej reči verjeti; ker ti niso od Boga izvoljeni, te u vernih resnicah učiti, podnaukvati. Duhovnov, pridgarjev in spovednikov opravilo je to. Od tih pravi Kristus: „Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ In pri preroku Malahiu se bere: „Usta duhovna bojo vednost, (postave) ohranile; in postava se naj iz nja ust tirja, ker je angel, poslanec Gospoda vojsknih trum.“

2. Sv. Bazili je cesarjevemu uradniku rekel, da cesarja zato ne vboga, ker je Gospod Bog, ki je od cesarja neskončno veči Gospod, to prepovedal. In svetnik je popolnoma prav imel; kajti če človek kaj zapové, kar Bog prepové, že zdrava pamet uči, da moram Gospoda Boga in ne človeka vbogati, ker je Gospod Bog neskončno veči in mogočniši Gospod, ko vsi ljudi, ko vsi vladarji sveta. Zato sta dva apostola judovskim duhovnam, ki so jima prepovedali ne više od Jezusa Kristusa pridgvati, dobro odgovorila: „Sodite

sami, če je prav u obličju božjem, velikoveč vam, ko Bogu pokornim biti.“ Od kodi pa pride tista nespametna, Boga preklinjavna viža govoriti, ki je dan denašen že prigovor postal: „Gospodska zapoved gre pred božjo zapovedjo.“ Resnično ne od drugega, ko od samega satana. On je nekdaj Gospod Bogu enak biti hotel; zdaj pa nekoje naganja, da bi gospode tega sveta Gospodu nebes in zemlje predpostavili. In kdo so ovi gospodi, kojih povelja bi imele pred božjimi zapovedi biti? Ali niso ljudi, če so tudi narveči vladarji sveta? Kaj pa je človek u primeri s neskončnim Bogom? Manje ko červič zemlje je proti narvečim vladarju sveta. Bodi tudi kdo gospod sveta, je vendar gotovo neskončno manji gospod, kakor Bog. Je tedaj pametno, če se poveljé manjšega povelju višjega predstavi? Postavim: tvoj deželni gospod, tvoj kralj ali knez ti kaj zapové; služavnik bi ti pa nasprotno zapovedal. Koga boš vbogal? Služavnika ali svojega gospoda? Ko bi služavnika vbogal in rekel, služavnikova zapoved gre pred kraljevoj ali cesarskoj; bi ne bilo to črez vse nespametno; in črez vse kazni vredna krivica za tvojega gospoda? bi ne bila puntarija in velika hudobija? Resnično znamnje bi bilo, da služavnika više ko svojega gospoda obrajtaš; ker slugetovo zapoved više ceniš, ko svojega gospoda. Iz te prilike lehko skleneš, kako nespametno, Boga preklinjavno in pogubivno je govoriti: „Gospodska zapoved gre pred božjo zapovedjo.“ Menim scer, da nekteri, ki tako govoré, tako zlobno ne mislijo, kakor je samo na sebi; vendar bi se moglo takšnega samo na sebi preklinjavnega prigovora popolnoma zderžati, nasproti pa izreko sv. Petra u ustih imeti: „Bogu se spodobi bolj, ko ljudem pokornim biti.“

Molitva.

Vsliši o Gospod, naše prošnje, ki jih o godu sv. Bazilia, tvojega spoznovavca in škofa k tebi pošiljamo; dodeli po nja priprošnji služavnikom svoje cerkve gorečost, in ljudstvu pravo bogoslužnost, da nas vse duh prave keršanske ljubezni združi; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XV. Dan junia ali rožnika.

Sveti Vit in tovarši, mučeniki.

Sv. Vit, kojega je Gospod Bog že u mladih letih častitega mučenika storil, je bil u Macari Sicilskem mestu hajdovskih pa žlahnih in bogatih starišev rojen. Iz posebne milosti božje se je zgodilo, da ga je Hilaz, nja oče, učeniku Modestu, ki je na skrivnem kristian bil, u rejo izročil. Ti bogaboječ učenik je malega Vita u resnicah sv. keršanske

vére, brez da bi bil kdo zapazil, tako dobro podučil, da je sam za svet kerst prositi jel in ga tudi brez očetove vesti prejel. Po prijetem kerstu komaj 15 let star je bil tako gorèč za čast križanega Jezusa in tako serčen, da tega, kar je storil, ni več prikrivati hotel, temveč hvalil se je brez straha s imenom kristiana. Samo storil je znamnje svetiga križa, in slepi so videli, mutasti govorili, bolniki ozdravili in veliko obsedenih je od peklenskega duha rešenih bilo. Kakor hitro oče zvé, kaj je sin brez nja vesti storil, ga na samem u neko sobo pokliče in vpraša: „Ali je res, kar se od tebe govori, da si po celem kraljestvu ojstro prepovedano keršansko véro sprejel?“ Vit mu brez strahu odgovori: „Storil sim to, ker sim gotovo prepričan, da zunaj Boga kristianov ni nobenega pravega Boga.“

Oče se nad tem močno razserdi, ga kakor ve in zna, od keršanske vére odgovoriti iše; s prijaznemi in sladkimi besedami, s obljubami, s protenjem tudi s solznimi očmi ga roti, pa vse zastonj; Vit vé, da u tej reči vbogati ne sme; torej nepremakljiv in stanoviten ostane rekoč: „Pripravlen sim raj tisučkrat življenje dati, kakor pa od keršanske vére odstopiti.“ Hilaz velki častitel svojih krivih bogov se jeze vname, ter ga sam — oče sina — pred sodnika Valeriana pèlja in hoče, naj ga s silo k molenju starih bogov pripravi. Valerian vse poskusi, ali ko vidi, da je vse zastonj, ga zapové naj ojstreje s šibami pretepsti. Že hočejo beriči nanj planiti, kar njim in samemu Valerianu roke odrevené, da jih velikih bolečin gibati ne morejo. Valerian je vse to čarobi pripisal, kajti pagani so ovi čas kristiane sploh za čarobnike imeli; vendar je pomoči klical. Vit se ga vsmili, stori sv. križ nad oterpnjenmi rokami in jih popolnoma ozdravi. Valerian se zboji, ga dalje siliti; pošle ga nazaj očetu s opominom, da on ga naj k molenju bogov pripravi.

Hilaz nja oče stori zdaj prav hudičev naklep. Da bi svojega sina ložej od sv. keršanske vére odvernul, ga iše u nečistost napeljati. Zapre ga u drago vzalšano dvorano, kamur je že pred bil nečistnice poslal, da bi ga s prijaznim ljubovanjem u pregreho nagovorile. Vit se s pervega silno vstraši, potem pa poklekne, oči in roke k nebesom povzdigne in Boga pomoči prosi. In glej! Bog pošlje angela, ki celo dvorano s blišečo svitlobo napolni in Vitu vidoma na strani stoji, tako, da si nobena prešernih nečistnic ga u pregreho mikati ne upa. Oče vedoželjn, kakšna je, gre k vratom, in ko skoz špranjo pogleda, ga blišeč svit angela tako zadene, da oslepi

in strašnih bolečin u očeh na glas ječati jame. Vit k vsmilenju ganjen toliko bolj ko očeta k svojim bogovom zastonj klicati sliši, ga s svetim križem zaznamva, in vse bolečine so preč, tudi slepota u očeh zgine, ne tako pa dušna slepota in oterpnjenost volje; kajti namesto, da bi bil Hilaz resnico keršanske vére spoznal, je še le hudobnej postal, je svojo ozdravo copernii pripisal in nove pripomočke svojega sina svojej volji nagniti izmišljaval. Gospod pa svojega angela Modestu in Krescencii pošle; ki jima zapové, se s Vitom, svojim keršanskim učencom po barki u druge kraje odpraviti. Vsi trije božjemu povelju pokorni, prijadrijo serčno do Lukanie na Neapolitanskem. Tukaj se u samoto podajo in sveto živé. Bog je pripustil, da je hčér cesarja Diokleciana bila od hudiča obsedena. Ti njeni silno hud nadlegnež je enkrat rekel, da nje drugači ne popusti, će bo od nekega mladenča Vita primoran. Prašajo ga, kje bi ovi mladeneč bil, in hudi duh jim kraj njegovega bivanja oznani. Dioklecian reče sv. Vita k sebi pripeljati in ga prosi, da bi njegovej hčeri pomagal. Svetnik kratko molitvico opravi, obsedeni svoje roke na glavo položi, jo s sv. križem zaznamva in reče: „U imenu Jezusa Kristusa, pravega Boga, ti zapovem, da se hitro pobereš iz tega telesa.“ Hudi duh jo je pri priči popustil, vendar je veliko preklinjal sv. Vita. Cesar se nad to prigodbo zlo čudi, pa se ne spreoberne. Namesto, da bi bil resnico kristianstva spoznal, si je le prizadeval sv. Vita s prilizovanjem in obljubami od sv. vére odverniti. „Zlo te bom odobrotil,“ mu je rekel, „ako naše bogove moliš.“ Sv. Vit je cesarju to na ravnost odrekel in zato je bil s Modestom in Krescencio u ječo veržen. Razne muke so jih ondi čakale, med drugimi so bili u razbelen in s raztopleno smolo napolnjen kotel verženi. Sv. Vit ga je popred s sv. krizem zaznamnoval, in Gospod Bog jih je kakor nekdaj tri mladenče u Babilonskej peči nepoškodvane ohranil. Vsi trije so Bogu na glas hvalo peli. Alj ljutost trinoga se ne ohladi, vkaže hudega leva nad nje izpustiti, koji jim pa nič žalega ne stori; zravno njih se vleže in ko domač priljuden kužek jim noge liže. Cesar osramoten skorej ne vé kaj s njimi početi; vkaže jim vse ude raztegniti in hudo jih pretepati. Zdaj pa hudo vreme vstane, strašno gromi in treska; zemlja se trese, vsi gledavci se ostrašeni u bege spusté; angel Gospodov pa pride mučenike iz tezavnice rešit, njih bolečine ozdravit in u poprejno samoto peljat, kder so Boga za prijete milosti hvalili, in goreče prosili, da bi jim zaželjene smerti više ne odlagal. Bog jih je tudi vslišal in

tako so u letu 300 po srečnej smerti mirno u Gospodu zaspali. Njih svete trupla je pobožna gospa Florencia častito pokopala. Pozneje pa je bilo truplo sv. Vita u Prago, poglavito mesto českega kraljestva prenešeno.

Nauk in posnema.

1. Sv. Vit je bil u velikej nevarnesti sveto čistost zgubiti, pa jo je neoskrunjeno ohranil; Bog mu je čudovito pomagal, pa zakaj? Zato, ko se sv. Vit ni radovoljno u nevarnost podal. Zoper svojo voljo je bil u njo prisilen in je storil, kar je premogel, da bi bil ovarvan. Dobro to zapomni! Dvojne so grešne nevarnosti; perva je prostovoljna, če jo sam išeš, se vedoma u njo podaš, ali u koji se radovoljno zaderžuješ; druga je neprostovoljna, to je takšna, u kojo nevedoma ali zoper svojo voljo prideš, kakor je tudi tista, kterej uiti ne moreš, ali u koji iz potrebe ali drugih važnih uzrokov ostati moraš. U neprostovoljnej nevarnosti se smeš zmirom na božjo pomoč zanesti, če se sam varješ, kakor veš in znaš in se Bogu priporočiš, ne tako pa u pervej. „Bog je varh tistih,“ pravi sv. Bernard, „ki nevedno u pregrešno priložnost pridejo, ali zoper svojo voljo u njej biti morajo; ne pa onih, ki se derzno u nje podajo in u njih ostanejo.“ Torej ne hodi u grešno priložnost nikdar vedno; ravno s tem že grešiš in sam sebi priložnost h grehom daješ. Drugič, kadar zapaziš, da si u kakej grešnej nevarnosti, odtegni se ji hitreje ko moreš; če prostovoljno u njej ostaneš, u vednem grehi živiš. Če se nevarnosti odtegniti in za vsim izogniti ne moreš, prašaj svojega spovednika, kaj ti je storiti, in stori po nasvetovanih pripomočkih, da iz bližne priložnosti daljna postane. Če se pripomočkov ne poslužiš, boš spet u vednem grehu živel. Če naglo in neprevideno u kako priložnost prideš, kder si od kakega hudobneža u greh posebno u nečistost ulečena; tedaj duša! se po vsej moči zoperstavi; glej, da uideš ali se rešiš s upitjem in na pomoč klicanjem, ali kakor ti je mogoče, in ne glej na imenitnost zapeljivke. Kliči pa tudi s velikim zaupanjem k Bogu, in boš zvedil, da tisti Bog še živi, ki je svetiga Vita u naj huji nevarnosti rešil in vsred ognja nepoškodvanega ohranil. — Zadnič ne pozabi kaka strašna goljfija hudega duha in kako prekleta prederznost je, se u grešno nevarnost prostovoljno podajati in zravno misliti: ne bom grešil, ne bom grešila. „Sleparija hudičeva je,“ pravi sv. Ciprian, „če misliš, da si daleč od greha, kedar si prostovoljno u grešnej priložnosti.“ Ne hodi torej derzno u takšne priložnosti; ne zaupaj preveč na se, da se u svojo pogubo ne ogoljfaš. Slušaj nauk sv. Inocenca: „Varuj se tiste slabe osebe, beži iz one hiše, popusti nevarno grešno priložnost. Kakor je težko u ognju biti, in ne goreti, tako težko je tudi u grešnej priložnosti biti, in ne grešiti.“ In sv. Krizostom pravi: „Veči

čudež je u bližnej nevarnosti biti, in ne grešiti, kakor usred ognja biti, in ne goreti, nepoškodovan ostati.“

2. Sv. Vit je od sv. angelov mnoge dobrote prijel; angeli so morli posebno ljubezen do njega imeti, ker so ga tako čudno varvali in iz rok nja sovražnikov rešili. Zakaj pa? Sv. Vit je ljubil angelsko čednost čistosti, čistost ga je storila angelom enakega, kajti „po nobeni čednosti,“ pravi Kasian, „angelom tak podobni ne postanemo, kakor po čistosti.“ Ravno to poterdi sv. Ambrož: „Čistost stori ljudi angelom enake.“ „O pač!“ pravi ti sv. učenik, „ona stori iz človeka angela; nasproti pa pregreha nečistosti človeka u hudiča spremeni.“ „Kdor čistost ljubi,“ so nja besede, „in jo nepokvarjeno ohrani, je angel, in kdor jo pregrešno zgubi, je hudič.“ „Čistost,“ piše sv. Peter Krizolog, „je s angeli vedno u žlahti;“ ona stori, da ljudje s angeli u presrečno zavezo in prijaznost stopijo. Da pa pravi prijateli in žlahtniki eden drugega posebno ljubijo, in si u potrebah pomagajo, je znano; se je potem še čuditi, da angeli čistim in deviškim posebno pomoč skazujejo? Hočeš da sv. angeli tudi tebe ljubijo, in ti u potrebah pomagajo; ljubi čistost, ne dopusti, kar bi njej nasproti bilo; bodi si že u mislih, besedah ali djanjih. To je nauk sv. Jeronima: „Želiš pomoč in varstvo sv. angelov, beži pred poželenjem sveta in zoperstavljaj se serčno skušnjavam satana.“ „Zakaj angeli,“ piše sv. Ambrož, „le čistim na strani stojé in jih varjejo.“

Molitva.

Daj svojej cerkvi, prosimo o Gospod! po priprošnji svojih sv. mučenikov, Vita, Modesta in Krescencie ne prevzetno modrovati, temuč u ponižnosti, katera je tebi prijetna, rasti; da, kar je hudobno, zaničujemo, in vse, kar je prav, s prosto ljubeznijo dopolnujemo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVI. Dan junia ali rožnika.

Sveti Beno, škof.

Sv. Beno je bil rojen leta 1010 u Hildeshajmu na Nemškem imenitih starišev, ki so ga že u 5. leti nja starosti svetimu Bernardu, ondašnemu škofu u skerb izročili. Sv. Bernard, nja žlahtnik, je malemu Benotu u samostanu sv. Benedikta, kojega je pozidal, dobro izrejo oskerbel, ker ga je apatu ovega samostana u vodbo izročil. Ondi je bil Beno u keršanskih resnicah, kakor tudi u drugih potrebnih vednostih dobro podučen. Ko se je možkej starosti bližal, je nja oče

željel, da bi u zakonski stan stopil u ohranbo nja imenitega roda. Izvolil mu je bil že nevesto, imenito gospodično, tudi mu je toliko premoženja odločil, da bi s njo, dokler kake dobre službe u deržavi ne dobi, lehko živel. Beno pa ni imel nobenega nagnenja do zakonskega stana, tolikoveč pa do službe božje u samostanu sv. Benedikta, u kojega je bil po očetovej smerti s privolenjem svoje bogaboječe matere u svojem 18. leti s velikim veseljem stopil. Njega u vednostih še bolj popolnoma izurniti, ga Benediktinarji u Pariz pošljejo, kder je šole tako dobro dokončal, da ga učenika bogočastja izvolijo. Ko u domačem samostanu apat umerje, ga enoglasno naslednika postavijo; pa že po treh mescih se je tej časti odpovedal, ker je željel le u tihem miru Gospod Bogu služiti. Pa tudi tega zaželjeniga miru u službi božjej dolgo ne zavživa.

Na prošnjo cesarja Henrika III. ga je papež Leo IX. sdruženim korarjem predstojnika poslal; leta 1066 pa je škof u Mišnicah (Majsnu) postal u 56. leti svoje starosti, kojo službo je celih 40 let s veliko svetostjo opravljal. Vsako leto je celo svojo škofijo obhodil; povsodi je pridgoval k velikemu pridu svojih izročencov. Narbolj pa je svojo skerb na spreobernenje Slovanov, ki so ob Labi prebivali, obračal. Ti so sveto keršansko véro že poprej sprejeli, pa takrat ne iz prepričanja in ljubezni, torej so u več zmotah še živeli, ktire jim je sv. Beno bil odvzel in tako je njih spreobernenje po prizadevanju sv. Bena stanovito postalo. Veči hvalo zasluži nja močnodušnost, kojo je o času nesrečnega boja med cesarjem Henrikom IV. in rimskim papežem Gregorjem VII. pokazal. Cesar, ki je papeža smertno sovražil, je vse škofe od nja odvernuti in u punt zoper njega spraviti iskal. Beno pa, ki se je Boga bolj, ko cesarja bal, je svetega očeta in nja pravično reč stanovito podpiral, in zategadel Mišničenskemu mejnemu grofu cerkvo zaperl, ker je s cesarjem in vsim puntarjem vred od papeža iz svete katolške cerkve izobčen bil.

Ko je papež škofovski sbor sklical, se ga je tudi sv. Beno vdeležiti hotel; pa preden svojo cerkvo zapusti, cerkvene ključe u Labo verže, da bi izobčenim u roke ne prišli. Od škofovskega sbora se nazaj u svojo škofijo vernivšega pa veliko terplenje čaka; kajti je Gospod hotel njegovo čednost poskusiti. Cesar ga vkaže vjeti in u temno ječo vreči, kder je eno celo leto, vendar ves poterpežliv in volji božji vdan kopernel. O ravno tem času pa, ko ga iz ječe spustijo, in se on k svojej čedi nazaj povračuje, vjamejo u Labi veliko ribo, u koje trebuhu so pri nja odhodu u vodo ver-

žene cerkvene ključe k velikemu veselju svetega škofa najdili Neizrečeno je bilo zdaj veselje zapušene čede o pričejočosti svojega višjega pastirja, ki je spet u njenej sredi zdaj na novo vso svojo skerb svojemu apostolskemu poklicu daroval. Bil je od vsih visoko spoštovan zavolj svojega svetega življenja in zadel čudov, ktere je po božjej vsemogočosti delal. Pripoveduje se med drugim, da je enkrat Labo s suhimi nogami prebredil, u pokrepčanje delavcov na polji vodo u vino spremenil, nov studenc iz zemlje zaklical; da je ob ednem času na dveh daleč vsaksebnih krajih viden bil, in več bolnikom poprejno zdravje spet dodelil. U 40. leti svoje škofove službe bližno smert občuti, in se skerbno na njo pripravlja Ko pa čas ločenja pride, še vsim pritomnim (pričejočim) nar zveličavniši nauke in opomine deli in potem svojega duha mirno Bogu izroči. — Tudi po smerti tega svetnika se je na nja priprošnjo več čudov godilo noter do časa Karola V. rimskega cesarja; zato je ti pobožen vladar s več drugimi pri apostolskem sedežu ponižno prosil, da bi ga številu svetnikov pripisali, kar je papež Adrian VI. po dopričanih čudih 1523. leta s navadno svečanostjo storil. Nja sveto truplo je bilo pozneje iz Mišnic u Monakovo preneseno, kder ga zdaj ljudstvo pobožno časti.

Nauk in posnema.

1. Sv. Beno je rimskega papeža ko vidnega poglavarja Jezusove cerkve spoznal, častil, mu pokoršino skazoval, in je k tej pokoršini tudi druge goreče opominal. Čeravno so drugi cerkvenemu poglavarju pokoršino odrekli, je vendar on u svojej zvestobi in pokoršini stanoviten ostal. Ti si katolški kristian, in kakor takšen si Jezusovej cerkvi in nje vidnemu poglavarju spodobno pokoršino dolžen. Če te pokoršine ne skazuješ ali je odrečeš, ne slišiš med katolške kristiane, ampak po znanih besedah Kristusoveh med nevernike in colnarje. Nekteri se hočejo tej dolžnej pokoršini s prelomlenjem cerkvenih zapoved in zaničevanjem rimskega papeža odtegniti. Ne potegni nikoli s takemi, drugači boš gotovo večno pogubljen. Misli na besede sv. Paula, s kteremi kristiane k pokoršini do gosposke, duhovske kakor deželske opomina: „Vsaki bodi višjej oblasti (predpostavlenej gosposki) podložen; kajti ni je oblasti (nobene gosposke) kakor od Boga; in vsa oblast, ki je na zemlji, je od Boga postavlena. Kdor se torej gosposki zoperstavlja, se božjej naredbi zoperstavlja. Ki se pa zoperstavljajo, sami sebi pogubo nakopavajo.“

2. Sv. Beno je živel u katolškej cerkvi in scer u onej, ki se rimska ali papeževska imenuje. Nja sveto življenje je tega neutajiven dokaz: u tej je zveličanje dosegel kakor drugi svetniki, kteri so u tej umerli in u nebesa prišli. Ne od enega samega človeka, ki je od Kristusovih časov sem noter do te dobe zunaj katolške cerkve umerl, se ne more dopričati, kako je svet postal in zveličanje dosegnul. Iz tega skleni, da katolška cerkva je edino prava Kristusova cerkva, kakor je tudi le eden pravi Bog, eden pravi Kristus, in edna prava véra. Ta edina, prava Kristusova cerkva je katolška cerkva, ker Kristus Gospod ni nobene druge cerkve kakor katolško postavil; ravno tako neutajivno je, da je ta perva kristianska cerkva bila, ker nobeniga drugega začetnika ne spozna kakor Kristusa samega. Ona ima nezmotlive, istinite znamnja prave Kristusove cerkve; ker je edina, sveta, katolška in apostolska. Nobena druga cerkva na zemlji si ne more tih znaminj u resnici prilastiti. Nobena ne more dokazati, da bi perva kristianska cerkva, tedaj od Kristusa samega postavlena bila. Po takem je katolška cerkva edino prava Kristusova cerkva. Kaj pa iz tega pride? Kaj se sklene? To, da samo u katoljškej cerkvi zveličani biti zamoremo. Važna, poglavitna resnica je ta, kojo si globoko u serce zasadi! Kdor je u tej cerkvi, zahvali Boga, in ostani stanoviten u njej. Ki so zvunaj tajiste naj sv. Auguština poslušajo, ki pravi: „Naj pridejo k pravej Kristusovej cerkvi, to je h katolškej materi.“ Je in ostane resnično, kar sv. Ciprian piše: „Kakor nekdaj zunaj Noetove barke ni bilo mogoče vesolnemu potopu uiti, ravno tak nemogoče bo tudi temu, ki je zunaj prave katolške cerkve, večnemu pogublenju oditi.“

Molitva.

Prosimo te, o Gospod! dodeli nam, da ti po priprošnji tvojega sv. škofa Benota dopademo in tvoje pravične jeze rešeni bomo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVII. Dan junia ali rožnika.

Sveta Angela, devica, duhovna mati Uršulinarc.

Sv. Angela je bila u vesi Derencani ob Garderskem jezeri, ki med mestoma Breščio in Verono leži, leta 1506 vbožnih, pa toliko pobožnejih starišev rojena, ktere je že u nježnej starosti zgubila. Vendar Bog, on mili oče vbogih sirot, za njo in njeno nekoliko stareji sestro po očetovo skerbi, ker njunemu ujcu to bogoljubo misel vda, obema sirotama očeta domestiti, kar je tudi s veliko skerbjo storil. Vzel je k sebi obe in ničesar ni zamudil nje u strahu božjem izrediti. Sad njego-

vega prizadevanja se je tudi u kratkem, posebno nad Angelo pokazal; u vsem, kar je storila, je milost božja vidna bila. Bila je izgled čistosti in sramožlivosti, u svojem zvunajnem vsa priprosta in pohlevna; nobeden je ni mogel pogledati, da bi ne bil jel čednosti ljubiti. Je slišala od Boga govoriti, je bila u premišlevanju božjem kakor vtoplena. Še je življenje svetih bralo, kar je u tej keršanskej hiši navada bila, je njeno serce ljubezni božje gorelo; k Bogu se je povzdigovalo, in ona si je zmirom bolj prizadevala u stopinje svojega božjega ženina stopiti. Njeni pogovori in njene vadbe u visokih keršanskih čednostih so očitno skazovale, koliko da je Boga ljubila. S svojoj sestroj, ki je s njoj ene misli bila, se je po cele dneve u raznih djanjih pobožnosti vadila; majhne molivnice ste si napravljale in male altarčike, koje ste kinčale, pred njimi hvalo božjo prepevale, cerkvene šege posnemaje. Tičas že je Angela se ojstro pokorila, svoje telo strahovala; zemlja ali kaka gola deska ji je redna postelca bila; po kratkih urah počitka je ves drug ponočni čas u premišlovanje in molitve obernila. Ojstrost in čednosti svetnic, akoravno so njeno šibko mladost presegle, so u njej vendar gorečost povekšale, iz ljubezni do Boga terpeti.

Hiša njenega ujca se ji ni zadosti pripraven kraj zdela, kder bi se zavsim Bogu darovati in nagiblejem nja gnade prepustiti zamogla. S stvarmi se pečati in obhajati ji je težko stalo; zato sklene s svojoj sestroj se u samoto podati. U tem sklepu nebeški svet spoznavši, — drugega (sveta) pri ljudeh ni iskala, — popusti s sestroj hišo svojega ujca in se u neko pušavo skrije, kder je od sveta odločena, si predvzela, s Bogom čisto združiti se. Ljubeznivi ujc pa od njunega potovanja zvedši ji skerbno jiše, in ko na mesto njunega bivanja pride, nji tako dolgo prigovarja, da se nazaj k njemu povernete. Angele voljnost, s ktero se je božjim naredbam podvergla, je Gospodu dopadla in se mu zadosti zdela. Pa drugi dar veči cene je Bog od nje terjal. Njeno sestro, kojo je na svetu narbolj ljubila, ji po zaranej smerti odvzeme. Ali ona, čeravno to zgubo živo čuti, ne mermra nad Bogom in ne tožuje, ampak moli nja svete naredbe.

Angela je že u 13. leti bila, pa še ni angelskega kruha u svetem obhajili okusila. O njenem času je bilo namreč človeštvo močno popačeno tako, da so kristiani komaj svoje poglavitneje dolžnosti vedli, na njih spolnovanje pa so malo ali clo nič kaj mislili; od pogostega svetega obhajila že skorej nič vedili niso. Zdaj je Najvikši u Angeli priserčno pobožnost do tega angelskega kruha vnel. Že od detečnih nog je

ona naj nežnejo ljubezen in naj globokeje spoštovanje do tega presvetega zakramenta imela, in odkar ga je prijela, je le edino poželjela, s tem nebeškim kruhom kolikorkrat le mogoče nahraniti se. Tako žive vére in tako goreče ljubezni je bila, da je po cele tedne brez drugih jedi preživela. Da bi vsakdan na tej svetej gostii biti in se jezikanju hudobnega sveta, ki se nad mladimi osebami, koje pogosto pri Gospodovej mizi vidi, rad pohujša, umakniti zamogla, je za sprijemo u tretji red sv. Frančiška prosila, kar so ji tudi hitro dovoljili. S veseljem je redovno obleko sprejela in se pod brambo sv. Frančiška, začetnika tega reda izročila. Podala se je u pokoršino in u predpisanih ojstrostih se je vadila. Kratko potem je redovne obljube storila, in si ime Angela izvoljila. Naj čistejšega veselja polna se je zdaj zavsim Bogu darovala, in mu bolj goreče, ko kedaj popred služila; vedno je na to mislila, kako bi njemu u vadbah najvisokejših čednost dopasti zamogla. Svojega Gospoda je zmiram bolj vredno prijeti si prizadevala; tudi svojega serca očiševati ni zamudila, naj bi Gospodov tempel bilo. Sebi in svetu je vedno bolj odmerla; vsako nagnjenje k hudemu je skerbno premagovala, svoje počutke krotila, nad svojo domišlijo čula, se vodbi božje previdnosti zavsim prepustila, samo zato, da bi nagiblejem gnade božje pokorna biti in kraljestvo Jezusa Kristusa u svojem serci bolj uterditi zamogla. Čedalje bolj spokornej in ojstrej je živela; noč in dan je spokorno obleko nosila, in njena ljubezen do vboštva je bila tolika, da ni ničesar imeti, temuč od milošne živeti hotla. U njenej bornej stanici nisi vidil ne postelje, ne kaj drugega potrebnega; kak slab stol, ali na tleh razgernjena štorja sta bila njeno navadno počivališe. Njeni podglavnik je bil kamen; le včasi je na vinskih tertah ležala. Postila se je vsakdan; kruh in voda in malo so čivja, je bil njeni vsakdajni živež. Le po dolgem ustavlanju je kaj več vzela, kedar ji je zdravnik zavolj slabega zdravja zapovedal. Štirdesetdanski post po tri dni u tedni ni čisto kaj jedla; druge dni pa je po tri orehe ali tri kostanje in nekaj kruha zavžila. Grela se je le o naj ojstrejšem mrazu, tudi to sila po redkem in le nekoliko trenutkov. S eno besedo: svoje telo je u naj ojstrejem strahu imela. — Čeravno pa je bila do sama sebe tako ojstra, je bila vendar u obhoji s ljudmi, ki u svetu živijo, prav prijetna, polna ljubezni in prizanesljivosti do bližnega. Brešćiani so jo visoko spoštovali, njene čednosti pa so se tudi dalej razslovele; od vsih strani so jo hodili objiskat, za svet prašat, se njenim molitvam priporočevat; vsak je jiskal njene tovaršije, vsak je njeni nauk rad poslušal in željel njo u svojo hišo dobiti; blager in mir Gospodov

bo seboj prinesla, so si mislili. Vsim vse je bila, in najmanjši upanje, da bi bila komu s svojoj gorečostjoj in ljubeznijoj kaj vstreči zamogla, je bilo že zadosti, da je vse storila, kar je kdo od nje poželjel. Je bila na kako kosilo ali južno povablena, je vselej prišla, kedar je upanje imela, da bi za čast božjo ali bližnemu u prid kaj storiti zamogla; večkrat se je pri vsej svoji ojstrej pokori svetemu veseljevanju prepustila, in da bi sumnjo kake posebnosti od sebe odvalila, je vse vzela, kar so ji ponudili, pa je malo vžila. U svojeh pogovorih je bila ponižna, priljudna, polna ljubezni; kedar je govorila, si je vse pridobila, ki so njo slišali; in kakor malo je govorila, so bile njene besede vendar tako važne in prijemne, da brez dobička nikder niso ostale. Bila je čisto nebeških misl, zato bi bila rada tudi drugim u sercu ljubezen do večnih dobrot obudila, ter jih od praznih preidejočih dobrot te zemlje odvernila; vedla je pregrehi takšino podobo dati, da je grešnika s strahom napolnila, lepoto čednosti pa tako živo popisati, da so jo vsi poslušavci goreče ljubili. Opominala je posebno k čistosti, in nikoli ni govoriti nehala, da bi ne bila popred pogoste prijeme svetega obhajila priporočila.

Sv. Angela je bila od Boga tudi s posebnemi darovi oblagodarjena, s kojimi je svoje zasluge pomnožila. Tako sta, postavim, dva imenita Brešćiana, Filip Salanski in Martinengo nespravlivo sovražtvo, kojega sta več let eden proti drugemu u serci redila, po njenej prizadevi končala, in k čudenju celiga mesta nar priserčniši in nerazločliva prijatla postala. U pobožnej molitvi se je s Bogam pogovarjala in od nja ljubezni vneta je od enega do drugega hitela, ju tako goreče nagovarjala, tako modro ravnala, da je terdovratnost obeh sovražnikov premagala, nju spravila, in njune serca s sladkemi vezi keršanske ljubezni združila. To se je hitro razslovelo in Milanski vojvoda je zategadel to slovečo devico poznati želel. Nekoliko časa potem je prišel u Breščio, in poslal prošnjo do te svetnice, da bi ga u samostan Barnabitov, kder stanuje, objiskat prišla. Angela je želje vojvodove hitro dopolnila in bila od njega s velikim spoštovanjem sprejeta. Njenej molitvi se je priporočil, jo prosivši, da bi ga za svojega duhovnega sina sprijela in varhnja njegove rodbine in njegovih dežel biti hotla. Ponižna služavnica božja se nad temi prošnjami prestraši, vendar polna ljubezni do Boga in bližnega vojvodu vse obljubi. Kajti najdla je priložnost, ga k čednosti spodbujati in mu obsego njegovih dolžnost do Boga in do nja ljudstva pred oči postavljati.

Bog je Angelo tudi s posebnemi gnadami obogatil; iz ponižnosti pa jih je pred drugmi ljudmi in tako rekoč sama pred seboj zakrivala. Bornega stana rojena ni imela prilike, se s učenimi in visokimi obhajati, tudi njeno majhno premoženje ni pripustilo, da bi bila visokih učenost iskala; vendar je bila visoko učena; in to učenost si je u šoli svojega nebeškega učenika pridobila. Sveto pismo je vedla dobro razlagati, tudi na tisteh krajih, ki so razumu temni in težko zastopiti; in če so njo visokoučeni možі vprašali, jim je na vse dvome s posebno natančnostjo odgovorila. S svojmi serca ginjočemi opomini je mnogega od mlačnosti h gorečosti, mnoge že goreče k višej stopnji gorečosti pripeljala, in tako je svojo borno hišico u šolo modrosti in čednosti spremenila, u ktero si je vsaki željel, se zveličavnega pota od nje učit.

Angela je imela tudi dar serca pregledati. Ko jo je njeni žlahtnik, ki je korar u Brešči bil, objiskal, mu je nja celo dotihmalno živlenje predderžala: vse nja okolšine mu je natančno dopovedala, kakor da bi vedna pričejočnica njegova bila. Povedala mu je tudi potem, ko ga je tako k spoznanju pričejočega stanu nja duše pripeljala, kaj mu je storiti, da se k čednosti obudi in u svojem stanu visoko popolnomast doseže. Tudi u prihodnost ji je Bog pogledati dal. Ko je eniga dne u Dezencani na samotnem kraju molila in svoje oči proti nebu povzdigovala, je na naglima skrivnostno stopnico ali lojtro in na nje nebrojno število svetih s naj bogatejšemi venci ozalšanih devic, koje so po dve in dve u nebesa hodile, zagledala. Na desnej in levej jih je veliko angelov spremljalo. Med tim, da se je tega pogleda radovala, je glas zaslišala: „Angela! ti ne boš prej zemlje zapustila, preden deviške družbe, kakor si jo zdaj vidila ne ustanoviš.“ Od te dobe je bila polna nove gorečosti, kakor da bi bila u angela spremenjena.

Zdaj je Bog Angeli, ktere ljubezen je na novo poskusiti hotel, u misel dal, več božjih potov opraviti. Pervo božjo pot je storila u sveto deželo, u tiste kraje, ki so po pričejočosti našega božjega Odrešenika posvečeni, in poglavito gledališe našega zveličanja bili. U Mletcih (Benedkah) stopi na barko, s kojo hitro odjadrijo, Angela pa po božjej poskušbi svoj pogled zgubi. Ali kakor je bila navajena veselje, kterega ji je Bog pošiljal, od njega sprejemati, s enako hvaležnim sercom je tudi terplenje od nja sprejemala, u kojem je vsa poterpežliva bila. To nje u namenjenem potu ni vstavilo: dala se je na vse svete kraje peljati, narpred na goro Kalvario, kder je zemljo, na ktero je kerv našega Odre-

šenika tekla, s solzami močila. Dalj časa je u tej svetej deželi ostala, in skerbno je naj poglavitneje skrivnosti iz Jezusovega življenja premišlovala, tudi dela milosti je opravljala, kar je pri slepih očeh zamogla. Ko se spet u svojo domačijo na barki u Benedke namenjenej poverne, se je na otoku Kandii po neprevidnej naključbi zgodilo, da barko u brodišče ali barkostajo zapeljati morajo. Angela je zvedla, da se tukaj čudopolna podoba križanega Zveličarja znajde, kojo u posebnej časti imajo. Da se k njej zapeljati. Tukaj pred nogami svojega ljubeja prosi zdaj na viši nagibek pervobart, pa s najživejšo véro za ozdravo svojih oči, za popolnoma pogled, kar po čudu božje vsemogočnosti in dobrote tudi zadobi. Ko se dalje proti Benedkam peljajo, se silno močen vihar vzdigne tako, da se jim pri vsej prizadevi dve prednje barke potopé. Angela pa je bila še drugej nevarnosti prihranjena; kajti vihar se več dni ne vtolaži, in barko, na kterej je bila, do barbarških bregov zažene, kder bi bila skorej med barke nevernikov prišla, ko bi jo Bog ne bil te nove nesreče ovarval. Vsi so bili te rešitve veseli, in tej služavnici božji hvaležni, zakaj spoznali so, da jih je Bog iz tolikih nevarnost le po njenej gorečej molitvi in svetih čednostih rešil; ona pa je hvalila Boga za toliko pomoč in milost, ki jih je njej skazal; nja neizvedne sklepe je molila in si prizadevala, mu s novo gorečostjo služiti. Ko srečno u Benedke prijadrijo, je ta služavnica božja hitro sklenila se u Rim podati, kajti Bog, ki je hotel, da bi to mesto priča njenih svetih čednost bilo, ji je to misel vdal. Serčno je želja grobe pervih ss. apostolov Petra in Paula in toliko drugih mučenikov, ki so za sveto véro in zadel Jezusovega imena kri prelili, viditi, in se učiti, kaj obredi ali šege zvunajne službe božje lepega u sebi zapopadejo; tamkaj svoje molitve in zdihleje s duhovnemi hvalnicami, koje se po rimskih cerkvah razlegajo, združiti, — vse to je svetnico nagnilo, se u glavno mesto keršanstva podati. Neizrečeno je bilo njeno veselje o prihodu u to sveto mesto. Bila je od Petra Povilskega, papeževega služavnika, s kojim je prej u svete dežele potovala, in torej znana bila, s velikim spoštovanjem pred tidajnega papeža, Klemena VII. peljana, da bi po svojej želji Kristusovemu namestniku nogo poljubila in sveti blagoslov (žegen) od nja izprosila. Svet oče, ki je zvedil, s kolikimi milostmi je Angela od Boga obdarovana, jo je visoko spoštoval in nagovarjal, da bi u Rimu ostala in skerb črez bolnišnice in druge milostne hiše, u kojih so vbogi nesrečniki bili, prevzela. Ali iz pravičnih vzrokov, koje je papežu s vso

vdanostjo dopovedala, se je zgodilo, da se je po papeževem privoljenju spet domu povernula, kder je Bog že vse k ustanovitvi družbe, ktere začetnica bi ona biti imela, pripravil. Iz Rima gredoča je obiskala tudi več zavolj stanu in pobožnosti imenitih oseb. Milanski poglavar jo je prosil, da bi ondi ostala, pa mu ne privoli, ker čas, ki ga je Bog odločil, k ustanovlenju Uršulinarskega reda se približevati vidi; zato se u Breščio nazaj poda.

Čeravno pa je volje in zapovedi božje k začetju tega reda prepričana bila, sta jo vendar občutik njene slabosti in njena velika ponižnost zaderževala. Veliko se je o tej reči sama seboj bojevala, dokler se je zadnič vendar premagala, in vse svojemu spovedniku odkrila in nja modrej razsodbi podvergla. Po skerbnej in natančnej preiskavi vsiga tega je učen in pobožen spovednik potem ko je dolgo in goreče Boga razsvitlenja prosil, njo opominjal, ne dalje odlagati tega, kar je Bog po njej izpeljati sklenul; kajti vsemogočni, ki slabe u pomnoženje svoje časti poklicuje, se u njih tudi močen skazuje. Tudi Jezus sam je njeno preboječo dušo poterdil in od te dobe se je ustanovitve te nove družbe devic serčno prijela. Bog ji je k temu vidno pomagal, ki je ravno o tem času u več pobožneh devicah to željo obudil, se u pobožnem življenju Angeli pridružiti, in po njenih svetih in vodilih živeti.

Bili so ljudi o tem času močno nevedni in praznoverni, pa tudi toliko razpušeni in popačeni, da se je bati bilo, luč svete vére jim bode vgasnila. U popravo tih velikih, žalostnih popak in neredov je Bog Angelo s njenimi tovaršicami izvolil, ktere so vse svoje moči Bogu u čast in bližnim u službo darovale. Svojo skerb so pred vsim na zapuščene dekliče obračale, kojim so učenice u nevednosti, pomočnice u njih dušnih in telesnih potrebah, s eno besedo vodile njih življenja bile. Tudi bolnike po bolnišnicah in hišah so obiskavale in jim s veliko ljubeznijo stregle. Svojim duhovnim hčeram pa Angela ni nobenega drujega pravila u njih zaderžanje, nobenega drujega izgleda u njih posnemo dala, kakor izgled Jezusa Kristusa samega in nja popolnoma ljubezen, s kojo se je u celem svojem pozemeljskem življenju trudil, ljudi na pravo pot zveličanja pripraviti in po njem voditi; in da bi delavno ljubezen bolj prostrano tudi zunaj izpolnovati zamogle, jih ni k zapéri u samostan zavezala, tudi javnih ali očitnih obljub jim ni naložila; k temu so se pa pozneje same prostovoljno zavezale. Angelinih tovaršic je hitro u začetku že 72 bilo, koje družbe zavolj velikega prida drugači imenovali niso, ko zveličavno, božjo družbo. Te device so Angelo za svojo višinjo, poveljnico in mater

imele. Na božje vdajanje, kojemu je Angela vedno pokorna bila, je svojim duhovnim hčeram svetovala, da naj bi sebe in celi red pod obrambo svete Uršule izročile, kar so device po Angelinem svetu tudi storile; in tako je sv. Uršula naj imenitnejša varhnja tega reda, ki je bil leta 1537 ustanovlen, postala; zato se temu redu Uršulinarski red, redovnicam pa, kojih duhovna mati je sv. Angela bila, Uršulinarce pravi.

Dolžnosti svojega poklica je Angela s vso gorečostjo in natančnostjo izpolnovala. Svoje novinke k popolnomasti peljati, jim je tri imenite stopinje pokazala in skerbno priporočala, namreč se svetu zavsim odpovedati in odmreti, živo gorečost za čast božjo in gorečo ljubezen do bližnega imeti. Tudi jim je pozneje predpisala, kako bi svoje obljube storile in pervo gorečost u svojem poklicu ohranile; zato je sebi, kakor tudi svojim duhovnim hčeram naj gorečeje in u duhovnem življenju naj pobožneje spovednike izvolila. In da bi u rast in obstoječost svojega reda nič ne zamudila, ga je več pobožnim, imenitim gospem priporočila, da bi časno varstvo ovega reda prevzele, kar so pobožne gospé rade storile, ker so vidle, kako se po tej deviškej družbi čast božja in blager bližnega množa. Tudi na svetega očeta se je s ponižno prošnjo obernila, da bi njena družba tudi od rimskega sedeža kakor prav ustanovlen red spoznan in pod imenom „družba sv. Uršule“ poterjen bil. Bila je torej od tičasnega papeža Paula III. u letu 1544 kakor cerkvena družba ali red poterjena, in s popolnoma odpuski za družbenice tega reda o dnevu njih pristopa in o smertnej uri oblagodarjena. Tako se je Uršulinarski red u kratkih letih po več kraljestvih razširil.

U dobi pa, ko ste se Angeline pričejočost in skerb za rast in razširo njeniga reda nar bolj potrebne zdele, jo je Bog k sebi poklicati sklenil. Že je bolehala, ali od nevarnosti bližne smerti še nobeden ne sanja. Nar berž ji je ura njene smerti od Boga razodeta bila, kar njena skerbnost priča, s kojo je zadno sporočilo storila, varhnje in višnice svojega reda k sebi poklicala. Kako pa je na smert pripravljena bila, njena mirnodušnost kaže. Vsim hišnim k pridgi iti veli; in ko se samo vidi, se iz postelje vzdigne in celo svoje telo vmije, da bi njeno truplo, tempel čistosti, nobene ptuje pomoči tudi po smerti ne potrebovalo. To se je pa takole razvedlo. Pridgar je Angelo molitvi vsih pričejočih priporočil, rekoč, da je ta sveta devica na koncu svojega življenja. Poslušavci stermijo in žalujejo, ki so jo pa bolj poznali, so k njej hiteli, se sami od njene slabosti in nevarnosti prepri-

čat. Eden njene žlahte, ki je iz pobožnosti u Breščio prišel, je bil pervi u njenej sobici; in ko je vidil, da se oblači in si lica vmiva, je rekel: „Hvala Bogu! niste še tako revni, kakor smo od pridgarja čuli.“ „Ni preveč govorjenega“ mu svetnica reče, „ravno se Jezusu Kristusu, svojemu zveličarju in ženinu naproti napravljam.“ Hitro za Angelinim žlahtnikom pride tudi njeni navadni zdravnik, ki jo je u tej bolezni pridno obiskoval pa dosihmal še nobene smertne nevarnosti ni zapazil, in jo zdaj tako slabo najde, da njen bližen konec vsim pričejočim odkrije. Velika tolažba, kojo je pri tem oznanilu znotraj občutila, in sveta želja skorej k Bogu priti, ste se ji na lici vidile. Poželjela je svete zakramente, ktere je s veliko gorečostjo prijela. Nič nisi vidil bolj ginlivega, kakor njeno pobožnost u zadnih trenutjih njenega življenja! Naglima se njeno obličje spremeni; njene oči so na nekoliko časa vnovič oživele; veličast se ji je u lici žarila; gorečih želj po Gospodu izdihne in u sredi med svojimi ljublenimi hčerami u 34. leti svoje starosti umerje, kojo je Bog po smerti s več čudeži poveličal.

Nauk in posnema.

1. Bog je ujcu sv. Angele to dobro misel vdal, po smerti njenih staršev njo in njeno sestro k sebi vzeti in po očetovo za nje skerbeti. Pač dobro in Bogu dopadlivo delo je sirotam stariše domestiti! Sirote imenujemo otroke, ki so stariše zgubili, kakor se je Angeli in njenej sestri, ko ste še majhne bile, zgodilo. Takšni otroci, če tudi še toliko časnega premoženja imajo, ostanejo vendar zmirom vbogi saj od ene strani; kedar svoje nar boljše prijatle in dobrotnike, svoje stariše zgubijo; kajti materne ljubezni in očetove skerbi jim nobeden več s takšno poterpežlivostjo ne skazuje, kakor telesni stariši svojim otrokam. Zato pa takšine sirotne otroke sam Bog sprejema in za nje skerbi: „Bog je Oče sirot, in Sodnik vdov. Tebi, o Gospod! je vbogi prepušen. Ti boš sodnik sirote.“ — Kolika krivica torej sirote ali vdove zatirati, jim pravice kratiti. Bog sam se nad sodniki in vodniki svojega ljudstva potoži, rekoč: „Ne vsmilijo se vdov; tudi sirotam nič dobrega ne storé. Pregrehe zoper takšne sirotne ljudi oblake prešinejo, in u nebo za maševanje vpijejo, in Gospod ne bo dopadenja nad njimi imel.“ Ljubi kristian! ki te verstice bereš in vsmiljenega ujca sv. Angele dobro delo premišljuješ, se ne obuduje tudi u tebi enaka dobra misel, sirote u Gospodovem imenu sprejemati? Imaš časne dobrote tega sveta in priložnost jim pomagati, ne zapri jim svojega serca. Zakaj Gospod govori: „Kdor eniga tih malih sprejme, mene sprejme;“ in bo enkrat kakor sodnik ne le vsim dobrotnikom vbogih sirot, ampak tudi

njih zatiravcom in tlačilnikom govoril: „Kar ste tim vbogim storili, ste meni storili; ker tudi oni so moji bratje (moje sestre.)“

2. Sv. Angela je za se in svoje duhovne hčere dobre pobožne spovednike iskala, in Bog jej jih je poslal. Keršanska duša! če hočeš neznano in nevarno pot čednosti in zveličanja hoditi, poiši si tudi ti duhovnega vodnika, ki bo te tako rekoč za roko po pravem potu u nebesa peljal. Duh božji govori: „Kdor na svoje serce zaupa, je norc. Človek kako pot dostikrat za pravo derži, pa nje konec pelja k smerti.“ Ne bodi sam sebi prederzen vodnik, tudi se ne prederzni nauke in svete teh presojvati, ki so črez te postavleni. Kakor slepec brez vodnika pravega pota ne najde, tak tudi človek brez učenika, posvetni človek brez mašnika ne more pota pravičnosti ne prav spoznati, ne hoditi. Torej je volja božja, da si zvestega vodnika in svetovavca na poti čednosti poišeš in izvoliš. Sv. Franc Zalezi ti ovi nauk da: „Ko je Tobia svojega sina u neznano deželo poslati hotel, mu je rekel: Idi, poiši si zastopnega moža, ki te bo vodil in peljal. Tudi jaz, ljublena duša! ti rečem, če ti je resnica, pot pobožnosti nastopiti, poiši si dobrega vodnika.“ Tudi sv. kralj Ludvik je pred svojoj smertjoj svojemu sinu med drugemi ti nauk dal: „Spoveduj se pogosto in izvolji si pobožnega, zastopnega spovednika, ki ti bo s svojo modrostjo u vsih k tvoji duhovnej vodbi potrebnih rečeh pomagati in na strani stati zamogel.“ Nad dobrim spovednikom bomo zaklad modrosti imeli, se hudega ogibati, in dobro popolnoma storiti; več tolažbe, si svoje težave polajšati; več moči in krepkosti, po padcu spet vstati. Po njem dobimo potrebne pripomočke k popolnoma ozdravi naših duhovnih slabost. Tvoja duša bo u dobrem veči varnost, u hudem manj stanovitosti imela; bo u britkostih bolj okrepčana, u žalosti bo bolj méro deržala. Pa zaupaj se timu svojemu prijatlu (spovedniku) s spoštovanjem ene hčere do njenega očeta, in časti ga s zaupanjem enega sina do njegove matere. Na spovedi je vse ležeče, torej ne zabi, kaj te tudi katekizem o tej reči uči.

Molitva.

O Bog, ki si sv. devici Angeli, svoji zvestej služavnici po poti čednosti in zveličanja dobre spovednike poslal; dodeli nam po njeneh priprošnjah, da tudi mi na poti čednosti in zveličanja zveste in s tvojim Duhom navdane spovednike najdemo, in po njih vodbi k tebi u nebesa pridemo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVIII. Dan junia ali rožnika.

Sveti Agapit, mučenik.

Sv. Agapit je bil še le 15 let star, ko ga samosilnik Aurelian za keršanske vére del vjeti vkaže. Kajti je u Kri-

stusovi véri nepremakljiv ostal, ga da okrutnik spervič s bikovcami do kervavega pretepsti, potem u temnico vreči, vkazavši, da se mu nima ne trohice jesti dati, kajti je menil, glad bo mladenča primoral veri odpasti. Vidivši pa Antioh, deželski poglavar, da je mladenč po petdnevnem gladovanju še le serčneji postal, vkaže na njegovo glavo žarečega oglovja nasipati. Pogumni mučenik stoji nepremakljiv, in hvali Boga rekoč: „Glava, koja u nebesih nositi hoče venec večno svetel, se ne smé sramovati na zemlji nositi, kar peče in boli. Muke in rane mi storijo glavo le pripravniši nositi bolj terdno venec dike nebeške.“ Antioh na te besede prehudo razkačen, vkaže sv. mladenča tako dolgo bičevati, da je telo le ena rana bilo. Potem ga da za noge obesti, pod njim gerdo smerdliv čad kaditi; ker je menil, da bo se mladenč po takem zadušil. Vendar nič manj ko to, temuč po dolgem molčanju nagovori Agapit poglavarja tako le: „Glej Antioh! vsi ljudje morajo priznati, da ves tvoj bistroum se u dim kadi.“ — Kervolog še bolj razljuten zapové, sv. mučenika spet neusmileno tepsti, potem kervave rane s vreloj vodoj politi, mu vse zobé s močjo izdreti in čeljusti s klapoušnicami raztrupati. Te nečlovečke okrutnosti noče Bog dalej prenesti. Po božji vsemogočnosti se zverne kervolok iz sodnega stola na tla tako, da si šinjak ulomi in svojo dušo nesrečno izdehne. Valerian to čuvši vkaže sv. mladenča divjim zverim predvreči; kajti pa tudi zvéri mu prizanesejo, ga da zadnič obglaviti. To je bil konec častitih muk Agapita 15 letniga mladenča, u leti 275.

Nauk in posnema.

„Glava, koja u nebesih nositi hoče venec svetel, se ne smé sramovati na zemlji nositi, kar peče in boli.“ Tako sv. Agapit govori, in hoče s tim reči: kdor hoče u nebesih veseliti se, mora na sveti rad terpeti. In tako tudi Kristus sam ni po drugem potu hodil u nebesa, ko po križevem potu. Ravno po tem potu so sv. apostoli, prijateli božji, in vsi drugi svetniki hodili. „Skozi veliko nadlog moramo u kraljestvo božje iti:“ sv. apostol Paul uči. Kako ti more resnica biti za večno zveličanje, ako nič terpeti nočeš? Ali ti naj Bog kako posebno s rožicami nastlano cesto u nebesa pripravi? Oh! le tega ne verjemi! Terpeti se mora, ako se hoče priti u nebesa, in večno zveličan biti.

Molitva.

Naj se veseli cerkva tvoja, Bog, u zaupanju na priprošnjo sv. Agapita mučenika tvojega; in po njegovih častitih prošnjah naj pobožna ostane, in brez nevarnosti bode. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu, Sinu tvojem, kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

XIX. Dan junia ali rožnika.

Sveti Gervazi in Protazi, mučenika.

Sv. Gervazi in Protazi sta bila telesna brata u pervem stoletju keršanstva u Milani na Laškem svetih starišev rojena. Nju oče je bil sv. Vitali, ki je u Raveni za Kristusa svojo kerv prelil; nju mati pa sv. Valeriana, kojo so u Milani tudi za del svete vere umorili. Po smerti svojih starišev sta veliko premoženja dobila, kojo sta pa večidel vbogim in svojim poslom razdelila, za se pa poleg majhnega bivališa le nekaj malega u potrebni preživež obderžala. Tako sta deset let goreče Gospod Bogu služila; ves čas sta u molitvo, u branje duhovnih bukev, in u dopernašanje drugih pobožnih del obračala. S svojim svetim živlenjem in stanovitim trudom druge k pravej veri spreoberniti sta pri malikovavcih veliko sovražtvo obudila. Ravno ovi čas je neverni knez Astazi s cesarskemi vojniki u Milan prišel se zoper Markomane vojskovat. Tukaj ga malikovavski duhovni obstopijo, rekoč: „Če hočeš premagati, moraš poprej ta dva brata, Gervazia in Protazia primorati, da bodeta našim bogovam darovala; kajti oni, od nju zaničevani, so toliko serditi, da nobeniga odgovora više dati nočejo.“ Nato vkaže Astazi hitro oba brata vjeti, ju vkleniti in pred se pripeljati, kojima tako govori: „Opominam in svarim vaji, da se prihodnič vsiga zaničevanja naših bogov zderžita jim darovaje, da mojemu orožju zoper sovražnike blagoslova ne odtegneta.“ — „Sreča in blagoslov k premagu,“ odgovori Gervazi, „stoji edino le pri vsemogočnemu Bogu u nebesih. Od ondot moraš ti to iskati, ne pri tvojih mutastih in nečimurnih malikih, kteri oči imajo, in ne vidijo, ušesa, in ne slišijo, jezik, in ne govorijo, telesa brez duha in živlenja.“ Nad tim serč-

nim govorom sv. Gervazia se je Astazi toliko razserdil, da je njega do smerti pretepavati vkazal. Potem se k sv. Protaziu oberne, rekoč: „Hočeš ti, revče! tudi tako silne smerti končati kakor tvoji brat, ali se za kaj drugega boljšega premisliti?“ — „Kdo je revče,“ Protazi vpraša, „jaz, ki se te ne bojim, ali ti, ki se mene bojiš, toliko skerbeči, da bi se ti nesreča pripetila, ko bi jaz tvojim bogovam ne daroval? Ko bi se ti tega ne bal, bi me gotovo k darovanju ne silil. Jaz pa se ne bojim ne tebe, ne tvojih bogov, marveč molim edinopravega Boga, ki u nebesih gospoduje.“ Astazi ne vé kaj odgovoriti, vkaže tega serčnega spoznovavca grozovito tepsti in potem obglaviti.

Telesa tih dveh svetih mučenikov so na sodniši, kder sta svoje življenje za Kristusa dala, do noči ležale. Neki goreč kristian, Filip, ju je po noči s svojim sinom natihoma odnesil in s poštovanjem pokopal. Kraj nju pokopališa pa je do časa sv. Ambroža prikrit ostal. Timu svetimu škofu je bilo zdaj u prikazni od Boga razodeto, kde so telesi tih dveh mučenikov pokopane; bil je tudi opominjan ju vzdigniti. S veliko drugmi škofi in mašniki, in tudi s ljudstvam se na njemu odkazan kraj poda; začne sam kopati; ravno to storijo tudi drugi, dokler do groba pridejo. Ondi najdejo u dveh žerkih sveta trupla, še vse nestrohlivi; tudi kerv tih ss. mučenikov je bila še viditi: zravno leži papiren vitek s nju imeni in opisjem vsiga tega, kar je bilo do zdaj od ss. Gervazia in Protazia pripovedano. Več očitnih čudov se je zdaj godilo, ki so svetost tih dveh služavnikov božjih poterdili, izmed kojih sv. Auguštin eno pripoveduje. Bil je neki Milanec že več let čisto slep. Ti slep sromak sliši šumeče ljudstvo, ki memo nja hiše veselo hodi; in ko mu na njegovo vprašanje pravijo, da hodijo sveta Gervazia in Protazia častit, kojih svete trupla so bile vzdignjene in k počešenju očitno izpostavlene, jih prisercno prosi, da bi tudi njega kje peljali, kder te svete trupla ležite, da bi se jih pobožno doteknuti zamogel. Zgodilo se je, in do tistihmal slep mož je pri pervem doteknenju spet popolnoma spregledal. To čudo pripoveduje tudi sv. Ambrož, ki je tičas, kakor sv. Auguštin pričijoč bil, in še to pristavi, da, čeravno se je to čudo vpričo toliko ljudi godilo, so se arianski krivoverci vendar le prederznuli, ga utajiti. Storili so namreč, kar še denašni krivoverci znajo. Svetinje tih dveh mučenikov Gervazia in Protazia so bile s veliko častjo in nezmernim veseljem katolških kristianov pervič u cerkvo sv. Fausta, potem pa u veličastno cerkvo

sv. Ambroža prenešene. Oni mož pa, ki je po pripovedanem čudu spet pogled dobil, je od one dobe iz hvaležnosti za to veliko dobroto sklenil, ves čas svojega še ostalega živlenja božji službi u onej cerkvi darovati, u kterej so te svetinje počivale.

Po tej čudnej najdbi svetih teles ss. Gervazia in Protazia je bilo Milansko mesto velikega njem protivnega zlega obvarvano. Cele Milanske cerkve narveči podpornik je bil sv. škof Ambrož; in nja izgnanje iz milanskega mesta je bilo od arianskih zmot osleplene cesarice Justine že sklenjeno; kar ss. mučenika Gervazi in Protazi mestu k pomoči pritečeta: kajti po čudih, ki so se pri najdbi nju svetinj godili, so bili ariani črez vse osramoteni; vse njih skrivne zvijače so u nič razpadle, ker ste se laž in goljufija njih naukov po častitem pričevanju, kojega je sam Vsemogočni s neovergljivemi čudi svoji svetej cerkvi dal, očitno pokazale. Zato se je češenje tih svetih mučenikov u zapadnih krajih močno razširalo tako, da je več škofij in farnih cerkvi, koje so ss. Gervazia in Protazia patrona izvolile, kakor se tudi u litanijah vsih svetnikov častito imenujeta.

Nauk in posnema.

1. Ta dva sveta marternika bi se bila lehko smerti in vsih drugih muk rešila, in nasproti bi bila pri cesarskemu poveljniku u veliko gnado prišla, ko bi se bila nja pregrešnemu prigovarjanju vdala in malikom darovala. Ali rajši sta vse tudi smert preterpela, kakor da bi bila u kaj takšnega privolila in grešila. Kako lep nauk za tebe! Nikoli ne smeš u to privoliti, u kar te kdo drugi nagovarja, ako je pregrešno, če bi mu ravno s tem dopasti, pri njem u gnado priti vtegnil, ali kak velik dobiček od tega imel; nasproti pa se zamere in še tolike časne nesreče ne boj. Zakaj? zato: ker s grehom, kojega po takšnem privolenju storiš, se Bogu zameriš, in veliko veči škodo sam sebi navlečeš. Pilat, brezbožni sodnik, ti to memo drugih priča. Privoljil je, kar so Judje hudobno poželjeli in od njega terjali, in obsodil Jezusa k smerti, iz straha, se cesarju zameriti in nesrečen postati. Ali s tim, da je privoljil, se je Bogu zameril; časno in večno je nesrečen. In to je bilo za njega neskončno veči škoda, kakor bi mu jo bila zamera pri cesarju prinesti zamogla. Boj se bolj Bogu zameriti, kakor vsim ljudem, kajti vsi ljudje, kojim s grehom dopasti želiš, ti ne morejo škode poverniti, kojo po grehu na duši terpiš. Varuj se velikoveč večne kakor časne škode. „Skerbimo bolj za prijaznost in gnado božjo, kakor za gnado in prijaznost ljudi,“

govori sv. Krizostom. „Ničesar ni, kar bi nam bolj škodvalo, kakor greh,“ piše sv. Rupert.

2. Čuda, ki so se pri grobu sv. mučenikov Gervazia in Protazia godile, so nam priče, da dar čuda delati, kojega je Jezus, naš Zveličar, svojim apostolom dal, s njimi ni umerl, ampak da u svetej katolškej cerkvi naprej živi u poterdenje resnic naše svete vere. Ali Bog vsemogočni, ki je čuden u svojih svetih, po kojih čuda dela, jim ti dar le po svoji modrosti podeluje, kedar k povikšanju svoje božje časti in k našemu dušnemu zveličanju za nar bolj potrebno spozna. Ta velika potreba je bila o času sv. Ambroža, Milanskega škofa, kadar so namreč Ariovi krivi nauki vse preplavati in katolškim kristianom pravo sveto vero odvzeti hotli. Bog, ki u svojej pravičnosti še ni bil sklenil, Milanskemu ljudstvu sveto edinozveličansko vero zavsim odvzeti, mu po svojem služavniku, sv. Ambrožu, dva mogočna priprošnika u nebesih pokaže, kojih sveta trupla so u Milanu pokopane bile. Bog na nju priprošnje čuda dela, ene u svetej veri poterditi, druge od krivovernih zmot odverniti. Krivoverci, ariani namreč so si scer po mogočosti prizadevali, te čuda tajiti, posebno imo, po kojem je slep spet vidil; ali vsa njih prizadeva je bila zastonj; kajti preočitni in preznani so bili. Vendar so terdovratni kakor Faraon ostali; s tem so Jude u neveri posnemali, ali pa so še veči neverniki bili; kajti Judje so spoznali Jezusovo čudo nad sleporojenim; le božjo moč tega, ki je ono storil, niso hotli spoznati; ariani pa so si vse prizadjali, moč božjo u nja spoznovavcih, kakor tudi čuda, ki jih je po njih delal, utajiti. Pač žalosten izgled slepote! Ali pa nimajo ti posnemvavcov tudi dan denašen? Koliko jih je, ki nauk svete katolške cerkve od češenja svetnikov in svetinj overžejo, če ravno od njega te in druge brezštevilne čuda in sveti očetje ednoglasno pričujejo! Omilujmo svoje zmotene brate in prosimo Gospoda, da jim teme prežene, in jih na pot resnice zad pripelja; da bi pa tudi nas same u pobožnosti do nja svetnikov in u češenju njih svetih ostankov poterdil, da bi se dobrote njih mogočne priprošnje veselili.

Molitva.

O Bog, ki nas s spominom na sveta mučenika Gervazia in Protazia razveseljuješ; daj nam, da se po nju izgledu oživljamo, in nju zvestobo u ljubezni do tebe do konca svojega življenja posnemamo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XX. Dan junia ali rožnika.

Sveta Juliana, devica.

Sv. Juliana je bila u Florenci, imenitnem mestu na Laškem, leta 1270 rojena. Njeni starši, visokožlahnega Falkonerjevega

rodu, so dolgo brez otrok živeli, dokler jih Bog po gorečih prošnjah s to sveto hčerko oblagodari. Posebno znamnje njene prihodne svetosti je bilo, da je mala Juliana pervokrat, ko je govoriti jela, narprej sveto ime Jezusa in Marie izgovorila, dasiravno ni bila od nobenega naučena. Že u svoji otročnosti je Juliana toliko skerb za pridoblenje keršanskih čednost, toliko veselje do molitve in svetega branja imela, da je njeni ujc, blaženi Alekši, brez pomislika njenej materi rekel: „Deklica Juliana ni človeku, ampak angelu je u zaderžanju podobna.“ In u resnici vsa njena bogaboječa duša se ji je u obličji vidila; njene oči so bile polne svete sramožlivosti; nikoli ni bilo videti, da bi bila kedaj svoje oči prostovoljno ali radovidno po drugem spolu obračala. Vsako tudi narmanjši pregreho je toliko studila in sovražila, da se je večkrat, kedar je kako pregreho le imenovati slišala, tresti jela; včasi kedar se je od kake dopernešene pregrehe govorilo, se je clo napol mertva na tla zgrudila; tolike ljubezni je njeno serce do Boga gorelo. Za to se pa tudi lahko vé, da čeravno bogata, ni nobeniga nagnenja ne do bogastva ne do imenitnih snubil mladenčev imela, ki bi jo bili u zakon radi. Stariši so jo u zakon s kakim žlahnim mladenčem želeli; ali Juliana se je temu odrekla, in svojim staršem ponižno pa serčno djala: „Moj ženin je Jezus Kristus.“ Stariši, videti voljo božjo, se ji više ne ustavljajo in tako je Juliana še pred 15. letom svoje starosti vse posvetno zaničevaje svojo deviško čistost po rokah sv. Felipa Benicia Gospod Bogu u javnej obljubi darovala, in

perva njeniga spola u samostan Servitarc stopila, kar je za njoj veliko žlahnih devic storilo. Vsim tem je Juliana nektere pravilce posebne modrosti in svetosti predpisala; zato se ko začetnica reda Mariinih služavnic, ki se Servitarce imenujejo, časti. — Sv. Filip Benici, eden narvečih podpornikov Servitskega reda, kojega ni samo široko razprostranil, ampak tudi modro in sveto vižal, je bil od čednost sv. Juliane tako prepričan, da je pred svojo smertjo njo predstojnico ženskega in možkega samostana izvoljil, rekoč: „Vlade in skerbi črez oboji spol celega reda ne vem nikomu drugemu bolje izročiti, kakor Juliani.“ Pa u svoji ponižnosti vse drugači Juliana od sebe misli. Čeravno drugim za vodilo postavlena, je vendar svojim podložnim vse le mogoče službe, tudi pri narporednejših samostanskih opravkih skazovala. U molitvi, kterej je bila toliko vdana, da je po cele dni premolila, je večne resnice, naj raj pa Jezusovo ljubezen in terplenje, pa tudi britkosti Marie device premišljevala. Iz tega svetiga premišljevanja, u kojem je večkrat zamaknjena bila, je kakor iz studenca veliko dobrega za svojo dušo zajemala.

Goreča ljubezen do Jezusa, veliko sovražtvo do greha, popolnoma poterpežlivost u nadlogah in več drugih čednost je bilo sad njene molitve. Kar je njej od molitve in opravil časa ostalo, ga je obernila u spravo sovražnikov, h kojemu opravilu je poseben dar od zgorej imela, u preobernenje grešnikov, kojih je veliko s ljubeznivim prigovarjanjem k pokori nagnila. Tudi u postrežbo bolnikov je Juliana veliko obernila. Še u premagovanju same sebe bolj in bolj vaditi, je bolnikom večkrat gnojne otekline izcuzila, in Bog je takšnim bolnikom zavolj tak serčne samosvoje premage večkrat poprejno zdravje dodelil.

Kakoršna pa je bila njena ljubeznivost proti drugim, takošna je bila njena ojstrost proti samej sebi. Na golih tleh in le malo je spala, ker je noči večidel u molitvah prečula. Svoje telo je s ojstremi oblačili in še drugače pokorila. Vsako saboto se je ob vodi in kruhu postila; u sredo in petek pa je brez vse telesne jedi ostala, ker je te dni angelski kruh u najsvetejšem zakramentu altarja zavživala. O drugih dneh je scer jedi vživala, pa le po malem in še te so morale slabe biti, drugače jih ni zavžila. Zavolj toliko ojstrega živlenja so se nje velike bolečine u želodcu lotile; vendar je 70. leto svoje starosti doživela, ko so jo zavsim premagale. Tih bolečin je veliko terpeti imela; pa čudo je bilo

viditi, kako jih je, ne s poterpežljivim samo, tudi s veselim sercom prenašala.

Samo ena reč jo je pred smertjo silno bolela. Njeni želodec ni nobene jedi mogel več terpeti; ne more tudi obhajana biti, kar je vendar silno želela. S velikim zaupom se k Bogu oberne in ga stanovito prosi, da bi nje brez tolike tolažbe umreti ne pustil. Hitro potem, kakor bi bila znotraj od Boga kake posebne milosti zagotovljena, mašnika ponižno prosi, da, ker ga, njo obhajati pravičen vzrok zaderžuje, bi vsaj presveto rešnje Telo k njej prinesil in blizo njenih pers deržal, da bi ga vendar viditi in moliti zamogla. Mašnik njenim željam dovoli, in glej! ko sveto hostio blizo njenih pers derži, nagloma iz nja roke zgine. Juliana pa je zdaj silno jasnega in veselega obličja postala, kar je njeno znotrajno oveselenje in radost pokazalo. In med tim, da se mašnik še pri njej stojé komaj stermenja zavé, s presvetim zakramentom čudno previdena služavnica božja u Gospodu umerje brez kake smertne težave. Po njenej smerti so na njenih persih blizo serca znamnja svete hostie najdli s podobo križanega Jezusa, kakor da bi s kakim pečatom bila u meso vtisnjena. To pričuje, da je Gospod Jezus svojo zvesto služavnico in nevesto s svojim svetim rešnim Telesom čudno razveselil in oblagodaril, ker ga je toliko goreče ljubila in prejeti željela. Ti in veliko drugih čudov, ki so se po njenej smerti godili, so sv. Juliani po keršanskem svetu veliko spoštovanje pripravili. Njeno sveto truplo je bilo u lepej cerkvi pokopano, kojo je njeni oče k časti in spominu Marie Device oznanenja pozidal.

Nauk in posnema.

1. Sv. Juliana je u vsem svojem djanju in nehanju veliko sramožlivost skazovala; svojim očem ni nobene radogljednosti dopustila, posebno u obhoji s drugim spolom enake starosti. Skerbi tudi ti za posebno sramožlivost u vsem svojem djanji in nehanji, posebno, kedar si s drugemi u družbi. Ne tirja se scer od tebe, da bi nikdar nobenega u lica ne pogledala; pa skerbna varnost pred radovidnemi, dolgemi, priserčnemi in nesramnemi pogledi ptujih podob se ti priporoči; kajti takšno pogledovanje je že mnogega, mnogo, — prav veliko ljudi že u nar gerše pregehe pripeljalo, kar si je kralj David poskusil, ki bi ne bil nikdar tako težko zagrešil, ko bi svojim očem radovidnega pogledovanja ptuje podobe ne bil pripustil. „Iz radovidnosti je svoje oči odperl in pšica nečiste ljubavi ga je ranila,“ piše sv. Krizostom,

in še pristavi: „To naj poslušajo in zapomnijo vsi, ki ptuje lepote radovidno premišljujejo.“ Zato je pobožni Job, da bi s pogledi ne bil u velike grehe napeljan, s svojemi očmi zavezo storil, da jih zaderževa in nikdar ptuje podobe pogledava. Zakaj pa? Poslušaj, kaj pravi: „S svojemi očmi sim zavezo storil, da bi na devico še ne mislil; zakaj kakšin delež bi Bog od zgoraj nad meno imel?“ Ti svet mož je namreč terdno sklenil svojih oči po osebah drugega spola ne obračati, dobrovedoč, da iz tega hude misli, potem pa hude želje in djanja pridejo, tako da pregreha nečistosti človeka čisto prevzeme in Bogu nobenega deleža več nad njem ne pusti. Tudi ti takšno zavezo s svojemi očmi stori, če te nar gerje in nar nevarneje pregrehe nečistosti prost in obvarvan biti hočeš; ne zabi torej besed sv. Joba, ki priča, da Bog na ovem človeku, ki se tej pregrehi vda, nobenega deleža več nima. Takšnega človeka pobožnost, strah božji in tudi vera popusti. Bog nima deleža na njem. Hudič ga zavsim obsede. Je mogoče, da človek to verje, in vendar tej toliko sramotnej pregrehi služi, in se tega ne varje, kar ga u njo napeljuje?

2. Sv. Juliana je u svoji zadnej bolezni po prijetju presvetega rešnega Telesa močno goreče želje imela. Kako prijetna je Gospod Bogu ta želja bila, je po čudeži pokazal. Velika milost božja je, ako pred svojoj smertjoj sveto obhajilo vredno prijeti zamoreš; kajti moč zadobiš, se zoper skušnjave in zalezovanje hudega duha serčno vojskvati. Pervi kristiani, koje so smertno preganjali, so se na muke in terplenje s svetim obhajilom, kojega so vselej, če im je bilo le mogoče, pred prijeli, pripravili, se za nje okrepili; da so jih kakor serčni vojšaki Kristusovi stanovitno preterpeli. Zdaj se nimamo scer s nevsmilenimi grozoviteži, pa s hudmi duhovi vojskovati, nimamo več muk, pa bolečine in britkosti terpeti. K temu potrebno moč zadobiti, je sveto obhajilo nar krepkejši pripomoček. Prosi dans in zmirom Gospod Boga ponižno in goreče, da te brez vrednega obhajila umreti ne pusti. Da se te milosti bolj gotovo vdeležiš, prizadevaj si zdaj pri svojem zdravju ti presvet zakrament pogosto s spodobno pripravo in pobožnostjo prijemavati. Zato imej goreče želje po tem presv. zakramenti. Če živo vero u pričnost Jezusa Kristusa imaš, boš tudi prave serčne želje po njem imel; in toliko serčnej in gorečej ko je želja po Jezusu, toliko več milost smeš pri sv. obhajilu pričakovati; kajti: „Lačne je s dobrotami napolnil,“ pravi nja sveta mati Maria. „Pristopimo torej,“ opomina sv. Joan Damaščan, „s gorečim poželenjem in prejmimo sveto telo Križanega.“

Molitva.

O Bog, ki si sv. devico Juliano u njenej zadnej bolezni s presvetim telesom svojega Sina na čudopolno vižo oveselil; dodeli nam po njenem zasluženju, da bomo tudi mi pred svojoj smertjoj s tim angelskim kruhom

oživleni in okrepčani u nebeško domačijo priti zamogli; po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

XXI. Dan junia ali rožnika.

Sveti Alojzi Goncaga, spoznovavec.

Angelski mladenč Alojzi je bil pervorojen sin Ferdinanda Goncaga, Kastilionskega vojvoda in Marte nja pobožne žene. Rojen je bil u Kastilioni, mestu na Laškem 1568. leta 9. marca. Preden je popolnoma luč tega sveta zagledal, je bil že keršen, ker je nja mati s njim u veliki nevarnosti bila. Tako je bil Alojzi, kojega je pobožna mati po gorečih prošnjah od Boga dobila, prej za nebesa, kakor za zemljo rojen. Po storjenej obljubi, da bo sebe in svojega sinka Materi božjej u Lauretu darovala, je bila s Alojzjem vred nevarnosti rešena. Kakor hitro je nekoliko pameti kazal, ga je bogaboječa mati sv. križ narejati in svete imena Jezus in Maria izgovarjati učila. Materno napeljvanje mu je bogaboječost in pobožnost prijetno in ljubeznivo storilo. Že 5 let starega mladenčika so večkrat samotnega u kakem hišnem koteci s posebno pobožnostjo moliti videli. Kdor koli ga je u tako gorečej molitvi vidil, bi ga bil rajši angelca ko človeka imenoval. Tičas že je siromake in revеže posebno ljubil. Te starosti je tudi bil, ko je enkrat na povelje svojega očeta Ferdinanda u Kasali gledal, kako so se vojniki u orožju va-

dili, in ondi enemu vojniku iz žepa nekaj smodnika skrivej izmaknul, in en top zažgal, kar bi mu bilo skor življenje vzelo. Ko je neke mesce ondi ostal, se je od vojnikov kmalo nekterih nespodobnih besed navadil, in jih je ne vedši, kaj pomenijo, izrekoval. Kakor hitro mu pa nja učitelj poveː da so te besede nespodobne, da jih zgovarjati ne smé, se Alojzi ročno poboljša, in nič nespodobnega ni bilo več iz nja ust slišati. U celem njegovem življenju sta bila ta dva pregreška narveča, ktera tudi dokler živi, u svoji angelskej nedolžnosti britko objokuje; zavolj tih pregreškov se globoko pred Bogom ponižuje. Sedmo leto imenuje čas svojega spreobernenja; ker se je takrat vsimu posvetnemu odpovedal in je samemu Bogu služiti začel. Pozneje je rekel, da je tičas Gospod Boga jel iz serca črez vse ljubiti, kar je vsak človek kakor hitro k popolnoma pameti pride, storiti dolžen. Zdaj že je terdno sklenil, Marii devici u čast duhovsko opravilo, sedem pokornih psalmov in več drugih molitev vsakdan kleče moliti. Opravilo teh molitev je sv. Alojzi do konca življenja spolnoval in nobena reč, tudi huda bolezen ga ni mogla od te pobožnosti odvernuti. Ko ga je osemnajst mescov merzlica tresla, je čeravno težavno, vendar vsakdan te molitve opravil. K navadnim molitvam je večkrat tudi svoje služavne alj posle povabil, da so s njim molili. Kako čist in pobožen je bil, pričajo duhovski očetje, kojih je štir imel, med drugemi kardinal Belarmin, ki so nja serce popolnoma poznali, da u celem svojem življenju ni nikdar smertno grešil.

U osmem letu ga pošlje oče s mlajšim bratom, Rudolfom u Florenco k Toškanskemu nadvajvodu Francu od Medici, da bi se ondi latinskega in laškega jezika kakor tudi več drugih potrebnih vednost naučila. Alojzi se pa ni samo posvetnih reči učil; ampak tudi življenje svetnikov je s tak gorečemi željami preberal, da je potem Florenško mesto navadno le mater svoje pobožnosti imenoval. Ko je bukve svetega roženkranca u roke dobil in prebral, je začel devico Mario še skerbniši častiti. Odsihmal je začel tudi čistost tako ljubiti, in se je u tej čednosti tako vadil, da je potlej ves čas svojega življenja skušnjave mesa srečno premagoval. To lepo čednost si je ohranul, ker je vedno molil, znotrajne in zunajne skušnjave odganjal in se vsih priložnost greha ogibal. Dobro je vedil, da nas vsih čistost je u nevarnosti, in da se moramo truditi, vse odverniti, kar bi čiste serca lehko ognusilo. Bil je prepričan, da čistost duše je cvetlica, koja lehko obledi; je ogledalo, ktero, kakor hitro se ga dotakneš alj vanj pihneš, se hitro rosí in otemni. Zategavoljo

si je prizadeval, svoje oči krotiti in nobenej osebi ženskega spola, tudi ne ženski svoje rodovine u obraz pogledati. Ako je zavolj tega dražen bil, je djal, da je boječe narave (natore).

Bil je hvalevredne pohlevnosti: nikoli ni svojim slugam po gospodsko zapovedaval; ampak jih je prosil, naj bi to alj uno storili. Urneji je na besedo vbogal, kakor kak novinc u samostanu. Svoje predpostavlene je posebno častil, med tem nar bolj svojega učitela.

Nja brezmadežno živlenje u Florenci kakor poprej doma, mu je ime nedolžnega angela pridobilo. U tem mestu je tudi svojo pervo sveto spoved pa s toliko skesanim sercom opravil, da je od prevelike žalosti nad grehi pri spovednici omedlel.

Dve leti sta ta žlahna mladenča u Florenci živela, potlej sta šla u Mantavo, potem pa spet nazaj u Kastilion. Ko je sv. Karol Boromej u te kraje pripotval in svetega mladenča Alojzia spoznal, je darove, ki mu jih je Bog dodelil, nad njim občudoval in ga s veseljem pripravljal za pervo sveto obhajilo, ki ga je iz rok tega svetega nadškofa s toliko gorečostjo in pobožnostjo, s tolikemi solzami veselja prejel, da se dopovedati in popisati ne more. Od te dobe so nad tem svetim mladenčem vselj posebno pobožnost in spoštovanje do tega presvetega zakramenta zagledali. Po tri dni se je vselej k svetimu obhajilu pripravljal, in tak dolgo je po prijetju u najponižniši zahvali ostal. Pri svetej maši je bil poln goreče molitve tako, da je večkrat posebno po povzdigvanju u pobožneh solzah plaval. Zato je od Jezusa, kojega je pod podobo kruha tako goreče molil in željno prijemal, posebne milosti zadobival; — bil je Jezus od zdaj njegov edin tolažnik in vsa njegova ljubezen. U mestu Kasali, kder je njegov oče Monferatski namestnik bil, je sv. Alojzi pogosto u kapucinarsko in barnabitarsko cerkvo molit hodil. U tedni se je trikrat postil. O petkih opoldne je samo sočivja nekoliko jedel, zvečer pa malo kruha. Druge dni je tudi tako malo jedel, da so se čudili, kako more živeti. U postelji je diljo pod seboj imel, in je ob polnoči tudi po zimi k navadnej molitvi vstajal.

U leti 1581 ga s Rudolfom, nja bratom u Madrid na Špansko pošljejo, da bi ondi pri kraljeviču Jakobu dvorno službo opravljala. Bil je naš Alojzi zdaj u štirnajstem leti. Tudi u tem visokem tovarštvu se je Alojzi kakor prej pridno učil in vse svoje molitve opravljal; tudi ojstrega pokorjenja ni opustil, torej so mu dvorniki rekli, da kakor duh živi.

Posebno rad je premišlaval, vsakdan po uri, včasih še dalje. Med drugemi se je zgodilo, da je kraljevič enega dne pri odpertem oknu stal in vetru, ki mu je premerzlo in silno u lica pihal, to le govoril: „Veter, zapovem ti, da nehaš me dalej tako nadlegovati.“ Alojzi pa mu modro odgovori: „Presvitli gospod! Vi zamorete scer ljudem zapovedvati, in oni vam morejo pokorni biti; alj živlejem (elementom) zapovedovati si je prihranul Bog sam, kojemu tudi najvikši vladarji sveta podložni biti morajo.“ Zavolj teh keršanskih in modrih besed je kralj tega svetega mladenča prav ljubil in veliko cenil.

Potem ko je Alojzi 15. leto dosegul, se je s Bogom in svojo vestjo prav resno posvetoval, kteri stan bi za svoje živlenje izvolil. Že ko je u Florenci bil, je terdno sklenul, svet zapustiti; vendar še ni za gotovo vedil, u kterem stanu bi Bogu služil. Po dolgej in gorečej molitvi je veliko nagnenje do Jezusove družbe občutil nekaj zavolj tega, ko je ti red še nov in u pervej gorečosti bil, nekaj pa zato, ker bi u tem redu lepo priliko imel, čast božjo povikševati in za zveličanje duš veliko delati, tudi svoje živlenje med neverniki Kristusu darovati. U jezuitarski red stopiti, ga toliko bolj veseli, ko enkrat bukve premišlovanja od Petra Kanizia popisane, in pa neke od Jezuitov iz Indie poslane liste u roke dobi in jih prebera. To veselje do tega reda je bilo na praznik unebovzetja Marie iz nebes poterjeno; bil je namreč ti dan pri svetem obhajilu in po najpobožnejšem prijetju tega presvetega zakramenta mu je bilo, kakor da bi bil slišal Mario govoriti: „Podaj se u družbo mojega Sina, in razodeni to svojemu spovedniku.“ Alojzi o tem močno oveseljen, razodene berž svojemu spovedniku, potem svojej materi in zadnič tudi svojemu očetu voljo božjo in svoj poklic. Mati, ki ga je že prej Bogu darovala, mu s veseljem privoli; ne tako pa nja oče, ki ga je drugemu stanu odločil. Tri leta mu privoljenje odreka in nič ne opusti, kar je le zmisliti mogel, Alojzia od predvzetega namena odverniti. Večkrat se nad njim razserdi in mu s kaznijo žugati začne. „Velika sreča mi je,“ pravi ponižno mladenč, „da priložnost imam zavolj božje ljubezni kaj terpeti.“ Zapomniti je, kar je onim odgovoril, ki so ga s častjo, veseljem in dobrotami tega sveta od duhovskega stana odvernuti iskali. „Kaj pomaga to za večno živlenje?“ je vselej takšnim nagovarjavcom rekel, pokazati, da pri izvolitvi in nastopu kakega stana se mora pred vsim na zadni

namen in konec, za kojega smo vstvarjeni, gledati, namreč Bogu služiti in se zveličati. Zadnič vendar dvojni vzrok očeta k privoljenju nagne. Vidil je namreč skoz vratino spranjo, kako se je nedolžni mladenč do kervi bičal, ker mu je on prošnjo odrekel. Tudi mu je Alojzi enkrat serčno odgovoril: „Bog me kliče. Jaz moram Bogu pokoren biti. Vi, moj ljubi oče! pa se samemu Bogu vstavljate, ako mojemu poklicu še dalje nasprotjete.“

Po tem takem vendar oče, tudi od prijatlov veliko nagovarjan, privoli, čeravno s težkim sercom in ne brez solznih oči; Alojzi pa zahvali Gospod Boga goreče za to milost, prepusti svojemu mlajšemu bratu, Rudolfu, kar je že popred bil sklenil, Kastiliansko kneštvo s največim veseljem, potuje u Rim k višemu predstojniku Jezuitov, Klaudiu Akvavivu po imenu, in ga kleče prosi, da bi ga u družbo Jezusovo vzeli. Ker so nja poklica že zagotovljeni bili, so ga radi sprejeli. Tako je sv. Alojzi u poskušnico novincov u svojem osemnajstem leti stopil. Kako velika je bila zdaj nja tolažba, kolika nja gorečost od pervega do zadnega trenleja, se ne da lehko popisati. Jispa, u kojo ga peljajo, se mu zdi pozemeljski raj, kder bo brez zmote lehko Boga častil. Poln veselja s prerokom reče: „Tukaj je kraj mojega pokoja, tega sim si izvolil, kder hočem prebivati.“ Med vsimi, ne samo novinci, tudi že starejemi redovniki je bil u pobožnosti pervi; ni ga bilo redovega pravila, da bi ga bil kedaj prestopil; ni je bilo čednosti, ki se od popolnega redovnika pričakati zamore, da bi Alojzi u njej ne bil posnemovani izgled. Vse svoje tovarše je goreče ljubil in sebe med vsimi za slednega deržal. Nar poredneji in posledneji dela opravljati je bilo nja veselje. Vsi so nja globoko ponižnost, popolnoma pokoršinost in vbožtvo, velikodušno zaničevanje vsiga časnega, gorečo pobožnost do Boga, do blažene device Marie in drugih svetnikov občudovali.

U Milanskem mesti, kder se je Alojzi bogoslovja učil, mu je Bog u molitvi razodel, da se konec nja živlenja bliža. To zvediti, ga je močno veselilo; torej se vsim posvetnim rečem še bolj odterga. Kmalo potem ga u rimske šole pokličejo, da bi se ondi bogoslovja popolnoma izučil. Zdaj se u Rimu huda kužna bolezen leta 1591 vname, u kteri jih je veliko pomeralo. Jezuiti so ondi posebno bolnišnico za vboge postavili, kojim so po izgledu svojega predstojnika ljubeznivo stregli. Tudi Alojzi prosi pripušenja kužnobolenim streči. Dovolijo mu; in zdaj je s takšino ljubeznijo in nevtrudnostjo za bolnike skerbel, da ni popisati. Uči jih in tolaži, noge jim

vmiva in postela, tudi njih ostudne reči jim snaži. Kruh in druge jedi za nje nabera in jim skupej nosi, zdravila in živež jim u usta daje, marskterega okuženega, ki ga je na ulicah ležati vidil, zadene in u bolnišnico nese; s eno besedo nič ne opusti, kar kristianska ljubav u takšnih okolinah terja. Več Jezuitov je pri tej strežbi kuge zbolelo, in dopolnovaje zapoved ljubezni pomerlo. Tudi Alojza kužna bolezen zgrabi in 3. sušca 1591 u posteljo verže. Osmi dan se nja bolezen u merzlico spreoberne, koja ga tri mesce trese in močno oslabi. Ti cel čas svoje bolezni je naj svetejše s premišlovanjem Kristusovega terplenja, s pobožnemi izdihleji, s duhovnimi pogovori in branjem svetih bukev dopernesil. Nikake nepoterplive besede ni bilo slišati. Zdravila še tako grenke in neprijetne je rad pa počasi jemal, da bi se bil toliko bolj pokoril. Prosijo ga, da bi k podaljšanju svojega živlenja kako obljubo storil; alj on jim odgovori: „Boljši je razvezan biti.“ Ko mu bližejočo smert napovejo, samega veselja raduje in prosi, da bi hvalno pesem sv. Ambroža s njim zapeli. S psalmistom se veseli rekoč: Zveselil sim se u tem, kar mi je povedano bilo: Pojdemo u hišo Gospodovo.“ Mnogemu tistih, ki so ga objiskali, je rekel: „Pojdemo, pojdemo s veseljem.“ In ko ga vprašajo: „Kamo?“ jim odgovori: „U nebesa, u nebesa.“ Zadne tri dni skor vedno razpelo (križanega Jezusa) u rokah derži, ga na serce pritiska, tako ima tudi rožnikranc okoli roke ovit. Včasih pa svojega križanega Zveličarja naj pobožniše pogleduje in mnogo solzo ljubezni prelije. Enkrat prosi, da bi ga na drugo stran obernili; ko ga pa terdega križa Kristusovega spomnijo, se na njega podobo ogleda in miren ostane. Kratko pred svojo smertjo odkrije glavo s besedami: „Kristus ni s pokrito glavo umerl.“ Osmi dan po božjem Telesi, kakor je bil naprej povedal, je svojo nedolžno s veliko čednostmi ozalšano dušo s roženkrancom, razpelom (britko martro) in blagoslovljeno svečo u rokah svojemu Stvarniku izročil. Nja zadne besede so bile najsvetejši imena Jezus, Maria. Umerl je ti svet mladenč u letu 1591 u 24. svoje starosti in u 6. svojega duhovnega stana. Benedikt XIII., ki je sv. Alojza leta 1726 številu svetnikov pripisal, ga izgled nedolžnosti in čistosti imenuje.

Na podobi angelskiga mladenča vidiš belo lilio u rokah; znaminje njegove deviške čistosti je. Sveta cerkev le onim svetnikom in svetnicam belo lilio u roko poda, kojih deviško čistost neoskrunjeno spozna. O blagor mu, kdor še to srečo ima in jo vse svoje žive dni kakor sv. Alojzi ohrani! On

bo prijatel, prijatelca nebeškega Kralja, spremljal s svetim Alojziam božjo Jagne, prepeval pesm, kojo ne zastopi, ki deviške čistosti ne ohrani.

Poleg lilie vidimo u rokah sv. Alojzia razpelo alj božjo martro, podobo križanega Jezusa. Križ so bili njemu naj lepše bukve, iz kojih se je učil svet zaničevati, Jezusa ljubiti in za njim hoditi, vse iz ljubezni do njega storiti, vse voljno poterpeti, ker je tudi Jezus iz ljubezni do nas toliko preterpel in na križu umerl. Srečen, srečna, ki se svetiga križa zvesto derži, in kakor sv. Alojzi modro živeti uči; posnema sv. križa nas nebesam približa.

U roci sv. Alojza zagledamo tudi spokorni bič alj kervavo gajžlo, s ktero je svoje hude počutke krotil in skušnjave premagal. Le kdor sam sebe premaga, zadobi krono izveličanja. Ako se ravno kervavo ne bičaš, premagati svoje pregrešne želje vendar le moraš; če bo greh tvoj gospodar, bo pogublenje tvoj del. Sv. Alojzi je gosposko suknjo kneza izslekel in oblekel ponižno halo družbana Jezusovega, krona posvetne časti mu pod nogami leží, in tebi kaže, da krona nebeška naj več velja; za njo imaš tudi ti pripravlen biti, vse svoje dati.

Tudi mertvaško glavo sv. Alojzi u rokah derži, premišlovaje svoje posledne rečí. „Pomni, o človek, tudi ti svoje posledne rečí, in ne boš nikolj grešil.“ Mertvaška glava je naj gorša pridgarca, da nismo tukaj doma, da smo popotniki u drugo, boljši deželo, na kojo se imamo skerbno pripravljati, da kadar smert na dvuri našega življenja poterka, njo bomo veselo kakor sv. Alojzi sprijeli, rekoč: „Gremo, gremo u nebesa!“

Kdor vse to in še več drugega, kar se od sv. Alojzia pripoveduje, premisli, temu se ne bo neverjetno zdelo, kar je sv. Magdalena Paciška, ko je u Florenci zamaknjena nebeško veličastvo tega svetnika vidila, na glas izrekla: O u kolikem veličastvi je Alojzi Ignacjev sin! Nikoli bi ne bila verjela, ko bi mi tega ne bil moj Jezus pokazal. Ni ga bilo skorej večega veličastva u nebesih, kakor ono, u kojem sim sv. Alojzia vidila. Torej rečem, Alojzi je velik svetnik. Rada bi, da bi po celem sveti iti in klicati zamogla, Alojzi, Ignacjev sin je velik svetnik. Alojzi je bil skriven mučenik... O kako močno je Boga na zemlji ljubil! Zato ga zdaj u nebesih u popolnoma ljubezni vživa.“ To in še več je sv. Magdalena k hvali sv. Alojzia govorila.

Nauk in posnema.

U življenju sv. Alojzia najdeš veliko, kar ti u nauk in posnemo služi. Moja želja je, da si u to sam kake reči izvoliš, da bi ga posnemal; kakor p. ljubezen k molitvi in svetemu branju, spoštvanje in zamerklivost u molitvi, gorečost do Jezusa in Marie, skerbno pripravljanje k svetemu obhajilu, stalnost u svojem poklicu, gnus pred naj manjšim grehom, veliko žalost nad nar manjšim pregreškom; vedno zatiranje samega sebe in več takšnega. Posebno pomnivo u življenju tega svetnika je čudopolno združenje velike nedolžnosti s spokornostjo. Nikdar ni sv. Alojzi svoje nedolžnosti s kakim težkim, tudi ne s prostovoljno-odpustlivim grehom pokvaril in vendar se je tako ojstro pokoril, da se od naj večega grešnika več pričakati ne more. Kaj praviš k temu? Te izgled tako nedolžnega spokornika ne osramoti; ti ne požene rudečice po lici, če pomisliš, da si tolikrat in tako hudo grešil, in vendar nikoli na takšino pokoro mislil nisi? Ne čutiš znotrajnega nagiba, tega spokornika vsaj nekoliko posnemati? Oj, bodi temu nagibu pokoren, in poprimi se dela. Kliči torej k sv. Alojziu za nja priprošnjo; kajti sam je svetval onim, ki kako posebno čednost zadobiti hočejo, da bi se tistim svetnikom za priprošnje priporočali, ki so takšno čednost u posebnej stopnji imeli. Toliko od sploh posneme tega svetnika. Zdaj ti pa še dve posebne reči pred oči postavim.

1. Sv. Alojzi iger in plesov, ničemurnih gledališ, nepotrebne obhaje s drugim spolom in sploh vsiga posvetnega razveselovanja nikoli ni ljubil. Zakaj ne? Zato, ker je čistost ljubil in resno poželjenje po zveličanju imel. Zato se je tudi vsega ogibati iskal, kar je tudi le od daleč za nevarno spoznal. Še ženske sence ni hotel poljubiti, alj tiste igre ponoviti, ki mu je k takšnemu poljublenju priložnost dala. Res, ko bi se dandenašen kdo tako zaderžal, bi ga preojstrega vestnika sodili alj za preprostega posebneža imeli in zasmehovali, ki na svet ne sliši. Alj prepričan in zagotovlen sim, ko bi svet zdaj več takšnih vestnikov in preprostnikov imel, bi tudi nebo enkrat več prebivavcov, peklo pa manj nesrečnih darov imelo. Takšni vestniki res niso za svet, so pa toljko bolj za nebesa. Tisti pa, ki po mislih posvetnih otrok prav na ovi svet slišijo, slišijo ravno tako tudi u pekel, nikakor pa u nebesa. Če čistost ljubiš in resnično željo zveličan biti imaš, ogibli se tudi nar manjše sence greha. Zderži se vsiga posvetnega veselovanja, od kojega po pameti lehko spoznaš, da zravno u nevarnost grešiti prideš. Več iger je, ki same na sebi niso pregrešne, in se brez greha igrati smejo, vendar se dandenašen malokdaj alj clo nikoli brez greha ne igrajo. Ker tedaj to veš, pové mi, kako se podstopiš brez greha igrati? Alojzi iz pervega ni za nevarnost vedil; ko jo je pa spoznal, se ni dal več k tej igri pregovoriti. Zakaj ti kaj takega ne storiš? Naj se tudi drugi zavolj tega posmehujejo; ravno tako malo ti bo

škodilo, kakor sv. Alojziu. Veliko pa ti bo k večnemu zveličanju pomagalo, če se s posmehovanjem drugih od dobrega odvernuti ne daš.

2. Sv. Alojziu so čast, veselje in dobrote tega sveta ponujali, da bi ga svetu pridobili; on pa jim je odgovoril: „Kaj pomaga to za večno živlenje?“ Spomni se pogosto tih besed. Nič ne stori, kar bi te u zadoblenju večnega živlenja opoverati in vstavljati zamoglo; nasproti pa serčno stori vse, kar ti k zveličanju pripomoči zamore. Pri vsih svojih opravilih glej, če so ti k večnemu živlenju pomaglive alj ne. Iz tega sodi potem, kaj imaš storiti alj opustiti. Tako boš svoj zadni cil in konec vedno pred očmi imel, kar je vsakemu človeku potreba, ki ga enkrat doseči hoče; zakaj kdor redko kedaj na nja misli, je u velikej nevarnosti ga zgubiti. In kaj mu potem vsa čast in blaženost, še toliko razveselovanje tega sveta pomaga, če bo enkrat vekomaj nesrečen? Kaj bi imel sv. Alojzi zdaj od vsiga tega, kar so mu u vživanje ponujali, ko bi ne bil resnobno skerbel cil in konec svojega stvarjenja, večno živlenje zadobiti? „Kaj pomaga človeku, če cel svet pridobi, na svojej duši pa škodo terpi.“

Molitva.

O Bog, delivec nebeških darov, ki si u angelskem mladenču Alojziu prečudno nedolžnotst živlenja s ravno toliko pokoro združil; dodeli nam po nja zasluženju in priprošnji, da mi, ki ga u čistosti nismo nasledovali, ga vsaj u pokori posnemamo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXII. Dan junia ali rožnika.

Sveti Paulin. škof Nolanski.

Sv. Paulin, kojega so zavoljo njegove velike učenosti, še bolj pa zavolj čednosti sv. Ambrož, sv. Auguštin, sv. Jeronim in sv. Gregor visoko častili, je bil rojen u mestu Burdigale na Francoskem. Nja stariši so bili rojeni Rimci, bogate imenitne in slovite rodbine, ki so serčno želeli, da bi Paulin več od drugih nepredoval ne samo u imenitnosti in bogastvi, marveč u zastopnosti in modrosti. Kadar je odrastil, je tudi vse s svojo umnostjo presegel, tako, da so ga Rimci vsi visoko častili in poglavarja u Rimu izvolili, ktero službo je tudi več let častito opravljal. Pobožen Paulin, kojemu je vse posvetno se priostudilo, se je svoji službi prostovolno odpovedal in se podal u mesto Barcelono na Špansko, da bi tam večnimu Gospod Bogu bolj mirno služiti mogel, kar se je tudi nekaj časa zgodilo. Poznej se je spet na Laško nazaj podal. U Milani je živel tačas slovit sveti škof Ambrož,

s kojim se je sv. Paulin soznanil, njemu svoj sklep novo živlenje začeti, razodel in ga za dober svet prosil, kojega je tudi prijel, in potem se u Rim podal. Le malo časa se je u Rimi mudil; od undod je hitil u Nolo mesto u Kampanii, ker je posebno častil svetiga Feliksa, mašnika in mučenika ovega mesta. Tam se je toliko ponižal, da je nekaj časa službo cerkveniga hlapca opravljal. Potem je prodal vse svoje posestva, je edno cerkvo pozidal, drugo svojega premoženja pa med vboge razdelil. Potem se je podal u malo ves blizo mesta Nole, je spremenil svoje oblačila, je začel tiho samostansko živeti u revni bajtici od milih darov. Dasiravno je Paulin tako tiho in skrito živel, se je vendar zvedelo, kdo da je in od kodi da je prišel. Vsi so se čudili ne samo u mestu Noli ampak po Laški in bližnih deželah, da tako imeniten gospod tako ponižno in pred svetom tako zaničljivo živi. Zavoljo tega so ga vsi tako visoko častili, da so po smerti Nolanskega škofa duhovski in deželski gospodje Paulina na škofovski sedež povzdigniti sklenili. Veliko so si morli prizadeti, da je ponižen božji služavnik u to dovolil. U novej višji pastirski službi je vse tako ljubeznivo objel, tako skerbno pasel svoje ovčice in za božjo čast delal, da so ga bili Bog in ludje veseli. Malo časa potem, ko je sv. Paulin Nolansko škofijo prejel, so divji Goti celo deželo Kampanio obropali in veliko ljudi u sužnost odpeljali. Sv. škof je vse svoje prihodke dal, da je vboge preživel in vjete rešil. Ko je že vse svoje premoženje izdelil, je bilo tudi mesto Nola od Gotov obropano in več del požgano, pa tudi veliki božji služavnik od divjega ljudstva vjet in u sužnost odpeljan; da de božja volja je bila, da je bil hitro rešen. Neke leta potem so divji Vandali iz Afrike čez morje priderli, celo Neapolitansko kraljestvo obropali in veliko ljudi u sužnost odgnali, med kojimi tudi več Nolanskih prebivavcov. Sv. Paulin je vse dal, kar je imel, de bi ovčice rešil, pa vendar ni mogel vsim pomagati.

U tej sili je sv. škof storil, kar še ni bilo slišati, kar sv. Gregor sam pové. Vdova je prišla k svetimu škofu in s solznimi očmi tožila, da so ji edinega sina, ki je ji za živež skerbel, tudi u sužnost odpeljali. Prosila je tedaj za toliko denarja, da bi mogla svojega sina odkupiti. Sv. škof nji s solznimi očmi odgovori: Ljuba hčér! nimam nič več; pa vendar, da tebi pomagam se sam za tvojega sina postavim. Hočem s tebo iti. Reci, da mene za svojiga sina postaviš, in njega nazaj dobiš. Vdova se temu čudi, svet škof njo pa tako dolgo nagovarja, da u to privolji. On sam s vdovo u Afriko gre,

kder sina najde. Vdova prosi za rešenje svojega sina in namesto njega sv. škofa postavi, ki se je že popred sužno oblekel. Sin je prost in Paulin namesto njega sužen postal.

U vert so ga postavili, ker je rekel, da tako delo zastopi. Bog je delo svetega vertnarja tako očitno blagoslovil, da je vse naj lepše in bolše rastilo. Bližni žlahtnik kralja, poseben prijatel verta, večpot novega vertnarja objiše, se s njim pogovarja in spozna, da je več kakor poreden vertnar. Tudi Paulin se s njim soznani in njemu enkrat u duhu prerokovanja na tihim reče: „Pazi dobro, kaj je storiti; tvojega kralja bo u kratkem smert zalezila. U pravem času oskerbi in previdi, kar je u kraljestvi potrebniga.“ Gospod se vstraši tih besed, pa vendar kralju pové. Ta hoče Paulina videti, pa komej ga zagleda, ga od straha put poliva, zakaj preteklo noč je imel sanje, u kojih je na božji sodbi stal, in od sodnikov to le sodbo slišal: „Naj mu vzemejo poroka, kojega so mu nekdaj dali.“ Med sodnikami je videl kralj tudi sv. Paulina. Potem je kralj zapovedal skerbno popraševati, kdo bi vertnar bil in od kod bi bil prišel. Od začetka je Paulin svoj stan zakrival, ker so ga pa silili se razodeti in ker svet mož misli veliko dobrega h božji časti in izveličanju bližnega storiti, zadnič vendar pové, kdo da je in kaj se je s njim zgodilo. Kralj se silno čudi tolike čednosti, Paulina zdajci oprosti in hoče, naj si posebno gnado sprosi. Svet mož prosi za prostost vsih vjetih Nolancov, kar mu je tudi privoljeno. Zdajci so bili vsi Nolanci pred kralja poklicani in oprosteni. S veseljem so spremili svetega škofa, kojega so po vrednosti svojega odrešenika iz terde sužnosti častili, u mesto Nolo. U veselji raduje celo mesto, ko sv. škof s tako prijetno pajdašijo nazaj pride. Vsi Nolanci so mu s velikim veseljem naproti šli, se mu serčno zahvalivši za toliko ljubezen in skerb, ter ga peljajo polni serčniga veselja s velikočastjo nazaj na škofovski sedež, kder nje lepo uči neskončni dobroti božji se iz celiga serca zahvaliti in s gorečo ljubeznjo Bogu služiti. Potem je spet težko butaro višjih škofovskih opravil vesel na svoje rame zadel, dokler ga nevarna bolezen na smertno postelo položi. Dva bližna škofa ga objišeta in mu pristopita. U svoji izbi vkaže altar napraviti in zadnokrat sveto mašo služi. Po sveti maši se spet u postelo vleže in praša, kde bi njegova brata bila? Sluga misli, da sv. Paulin ta dva škofa misli in reče: „Tukaj sta, preljubi oče!“ Svet škof pa reče: „Ta dva ne mislim, marveč dva škofa Januaria in Martina, koja sta pri meni bila in obljubila, sopet priti.“ Januari je bil nekdaj škof u Neapoli, Martin u mestu Turon; oba slovita za svoje svetosti

del. Ta dva sta se prikazala svetimu škofu in ga u terplenji potolažila; zavoljo tega je svet škof poln nebeške tolažbe 22. rožnega cveta u leti 431, mirno in sladko u Gospodi zaspal. Sveti možje u svojih pismih visoko cenijo učenost in čednost sv. Paulina. Sv. Auguštin še tudi od njega pové, da, ko je mesto Nola obropano bilo in so njega u sužnost gnali, je tako le molil: „O Bog vzemi mojemu sercu vso skerb in ves trud za srebro in zlato; ti naj bolj veš, kamo je moje premoženje!“ Auguštin pravi, da je svet mož svoje premoženje že popred tje poslal, za kamor je Kristus zapovedal, si zaklade nabérati: namreč skoz roke vbogih u nebesa.

Nauk in posnema.

1. Sv. Paulin je celo svoje premoženje dal, da je jetnike rešil; ker pa že več ni imel, je samega sebe postavil za odrešenje sina vdove. Prostovoljen je sužen postal, da je sužnega iz ječe rešil. Resnično, to je izgled čudne ljubezni do bližnega, koje svet pred Paulinom ni poznal. Premišlovanje te ljubezni naj te spomni na neskončno ljubezen, ktero je edinorojen Sin božji nam skazal, da nas je iz veliko strašnejše sužnosti peklenskiga duha rešil: „On me je ljubil,“ govori sv. Paul, „in se je samega za me dal.“ In u kaj se je dal? Ne samo u zaničljivo ječo, u silno bolečo bičanje in kronanje, marveč u naj britkejšo smert križa. Zakaj? „Zavoljo neskončne ljubezni, s kojo nas je ljubil,“ odgovori sv. Paul. Kaj si ti, premišlovaje toliko ljubezen svojemu Izveličarju dolžen? Ako bi ti bil tisti jetnik, za kojega se je sv. Paulin prostovoljno u sužnost dal, kaj bi ti bil njemu storil? Ali bi ga ne bil več ljubil od vsih ljudi in se mu hvaležniga skazal? Oh, stori to tistemu, ki te je s neskončno ceno svoje kervi tvoje sužnosti rešil: „Ljubi ga, moja duša, ki te je tako neskončno ljubil,“ kliče sv. Auguštin.

2. Sv. Paulin je ravno tako pridno in skerbno u sužnosti delal, kakor prej in poznej u vinogradi Gospoda. Sveto je živel na škofovskem sedežu kakor u kraljevem verti. S rokodelom u vertu je lehko toliko alj še več pri Bogu zaslužil, kakor u vinogradi Gospodovem. Bog ne gleda na to, kar, kje in u kakem stanu kdo dela, marveč na to, da svoje dela iz čistega, svetiga namena opravlja. Kmet lehko s svojim plugom, rokodelc s rokodelom, dekla s domačim opravilom toliko pri Bogu zasluži, kolikor duhovski pastir s molitvijo, objiskovanjem bolnikov, s spovedjo, in s oznanjenjem božje besede. Vojšak, mestlan in berač lehko u svojem stanu ravno tako pobožno in sveto živi, kakor duhovnik u samostanu, pušavnik u pušavi. Zavoljo tega naj bo vsak u svojem stanu zadovoljen in naj skerbi, da dela svojega stana iz svetiga namena opravlja, se greha varje, kolikor mogoče dobrega stori in svoje težave voljno terpi. Vsak naj ostane u stanu, u kojega je poklican, uči sv.

Paul, rekoč: „Prosim vas, da u stanu, u kojega ste poklicani, lepo živite. Vsak bo plačilo po svojih delih prejel.“

Molitva.

O Bog, ki si sv. Paulinu vrednost nebes prav spoznati dal, dodeli tudi nam to milost, da vrednost tega žlahnega nebeškega bisera prav cenimo in ga zadobiti vse radi damo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIII. Dan junia ali rožnika.

Sveta Febronia, devica, mučenica.

Med devicami, ktire so pod grozovitim cesarjem Dioklecianom za Jezusa svojo kerv prelile, se posebno sv. Febronia časti. Bila je u Sirii na jutrovem rojena, in u mestu Sibapelu od svoje svete tete Briene u samostanu Bogu posvečenih devic pobožno izrejena, kojim je teta duhovska mati bila. Stariši in žlahta so Febronio hotli iz samostana vzeti; ona pa se je bala pregrešnih nevarnost sveta, in je raj pri svoji bogaboječi teti ostala, se ojstro postila in krotila svoje telo, naj bi ne bilo po svoji posebni lepoti zanka pregrehe; alj ojstreje ko se posti, lepša prihaja. Da bi se ložej vsega zapeljevanja ovarvala, je svojo deviško čistost Jezusu zaobljubila, ter je sklenila svojemu nebeškemu ženinu na vselej zvesta ostati.

Ravno je bila u devetnajstem letu svoje starosti, ko glas pride, da sta cesarjeva oblastnika Lizimah in Zeleni poslana kristiane zatret. Veliko vernih je izbežalo, tudi Briena svojim duhovskim hčeram na voljo da, bežati kamor rade; jaz pa hočem ostati, je djala, pripravlena dati svoje živlenje; le za mojo ljubeznivo Febronio me skerbi, kako se ji bo godilo. „Kako se bo meni godilo?“ pravi Febronia. „Tudi jaz bom tukaj ostala pod varstvom svojega nebeškega ženina, in njegove deviške Matere. S njegovoj gnadoj vse premorem. Njemu sim svoje serce darovala, njemu dati hočem tudi svoje živlenje. Naj sim še ravno slabega života; saj imam Boga pomočnika.“ To je Febronia toliko serčno in veselo izrekla, da so vse njene tovaršice sklenile ne pobegnuti, in po njenem izgledu storiti.

Ne dolgo potem privrejo na povelje Zelena bojaki do prebivališa pobožnih devic, posilijo vrata in skličejo vse de-

vice skupej. Vse so pripravlene umreti za Kristusa, alj Febronia hoče perva biti in prosi krutne vojšake, naj njo pervo mučijo in umoré. Trinogi ostermijo nad tem, in se povernejo Zelenu, njih poglavarju pravit, kaj so slišali, in posebno edno devico med vsemi naj zaljšo videli, ki je želje perva umorjena biti. Zelini vkaže ravno njo brez odloga pred se prignati. Vojšaki Febronio vklenejo, in jo u železji izmed drugih ženejo. Vse družice njo hočejo spremiti, alj bojaki jim ne dajo. Briena, njena teta njo objame vsa žalostna, rekoč: „Jidi, moja ljuba hčer! pokaži da si vredna nevesta Jezusa Kristusa. Stori da še bom veselja včakala mučenico imeti svojo vnučico.“ Serčno in veselo ji Febronia odgovori: „Brez skerbi bodite, ljuba moja mati! Zvesta hočem ostati svojemu ženinu; nikaj me ne bode njega ločilo.“ Ovo izgučila, in vojšaki ji vkažejo iti. Veseliga serca gredé Boga hvali, pa tudi pomoči prosi za nasoč boj.

Kakor hitro pred poglavarja stopi, je ves od njene lepote vnet. Nekoliko časa njo gleda in potem popraša, kdo je? jeli je sam svoja alj komu sužna? Devica mu odgovori: „Jaz sim sužna Jezusa Kristusa, izveličarja in odrešenika svojega, kterimu sim se od detečjih let darovala.“ „Pač škoda za tebe, da se daš tako dolgo kristianom motiti, je Zeleni djal; pa saj sedaj popusti svoje zmote in našim bogovam daruj; hočem te imenitno omožiti, in boš rimskega viteza gospá med pervimi našega cesarstva.“ (Mislil njo je svojemu bratu Lizimahu vdati.) Na to jo iz železja djati vkaže, alj Febronia terdno za železje prime, in verige deržì, rekoč: „Gospod, prosim vas, pustite mi naj gorši kinč, kojega sim kdaj na svojem telesu nosila. Kar vašo ponudbo tiče, imate vedeti, da sim naj višemu samooblastniku nebes in zemlje zaročena; za to ne porajtam na vse gospode tega sveta. Kristiana sim, in le samo edniga pravega Boga molim; iz ljubezni do njega sim pripravlena še več terpeti, kakor ste si vi izmisliti vstan. Vaše bogove ne bom molila, vekomaj ne; in če me hočete s mukami siliti, vam naprej povem, da me ne bote prisilili; ne bojim se nobene muke ne peze. Tim več ko me bote mučili, za toliko vekša bo čast mojega Gospoda Jezu Krista, tim lepša bo tudi moja zmaga.“

Nad toliko serčnim odgovoram se je tudi Zeleni zavzel, pa tudi hitro vkazal neprestrašeno devico s šibami in s svin-

čanimi bičami prav hudo bičati, njo po tem na tezavnico djati, pa njo s železnimi grebeni tergati in razmesariti. Grozovitni trinogi njo nevsmileno tergajo, alj sv. Febronia vse voljno terpi; ni slišati jeka iz njenih ust, marveč le hvala božja se čuje. Vso njeno telo je bilo u enej rani, pa ona se ni potožila in je tako tiho terpela, kakor bi nje ne bolelo. Vsi nasoči se temu čudijo, in hvalijo božjo vsemogočnost Njega, kojega Febronia časti in moli. Zeleni od velikega serda divja, in da bi ga devica ne zmagala, vkaže privleči železen raženj, razmesarjeno mučenico na-nj prikleniti, in pri tihem ognju polahoma peči. Toliko grozoviten vkaz slišati se večidel gledavcov prestraši in odbeža, ter niso mogli nečloveškega djanja gledati; sv. Febronia pa enako serčna in vesela ostane, rekoč, da ji je naj slajša radost iz ljubezni do Jezusa vse to terpeti.

Nevsmilen kervolog ni hotel serčne mučenice gledati, ne višej poslušati; in kedar vidi da tudi s toj grozovitnoj mukoj kaj ne opravi, njo vkaže iz ražnja vzeti, pa ji vse zobe izbiti, po tem ji persi odrezati; kar se je vse brez vsega vsmilenja zgodilo, in sramožlivo devico huje bolelo kakor vse poprejne martre. Pa Bog ji je dal tudi to strašno terplenje tako serčno prestati, da je na glaš Boga hvalila, pripravlena še več terpeti. Grozovitnik ne vé kaj več s njo početi; vkaže njo ob glavo djati. Tako častito je čista devica svoje živlenje in terplenje sklenila, in zdaj nebeškemu Jagnetu večno hvalo prepeva, in pesem poje, kojé ne znajo, ki niso deviškega serca, Zeleni je še tisti dan ob pamet bil, in si je u svojem divjanju na kamenitem stebru glavo prebil, in se mertev zvernil. Njegov brat Lizimah to zvedeti, reče: „Tega je bilo še potreba, poveličati čast Jezusa Kristusa in pa zmago Febronie.“

Nauk in posnema.

1. Sv. devica Febronia se je bala s svojoj lepotoj ljudem dopasti; posvetne dekleta in razujzdane ženske pa jišejo s goljufnim lišpom lica, in s gizdastoj oblekoj trupla ljudi slepariti in zapeljivemu svetu dopasti. Oh, kako hudobno in pregrešno je to! Sv. Ciprian pravi, da so to navado si hudiči izmislili: „Bog je človeka po svoji podobi stvaril, in mu naravno lice dal,“ uči sv. Ambrož; „skoz prižanje lica hoče pa človek podobo božjo popraviti, in tako umetalnika božjega grajati, da ga ni prav izobrazil; kar je veliko razžalenje božje. Bog enkrat takemu človeku poreče: Jaz te ne spoznam, ne

najdem svoje barve, ne vidim svoje podobe.“ — Hočeš, keršansko ženstvo čedno biti, Bogu in poštenim ljudem dopasti, skerbi si za svete čednosti; one dajo kristiani pravo čednost in vrednost. Sv. Duh govori: „Prazna je lepota; ženska ki se Boga boji, ona bo hvalena.“ In sv. Auguštin pravi: „Pošteno zaderžanje kinči kristiane, pa ne goljufno lepotičenje lica in gizdasta, lepa obleka.“

2. Gizdava obleka, s namenom drugemu spolu dopasti, in nečisto ljubezn obuditi, je smerten greh, uči sv. Tomaž Akvin, in vsi drugi cerkveni učeniki. Pa če ravno kaj takega ženske ne jišejo, se vendar močno pregrešijo, ker lehko previdijo, da se bodo ljudje nad takoj lepotijoj pohujšali. Sv. Krizostom take resno nagovori, rekoč: „Kako zamoreš reči, da si nedolžna in brez greha? Ti si ogenj prižgala, si meč nabrusila, si strupa naredila. Njegovo djanje je tvoje delo.“ — „Ti gizdavo, razberzdano, nališpano ženstvo! ti dajaš drugim priložnost večniga pogublenja: pa tudi ti s njimi u pekel letiš;“ pravi sv. Auguštin. Prešerno zunajno lepotičanje trupla je po mislih sv. Hieronima očitno znamnje znotrajne nečistosti, je podkurilo drugih k nečistosti. Je pa vsako nečemerno oblačilo iz nesramnega namena, ki ni po tvojem stanu, ne premoženju, pregrešno, se je pošteno po svojem stanu oblačiti sveta dolžnost, hodi si u cerkvo alj na kako pošteno dobro voljo. Tvoja misel pri oblačenju ima biti božja čast, in pa čast stanu, u kojega te je Bog postavil, naj se po oblačilu spozna. Tebi pa ima oblačilo biti znamnje pokore; kajti je dober Bog po storjenem grehu pervim starišem oblačilo naredil.

Molitva.

O Gospod Jezus Kristus, ki si dal svetej Febronii, svoji nevesti dvojno krono, devištva in mučeništva srečno prijeti; daj tudi nam sveto čistost zvesto ohraniti, in iz ljubezni do tebe vse težave voljno prebaviti; ki živiš in kraljuješ, Bog, vekomaj. Amen.

XXIV. Dan junia ali rožnika.

Rojstvo svetiga Joana Kerstnika,

Sveta mati katolška cerkva navadno le dan smerti svojih svetnikov obhaja, ker ob dnevu smerti so bili prav za prav nebesam rojeni; rojstnega dneva na to zemljo polno rev in težav se le nad tremi u duhu zveseluje, kakor nad rojstvom našega Odrešenika, kralja vsih svetnikov; nad rojstvom preblažene device Marie in sv. Joana Kerstitela, ker to trojno rojstvo ima čisto kaj posebnega in razveselivega u sebi. Da je rojstvo našega Zveličarja pred vsim pomnivo, in torej tudi

s posebno častjo za obhajati, ni nobenega dvoma, kajti rojstva njega, ki grehe sveta odjemlje, se imajo u resnici vsi ljudi veseliti. Pa tudi rojstvo Odrešenikove matere je posebno vesela dogodba, ker s njo vstaja juterna zora, ki nam hiter prihod sonca pravice napoveduje. Tako je tudi rojstvo predhodnika Odrešenikovega s njim u naj bližjej zavezi, kajti stopil je on na svet, ki ne bo več le kakor stari preroki rekel: U obilnosti časov bo Odrešenik prišel; temuč ki bo Odrešenika že ko nazočega u sredi med ljudstvom oznanoval, in njega s perstom pokazal, rekoč: „Poglejte, to je jagnje božje!“ „Sveta cerkva,“ pravi sv. Bernard, „obhaja smert drugih svetih zadel svetosti njih življenja in smerti; ona pa tudi časno rojstvo Joana Kerstitela časti, ker je to rojstvo na sebi sveto in izvir svetega veselja bilo. Bilo je to rojstvo posebni izjemk, ki ga od vsih drugih razloči, ker njih rojstvo ni ove predpravice ko njegovo imelo.“ „Tisti, ki vediti želijo, zakaj raji toto rojstvo obhajamo, kakor kterega drugega, kakega apostola alj mučenika, alj preroka alj očaka, se imajo spomniti,“ pravi sv. Auguštin, „da je rojstvo tih le natorno bilo, da so milost sv. Duha še le po rojstvu prijeli, s eno besedo, da niso ne ko preroki, ne ko mučeniki alj spoznovavci Jezusa Kristusa rojeni bili, kakor je sv. Joan Kerstnik rojen bil.“

O času vsmiljeniga objiskanja božjega sta živela u judovskih gorah u Hebronskem mestu 8 mil dalječ od Jeruzalema dva bogaboječa zakonca, Caharia in Elizabeta po imeni. Oba sta bila Aronovega roda; nju bogaboječost in pravičnost ste bile znane; popolnoma sta po božjej postavi tode brez otrok živela, za koje Gospod Boga dolgo goreče prosita. Visoka starost, kojo sta že oba dosegla, jima zadnič po natori vse upanje, jih dobiti, odvzeme; vendar u gorečih prošnjah ne prejenjata. Zdaj Caharia, ki je duhoven judovske postave bil, versta zadene u Jeruzalemski tempel iti, božjo službo opravljat. Ravno kadilo zažiga pred Gospodovim altarjem, ko na desni strani altarja angela Gospodovega stati zagleda. Caharia se prestraši, pa angel mu prijazno govori: „Ne boj se Caharia, zakaj tvoja prošnja je vslišana; tvoja žena Elizabeta ti bo sina rodila, imenuj ga Joana. Vesel boš, in veselja boš poskakoval, in veliko se jih bo nja rojstva veselilo; kajti velik bo pred Gospodom, in ne bo ne vina, ne kaj vpijanjeniga pil, in bo že pred rojstvam s svetim Duhom napolnjen. Veliko izraelovih otrok bo k Bogu njih Gospodu prebernul; bo pred njim šel u duhu in moči Elia, da bi očetove serca s otroci združil in nevernike k modrosti pravičnih pripeljal, pripravit Gospodu popolnoma ljudstvo.“ Vse to Caharia s začudenjem posluša; alj angelova obljuba se mu neverjetna zdi, ker je natorne moči prekosila; zato angelu reče: „Kdo me tega prepriča, kajti star sim in moja žena je priletna.“ Angel mu odgovori: „Jaz sim Gabriel, ki pred Bogam stojim in sim poslan tebi to razodet. In glej! ker nisi verjel mojim besedam, boš mutast do dné, ko se bo vse leto zgodilo.“ Na to angel zgine, in Caharia, ki je bil od tiste ure mutast, se po dokončanem opravilu svoje duhovne službe sopet domu poverne.

Kar je arhangel Gabriel preročil, se je vse dopolnilo; Elizabeta poprej nerodovita, je blagoslovlenega telesa, se zavolj tega že peti mesec doma prikriva, in na tihem Boga za toliko milost hvali. U šestem mesci nja blagoslovlenega stanu pošlje Bog angela Gabriela k preblaženej Devici Marii u Nacaret, njej oznanit, da je od Najvikšega mati dolgo pričakanega Mesia alj Odrešenika izvoljena. In ker ji angel oznani, da je tudi Elizabeta, njena teta, čeravno že priletna in do zdaj nerodovita, vendar še sina spočela, ker pri Bogu nobena reč ni nemogoča, se Maria s naj globočejo poniżnostjo

božjej volji podverže, hvali in povikšuje Boga svojega Gospoda, ki je njej toliko neizmerno milost skazal, gre črez hribe in doline u judovsko mesto Hebron u hišo Caharia in Elizabete, ne kakor da bi se hotla resnice angelovih besed prepričati, marveč svoji toliko srečenej teti srečo vošit in jo s ljubezni polno postrežbo razveselit. Svet evangeli nam pové, da, kakor hitro je deviška mati našega Zveličarja u Caharijevo hišo stopila in svojo teto Elizabeto pozdravila, je sv. Joan u maternem telesi, kder je še takrat počival, veselja poskočil, Elizabeta sama pa je s sv. Duhom napolnjena bila. To poskočenje u maternem telesi, pravijo sveti očetje, je bilo znamnje, da je tečas še nerojen Joan po posebnej milosti u Mariinem deviškem telesi skritega Zveličarja spoznal, se njegove pričejočosti razveselil in njega molil. Zato tudi učijo, da je tečas bil sv. Joan izvirnega greha očišen, s gnado sv. Duha napolnjen in tako po angelovih besedah že u maternem telesi posvečen.

Maria je blizo do rojstva sv. Joana pri svoji teti ostala in ji je u vsem ljubeznivo stregla. Denašni dan je Elizabeta tistega rodila, kojega je angel obljubil in oznanil, ki ni samo pobožne stariše, temuč celo rodbino, vse Izraelsko ljudstvo s veseljem, radostjo in pričakovanjem napolnil. Sosedi in žlahta, ko od te velike pobožnej Elizabeti skazane milosti božje slišijo, se obilno snidejo, ji srečo vošit; in ko osmi dan, po Judovski postavi dan obreze pride, pri kojej so novorojenim otrokam imena zberali, mu hočejo ime njegovega očeta dati; sv. Elizabeta pa se jim vstavi rekoč: „Ne tako, ampak Joan naj mu bo ime.“ Pri Judih je navada bila, otrokam imena starišev alj bližne žlahte dajati; zato ji odgovorijo: „Saj nobenega ni u žlahti tega imena.“ Ko Elizabeta le zmerom ime Joan terdi, pomignejo tečas še mutastemu Cahariu, ker bi radi vedli, kako hoče dete imenovati? Tablico mu ponudijo, na kojo je ime zapisal in tudi izgovoril: „Joan mu bodi ime.“ Tako je začel do tistihmal mutast starček sopet govoriti; bil je tudi s sv. Duhom napolnjen, je ginjeniga serca častil in hvalil Boga, in prerokvaje prepeval: „Hvalen bodi Gospod, Izraelski Bog! ker je obiskal in odrešenje pripravil svojemu ljudstvu, kakor je po svojih prerokih govoril. Ti, dete! boš prerok nar Višega; zakaj pred obličjem Gospodovim mu pojdeš pota pripravljat.“ Še več je Caharia govoril, kakor mu je sv. Duh dal govoriti. Vsi pričejoči se čudijo, hvalijo Gospod Boga, in povsodi oznanujejo, kar so vidili in slišali. Vsi sklenejo, da iz tega novorojeniga deteta

bo enkrat kaj velikega postalo. Zato sé med seboj ostermeli poprašujejo: „Kaj misliš, bo iz tega otroka; kajti roka Gospodova je s njim?“ Toliko sv. Luka u svojem evangelii od rojstva sv. Joana pripoveduje in potem pristavi, da je rastil, močen prihajal u sv. Duhu, in u pušavi ostal do dneva, o kojem se je na Gospodovo povelje ljudstvu prikazal na potoku Jordanu, kder je oznanoval pokoro in kerševal.

Neki cerkveni očetje pripovedujejo, da je Elizabeta s malim Joanom u pušavo bežala, da bi se pred grozovitostjo kralja Heroda skrila; Joanek pa je ondi alj po angelu alj drugači po sosebnej previdnosti božji bil pri življenji ohranjen. Drugi pišejo, da se je u tretjem alj k večim u petem leti iz želje Bogu popolnoma služiti in se na svoje opravilo pripraviti, prostovoljno u samoto podal; kar je lehko verjetno, ker je že u maternem telesi pri popolnoma pameti bil in spoznal, za kako visoko opravilo ga je bil Bog odločil. To je gotovo, da se je iz majhnega že u pašavi deržaval. Kako je pa u pušavi živel, nas sveti evangelisti in drugi sveti očetje učijo. Živel se je namreč divjega meda in kobilic, pa tako po malem, da je Kristus Gospod od njega rekel, kakor bi ne bil pil, ne jedel. Nja pitje ni bilo drujega, ko voda; nja obleka, suknja iz kamelske žime s usnjatim pasom okoli ljedja. Terda zemlja je bila nja postel. Noč in dan je premolil in premišloval božje skrivnosti. S postom in drugemi pokorili se je na svoje opravilo pripravljal. Sv. Auguštin pravi med drugemi, da ojstro spokorno življenje sv. Joana je pervi izgled bil, po kterem so sveti pušavniki svoje vravnavati iskali; zato ga za svojega začetnika spoznajo.

U tridesetem leti svoje starosti je bil sv. Joan od Boga opominjan, pušavo zapustiti in svoje opravilo nastopiti. Prišel je na vse strani Jordana oznanovaje pokoro in kerševaje spokornike. Ti kerst pa ni bil oni, kojega je Kristus Gospod pozneje vpostavil; tudi ni imel gnad, ki jih Kristusov kerst ima, temuč je bil le znamnje pokore. Sv. evangel nam prostrano pripoveduje, kolike množice ljudi so k Joanu prišle, kaj je pridgoval, kako je ljudstvo k pokori opominal, kako je milost dosegel Kristusa samega kerstiti; in kaj se je pri tem kerstu godilo. Govori se od lepega pričevanja, kojega je Kristusu pravemu Mesiu dajal. Pripoveduje se, kaj je Jeruzalemskim poslancom odgovoril, ki so ga vprašat prišli, ali je on obljubljen Mesia? Kajti nja življenje je bilo tako sveto in čudapolno, da jih je veliko njega za pravega Mesia imelo. Kar se je na dalje s tem svetnikom godilo, lehko na praznik nja obglavljanja, ki 29. augusta pade, bereš.

Pri svetih očetih se najde veliko pridig, ki lepo hvalo sv. Joana, in pripovedi nja čednost zapopadejo. Imenujejo ga angela u mesu, apostola u pridgah, čudo pokore, pervega pušavnika, ki jih je na tisuče k svojej nasledbi nagnul, pervega pridgarja pokore in oznanovavca božjega kraljestva. Hvalijo nja nevstrašenost u kaznovanju hudobij visokih kakor niskih oseb; nja pregloboko ponižnost, ki se je nevrednega štel, Kristusa kerstiti, tudi ne jermenov od nja čevljev odvezati; nja angelsko nedolžnost in deviško čistost, kojo je vedno neoskrunjeno ohranil; nja ojstro, stanovito pokoro in neutrudno gorečost za čast božjo in za zveličanje bližnega. Kar pa bi naj vse ljudi k naj večemu spoštovanju tega svetnika nagnilo, je, da je Kristus Gospod sam visokost in svetost Joana večkrat pohvalil in očitno rekel, da ga ni večega med človeškemi otroci, ko Joan Kerstnik. Kaj se še višjega zamore k njegovej hvali povedati?

Nauk in posnema.

1. Ko je božja mati Maria svojo sveto teto Elizabeto objiskala, je bil svet še u maternem telesi skrit Joan izvirnega greha očišen in s posvečejočo gnado oblagodarjen. Kako neizrečeno velika milost! Tebi je ravno ta milost po kersti podeljena bila, ko si svet kerst prijel. Ti si bil takrat izvirnega greha očišen, si postal iz otroka jeze otrok božji, tempel in prebivališe sv. Duha, in si pravico do večniga zveličanja zadobil. „Glejte, kakšino ljubezen nam je Oče skazal, da se otroci božji imenujemo in smo,“ piše svet apostol Joan. Poglej in premisli to neizrečeno veliko milost, kojo ti je Gospod Bog, pred toliko tisuč drugimi Judi in hajdi iz golega vsmilenja skazal. Si se pa tudi že kedaj Gospod Bogu za to vredno zahvalil? Stori to še danes, in ponovi to svojo zahvalo vsako leto na svoj rojstni alj kerstni dan. Pa varij se, da sopet iz otroka božjega otrok jeze, iz prebivališa sv. Duha prebivališe peklenskega duha ne postaneš, in tako pravice do nebes ne zgubiš. „Po svetem kerstu si tempel in prebivališe sv. Duha postal,“ pravi sv. Leo, „ne odženi tako imenitega prebivavca in ne podverzi se sopet sužnosti hudiča.“

2. Sv. Joan je u maternem telesi zadobleno gnado in nedolžnost vselej neoskrunjeno ohranul; in vendar je iz majhnega, kakor smo slišali, noter do svoje smerti tako ojstro živel. Od kod pride, da se ti pred vsakim pokorilom toliko gnusi, ker vendar veš, da si pri kerstu zadobleno gnado in nedolžnost že zdavnej skoz svoje grehe zgubil? Zakaj nočeš svojega telesa s postom in s drugemi pokorili nekoliko strahovati in štrafati? Zakaj mu hočeš vse dopustiti, kar le poželji, nasproti pa se varješ in ogibleš vsega, kar

mu je boleče in težavno? „Joanez strahuje in terpinči svoje nedolžno telo tako ojstro,“ govori sv. Bernard, „in vi hočete svoje grešno telo s svilom in žametom lepotičiti in s dragimi jedmi rediti?“ Kako se to spodobi? Kako si upate enkrat pri Bogu obstati? U resnici, ko bi se tako lehko brez zatajenja samega sebe, pri prostem vžitku vsega posvetnega veselja, pri čisto zložnem in mesnem živlenju u nebesa priti zamoglo: bi smeli reči, Joan je bil neumen, da je tako ojstro živel. Ali kdo smé kaj takšnega le misliti od njega, ki je že u maternem telesi poln sv. Duha bil? Mi, mi smo neumni, če si mislimo, da bodemo po čisto drugačnem živlenju u nja družbo u nebesa prišli. „Zato se dajmo,“ pravi sv. Bernard, k pokori obuditi:“ če namreč ojstro spokorno živlenje sv. Joana premislimo: „Priganjajmo sami sebe k strahovanju samih sebe, da strašnej sodbi živega Boga odidemo.“

3. Imajo u naših krajih starodavno navado na bilo rojstva sv. Joana kerstnika kres žgati, pa malokdo vé, kaj ova šega pomeni. Stari slovenci so bili, kakor vsi drugi sosedni rodovi, malikovavci, kteri so namesti Stvarnika le stvari, posebno sonce po božje molili, in mu ravno o kresu, kadar nam naj višej sveti in naj daljši dan naredi, vesel ogenj u čast žgali, in ognene kola sukali. Nam kristianom je prisijalo sonce, sam božji Sin, Jezus Kristus, ki je prišel luč na te svet, da kdor u njega verje, ne ostane u temi nevére, marveč ima luč živlenja večniga. Njega je sv. Joan Kerstnik s perstom pokazal, rekoč: „Poglejte Jagne božje!“ in njemu u spomin je šega ostala kres žgati, in se luči prave svete vére oveseliti, ktero nam prinesil Kristus Gospod.

Molitva.

O Bog! kateri si nam denašni dan s rojstvom sv. Joana častitliv storil: daj svojim ljudstvom dar duhovskega veselja, in vodi misli vsih vernikov na pot večnega zveličanja. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXV. Dan junia ali rožnika.

Sveti Gvilelm, apat.

Sv. Gvilelm je bil rojen leta 1105 u Parizu na Francoskem imenitih starišev, ki so ga skerbno gojili, potem pa še nježnega mladenčika nja ujcu Hugotu, Sent-Germanskemu apatu u skerb izročili, da bi se ondi Bogu služiti in drugih učenost navadil. In zares je on pod toliko slovitim učenikom ne le u vednostih, marveč u keršanskih čednostih rastil, tako, da je u kratkem vsim svojim součencom u izgled bil. Le s pobožnemi součenci se je prijatlil; tudi druge je ljubil, ven-

dar se jih je varval, da bi od njih pohujšan ne bil. Ko je odrastil in svoje šole dobro dokončal, je bil po božjem poklicu mašnik posvečen in u cerkvo svetih apostolov Petra in Paula, koja se tudi svete Genovefe imenuje, med korarje vzet. Korarji ove cerkve pa so svojoglavno in silno svobodno, ne po samostanskih postavah živeli. Gvilelmu, ko to zapazi, silno težko dene; kajti on postave samostanske na tenko dopolnuje, in se ne da u svojej stanovitosti ne po slabih izgledih, ne po zaničvanju in zasmehovanju od strani svojih tovaršev premakniti in od steze čednosti odpeljati. Med tim, da so drugi ničemurnemu veselju služili, je on molil, svete bukve prebéral in druge bogoljubne dela opravljal. Zavolj tega so ga sovražiti in preganjati jeli. Hočejo ga tudi iz svoje srede iz samostana izgnati. Sv. Gvilelm pa vse zaničevanje in preganjenje s naj večoj poterplivostjo prenese, tako, da se nikomur še ne pritoži. Črez neke leta ga apata nekiga samostana zunaj mesta izvolijo, kojo službo s veseljem nastopi, ker je priliko najdil, na tihem bogaboječe živeti.

Ko so na papeževo in cesarjevo povelje morli korarji ti samostan Auguštinarjem prepustiti, je sv. Odo, njih apat, tudi Gvilelma nazaj u ti samostan povabil, s zaupom, da bode nove korarje izgled tega svetega moža užgal in k pobožnosti obudil. Na prijazno apatovo vabilo se Gvilelm brez odloga k njemu poda, ki mu svetje, u redovno svetega Auguština stopiti, da bi za svoje zveličanje bolj gotovo skerbeti in pred dušnim nesrečam se obvarvati zamogel. Sv. Gvilelm, čeravno s svojim pobožnim in tihim življenjem drujga ne iše, ko zveličanje svoje duše, se vendar ne more hitro pregovoriti, po svetu pobožnega apata storiti in svojo bogato službo zapustiti. Odo, nja neodločeno serce spoznavši, mu podobo križanega Jezusa pokaže, njemu takole rekoč: „Ali ni Bog, ki je iz ljubezni do nas nebesa zapustil, vreden, da tudi ti iz nasprotne ljubezni do njega vse časno zapustiš?“ Gvilelmu serce omečiti ni bilo potreba več govoriti. Sramožlivosti na tla pade in je k vsimu pripravlen, kar mu pobožen apat svetje in želji. Odpovedal se je svoji častnej službi, razdelil svoje veliko premoženje med vboge in stopil u red svetega Auguština, u kojem je po polnem duhovskem življenju goreče hrepenel. Postave svojega reda je na tenko spolnoval in svetil vsim s lepim izgledom čednosti do 60. leta svoje starosti. Zdaj se mu Kristus u spanju prikaže rekoč: „Gvilelm! u daljno neznano deželo se moraš podati; ondi boš veliko preganjanja in zopernost prestal, pa ne bodi maloserčen in ne dvo-

mi; jaz te bom podpiral in u visokej starosti u večno izveličanje poklical.“ S to prikaznijo in obljubo večnega zveličanja silno oveseljen, se Gvilelm radovolno Bogu daruje, pripravlen vse težave, preganjenje in britkosti voljno terpeti; alj vedel ni, u ktero deželo bi se podal, dokler ga škof Rošildski, ki ga je bil u Parizu spoznal, u Dansko kraljestvo na Zelandski otok ne pokliče, med tamošnimi samostanovniki svetega Auguština zaspano duhovno življenje sopet obudit. Po dovolenju svojega vikšega se je s tremi pobožnemi korarji kje podal. Kakor pa je bil pobožni škof njegovega in nja bratov prihoda vesel, tako so bili nevoljni duhovniki ovega samostana. Silno veliko britkost so svetimu možu napravljali, na vse viže so ga preganjali in u svojej hudobii tako daleč šli, da so sklenili, alj ga divjakom prodati, alj pa mu življenje vzeti, samo zavolj tega, ker se je neprenehoma trudil za izpolnenje samostanskih postav in ker je njih grešne navade zateral. Alj sv. Gvilelma u nja svetem trudu ne straši nobena še tolika zopernost, tudi smert ne. Sprejemal je svoje sovražnike s naj večo ljubeznijo, poterpežlivostjo in krotkostjo, tako, da so svoje pregrehe spoznavši svoje poprej slabo življenje pobolšali; kar je sv. Gvilelma močno veselilo. Imel je tudi še to veselje, da je na ovem otoku nov samostan pozidal in s pobožnemi redovniki napolnil. K temu mu je veliko pripomoglo, ker so nja sovražniki s časom dobro spoznali, da Bog svojega zvestega služavnika očitno varje, in mu je dar, nad bolniki mnoge čuda delati, podelil. Po takem se je zgodilo, da so ga oni, ki so u začetku nja naj huji sovražniki bili, visoko častiti in ljubiti začeli.

Sedem let pred nja smertjo se mu imenit star mož prikaže, rekoč: „Še sedem boš živel.“ Sv. Gvilelm, tačas že 91 let star, misli, da u sedmih dneh bo umerl. Zatega-voljo se skerbno za srečno smert pripravlja. Ko sedem dni preteče in on pri svoji visokej starosti še zmiraj zdrav in terden ostane, misli, da mu je 7 tednov še odločenih, in se kakor popred skerbno za dobro smert pripravla. Preteče tudi teh 7 tednov, in on še zdrav, te besede od 7 mescov, po teh pretekleh, od 7 let vzame, kar je zadnič tudi resnično bilo. Vsih teh 7 let se je neprenehoma u svetih čednostih in spokornih delih vadil. Pred smertjo mu pošlje Bog še silo težavno bolezen. Po celem truplu se mu od nog do temena nagnusni mehurci spustijo, polni smradlive gnilobe, tako da ga nobeden brez strahu pogledati ne more. Vse te velike bolečine svoje bolezni pa je kakor poprejne britkosti svo-

jega življenja s čudno poterpežlivostjo prenesil. Ker je u svojej bolezni bil sv. Jobu enak, je tudi nja besede rad ponavljal, rekoč: „Če smo dobro od Gospoda prejeli, zakaj bi tudi hudega od nja ne vzeli? Kakor je Gospodu dopadlo, se je zgodilo. Ime Gospodovo bodi češeno.“ — Na velik četertek je še sveto mašo služil, svojim podložnim sveto obhajilo in posledne nauke delil. Začne jim po navadi tudi noge umivati, pa mora od tega opravila jenjati, ker ga je u persih silno bosti jelo. Na velikonoč še enkrat svete zakramente prejme, in prosi, da bi ga po izgledu sv. Martina na terde tla položili. Potem je polu nebeške tolažbe svojo dušo u roke svojega Stvarnika izdihnul. Ob uri nja smerti je neki dalen duhoven njegovo dušo s neizrečenim veličastvom vidil u nebesa iti; in 12 let poprej je neki drugi vidil veličastni sedež, ki je u nebesih ravno temu svetniku od Boga pripravlen bil.

Nauk in posnema.

1. Sv. Gvilelm je moral nekoliko časa med razuzdanemi ljudmi živeti, pa se ni dal ne s slabim izgledom ne s sramovanjem in zasmehovanjem od pota čednosti odverniti. S tem je svojo stanovitost u dobrem in svojo zvestobo do Boga pokazal, kakor u preganjanju in u svojej bolezni čudno poterpežlivost, u kojih čednostih ga tudi ti posnemaj. Ne daj se niti s slabim izgledom, ne s zasmehovanjem hudobnih od dobrega odverniti. Živi po božjeh postavah, kakor je sv. Gvilelm storil, in ne ravnaj po tisteh, ki jih prelomljajo. Ne glej na njih zaničevanje in smeh, ne slušaj jih, če te zasramujejo; vse to ti kaj škodvati ne more; le Bogu zvest ostani. U preganjanji, u težavah in britkostih se posluži prave keršanske poterpežlivosti in besed sv. Joba, ktere je sv. Gvilelm večkrat zgovarjal, rekoč: „Če smo dobro iz roke Gospodove prejeli, zakaj bi tudi hudega od njegane vzeli? Kakor je Gospodu dopadlo, se je zgodilo. Ime Gospodovo bodi češeno.“

Te besede naj te opominajo imenite resnice, da vse iz božjih rok pride, ne samo dobro, tudi kar mi hudo imenujemo, kakor: bolezni, vboštvo, preganjanje, zguba časnega blaga itd. „Dobro in hudo, življenje in smert, vboštvo in bogastvo pride od Boga,“ govori moder Sirah. Spomin te resnice te bo u terplenju tolažiti zamogel. Le to ne zabi, da hudo, ktero po nedolžnem, brez greha terpiš, posebno od Boga pride; Bog vse to tvojemu zveličanju pošilja. Če te pa kaj hudega zavolj greha zadene, tudi to po božjem pripušenju pride. Bog scer greha noče, pa hoče, da voljno terpiš, kar te zopernega zadene. Torej ne glej toliko na človeka, ki ti hudo navali, temuč na

Boga, ki za vse to vé in tudi hudo pripusti. Tako sta mislila sv. Job in sv. Gvilelm, kar zgor imenovane besede učijo; tako je učil Jezus sam, ki britko terplenje in grenko smert kelih imenuje, kojega mu je Oče nebeški piti dal. „Ne bom li keliha pil, kojega mi je moj Oče dal?“

2. Sv. Gvilelm se je celih 7 let s vadbo u čednostih in u spokornih delih k srečnej smerti pripravljal. Vedno je smertno uro pred očmi imel, in s tem se je k dobremu obudoval. „Blagor mu,“ pravi pobožni Tomaž Kempčan, „kdor smertno uro vedno pred očmi ima, in se vsakdan k smerti pripravlja.“ Kolikobart pa ti na smertno uro zmisliš? Kako se k smerti pripravljaš? Glej, smert te lehko povsodi in vsak čas zagerli; ker ni kraja, ne časa, u kojem bi ne vtegnil umreti. Sv. Bernard pravi: „Smert povsodi na te čaka, torej moraš tudi ti, če hočeš moder biti, povsodi na njo čakati.“ Ravno to velja tudi od časa. Smert te vsakdan čaka, čakaj tudi ti vsakdan na njo; to je, na vsakem kraju, o vsakem času bodi na smert pripravlen. Ako te smert u kraju alj o času zasači, o kojem pripravlen nisi, gorje tebi! Ni je veči nesreče od smerti brez priprave. Pomni tedaj, dokler si zdrav, večkrat svoje smerti, in pripravljaj se zgodaj na njo. Stori u življenju to, kar boš u smertnej uri željel, da bi bil storil. Opusti zdaj, kar boš tačas željel, da bi ne bil storil. Očisti svojo vest dopernešenih grehov, ohrani jo brez vsega madeža in vadi se skerbno u dobrih delih. To je nar boljša priprava za smert. Te priprave se moraš poprijeti, če hočeš enkrat srečno umreti. Zato „bodi vsaki čas pripravlen,“ govori pobožni Tomaž Kempčan, „in živi tako, da te smert nikdar brez priprave ne najde.“ Še nekaj. Beri še enkrat, kar je sv. apat Odo sv. Gvilelma vprašal, namreč: „Ali ni tisti Bog, ki je iz ljubezni do nas nebesa zapustil, vreden, da tudi mi iz ljubezni do njega vse časno zapustimo?“ Tudi ti u drugeh okolinah samega sebe vprašaj: Ali ni tisti Bog, ki je iz ljubezni do mene toliko storil, toliko terpel, vreden, da se iz nasprotne ljubezni do njega tega alj unega greha varjem, to alj uno grešno priložnost in navado opustim, to alj uno grešno prijaznost raztergam? Ali ni vreden, da se iz ljubezni do njega bolj skerbno u dobrih delih vadim? Ali ni vreden, da iz ljubezni do njega vse voljno terpim, kar mi on k mojemu zveličanju pošlje? Če samega sebe tako skerbno poprašuješ, bo tvoje serce k radovoljnemu izpolnovanju vsiga tega omehčano in obudeno, kar Bogu dopade, in k opušenju tega, kar je njemu zopernega; kajti vse le to in še več je tvoj Bog od tebe zaslužil.

Molitva.

O Bog, ki si na stezi zveličanja našej slabosti posneme vreden izgled zapustil; dodeli nam, da sv. apata Gvilelma zasluženje tako častimo, da nja priprošnje deležni postanemo in po nja svetih stopinjah hodimo; skoz Gospoda našega Jezusa Kristusa. Amen.

XXVI. Dan junia ali rožnika.

Sveti Joanez in Paul, mučenika.

Med drugemi neštevilnemi mučeniki, ki so u pervih stoletjih, ko je sveta cerkva močno preganjana bila, rimsko mesto s svojo za Kristusa prelito kervjo poveličali, sta sv. Joan in Paul u slovečem spominu, koja sta leta 362 smert mučenikov terpela. Vladal je tedaj rimsko kraljestvo cesar Julian, odpadnik, tako imenovan, ker je od svete keršanske vere, kojo je več let spoznal, odpadil in nehvaležno se gerdemu malikovanju vdal. Od nevernih modrianov osleplen, se ni le samo k neverstvu obernul, marveč je tudi kristiane preganjal, zdaj s zvijačo, da bi jih od svete vere odvernul, zdaj s krivim obdolženjem velikih pregreh; zdaj s tem, da neverne, kristianom sovražne poglavarje po svojem kraljestvu namestnike postavi, ki so, malikovanje toliko prej in bolj razširit, kristiane mnogoverstno zaterali, jih vse lastine, kakor zemliš in drugega blaga oropvali, in jih drugače grozovito imeli, tudi morili, zdaj s silo, ker jih mučiti in jim življenje vzeti vkaže, tode skrivaj, da bi kristiani časti ne imeli, koti mučeniki Jezusa Kristusa češeni biti. Vse to je ti hudobni odpadnik zoper kristiane počenjal med tim, da je nevernikom mnogo in veliko polajšanje skazal, jim clo popolnoma prostost dovoljil.

To je storil tudi s dvema svetima bratoma, Joanom in Paulom, ki sta zavolj svojega žlahnega rodu in imenite službe pri kraljični Konštancii, hčeri Konštantina, pa tudi zavolj svojega bogastva, posebno pa zavolj svoje gorečosti in ljubezni do keršanske vere veliko slovela, ker sta sebe in svoje premoženje Bogu u čast in revnim bližnim u pomoč darovala. Julian, kakor hitro je cesar postal, si je vse prizadjal, da bi ta dva sveta brata u svojo službo dobil; ker je mislil, da tako si jih bo narložeji prikupil in k odpadu od svete vere pripravil. Pa ta sveta brata se terdno in stanovito branita na brezbožnem in malikovavskem dvoru, kakoršen je cesarja Juliana bil, službo vzeti. To hudobnega cesarja močno razžali. Pošlje torej iz juterne dežele, kder je bival, povelje, nju skrivaj umoriti, če se u desetih dneh njegovim željam ne vdata in Jupitru ne darujeta (aldovata). Svetnika si nič ne pomišlujeta, marveč se skerbno pripravljata smerti mučenikov umreti, svoje premoženje med vboge razdelita, in neprenehoma molita. Po desetih dneh pride k njima Terencian, ce-

sarskih životarjev poveljnik, s podobo Jupitra, njih malika, in jima u imeni cesarjevem zapové, njo moliti. Ko se temu povelju serčno zoperstavita in u spoznanju prave svete vere zvesta in stanovita ostaneta, ju u nju lastnej hiši na Celiškem hribu obglavijo, skrivaj pokopajo in potem to vest raztrosijo, da so ju u ptuje daljne dežele izgnali.

Alj Bog, pred kojim ni nič zakritega, je hotel ne samo krivice in hudobije cesarja Juliana, temuč tudi veličast tih dveh mučenikov razodeti po nekojih od hudiča obsedenih, ki so na mesto, kder so trupla sv. Joana in Paula počivale, prišli in imena tih svetih mučenikov klicaje po njunej priprošnji od hudega duha rešeni bili. Nad njunim grobom in na ravno ovem mestu, kder njune svete trupli počivate, je bila že u petem stoletju svetima mučenikoma Joanu in Paulu na čast lepa cerkev pozidana; in sveta cerkva jima še to čast skazuje, da se nju pri vsakej svetej maši spomina in se njunim priprošnjam priporočuje.

Nauk in posnema.

1. Očitne preganstva kristianov so že pred več stoletji saj u deželah, u kojih mi živimo, prenehale; vendar, uči sv. Krizostom, skrivnega preganjenja ne manjka tistim, ki pobožno živijo. „Ako nimamo vidnega preganjavca alj trinoga, ki bi nas mučil, imamo vendar zmirom nevidnega, namreč hudiča, ki nas s svojemi skušnjavami nadleguje.“ Sveti mučeniki so imeli zdaj prilizovanje, zdaj protenje svojih preganjavcov premagovati, mi mormo pa svet, nja pohujšlive izglede, šege in nauke premagovati, nad poželjivostjo svojega mesa vedno gospodariti. Kristian, ki srečo imaš, u mirnih časih alj u deželi živeti, u kterej nam po božjej milosti luč svete vere gori, premisli, da si ti ravno za tiste nebesa stvarjen, za koje so svetniki toliko terpeli. Ravno tiste nebesa, u kojih se sveti mučeniki zdaj veselijo, si lehko tudi ti u mirnih časih pridobiš, če ravno očitnega preganjanja ne terpiš, kervi za sveto vero ne preliješ. Vidiš veliko nebeško milost, kojo ti je Bog dal, da bi njemu toliko ložeji in zvesteji služil. Si že kedaj svojega Boga za to milost zahvalil? Ali se njemu s zvestobo u nja službi hvaležnega skažeš? Niso mirni časi u tebi velikoveč mlačnosti in lenobe u veri in službi božjej obudili? Si se morebiti rajši u službo goljufnega sveta, kakor pa u službo božjo podal? Kakšen dobiček ti zamore svet dati, ako njemu služiš? Nekoliko minlivega veselja, zapeljive časti, goljufnega blaga, zadnič večno pogublenje. Se hočeš tega ovarvati, premaguj in zatiraj svoje slabe nagone in hude želje, premaguj svet in hudičevo zalezovanje. Če-

ravno nisi zdaj več očitno preganjan, kakor nekdaj mučeniki, vendar si lehko lepo krono u nebesih zaslužiš, ako zvesto in stanovito po svetej veri živiš. Sv. Joanez in Paul sta sebe in hudoben svet premagala, ko sta raji u božjej službi ostala, kakor da bi bila u službo malikovavskega cesarja stopila, če jima se je še tolika čast obetala, ker sta dobro vedla, da svet in nja poželjenje prejde, le kdor voljo božjo stori, ostane vekomaj.

2. Sveti mučeniki so bili pripravljeni za svete vere, za Kristusovega imena del premoženje, čast in življenje zgubiti, kar sta sv. Joan in Paul storila. Tako moramo tudi mi pripravleni biti, premoženje in čast zgubiti, tudi raje umreti, kakor u greh privoljiti in Boga žaliti, če hočemo svojo dušo večne pogube rešiti in k tistej veličasti priti, kojo oni zdaj u nebesih vživajo. Uči se torej sebi in svetu tako odmreti, da svojega serca na posvetno čast in minlivo blago ne navezuješ, temuč s tem, kar ti je Bog dal, dobro gospodariš in si večne zaklade u nebesih naberaš, kar te sv. Joan in Paul učita. Vse dušne in telesne moči, premoženje, čast in življenje sta Bogu in nja svetej službi darovala in zdaj stotero, ja večno plačilo vživata. Daruj tudi ti svoje dušne in telesne moči, in vse česar gleštaš Bogu in nja svetej službi; pa radovoljno in iz ljubezni mu, vse to daruj, in dobro bo shranjeno, bo dober, dro narboljši tek, večno plačilo imelo. Če popolnoma vse kar imaš, Bogu in nja svetej službi daruješ, tedaj boš rad na Boga mislil, se u gorečih molitvah rad k njemu obračal, ga boš ljubil, kakor ljubi dete svojega dobrega očeta. S veseljem boš nja zapovedi spolnoval, greh skerbno odvračeval, čast božjo in zveličanje bližnega množiti iskal. Rad boš s tem, kar ti je Bog dal, če tudi po malem imaš, bližnemu priskočil, zakaj kar vbogemu daš, Bogu posodiš in obilne obresti zato od Narbogatejšega pričakati imaš. Sv. Joan in Paul sta vedla, da ju gotova smert čaka, zato sta pred svojo smertjo hitela dobrih del storiti, kar sta mogla. Tudi tvoja smert je gotova, samo to, da ne veš, kde in kedaj te bo zadela. Torej priden bodi u dopernašbi dobrih del, koje dopernašati te sveta vera uči, pa u gnadi božjej in u pravem namenu, Bogu dopasti, jih opravljaj; tako bodo tudi tvoje majhne dobre dela pred Bogom veliko ceno imele, in kedar te Bog zakliče, pojdeš dobrih del bogat po večno plačilo. „Vi ste drago odkupleni," piše sv. Paul. „Bodite stanoviti in nepremaklivi in vedno bogati del Gospodovih; in zagotovleni bodite, da vaše delo u Gospodu ne bode zastonj."

Molitva.

Vsegamogočni večni Bog! prosimo te, da nas denašni god s dvojnim veseljem navda, ktero iz poveličanja sv. Joana in Paula izhaja, ktera je enaka vera in enako terplenje u resnici brata storilo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXVII. Dan junia ali rožnika.

Sveti Ladizlaj, Vogerski kralj.

Sv. Ladizlaj, sin Vogerskega kralja Bela, in unuk svetega kralja Štefana, ki se Vogerski apostol imenuje, je bil rojen na Polskem, kder je takrat nja oče, od kralja Petra preganjan bival. Izrejo malega Ladizlaja je nja pobožna mati prevzela, in jo je u naj lepšem keršanskem duhu oskerbovala, kar so lepe čednosti Ladizlajeve živo pričale. Bil je bogaboječ, pravičen, vsmilen, krotek in vsiga dobrega poln od mladosti; zato so ga Vogri svojega kralja izvolili, in ga neizrečeno ljubili. Bil je skorej na čudno vižo na kraljev sedež postavlen po prepodenju kralja Salomona, kojega je zavolj nja grozovitosti in drugih sramotij vse čertelo, po smerti kralja Gajza, ki je za kraljem Salomonom vlado prevzel. Alj Ladizlaj, kojega kraljeva oblast ne veseli, se nje brani, in bi se njej bil tudi pozneje iz ponižnosti rad odpovedal; le po velikih prošnjah svojih pervakov jo prevzame k veselju vsih svojih podložnikov; kajti poleg imenovanih čednost je bil tudi serčen, moder in dobrotliv. — Perva skerb njegovega kraljevanja je bila, svoje podložnike osrečiti; zato si prizadeva, pravo keršansko živlenje ne samo pri svojih podložnikih, temveč pri oblastnikih vpeljati, ker je dobro vedel, da le pravo keršanstvo je izvir prave sreče. Alj k izpolnenju te nja serčne želje mu zvunajnega miru pomanj-

kuje. Hudobni kralj Salomon, ki je bil od kraljevanja odstavlen, si ga hoče sopet prisvojiti, in celo kraljestvo u velik nepokoj spravi. Miroljubni in ponižni Ladizlaj mu sporoči, da je vsako uro pripravlen njemu kraljevi sedež prepustiti, ko bi le pervaki kraljestva u to dovolili. Ta tako redka in nikoli slišana ponudba je Salomonovo serce tako pregenila, da se je vsej svojej dozdevnej pravici do kraljestva odrekel in s letnoj plačoj je zadovolen biti obljubil. Ne dolgo potem pa spet drugih misel postane. Skrivoma namreč izdajstvo zoper kralja Ladizlaja prede in njemu po življenju streže; pa začasno še nja hudoben naklep zvejo, ga vlovijo in zaprejo. Ladizlaj, navajen milost in ljubezen skazovati, ga ne pusti dolgo zapertiga; prostost mu podeli in iše nja nehvaležno serce s novimi dobrotami pridobiti in ga na druge boljši misli spraviti. Pa vse zastonj; bolj ko se kralj njemu milostliv in radodarn skaže, prešerniši in hudobniši Salomon proti Ladizlaju prihaja. Zadnič clo divje Hune zoper njega našunta, in sam divjo derhal zoper kralja Ladizlaja ropat in morit pripelja, ki je pa u vojski od Vogrov premagana in iz dežele izgnana bila.

Potem ko je Ladizlaj svoje kraljestvo zunajnih sovražnikov rešil in pokojno storil, je škofe in vikšo duhovšino, kakor tudi žlahnike in imenite deržavlane u sbor poklical. Veliko zveličavnih postav in naredb je bilo ondi sklenjenih, po kterih bi deržavlani svoje življenje prihodnič ravnati imeli. Njih izpolnovanje je tudi u kratkem celemu kraljestvu tisto lepoto kerščanske pobožnosti in ljubeznive edinosti podelilo, kojo je o času sv. kralja Štefana imelo. Pa ravno zdaj, ko si pobožni kralj prizadeva čast božjo in blagor svojih podložnikov pomnožiti, se več sosednih vojvodov zoper njega vzdigne. Miroljubni Ladizlaj, ki nerad vidi, da bi se kerv prelivala, jim zategadel mir ponuja; ko pa to ponudbo prevzetno odbijejo, seže za orožje, jih častito premaga, in u djanji pokaže, da ni le bogaboječ kralj, temuč tudi serčen vojšak. In u resnici priča nja življenje, da je tolikokrat premagal, kolikorkrat je zoper sovražnike u vojsko moral. Podvergel si je puntarske Čehe; Hune, ki so po Vogerskem ropali in morili, je iz dežele izgnal in jih miru prositi primoral. Poljce in Ruse, ki so nja sovražnike podpirali, je kaznoval, ker je Krakavo glavno mesto Poljske oblegel in premagal. Dalmatinsko in Horvačko je sovražnikom odvzel, Tartare nasekal in en del Bulgarie in Rusie pridobil.

Pri tolikeh vojskah in zvunajnih skerbeh vendar nikoli na pomnoženje časti božje ne zabi. Sveto vero vterditi in

razširati, je več cerkvi in samostanov pozidal. Za vse to, kar je bilo božjej službi posvečeno, je posebno spoštovanje skazoval. U cerkvi ga nikoli niso drugači vidili, ko s naj večim spoštovanjem pred Bogom globoko ponižanega. Ni ga bilo dneva, da bi se ne bil klečé pri svetej maši znajdil. Nja naj ljubši opravilo sta bila molitva in vladanje kraljestva. Vsakdan je bil pripravlen potrebe in tožbe svojih podložnikov poslušati; nobenega ni brez tolažbe od sebe spustil. Malo je jedel, se u tednu večkrat postil, tudi o dnevih, o kojih sveta cerkva ni postov zapovedala; spal je malo in na samej zemlji. Tako je svoje truplo terdo deržal, svoje počutke u raznem zatajevanju samega sebe moril, ne drugači, kakor da bi med redovniki bil živel. Deviško čistost je toliko ljubil, da se je zakonskej zavezi na vse prigovarjanje svojih svetvavcov, ki so mu jo u blagor kraljestva nasvetovali, stanovito odrekel, in sklenil, svojo pervo nedolžnost nepokvarjeno seboj u grob vzeti. Za vboge je veliko skerbel, do kojih je skor do razsipnosti radodarn bil, tako, da je na Vogerskem prigovor bil: „Vogerski kralj ne zna drujega ko bolnišnice staviti, cerkve zidati, in pa vbogim dobro storiti.“ Da je pa več znal kakor to, je u vojskah s sovražniki, jih serčno premagovaje, pokazal. Preden je u vojsko zoper svoje dušmane šel, je imel zmirom u navadi svojim podložnikom tridnevni post in očitne molitve napovedati, u kojih napovedih jim je sam s lastnim izgledom goreče naprej šel. Zato ni čuda, da je svoje sovražnike tako slavno premagoval, ker so mu u vojskah sveti angeli varihi bili, koje so večkrat na nja obeh straneh vidili.

Večkrat je ti sveti kralj tudi željel svoje življenje iz ljubezni do Kristusa in u brambo nja časti darovati. Naj lepši prilika k temu se mu je sveta alj križna vojska zdela, u kojo se je tačas vse keršanstvo spravljalo, da bi sveto deželo iz oblasti Zaracenov otmelo. Španski, Francozki, Angleški in drugi kralji in vojvodi prosijo Ladizlaja, da bi nadpovelništvo črez vso kristiansko armado prevzel; u kar je tudi rad dovolil, ker je namen cele vojske svet, in le u pomnoženje božje časti obernjen bil. Pa ko se nar bolj u to sveto vojsko pripravlja, mu Bog iz nezapopadlivih sklepov težko bolezen pošlje, u koji je tudi po pobožno prijetih svetih zakramentih sveto umerl. Tako je bil u nebeški Jeruzalem od kralja vojsknih trum sprejet, ko se je ravno u pozemeljski Jeruzalem napravljal, ga s keršanskim orožjem iz rok nevernikov rešit u letu 1096. Ker je u svojem življenju Mario Devico vselej s posebno pobožnostjo častil, in tej božjej

materi u velikem Varadinu lepo cerkvo postavil, so tudi po njegovej smerti nja sveto truplo ondi častito pokopali. Celo Vogersko kraljestvo je po sv. kralju Ladizlaju dolgo kakor po svojem dobrem očetu žalovalo. Bog pa je njega po smerti po veliko in velikih čudih poveličal, ki so se na nja priprošnjo godili in nja svetost še bolj razglasili.

Nauk in posnema.

1. Sv. Ladizlaj je svoje sovražnike vselej srečno premagal, ker je pred vojsko s gorečo molitvijo, s postom in drugmi dobremi deli si resnično prizadeval, božje pomoči se vrednega storiti, in potem je nevstrašen nad svoje sovražnike šel. Tudi ti se imaš u življenju in smerti zoper peklenske duhove, kakor nar hujši sovražnike tvoje duše vojskovati, ki te s raznemi skušnjavami močno nadlegujejo. Jih hočeš premagati, moraš ravno to storiti, kar je moder in bogaboječ Ladizlaj storil, ravno s tistemi pomočki se božje pomoči vrednega storiti. Pred vsim moraš k molitvi pribežati in Boga gnade in pomoči prositi. „Kedar kako skušnjavo terpimo, pribežimo hitro u molitvi k Bogu; kakor mali otroci, kedar se vstrašijo, hitro u naročje svoje matere pribežijo;“ pravi sv. Krizostom. In Kristus Gospod je sam svoje učence opominal: „Čujte in molite, da u skušnjavo ne padete.“ Idi potem serčno nad svoje sovražnike, in ne pusti jim časa te nadlegovati. To je, hitro iz začetka, ko skušnjavo zapaziš, se ji neostrašen zoperstavi: „Kakor hitro ti hudi duh hude misli vdajati in te skušati začne, ga hitro od sebe odpodi; vstavi se mu brez odloge, preden dopadenje in privolenje pride,“ piše sv. Auguštin. Toda nevstrašen in serčen moraš to storiti; kajti če se bojiš, te bo hudi duh s večo naglostjo in silo popadel. In zakaj bi se bal? Naj se ti hudi duh še tako močen zdi, je vendar resnično, kar sv. Bernard pravi: „Naš sovražnik je slab; ne more nobenega premagati, kakor le tistega, ki sam premagan biti hoče. Zna te skušati; pa pri tebi stoji, ali mu privoliti hočeš ali ne.

2. Sv. kralj Ladizlaj je s vlado svojega kraljestva in s vojsko veliko opraviti imel, vendar ni dneva memo iti pustil, da bi pri svetej maši ne bil in molitve o pravem času ne bil opravil. Oboje se je klečé in s največim spoštovanjem zgodilo. Ne mislim, da bi ti več alj veči opravila imel, kakor sv. Ladizlaj. Od kodi taj pride, da sveto mašo tako zanemarjaš s izgovorom, da časa nimaš? Od kodi pride, da črez dan tako malo na molitvo misliš? K jedi in pitju, k igranju in spanju, k ničemurnim pohojam in praznimu marnovanju najdeš časa zadosti, zakaj ne k službi svete maše, k opravljanju molitve? Če se tudi kedaj pri svetej maši znajdeš, ali svojo molitvo opravljaš;

zakaj se ne zgodi s spodobno gorečostjo in s spoštovanjem? Ladizlaj, velik kralj, je oboje s pripognjenima kolenama storil, ker je dobro spoznal, da je Bog memo njega neskončno veči Gospod in Kralj. Ali ne veš in ne spoznaš tudi ti ravno tega? Zakaj pred velikim kraljem nebes in zemlje svojih kolen ne pripogibleš? „Pisano stoji," uči sv. Paul: „kakor resnično živim, govori Gospod, vse kolena se naj pred menoj priklanjajo, in vsi jeziki naj Boga poveličujejo." Če po tej zapovedi ne ravnaš, koliki prid zamoreš od molitve, svete maše in druge službe božje upati? „Kralj je pričejoč," pravi sv. Krizostom. „Pričejoči so sveti angeli, in ti u njih pričejočosti po konci stojiš? O prederznost! Kedaj boš po takem pomoč zadobil? Kedaj se s razžalenim Bogom spravil?"

3. Sv. Ladizlaj se je postil tudi o časih in dnevih, o kojih ni bil ne po božjej ne po cerkvenej zapovedi k temu zavezan, ker je vedil koliki pripomočik zveličanja, koliki dušni dobiček je pravi post kristianu. Zakaj se pa ti tega pripomočka ne poslužiš? Zakaj ti je tako malo mar za dušni dobiček? Ne silim te, da bi se o drugih razen o zapovedanih časih postil; pa o zapovedanih časih si po zapovedi cerkve dolžen se postiti. Kdor se tej postnej zapovedi cerkve odreče, se tudi nebeškej večerji odreče, in nje okusil ne bo; kdor tukaj svoje telo pita, se za večno lakoto pripravlja. Tudi tu veljajo besede sv. Cipriana: „Kdor cerkve za svojo mater ne spozna (nje ne sluša) tudi Boga ne bo svojega očeta imel." Ne misli, da bi post le kaj malega bil, alj da je le za duhovne, redovnike in pušavnike, da bi post brez greha prelomil; če to misliš, se k svoji večnej škodi močno goljufaš. U starej in novej zavezi so se vsi pobožni postili. Že pervim starišem u paradižu je Bog postno zapoved dal, da bi sadu ne jedla. Torej pravi sv. Krizostom: „Če je bil post že u paradižu potreben, toliko potrebneji nam je zunaj paradiža." Mozes, Elia in drugi u starem — Jezus, apostoli in vsi svetniki u novem zakonu so se postili, ker so od tega drugače mislili, kakor sedajni zaničevavci posta. Je pa post gotovo od Boga zapovedan, je tudi k izveličanju potreben. Kje pa stoji, da je samo duhovnim in pušavnikom zapovedan? Ali so samo ti k izveličanju poklicani? Kaj misliš, ali so se ti in drugi svetniki motili, ali se le ti s vsimi zaničevavci posta motiš? In s kteremi boš u prihodno deržal? Derži s svetemi, in varno boš stopal. Ako se tak ojstro ne postiš, ko eni alj drugi svetniki, alj kakor sv. kralj Ladizlaj, pa tvoja dolžnost je, saj o dnevih in tako postiti se, kedar in kakor ti sveta Jezusova cerkva zapoveduje.

Molitva.

Dodeli nam milostlivo, o Gospod! te prosimo, da se po svojem stanu, naj že u bližavi alj niskoti tega sveta živimo, kakor svet kralj Ladizlaj, posvetimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXVIII. Dan junia ali rožnika.

Sveti Irinej, škof in mučenik.

Sv. Irinej, resnično apostolski mož, zagovornik svete katolške vere, lep kinč Jezusove cerkve, kojega zavolj tega imenitim cerkvenim očetom prištevajo, je bil u drugem stoletju u malej Azii rojen, in zgodaj sv. Polikarpu Smirnskemu škofu in učencu sv. apostola in evangelista Joana u skerb izročen. Tukaj je sv. Irinej lepo priliko imel, se od tako svetega učitela vednosti svetnikov in prave pobožnosti učiti, ker je iz ust sv. Polikarpa slišal od sv. apostola Joana in od drugih, ki so Gospoda Jezusa Kristusa vidili in slišali, vse pripovedovati; torej je u zveličavnih vednostih in u čednosti tako napredoval, da je od sv. škofa Polikarpa bil u kratkem mašnik posvečen in u Lion na Francozko poslan, ondi še ostalim paganom sv. evangel oznanovat in preganjanim kristianom pomoč in tolažbo prinest. Kakor hitro u Lion pride, se tudi izročeniga dela s pravoj apostolskoj gorečostjoj loti. Nevstrašen oznanuje Jezusov nauk nevernikom, in ga s velikmi čudi poterduje; zato so se skorej vsi neverniki ovega mesta k svetej veri spreobernili. Kristiane, koje so k mučenju peljali, alj ki so še po ječah zaperti bili, je k stanovitosti u pravej veri in k poterpežlivemu prenašanju njih terplenja oserčeval. Potem, ko je preganjanje kristianov nekoliko prenehalo, ga je Fotin, Lionski škof u Rim poslal, tidajnega papeža Eleuteria prosit določbe nekojih dvomov in odgovora na vprašanje ondašnih kristianov. Papež, ki je od nja gorečosti že veliko slišal, ga s naj večim veseljem sprejme in mu da odgovor na vse dvome in vprašanja. Pri tej priložnosti je Irinej vse obrede, ki so bili u Rimu navadni, skerbno pregledal, vse stare sporočila, ki so se ondi od apostolov ohranile, dobro zapomnil, da bi jih bil potem tudi u Lionu vpeljal in kristiane k njih izpolnovanju priganjati zamogel.

Med tim pa, ko se je Irinej u teh opravkih u Rimu mudil, je sv. škof Fotin u Lionu častito smert mučenikov preterpel, in Irinej je bil po svojej vernitvi iz Rima škof u Lioni postavlen. Prevzel je to častito, pa težko in nevarno službo; vse moči ji je daroval, sebi zročene, pa po dolgem preganjanju semtertje razkroplene ovčice je sopet skupej zberal, maloserčne oserčeval, slabe, omahlive krepčal, padle vzdigoval, žalostne tolažil, nevedne učil, potrebne s besedo in

djanjem podpiral. Potem, ko je svojo cerkvo u naj boljši stan postavil, je veliko učenih in gorečih mašnikov u sosedne, pa še skorej čisto neverne mesta in vasí poslal, ondotne prebivavce od malikovanja odvernit in k sprijetju pravega Jezusovega nauka pripravit; kar se je k večnemu blagru nešteviluo duš tudi srečno zgodilo. Tako je sv. Irinej, kakor vikši nadškof skorej vse druge cerkve na Francozkem vladal zavolj imenitosti svojega sedeža, kakor tudi zavolj svojih zaslug.

Satan pa, ki toliko lepega napredovanja apostolskih prizadev tega sv. škofa dalje prenašati ne more, pošle dva silno zlobna nadkrivoverca, Marciona in Valentina u okolice Lionskega mesta, ondi med novospreobernjence seme svojega krivega nauka razsévat. U tolikej nevarnosti je sv. škof veliko čuječnost u ohranenju pravovernih pri zdravem, čistem nauku, kakor tudi skerb za spreobernenje nevernikov in krivovercov razodeval. Odkril in overgel je hudobijo njih krivega nauka ne le s besedo u svojih pridgah, temveč s peresom u svojih pismih in učenih knigah, ktire je u ti namem spisal in čisti apostolski nauk vsim neoverglivo pred oči postavil, kakor tudi zmote krivovercov, koje je čisto k molčanju pripravil, da si nobeden ni več upal, keršanske čede s svojmi brezbožnemi nauki vnepokojati. Nasproti so bili pravoverniki po nja spisih in knigah u resnici tako poterjeni, da jih je pri poznejem grozovitem pregonstvu veliko jezer rajši u naj strašnejih mukah življenje dalo, kakor pa od prave vere u nar manjši reči odstopilo. To močnodušno stanovitost toliko kristianov se po pravici večidel le gorečej nevtrudnosti sv. Irinea pripisuje. Njemu gre tudi hvala zadel velikega truda, s kojim je veliko škofov u pokoršini do rimskega stola ohranil, veliko jih pa že odpadlih nazaj k pokoršini pripeljal. Sv. papež Viktor je na vprašanje, kedaj bi kristiani Velikonoč obhajali, zapovedal, jo ne enako s Judi, temuč po ustno ohranjeni naredbi sv. apostola Petra u nedelo obhajati. Veliko škofov u jutrovi cerkvi so ti praznik drugač obhajali in niso hotli od tega jenjati. Sv. Irinej pa je po raznih listih vse k spodobnej pokoršini do rimske cerkve, matere in učenice drugih cerkev opominal. Visoko spoštovanje, u kojem je zavolj svoje modrosti in svetosti povsodi bil, je storilo, da so se svojovoljni in nepokorni škofje skorej vsi razsodbi rimskega papeža podvergli.

Toliko in veliko več je sv. Irinej za cerkvo božjo in za zveličanje duš delal in se trudil, ko je pod cesarjem Se-

verom novo preganjavstvo kristianov vstalo. U mestu Lionu so jih toliko pomorili, da je po spričevanju sv. Gregoria, Turonskega škofa, po vsih ulicah kerv kakor voda tekla. In tukaj je tudi sv. Irinej po grozovitih mukah svoje sveto življenje dokončal. Tako je s lastnim izgledom učil, kar je popred svojim podložnim s besedami oznanoval, da moramo namreč vse še tolike muke rajši preterpeti, kakor pa od prave vere odstopiti. Telo tega sv. škofa je bilo od Caharia, pobožnega mašnika pokopano in po prenehalem preganjanju zmirom u velkej časti deržano do leta 1562, ko je mesto Lion od Hugenotov obsedeno in premagano bilo; so ovi krivoverci se prederznuli telo tega sv. škofa iz rake potegnuti in u vodnjak vreči; s nja sveto glavo pa so veliko derznost počenjali in zadnič jo u smradlivo jamo vergli. Vendar so jo s časom pobožni kristiani sopet najdili in k spodobnemu počešenju očitno izpostavili.

Nauk in posnema.

1. Sv. škof Irinej, koji je u drugem stoletju živel, in od sv. Polikarpa, učenca sv. Joana apostola čist, nepokvarjen nauk Jezusove svete vere prejel, ga je tudi, ne samo u svojem sercu, marveč u celem svojem življenju čistega in nepokvarjeniga ohranil. In zakaj? Zato, ker je živo prepričan bil resnice Jezusovega nauka; to prepričanje pa mu je zvesto izpolnenje ravno tega nauka prineslo. Ako torej, ljubi bravec! še nobenega pravega prepričanja od resnic naše svete vere nimaš, moraš vediti in k svojemu osramotenju spoznati, da si jih dosihmal le premalo u svojem življenju spoznoval; zakaj Jezus ni kakor človek človeški nauk učil, temuč kakor edinorojen Sin Očeta nebeškiga; zato je sam rekel: „Moj nauk ni moj, ampak tega, ki me je poslal. Kdor tedaj njega voljo dopolniti hoče, on bo spoznal, ali je nauk, (kojega sim učil), iz Boga, ali sim ga sam iz sebe govoril.“ Kar je sv. Irinej od apostolskega naslednika slišal, je u svojem sercu zvesto ohranil, in po tem tudi svoje življenje vravnal; zato je bil tako močne in žive vere, da jo ni le sam u sebi ohranil in u njej stanovit ostal, ampak jo je tudi drugim kakor nebeški zaklad skerbno u serce zasajal. Skerbi tudi ti, da resnice svete vere zvesto poslušaš in u djanju izpolnuješ; kajti le to bo tvojo vero krepilo, oživljalo in zveličano storilo. „Ne vsaki, ki mi pravi: Gospod, Gospod! pojde u nebeško kraljestvo, ampak on, ki voljo mojega nebeškiga Očeta stori, tisti pojde u nebeško kraljestvo.

2. Sv. Irinej je cerkvene šege in obrede toliko spoštoval in častil, da ni opustil jih tudi u rimskej cerkvi pri stolu sv. Petra pazno pregledavati, jih potem svojim izročencom u dušni blagor priporočati; kajti vedel je, da šege in obredi svete katolške cerkve k pobožnej in gorečej službi božji veliko pripomorejo, ker nam to, kar je nevidnega in duhovnega poočitijo in vtelesijo. Veliko takšnih k božjej službi pomoglivih šeg in obredov je Bog že u starej zavezi zapovedal, kakor pri darovih in molitvah. Šege in obredi pa, ki se še dandenašen u katolškej cerkvi o nedelah in svetkih skoz leto pri božjej službi opravljajo, so deloma iz starega zakona, ker so jih Jezus in apostoli spoznovali in ohranili; deloma jih je Jezus Kristus na novo vpeljal, in apostoli so jih po Gospodovem izgledu spolnovali; deloma so jih apostoli, sveti papeži in cerkveni sbori alj sami naredili, alj pa po drugih sprejeli in jih sploh izpolnovati zapovedali. — Pripomočkov potrebujemo u svojem poniževanju tukaj; kajti „zdaj vidimo le skoz ogledalo, kakor u megli; (u veri po občutnih šegah in obredih) takrat pa (kedar bomo od telesa razvezani) bomo vidili od obličja do obličja (vse skrivnosti, kojih zdaj prav zapopasti ne moremo). Zdaj spoznam Boga le nekoliko, takrat pa ga bom spoznal, kakor sim bil sam spoznan,“ uči sv. apostol Paul. Glej torej, da cerkvenih šeg ali obredov malo ne obrajtaš, alj jih clo ne zaničuješ; kajti resnično je; kdor te zaničuje, tudi svetih skrivnost, koje pomenijo ne časti in ne spoštuje.

Molitva.

Dodeli nam, o Gospod! da se bomo svete katolške, edinozveličavne vere, ki je od apostolskih časov sem tako živo dopričana, zvesto deržali, in o teh nevernih časih se za njo kakor sv. Irinej do smerti serčno vojskovali; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIX. Dan junia ali rožnika.

Sveti Peter, apostol.

Sveta mati katolška cerkva obhaja danes spomin dveh velikih apostolov, sv. Petra in Paula; vendar ker je u duhovnem molivneku in pri svetej maši poseben spomin sv. Paula na juterni dan zapovedala, hočemo danes od sv. Petra govoriti. Peter vojvoda apostolov, vidni poglavar svete keršanske cerkve, Jezusov namestnik na zemlji, poprej Simon imenovan, je bil u Betsajdi, majhnem mestici na Galilejskem ob Genezarétskem jezaru rojen. Bil je sin Jona alj Joana

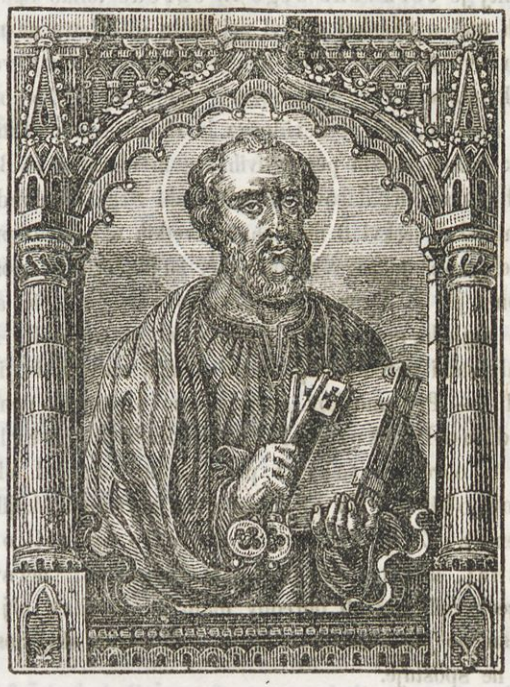

in brat sv. Andrea. Bili so ribči in so se s tem poštenim delom pravično živili. Peter je bil oženjen s Perpetuo, Aristobolovo hčerjo, ktero je pa pozneje, ko je za Kristusom šel, zadel Kristusa zapustil. Andrej, njegov stareji brat je bil učenec sv. Joana kerstnika, iz kojega ust je narprej slišal, da Jezus iz Nacareta je pravi Mesia: in, ko je to srečo imel, se tega iz Kristusovih pogovorov čisto prepričati, je ves vesel hitel svojemu dobremu bratu Simonu, kteremu je pri riblenju pomagal, to povedat in ga je peljal k Jezusu, ga s njim soznanit. Jezus ga pogleda in mu prijazno reče: „Ti si Simon, Jonov sin; imenovan boš Cefa," (kar se po latinsko Peter, po slovensko skala alj skalar reče). S temi besedami je Jezus Petrove pozneje visokosti in prednosti pred vsimi drugimi opomnil, ker ga je namreč pervi kamen u stavbo svoje svete cerkve izvoljil. Od te dôbe je bil Peter Jezusov učenc, vendar se je po nekolikem pogovoru s Kristusom sopet domu povernil, oznanovaje prihod pravega Mesia. Nekaj časa potem pride Jezus do Galilejskega morja; ondi vidi Petra in Andrea njegovega brata, ki sta ribča ravno mreže u vodo pometala. Jezus nju za seboj povabi, rekoč: „Pojdita za menoj, in vaj bom storil ribča

ljudi.“ In zdajci mreže popustita in gresta za njim. Od te dobe se Peter Kristusa več ne loči; bil je povsodi nja zvest spremlovavec.

Svet evangel nam brez dvoma pové, da je Gospod Jezus posebno nagnenje in ljubezen do Petra imel, kar je pri vsakej priliki očitno pokazal. Ko ga enkrat veliko ljudstva ob bregu Galilejskega morja obdaja, stopi u Petrov čolnič, in iz njega nasoče ljudstvo uči. Petra vzame sebej na goro Tabor k svojemu čudnemu spremenenju. Petra hoče imeti vpričo, kedar Jairovo hčer od mertvih obudi, in na oljskej gori, kder svoje terplenje začne. Ko je Jezus iz vsih učencov dvanajstere apostole izvoljil, je Petra naj perviga med njimi postavil; tudi u svetem evangeliu, apostolskem djanju, u bukvah svetih očetov je Peter vselej pervi imenovan. Na njega je Jezus obljubil svojo cerkvo staviti in scer tako terdno, da jo vrata peklenske nikdar ne bodo premagati zamogle. Obljubil mu je kluče nebeškiga kraljestva dati, s pristavkom, da bo vse, karkolj bo Peter na zemlji zavezal alj razvezal, tudi u nebesih zavezano alj razvezano. Za Petra je Jezus posebno molil, da bi njegova vera ne prejenjala: njemu je zapovedal, da naj svoje brate poterduje. Po zatajenju ga s vsmilenimi očmi pogleda in nja serce k pokori nagne. Po svojem odsmertivstajenju se mu Gospod Jezus posebej prikaže, in ga pred svojim vnebohodam vesolnega pastirja črez vso svojo čedo, svojega namestnika na zemlji, vidnega poglavarja svoje cerkve postavi. To vse je znamnje posebnega nagnenja Gospoda Jezusa do sv. Petra.

Najdejo se u svetem evangeliu pa tudi znamnja posebne ponižnosti, vere in ljubezni do Kristusa Gospoda. Ko je ednoč na besedo Kristusovo mrežo u morje vergel, in toliki ribni vlak storil, da so se mreže skoraj potergale, se je pričejočosti Kristusove zbal, mu k nogam padel, rekoč: „Pojdi proč od mene, Gospod! kajti grešen človek sim.“ Ko mu je pri zadnej večerji Gospod noge vmivati hotel, je poln začudenja zakriknil: „Gospod! kaj ti mi boš noge vmival? Ne boš mi nog vmival vekomaj ne.“ Ko je pa Jezusovo zažuganje slišal: „Če te jaz ne vmijem, ne boš imel dela s meno!“ se je hitro nja volji podvergel rekoč: „Gospod! ne le samo nog, ampak tudi roke in glavo!“ Svojo vero u Jezusa je očitno pokazal, in to znano častito spoznanje izgovoril: „Ti si Kristus, Sin živega Boga.“ Svojo ljubezen je u raznih dogodkih pokazal. Enkrat se je nekaj njegovih učencov od Jezusa svo-

jega učenika odločilo, in nočejo nja naukov več poslušati. Kristus jih vpraša: „Hočete tudi vi proč iti?“ Peter mu hitro odgovori: „Gospod! h komu čemo iti? Ti imaš besede večnega življenja.“ Petrova ljubezen namreč ni hotla od nobene ločitve kaj vediti. Drugobart je Kristus svojega predstoječiga terplenja in britke smerti opomnil. Peter, ki te skrivnosti odrešenja še ni zastopil, si je prizadeval, ga od tega odverniti, ker mu je djal: „Gospod! naj bo to deleč od tebe. Oh! to se ti ne sme prigoditi.“ Ljubezen namreč ni hotla, da bi se bilo ljublenimu kaj žalega prigodilo. Ljubezen do Kristusa je apostola Petra gnala, da se je dvakrat u morje spustil, da bi toliko pred pri Kristusu bil. Iz ljubezni ni hotel in ni mogel tako dolgo pričakati, da bi čolnič, kder je Gospod s drugmi učenci sedel, do kraja priplaval. Iz Petrovega serca, ki je ljubezni do svojega božjega učenika gorelo, je tudi serčno spoznanje prišlo, da je pripravlen s Kristusom u ječo in smert iti; in ko bi tudi vsi Kristusa zapustili, ga vendar on zapustil ne bo. U poniževanje nja prevelikega zaupanja na samega sebe, se mu je sicer nasprotno zgodilo; kajti Peter, čeravno je iz goreče ljubezni do Jezusa u vertu meč potegnil, se zanj poskusiti, ga je vendar popustil in na Kajfovem dvoru trikrat zatajil; alj kakor hitro petelina peti zasliši, se Gospodovega prerokvanja spomni, in ko se nja naj ljubeznivši učenik s milim pogledom nanj ozré, začne hitro s grenkimi solzami svoje pregrešenje objokovati. Ni scer dvoma, da mu je Bog odpustil; pa u življenju tega sv. apostola se bere, da je svoje pregrešénje, dokler je živel, vsakdan serčno obžaloval, in kedar kolj je petelina peti slišal, so se mu goste solze po lici vdirale.

Po Jezusovem vstajenju je bil Peter u pričo drugih apostolov od svojega zveličarja trikrat vprašan: če ga bolj ljubi kakor drugi? Trikrat odgovori Peter: „Gospod! ti veš, da te ljubim.“ In to ponovleno pričevanje nja ljubezni je Kristusu toliko dopadlo, da mu je vse svoje ovčice izročil s temi besedami: „Pasi moje ovce; pasi moje jagneta.“ Izročeno opravilo je tudi hitro po Kristusovem vnebohodu prevzel in zvesto opravljal; ko je sdružene apostole in učence opominal, namesto Juda izdajavca drugega apostola izvoliti; kakor tudi na binkoštno nedelo, ko je po prijetem sv. Duhu sbranemu ljudstvu od Jezusa Nacarenskega s toliko gorečostjo in močjo zapridigval, da se jih je okolj tri jezer naenkrat spreobernulo. Sv. Peter je bil tudi pervi, ki je nauk svetega evangelia s čudom poterdil. Sedel

je pred tempelna vratmi vsakdan hrom vbožic, in memogredoče milošne prosil. Temu reče Peter: „Srebra in zlata nimam; pa kar imam, to ti dam. U imenu Jezusa Kristusa vstani, in hodi.“ In u tem hipu od maternega telesa hrom vbožic popolnoma zdrav vstane, gre za Petrom u tempel in ondi na glas Bogu čast in hvalo daja. Ti pervi čudež je nebrojno drugih sledilo, in scer tako, da so bolniki tudi sence sv. Petra ozdraveli, kakor sveto pismo pričuje. Vikši Judov so scer Petru in drugim apostolom od Jezusa Nacarenskega učiti prepovedali; Peter jim pa odgovori: „Sodite sami, če se u obličju božjem spodobi, vas bolj kakor pa Boga vbogati.“ In drugobart jim je rekel: „Bogu moramo bolj, ko ljudem pokorni biti.“ On tedaj ne neha Kristusa oznanovati, kojega brez straha pravega Mesia razkliče; dasiravno je zavolj tega u ječo veržen in tepen. On se veseli zavolj Jezusovega imena terpeti, in je bil, kakor nam apostolsko djanje pričuje; tudi pervi, ki je od Boga opominjan nevernikom sv. evangel oznanoval.

Kar je pa ti vojvoda apostolov še nadalje u razširo prave vére storil in zategadel prestal, ni lehko s kratkim popisati. Celo Judeo je prehodil, pridgoval in čuda delal, kamor kolj je prišel. Enea, ki je celih osem let bolan u posteli ležal, je ozdravil; bogaboječo mertvo vdovo Tabito je k živlenju obudil; Ananiata in Zafiro je s naglo smertjo kaznoval, zavolj njune lažnive hinavšine. Poznej se je u druge razne kraje podal in povsodi je pervi kamen h keršanstvu položil; mašnike in škofe je posvetil, da so novopostavlene cerkve ko predstojniki vižali. U Antiohii je svoj pervi sedež postavil, kder je okolj sedem let bil, vendar tako, da je o tem času tudi u več drugih krajih sveto Jezusovo véro oznanoval. U Jeruzalemu ga na povelje kralja Heroda u ječo veržejo, pa angel Gospodov ga čudno reši. Potem se je s nekoliko drugmi u Rim podal, kder je malikovavstvo svoj glavni sedež imelo. Iz Rima je svoje, s apostolskim duhom navdane učence na Špansko, Francosko, Sicilsko, Slovensko in u druge dežele pošiljal, sveto keršansko véro oznanovat. On sam pa je ondi svoj stanoviti sedež imel, je pridigval in nebrojno število nevernikov spreobernil. U 9. leti je bil s več drugmi kristiani iz Rima pregnan. Prišel je torej u Jeruzalem, je tukaj kakor tudi po drugod novo spreobernence objiskal, jih tolažil in oserčeval; je s veliko gorečostjo pridgoval tim, ki se še niso spreobernili, in potem je spet u Rim šel, kder je znanega čarobnika Simona tako častito premagal. Ti je rim-

sko ljudstvo, kakor tudi samega cesarja Nerona s svojmi čarobijami in krivimi nauki sleparil, in njih veliko od prave vére odvračal. Sv. Peter ga u nja goljufii zasači, njo odkrije in u poterdenje svojega nauka merliča obudi, kar je tudi Simon storiti poskušal, pa ni mogel. Se pred zapeljanim ljudstvom opravičiti, napové imenovan čarobnik dan, kojega hoče u znamnje, da je dosihmal resnico učil, vidoma u nebesa iti. Dan pride in Simon se u svoji navadnej sleparnosti s pomočjo hudiča res že na kviško povzdigne. Peter pa po opravlenej molitvi hudiču zapové, da mora bežati, in glej, hudič ga popusti, goljufen slepar pa na zemljo pade in si kosti polomi, da ga polnega bolečin in sramote odnesti morajo.

To častito čudo odpre veliko nevernikom oči, ki zavolj tega svet kerst požélijo. Nero pa, ki je Simona močno ljubil, se nad sv. Petrom razserdi, in ga s sv. Paulom u ječo vreči vkaže. Pobožni kristiani sv. Petra jokaje prosijo, naj bi vsaj iz ječe vbežal, da bi svoje živlenje dalje ohraniti in za nje skerbeti zamogel. Ljubezen do svojih ovčic je Petra nagnila, jim privoliti in po njih želji storiti. Alj ko že do mestnih vrat pride, ga Gospod Jezus vidoma sreča. Peter ga vpraša: „Kamo pojdeš, Gospod!“ — „U mesto, se spet križati dat,“ mu Kristus odgovori. Apostol je te besede svojega Gospoda dobro zastopil, se potem nazaj u ječo povernil in ondi čakal, dokler je cesar Nero zapovedal, njega kakor rojeniga Juda križati, Paula pa, ki je rimski mestjan bil, ob glavo djati. Ko je k temu odločen dan prišel, sv. Petra poprej bičajo, potem križajo. Veselje, ki ga zdaj skazuje, vse gledavce s začudenjem in stermenjem napolnuje. Prosi, da bi križ tako u zemljo obernuli, da bi noge kviško, glava pa navdol obernjena bila; kajti nevredniga se šteje, ravno tako križan biti, kakor naš Odrešenik. Kar požélji, mu izpolnijo; in tako sv. apostol po silno bolečej smerti svoje sveto živlenje konča 29. dne rožnika u 66. letu po Jezusovem rojstvu, kakor tudi nja tovarš sv. Paul. Sv. Petra je pokopal pobožen mašnik, Marcel na Vatikanskem, kder je sv. Anaklet še preden je papež bil, kapelico pod zemljo naredil; potlej je pervi verni cesar Konštantin ravno ondi častito cerkvo postavil u letu 324, koja pozneje od več papežev povečana in olepšana enake po celem keršanstvu nima. Bukve svetih očetov so polne hvale tega častitega in u razširanju svete vére nevtrudnega apostola, kot pervega rimskega papeža in namestnika Jezusovega na zemlji.

Nauk in posnema.

1. Oj, pač obžalovavni padec! Peter, ki je cele tri leta zvesto za svojim Gospodam hodil, ki je Kristusa ne dolgo poprej za Sina živega Boga u pričo drugih apostolov očitno spoznal, ki je pred nekimi urami nevstrašen terdil, da se nad Kristusom pohujšati in ga zapustiti noče, ko bi tudi vsi drugi to storili, da s Kristusom tudi u smert iti in umreti hoče — Peter, pravim, zataji Jezusa, svojega Gospoda, in scer trikrat zaporedoma u kakih urah. Po mislih sv. Auguština je Kristus to pripustil, pervič zato, ko je Peter preveč na svojo moč zaupal; drugič, da bi Peter, kojega je Kristus svojega namestnika na zemlji postavil, se vedil vsmileniga skazati, če bi sčasom eden alj drugi velik grešnik k njemu prišel odpušanja grehov prosit, u spominu, da je sam poskusil, kako slab in nestanovit je človek, in kako lehko u naj veče grehe pade. Vzemi si iz tega nauk, in nobenega ne zaničuj, ki se pregrešil, sosebno, če se je že poboljšal, alj se še poboljšati hoče. Nikoli mu hudobije ne očitaj; misli, da si se tudi ti že morda ravno tak težko pregrešil, alj bi se bil pregrešil, ko bi u tisti okoljšini alj nevarnosti bil, alj ko bi tiste skušnjave imel, ko jih je tvoj bližni imel. Če nisi padel, kakor on, se ne smeš zavolj tega prevzeti alj si kaj domišlovati, temuč moraš samega Boga toliko bolj zahvaliti, ker si po nja milosti bil tega greha ovarvan. Le vari se, da še u greh ne padeš, u kterega je tvoj bližen padel. Drugič ne zaupaj nikolj preveč na svojo moč; torej kedar po svoji dolžnosti kaj skleneš, alj si predvzemeš, tega alj unega greha se ogibati, to alj uno dobro delo opraviti, prosi vselej Gospod Boga za milost in pomoč, to predvzetje izpolniti. Posebno je zjutraj potrebno Boga prositi, da bi ti u vsih okolinah, priložnostih, nevarnostih in skušnjavah s svojo pomočjo na strani stal. To si globoko u serce vtisni in spolnuj, dokler živiš.

2. Kakor hitro se je Gospod s milim pogledom na Petra ozerl, se on svojega storjeniga greha spomni, popusti kraj kder je grešil, začne grenko jokati in svojo veliko hudobijo obžalovati, in iz serca zgrivati. To svojo žalost je ohranil, dokler je živel, čeravno je zagotovlen bil, da mu je Gospod grehe odpustil. Tukaj si vzemi izgled prave pokore. Ne ostani oterpnjen u grehih, koje si dopernesel; obžaluj jih hitro iz serca iz popolne ljubezni do Boga, in spovej se jih hitro zgrivano in odkritoserčno mašniku, ki je zato postavlen. Zapusti bližno grešno priložnost; drugači tvoja grivenga ni prava, tvoja spoved neveljavna, tvoja pokora lažniva, pokora brez prida. Če si pa tudi vse leto naj skerbneje opravil, vendar dokler živiš, ne opusti vsakdan svojih grehov obžalovati in Boga odpušanja prositi, in to toliko bolj, ker nisi zagotovlen kakor sv. Peter, da so ti tvoji grehi odpušeni, čeravno prav vzrok imaš, to upati. Vsi resnični spokorniki so tako ravnali. Kralj David u starej zavezi je bil od preroka Natana zagotovlen, da so mu bili nja grehi odpušeni, in vendar jih je vsaki dan obžaloval.

Kolikokrat je Boga za odpušanje vsih svojih grehov prosil, lahko u njegovih psalmih bereš. „Vsako noč,“ pravi sam, „hočem svojo postel omivati, in svoje ležiše s solzami močiti.“ Drugde pravi, da je u spominu svojih grehov cele potoke solz pretočil. „U ednej samej noči,“ pravi sv. Krizostom, „je grešil, in vendar je vse noči svoje grehe objokaval.“ — „Dandenašen,“ piše sv. Didak Nisenski, „mnogi veliko celih noči u grehih doprenesejo, in potem mislijo, ena sama ura bi bila zadosti, njih grehe objokati.“ Ne stori ti tako. Stori, kakor veš, da sta sv. David in sv. Peter storila, in ne pusti dneva memo iti, da bi svojih grehov iz serca ne obžaloval in odpušanja ponižno ne prosil. „S vednimi solzami se mora omiti, kar se tudi le enkrat pregrešniga stori,“ sv. Didak uči.

Molitva.

O Bog! ki si današni dan s smertjo svojih apostolov Petra in Paula posvetil; daj svojej cerkvi u vsih rečeh zapoved tistih spolniti, po kojih je vére začetek dobila. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXX. Dan junia ali rožnika.

Sveti Paul, apostol.

Sv. Paul, ovi veliki apostol in učenik paganov (ajdov), je bil rojen Jud iz Benjaminovega roda. Nja rojstno mesto je bil Tarz, sloveče mesto na Ciličkem. Nja oče, imeniti farizej, ga je u Jeruzalem poslal, da bi bil ondi od slovečiga učitela Gamaliela izrejen, in u postavi in judovskih obredih prav dobro podučen. Hitro je u vednostih, kojih se je učil, vse svoje součence prekosil, je bil eden izmed naj gorečejih zagovornikov postave, zravno pa tudi eden izmed nar hujih sovražnikov in preganjavcov Jezusove cerkve. Ko so Judi sv. Štefana kamenovali, je oblačila tih, ki so tega svetega levita kamenvali, u varstvo prevzel. Kolikor stareji je prihajal, toliko bolj je kristiane sovražil. Ne le po Jeruzalemi, tudi po drugih mestih je jiskal kristianov, in jih gosposki u ječo izdajal. U svojem sovraštvu do kristianov gre k višnikom u Jeruzalemi, prosi pisanega pooblastenja kakor tudi povelja na Damaščanske Jude, naj bi mu pri lovlenju kristianov pripomogli, da bi vse ondi stanovajoče kristiane poloviti zamogel. Jeruzalemski predstojniki mu radi prošnjo izpolnijo; in tako gre Saul, (kakor se je pred svojim spreobernenjem

imenoval) po pismih pooblasten poln serda in sovraštva do kristianov u Damašk. Ko je že blizo mesta, ga nagloma svitla luč iz nebes obsije, tako da te nebeške bliščave oslepi. Strahu pade iz konja na zemljo, in sliši glas: „Saul, Saul! zakaj me preganjaš!“ — „Gospod! kdo si?“ vpraša Saul, in dobi odgovor: „Jaz sim Jezus, kojega preganjaš.“ Pri teh besedah se Saul na celem truplu trese, vendar si serce vzeme in vpraša: „Gospod! kaj hočeš, da naj storim?“ Gospod odgovori: „Vstani, in pojdi u mesto; ondi ti bo povedano, kaj imaš storiti.“ Saulovi tovarši so scer glas, ki je s njim govoril, slišali, pa nikogar videli. Saul vstane, odpre svoje oči in ne vidi, kajti oslepel je pri tej priložnosti. Peljajo ga torej u mesto, kder je tri dni brez jedi in pijače premolil. Med tem je bilo Ananiu, Gospodovemu učencu, vse, kar se je bilo zgodilo, od Boga razodeto in zapovedano iti u hišo, kder je Saul bil, ga u keršanskem nauku podučiti in kerstiti. Anania vse to stori, in ko roke nanj poklada, zadobi Saul sopet svoj pogled.

Hitro po prijetem svetem kerstu gre Saul, potem Paul imenovan, u judovsko shodnico, oznanuje prostodušno in nevstrašno da Jezus je pravi obljubleni Mesia, in jim to resnico

tako živo pred oči položi, da mu nobeden zoper govoriti ne more. Tako stori u Arabii in drugobart u Damasku na Sirskem. Vsi nad nja spremenenjem stermijo, in ker tega, kar jim govori, ovreči ne morejo, ga išejo skrivej umoriti. Kristiani pa ga judovskemu zalezovanju otmejo, ker ga u jerbasu po zidu ispustijo, in tako za zdaj smerti otide. Od tod gre u Jeruzalem k tamošnim kristianom; alj ti, ker od nja spreobernenja ne vějo, se ga bojé in zogiblejo. K sreči pa najde Barnaba, svojega nekdajnega součenca, mu dopové vse, kar se je s njim zgodilo, in ti ga k apostolom pelja, ki so se nad nja spreobernenjem silno zveselili, in Bogu nar Vikšemu dolžno čast in hvalo dajali. Od one dobe je sv. Paul povsodi svet evangeli s pravo gorečostjo pridgoval, je zatégavoljo veliko mest, dežel in kraljestev prehodil, jih veliko jezer h keršanstvu spreobernul in je veliko apostolskih možev u razne dežele k spreobernenju nevernikov poslal. Kdo popiše prizadevanja in delo, sramote in stiske, britkosti in preganjanje, koje je sv. apostol za prave vére del prestal! On sam veliko od tega pripoveduje u svojem poslanskem pismu sosebno u drugem na Korinčane u XI. poglavju. Od tega piše tudi sv. evangelist Luka u svojem apostolskem djanju. Med drugim pripoveduje, da mu je neki prerok na potu iz Cesaree u Jeruzalem predpovedal, da bo u Jeruzalemu vjet in nevernikom črezdan. Nja učenci so mu torej u Jeruzalem branili; sv. Paul pa se ni dal ne s prošnjami, ne s solzami zaderžati rekoč: „Pripravlen sim se u Jeruzalemu ne samo zvezati, temuč tudi umoriti dati zadel Jesusovega imena.“

Kar je govoril, je tudi u djanju storil. Ko u Jeruzalem pride, gre hitro u tempel in moli. Kakor hitro ga pa Judi vgledajo, padejo ko stekli psi nad njega, ga iz tempelna vlečejo in tak grozovito pretepajo, da bi ga bili koj umorili, ko bi stotnik Klaudi Lizia ne bil prišel ga s svojmi vojaki siloma iz njih rok rešit. Vendar ga je vjeti in deželnimu oblastniku Feliksu u Cesareo poslati vkazal. Ti je sv. Paula scer nedolžnega najdil, vendar ga ni izpustil. Fest, njegov naslednik, ga je hotel u Jeruzalem nazaj poslati, da bi ondi sojen bil; Paul pa hoče od samega cesarja zaslišan biti; zato ga koti jetnika u Rim peljajo, kder je po dvaletnem jetništvu nedolžen spoznan in izpušen bil. Potem je sopet svoje apostolske dela začel, je celo Italiansko in Francosko prehodil, prišel je tudi na Hišpansko; povsodi je pridgoval in njih veliko spreobernul. Zadnič se je spet u Rim povernul,

in ker je ondi med drugemi tudi nekoje nečiste prispavanke brezbožnega cesarja Nerona zadel nečistosti in prešestva posvaril in k pravej véri spreobernul, in tudi druge novospreobernjenke u ljubezni do čistosti tako poterdil, da se nobena več nja mesenim željam vdati noče, se je ti nečlovečji kervolog silno razserdil, in vkazal sv. Paula s sv. Petrom vred vjeti. Čez nekoliko časa sta bila oba sv. apostola k smerti obsojena, Peter h križanju, Paul pa k obglavlenju. Sv. Krizostom piše, da, ko so sv. Paulu glavo odsekali, kerv iz nja telesa ni rudeča, ampak bela koti mleko tekla. Tudi se pripoveduje, da je nja odsekana glava trikrat od zemlje kviško poskočila trikrat presveto ime Jezus izgovorila, in pri vsakem poskakleju je voda izvirati jela, kakor še dandenašen tri studence na nja obglavlišu kažejo. Nja sveto truplo je bilo ob Ostijskej cesti pokopano, kder zdaj velika cerkva njegovega imena stoji.

Bil je sv. Paul s čisto posebnemi milostmi in čednostmi oblagodarjen. Veliko in velike čuda je delal. S polaganjem nja putnih pertov so bolniki hitro ozdraveli, obsedenci pa oprosteni bili. Veliko prikazni angelov, kakor tudi Gospoda Kristusa samega je imel. Tako se mu je o času nevarnega viharja na morju angel prikazal, in mu razodel, da zavolj njega bo Gospod Bog vse u barki nazoče pri življenju ohranil. U Korintu se mu je Kristus prikazal, rekoč: „Ne boj se, temuč govori in ne molči.“ Tako tudi u Jeruzalemu, kder mu reče: „Pojdi hitro vunkaj iz Jeruzalema;“ in drugobart mu pravi: „Bodi stanovit; zakaj kakor si od mene pričeval u Jeruzalemu, ravno tako moraš pričevati tudi u Rimu.“ Memo toliko tolažnih prikazni je bila sv. Paulu tudi milost skazana u tretje nebesa zamaknjenimu biti, in tam skrivnosti viditi, kojih sam ni bil vstan izgovoriti. Vsa njegova nebeška modrost in zgovornost se naj lepše iz nja listov spozna, po kojih branju se jih je že veliko čudno spreobernilo. In ravno iz tih listov sv. Paula se zamorejo nja visoke čednosti, kakor goreča ljubezen do Kristusa in do bližnega; nja deviška čistost, globoka ponižnost, ojstra spokornost in nepremagliva poterplivost spoznati. Jezusa, svojega križanega Zveličarja je tako močno in stanovito ljubil, da je pisati zamogel: „Živim, pa ne več jaz, ampak Kristus u meni; Kristus je moje življenje. Jaz sim s Kristusom na križ perbit. Kdo nas bo ločil ljubezni Kristusove? Svest sim si, da nas ne bo ne smert ne življenje, ne visokost

ne globočina, ne kaka druga stvar nas ne bo ločila ljubezni božje, koja je u Kristusu Jezusu našem Gospodu.“ U nobenej drugej reči se ni hotel hvaliti, kakor u križu Jezusa Kristusa. Presveto ime Jezus je vedno u ustih in sercu, pa tudi u peresu imel. Očitne znamnja nja ljubezni do Kristusa Gospoda.

Ravno tak očitne znamnja imamo od nja ljubezni do bližnega. Toliko in tako težkih potov, ki jih je storil, toliko nevarnost in preganjb, u kojih je bil; neizrečeno veliko prizadevanje in delo, kteremu se je podvergel, dajo vse spoznati koliko je on bližnega ljubil. Nja dušna gorečost ni bila nasititi; bil je več kot očetove skerbi za zveličanje bližnega. Svoje novospreobernjence je ljubil, ko svoje ljube otročiče, in jih je vse u svojem sercu zaperte imel, kakor sam pred Bogom pričuje. Deviško čistost je nepokvarjeno ohranil, jo je tudi drugim nasvetval in u djanju pokazal, kako bi se zoper nečiste skušnjave vojskovali; k Bogu je namreč u pogostej molitvi pribežal, svojo telo s lakoto, žejo, vročino in mrazom, s postom in čuvanjem strahoval in zatiral. Pri vsih svojih velikih delih in od Boga prijetih darovih je bil toliko ponižen, da je svoje pred spreobernenjem kristianom storjene krivice in hudobije večkrat sam spoznal, in ko je več ko vsi drugi delal, se naj manjšega med apostoli imenoval. Nja močnodušna poterpežlivost je bila tolika, da se je britkost in preganjanja veselil, in še več terpeti poželjel. Kristusova ljubezen, upanje nezmernega večniga plačila, kakor sam u svojem apostolskem listu pričuje, sta ga u terplenju podpirala. Zavolj teh in drugih čednost, kojih popis bi več bukev potreboval, ni dvomiti, da je veličastvo sv. Paula u nebesih silno veliko. Bil je u tajisto poklican u 68. letu svoje starosti, prijet od Gospoda krono izvoljenih. Nja sveto truplo počiva poleg sv. apostola Petra u Rimu.

Nauk in posnema.

1. Zgrabliv volk in dereč lev se je u krotko jagne, zakleti sovražnik kristianov u njih varha in učitela, divji pregonjavec Kristusove cerkve u apostola, grešnik u svetnika, Saul u Paula spreobernul. Pač spreobernenje, kojo je le vsemogočna roka Narvišjega storiti zamogla! Netajiven izgled je neskončne milosti božje. „Ki sim popred preklinovavec, pregonjavec in zasmehovavec bil,“ pravi sam; „pa sim vsmilenje zadobil.“

Pač je vsmilenje zadobil in scer neizrečeno veliko vsmilenje, kajti ravno o tem času, ko je zoper kristiane tak serdito divjal, ko jih je lovil, in u Jeruzalem vklenjene gonil, in ko bi zavolj te svoje hudobije bil zaslužil na dno peklenskega brezdna pahnjen biti, o ravno tem času mu Bog da, svojo hudobijo spoznati, ga k spreobernenju pokliče, mu pové, kaj mu je storiti, in mu dodeli preobilne milosti, spreobernenje u djanju pokazati. Koliko nezapopadlivo vsmilenje! Zakaj mu je pa Bog toliko vsmilenje skazal? Paul sam pové: „Zato pa sim vsmilenje zadobil, da bi Jezus Kristus nad menoj narpervič vso poterpežlivost skazal, tim u podučenje, ki bodo u njega verovali k večnimu živlenju.“ Vsim ljudem je hotel Bog izgled svoje dobrotlivosti pred oči postaviti in jih učiti, da nobeden grešnik ni toliki, da bi se spreoberniti in odpušanja svojih grehov zadobiti ne zamogel. In to moj bravec! si danes u svoj nauk vzemi. Le eno še moraš zravno zapomniti. Bog je sv. Paulu vsmilenje skazal, velike gnade dodelil; alj sv. Paul je s temi nebeškemi milostmi tudi delal, drugači bi ne bil svetnik postal. „Po milosti božjej,“ pravi, „sim kar sim; in nja milost u meni ni prazna,“ ni zapstonj bila. „Več sim delal, kakor vsi, vendar ne jaz, ampak milost božja s menoj.“ Tak stori tudi ti. Delaj s gnadoj, kojo ti Bog da, drugači ti nja vsmilenje ne bode nič pomagalo.

2. Kakor hitro sv. Paul svojo s pregonstvam kristianov storjeno hudobijo spozna, in voljo božjo iz nebeškiga razodetja, kakor tudi iz podučenja pri Ananiu zvé, se brez odloga popolnoma k Bogu spreoberne in začne ravno tisto véro nevstrašen pridgvati, kojo je popred črez vse sovražil in preganjal. Še ostalih 34 let svojega živlenja je s naj večo gorečostjo u službi božji dopernesil, in tako obilno dostavil, kar je popred bil zamudil. Ni bil zadovolen, da je le sam postal kristian, da je le sam Gospodu Bogu služiti si prizadeval, marveč je tudi jude in pagane skerbno iskal, jih h keršanstvu spreoberniti in po sprijetej keršanskej véri k svetemu živlenju pripeljati, pismeno kakor ustmeno. Koliko dela je zavolj tega prevzel, u kakšnih nevarnostih, u kolikem preganjanju je bil, se da nekoliko iz njegovih listov spoznati. Bog ti je že dolgo dal hudobijo tvojih grehov spoznati, veliko nevarnost, u koji živiš, potrebnost resničnega spreobernenja. Kedaj se ga boš resno poprijel? „Ali misliš kalj,“ te s besedami sv. Paula vprašam, „da boš sodbi (kazni) božji odišel? Ali bogatstvo nja dobrotlivosti, poterpežlivosti in prizanašanja zaničuješ? Ali ne veš, da te dobrotlivost božja k pokori nagiblje,“ to se pravi: ali ne veš, da je Bog dosihmal proti tebi zato tak dobrotliv bil, da bi se k pokori obernul in spokoril. „Zavolj tvojega terdovratnega in nespokornega serca si jezo na dan jeze naberaš.“ Hočeš strašnej jezi božji oditi, o! tak ne odlagaj dalej. Brez odloga se začni pokoriti, in potem vravnaj svoje živlenje po izgledu sv. Paula, vendar svojemu stanu primerno. Misli, da ti iz nebes

doli kliče, kakor je nekdaj svojim Filipanom pisal: „Bodite moji posnemovavci, kakor sim jaz Kristusov.“

Molitva.

O Bog, ki si sv. apostola Paula učenika nevernikov izvoljil, in po nja pridgah jih toliko spreobernul; dodeli nam, te prosimo, da to, kar je učil, prav spoznamo, in po nja izgledu u djanju spolnimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Prestavni svetki ali prazniki.

I. Sveta Velikanoč ali praznik častitega vstajenja Gospoda našega Jezusa Kristusa.

Med vsemi prazniki keršanskega leta je današen blezo naj imenitneji in stareji, ker so ga menda že sveti apostoli sami poštavili. U starem zakonu je Bog sam Judom naročil, velikonoč obhajati, u hvaležen spomin dveh posebno velikih dobrot, ki so je oni od Boga prijeli: pervo u Egiptu, ko je edno noč smertni angel vse pervorojence Egiptčanov pomoril, dokler je pri hišah Judov, kterih podvoje so bile s kervjoj jagneta oškroplene, memo šel, brez da bi se komu kaj žalega bilo zgodilo. Drugo pa, da so bili iz egiptovske sužnosti skoz rudečo morje čudno peljani. Keršanska velikanoč pa, katere je po mislih svetih učenikov judovska le predpodoba bila, je postavlena u spomin častitega vstajenja Izveličarja našega Jezusa Kristusa.

Vsi štiri sveti evangelisti povejo, da je Jezus po britkem terplenju na križu umerl, in scer na veliki petek ob devetih, kakor Judje štejejo, po našem pa ob treh popoldan. Tisti dan na večer je šel pobožen in pravičen mož iz Arimateje, po imenu Jožef, ki je bil na skrivnem Jezusov učenc, serčno k Pilatužu, oblastniku cesarskemu, ga prosit za mertvo telo Jezusovo. Pilatuž mu ga dovoli, potem ko pozvé, da je Jezus za res že mertev. S veliko pobožnostjo na to Jožef presveto telo iz križa isneme, ga s Nikodemom, ki je bil tudi skrivaj učenc Jezusov po šegi Judovski s dragim dišavami pomazili, u belo tenčico zavije, in u nov grob položi, kteriga je dal za se u skalo vsekati, pred grob pa, ki ni bil ko naše mertvaške jame, temuč bolj berlogu podoben, velik kamen zavali.

Pismarji in farizeji so se scer silno veselili, da so po hudobnem naklepu Jezusa, domišleniga svojega nar veči sovražnika umorili; pa spomnili so se njegovega prerokovanja, da bo tretji dan opet vstal, in bali so se, da bi njegovo vstajenje (kakor so djali) še veči zmoto med ljudstvam naredilo, kakor vsi čudeži, ktere je poprej storil. Zato so šli Pilatuža prosit, naj bi do tretjiga dne grob Jezusov s stražoj obvarovati dal, naj bi kej njegovi učenci truplo ne vmeknili po tem pa ljudstvu rekli, da je od mertvih vstal. Kar so prosili, so prejeli, s močnoj stražoj so grob zavarvali, in še zapečatili, ter so mislili tako vsim marnom od Jezusovega vstajenja u okom priti. Pa kar se jim je tako modro in previdno zdelo, je bilo le krivo, da je potem še več jih od Jezusovega vstajenja pričovalo, in se še bolj zvedlo.

Kakor nas naša sveta véra uči, je šla po Jezusovi smerti na križu njegova duša u predpekel, kder so bile duše starih očakov alj pobožnih ljudi od Adama do Jezusove smerti pomerlih, ki so se alj že na svetu spokorili alj pa u vicah še bolj očistili, vendar še u nebesa niso mogli, ker so bile do Jezusovega vnebohoda vrate nebeške vsakemu za del izvirnega greha zaperte. Ako ravno pobožne duše u predpeklu niso imele terpeti kakor ove u vicah, alj pa pogubleni u peklu, so vendar bile silno žalostne, da še niso mogle u nebesih Boga gledati, dokler ni Jezus grešen svet odrešil. Silno so torej po Odrešeniku poželjevale, neizrečeno pa je bilo tudi njih veselje, kedar je prišla sveta Jezusova duša k njim oznanit dokončano odrešenje. Kako serčno so one takrat svojega Izveličarja hvalile! Ravno tak so se pa tudi duše u vicah Jezusa razveselile, ker po mislih sv. Auguština in drugih svetih učenikov se je njegova duša tudi njim prikazala,

jim še nedostane kazni odpustila, in jih terplenja za vselej rešila. Tretji dan pa se je presveta Jezusova duša spet s njegovim svetim truplom sklenila, ktero je razen ostalih peterih znamenj od vsih ran popolnoma zdravo prečudno lepo, spet živo častitlivo iz groba vstalo, brez da bi mu bilo treba pečat drobiti alj pa kamen od groba odvaliti, in še tisti dan na večer je Jezus skoz zaperte duri u hišo vsred svojih sbranih apostolov in drugih učencov prišel.

Pri vstajenju Jezusovem se je zemlja silno stresla, in na to je angel iz nebes prišel, kamen od groba odvalil in se nanj vsedil. Kedar so stražniki, ki so grob varovali, čutili silen potres, in vidili angela u belih oblačilih ko sneg, se svetiti ko blisk, in na odvalenem kamenu sedeti, so se za smert prestrašili, in ko so vidili prazen grob, nobeniga vučencov Jezusovih pa blizo, si nisi mogli po tem drugega misliti, ko da je Jezus resnično od smerti vstal, kakor je bil popred napovedal. Nekteri učeni svetega pisma menijo, da so stražniki u tem svojem strahu za bližno ograjo zbežali, kder so po tem slišali angela pobožnim ženam, ktere so k grobu prišle, praviti, da je Jezus od smerti vstal. Ko so se straha in groze nikoljko odmamili, so eni izmed njih u mesto k velikim duhovnim leteli pravit, kar se je bilo zgodilo.

Leti se tega silno zavzamejo, hitro skličejo starašine ljudstva in se s njimi posvetujejo, kaj bi bilo zdaj neki početi. Sklenili so, stražnike podmititi, naj bi ljudstvu rekali, da so učenci Jezusovi po noči, ko je straža spala, prišli in svojega učenika odnesli. Pa prav puhlo so si vmislili; zakaj, kdo bo verjel, da so vsi stražniki, kterih je toliko bilo, ob enim spali? In ako so res spali, kako morejo pričati, da so Jezusa njegovi učenci odnesli, dokler jih spali niso mogli videti? Ali kdo bi mogel pametno verjeti, da so učenci, ki so Jezusa vjetega vsi plašni popustili, zdaj mertviga toljkim stražnikom s smertnoj nevarnostjoj, in še brez vsega hasna odvžeti se prederznili? In ko bi se vendar zvupali k grobu priti, kako bi bili mogli težek kamen brez hrupa od groba odvaliti, da bi se o tem stražniki ne bili izbudili in jih odpodili? Vse to priča, da je njih vmisel prav abotna bila. Vendar so podkupleni stražniki ljudstvu pravili, kar so jim veliki duhovni vkazali. Eni pa se k tako neumni laži niso dali podkupiti, temuč so prostovoljno Jezusovo vstajenje očitno pričali, kakor sv. Longin, kakor se u njegovem živlenju bere. Tako je Bog nar pervo po ravno tistih pričah vstajenje svojega božjega Sina raznanil, katire so hudobni farizeji najeli, to naznanilo med ljudstvam zadušiti.

Naj bolj pa je Jezus sam svoje vstajenje razglasil, ker se je mnogim veselo prikazal. Naj pervo je prišel po svojem vstajenju k svoji ljubleni presveti materi Marii. Scer sveto pismo tega ne omeni, vendar vsi cerkveni učeniki brez dvoma tako mislijo. Kakor namreč je Maria pri smerti svojega ljubeznivega Sina naj večo žalost občutila, ker je njega bolj ko vsi drugi ljubila, tako je tudi njeni božji Sin njo, ki jo je naj bolj ljubil, pred vsimi drugimi nar pervo s svojim častitim vstajenjem razveseliti hotel. Kdo pa je kos popolnoma povedati presladko tolažbo, in neizreklivo veselje Mariinega serca, kedar je ona svojega preljubega Sina spet živega u toliki svetlobi in nebeški časti zagledala! O kako je takrat božja mati Jezusa serčno hvalila in pobožno molila! Za Marioj, božjo materjo, je bila Maria Magdalena tako srečna, perva Jezusa po njegovem vstajenju videti. Zjutraj zgodaj namreč se je ona s nekimi pobožnimi ženami k grobu Jezusovimu namenila, njegovo truplo še enkrat s dišečimi mazili pomaziliti. Gredé pomisli, da je pred grobam silno težek kamen, in u skerbi si je, kdo ji ga bo odvalil? Ko pa bližej groba pridejo, so vidile, da je kamen že odvalen bil. Kedar u grob stopivši truplo Jezusovo ne najdejo, temuč angela u belem oblačili vgledajo, so ostermele. Angel pa jih milo potolaži, rekoč: „Nikarte se ne vstrašite! Jezusa išete Nacarenskiga križanega; vstal je, ga ni tukaj; glejte kraj, kamor so ga bili položili. Pojdite pa, povejte njegovim učencom in Petru, da gre pred vami u Galileo; tam ga bote vidili, kakor vam je rekel.“ Pobožne žene so se hitro u Jeruzalem vernile, povedat apostolam, kar so videle in slišale. Ker se je pa vse to jim neverjetno zdelo, sta hotela Peter in Joanez sama se tega prepričati; gresta torej k grobu, in najdeta vse tako, kakor so žene pravile. Magdalena gre s tovaršicami za apostoli spet k grobu, in ko že drugi vsi odidejo, ona še pri grobu postoji in milo joka. Kmalo pa je bila njena žalost u neizreklivo veselje spremenjena; vidila namreč je Jezusa u podobi vertnarja, kateri se ji je po tem spoznati dal. Na poti u Jeruzalem nazaj je bila u drugič tako srečna, Jezusa s tovaršici vred videti. To vse se je zgodilo tisti dan, ko je Jezus od smerti vstal, in še tisti dan se je Jezus Petru prikazal, dvema učencoma, u Emaus gredočima se pridružil, na večer pa k vsim apostolam prišel, razen Tomaža, kterega takrat ravno med njimi ni bilo. Osem dni po tem se jim je Jezus spet prikazal, ko je tudi Tomaž pri njih bil; čez nekaj časa potem so ga videli sedmeri učenci u Galilei, u tem ko so u morji ribili, in za njim še drugih pet sto bratov, to je učencov, kakor

sv. pismo pripoveduje. Sv. Paul pričuje, da se je sv. Jakobu prikazal, in na sledne so ga vidili vsi njegovi apostoli in drugi verni takrat, ko je na oljski gori pričo njih u nebesa šel. Od vsega tega se bere u sv. evangeliu.

Da se je pa Jezus po svojem vstajenju mnogim in na raznih krajih, in u večih prikaznih videti dal, je po mislih svetih učenikov zato storil, da bi bili apostoli in drugi verni bolj terdno u njegovo vstajenje verovali. Zakaj vstajenje Jezusa Kristusa je važni imenitni del naše sv. vere, tako da sv. Paul uči: „Če Kristus ni od smerti vstal, je prazen naš nauk, prazna vaša vera.“ Vstajenje Jezusovo od smerti po lastni moči, priča od njegovega božjega bitja, in od resnice njegovega božjega nauka. Zato mati katolška cerkva več dni zapored častito vstajenje Jezusovo veličastno obhaja, in verne k veselju budi s besedami Davida: „Ta je dan, kterega je Gospod naredil; radujmo in veselimo se ga!“ Ona želji, da bi verni u tem času Boga posebno častili in hvalili; zato tudi hvalno in veselo pesem „Alleluja!“ pogosto u tem času prepeva, kar toljko pomeni, ko „hvalite Boga!“, in to petje nebeško imenuje, ker po spričevanju skrivnega razodenja sv. Joaneza svetniki u nebesih Bogu slovesno „Allelujo“ brez nehanja pojejo.

Nauk in posnema.

1. „Kakor je Kristus od mertvih vstal, tako naj tudi mi u novem življenju hodimo,“ opomina sv. Paul, ter želji, da bi mi s Kristusom tako rekoč od mertvih vstali in k novemu življenju se obudili. Po smertnem grehu namreč duhovsko umerjemo, po pokori pa k novemu življenju vstanemo. Zato nam veleva sv. cerkva u tem času k spovedi iti in zakrament sv. rešnega Telesa prejeti, da bi po spovedi duhovsko vstali, po sv. rešnem Telesu pa vnovič živeli. Pa naše duhovsko vstajenje in oživljenje se mora po vstajenju Jezusovem zvesto ravnati. U tem pa uči sv. Bonaventura: „Kristus je zgodej, resnično, popolnoma in na vselej od smerti vstal; tako naj bo tudi naše duhovsko vstajenje.“ Vstanimo pervič zgodej iz groba svojih pregreh, to je, delajmo pokoro brez odloga. „Kakor je Kristus zjutrej zgodej vstal,“ pravi sv. Bonaventura, „tako vstani tudi ti zgodej od svojih grehov, ne pozno, ne šele na večer svojega življenja.“ Nikar spovedi in pokore ne odlagaj. Drugič: Kristus je resnično ne le na videz vstal; tako naj bo tudi tvoja pokora resnična, tvoja spoved prav in zgrevano opravlena. Tretjič: Kristus je popolnoma vstal, on po besedah

sv. Bonaventura „noben ud svojega trupla ni u grobu pustil;“ popolnoma je grob popustil; tako zapusti tudi ti greh in vse grešne priložnosti in nevarne prijaznosti, in spovej se čisto vsih svojih grehov, da boš popolnoma vstal. Zadnič je Jezus stanovitno alj na vselej vstal, on po svojem vstajenju ni več umerl, kakor drugi, ki so bili po božji moči od smerti spet oživleni; njegovo novo živlenje je bilo neumerlivo. „Tako tudi ti vstani resnično spreobernen, da u novem grehu drugič ne umerješ,“ opomina sv. Bonaventura. Začni novo živeti serčno do konca s božjo pomočjo, katero zadobiš, ako sv. rešno Telo po vrednem prejmeš, ker Jezus sam uči: „Kdor ta kruh jé, bo živel vekomaj.“

2. Jezus je po svojem častitem vstajenju znamnja svojih peterih ran ohranil, in s njimi u nebesa šel, kder jih še zdaj ima; zakaj pa? Sveti cerkveni učeniki pravijo da pervič: u znamnje veličastne zmage, s ktero je pekel premagal. Drugič: u vedni spomin njegove neskončne ljubezni do nas grešnih ljudi. Tretjič: da bi s njimi Boga Očeta, pri katerem je naš srednik, k vsmilenju do nas obudil. Štertič: da bi mi u njih, kedar smo u križih in težavah alj pa u skušnjavah, varno pribežaljše imeli. In petič: da jih bo sodni dan pogublenim u strah in grozo, in u znamnje njih hudobije pokazal. Vse to naj ti bo u živ nauk; posebno pa si še zapomni, kar te sv. Laurenc Justinian uči, ki pravi: „Jezus ima zato še vedno pet svetih ran, da jih svojemu nebeškimu Očetu in pa nam kaže. Nebeškimu Očetu jih kaže, da bi s njimi njegovo pravično jezo potolažil in od nas odvernul; nam pa jih kaže zato, da bi ne pozabili, da nam je potreba enkrat njemu pokazati, kar smo iz ljubezni do njega storili alj prestali, ako hočemo izveličani biti.“ Zato poglej! Jezus ti kaže svoje svete rane, svoje roke in noge in svojo sveto stran, ktere je iz ljubezni do tebe prebosti dal. Kaj pa kaj ti imaš Jezusu pokazati, kar bi bil iz ljubezni do njega in za svoje izveličanje storil in prestal? Gorje ti, če boš enkrat Jezusu le take roke pokazati imel, ktere so se po grešnih in krivičnih rečeh stegale; le take noge, ktere so po hudobnih potih hodile; le tako serce, ktero je posvetno sladnost in nečimernost bolj ljubilo, kakor Boga; le take oči, ušesa, žnabli, jezik in usta, ktere so s mnogimi pregrehami oskrunjene; le takšno telo, ktero iz ljubezni do Boga ni nič storilo, nič prestalo. Gorje ti! kaj bo tedaj za tvoje zveličanje? Saj zdaj prični, kar te sv. pismo opomina: „Operi svojo serce od hudobije, da boš zveličan!“ Po vredni velikonočni spovedi očisti svoje serce vsih grehov, ktere si s svojim rokami in nogami, s svojmi očmi in ušesami, s svojim jezikom in s drugimi počutkami svojega telesa dopernesel. Nikar več svojih udov s novimi grehami ne oskruni, temuč oberni jih u čast in službo božjo. Stori in terpi, kar ti je s božjo pomočjo mogoče iz ljubezni do Boga za izveličanje svoje duše, da boš enkrat Jezusu, ki ti svoje rane kaže, tudi kaj pokazati imel.

Molitva.

Bog! ki nam o sveti velikonoči častitega vstajenja Gospoda našega Jezusa Kristusa se veseliti daš; dodeli nam svojo pomoč, po vredni pokori k novemu življenju vstati, in tako pri tebi večno življenje doseči, kder se hvalna pesem „Alleluja“ vedno veselo poje. Amen.

II. Veliko križevo ali god vnebohoda Gospoda našega Jezusa Kristusa.

„Danes je svet in slovesen god vnebohoda Gospoda našega Jezusa Kristusa; radujmo in veselimo se ga!“ S temi besedami je nekdaj sv. Auguštin na današen dan svoje verne nagovoril, in jih k duhovskemu veselju opominal. In zares je veselja vreden ta dan, kteri je nebo in zemljo s veseljem napolnil. Razveselil se ga je nebeški Oče, ker se je častito k njemu povernil njegov edinorojen Sin, kateriga je iz ljubezni do ljudi u odrešenje na svet bil poslal. Vesel je bil ta dan za Jezusa Kristusa, ki je po tolikem terplenju in grenki smerti u neizrečeno nebeško čast in veselje došel. Oveselile so se tega dneva vse

duše pravičnih rajnih, ktere so s Kristusom u nebesa prišle. Veselje neizmerno je naredil ta dan vsim angelam in nebeškim duhovam, ker so sprejeli svojega nebeškega kralja u nezapopadlivem veličastvu. In tudi za sv. apostole in učence Jezusove je bil njegov vnebohod vesel; če ravno namreč so bili iz pervega klaverni, da jih je Jezus zapustil, so vendar kmalo potem, kakor sv. pismo pové, se vtolaženi iz oljske gore u Jeruzalem vernili, da bi obljubleniga sv. Duha prejeli. Ravno tako je pa tudi še dan današen vnebohod Jezusov za vse verne vesel god, kteriga se po pravici veselití imamo, ker nam je po njem Jezus zaperte nebeške vrata odperl, da zamoremo spet u izveličanje doiti, ako le zvesto po poti hodimo, ktero nam je naš Izveličar s svojim naukom in izgledom odkazal. Bodimo torej današnega dneva serčno veseli! Da bi pa naše veselje obilniši in nam u izveličanje bilo, naj skrivnosti tega svetiga goda bolj premislimo.

O godu vnebohoda Jezusovega nam je posebno pomisliti: kdaj? kde? kako? in zakaj? je Jezus u nebesa šel. Čas vnebohoda Jezusa nam pové apostolsko djanje, ker pravi, da je Jezus 40. dan po svojem vstajenju u nebesa šel. Bilo je en četertek, kar ima svoj pomén. U četertek namreč se je začelo Jezusa bridko terplenje, zato je tudi u četertek za tolikim terplenjem nebeško veselje nastopil, nam u nauk, da kdor začne po Jezusovo terpeti, si tudi začne nebesa služiti. Na veliki četertek je postavil Jezus zakrament sv. rešniga Telesa, u kterem resnično pričijoč do konca sveta pri nas ostane; zato je hotel ravno tudi u četertek vidno od tod iti, dokler nevidno še zmirom med nami ostane. Sv. cerkveni učeniki učijo, da na veliko križevo popoldan je bilo, ko je Jezus u nebesa šel. O polnoči, u temni noči je Jezus na svet prišel; o belem dné, popoldan ga je hotel zapustiti, da bi njegovi učenci se ložej njegovega vnebohoda prepričali. Popoldan, pravijo cerkveni učeniki dalej, je bil pervi človek Adam iz paradiža alj raja izgnan; zato je hotel drugi Adam, to je Jezus, tudi popoldan u nebeški raj iti in ga nam odpreti. Popoldan je Jezus u grenki smerti na križu svojo sveto živlenje sklenil, o ravno tem času pa, u katerem se je do smerti na križu ponižal, je hotel tudi u nebesa povikšan biti.

Zakaj pa ni Jezus precej po svojem vstajenju u nebesa šel, temuč še le 40 dni potem? Cerkveni učeniki sploh pravijo zato: da bi bili njegovi apostoli in učenci tako še bolj u veri na njega vstajenje vterjeni, ker je vstajenje Jezusovo tako rekoč poterdenje vsih njegovih naukov. Kakor nam sv. evangel priča, apostoli dolgo niso hotli verjeti, da je Jezus

za res vstal, če ravno jim je poprej on sam to napovedal, in če ravno je angel sam pobožnim ženam njegovo vstajenje oznanil. Še ko se jim je Jezus po vstajenju prikazal, so dvomili, ali je za res on, ali le kaka prikazen. Tomaž ni hotel verjeti, da je Jezus resnično vstal, ne pobožnim ženam, kterim se je prikazal, ne drugim apostolam, ki so ga videli, temuč je terdil, da tega tako dolgo ne bo veroval, dokler ga sam vidil, svoje perste u rane žeblov, in svojo roko u njegovo stran položil ne bo. Da bi torej apostoli in učenci Jezusovi bolj terdno verovali, da je resnično vstal, je po vstajenju še 40 dni na svetu ostal. U teh dnevih se jim je pogosto na raznih krajih prikazal, jim svoje roke in noge pokazal in jih potipati dal, je večkrat s njimi jedel, in sploh se tako vedel, da bi popolnoma prepričani bili, da je za res vstal in da resnično živi. Njim je bila terdna vera u Jezusovo vstajenje za toljko bolj potrebna, ker so bili izvoleni, judom in nevernikom s naukom Jezusovim tudi resnico njegovega vstajenja oznanovati. Drugič pa pravijo cerkveni učeniki; je Jezus zato še 40 dni po vstajenju na svetu ostal, da bi svoje apostole in učence, ki so se komej nekoljko od prevelike žalosti nad njegovim bridkim terplenjem in grenko smertjo otolažili, prehitro spet ne oplašil in vžalil, ko bi tak naglo jih drugič vidno zapustil. Ker jih je torej neskončno ljubil, je še en čas pri njih ostal, da bi jih pa po malem na svoj viden odhod pripravljal, ni vedno pri njih bil, kakor pred svojim terplenjem, temuč se jim je le pogosto na raznih krajih prikazal, in se prijazno s njimi od božjega kraljestva, kakor sv. pismo pravi, pogovarjal, to je od svoje sv. cerkve, ter jih je po mislih cerkvenih učenikov učil, kako naj njegovo cerkvo vravnajo in vladajo, mašnike in druge cerkvene služavnike posvečujejo, svete zakramente delijo, mnoge običaje alj ceremonije vpelajo in kar bi drugega vernim potrebno bilo, oskerbijo. Po tem se prav misli, da je mnoga reč u katolški cerkvi vpeljana, če ravno je sv. pismo ne omeni, ker jo je Jezus takrat svojim apostolam naročil.

Tudi kraj, kder je Jezus u nebesa šel, nam je iz svetega pisma znan, namreč Oljska gora, okolj 2000 korakov od Jeruzalema. Po tem namreč, ko je Jezus se večkrat že svojim u Galilei prikazal, in je bil odločen dan njegovega vnebohoda že blizo, jim je vkazal se spet u Jeruzalem podati. Tam se jim je vnovič prikazal, ko so ravno pri mizi bili, in se je ponižal še enkrat s njimi jesti, da bi jih še bolj svojega vstajenja prepričal, in jim še posebno svojo neizmerno ljubezen skazal. Sv. evangelist Marka pravi, da jim

je takrat Jezus clo njih nevero in terdoserčnost očital, ker iz perviga niso hoteli verjeti, da je za res vstal, njim, ki so ga vidili, in jim pravili. Tudi to je storil jim Jezus iz ljubezni, da bi jih še bolj u veri poterdil. Po kosilu je šel s njimi iz mesta na oljsko goro; gredé pa se je oglasil u Betanii, kder so prebivali njegovi prijateli Lacar, Marta in Maria Magdalena. Od njih je hotel še slovo vzeti, in jih je tudi seboj na goro peljal, da bi bili priča njegovega vnebohoda. Oljska gora tedaj je bila izvolen kraj, kder je Jezus u nebesa šel, ker je že pred svojim terplenjem rad taj zahajal, in dosti časa, večkrat vso noč premolil. Na tem kraju se je pričèlo njegovo britko terplenje, kjer je bil žalosten do smerti in je kervav put putil. Tu je hotel torej tudi u nebesa iti, nam u lep nauk, da goreča molitva u nebesa pomaga, in da je voljno poterplenje gotova pot u izveličanje. Kder človek začne voljno terpeti, tam pot u nebesa nastopi.

Kako pa je Jezus u nebesa šel? — Po tem ko je Jezus s svojo božjo materjoj Mario, s svojim apostoli in učenci in drugimi vernimi na oljsko goro prišel, jih še enkrat prijazno nagovori in milo tolaži, jim reče u Jeruzalem se verniti in tam počakati, dokler pride obljubleu sv. Duh nad nje, jim še svojo vedno pomoč obljubi in prav serčno od njih slovo vzame. Kakor sv. Mateuž priča, je takrat Jezus med drugim tako svojim apostolam rekel: „Meni je dana vsa oblast u nebesih in na zemlji. Torej pojte, učite vse narode in keršujte jih u imenu Očeta in Sina in sv. Duha. Učite jih spolnovati vse, karkolj sim vam zapovedal. In glejte! jaz sim pri vas vse dni do konca sveta.“ Sv. Marka pa pové: „On jim je rekel: Pojte po vsem svetu in oznanujte evangeli vsim stvarem. Kdor veruje in bo keršen, bo izveličan. Kdor pa ne veruje bo pogubleu. Kteri pa verujejo, pojdejo te znamnja za njimi: U mojem imenu bodo hudiče izganjali, nove jezike govorili, kače prijemali, in ako kaj strupeniga pijejo, jim ne bo škodovalo, in na bolnike bodo roke pokladali in bodo zdravi.“ Kar je Jezus takrat še več s svojimi apostoli in drugimi vernimi, sosebno pa s svojo ljubeznivo materjoj govoril, nam ni znano. Lehko pa se misli, da so bili vsi pogovori polni serčne ljubezni, da so vsi pričijoči Jezusa ponižno molili, ga za njegovo neskončno ljubezen po vsi moči hvalili, in mu bližno nebeško čast iz serca želeli. Jezus pa je, kakor sv. Lukež priča, svoje blagoslovil, in se s svojo lastno močjo povzdignul, ne bliskoma, kakor

bi bil lehko storil, temuč polagoma da so vsi pričejoči, kterih je okolj 120 bilo, njega lehko vidili u nebesa iti. Jezusa so spremile duše pravičnih iz predpekla in rešene duše iz vic s neštevilnimi trumami nebeških angelov. Jezusovi pa so stermo gledali za svojim Gospodam, dokler ga je svetel oblak njih pogledu odvzel. Še dolgo potem u nebo stermé, kar se jim dva moža u belih oblačilih, dva angela namreč prikažeta, in jih ogovorita: „Možje Galilejski! kaj stojite in gledate u nebo? Ta Jezus, kteri je bil vzet od vas u nebo, bo tako prišel, kakor ste ga vidili iti u nebo.“ Na to so se vsi u Jeruzalem vernili, da bi se na prihod sv. Duha pripravljali. Vsi so bili zdaj veseli Jezusovega vnebohoda, ker so vidili svojega Gospoda u toliki časti u nebesa iti, ki jim je pri svojem odhodu svojo vedno pomoč in pa še sv. Duha, učenika in tolažnika obljubil, in jih zagotovil, da jim le gre naprej prostor pripravljat, in so torej zvesto zavupali, nekdaj njegove nebeške časti deležni biti. Jezus pa je bil s neizrečenim veseljem u nebesih prečastito sprejet, kder po besedah sv. pisma „sedi na desnici Božji,“ to je, ima s svojim nebeškim Očetom enako čast in oblast u nebesih in na zemlji.

Zakaj pa je Jezus u nebesa šel? — Cerkveni učeniki sploh pravijo, pervič: Zato, da je u djanju pokazal, kar je nekdaj pričo Pilatuža izrekel, namreč da njegovo kraljestvo ni tega sveta, temuč u nebesih, kder je zdaj u nar večem veličastju. — Drugič: da je njegovo sveto Telo, ktero je tukaj neizrečeno terpelo, za plačilo nebeško čast prejelo. Tretjič: da je bil Jezus u nebesih nad vse povikšan, ki se je poprej na zemlji pod vse ponižal bil, kakor sv. apostol Paul pravi: „On se je sam ponižal, in je bil pokoren do smerti na križu. Zato ga je tudi Bog povikšal, in mu ime dal, ktero je čez vse imena.“ Štertič: da je nebeške vrata, ktire so bile po Adamovem grehu vsim zaperte, spet odperl, in bi nam tudi prostor u nebesih pripravil, kakor je sam svojim učencom rekel: „Grem taj vam prostor pripravit; in ko bom odišel in vam prostor pripravil, bom spet prišel, in vas k sebi vzel, da tudi vi bote, kder sim jaz.“ Petič: da je svojim apostolam in vsim vernim sv. Duha iz nebes poslal, kakor je sam obljubil, rekoč: „Za vas je dobro da jaz grem. Zakaj ako ne grem, Tolažnik ne bo k vam prišel; ako pa grem, vam ga bom poslal.“ Zadnič je Jezus tudi zato u nebesa šel, da bi tam pri nebeškem Očetu naš srednik in priporočnik bil, kakor sv. Joanez lepo pové:

„Moji otročiči! to vam pišem, da ne bote grešili. Če je pa vendar kdo grešil, imamo besednika pri Očetu, Jezusa Kristusa, pravičnega, in on je sprava za naše grehe.“

Nauk in posnema.

1. Jezus je u nebesa šel; pojdmo za njim tudi mi u svojih mislih in željah in u duhu, da bomo enkrat na obljubleni dan tudi telesno za njim u nebesa priti mogli.“ Tako sv. Auguštin verne opomina; on pa tudi uči: „Pa vedite, bratje! da napuh, lakomnost, nečistost in nobena druga pregreha s Jezusam u nebesa ne more; hočemo torej za Jezusam u nebesa priti, se moramo poprej svojih grehov iznebiti.“ Ravno tako opomina imenovan sv. učenik, naj bi si iz svojih grehov in hudih skušnjav stopnje u nebesa napravili, to je, skušnjave zatirali, tako rekoč s nogami teptaje jih, grehe pa s resnično pokoro iz serca izkopali in odvalili. Zato pogosto u svojih mislih nebeško čast premišluj, in tako si moč delaj vsega skerbno se varovati, kar ti nebesa zapera, vse pa storiti in dopolniti, kar ti u nebesa pomaga. Varuj se greha, on ti u nebesa brani, in ti nebeške vrata zapera; ako si pa grešil, stori vredno pokoro, ona ti spet nebesa odpre.

2. Nekteri sv. pisavci omenijo, da je na oljski gori Jezus ob svojem vnebohodu kraju, kder se je u nebo vzdignul, svoje stopinje vtisnul, kteri se neki še dan današen vidijo. Če ti ravno, kakor morde želješ, tistih stopinj videti ne moreš, pa saj druge pred očmi imej, ktere ti je Jezus zapustil, da bi po njih za njim u nebesa prišel. One so, od katerih sv. Peter pravi: „Kristus nam je izgled zapustil, da po njegovih stopinjah hodite.“ Dve stopinje pa nam je Jezus posebno iz svojega svetega življenja zapustil; pervo stopinjo je zaznamnul s tem, kar je storil, drugo s tem, kar je terpel. Kaj pa je bilo njegovo delo? On sam je rekel: „Mojo delo je, da dopolnim voljo svojega nebeškega Očeta.“ In kako zvesto jo je dopolnil, koljko dobrega je vse svoje žive dni brez nehanja storil! — Kar pa je Jezus terpel, ti bolj na tenko sv. pismo pové, in vso to terplenje je s neizreklivo poterpežlivostjo in neskončno ljubeznijo do svojega nebeškiga Očeta k odrešenju grešniga sveta prestal. Ali kaj ti hodiš po Jezusovih stopinjah? Kaj si že kaj po Jezusovo storil? Ali tudi tako voljno terpiš, kakor on? Tvoja vest ti bo na to odgovorila. Kar si morde do zdaj zamudil, skerbi da boš posihdob domestil; zakaj drugač ko po Jezusovih stopinjah u nebesa priti nisi kos. Srečen pa boš, alj boš mogel konec svojega življenja s pobožnim Jobam rečti: „Stavil sim svojo nogo u njegove stopinje; vedno sim hodil to pot, in od nje nisim odstopil.“

Molitva.

Dodeli nam, o Gospod Bog! te prosimo, da, kakor se danes častitega vnebohoda tvojga Sina veselimo, tako tudi s svojim duham vedno u nebesih stanujemo. Po tem Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

III. Binkošti alj prihod svetiga Duha.

Kakor velikonočni, tako so tudi binkoštni prazniki že u starem zakonu alj testamentu od Boga judom bili naročeni, in zapovedano, naj jih imajo vsako leto slovesno in s mnogimi daritvami obhajati u hvaležen spomin, da jim je Bog petdeseti dan po rešitvi iz Egiptovske sužnosti po Mojzesu na gori Sinai svoje svete postave alj zapovedi dal, katire imajo u prihodno spolnovati. Vsi cerkveni učeniki so ene misli, da so binkošti stare zaveze le podoba binkošti, ki jih kristiani u novem testamentu imamo, in ktere so apostoli sami vsako leto častito obhajati vernim vkazali u zahvalni spomin, da je ravno tako petdeseti dan po Jezusovem vstajenju, to je na binkoštno nedelo, Bog nam po svetem Duhu svojo novo postavo ljubezni in milosti izročil, po kateri imamo svoje živlenje ravnati, da se tako zamoremo zasluženja Jezusovega, terplenja in smerti vdeležiti, in večno zveličanje doseči.

Jezus namreč je večkrat svojim apostolam obljubil, sv. Duha iz nebes poslati, ki jih bo popolnoma učil, tolažil in

poterdil, da bodo mogli neprestrašeno njegov sv. evangeli po vsem svetu oznanovati. Tako jim je kratko pred svojim terplenjem rekel: „Jaz bom Očeta prosil, in vam bo druzega Tolažnika dal, da pri vas ostane vekomaj, Duha resnice. Tolažnik pa, sv. Duh, kteriga bo Oče u mojem imenu poslal, on vas bo vse učil.“.. In dalej: „Ako ne grem, Tolažnik ne bo k vam prišel; ako pa grem, vam ga bom poslal... Še veliko vam imam povedati, tode zdaj ne morete nositi. Kedar pa pride Duh resnice, on vas bo vso resnico učil.“ U dan svojega častitega vnebohoda jim je Jezus to obljubo še ponovil, in velil, iz oljske gore u Jeruzalem se podati in tam prihoda sv. Duha pričakovati, alj kakor sv. Lukež piše: „Zapovedal jim je, da naj ne hodijo iz Jeruzalema, ampak naj čakajo obljube Očetove, ktere ste (je rekel) slišali iz mojih ust; ker Joanez je kerševal s vodo, vi pa bote keršeni s sv. Duham kmalo po teh dneh... Prijeli bote moč sv. Duha, kteri bo nad vas prišel, in mi bote priče u Jeruzalemu in po vsi Judei in Samarii in do kraja sveta.“ In pri drugi priložnosti jim je rekel: „Poslal vam bom obljubo Očetovo; vi pa ostanite u mestu, dokler bote s krepostjo in močjo od zgorej napolneni.“ Povelje Jezusovo spolnit so se apostoli u Jeruzalem vernili in u neki hiši na prihod sv. Duha se pripravljali. Pa tudi božja mati Maria s drugim pobožnimi ženami in učenci Gospoda so šli s njimi, alj kakor sv. Lukež pravi: „Vsi ti so bili stanovitni, sedineni u molitvi s ženami in Mario, matero Jezusovo in s njegovimi brati.“

Deseti dan po Jezusovem vnebohodu, alj petdeseti dan po njegovem vstajenju pa, ko so vsi sbrani, okolj 120, u hiši goreče molili, je zutrej ob devetih zaželen in obljubleu sv. Duh iz nebes prišel. Sv. Lukež prihod sv. Duha tako popiše: „In vstal je nanagloma iz neba šum, kakor prihajočega silnega piša, in je napolnil vso hišo, kder so sedeli; in so se jim prikazali razdeleni jeziki kakor ognja, in so se na njih sleherniga spustili. In so bili vsi s sv. Duhom napolneni, in so jeli mnogotere jezike govoriti, kakor jim je sv. Duh dal izgovarjati.“ Premislimo nekoliko ovi popis. Šum, ki je nanagloma vstal, je tako rekoč prihod sv. Duha naznanil. Ker so ga judje, ki so bili takrat ravno u Jeruzalemu obilno sbrani, zaslišali, so vkup prileteli, novo čudo gledat. Prišel je šum iz neba, ker je pomenil prihod sv. Duha,

kteriga je Jezus iz nebes poslati obljubil. Vstal je šum nagloma, da je bilo čudo bolj vidno, in naj pomislimo, da sv. Duh pride, kedar je njemu všeč, da imamo torej vedno pripravleni biti, njega prejeti. Šum alj veter silnega piša pomeni tudi lastnosti in delavne moči sv. Duha. Veter zrak čisti in mokroto suši; tako sv. Duh dušo očisti in mokroto grešniga nagnenja zatira. Veter človeku hojo na poti alj speši alj pa zaderžuje, kakor ga od edne alj druge strani nafuli; tako sv. Duh človeka žene po poti volje in službe božje hoditi, in ga s notrajnim opominovanjem in nagibom zaderžuje, kedar se hoče na grešno pot podati. Veter se ne vidi, pa toljko bolj občuti; ravno tako se sv. Duh ne vidi, ker je zgol duh, pa čudna njegova moč se živo čuti. Piš alj vihar ima veliko, strašno moč, ker dostikrat visoke hiše podere, velike drevesa s koreninami izruje, hribe in doline pretrese in pogosto clo zemljo zmaja. Še veči je moč in mogočnost sv. Duha, kedar krivoverstvo in nevero preverže, terdovratne grešnike spreoberne, in naj grozovitnejši sovražnike svete cerkve premaga.

Tudi podoba, u kateri je sv. Duh nad apostole prišel, je pomenljiva. Ko je bil Jezus na potoku Jordanu od Joaneza keršen, se je prikazal sv. Duh u podobi beliga goloba; na binkoštno nedelo pa je prišel u ognjenih, razdelenih jezikih. To pomeni naj pervo, da sv. Duh ni prišel ljudi s silo, temuč s naukom, kteri se s jezikom oznanuje, k pravi veri obudit. Jeziki so bili ognjeni, u pomen, da oni, ki so sv. Duha prejeli, so polni goreče božje ljubezni, in od nje vneti bodo s svojim naukami tudi drugim plamen goreče ljubezni do Boga oživeli. Ogenj kviško plameni, temoto razpodi, in naj terdnejši reči omehči; tako sv. Duh serca njih, ktere napolni, u nebesa povzdiguje, odganja od njih pameti temoto zmote in nezastopnosti, in dostikrat u hudobijah zastarane terdovratne grešnike čudno spreoberne. Kakor ogenj svéti in greje, tako sv. Duh človeka razsvetli, da spozna, kar mu u zveličanje služi, in kaj brani, in u njem goreče želje vname, po tem dobrem spoznanju ravnati. Sv. Duh u človeku plamen božje ljubezni vžge alj še bolj vname. Da so bili jeziki razdeleni, je pomenilo, da bodo verni, posebno pa apostoli, ki so sv. Duha prejeli, mnogotere jezike govorili, in u njih sv. evangeli oznanovali. Da so pa ognjeni jeziki nad apostoli ostali, pomeni, da bo sv. Duh vedno pri Jezusovi cerkvi ostal, po obljubi Jezusovi: „On vam bo drugega Tolažnika poslal, da bo pri vas ostal vekomaj“ alj do konca sveta.

In kaj se je zgodilo kmalo po prihodu sv. Duha? Takrat je bilo ravno za del velikih praznikov binkoštnih brez števila judov iz vsih krajev sveta u Jeruzalemu, posebno iz Rima, iz otoka Krete, Perzie, Arabie, Egipta, Azie in Libie. Ker se je šum silnega piša, ki je iz neba nanagloma prišel, po vsem mestu slišal, so priderli ptuji in domači judji u hišo, kder so apostoli s vernimi sv. Duha prejeli. Vse je hotelo videti, kaj se je prigodilo. Kmalo začnejo apostoli judom u mnogih jezikih govoriti, da so jih vsi, če ravno raznih jezikov, vsak po svojem zastopili. Nad tolikim očitnim čudežem so vsi ostermeli rekoč: „Niso li vsi ti, kteri govoré, Galilejci? In kako mi slišimo vsak svoj jezik, u katerem smo rojeni?“ Eni pa iz med njih so se posmehovali, ter so rekli, da so apostoli vinjeni, in zato tak govoré. Zdaj je sv. Peter, glava apostolov, priložnost videl učiti, da je Jezus resničen Mesia. Torej povzdigne svoj glas, da so ga vsi lehko čuli, in jim prav pomlivo na serca govori.

Naj pervo je overnil zasmehovanje onih, kteri so rekli, da so vinjeni, in je dokazal, da se je nad njimi dopolnilo, kar je prerok Joel napovedal, da bo Bog svojega Duha nad svojimi služavniki in služavnicami razlil. Po tem jih je prepričal, da je Jezus Kristus, kterega so oni križali, resnično od Boga obljubljen Odrešenik, in jih zagotovil, da je ravno ta Jezus od smerti vstal in u nebesa šel, in po svoji obljubi u ti dobi svojim vernim sv. Duha iz nebes poslal. Vse je bilo ganjeno od njegovih besedi, in judje, ki so ga poslušali, pozvedujejo od njega in drugih apostolov, kaj bi jim bilo početi? Sv. Peter pa jim odgovori: „Spokorite se, in slehern iz med vas naj se da kerstiti u imenu Jezusa Kristusa u odpušanje grehov; tako bote dar sv. Duha prejeli.“ Na to se je še tisti dan okolj 3000 judov dalo kerstiti.

Glejte prečudno očitno moč sv. Duha, ki je nevedniga ribiča Petra učeniga in iskreniga učenika — boječega učenca mahoma neprestrašenega oznanovavca Izveličarja Jezusa prenaredil, in ki je u kratkem času toliko terdovratnih judov spreobernil, da so Jezusa pravega Boga in Odrešenika spoznali in molili, kteriga so malo poprej od velikih duhovnov in pismarjev zapeljani kakor naj veči hudodelnika na križu zaničlivo umorili! Ko so sovražniki Jezusa zvezali in odpeljali, je Peter izbežal, da bi njega učenca Jezusovega ne bili spoznali, in u dvoru Kajfeža je strahopezno svojega Gospoda zatajil, in clo prisegel, da ga ne pozna. Danes pa pro-

stovoljno pred brezštevilno množico judov stopi, in neprestrašeno priča, da je Jezus, kteriga so oni križali, resnično od Boga obljubljni Odrešenik, ter se ne boji ne zaničovanja ne preganjenja, in tudi smerti ne. Kako čudno ga je sv. Duh prenaredil. Ravno tako je pa tudi druge apostole spremenil. Ko so Jezusa vjeli, so vsi od njega izbežali, in iz straha pred judi so se u neko hišo zaperali in poskrili. Danes pa, ko so sv. Duha prejeli, se očitno prikažejo, in brez straha vse ulice mesta obhodijo, in po njih kakor tudi u tempelnu in u judovskih šolah povsod učijo in pričajo, da je Jezus Nacarenski Odrešenik, da je od smerti vstal, u nebesa šel, in tam sedi na desnici nebeškiga Očeta. Nikakor se niso judov bali, če ravno so vedli, kako sovražno so pismarji in farizei s Jezusom ravnali, in si lehko domišlovali, da jih po takem očitnem pričovanju naj hujši preganjanje čaka, ktero jih je u kratkem tudi res zadelo. Veliki duhovni namreč so jih u svoje sodniše tirali, prepovedali jim od Jezusa kaj več govoriti, in jim nepokornim s naj hujšim mukami protili; u ječe so jih devali, nevsmileno tepli, in kakor kolj je bilo še mogoče, jih preganjali. Alj vse to apostole ni oplašilo, še bolj serčno so Jezusa oznanovali in od njega pričali; clo veselilo jih je, in u posebno čast so si vzeli, za Jezusa terpeti. O prečudna moč sv. Duha!

Kaj pa nas katolška cerkva od sv. Duha verovati uči? Poglavitne resnice o tem so: Sv. Duh je tretja oseba u presveti Trojici; on nezapopadlivo izhaja od Boga Očeta in Boga Sina, ter je s njima enakega bitja. On je ravno tako resnično Bog, kakor Bog Oče in Bog Sin, ravno tako vsegamogočen, brezkončen in popolnoma, kakor Onadva; zato ga imamo moliti kakor Boga Očeta alj Boga Sina. Sv. Duh nas posvečuje, ker nam naj pervo pri svetem kerstu, in po tem pri vsakem svetem zakramentu, kteriga po vrednem prejmemo, svojo sveto posvečujočo gnado deli. Vse dobrote, ktere od Boga prejmemo, zadobimo po sv. Duhu, ki je vir vsih dobrot in milost. To naj nas prepriča, kako potreben nam je sv. Duh, in kako naj skerbimo, da bi sv. Duh tudi u nas prišel in vedno pri nas ostal. Pri sv. kerstu je naj pervo u nas prišel, po besedah sv. Paula: „Ne veste, da ste tempel božji in da Duh božji u vami prebiva.“ Ako si pa, človek! po kerstu smertno grešil, si sv. Duha iz svojega serca izpodil, u katerem si je prebivati izvoljil; in če resnično želiš, da bi se u novič u tajisto povernul, moraš svojo grešno serce s pravo pokoro očistiti, da on, ki je čisti Duh, se ponižal bo u tebi prebivati, in po obljubi Jezusovi

te vso resnico učiti, u žalosti tolažiti, u slabostih in skušnjavah pa te poterditi. Zakaj vse to dela sv. Duh, kteriga je Jezus svoji sveti cerkvi obljubil.

Nauk in posnema.

1. Jezus sv. Duha ni samo svojim apostolam in pervim učencom iz nebes poslal, temuč tudi tebi in vsim pravovernim. On hoče tudi u tebi prebivati, ako se le na njegov prihod vredno pripraviš. K temu pa je dvoje potrebno, resnična pokora in goreča molitva. S pravo pokoro si očisti svojo grešno serce in ga tako pripravi za prebivaljše sv. Duha; zakaj on, ki je čisti duh, le u čistem sercu prebivati hoče. Koljkokrat pa svojo serce s smertnim grehom oskruniš, toljkokrat te tudi sv. Duh zapusti, in gorje ti! ako si od sv. Duha zapušen. — Pa tudi moliti in prositi sv. Duha ti je treba; saj Jezus sam pravi: „Nebeški Oče bo dobrega Duha dal njim, kteri ga za-nj prosijo.“ Saj so tudi sveti apostoli s drugimi vernimi bili stanovitno u goreči molitvi združeni, preden so sv. Duha prejeli. Torej prosi tudi ti serčno Boga, da ti svojega Duha da in nikdar ne vzame. Sv. Duh je prišel na svet nevedne učit, žalostne tolažit in slabe poterdit. U vsem tem je tudi tebi sv. Duh potreben. Kliči torej s materjo katolško cerkvijo: „Pridi sveti Duh! in napolni serca svojih vernih!“ Prosi ga ponižno, da te u žalosti, u slabosti in skušnjavah podpira, u nevednosti in dvomi razsvetli, in pravo pot kaže, ktera u večno izveličanje pelja. Reci s pobožnim Davidom: „Tvoj dober Duh, o Gospod! naj me vodi po pravi stezi.“

2. Da bi mi verni kristiani sv. Duha, kteri je nekdaj vidno nad apostole prišel, saj nevidno prijeli, je Jezus k temu zakrament svete birme postavil; zato tudi škofi navadno o binkoštih birmujejo. Sv. birma je posebno poterdenje u veri k stanovitnemu spoznanju svete vere, in k serčnimu vojskovanju zoper peklenskiga duha. „Pri svetim kerstu,“ pravi sv. Peter Damian, „prejmemo sv. Duha u odpušanje, pri sv. birmi pa u vojskovanje.“ Svetim mučenikam je nekdaj sveta birma bila u terdno moč, da so vse terplenje za Jezusovo vero stanovitno in voljno prestali; dan današen scer očitnih grozovitnežev med nami ni se bati, kteri bi nas za sv. vere del terpinčili; pa za voljo mnogih skušnjav nam je treba, da nas po sv. birmi sv. Duh u veri poterdi. Zato naj vsak kristian skerbi, sveto birmo o pravem času prejeti, pa tudi vredno se za njo pripraviti. Vredna priprava za sv. birmo je stan gnade božje; kdor u smertnem grehu sv. birmo prejme, jo nevredno zadobi, in božji rop stori. Tudi je greh večkrat ko enkrat sveto birmo prejeti za del neizbreslivega znamnja, katero bo po njej človeški duši vtisneno. Ravno tako ni prav brez pobožnosti in molitve k sveti birmi stopiti; stariši in botri naj torej zvesto skerbé, da bodo otroci, ki imajo birmani biti, u sv. veri zadosti podučeni, k sv. birmi vredno pripravleni, in da se lepo in spodobno zaderžijo, kedar te

sv. zakrament zadobé. Kdor je pa že birman, naj Boga za prejetiga sv. Duha ponižno zahvali, naj s njegovo pomočjo u veri stanoviten ostane, in se zoper skušnjave in sovražnike svete vere serčno vojskuje, zakaj sv. Hieronim pravi: „Zato bo kristian mazilen, posvečen in birman, da bi se terdno s hudim duhom vojskoval.“

Molitva.

Bog! ki si današni dan svojim apostolam sv. Duha iz nebes poslal, daj nam u ravno tem Duhu razumeti, kar je prav, in njegove pomoči se vselej veseliti. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

IV. Praznik presvete Trojice.

Danes mati katolška cerkva naj večo skrivnost Jezusove svete vere obhaja, namreč skrivnost presvete Trojice. O ti skrivnosti nam je pravovernim kristianom verovati: da je le en sam Bog, kteri dobro plačuje hudo kaznuje alj časno alj večno, pa tri božje osebe alj peršone, Bog Oče, Sin in sv. Duh. Osebno alj po peršonah se med seboj razločijo, Oče od Sina, Sin od Očeta in sv. Duha, in sv. Duh od Očeta in Sina; pa po natori se nič ne razločijo; vse tri so u božjem bitju ene natore. Vsaka peršona božja je pravi Bog; Oče je Bog, Sin je Bog, in sv. Duh je Bog, in vendar niso trije Bogovi, temuč le eden sam Bog u sveti

Trojici eniga bitja in natore. Vsi terji so eden Bog, in eden Bog je u treh peršonah božjih, kterih perva je Oče, druga Sin, in tretja sv. Duh. Bog Oče je sam iz sebe od vekomaj, Bog Sin je od Boga Očeta od vekomaj rojen, in Bog sv. Duh izhaja od Boga Očeta in Boga Sina od vekomaj; in vendar Bog Oče ni stareji alj veči ko Bog Sin, Bog Sin ne mlajši alj manjši ko Bog Oče, in tudi Bog sv. Duh ni mlaji alj manj od Očeta in Sina. Scer je Jezus od sebe rekel: „Oče je veči od mene;“ pa te besede se zastopijo le od njegove človeške natore. Bog Oče je veči ko Jezus po človeški natori, po kateri ni od vekomaj, temuč še le od tiste dobe, ko ga je Maria od sv. Duha spočela. Po božji natori pa sta si Oče in Sin enaka, kakor Jezus pravi: „Jaz in Oče sva Edno.“ Kakor Bog Oče je tudi Bog Sin od vekomaj, in Bog sv. Duh vekomaj. In kakor je vsaka peršona božja od vekomaj, tako ima tudi vsaka vse druge popolnosti božje; vsaka je vsegamogočna, vsegavedna, neskončna, naj modrejši, naj svetejši i. t. d. kakor Bog Oče, tako Bog Sin in Bog sv. Duh, in vendar niso terje vsegamogočni, terji vsegavedni, terji neskončni, terji naj modrejši, terji naj svetejši, i. t. d., temuč kakor je le en sam Bog, če ravno je vsaka treh božjih peršon pravi Bog, tako je tudi le eden vsegamogočen, le eden vsegaveden, le eden neskončen, le eden naj modrejši, le eden naj svetejši i. t. d., ker so vse tri peršone božje le edno u božji natori in božjem bitju. Samo Bog Sin, druga peršona u presveti Trojici, ima zravno božje tudi človeško natoro, katero je iz prečiste Device Marie na se vzel, po kateri je tudi za nas terpel in umerl. On je pravi Bog in človek skupej. To nam sveta vera od skrivnosti presvete Trojice pové.

U starem testamentu je Bog to skrivnost presvete Trojice le posebno izvoljenim razodel, zato da bi judje, njegovo zvoljeno ljudstvo, ki so med ajdi alj malikovavci živeli, in sami k malikovanju zlo nagnjeni bili, u treh peršonah božjih tri Bogove ne molili. Judom je Bog po prerokih le to resnico globoko u serce vtisnoval, da je le eden Bog, kterega samega imajo moliti, da bi ajdovskih malikov ne častili. U novem testamentu pa je Bog skrivnost presvete Trojice očitno razodel in raznanil, posebno po svojem poslanem božjem Sinu Jezusu. Že o njegovem kerstu na potoku Jordanu so se vse tri božje peršone očitno prikazale, Bog Oče u glasu iz nebes: „Ta je moj ljubeznivi Sin;“ Bog Sin vidno u človeški natori, in Bog sv. Duh u podobi pohlevnega goloba. In dostikrat po tem je Jezus govoril svojim apostolam od

Očeta, kteri je njega poslal, in od sv. Duha, kterega jim bo iz nebes poslal, in jih tako prav razločno resnico presvete Trojice učil. Še bolj očitno je Jezus resnico skrivnosti polne presvete Trojice poterdil, kedar je svojim apostolam rekel: „Pojte, učite vse narode in keršujte jih u imenu Očeta in Sina in sv. Duha.“ Tu Jezus vsako treh božjih peršon posebej razločno imenuje, ob ednim pa tudi uči, da so vse tri le eniga bitja in nature, le eden sam Bog, ker pravi: „keršujte jih u imenu,“ ne „u imenih“ Očeta, Sina, in sv. Duha. Od ednega Boga u treh božjih peršonah priča tudi sv. Joanez, rekoč: „Terji so, ki u nebesih pričujejo: Oče, Beseda (Bog Sin) in sv. Duh, in ti trije so edno,“ u natori namreč in bitju.

Po sv. apostolih se je skrivnosti polna resnica od presvete Trojice po vsem svetu med jude in ajde razširila in vsi pravoverni kristiani jo vedno terdno verujejo, če ravno jo nobena človeška pamet razumeti ne more. Pripoveduje se, da je sv. Auguštin, naj bistroumnejši cerkveni učenik premišlovaje preveliko skrivnost presvete Trojice za morjem hodil. Ves zamišlen vgleda mladenčika za morjem sedeti, s malo žličico morje zajemati in u plitvo jamico nalivati. Dolgo gleda, po tem pa ga vpraša, kaj počenja? Pubič mu odgovori: „Morje bi rad u to jamico preplal.“ Sv. Auguštin se začudi rekoč: „Kdaj in kako pa hočeš ti, mojo dete! to preveliko morje u to majcino jamico preplati?“ Mladenček pa mu veli: „Poprej bom jaz celo morje u to jamico spravil, kakor boš ti skrivnost presvete Trojice zapopadel.“ In na to je mladenček, ki je brez dvoma angel bil, spred njega zginul.

Če ravno je pa ta skrivnost presvete Trojice nam ne razumliva in ne zapopadliva, smo vendar dolžni jo terdno verovati, ker nam jo je Bog sam razodel, ki je večna resnica, in ne more ne goljfati ne legati. Saj še veliko reči prav ne spoznamo, ktere s lastnimi očmi vidimo; kako bi edniga Boga u treh peršonah zapopadli, kteri u luči prebiva, kamor se priti ne da, skrivnost, ktero noben človek ni videl, in tudi videti ne more? Tudi nam Bog ne veli to skrivnost zapopasti, temuč le terdno vérovati, in pa u prahu moliti. „Le verovati je zapovedano,“ uči sv. Auguštin. In sv. Bernard o tem pravi: „Razumeti in zapopasti skrivnost presvete Trojice, je prederzno, jo vérovati, pa pobožno. Ako me vprašas, kako more to biti, kar o tem katolška véra uči? ti odgovorim: Zadosti naj ti bo, verovati, da je tako in ne drugač. Kdor pa hoče dalej iti, in to, kar ima samo le vérovati,

tudi zapopasti, se u nevarnost podaja še véro in s njo izveličanje zgubiti.“ Taka se je za res že mnogim zgodila, da so na sledne presveto Trojico clo tajili, ki so jo iz pervega radovedno iztuhtati hteli.

Bolj pa ko so zoperniki skrivnost presvete Trojice tajili in zaničevali, še bolj serčno se je sveta mati katolška cerkva za njeno naj višo čast in veljavo poganjala, in verne od nekdaj skerbno učila in jih še vedno uči, u presveto Trojico terdno vérovati, in jo spodobno moliti. Kakor sama sveto mašo in tudi druge molitve s znamnjem svetega križa prične, tako tudi verne opomina, se večkrat pokrižati, ker katoličani ravno, kedar sv. križ delajo, presveto Trojico imenovaje očitno spoznajo. Vse blagoslove deli sv. cerkva le u imenu presvete Trojice; cerkvene litanije se začnejo klicaje u pomoč svete Trojice; molitve sploh se sklepajo s imenovanjem svetih treh božjih peršon, in navadno se pristavi stara pohvala presvete Trojice: „Slava (čast in hvala) bodi Bogu Očetu, in Sinu in svetimu Duhu; kakor je bila u začetki, zdaj in vselej in vekomaj.“ Vse to naroča sv. mati katolška cerkva u veči čast in hvalo presvete Trojice. U ravno ta namen je ona tudi denašen praznik vpeljala, in želji, da bi ga verni prav slovesno obhajali, s njim se u veri u to nezapopadlivo skrivnost vterdili, in presveto Trojico po vsi moči častili in molili, ter za vse prejete dobrote po dolžnosti zahvalili. Slovesna obhaja presvete Trojice po vsem keršanstvu je bila nar pervo od papeža Joaneza XXII. vpeljana; da se pa ravno pervo nedelo po binkoštih obhaja, je menda tudi zato, ker so sv. apostoli to skrivnost še le po tem, ko so bili sv. Duha prijeli, očitno učili in vsepovsod oznanovali.

Nauk in posnema.

Pobožen namen, iz kateriga je sveta cerkva praznik presvete Trojice vpeljala, ti tudi pové dolžnosti, ktere do presvete Trojice imaš. Pervič: obudi posebno danes svojo terdno véro u presveto Trojico, u katire imenu si bil keršen, in se si ji zaobljubil, potem ko si se hudiču, njegovimu djanju in napuhu odpovedal. Oživlej in ponovlaj pogosto to sveto véro, posebno s znamnjem svetiga križa, in nikdar se ne sramuj očitno pred celim svetam jo spoznati, da boš u njej živel in umerl. Drugič: počasti po vsi moči svojega edinega Boga u presveti Trojici; spevaj ji pogosto hvalno pesem iz serca: „čast in hvala bodi Bogu Očetu, Sinu in svetimu Duhu;“ povzdigni večkrat svoj glas, in pobožno reci: „Češena in hvalena bodi presveta

Trojica,“ — združi svojo hvalo že zdaj večkrat s petjem nebeških prebivavcov, kteri brez nehanja presveto Trojico častijo, rekoč. „Svet, svet, svet je Gospod Bog Sabaot!“ da boš enkrat vreden, jo u nebesih s njimi vekomaj hvaliti in častiti.

Tretjič: spomni se večkrat neskončnih dobrot, ki si jih od presvete Trojice prejel, in serčno jo za nje zahvali. Bog Oče te je za nebesa stvaril, Bog Sin te je odrešil; in Bog sv. Duh ti posvečujočo gnado deli. In vse, kar si in imaš, je gola dobrota trojno edinega Boga. Njega posebno danes za vse dobrote zahvaliti nikar ne pozabi.

Štertič: Prosi večkrat presveto Trojico za vsmilenje in pomoč. Saj te sveta mati katolška cerkva uči, pogosto se priporočevati svetnikom in izvolenim božjim, da bi za te Boga prosili; za koliko več ti je treba samega trojno edinega Boga vsmilenja in milosti prositi, od kteriga samega vse dobro pride. Zato te napeluje sv. cerkva u litanijah klicati: „Bog Oče nebeški, vsmili se me! Bog Sin, Odrešenik sveta! vsmili se me! Bog sv. Duh, resničen Bog! vsmili se me! Sveta Trojica, eden sam Bog! vsmili se me!“ Dokler se svetnikom in svetnicam božjim le priporočaš, da bi za te Boga prosili, prosi presveto Trojico, da se te vsmili. Priporočaj se večkrat presveti Trojici, kakor se je nekdaj sv. Jedert priporočevala, prav iz serca, rekoč: „Sprejmi me, o večni Oče, u svojo ljubeznivo očitno skerb, naj po stezi pokoršine srečno k tebi dojdem. Sprejmi me, o Sin božji, u svojo nebeško ljubezen braterno, in bodi moj prijatel, učenik in voditel. Sprejmi me, Bog sv. Duh, u svoje vsmilenje, ter razsveti in poterdi mojo dušo. Sprejmi me, trojno edini Bog, kakor Oče u svojo gnado, naj se tvoja sveta volja vselej zgodi. Amen.“

Molitva.

Vsegamogočni, večni Bog! ki si svojim služavnikom skrivnost presvete Trojice po svojem božjem Sinu Jezusu Kristusu milostlivo razodel; dodeli nam to sveto skrivnost vedno terdno verovati, in tako častiti, hvaliti in moliti, da bi enkrat vredni bili, to kar zdaj verujemo, u večnosti spoznavati in veselo vživati. Po ravno tem Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen.

V. Praznik svetiga rešniga Telesa.

Sveta mati katolška cerkva obhaja spomin alj praznik svetega rešniga Telesa, da bi posebno ta dan verni svojo živo véro u Jezusa u presvetem rešnem Telesu očitno skazali, njega u tem presvetem zakramentu po vsi moči častili, in ga za toliko prečuden in presvet zakrament zahvalili.

Po véri, ktero nas sv. cerkva od presvetiga rešniga Telesa uči, in h kteri nas danes u novič obuditi in oživeti že-

lji, je Jezus, naš Izveličar na večer pred svojim bridkim terplenjem iz neskončne ljubezni do nas presvet zakrament rešniga Telesa postavil, u kterem je On s dušo in telesam, s kervjo in s mesom kakor Bog in človek resnično pričjoč u podobi kruha in vina; in kakor je Jezus u obeh podobah resnično pričjoč, ravno tako je tudi u vsaki podobi, tako da u podobi kruha ni le njegovo presveto telo temuč tudi njegova presveta kerv. Kdor ga tedaj pri svetem obhajilu u podobi kruha prejme, ne zadobi le Jezusa sv. rešno Telo temuč tudi njegovo sv. rešno kerv ravno tako kakor mašniki, kteri pri sv. maši sv. rešno Telo u obeh podobah zavžijejo, u katerih Jezusa zato darujejo, da bi bilo znamnje spomina Jezusove za nas prelite kervi bolj očitno. Pričjoč je Jezus u presvetem rešnem Telesu od tiste dobe, kedar mašnik pri sv. maši u imenu Jezusa svete od njega postavlene besede krez podobo kruha in vina izrečejo, in tako dolgo, dokler se podoba kruha in vina ne povžije, alj kakor bodi ne neha. Ko bi trenil namreč, se na omenene svete besede kruh u Jezusovo Telo, in vino u njegovo kerv spremeni, da kruh in vino ne ostaneta več, temuč le še njune podobi. Ravno tako resnično je Jezus u vsaki mali kakor u veliki hostiji, in u majhni drobtinci ravno tako ves, kakor u hostiji, da kdor le en del svete hostije prejme, ravno tako celiga Jezusa zadobi, kakor uni, kteri celo hostijo alj več hostij zavžije. Kedar se pa oživlena hostija razlomi alj razdeli, se le podoba kruha

razlomi in razdeli, ne pa Jezusovo sveto Telo, ktero se ravno tako ne da razlomiti in razdeliti, kakor ne more več umreti. Vse te resnice nas uči sveta mati katolška cerkva, kakor jih je po božjem razodetju prejela, in se o njih motiti ne more, dokler jo sv. Duh vlada, kteriga je ji Jezus poslal, da bi pri njej ostal do konca sveta. Čudno res se nam vse to zdi, kar nam sv. véra od presvetiga rešniga Telesa pové; da pa vendar vse terdno verjemo, naj nam bo zadosti, da nam je Bog, ki je neskončno resničen in gola resnica, tako razodel, če ravno mi po svoji omejeni pameti tolike skrivnosti zapopasti ne moremo. Kar se nam nemogoče zdi, pri Bogu vendar ni nemogoče, ker Jezus sam pravi: „pri Bogu je vse mogoče.“ Je Bog iz nič ves svet in vse stvaril, mu bo li nemogoče iz kruha in vina Jezusa sv. Telo in kerv narediti? Je Jezus u Kani vodo u vino spremenil, bi pa ne mogel kruh in vino u sv. rešno Telo spremeniti? Ravno ker je Bog vsegamogočen in neskončno resničen, mu vse to verjeti moramo. In to véro u nas še bolj oživeti, in nas k njeni očitni spoznavi obuditi danes sv. mati katolška cerkva želji.

Dalej hoče sv. katolška cerkva danes vérne opominati, naj bi svetimu rešnimu Telesu spodobno čast skazali, ker se u njem nevidno znajde pravi živi Bog in človek, naš Izveličar Jezus Kristus. Kakor namreč smo dolžni Boga po vsi moči častiti, tako se tudi sv. rešnimu Telesu božja čast spodobi, ker se u njem sam Bog časti. Če je u starem zavetu kralj David že škrinjo zaveze u preveliki časti imel, u kateri je bilo nekoljko čudne mane hranjeno; s koliko veči častjo imamo sveto rešno Telo sprejeti, u katerem je sam Jezus skrit, kateriga je mana imenovana le predpodoba bila. Scer smo vso leto dolžni presveto rešno Telo vredno častiti; alj če pomislimo, koljkokrat to svojo dolžnost le slabo dopolnimo, moramo spoznati, da nas sv. mati cerkva po vsi pravici k veči gorečnosti in češenju presvetiga rešniga Telesa opomina. U ta namen danes ona presveto Jezusovo Telo u slovesni procesii po ulicah in cestah, alj po polju častitljivo nosi, in kar zravno opravlja, je vse u povikšanje spodobne časti svetimu rešnimu Telesu. S tem želji sveta cerkva tudi neizrečeno veliko nečast nekoliko namestiti, ktera se toljkokrat svetimu rešnimu Telesu od nevernih in tudi vernih dela. Še u misel vzeti brez velike groze se ne more, koljko nespodobnega zaničovanja in strašnega preklinvanja so od nekdaj neverci in krivoverci presvetimu rešnimu Telesu storili, in ga še dan današen delajo. Koljko se pa Jezus u sv. rešnem Telesu tudi od vernih žali in

ponečasti, ki se pričo njega nespodobno in brezbožno zaderžijo, ga u svetem obhajilu nevredno prejemajo, in s svojim životam, posebno s jezikom, ki njega prejme, toljkokrat mnogo žalijo. Tolike strašne nečasti in toliko grešnega razžalenja hoče sv. cerkva posebno s današnim počešenjem presvetega rešnega Telesa saj nekoliko popraviti; zato naj vérni današno procesio toliko več s gorečo pobožnostjo obhajajo, in Jezusa, božjega Sina u presvetem rešnem Telesu ponižno molijo.

Pa tudi serčno zahvaliti imamo po namenu sv. katolške cerkve danes Jezusa za neizrečeno ljubezen, po kateri je presveto rešno Telo postavil. Iz ljubezni namreč do nas revnih ljudi se Jezus, nebes in zemlje kralj, tako globoko poniža, da u borni podobi kruha in vina resničen Bog in človek skupej biti hoče! Iz neizmerne ljubezni do nas nam je Jezus u presvetem rešnem Telesu svojo lastno meso in kerv u hrano našim dušam zapustil. In to je storil po besedah sv. Paula „tisto noč, ko je bil izdan.“ Ravno takrat tedaj, ko je imel u bridko terplenje in grenko smert za nas grešnike iti, ko je do smerti žalosten bil, ker je predvidil svojo veliko terplenje pa tudi veliko nehvaležnost toljko ljudi, ki ga bodo še u svetem rešnem Telesu žalili, takrat je bila njegova ljubezen še veči ko žalost, ker je samo za to, ko nas je neskončno ljubil, nam zakrament svetega rešniga Telesa postavil in zapustil. Iz ljubezni do nas je prišel Jezus na reven svet iz svetih nebes, kamor se je po svojem častitem vstajenju k svojemu Očetu spet podal; in vendar je po neskončni svoji ljubezni tudi med nami na svetu še dalej ostati hotel, in za to zakrament svetega rešnega Telesa postavil, u kterem on, pravi živi Bog in človek resnično pri nas prebiva, u kterem naše duše s svojim lastnim mesom in s svojo kervijo nahrani, in se tako s nami revnimi stvarmi čudno skleniti poniža, kakor sam pravi: „Kdor mojo meso jé, in mojo kerv pije, ostane u meni in jaz u njem.“

O ljubezen, da je ni veči! Kdo jo more zapopasti? In te neskončne svoje ljubezni spomin nam je Jezus ravno u zakramentu svetiga rešnega Telesa zapustil, kakor je sam rekel: „To storite k mojemu spominu.“ Ponovlja se pa sporočen spomin pri vsaki sv. maši, ker nam je Jezus takrat, ko je zakrament svetiga rešnega Telesa postavil, ob enim tudi daritvo sv. maše zapustil, u kateri se Jezus sam, njegovo sveto Telo in rešna kerv nebeškimu Očetu daruje, da bi nas tako s vredno daritvijo previdel, po kateri zamoremo Bogu dopadliv dar prinesti, njemu u spodobno čast in zahvalo za prejete dobrote in milosti, u odpušanje naših grehov, u prejemo novih dobrot, in u prid in tolažbo živim in mertvim. In kder kolj se ta sveta

daritva opravlja, po vsem svetu se s njo ponovlja in oznanuje presvet spomin neskončne ljubezni Jezusove.

Kakor nam je pa Jezus u presvetem rešnem Telesu veden spomin svoje neskončne ljubezni zapustil, ravno tako je s tim presvetim zakramentom tudi čudno moč sklenil, ker sam pravi: „Kdor ta kruh jé, bo živel vekomaj.“ Kdor tedaj po vrednim ta sv. zakrament prejme, zadobi od Boga posebno gnado duhovskega živlenja svoje duše, to je da u posvečuječi gnadi božji živi, in se tako večniga živlenja in zveličanja vreden stori, ker mu sveto rešno Telo čudno moč dodeli, greha ložeji se varovati, skušnjave serčnejši premagati in Bogu zvestejši služiti. Zato sv. Tridentinski sbor presveto rešno Telo zdravilo imenuje, po katerem bomo vsakdanjih pregreškov rešeni in velikih pregreh ovarovani. „Ta sveta skrivnost,“ pravi Albert veliki „človeka u gnadi poterdi, in ga otme mnogih grešnih nevarnost.“ In pobožni Tomaž Kempenzar uči: „Ta naj veči in naj častitlivši zakrament je dušii in telesu u prid. On je sredstvo duhovske slabosti. Po njem se grešne rane celijo, hude želje kroté, skušnjave premagajo, gnada bo obilnejši, pričeta čednost raste; véra se oživi, upanje poterdi, ljubezen pomnoži in šira.“ Jezus je zato sv. rešno Telo u podobi telesne hrane zapustil, da bi mi ložeji njegovo moč spoznavali. Kakor namreč telesna hrana truplo živi, ter človeku moč in krepkost daja, ravno tako sv. rešno Telo dušo po duhovsko živo ohrani, ter jo močno in za božjo službo bolj pripravno dela. Zato tudi sv. cerkva presveto rešno Telo zastavo prihodnega veličastva po pravici imenuje, ker bo človek, kteri tajisto vredno prejme, po čudni moči, ktero u njem zadobi, tako rekoč prihodnega zveličanja si svest. Le samo njemu, kteri ga po nevrednem zavžije, ni u prid, temuč u pogublenje, po besedah sv. Paula: „Kdor nevredno jé in pije, on jé in pije sam sebi sodbo,“ to je: večno pogublenje.

Po tem se vidi, da so brezštevilne, neskončne dobrote, ktere nam Jezus u presvetem rešnem Telesu deli; njega za tiste serčno zahvaliti sv. cerkva s svojimi vernimi u pobožnej sveti obhaji danes želji.

Nauk in posnema.

Namen svete katolške cerkve, iz kateriga je slovesno obhajo presvetiga rešnega Telesa vpeljala, te naj tudi uči, kaj ti je u ta namen storiti. Obudi danes pervič: živo véro, da vse terdno veruješ, kar te sv. mati katolška cerkva po božjem

razodetju od tega presvetiga zakramenta uči; če ravno tega tvoja slaba pamet zapopasti ne more, naj ti bo zadosti, da je Bog večna resnica vse to razodel. Skaži pa tudi očitno, kar u sercu verješ, in ne sramuj se svojo véro u sveto rešno Telo tudi pred svetom spoznati, naj bo u svetih procesiah, alj pri drugih pobožnih opravilih, ktere se u čast presvetiga rešniga Telesa imajo, alj kedar kolj u božjo vežo stopiš, kder se znajde Jezusa sveto Telo. Pomanjkanje zvunajnega počešenja in spodobnega zaderžanja bi bilo gotovo znamnje, da je tvoja véra u presveto rešno Telo le slaba. Drugič: Skaži posebno danes Jezusu u presvetem rešnem Telesu s podobno čast in molenje, ter ga s velikim počešenjem spremljaj u pobožni procesii; imej ga pa tudi pri drugih priložnostih vedno u nar večem spoštovanju. Objiskuj rad in s pobožnim sercom svete kraje, kder Jezus u presvetem rešnem Telesu prebiva; pridi koljkokrat ti bo mogoče s veseljem k presveti mašni daritvi; posebno pa skerbi, da boš vselej s vredno pripravo, s čistim in pobožnim sercom Jezusa u presvetem obhajilu prejel. Prosi tudi danes svojega Izveličarja, da ti milostlivo odpusti, kar si ga kedaj u svojem živlenju u presvetem rešnem Telesu žalil alj ponečastil, in prizadevaj si danes kakor vselej po vsi moči ga vredno počastiti.

Tretjič: Ne pozabi nikdar neskončnih dobrot, ki ti jih je Jezus u zakramentu presvetiga rešniga Telesa pripravil, in bodi mu za nje iz serca hvaležen. Posebno danes zahvali svojega Izveličarja za neskončno ljubezen, iz katire je tebi u večno živlenje svojo sveto Telo in rešno kerv zapustil. Hvali pogosto svojega Boga, da si u pravi cerkvi rojen in izrejen, pri kateri se vedno Jezus, resničen Bog in človek u presvetem rešnem Telesu znajde. Posebno hvaležen pa se boš Jezusu za sv. rešno Telo skazal, ako boš njega pogosto u svetem obhajilu po vredni pripravi pobožno prejel, in s njim sklenjen tudi u njem živel.

Molitva.

O Bog! kteri si nam u prečudnem zakramentu spomin svojega terplenja zapustil, daj nam, te prosimo, svete skrivnosti tvojega Telesa in tvoje Kervi tako častiti, da sad tvojega odrešenja vedno u sebi občutimo. Kteri živiš in kraljuješ s Bogam Očetom u edinosti svetega Duha Bog vekomaj. Amen.

Univerzitetna knjižnica Ljubljana Digitalna knjižnica

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
000000438860
COBISS %042%00